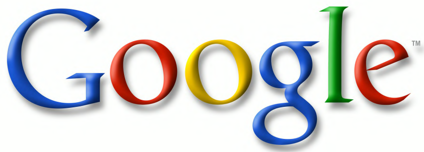

SIGILLVM ACADEMIAE HARVARDIANAE IN NOV ANG
CHRISTO ET ECCLESIAE
VE RI TAS

SOPHOCLIS
TRAGOEDIAE

AD

OPTIMORUM LIBRORUM FIDEM

ITERUM RECENSUIT

ET

BREVIBUS NOTIS INSTRUXIT

CAR. GOTTLOB AUG. ERFURDT.

EDITIO TERTIA

EDITIO ALTERA DENUO TYPIS EXSCRIPTA.

VOL. IV.

E L E C T R A.

LIPSIAE

APUD ERNESTUM FLEISCHERUM.

1864.

SOPHOCLIS

ELECTRA

AD

OPTIMORUM LIBRORUM FIDEM

RECENSUIT

ET

BREVIBUS NOTIS INSTRUXIT

GODOFREDUS HERMANNUS

EDITIO TERTIA.

EDITIO ALTERA DENUO TYPIS EXSCRIPTA.

LIPSIAE

APUD ERNESTUM FLEISCHERUM.

1864.

PRAEFATIO

PRIMAE EDITIONIS.

In Electra, ad quam nihil adnotationum reliquerat Erfurdtius, quum neque in maiore editione lectionis varietas satis diligenter adnotata videretur, neque scriptores, a quibus citatur haec fabula, ab aliis, ut in Aiace, iam commemorati essent: utrique incommodo medendum duxi eorum caussa, qui materiam, unde ipsi de quoque loco iudicare possent, collectam cuperent. Itaque Suidae potissimum atque Eustathii locos, ubi hi Electram respiciunt, ut diligenter indica-

rem, operam dedi. Et Eustathii quidem plerosque a Valckenario adnotatos in exemplo, quod ille possedit, habeo, sed tamen nonnullos ille, et in his quidem quosdam valde memorabiles, neglexerat. Scripturae diversitates non omnes quidem, sed quae notatu digniores viderentur, aut aliquid utilitatis habere possent, commemoravi. Ac praeter libros, quibus Brunckius et Erfurdtius usi sunt, habui duos codd. Lipsienses, de quibus dictum ad Aiacem; duos Moscovienses, quos Matthaeius cum editione Iohnsoni contulerat, quorum lectiones descripsi ex eo exemplo in bibliotheca Regia Dresdensi. Harleiani codicis scripturas suppeditarunt Adversaria R. Porsoni. Duorum, sed non optimorum codicum lectiones, quibus Livineius usus fuerat, praebuit Britannorum Diarii classici volumen XIV. Ex editionibus quum alias veteres, tum maxime Aldinam, et utramque Iuntinam adhibui. Ac secundam Iuntinam, quae valde rara est, et nonnihil a priore discrepat, Beigelii, V. Ill. humanitate e bibliotheca Regia Dresdensi commodatam accepi.

Caeterum si qui forte sint, qui plura ad

interpretationem rerum ac verborum afferri potuisse existiment, hi velim meminerint, iure postulari posse, ut, qui Sophoclem tractent, omnino cognita habeant, quae ab recentioribus interpretibus ad Sophoclem atque Euripidem adnotata sunt. Vnde quum ipsi sibi auxilium petere possint, non putabam eadem ubique recoquenda esse. Praeterea, ubi quid adnotandum sit, ita maxime videas, si interpretationes aliorum consideres. Quare non mirum, ad eos potissimum locos aliquid monendum fuisse, in quibus alii aberrasse a vero viderentur. Reperient autem lectores hic illic aliquid ex eo genere adnotatum, ad quod plerique minus, quam par est, attendere solent, ordinem dico et collocationem verborum, quam vehementer errant qui solo metro apud poetas regi existimant. Sensus enim et consilium, quo quidque dicitur, quae recta et apta sit verborum collocatio, monstrare debet: poetae boni illud est, ea eligere verba, quae sic, uti debent, ordinari sine metri detrimento possint.

De universa fabulae compositione, singularumque partium inventione et tractatione dis-

putare, alienum videbatur ab huius editionis instituto. Sed hoc qui facient, non negligent cum Sophoclis fabula Aeschyli Choephoros et Electram Euripidis comparare. Peropportune enim ad historiam Graecae tragoediae accidit, ut idem argumentum a tribus nobilissimis poetis, et quidem his, in quibus quasi tres aetates tragoediae discretas videmus, tractaretur, eaeque fabulae omnes ad nostra tempora superstites essent. Atque etsi rude illud Aeschyli inventum, e cincinno et pedum vestigiis ac vestis textura agnosci Oresten, modeste ab Sophocle, gravius ab Euripide a v. 524. reprehensum est: tamen suas quasdam easque tantas Aeschyli fabula virtutes habet, ut sint, in quibus nec Sophocles, et multo minus Euripides eum aequaverint. Sed de his qui recte disputare volet, illud bene meminerit oportet, aliud Aeschylo, quam Sophocli et Euripidi consilium fuisse, quum hi in sola Clytaemnestrae atque Aegisthi vindicta constiterint, ille autem totam voluerit domus Agamemnoniae cladem describere. In qua re hoc quoque reputandum erit, quum in trilogia diversitas

quaedam fabularum requiratur, fuisse, quae Aeschylus respicere debuerit, illi autem non opus habuerint spectare. Deinde cogitandum erit, optima conditione usum esse Sophoclem, qui quum illustre, in quod intueretur, exemplum haberet Choephoros, et declinare facile potuerit, quae ille parum apte invenisse videretur, neque meliorem tractandi huius argumenti rationem ab aliis sibi viderit praereptam esse; Euripidem vero, ne actum agere iudicaretur, viam, quam illi ingressi essent, deserere coactum fuisse, eaque ex re aliquid excusationis habere, si nova, eaque minus commode excogitata protulerit. Hinc illa necessitas prologos scribendi: quibus antiquior tragoedia facile carebat, quum, quid visuri essent spectatores, notum iis esset; recentior autem carere non potuit, quia exhaustis tractandi cuiusque argumenti modis, nova quaedam et a communi traditione recedentia comminiscenda erant, quae nisi ante indicata spectatoribus fuissent, non modo deceptam ex spectationem suam vidissent, sed saepe ne intelligere quidem, quid sibi vellent actores, potuis-

sent. In Electrae quidem Euripideae prologo hoc memorabile est, quod versus atque oratio aliquanto est negligentior, quam in reliqua fabula.

Ad Sophoclis Electram non iniucundum erit attulisse, quod narrat his verbis Gellius VII. 5. Histrio in terra Graecia fuit fama celebri, qui gestus et vocis claritudine et venustate caeteris antestabat. Nomen fuisse aiunt Polum. Tragoedias poetarum nobilium scite atque asseverate actitavit. Is Polus unice amatum filium morte amisit. Eum luctum quum satis visus est eluxisse, rediit ad quaestum artis. In eo tempore Athenis Electram Sophoclis acturus, gestare urnam quasi cum Orestis ossibus debebat. Ita compositum fabulae argumentum est, ut veluti fratris reliquias ferens Electra comploret commisereaturque interitum eius, qui per vim exstinctus existimabatur. Igitur Polus lugubri habitu Electrae

indutus, ossa atque urnam a sepulcro tulit filii, et quasi Oresti amplexus, opplevit omnia non simulacris neque incitamentis, sed luctu atque lamentis veris et spirantibus. Itaque quum agi fabula videretur, dolor actitatus est.

Latine vertit Sophoclis Electram Attilius. Cicero de Fin. I. cap. 2. §. 5. a quibus tam dissentio, ut, quum Sophocles vel optime scripserit Electram, tamen male conversam Attilii mihi legendam putem: de quo Licinius, ferreum scriptorem: verum, opinor, scriptorem tamen, ut legendus sit. Vide de eo Bentleium ad Q. Tusc. p. 56.

Haec primae editioni ante hos sex annos factae praefatus eram. Quae nunc quum denuo imprimenda esset, non conmittendum putavi, quin quae hodie rectius perspicere mihi viderer, ea corrigerem. Itaque et deleta quaedam, et addita nonnulla, et non pauca mutata invenientur. Nam ut omnino in rebus humanis nihil perfectum

est, ita etiam in litteris dies diem docet. Quin aliquando vel inter scribendum occurrit, quod modo non meminisse doleas. Vt mihi demum typis descripta adnotatione ad v. 212. in mentem venit, qui afferri debuerat, simillimus Pindari locus Nem. x. 135. *χαλεπὰ δ' ἔρις ἀνθρώποις ὁμιλεῖν κρεσσόνων.* D. xix. Martii a. CIƆIƆCCCXXV.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΗΛΕΚΤΡΑΣ.[1])

Ὑπόκειται ὧδε· τροφεὺς δεικνὺς Ὀρέστῃ τὰ ἐν Ἄργει. μικρὸν γὰρ αὐτὸν ὄντα κλέψασα ἡ Ἠλέκτρα, ἡνίκα ὁ πατὴρ ἐσφάζετο, δέδωκε τῷ τροφεῖ, δείσασα μὴ καὶ αὐτὸν κτείνωσιν. ὁ δὲ ὑπεξέθετο αὐτὸν εἰς Φωκίδα πρὸς τὸν Στρόφιον· νῦν δὲ μετὰ εἴκοσιν ἔτη ἐπανιὼν σὺν αὐτῷ πρὸς τὸ Ἄργος, δείκνυσιν αὐτῷ τὰ ἐν Ἄργει.

Ἡ σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Ἄργει. ὁ δὲ Χορὸς συνέστηκεν ἐξ ἐπιχωρίων παρθένων. προλογίζει δὲ παιδαγωγὸς Ὀρέστου.

1) Argumentum sic fere, ut in codd. Lips. legitur et a Brunckio editum est, scriptum dedi. Libri multum variant. V. Erfurdtium.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
ΧΟΡΟΣ.
ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Ὦ τοῦ στρατηγήσαντος, ἐν Τροίᾳ ποτὲ
Ἀγαμέμνονος παῖ, νῦν ἐκεῖν᾽ ἔξεστί σοι

V. 1. Ab Euripide reprehensum esse Sophoclem, quod hunc versum adiecerit, ab Sophocle autem vituperatum Euripidem, quod non omiserit primos duos versus Phoenissarum, narrat scholiastes ad Phoeniss. v. 1. per errorem ille Ἠλέκτρα pro ἐν Τροίᾳ exhibens. Qui prior alterum notavit, cavillatus est, meruitque ut par pari referretur. Vtrumque enim exordium omissis illis versibus exile et imperfectum esset.

V. 2. Vsae sunt hoc versu duae mulierculae, uxor Theodori tragoedi apud Plutarch. Q. Symp. IX. 1. p. 737. B. et Mania apud Machonem, cuius versus attulit Athenaeus XIII. p. 579. A. Ibi tertius quoque Electrae versus additus vulgo, quem MSS. Athenaei omittunt. Ad sententiam Brunckius comparat Aesch. Choeph. 213. Musgravius Eurip. Iph. Taur. 620. Synes. ep. IV. sub fin. Blomfieldius in Museo crit. Cantabr. I. P. I. p. 62. Homerum Od. ψ. 5. Eurip. Phoen. 201. Theocr. X. 17. Sallust. B. C. 20, 14. quos locos conferant,

παρόντι λεύσσειν, ὧν πρόθυμος ἦσθ' ἀεί
τὸ γὰρ παλαιὸν Ἄργος οὑπόθεις, τόδε,

---

quibus libet videre, quomodo similia similiter dicantur.

V. 3. Citat Suidas v. *πρόθυμος*.

V. 4. Brunckius ex cod. E. qui est Parisinus n. 2884. edidit, *τόδε γὰρ παλαιὸν Ἄργος, οὑπόθεις· τόδε, τῆς οἰστροπλῆγος ἄλσος Ἰνάχου κόρης*. Interpunctionem hanc ipsi Brunckio deberi arbitror. Caeteri libri recte, *τὸ γὰρ παλαιὸν Ἄργος, οὑπόθεις, τόδε*, vel propter anapaestum, quem vetus tragoedia in primo pede sic tantum admittit, si in una voce sit: v. praefat. nostram ad Eurip. Hec. p. LIV. seqq. Monkius in Museo crit. Cant l. c. ita scribendum putat, *τὸ γὰρ παλαιὸν Ἄργος, οὑπόθεις, τόδε τῆς οἰστροπλῆγος ἄλσος Ἰνάχου κόρης*, ita ut *Ἄργος* accusativus sit, hoc sensu: quod ad Argos attinet, cuius semper cupidus eras, hic est lucus Inachi filiae. Nobis haec, uti non satis simplex, ita parum apta explicatio videtur. Nam de re, quae primaria est, non est ita dicendum, ut eam obiter, et quasi oblitus fuisse videare, commemores. Non videntur putasse, *Ἄργος* dici posse *ἄλσος Ἰνάχου κόρης*. Quasi non audacius etiam Euripides in principio Electrae dixerit, *ὦ γῆς παλαιὸν Ἄργος, Ἰνάχου ῥοαί*. Musgravius, quia *τόδε* de loco, in quo iam constiterint, sermonem esse ostendat, Mycenae autem ab Argis quinquaginta stadiis, i. e. ultra sex millia passuum, secundum Strabonem p. 368. D. remotae fuerint, *Ἄργος* de regione, non de urbe intelligendum contendit: *ἄλσος* enim quemvis locum numini cuicumque consecratum indicare: quod firmat exemplis et auctoritate scholiastae Pindari ad Ol. III. 31. Brunckio probabilius videtur, urbem

τῆς οἰστροπλῆγος ἄλσος Ἰνάχου κόρης·
αὕτη δ', Ὀρέστα, τοῦ λυκοκτόνου θεοῦ
ἀγορὰ Λύκειος· οὑξ ἀριστερᾶς δ' ὅδε,
Ἥρας ὁ κλεινὸς ναός· οἷ δ' ἱκάνομεν,
φάσκειν Μυκήνας τὰς πολυχρύσους ὁρᾶν,
πολύφθορόν τε δῶμα Πελοπιδῶν τόδε,

Argos dici, quam tragici cum Mycenis confundere soleant. Eadem Monkii sententia est, citantis in hanc rem Elmsleium ad Heraclidas v. 188. Nobis non videtur dubitandum esse, quin *Ἄργος* generale nomen sit, quo et ager Argivus, et urbs, et Mycenae comprehendantur. Hoc enim primum ponendum erat, deinde singulae partes commemorandae. Pausanias III. 19, 3. *Ἀργείοις δὲ τῶν ἐν τῇ πόλει τὸ ἐπιφανέστατον ἐστὶν Ἀπόλλωνος ἱερὸν Λυκείου,* et cap. 17. 1. *Μυκηνῶν δὲ ἐν ἀριστερᾷ πέντε ἀπέχει καὶ δέκα στάδια τὸ Ἡραῖον.* Caeterum vehementer falluntur, qui tragicorum verba in huiusmodi rebus ad veros locorum situs exigunt. Non secus Athenis, quam hodie apud omnes, qui theatra habent, illud spectabatur, quod in scena repraesentatum erat, ubi satis erat cerni quae fama nota essent, etiamsi et specie et situ multum a veris differrent. Versum 5. affert Eustathius p. 629, 55. (485, 13.) de accentu vocabuli *οἰστροπλήξ* disputans, de quo v. Bastii Epist. crit. p. 213. et Appendicem ad eam p. 49. et nos in Schaeferi praefat. ad Soph. p. XIV.

V. 7. Eustath. p. 354, 17. 449, 2. (268, 15. 341, 32.)

V. 10. Ambo codd. Lips. post *Πελοπιδῶν* commate interpungunt, quo *ἐστὶν* intelligatur. Sed praestat, omissa interpunctione ista, hos casus pro accusativis habere, pendentibus e verbo *ὁρᾶν*. Citat Eustath. p. 461, 9. 674, 62. (351, 4. 546, 28.)

ὅθεν σε πατρὸς ἐκ φόνων ἐγώ ποτε,
πρὸς σῆς ὁμαίμου καὶ κασιγνήτης λαβὼν,
ἤνεγκα, κἀξέσωσα, κἀξεθρεψάμην
τοσόνδ᾽ ἐς ἥβης, πατρὶ τιμωρὸν φόνου.
νῦν οὖν, Ὀρέστα, καὶ σὺ φίλτατε ξένων
Πυλάδη, τί χρὴ δρᾶν ἐν τάχει βουλευτέον·
ὡς ἡμὶν ἤδη λαμπρὸν ἡλίου σέλας
ἑῷα κινεῖ φθέγματ᾽ ὀρνίθων σαφῆ,
μέλαινά τ᾽ ἄστρων ἐκλέλοιπεν εὐφρόνη.

V. 12. Citat Eustath. p. 440, 35. (311, 18.)

V. 13. *Καί σ᾽ ἐθρεψάμην* legi apud schol. Ven. ad Iliad. ι. 481. adnotavit Blomfieldius. Vnde pereleganter *κἀνεθρεψάμην* coniiciebat Ferdin. Steinackerus, vir in his litteris non minus quam in iuris scientia versatus. Valde tamen rarum apud poetas est verbum *ἀνατρέφειν*. Priora verba affert Eustath. p. 988, 44. (974, 25.)

V. 18. *Σαφῆ* coniungendum cum verbo *κινεῖ*, ut sensus sit, *κινεῖ, ὥςτε σαφῆ γίγνεσθαι.* Alioqui plane otiosum foret *σαφῆ*.

V. 19. Brunckius inepte cum scholiasta antiptosin comminiscitur, *ἄστρων εὐφρόνη* pro *ἄστρα εὐφρόνης*. Musgravius et Monkius *ἄστρα* hic, ut alibi, pro ipso caelo dici putant, ad quam opinionem etiam inclinat Maltby ad Morell. Thes. p. 405. At hoc ibi tantum fit, ubi altitudo spectatur. *Ἄστρων εὐφρόνη* dicitur pro *εὐφρόνη ἀστερόεσσα.* Vide infra ad v. 748. 847. et ad Viger. p. 879. 890. et Seidler. ad Eurip. Electr. 651. Similiter Eurip. Phoen. 514. ed. Porson. *ἄστρων ἂν ἔλθοιμ᾽ ἡλίου πρὸς ἀντολάς, καὶ γῆς ἔνερθε.* Nam scriptura, quam ex Stobaeo XLVII. 3. recepit Porsonus, *αἰθέρος*, quae eadem figura explicari debet, significat *αἰθερίας ἀντολὰς ἄστρων*, altera autem notat *ἀστερούσσας ἀντολὰς ἡλίου.* Vtraque

πρὶν οὖν τίν' ἀνδρῶν ἐξοδοιπορεῖν στέγης,
ξυνάπτετον λόγοισιν· ὡς ἐνταῦθ' ἐμέν,

---

eo redit, ut sensus sit, vel in coelum eniti ausim. Altera enim aetherios, altera sidereos adscensus solis designat, i. e. adscensum ad aetherem vel ad astra.

V. 21. Toupius Emendd. in Suid. I. p. 116. (87. ed. Lips.) *ξυναπτέον*, nulla ratione allata, sribendum censuit. Recepit hoc Brunckius, confirmatum a cod. E. neque aliter Venetus, si quid ex silentio Bekkeri, qui eum codicem contulit, colligi licet. Brunckium sequutus est Erfurdtius. Vulgo *ξυνάπτετον*, quod etiam codd. Lips. et alii apud Kiddium ad Dawes. Misc. p. 499. habent. Brunckio, hoc propterea improbanti, quod Pylades muta persona sit, Monkius respondet, paedagogum provocare Oresten et Pyladen, ut consilia inter se conferant, et, quid fieri velint, secum communicent; id deinde amborum nomine facere Oresten, ut apparere e v. 53. 75. Recte haec, nisi quod illud non inest in verbis, cum paedagogo communicanda esse consilia. Immo hic est ordo sententiarum: primo dicit paedagogus, tempus esse consultandi: *βουλευτέον*: deinde admonet, ut id ipsum faciant: *ξυνάπτετον λόγοισιν*: idque recte dicere potest, quia, licet nihil loquatur Pylades, tamen ita adest, ut qui loquuturus esse, si opus sit, videatur. Nunc Orestes pro utroque sententiam dicit, et ita quidem, ut non opus sit aliquid addere Pyladen.

Ibid. Edd. vett. et membranae Brunckii, aliique codd. in quibus sunt Lipsienses, *ἐμέν*. Glossae, *ἀντὶ τοῦ ἐσμέν*, et *ὑπάρχομεν*. Alii libri, ut Aug. b. et Ms. Dorv. atque Harl. apud Kiddium ad Dawes. Misc. p. 9. et 598. *ἐσμέν*. Dawesii con-

ἵν᾽ οὐκ ἔτ᾽ ὀκνεῖν καιρός, ἀλλ᾽ ἔργων ἀκμή.

---

iecturam in Misc. crit. p. 282. (499. ed. Kidd.) ἴμεν, receperunt Erfurdtius et Schaeferus, probatam Wakefieldio in Silv. crit. T. I. p. 97. qui hoc verbum per βαίνομεν, ἐρχόμεθα, ἐσμὲν solita levitate interpretatur. Nam haec verba, ut Latinum incedere, cum manendi in loco aliquo significatione coniuncta sunt: ἰέναι autem dicuntur, qui petunt aliquem locum. Neque enim satis recte contendunt, quod facit etiam Monkius, εἶμι et eius composita ubique futuri significationem habere. Brunckius illud ἴμεν ineptum vocat. Habet saltem aliquid offensionis ex eo, quod paedagogus nescit, introiturine sint in aedes regias, an foris opperturi. Toupio ad Suid. T. I. p. 226. ἐσμὲν prima correpta dictum putanti hodie nemo assentietur. Ἐμὲν pro ἐσμὲν Callimachus dixit in fragm. 294. γρῆες ἐμέν, quod propter hanc ipsam formam citavit Eustathius ad Od. γ. p. 118, 28. s. 1457, 50. ed. Rom. ex Aristarcho, quem credibile est, Sophoclis potius, si apud hunc legisset, quam Callimachi auctoritate usurum fuisse. Animi caussa Kiddii verba afferam, ad Dawes. p. 9. »In scolio vetusto apud Athen. »XV. 695. A. εὐθὺν χρὴ τὸν ἑταῖρον ἔμεν καὶ »μὴ σκολιὰ φρονεῖν. Sed hoc est litem lite di»rimere. Dawesii vero ἴμεν lubricae fidei est. »Scribendum, ὡς ἐνταῦθα μὲν — docet M. Ra»per.: verbum autem desideramus. Aristoph. »Pac. 204. εἶτ᾽ ἐνταῦθα μέν, ἵν᾽ ἦσαν αὐτοί, τὸν »πόλεμον κατῴκισαν. Ne quis Toupium defen»surus illud Sopatri apud Athen. IX. 378. A. arri»piat, lege cum Casaubono, τρεῖς ἡμεῖς [μόνοι] »Ἐσμέν, sive mavis τρεῖς ἐσμὲν [μόνον] Ἡμεῖς — »Hotchkisius apud Gaisford. ad Hephaestion. p. »213., ὡς ἐνταῦθ᾽, ἵνα Οὐκ ἔστιν ὀκνεῖν καιρος, »ἀλλ᾽ ἔργων ἀκμή. Optime citavit Toupius Soph.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὦ φίλτατ' ἀνδρῶν προςπόλων, ὥς μοι σαφῆ

»Ph. 429. — Ὀδυσσεὺς δ' ἐστὶν αὖ κἀνταῦθ', »ἵνα Χρῆν ἀντὶ τούτων αὐτὸν αὐδᾶσθαι νεκρόν· »et Euripidem in Sysipho, (sic) Εἶναι δ' ἔφασκε »τοὺς θεοὺς ἐνταῦθ', ἵνα — Melius autem R. P. »ὡς ἐνταῦθ', ἵνα Οὐ καιρὸς ὀκνεῖν, ἔσμεν (sic) — »hac enim positione nulla mutatio fit, et syl»laba finalis adeo in thesi subsidit, ut celeri tra»gedi (sic) pronunciatione vix subaudiri queat.« Vt ista, quibus illud sic apposuimus, typographo debeantur, non melior tamen tota adnotatio est. Nam quid hic sibi vult infinitivus ἔμεν? quid locus Aristophanis, in quo nullum desideratur verbum? quid illud, scribendum docere Raperum ὡς ἐνταῦθα μέν, quasi hoc probandum sit, et tamen melius emendasse Porsonum? quid denique, quod de syllaba finali cuiusnam tandem verbi dicit, quae in thesi propter pronunciationis celeritatem vix exaudiatur? Raperi coniectura admitti non potest, quia μὲν sic nihil significaret. Porsoni correctio omnium est et audacissima, et minime probabilis, nisi ei, qui, ut idem Kiddius p. 497. transpositiones quasvis defendit, ignarus, ubi et quibus conditionibus transponi verba licitum sit. Monkii coniectura, ὡς ἐνταῦθα μὲν οὐκ ἔστ' ἔτ' ὀκνεῖν καιρός, ἀλλ' ἔργων ἀκμή, eodem, quo Raperiana, vitio laborat. Vulgatam, quam et optimi libri, et glossae atque aliqui ex scholiastis habent, servavit Brunckius, cuius disputatio Buttmanno in granum. Gr. uberiore vol. I. p. 550. plane satisfecit. Adde Brunckii minus consideratam adnotationem ad Eurip. Orest. 446. Ego quum nondum persuasum habeam Sophoclem ἐμὲν scripsisse, etsi video non deesse coniecturas, ut ὡς ἐνταῦθα δή, vel ὡς ἐνταῦθ',

σημεῖα φαίνεις ἐσθλὸς εἰς ἡμᾶς γεγώς.
ὥςπερ γὰρ ἵππος εὐγενής, κἂν ᾖ γέρων,
ἐν τοῖσι δεινοῖς θυμὸν οὐκ ἀπώλεσεν,
ἀλλ' ὀρθὸν οὖς ἵστησιν· ὡςαύτως δὲ σὺ
ἡμᾶς τ' ὀτρύνεις, καὐτὸς ἐν πρώτοις ἕπει.
τοιγὰρ τὰ μὲν δόξαντα δηλώσω· σὺ δὲ
ὀξεῖαν ἀκοὴν τοῖς ἐμοῖς λόγοις διδούς,
εἰ μή τι καιροῦ τυγχάνω, μεθάρμοσον.
ἐγὼ γὰρ ἡνίχ' ἱκόμην τὸ Πυθικὸν
μαντεῖον, ὡς μάθοιμ' ὅτῳ τρόπῳ πατρὸς
δίκας ἀροίμην τῶν φονευσάντων πάρα,

ἵνα οὐκ ἔστ' ἔτ' ὀκνεῖν καιρός, cuiusmodi hiatus est etiam apud Aeschylum Prom. 792. *ἵνα αἱ Φορκίδες*, tamen, ut in re incerta, non ausus sum quidquam mutare.

V. 24. Verba *ὦ φίλτατ' ἀνδρῶν προςπόλων* affert Eustath. p. 642, 35. (502, 34.) De sequentium constructione vide ad Vigerum p. 771.

V. 25. Respicit hunc locum Philostratus Vit. Sophist. II. 23, 4. p. 606. citatus a Valckenario.

V. 27. Quemadmodum post *ὅτε, ἐπεί, ἕως* saepe in apodosi ponitur *δέ*, ita etiam in comparationibus. V. Schaeferi Meletem. crit. p. 59. Proprie in his formulis abrumpi oratio post protasin existimanda est, et deinde alio modo continuari.

V. 30. 31. Affert Suidas v. *μεθάρμοσον*.

V. 34. Erfurdtius et Monkius monuerunt, *ἀροίμην* aoristi secundi, non, ut Brunckius putabat, futuri optativum esse. Pendet hic modus ex optativo qui praecessit, vice fungens vel coniunctivi, si recta oratio est *πῶς ἄρωμαι δίκας*; vel indicativi futuri, si *πῶς ἀροῦμαι δίκας*. Itaque ambiguum est, *ἀροίμην* utrum sit futuri optativus, an aoristi secundi, rarioris quam primus est.

χρῇ μοι τοιαῦθ' ὁ Φοῖβος, ὧν πεύσει τάχα·
ἄσκευον αὐτὸν ἀσπίδων τε καὶ στρατοῦ,
δόλοισι κλέψαι χειρὸς ἐνδίκους σφαγάς.
ὅτ' οὖν τοιόνδε χρησμὸν εἰςηκούσαμεν,
σὺ μὲν μολὼν, ὅταν σε καιρὸς εἰςάγῃ,
δόμων ἔσω τῶνδ', ἴσθι πᾶν τὸ δρώμενον,
ὅπως ἂν εἰδὼς ἡμῖν ἀγγείλῃς σαφῆ.
οὐ γάρ σε μὴ γήρᾳ τε καὶ χρόνῳ μακρῷ
γνῶσ', οὐδ' ὑποπτεύσουσιν ὧδ' ἠνθισμένον.

V. 35. Vulgo *χρῆ*. Brodaeum ad Eurip. Hel. 523. recte praebere *χρῇ* observavit P. Elmsleius in Museo crit. VI. p. 285. Ms. Harl. ap. Pors. in Advers. p. 212. *χρᾷ*, unde parum considerate Blomfieldius scribi iubet, *χρᾷ μοι τοιαῦτα Φοῖβος*, melius etiam fore ratus, *τοιαῦτ' ἔχρα μοι Φοῖβος*. Ter citat, tueturque vulgatam scripturam Eustathius, p. 89, 24. 754, 57. 1179, 38. (67, 18. 652, 38. 1245, 1.) pariterque Suidas in v. *χρῇ μοι*. Etym. M. p. 814. memoriter affert, *τοιαῦθ' ὁ Φοῖβος χρῇ*. *Ἐξέχρη* est in Oed. Col. 87.

V. 36. *Αὐτὸν* est ipsum, i. e. non per alios. Non significat solum: quod ne per *ἄσκευον ἀσπίδων τε καὶ στρατοῦ* quidem indicatur. Iusserat deus Oresten non per alios, sed ipsum, neque vi aperta, sed dolo vindictam sumere.

V. 42. Ambo MSS. Mosc. ambo Lips. et Aug. b. ambae Iunt. *μακρῷ χρόνῳ*. Nihil caussae est, quare a vulgata discedamus, etsi non perinde est, quo ordine verba collocentur. Nam *μακρῷ χρόνῳ* pro una notione est, diuturnitate temporis: *χρόνῳ μακρῷ* autem est idem ac *χρόνῳ, ὅς ἐστι μακρός*, ut in Oed. Col. 7. *ὁ χρόνος ξυνὼν μακρός*.

V. 43. Cod. Ven. Ald. et, quae hanc sequitur, Parisina 1528. et Iunt. 2. *ὑποπτεύουσιν*. Tur-

λόγῳ δὲ χρῶ τοιῷδ᾽ ὅτι ξένος μὲν εἶ
Φωκεύς, παρ᾽ ἀνδρὸς Φανοτέως ἥκων· ὁ γὰρ

---

nebus invexit ὑποπτεύσωσιν, quod est in Livineii Ms. V. Caeteri codd. Iunt. 1. et aliae vett. edd. recte ὑποπτεύσουσιν. V. Brunck. ad Aristoph. Lysistr. 704. et Elmsleium in Mus. crit. VI. p. 298 qui comparat Oed. Col. 450. Suidas: ἠνθισμένον· οὐ γάρ σε γήρᾳ μακρῷ γνῶσ᾽, οὐδ᾽ ὑποπτεύσουσιν ὧδ᾽ ἠνθισμένον. τινὲς τὸ ἠνθισμένον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἤκουσαν, οἷον ταῖς πολιαῖς ἠνθισμένον. τοῦτο δὲ ἀπίθανον· ἐγνώσθη γάρ, εἰ καὶ τοσοῦτον ἤλλαξε τὴν κεφαλήν. δοκεῖ οὖν μοι τὸ ἠνθισμένον ἀντὶ τοῦ ἠσκημένον· οὐ μὴ οὖν σε ἐπιγνῶσι τοιαῦτα ἠσκημένον εἰπεῖν, τουτέστι πλαττόμενον. εἰ δὲ τὸ ἠνθισμένον ἐπὶ ἡλικίας δεξαίμεθα, ἔστιν οὐκ ἐπὶ τριχῶν, ἀλλ᾽ ἐπὶ παντὸς τοῦ σώματος. Moschopulus in Dictt. Att. in v. ἄνθος: καὶ τὸ, οὐ γάρ σε μὴ γνῶσιν ὧδ᾽ ἠνθισμένον, παρὰ Σοφοκλεῖ, ἀντὶ τοῦ κεχρωματισμένον. Coniungendum videri potest participium cum verbis γήρᾳ τε καὶ χρόνῳ μακρῷ· sed simplicius venustiusque est solum per se positum. Videtur autem vera esse postrema Suidae interpretatio, a qua non differt illa, quae apud Moschopulum est.

V. 45. Mira adnotatio in Kiddii Miscellaneis Porsonianis, pleno miraculis libro, p. 211. »Φωκέως [quam sancivit R. B.]« Pro Φωκεὺς opinor: at sive Porsono, sive Bentleio hoc in mentem venit, quis probabit? Erfurdtius fallitur Phanoteum cum Strophio confundens, et hoc non nomen proprium, sed ab oppido Phocidis, cuius cives Φανοτεῖς appellabantur, (v. Steph. Byz. v. Φανοτεύς) impositum putans. Est hoc nomen hic omnino proprium, ut e v. 660. apparet, adscitum illud propterea, quia Phocensibus usitatum

μέγιστος αὐτοῖς τυγχάνει δορυξένων.
ἄγγελλε δ᾽ ὅρκῳ προςτιθείς, ὁθούνεκα

---

erat. Notavit Monkius errorem Erfurdtii, qui etiam in interpretando nomine ἀνδρὸς erravit, ut qui comparaverit Oed. Col. 109. et Ai. 817. Nam in Oedipo quod legitur, οἰκτείρατ᾽ ἀνδρὸς Οἰδίπου τόδ᾽ ἄθλιον εἴδωλον, sic est intelligendum, quasi dictum sit Οἰδίπου τόδε εἴδωλον ἀνδρός, hanc speciem viri, quae sola reliqua est Oedipo. In Aiace autem ad v. 804. nostrae editionis monuimus, constructionem esse Ἕκτορος, ἀνδρὸς ξένων ἐμοὶ μάλιστα μισηθέντος. Aliter hic dictum παρ᾽ ἀνδρὸς Φανοτέως, quod est, a viro quopiam, nomine Phanoteo. Sic Homerus Iliad. ε. 649. ἀνέρος ἀφραδίῃσιν, ἀγαυοῦ Λαομέδοντος. Vide λ. 738. π. 716. Ad illam vero rationem, quae in Aiacis versibus est, haec Homeri interpretanda sunt, Iliad. δ. 193. Μαχάονα δεῦρο κάλεσσον, φῶτ᾽ Ἀσκληπιοῦ υἱόν. φ. 545. εἰ μὴ Ἀπόλλων Φοῖβος Ἀγήνορα δῖον ἀνῆκεν, φῶτ᾽, Ἀντήνορος υἱόν, ἀμύμονά τε κρατερόν τε. Odyss. φ. 26. φῶθ᾽, Ἡρακλῆα, μεγάλων ἐπιΐστορα ἔργων. Caeterum cur Blomfieldius παρ᾽ ἀνδρὸς Φανοτέως ἐλθὼν scribendum esse pronunciaverit, nescire satius duco. Ὁ γὰρ cum accentu recte scriptum in codd. Lipss. et apud Eustath. p. 405, 45.

V. 46. De verbo τυγχάνειν sine participio vide ad Aiacem v. 9. Versum citat Eustath. p. 405, 45. (307, 38.)

V. 47. Recte Wunderlichius Obss. crit. in Aeschyl. p. 84. et Erfurdtius ad Antig. 24. ed. minor. προςτιθεὶς sic interpretantur, quasi αὐτόν, τὸν ὅρκον, intelligendum sit. Neque obstat participium praesentis, ubi, ut in re cito transeunte, aoristum potius exspectes. Videtur enim

τέθνηκ᾽ Ὀρέστης ἐξ ἀναγκαίας τύχης,
ἄθλοισι Πυθικοῖσιν ἐκ τροχηλάτων
δίφρων κυλισθείς· ὧδ᾽ ὁ μῦθος ἑστάτω.
ἡμεῖς δὲ πατρὸς τύμβον, ὡς ἐφίετο,
λοιβαῖσι πρῶτον καὶ καρατόμοις χλιδαῖς

---

aoristi et praesentis participium ita differre, ut utrum Latine dicas addito, an addendo iureiurando. Sic in Antigona v. 502. *καίτοι πόθεν κλέος γ᾽ ἂν εὐκλεέστερον κατέσχον, ἢ τὸν αὐτάδελφον ἐν τάφῳ τιθεῖσα;* i. e. sepeliendo fratre. Potuerat dicere *θεῖσα*, sepulto. Sepelierat enim. Diversi sunt ab his tales loci, ut in Oed. R. 819. *καὶ τάδ᾽ οὔ τις ἄλλος ἦν, ἢ ᾽γὼ ᾽π᾽ ἐμαυτῷ τάσδ᾽ ἀρὰς ὁ προστιθείς.* Ibi cave praesens pro aoristo positum putes, quod positum est, ut permanens effectus rei praeteritae indicaretur. Tantumdem est enim atque *ὁ προσθεὶς καὶ ἔχων νῦν τάσδε τὰς ἀράς.* Saepissime ita veteres: sed interpretes fere non attendunt ad has res: qui attenderunt autem, interdum falli se passi sunt, ut in participio *ἀδικούμεναι* apud Thucydidem I. 38. Poppo in Obss. crit. ad eum scriptorem p. 141. Sic igitur apud Sophoclem non opus *ὅρκον* scribi, quod ab Reiskio acceptum adsciverat Erfurdtius. Schaeferus videtur ad *ὅρκῳ προστιθεὶς* intelligere *τὰ ἀγγελλόμενα.* At ita res primaria in secundariam converteretur.

V. 48. *Ἀναγκαία τύχη, ἡ μὴ εὖ πίπτουσά τινι* dubium an ex hoc loco commemorata sit Eustathio p. 651, 30. Suidas, Sophoclis versum afferens, in v. *ἐξ ἀναγκαίας τύχης* interpretatur, *οἷον ἀναγκαστῷ μόρῳ, καὶ οὐκ ἐκ ταὐτομάτου· ἐκ βίας, οὐκ ἰδίῳ θανάτῳ.*

V. 52. *Λοιβαῖσι* Ald. Iunt. 2. Turn. Steph. Cant. schol. Rom. et codd. nonnulli. *Λοιβαῖς τε* Ven.

στέψαντες, εἶτ' ἄψοῤῥον ἥξομεν πάλιν,
τύπωμα χαλκόπλευρον ἠρμένοι χεροῖν,
ὃ καὶ σὺ θάμνοις οἶσθά που κεκρυμμένον,
ὅπως λόγῳ κλέπτοντες, ἡδεῖαν φάτιν
φέρωμεν αὐτοῖς, τοὐμὸν ὡς ἔῤῥει δέμας

Aug. b. c. Mosc. 1. Lips. uterque, Harl. Iunt. 1. et Suidas in v. χλιδή, ubi v. 51—53 affert. Caeterum v. Eustath. p. 692, 58. (571, 29.)

V. 54. Ἠιρμένοι, ἀντὶ τοῦ, ἠρμένον ἔχοντες. ὅμοιον τῷ, πώγωνα καθειμένος, ἀντὶ τοῦ, κεχαλασμένον ἔχων. Schol. V. Eustath. p. 694, 27. 1169, 32. (573, 48. 1231, 1.) Affert versum etiam Suidas v. τύπωμα.

V. 55. Recte observat Monkius, πού non esse alicubi, sed opinor, neque ad κεκρυμμένον, sed ad οἶσθα pertinere.

V. 56. Recte commate interpungitur post κλέπτοντες, scil. αὐτούς. Eurip. Phoen. 1005. ed. Pors. ὡς εὖ πατρὸς ἐξεῖλον φόβον, λόγοισι κλέψας, ὥςθ' ἃ βούλομαι τυχεῖν.

V. 57. Brunckius librorum omnium scripturam φέροιμεν in φέρωμεν mutavit, ex regula a Dawesio proposita. Probat Elmsleius ad Oed. Col. 11. Vellemus Dawesii Miscellanea in manus incidissent editoris neque Graece Latineque indocti, neque carentis iudicio. Ita hic liber tam potuisset utilis reddi Graece discentibus, quam nunc inutilis et damnosus est. Ne quid iniquius dicere videamur, quis vel mediocriter doctus concoquat mirum incredibilium errorum farraginem congestam in novissima editione p. 135 seqq. Optativum cum particulis finalibus coniunctum nullius temporis proprium esse, satis alibi docuimus. Nihil ille, nisi cogitationis index est, quam quis vel habuerit, vel habeat, vel habiturus sit. Sed cum praesenti vel futuro, ut

φλογιστὸν ἤδη καὶ κατηνθρακωμένον.

---

omittam, ubi praesens pro praeterito positum est, ut in Hecuba 10. ibi construitur, ibi tantummodo finis, quem quis in mente habet, significatur, non etiam illud, fieri hoc, quod ille cogitat. De qua re bene disseruit Reisigius in comm. crit. ad Oed. Col. p. 168 seqq. sed latuit eum, quae ibi dixit, quadrare etiam in Eurip. Electr. 56. πηγὰς ποταμίας μετέρχομαι, ὡς ὕβριν δείξωμεν Αἰγίσθου θεοῖς, γόους τ' ἀφείην αἰθέρ' εἰς μέγαν πατρί. Nam ἀφείην dicit Electra, quod erat quidem sortem suam deploratura, sed praesentem videns coniugem, iam non potest facere: tametsi id deinde facit; δείξωμεν autem, quia indigno habitu in publicum progressa, vere illud facit, ut dii crudelitatem Aegisthi videant. Germanis licet hanc differentiam indicare, indicativo praesentis utentibus, ubi Graeci coniunctivo utuntur, imperfecti coniunctivo autem, ubi illi optativo. Sic etiam in Iph. Taur. 1209. *Ι.* καὶ πόλει πέμψον τίν', ὅςτις σημανεῖ ἐν δόμοις μίμνειν ἅπαντας. *Θ.* μὴ συναντῷεν φόνῳ: i. e. ea mente, ut ne adsint in caede. Sed quoniam admodum subtile est hoc discrimen, saepe negligitur. Sic ibidem v. 1218. coniunctivus in pari conditione potitus est, v. 1216. autem inter utrumque modum fluctuat scriptura. In Sophoclis loco Monkius ὅπως φέροιμεν e participio κεκρυμμένον pendere putat. Quod etsi non ineptum est, tamen ne sic quidem constructis verbis veri simile est coniunctivo a poeta praelatum esse optativum, a quo modo non potest removeri dubitationis de eventu illius consilii significatio. Itaque recipiendum duxi coniunctivum.

V. 58. Affert Suidas v. φλογιστόν.

τί γάρ με λυπεῖ τοῦθ', ὅταν λόγῳ θανών,
ἔργοισι σωθῶ, κἀξενέγκωμαι κλέος;
δοκῶ μὲν οὐδὲν ῥῆμα σὺν κέρδει κακόν.
ἤδη γὰρ εἶδον πολλάκις καὶ τοὺς σοφοὺς
λόγῳ μάτην θνήσκοντας· εἶθ', ὅταν δόμους
ἔλθωσιν αὖθις, ἐκτετίμηνται πλέον.
ὡς κἄμ' ἐπαυχῶ τῆςδε τῆς φήμης ἄπο

V. 59. Vide Porson. ad Phoen. 512. Eustath. p. 1701, 63. 1961, 11. (Od. 459, 24. 834, 39.) In priore Eustathii loco λόγοισι legitur. Apud Eumathium de Ismen. Amor. IX. p. 363. τί δή με et ἔργοις δὲ scriptum, quod indicium est talis scripturae, ὅταν λόγῳ θάνω, ἔργοις δὲ σωθῶ. Suidas v. λύπη affert v. 59—61. apud quem male θανὼν λόγῳ. Sed inverso ordine haec verba idem habet in v. τί γάρ με, ubi eosdem versus afferens, ὡς inserit post δοκῶ μέν.

V. 61. Eustath. p. 752, 34. (658, 41.)

V. 62. Mirum, de Zaleuco, de Pythagora, de Epimenide, de Solone, de Aristea Proconnesio, de Zamolxide, aliisque cogitasse interpretes, quasi σοφοὶ necessario qui proprie Sapientes vocantur, intelligendi sint, ac Sophocles non potius viros ob prudentiam claros dixerit, quos saepe in exsilium mitti, et mox revocatos maiore in honore esse Athenienses videbant. Apud Suidam in v. ἤδη, qui v. 62—64. affert, ἔλθωσι πάλιν pro ἔλθωσιν αὖθις legitur.

V. 65. Libri omnes recte ὡς. Perperam a Brunckio illatum ὥς. Vt ὅς saepe significantius in principio orationis ponitur, et apud Latinos qui, sic etiam ὡς, quomodo. Ἐπαυχῶ Suidas in h. v. ubi v. 65. 66. affert, mire interpretatur, βεβαίως οἶδα. Sic etiam Zonaras p. 819. Τῆςδε τῆς φήμης ἄπο, ex hac ficta narratione.

δεδορκότ᾽, ἐχθροῖς ἄστρον ὣς λάμψειν ἔτι.
ἀλλ᾽, ὦ πατρῴα γῆ θεοί τ᾽ ἐγχώριοι,
δέξασθέ μ᾽ εὐτυχοῦντα ταῖσδε ταῖς ὁδοῖς,
σύ τ᾽, ὦ πατρῷον δῶμα· σοῦ γὰρ ἔρχομαι
δίκῃ καθαρτὴς πρὸς θεῶν ὡρμημένος·
καὶ μή μ᾽ ἄτιμον τῆσδ᾽ ἀποστείλητε γῆς,
ἀλλ᾽ ἀρχέπλουτον καὶ καταστάτην δόμων.

Observent tirones, quid differant ἄπο et ὕπο. Nam ὕπο de ipsa caussa, per quam quid fiat, dicitur; ἄπο autem de eo, quod occasionem vel opportunitatem praebet, ut aliquid fieri possit. Ὑπὸ τῆς φήμης non recte hic diceretur, quia non per narrationem illam vincet Orestes: recte vero dicitur ἀπὸ τῆς φήμης, quia copiam ea faciet ipsi, ut possit vincere. Hinc ἀπὸ illud saepe etiam ea notat, quae ab aliqua re repetenda, post eam eveniunt.

V. 66. Eustathius p. 191, 42. (145, 17.) καὶ πάθος, ὡς ἐν τῷ, δεδορκὼς ἄστρον ὡς λάμψειν, ἤγουν θεαθείς. Et p. 1259, 64. (1357, 40.) Σοφοκλῆς δὲ ἐν τῷ, ἐχθροῖς δεδορκότα λάμψειν ὡς ἄστρον, ἐπὶ τοῦ ὁραθῆναι παθητικῶς τὴν λέξιν τίθησιν, ὡς τοῦ μέσου παρακειμένου ἐν πολλοῖς ἐπαμφοτερίζοντος. Male. Nam ἐχθροῖς non cum δεδορκότα, sed cum λάμψειν coniungendum est. Δεδορκότα scholiastes recte ζῶντα interpretatur. Sensus est: ita me quoque spero hoc ex ista narratione lucri facturum, ut vivus inimicis tamquam sidus luceam: i. e. ut illi me viventem opibus splendere videant.

V. 69. Cod. Aug. σὸς pro σοῦ.

V. 71. Affert Suid. v. ἀρχέπλουτον.

V. 72. »Ἀρχέπλουτον non pendet a praecedente »verbo ἀποστείλητε, sed ab alio suppresso verbo, »v. g. κατασκευάσητε« (immo κατασκευάσατε vel

εἴρηκα μὲν νῦν ταῦτα· σοὶ δ' ἤδη, γέρον,
τὸ σὸν μελέσθω βάντι φρουρῆσαι χρέος.
νὼ δ' ἔξιμεν. καιρὸς γάρ, ὅςπερ ἀνδράσιν
μέγιστος ἔργου παντός ἐστ' ἐπιστάτης.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὤ μοί μοι δύστηνος.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

καὶ μὴν θυρῶν ἔδοξα προςπόλων τινὸς
ὑποστενούσης ἔνδον αἰσθέσθαι, τέκνον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἆρ' ἐστιν ἡ δύστηνος Ἠλέκτρα; θέλεις

δέξασθε, quod Elmsleio placet ad Bacch. 859.) »Confer eiusd. dramatis v. 435. Aj. 1034. ed. »Br. item Brunck. ad Apollon. I. 168.« Maltby ad Morell. p. 145. Affert versum Suidas v. καταστάτην.

V. 73. Nihil caussae erat, quare Brunckius et Erfurdtius μέν νυν scriberent. Multo minus aptum videtur, quod coniecit Blomfieldius, μέντοι. Sensus verborum est: dixi nunc, quid fieri velim.

V. 75. 76. Affert Suidas v. ἐπιστάτης, et in v. καιρός, quo loco ὥςπερ pro ὅςπερ legitur.

V. 77. Libri ἰώ μοί μοι δύστηνος. Sed et ἰὼ minus convenire huic loco videtur, nec veri simile est, hunc versum non iambicum ischiorrhogicum, sed ex antispasto et Molosso compositum esse.

V. 78. Eustath. p. 642, 34. (502, 30.) θυρῶν est a foribus, quod est cum αἰσθέσθαι, non cum ἔνδον iungendum.

V. 80. Aug. b. verba θέλεις—γόων paedagogo, qui autem sequuntur quattuor versus, Oresti tri-

μείνωμεν αὐτοῦ, κἀνακούσωμεν γόων;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

ἥκιστα. μηδὲν πρόσθεν, ἢ τὰ Λοξίου
πειρώμεθ' ἔρδειν, κἀπὸ τῶνδ' ἀρχηγετεῖν,
πατρὸς χέοντες λουτρά. ταῦτα γὰρ φέρει
νίκην τ' ἐφ' ἡμῖν καὶ κράτος τῶν δρωμένων.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὦ φάος ἁγνόν, σύστ.
καὶ γῆς ἰσόμοιρος ἀήρ, ὥς μοι

---

buit: secus, quam mores harum personarum postulant. *Ὑπὸ νεότητος Ὀρέστης παράγεται φιλοπευστεῖν· ὁ δὲ πρεσβύτης τὸ χρήσιμον σκοπεῖν ἀναγκάζει.* Schol.

V. 84. Ven. *κἀνἀκούσωμεν.* Schol. Rom. *ἈΝΑΚΟΥΣΟΜΕΝ. ἐπακούσομεν.* Glossae MSS. Lips. *ἀντὶ τοῦ ἀναδιδαχθῶμεν.* Schol. MS. Barocc. *καὶ δὶς ἀκούσαντες ἀναγνωρίσωμεν τὴν φωνὴν τῶν θρήνων.* Apparet, quomodo laborarint interpretes in verbo inusitato *ἀνακούειν*, quod Schneiderus ex h. l. in lexicon suum recepit, illud autem, quo vere hic usus est Sophocles, *ἐνακούω*, suspectum esse dixit. Atqui Hippocratis auctoritate satis munitum fuerat a Scotto. Quamquam Hippocrates universe de sentiendo et percipiendo usurpat, et rebus tribuit destitutis facultate audiendi.

V. 86—91. affert Suidas v. *φάος.*

V. 78. Porsonus in Kiddii Misc. Porsonianis p. 221. *ἰσόμοιρ'.* Libri omnes nominativum habent. Moschopulus in Dictt. Att. in v. *φάρος α* in *ἀήρ* anceps esse ait. Correptum invenitur in scriptura epigrammatis Aristotelis in heroes Homericos 38. quae exstat apud Eustathium p.

πολλὰς μὲν θρήνων ᾠδάς,
πολλὰς δ' ἀντήρεις ᾔσθου
στέρνων πλαγὰς αἱμασσομένων,
ὁπόταν δνοφερὰ νὺξ ὑπολειφθῇ·
τὰ δὲ παννυχίδων ἤδη, στυγεραὶ
ξυνίσασ' εὐναὶ μογερῶν οἴκων,
ὅσα τὸν δύστηνον ἐμὸν θρηνῶ
πατέρ', ὃν κατὰ μὲν βάρβαρον αἶαν
φοίνιος Ἄρης οὐκ ἐξένισεν,

47, 37. Obscure dictum *γῆς ἰσόμοιρος ἀὴρ* valde torsit interpretes, risitque non immerito Pherecrates, ut scholiastes adnotavit. Nihil videtur aliud dici, quam aether, parem cum terra ambitum habens. Vide similia apud Valck. Diatr. in Eurip. p. 46 sqq. Neque enim tenebras hic notare *ἀέρα*, e v. 94. intelligitur.

V. 89. 90. affert Suidas v. *ἀντήρεις* et *πλαγάς*.

V. 92. Recte Ald. et Iunt. comma non post *παννυχίδων*, ut Brunckius aliique, sed post *ἤδη* habent: et ita etiam, ut videtur, scholiastes. Friget enim *ἤδη* cum *ξυνίσασι* coniunctum, quod non est, si cum *παννυχίδων* coniungitur, quo facto auget rem, et respondet Germanico e r s t: a t q u e v i g i l i a s a d e o s i c o m m e m o r e m.

V. 96. *Ἐξένισεν* scholiastes et Turnebus in margine. Edd. et plerique codd. *ἐξείνισε*. Ienensis cum cod. Brunckii *ἐξένισε*. Alludit ad caedem Agamemnonis inter convivium patratam. Conf. Hom. Od. *λ*. 405 seqq. coll. *δ*. 534 seqq. Erfurdt. MS. Lips. a. *ἐξείνισεν*. Aug. c. *ἐξήνισε*. Suidas *ἐξένισεν* in h. v. sed *ἐξείνισεν* in v. *ξενία*. Iohnsoni et Reiskii coniecturam *ἐξήνυσε*, ut Porsonus notavit in Advers. p. 207. explodit Merrickius in notis ad versionem Anglicam Tryphio-

μήτηρ δ' ἡ 'μὴ χὡ κοινολεχὴς
Αἴγισθος, ὅπως δρῦν ὑλοτόμοι,
σχίζουσι κάρα φονίῳ πελέκει.
κοὐδεὶς τούτων οἶκτος ἀπ' ἄλλης
ἢ 'μοῦ φέρεται, σοῦ, πάτερ, οὕτως
αἰκῶς οἰκτρῶς τε θανόντος.
ἀλλ' οὐ μὲν δὴ ἀντιστ.
λήξω θρήνων, στυγερῶν τε γόων,
ἔς τ' ἂν παμφεγγεῖς ἄστρων
ῥιπάς, λεύσσω δὲ τόδ' ἦμαρ,
μὴ οὐ, τεκνολέτειρ' ὥς τις ἀηδὼν,
ἐπὶ κωκυτῷ τῶνδε πατρῴων
πρὸ θυρῶν ἠχὼ πᾶσι προφωνεῖν.

---

dori 784. p. 119. Ἐξένισεν verum esse monet Elmsleius ad Hec. p. 276. ad Med. 1050. not. g. ad Oed. Col. 1766. Verba φοίνιος Ἄρης respicit Suidas in v. φοίνιος.

V. 97. Eustath p. 653, 35. (517, 28.)

V. 102. Codd. et edd. ἀδίκως. Scholiastes et Suidas ἀεικῶς in h. v. Vnde Brunckius ἀϊκῶς dedit, quo pertinet glossa in eius cod. D. ἀνάπαιστος. At scribendum potius αἰκῶς. V. Aesch. Prom. 471.

V. 103—109. affert Suidas v. ῥιπάς.

V. 105. Libri et Suidas l. c. ἔς τ' ἂν λεύσσω παμφεγγεῖς ἄστρων ῥιπάς, λεύσσω δὲ τόδ' ἦμαρ, nisi quod ἀστέρων est apud Suidam. Manifestum metri vitium pridem correxeram ea mutatione, quae lenissima et maxime probabilis videbatur, deleto primo λεύσσω. In eamdem coniecturam inciderunt Erfurdtius, Passovius, et, qui dubitat, hoc verbum, an ἄστρων delendum sit, Monkius.

V. 109. Codd. Ven. et Lips. b. πρὸ θυρῶν ἠχώ. Non recte Erfurdtius ἠχὼ ἐπὶ κωκυτῷ esse ait

ὦ δῶμ᾽ Ἀΐδου καὶ Περσεφόνης,
ὦ χθόνι᾽ Ἑρμῆ, καὶ πόντι᾽ Ἀρά,
σεμναί τε θεῶν παῖδες Ἐριννύες,
αἳ τοὺς ἀδίκως θνήσκοντας ὁρᾶτ᾽,

ἠχὼ θρηνητικήν. Clamor est ad luctum provocans alios. Apud Suidam in v. ῥιπὰς legitur ἐπὶ κωκυτοῖς.

V. 111. Infelicem coniecturam Musgravii, καὶ πότνι᾽ Ἄτα, non debebat Monkius defendere. Libri omnes et Suidas habent Ἀρά, qui in v. Περσεφόνη affert v. 110–116. Ἄτη plane aliena est ab hoc loco. Non est enim verum, quod ait, ultrices deas esse Atas, neque id aut ex tragicis, aut ex Homero, quos auctores nominat, demonstrari potest. Aeternae iustitiae diversa munia diversis numinibus, Δίκῃ, Ἀραῖς, Ἐριννύσι, Ποιναῖς tribuuntur, quae numina proinde non mirum est saepe confundi atque inter se permisceri. Ἄτη vero culpa est et damnum ex culpa nascens, atque utriusque praeses dea. Haec consociatur Furiis, ubi id fieri patitur notio eius, ut in Agam. 1441. μὰ τὴν τέλειον τῆς ἐμῆς παιδὸς Δίκην, Ἄτην, Ἐριννύν θ᾽, αἷσι τόνδ᾽ ἔσφαξ᾽ ἐγώ. Damno enim, quod culpa sua commeruerat Agamemno, Clytaemnestra eum consecravit, inepteque hoc loco Ἀρὰ commemoraretur, ut inepte Sophocles hic πόντι᾽ Ἄτα diceret, ubi non de damno culpa contracto, (multo enim gravius est Clytaemnestrae scelus) sed de diris sermo est, quibus eam Agamemno devoverit.

V. 112. Apud Suidam l. c. est σεμναί τ᾽ Ἐριννύες, omissis verbis θεῶν παῖδες.

V. 113. Libri, αἳ τοὺς ἀδίκως θνήσκοντας ὁρᾶτε, τοὺς εὐνὰς ὑποκλεπτομένους. Et sic etiam codd. Aug. b. c. Ven. Lipss. nisi quod Lips. b.

Harl. et Suid. in v. *Περσεφόνη* habent *τοὺς τ' εὐνάς*. Triclinii recensio, omisso *αἵ*, habet *τοὺς τὰς εὐνάς*. Manifestum est, hemistichium deesse, quod movit Monkium, ut transpositis verbis scribendum coniicèret, *αἳ τοὺς ἀδίκως θνήσκοντας ὁρᾶτ', ἔλθετ', ἀρήξατε, * * * * * τοὺς τὰς εὐνὰς ὑποκλεπτομένους τίσασθε πατρὸς φόνον ἡμετέρου*. Ita *ὑποκλεπτομένους* active accipiendum foret, quod fecisse Lascarin dicit Stephanus in Thesauro. Locum frustra quaesivi. Scholiastae haec praeterierunt, nisi quod schol. cod. Ienensis de Aegistho intelligit, *λάθρα κλέψαντα* interpretans. Sed glossae codd. Lipss. passive explicant, *τοὺς ζημιουμένους λάθρα*. Nec video, quid obstet, quo minus et *τοὺς θνήσκοντας* et *ὑποκλεπτομένους* de Agamemnone dici putemus, praesertim quum veri simillimum sit, ibi, ubi metra indicium faciunt, lacunam esse, i. e. post *ὁρᾶτε*. Puta tale quid poetam dedisse, *αἳ τοὺς ἀδίκως θνήσκοντας ὁρᾶτ', αἰσχρῶς λέκτρων προδότους εὐνὰς ὑποκλεπτομένους*, et nihil erit, quod desideres: q u a e i n i u s t e p e r e m p t o s r e s p i c i t i s, q u i b u s f u r t o e r e p t u s e s t p r o d i t u s t o r u s. Reisigius in Enarr. Oed. Col. p. 33. ieiunum et inficetum ratus *θεῶν παῖδας* dici Furias, nisi qui sint illi dii adiiciatur, hanc coniecturam proposuit: *σεμναί τε θεῶν ἀρχαιογόνων παῖδες Ἐριννύες, αἳ τοὺς ἀδίκως θνήσκοντας ὁρᾶτ' ἀπάταις εὐνὰς ὑποκλεπτομένους*. In his primo interpunctio probari non potest: non enim adulterium, sed caedem punire Furiarum officium est. Deinde minus bene verba non singulis dimetris conclusa sunt, sed duorum iunctis hemistichiis cohaerent. Denique non multo clarius est illud *θεῶν ἀρχαιογόνων*, praesertim quum alii poetae alios Furiis parentes tribuant. Tragici quidem, in iisque ipse Sophocles, fere Noctis vel Caliginis eas filias esse perhibent. Mihi quidem hic consulto videntur simpliciter *θεῶν παῖ-*

* * * * * τοὺς εὐνὰς
ὑποκλεπτομένους, ἔλθετ', ἀρήξατε,
τίσασθε πατρὸς φόνον ἡμετέρου,
κἀμοὶ τὸν ἐμὸν πέμψατ' ἀδελφόν.
μούνη γὰρ ἄγειν οὐκ ἔτι σωκῶ
λύπης ἀντίῤῥοπον ἄχθος.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ παῖ, παῖ δυστανοτάτας — στροφὴ α΄.
Ἠλέκτρα ματρὸς, τίν' ἀεὶ
τάκεις ὧδ' ἀκόρεστον οἰμωγὰν

δες dictae esse, quo non de certis earum parentibus, quos nominari nunc nihil attinebat, sed de eo cogitaretur, quod divinae iustitiae administrae atque exsequutrices essent. Comparari quodammodo potest luscinia Διὸς ἄγγελος v. 146.

V. 116. Τίσασθε omittit Suidas in v. Περσεφόνη.

V. 118. Eustath. p. 854, 62. (796, 27.) Etym. M. p. 742, 2.

V. 119. Libri et Etymol. MS. ap. Villois. ad Apollon. Lex. Hom. v. σῶκος habent ἀντίῤῥοπον. Sic etiam Suidas in v. σωκῶ, apud quem legitur μόνη γὰρ οὐκ ἔτι σωκῶ λύπης ἀντίῤῥοπον ἄχθος. Apud Apollonium est ἀντίῤῥοθον. Bene Porsonus, ut Monkius refert, hoc dicere Electram vidit, non amplius se posse solam pondus doloris alteri lanci impositum attollere. Ἄγειν usitatum in pendendo verbum. Translatio sumpta ab iis, qui lancem pondere gravatam deprimenda altera lance tollunt.

V. 120. Ald. et codd. quod sciam ἰὼ παῖ, παῖ, sed Aug. c. Lips. b. et Suidas in v. δύστηνος omittunt alterum παῖ. Praestat, quod Brunck. et edd. nonnullae habent, ὦ παῖ, παῖ.

V. 122. Membr. et D. E. ac Brunckii cod. et

τὸν πάλαι ἐκ δολερᾶς ἀθεώτατα
ματρὸς ἁλόντ' ἀπάταις Ἀγαμέμνονα,
κακᾷ τε χειρὶ πρόδοτον; ὡς ὁ τάδε πορὼν
ὄλοιτ', εἴ μοι θέμις τάδ' αὐδᾶν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὦ γενέθλα γενναίων,

---

edd. Iunt. 1. Brubach. *ἀκόρετον*. Ald. Iunt. 2. et caeteri libri *ἀκόρεστον*. Cod. T. *ἀκόρεστ'*, ex emendatione, ut videtur, Triclinii, cuius recensionem sequitur hic codex. Defendi choriambicum cum basi in Elem. doctr. metr. p. 436. Non diffiteor tamen, tanto minus dubitari posse, quin aut strophicus aut antistrophicus versus corruptus sit, quod nulla poetam necessitas cogebat versus tam male sibi respondentes facere. Qui si metrum voluisset choriambicum esse, quidni scribere potuit *τάκεις ὧδ' ἀκόρεστον στοναχάν*? Quod quum non fecerit, multo verisimilius est, hunc quoque versum, ut qui praecedunt, Glyconeum esse, addito in fine spondeo, cuius ictus in ultima syllaba est. Caeterum recte Triclinius constructionem explicat, *τάκεις οἰμωγὰν Ἀγαμέμνονα*, quod est idem ac *τάκεις οἰμώζουσα Ἀγαμέμνονα*, apte afferens Aesch. Sept. ad Theb. 294. seqq. Vide Seidlerum ad Iphig. Taur. 1061.

V. 123. Pro vulgato *ἀθεωτάτας* primus Erfurdtius edidit, quod metrum flagitare nemo non videt, *ἀθεωτάτα*.

V. 125. Vide ad Aiacem v. 904. Adde Hecub. Eurip. 444. ed. Pors. *ἀπωλόμην, φίλαι, ὡς τὴν Λύκαιναν ξύγγονον Διοςκόροιν Ἑλένην ἴδοιμι*, scilicet *ἀπολομένην*. Male ibi scribunt *ὥς*.

V. 127. Aug. b. c. Lipss. a. b. Ald. et edd. vett. *ὦ γένεθλα γενναίων πατέρων*. T. et Brunc-

ἥκετ' ἐμῶν καμάτων παραμύθιον
οἶδά τε καὶ ξυνίημι τάδ', οὔ τί με
φυγγάνει, οὐ δ' ἐθέλω προλιπεῖν τόδε,
μὴ οὐ τὸν ἐμὸν στοναχεῖν πατέρ' ἄθλιον.
ἀλλ', ὦ παντοίας φιλότητος ἀμειβόμεναι χάριν,
ἐᾶτέ μ' ὧδ' ἀλύειν,
αἰαῖ, ἱκνοῦμαι.

ΧΟΡΟΣ.

ἀλλ' οὔ τοι τόν γ' ἐξ Ἀΐδα ἀντιστ. ά.

---

kii codex, ac Ienensis, ὦ γένεθλα γενναίων τοκέων. Hoc τοκέων in E. pro varia lectione est. Diu est, quum scribendum iudicavi, ὦ γενέθλα γενναίων, deleta interpretatione πατέρων vel τοκέων. V. Elem. doctr. metr. p. 435. Nuper incidit in hanc suspicionem etiam Monkius.

V. 129. s. Affert Suidas in v. φυγγάνει.

V. 130. Aug. b. c. Ienens. οὐδ' αὖ θέλω. Caeteri libri οὐδ' ἐθέλω. Scribendum vero sensu postulante divisim, οὐ δ' ἐθέλω. Idem est enim atque ἀλλ' οὐκ ἐθέλω. Vide Schaeferum in Append. ad Bast. Epist. crit. p. 29. seq. De μὴ οὐ v. ad Viger. p. 800.

V. 131. Sine idonea caussa Elmsleius ad Oed. R. 181. mavult στενάχειν.

V. 133. Suidas in v. ἀλύειν cum aspero spiritu scriptum refert hic ἁλύειν.

V. 135. Ven. et Aug. b. τόνδ'. Ortum hoc ex constructione parum intellecta. Nam per attractionem duae locutiones in unam confusae sunt: τὸν ἐν Ἅιδου ἀναστήσεις ἐξ Ἅιδου. Multa huiusmodi et apud poetas et in prosa oratione inveniuntur. Thucyd. I. 18. ἐπειδὴ δὲ οἵ τε Ἀθηναίων τύραννοι καὶ οἱ ἐκ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος

παγκοίνου λίμνας πατέρ' ἀν-
στάσεις, οὔτε γόοισιν, οὔτ' ἄνταις.
ἀλλ' ἀπὸ τῶν μετρίων ἐπ' ἀμήχανον

ὑπὸ Λακεδαιμονίων κατελύθησαν: i. e. οἱ ἐν τῇ ἄλλῃ Ἑλλάδι ἐξ αὐτῆς. et c. 62. ὅπως εἴργωσι τοὺς ἐκεῖθεν ἐπιβοηθεῖν. Adde II. 80. 83. οἱ ἀπὸ θαλάσσης Ἀκαρνᾶνες. V. ad Viger. p. 893. et Heindorf. ad Plat. Cratyl. p. 89. s. Apud Eustathium p. 1364, 48. (1503, 8.) legitur, οὐδέ μιν ἐξ Ἀΐδου παγκοίνου λίμνης ἀναστήσεις. Apud Suidam in v. πάγκοινος scriptum, ἀλλ' οὔτοι τόν γ' ἐξ Ἀΐδου παγκοίνου λίμνης ἀνστήσεις οὔτε γόοις οὔτε λιταῖσι.

V. 137. Codd. et edd. vett. οὔτε γόοις, οὔτε λιταῖς. In scholiis Romanis, Mosc. 1. et Iunt. 2. οὔτε λιταῖσιν. Triclinius dedit, οὔτε γόοισιν, οὐ λιταῖς. Suidas l. c. οὔτε λιταῖσι. V. ad v. 122. Erfurdtius ex coniectura dedit οὔτε γόοισιν οὔτ' εὐχαῖς, bene quod ad metrum: vide ad v. 122. sed non ut veri simile sit, εὐχαῖς a poeta scriptum esse, idque esse a grammaticis per λιταῖς, quae exquisitior vox est, explicatum. Multo minus probabilis est Reisigii coniectura in comm. cr. ad Oed. Col. p. 386. οὔτε λιταῖσιν, οὐ θρήνοις. Ego quidem λιταῖς errori potius librariorum quam interpretibus deberi puto. Facillime enim ab ea, quam genuinam scripturam puto, ἄνταις ad λιταῖς aberrari potuit. Hesychius: ἀντήσεις, λιτανεῖαι. Eius nominis alia forma ἄντη fuit, quod genus formarum in primis usitatum est scriptoribus Atticis. Vide Hemsterhusium ad Thom. M. p. 127. qui inter alia etiam ἀπάντη ex LXX. Interpp. affert. Sed ipsum ἄντη latet apud Hesychium: ἀντήσει, (scribe ἄντησι) λιτανείαις, ἀντήσεσιν. Eam itaque vocem reposui.

V. 138. Quum dicere deberet poeta, ἀπὸ τῶν μετρίων ἐπ' ἀμήχανον ἄλγος ἔρχῃ, pro illo verbo

ἄλγος ἀεὶ στενάχουσα διόλλυσαι,
ἐν οἷς ἀνάλυσίς ἐστιν οὐδεμία κακῶν·
τί μοι τῶν δυςφόρων ἐφίει;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

νήπιος, ὃς τῶν οἰκτρῶς
οἰχομένων γονέων ἐπιλάθεται.
ἀλλ' ἐμέ γ' ἁ στονόεσσ' ἄραρεν φρένας.

ἔρχῃ alia significantiora substituit, ἀεὶ στενάχουσα διόλλυσαι. Talia tam crebra sunt apud poetas, ut mirum sit, haerere quemquam in iis posse. Versus 138—141. affert Suidas v. δύςφορα.

V. 140. Suidas l. c. omittit κακῶν. Libri commate post διόλλυσαι interpungunt. Brunckium plene ibi interpungentem sequutus est Erfurdtius. Recte vero libri, modo coli signo post κακῶν distinguatur. Nam ultimus versus apodosin, quae protasin praecedit, repetitam continet: de quo genere saepe monuimus.

V. 141. Affert Suidas v. ἐφίῃ, et Zonaras p. 985.

V. 142. Codd. et edd. vett. ac Suidae ed. Mediol. in v. ἀτυζόμενος et οἰκτρῶς habent ὃς, non ὅςτις, quae Triclinii interpolatio videtur.

V. 144. Aoristum secundum ἄραρεν (ita in schol. Rom. pro ἄραρε scriptum) mediam brevem habere, quae in perfecto longa est, tirones monuit Brunckius. Apte Monkius comparavit Odyss. ε. 95. ἤραρε θυμὸν ἐδωδῇ. Illud vero minus recte adiecit, si hic usus a tragicis abhorrere indicetur, scribi posse ἄρεσεν. Non est enim illud a tragicis abhorrere iudicandum, quorum sermo, in melicis maxime, non Atticus est, sed poeticus. Quare idem recte monuit, ξυνίημι secunda correpta deberi metro dactylico, heroici versus leges sequenti, pariterque Ἴτυν v. 145.

ἃ Ἴτυν, αἰὲν Ἴτυν ὀλοφύρεται,
ὄρνις ἀτυζομένα, Διὸς ἄγγελος.
ἰὼ παντλάμων Νιόβα, σὲ δ' ἔγωγε νέμω θεόν,

---

in ictu ultimam productam habens, ubi Brunckius male cum Triclinio contra veteres libros et Suidam scripsit Ἴτυν γ' ὀλοφύρεται. Produxit ultimam syllabam metri caussam etiam Aristoph. Av. 212. in versu anapaestico. Caeterum ἄραρε tuetur Eustathius p. 725, 55. (617, 7.) et Suidas in v. ἄραρέ με, et in v. ἀηδών, quo loco v. 144—146. affert.

V. 146. Haesitant interpretes et critici in verbis Διὸς ἄγγελος. Veris nunciam lusciniam ab Homero et Sapphone dici, scholiastes vetus adnotavit. Eoque sane etiam hic respicitur, nulla tamen veris mentione facta, quia notum est omnibus, quo tempore canat luscinia. Quae quum Διὸς ἄγγελος dicitur, hoc quoque ex Homerico sermone depromptum est, neque aliud quidquam significat, quam nunciam ab Iove missam. Sic Iliad. β. 94. Ὄσσα, Διὸς ἄγγελος. Et Somnium, β. 26. Apud Euripidem Ion. 158. aquila Διὸς κῆρυξ. Praecones apud Homerum Iliad. α. 344. quum Διὸς ἄγγελοι ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν vocantur, praeses et rector concionum Iuppiter respici videtur.

V. 147. Pauci libri παντλᾶμον. Brunckius ex membr. σέ, σ' ἔγωγε dedit. Caeteri libri recte σὲ δ' ἔγωγε. V. Pors. ad Orest. 614. qui tamen illud non ex omni parte verum dicit, subita in conversione orationis ad alium primo nomen, deinde pronomen cum particula δὲ poni. Vehementis potius atque commotae orationis hoc esse dicendum erat. Nam omnis subita conversio vehemens est, non autem, quae vehemens, omnis etiam subita, ut hic ipse locus ostendit.

ἅ τ' ἐν τάφῳ πετραίῳ,
αἰαῖ, δακρύεις.

ΧΟΡΟΣ.

οὔ τοι σοὶ μούνᾳ, τέκνον, *στροφὴ β'.*
ἄχος ἐφάνη βροτῶν,
πρὸς ὅ τι σὺ τῶν ἔνδον εἶ περισσά,
οἷς ὁμόθεν εἶ καὶ γονᾷ ξύναιμος,

V. 148. Cave scribendum putes *ἅ γ'*, quod Monkius dubitat an praestet. Vide quae dixi ad Oed. R. 688. Respicit h. l. Eustathius p. 1368, 27. (1508, 10.)

V. 149. *Αἰεὶ*, quod Brunckius atque Erfurdtius ediderunt, correctori deberi puto. Triclinius eam scripturam commemorat. Sic Livineii MS. v. Brunckii codex *αἰεὶ*, cum glossa *ἀεί*. In Aug. b. qui cum caeteris libris *αἶ αἶ* habet, adscriptum, *γρ. αἰέν*. Etiam Eustathium *αἶ αἶ* legisse coniicias, qui sic scribat p. 1368, 27. (1508, 10. ed. Bas.) *ἔνθα φησὶν ἐν πετραίῳ τάφῳ τὴν Νιόβην δακρύειν.* Non improbo Brunckii, Musgravii, Erfurdtii iudicium, *αἰεὶ* praeferentium, quod hoc adverbium ad rem accommodatissimum sit. Sed movet me tamen et librorum auctoritas, et quod in stropha eodem in loco istae voculae sunt, ut genuinum esse putem *αἰαῖ*. Cave vero sic eas intelligas, ut Niobae sortem gemere Electram putes: nam illam pro exemplum tantum commemorat: sed de se ipsa cogitans ita exclamat. Vnde recte Triclinius: *τοῦτο οὐκ ἔστι* (f. *οὐκέτι*) *πρὸς τὴν Νιόβην, ἀλλὰ διὰ μέσου ἡ Ἠλέκτρα τίθησιν.*

V. 151. Aliud agebat Monkius, quum versus integrandi caussa *οὐδ' ἄχος* scribi posse diceret. Id significaret, non tibi soli ne dolor quidem apparuit.

οἷα Χρυσόθεμις ζώει καὶ Ἰφιάνασσα,
κρυπτᾷ τ' ἀχέων ἐν ἥβᾳ
ὄλβιος, ὃν ἁ κλεινὰ

V. 154. Recte Erfurdtius et Schaeferus *οἷα* ediderunt cum codd. Aug. b. Lips. b. pro vulgato *οἵα*. De Iphianassa fallitur Musgravius, diversam apud Homerum esse putans ab Iphigenia, Iliad. *ι*. 145. Ignorat enim Homerus mactatam Aulide. Iphianassam vocat etiam Lucretius I. 86. Electra Homero Laodice est.

V. 155. Eustathius p. 440, 38. (335, 4.) refert *ἀχέων* quosdam pro feminino *ἀχέουσα* dictum putasse. Qui error natus ex eo, quod libri v. 156. usque ad 167. Electrae tribuunt. Suidas in v. *ἀχέων* participium esse ait, et per masculina interpretatur. Vera personarum distinctio Tyrwhitto debetur. Disseruit de h. l. H. Stephanus in libro de dialecto Attica p. 152. recteque monet, scholion, quo haec explicantur, mutilum esse: duas enim olim continuisse explicationes, unam, qua *ἀχέων* pro participio accipiatur; alteram, quae intercidit, qua habetur pro nomine. Res ipsa videtur postulare, ut *ἀχέων* nomen esse statuamus, coniungamusque cum adiectivo *κρυπτᾷ*, ut *κρυπτᾷ ἀχέων ἐν ἥβᾳ ὄλβιος* sit, semota a doloribus in iuventa felix. Audacior quidem haec structura, sed amat talia Sophocles. Eiusdem modi est, quod statim dicit, *Διὸς βήματι*, pro *πομπῇ Διός*.

V. 156. Brunckius, quum *ἀχέων* pro participio haberet, repugnare sibi ratus *ὄλβιος* et *ἀχέων*, edidit *ὄλβιον*, quod ad sequentia referretur. At commate post *ἥβᾳ* posito, etiam in illa explicatione nominativus *ὄλβιος* ad sequentia referri posset. Improbavit Wunderus, vereor ne calidius.

γᾶ ποτὲ Μυκηναίων
δέξεται εὐπατρίδαν, Διὸς εὔφρονι
βήματι μολόντα τάνδε γᾶν Ὀρέσταν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὅν γ' ἐγὼ ἀκάματα προςμένουσ', ἄτεκνος,
τάλαιν', ἀνύμφευτος αἰὲν οἰχνῶ,
δάκρυσι μυδαλέα, τὸν ἀνήνυτον
οἶτον ἔχουσα κακῶν· ὁ δὲ λάθεται
ὧν τ' ἔπαθ', ὧν τ' ἐδάη. τί γὰρ οὐκ ἐμοὶ
ἔρχεται ἀγγελίας ἀπατώμενον;

V. 160. Libri ὃν ἔγωγ'. Et metrum antistrophicum, et illud, quod Electra hic loqui incipit, dubitare non sinunt, loco suo motam esse particulam γέ. Quare ὅν γ' ἐγώ reposui, licet vulgatam etiam Suidas tueatur in v. ἀκάματα, apud quem errore, ut videtur, ἀκάμαντα legitur, et Zonaras p. 115. In hiatu nihil offensionis in carmine melico, ubi quidem solutae sunt longae iamborum syllabae. Vide Elem. d. m. p. 49.

V. 161. Affert Suidas in v. οἰχνῶ.

V. 162. Μυδαλέα δάκρυσι ex h. l. habet Suidas v. μυδαλέας. Τὸν ἀνήνυτον οἶτον κακῶν dicit hanc perpetuam sortem malorum. Affert haec verba Suidas v. ἀνήνυτον.

V. 165. Falluntur, qui ἀπατώμενον active intelligendum putant. Ambiguum esset, ἀγγελίαν utrum diceret nuncios, quos acciperet ab Oreste, an quos ipsa illi mitteret, nisi hoc posterius intelligendum esse verba ὧν τ' ἐδάη indicarent. Itaque sensus est, quid mihi mittitur nunciorum, quod non fallatur? i. e quos ego non frustra mitto nuncios? Explicat statim, quum significare eum redeundi desiderium, et tamen non venire dicit.

ἀεὶ μὲν γὰρ ποθεῖ,
ποθῶν δ' οὐκ ἀξιοῖ φανῆναι.

ΧΟΡΟΣ.

θάρσει μοι, θάρσει, τέκνον. ἀντιστ. β'.
μέγας ἔτ' ἐν οὐρανῷ
Ζεὺς, ὃς ἐφορᾷ πάντα καὶ κρατύνει.
ᾧ τὸν ὑπεραλγῆ χόλον νέμουσα,

V. 166. Recte Brunckius ἀεὶ reposuit. Libri αἰεί.

V. 169. Libri ἔστι μέγας ἐν οὐρανῷ. Heathius, ἔτι μέγας οὐρανῷ. Versus quum sit iambicus ischiorrhogicus, servari potuerat ἔστι, deleto ἐν, ut feci ad Euripidis Hecub. p. 134. sequutusque est Erfurdtius. Omissa haec particula est etiam in Livineii MS. p. sed huius libri non est alia, quam emendatoris auctoritas, quum ubique correctiones metri caussa factas exhibeat. Non puto tamen hic omitti posse illam praepositionem. Nam quae quis similia afferre possit, ut v. 305. νῦν δ' ἀγροῖσι τυγχάνει, in his dativus adverbii potestatem habet, ut quum Ἀθήνῃσι, Λακεδαίμονι, et id genus alia dicuntur, quod non cadit in haec verba, in quibus non distinguitur locus ab alio loco, sed tantum uberiori descriptioni inservit. Praeterea ut in strophico est bisyllabum vocabulum ἄχος in principio versus, ita hic consimilem vocem μέγας eo loco positam esse credibile est. Quare deleto ἔστι, quod vix dubitari potest quin sit ab interpretibus adiectum, ἔτ' inserui. Non enim placeret, ὁ μέγας ἐν οὐρανῷ Ζεύς, quia nulla addita alia voce vix apte omitti potuit ἔστι. Magis probarem interrogative positum, οὐ μέγας ἐν οὐρανῷ Ζεύς;

V. 171. Respicit Suidas v. ὑπεραλγῆ χόλον.

μήθ' οἷς ἐχθαίρεις ὑπεράχθεο, μήτ' ἐπιλάθου.
χρόνος γὰρ εὐμαρὴς θεός.
οὔτε γὰρ ὁ τὰν Κρῖσαν
βουνόμον ἔχων ἀκτὰν
παῖς Ἀγαμεμνονίδας ἀπερίτροπος,

V. 172. Nihil caussae erat, quare Monkius ὑπεράχθου scribendum pronunciaret. Praetulit poeta, et debuit praeferre, hac praesertim in sede versus heroici, poeticam formam, etsi idem male scripturus fuisset in strophico, *οἵα ζώει Χρυσόθεμίς τε καὶ Ἰφιάνασσα*. Indicare haec iis, qui de elegantia metrorum quaerunt, satis habeo: rationes ipsi investigent. Tuetur vulgatam etiam Suidas v. *μήθ' οἷς*, ubi v. 172. 173. affert.

V. 173. Affert Eustathius hunc versum p. 1342, 47. (1472, 28.) et Suidas v. *χρόνος*.

V. 174. Veteres libri *Κρίσαν*. Edd. Tricl. *Κρίσσαν*. *Κρῖσαν* scribendum esse apparet ex Dracone Strat. p. 21, 4. Musgravius *Κρίσᾳ* scribi volebat. Fallitur vero Erfurdtius, *Κρίσσαν* adiectivi instar esse putans, et in hanc rem afferens *Ἑλλὰς γῆ* et flumen Rhenum, quae et inter se ipsa diversissima sunt, et ab hoc loco plane aliena. Immo *βουνόμον ἀκτὰν* per appositionem additum. Caeterum *βουνόμον*, non *βούνομον* habent Iuntinae, Brub. Turn. quas nominat Erfurdtius, in Aldina autem est *βουνόμαν*. *Βουνόμον* etiam codd. Lipss. et Suid. in h. v. apud quem *ἔχον* legitur.

V. 176. Libri et Zonaras p. 234. *ἀπερίτροπος*. Apud Suidam in v. *ἀνεπίτροπος* et *ἀπερίτροπος* legitur *ἀνεπίτροπος*. Idem in v. *περιτροπέων* sic: *ἀπερίτροπος λέγεται ὁ ἀνεπίστροφος· οὔτε γὰρ Ἀγαμεμνονίδης παῖς ἀνεπίστροφος, οὔθ' ὁ παρὰ τὸν Ἀχέροντα θεὸς ἀνάσσων· ἀπὸ κοινοῦ ἀνεπί-*

οὔθ' ὁ παρὰ τὸν Ἀχέροντα θεὸς ἀνάσσων.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἀλλ' ἐμὲ μὲν ὁ πολὺς ἀπολέλοιπεν ἤδη
βίοτος ἀνέλπιστος, οὐδ' ἔτ' ἀρκῶ·
ἅτις ἄνευ τοκέων κατατάκομαι,
ἇς φίλος οὔ τις ἀνὴρ ὑπερίσταται,
ἀλλ', ἁπερεί τις ἔποικος, ἀναξία
οἰκονομῶ θαλάμους πατρός, ὧδε μὲν

στροφος τοῦ τοὺς ἐχθροὺς μετελθεῖν, ἀλλ' ἔχει ἐπιστροφήν, καὶ ἐπιμέλειαν ποιεῖται. ἢ ἀνεπέλευστον· ἔνθεν καὶ τὸ περιτροπέων ἐνιαυτός. Non reducem intellige *ἀπερίτροπον*. De Plutone aliud verbum adhibere debebat, sed quoniam in illo *ἀπερίτροπος* negligentiae significatio latet, non opus erat alio verbo. Vide ad v. 72.

V. 178. Suid. v. *ἀρκῶ* habet, *ὁ πολὺς ἤδη βίωτος* (sic ed. Med.) *ἀπολέλοιπεν· οὐδέ τ' ἀρκῶ.* Sed recte omnia idem in v. *οἰκονομῶ* et *ὑπερίσταται*, nisi posteriore loco *οὐδέ τ' ἀρκῶ*. Vtroque loco affert v. 178—183.

V. 180. 181. Apud Suidam in v. *οἰκονομῶ* legitur *κατατήκομαι* et *περιΐσταται*. Veras scripturas idem habet in v. *ὑπερίσταται*.

V. 182. Recte in quibusdam edd. post *ἔποικος*, non post *ἀναξία* commate interpungitur. Nam peregrinae conditio per se indigna est, ut non opus sit id addi. Prava interpunctio etiam apud Suidam v. *ἀναξία*, (ubi etiam *ἅπερ ἥτις*) et v. *ὑπερίσταται*. Apud eumdem in v. *οἰκονομῶ* scriptum *ἀναξίως*.

V. 183. Apud Suidam v. *οἰκονομῶ* legitur *οἰκοδομῶ δόμους πατρός*, in v. *ὑπερίσταται* autem *οἰκονομῶ δόμους πατρός*. Veram scripturam idem habet v. *ἀναξία*.

ἀεικεῖ σὺν στολᾷ,
κεναῖς δ' ἀμφίσταμαι τραπέζαις.

ΧΟΡΟΣ.

οἰκτρὰ μὲν νόστοις αὐδά, στροφὴ γ'.

V. 185. Libri ἐφίσταμαι. Multo ante conieceram ἀμφίσταμαι, quam id ipsum apud Eustathium exstare vidi p. 1692, 57. (ad Od. μ. p. 446, 28.)

V. 186. Monendi sunt tirones, versionem Brunckianam quum alibi a mente Sophoclis longe aberrare, tum ab hoc loco usque ad finem cantici non pauca et falsa et absurda continere. Hic quidem locus difficilior est: quem Musgravius et Wakefieldius in Silva crit. P. II. p 119. solita temeritate refinxerunt. Scholiastes: ἡ ἀγγελία ἡ περὶ τοῦ νόστου τοῦ πατρὸς οἰκτρὰ ἐγένετο, εὐθέως ἀναιρεθέντος· ἀπὸ κοινοῦ δὲ τὸ αὐδά· οἰκτρά σοι οὖν γέγονεν ἡ φωνὴ ἡ ἀγγέλλουσα περὶ τοῦ νόστου τοῦ πατρός, οἰκτρὰ δὲ καὶ περὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ· οἷον, οἰκτρὰ πέπονθας, καὶ ὅτε ἤκουσας παρεῖναι Ἀγαμέμνονα, προςδοκῶσα ὅτι ἐπιβουλευθήσεται· οἰκτρὰ δέ, ὅτι καὶ ἡ πρᾶξις γέγονε, καὶ ἀνῃρέθη. Scholia codd. Laud. et Bodl. ac Lipss. ἐλεεινὴ μὲν ἡ ἀγγελία τῆς ἀναστροφῆς τῆς σῆς, ἐλεεινὴ δὲ, ἡ ἀγγελία ἀπὸ κοινοῦ, ὅτε ἐν ταῖς κοίταις ταῖς πατρῴαις ὡρμήθη, ἤγουν ἐκινήθη ἐναντία σοι πληγὴ γενύων, τουτέστι στομάτων, παγχάλκων, ἀντὶ τοῦ πελέκεως. Difficultas omnis versatur in pronomine σοί, quod quum non possit non de Electra dictum accipi, quum omnino ineptum est, tum ineptius etiam propter locum quo est positum. Nihili est enim, quod ait Triclinius: τὸ σοὶ ἐνταῦθα οὐκ ἔστιν ἀργόν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ τοῦ πατρὸς αὐτῆς

οἰκτρὰ δ', ἐν κοίταις πατρῴαις
ὅτε οἱ παγχάλκων ἀνταία
γενύων ὡρμάθη πλαγά.
δόλος ἦν ὁ φράσας, ἔρος ὁ κτείνας,
δεινὰν δεινῶς προφυτεύσαντες
μορφάν, εἴτ' οὖν θεός, εἴτε βροτῶν
ἦν ὁ ταῦτα πράσσων.

πληγὴ πρότερον ἑτέρων ὑπ' αὐτῆς ἐλογίσθη, διὰ τοῦτο τὸ σοὶ λέγει. Primorum verborum hanc patet constructionem esse, ut *ἐν* etiam ad *νόστοις* referatur: *οἰκτρὰ μὲν ἐν νόστοις αὐδά, οἰκτρὰ δ' ἐν κοίταις πατρῴαις.* Nec sensus potest alius esse, quam hic: lamentabilia fuere, quae dicta sunt in reditu patris; lamentabilia etiam, quae dicta sunt ubi thalamum est ingressus. Dicit autem populi lamenta, qui quod non occultum esset Aegisthi et Clytaemnestrae adulterium, iam in reditu Agamemnonis sortem, quam ei paratam praesagiebat, lamentatus sit, mox autem, perpetrato facinore, etiam magis doluerit. Nunc quis dubitet quin pro *σοὶ* reponendum sit tertiae personae pronomen *οἷ*, intelligendum illud de Agamemnone. Ac fortasse quod apud Suidam est CY nihil aliud est quam OI. Hiatum accepit poeta ab epicis, ut Trach. 350.

V. 188. 189. Affert Suidas v. *γένυς*, ubi *σὺ* pro *σοί.*

V. 190. Male haec quum alii, tum maxime Brunckius interpretantur. Sensus est: dolus fuit, qui docuit; amor, qui occidit, horrificam horrifice procreantes sceleris formam, sive deus, sive ex mortalibus fuit, qui ista patravit. Priora verba affert Suidas v. *φράσας.*

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὦ πασᾶν κείνα πλέον ἁμέρα
ἐλθοῦσ' ἐχθίστα δή μοι·
ὦ νύξ, ὦ δείπνων ἀῤῥήτων
ἔκπαγλ' ἄχθη·
τοὺς ἐμὸς ἴδε πατὴρ
θανάτους αἰκεῖς διδύμαιν χειροῖν,
αἳ τὸν ἐμὸν εἷλον βίον
πρόδοτον, αἵ μ' ἀπώλεσαν·
οἷς θεὸς ὁ μέγας Ὀλύμπιος
ποίνιμα πάθεα παθεῖν πόροι·
μηδέ ποτ' ἀγλαΐας ἀποναίατο,
τοιάδ' ἀνύσαντες ἔργα.

ΧΟΡΟΣ.

φράζου, μὴ πόρσω φωνεῖν. ἀντιστρ. γ'.
οὐ γνώμαν ἴσχεις, ἐξ οἵων
τὰ παρόντ' οἰκείας εἰς ἄτας

V. 194. Versus hic dimeter anapaesticus est, dactylo terminatus, unoque numero cum sequente cohaerens.

V. 198. Bene Brunckius vulgatum εἶδε in ἴδε mutavit. Triclinii interpolatio est in antistrophico versu, ὄφρα μ' ἔχῃ βίοτος, quo metra cum vulgata huius versus scriptura congruerent.

V. 199. Ἀΐκεῖς et χειροῖν Brunckius pro vulgatis ἀεικεῖς et χεροῖν restituit. Scribendum erat αἰκεῖς. Χειροῖν iam Livineii MS. v.

V. 202. Ὁ omissum ap. Suid. in v. ποινή. Libri quidam οἷς ὁ μέγας θεός.

V. 204. Apud Suidam ὀνοίατο scriptum in ea voce.

V. 208. Οἰκείας dicit, ut significet, Electram

ἐμπίπτεις οὕτως αἰκῶς;
πολὺ γάρ τι κακῶν ὑπερεκτήσω,
σᾷ δυςθύμῳ τίκτουσ᾽ αἰεὶ
ψυχᾷ πολέμους, τάδε τοῖς δυνατοῖς

---

asperitate sua non illis, quibus irata est, sed sibi ipsi malum parere.

V. 209. *Ἐμπίπτεις*, non *ἐπιπίπτεις*, codd. Ald. Iuntt. Suidas in v. *ἀεικές*. Hic quoque *αἰκῶς* scribendum, pro *ἀϊκῶς*, quod Brunckius dedit, et vulgato *ἀεικῶς*.

V. 212. *Πολέμους* dicit rixas, quas Electra cum Clytaemnestra et Aegistho habeat propter perpetuam suam tristitiam. *Δύςθυμος* plane respondet Germanico mismuthig. Post *πολέμους* in libris bene interpungitur, reliqua autem sic scripta sunt: *τὰ δὲ, τοῖς δυνατοῖς οὐκ ἐριστὰ πλάθειν*. Neque aliter apud Suidam v. *πλάθειν*. Sed Eustathius p. 1887, 14. (Od. 727, 29.) omittit *δέ*. Scholiastae: *τοῖς κρατοῦσιν οὐ δι᾽ ἔριδος δεῖ εἰς ταῦτα προςπελάζειν. ἀντὶ τοῦ, οὐχ οἷόν τέ σε ἐρίζειν τοῖς δυνατοῖς. καὶ ἄλλως· ταῦτα δὲ, ἃ πράττεις, οὐκ ἐριστὰ τοῖς κρατοῦσίν ἐστι. τουτέστι, τὴν περὶ τούτων φιλονεικίαν πρὸς τοὺς κρατοῦντας ποιεῖσθαι, ἀσύμφορον.* Patet quantopere se torserint in expedienda constructione, quae tam est impedita, ut vix ab ullo auditorum quid haec verba sibi vellent intelligi potuerit. Quin ne sententia quidem, si haec est, *ταῦτα δὲ οὐκ ἐριστὰ τοῖς δυνατοῖς, ὥςτε πλάθειν αὐτοῖς*, recte se habet. Non enim de hac tantum re, sed omnino non est altercandum cum potentioribus. Itaque olim putabam post *δυνατοῖς* esse commate distinguendum, ut *ἐριζόμενα* intelligeretur, hoc modo, *τὰ δὲ τοῖς δυνατοῖς ἐριζόμενα οὐκ ἐριστά ἐστιν, ὥστε πλάθειν αὐτοῖς*. Sed hoc quoque obscurius

οὐκ ἐριστὰ πλάθειν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

δεινοῖς ἠναγκάσθην, δεινοῖς·
ἔξοιδ', οὐ λάθει μ' ὀργά.
ἀλλ' ἐν γὰρ δεινοῖς οὐ σχήσω
ταύτας ἄτας,

---

dictum esset, quam ut ferri posse videatur. Quare nunc minore interpunctione post *πολέμους* posita, scripsi *τάδε*, quo facilis fit et expedita structura verborum, *τάδε τοῖς δυνατοῖς πλάθειν, οὐκ ἐριστά*. *Πλάθειν* dixit pro *ἐρίζειν*: tua animi tristitia semper rixàs ciens, ut haec cum potentioribus non altercabilia expostules. Quod dicit haec, de caede Agamemnonis et connubio Aegisthi et Clytaemnestrae intelligendum.

V. 214. Libri veteres omnes *ἐν δεινοῖς ἠναγκάσθην, ἐν δεινοῖς*, quod quum Triclinius metro repugnare animadverteret, scripsit, *ἐν δεινοῖς ἠναγκάσθην δή*. Brunckius et Erfurdtius utrumque *ἐν* deleverunt. Quos sequutus sum. Debetur enim praepositio interpretibus, sensum videntibus hunc esse, atrocibus malis constricta sum. Respondet enim Electra ad illud, *πολὺ γάρ τι κακῶν ὑπερεκτήσω*. Male Triclinius: *ἐν δεινοῖς, οὖσα δηλονότι. ἠναγκάσθην, παρεκινήθην.*

V. 215. Codd. Lipss. *οὐ γὰρ λάθει μ' ὀργά*. Recte Triclinius: *ὀργά, ἣν ὀργίζομαι δηλονότι.*

V. 216. Male Brunckius verba *ἐν γὰρ δεινοῖς* ex Triclinii sententia, *εἰμὶ* intelligentis, per commata ab reliqua oratione distinxit, unde sententia oritur valde languida. Non meminerat, *ἀλλὰ γὰρ* esse at enim, quod nos aber freilich

ὄφρα με βίος ἔχῃ.
τίνι γάρ ποτ' ἄν, ὦ φιλία γενέθλα,
πρόςφορον ἀκούσαιμ' ἔπος,
τίνι φρονοῦντι καίρια;
ἄνετέ μ', ἄνετε, παράγοροι.

---

dicimus. Hinc pessime totum locum vertit. Hoc dicit Electra: at enim in atrocibus non compescam haec mala, quamdiu vivam: i. e. in illa Aegisthi et Clytaemnestrae atrocitate numquam finem inveniam meorum malorum. *Ταύτας ἄτας* dicit, quas chorus v. 208. *οἰκείας* eius *ἄτας* appellaverat. Non recte Elmsleius ad Heracl. 924. *ταύτας ἄτας* genitivos esse existimabat.

V. 219. Apud Suidam v. *καίρια* legitur, *τίνι γάρ ποτ' ὦ φιλία γενέθλα πρόςφρων ἀκούσαιμ' ἔπος*. Monkius *τίνι* cum *πρόςφορον* construi vult, hoc dici putans: cui enim iusta humanitate praedito convenire potest consolatio, quam auditura sim? Sive, ut ipsius verba ponam, for whom, what person of due sensibility can the language (of consolation) befit, which I shall hear? Mihi neque apta haec sententia videtur, nec, quomodo e Graecis elici possit, intelligo. Scholiastae et Suidas *τίνι* pro *πρὸς τίνος* accipiunt: quos sequitur Brunckius: recte. Hoc dicit: a quo enim, opportuna afferente, utile quid audiam? I. e. quis ita opportuna sentit, ut utile quid ad me consolandam proferat? Insolentius dativum iunxit verbo *ἀκούειν*, quia latet in eo significatio verbi *πείθεσθαι*

V. 222—225. affert Suidas v. *ἄνετέ με*, ubi scriptum *παύσομαι*. Scholiastes: *ἐν τισι κεῖται*

τάδε γὰρ ἄλυτα κεκλήσεται·
οὐδέ ποτ' ἐκ καμάτων ἀποπαύσομαι
ἀνάριθμος ὧδε θρήνων.

ΧΟΡΟΣ.

ἀλλ' οὖν εὐνοίᾳ γ' αὐδῶ, ἐπῳδός.
μάτηρ ὡςεί τις πιστά,
μὴ τίκτειν σ' ἄταν ἄταις.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

καὶ τί μέτρον κακότητος ἔφυ; φέρε,
πῶς ἐπὶ τοῖς φθιμένοις ἀμελεῖν καλόν
ἐν τίνι τοῦτ' ἔβλαστ' ἀνθρώπων;
μήτ' εἴην ἔντιμος τούτοις·
μήτ', εἴ τῳ πρόςκειμαι χρηστῷ,

ἀ ν ά ν ο μ ο ς, οἷον ἀεὶ νεμομένη ἐν αὐτοῖς, καὶ οὔποτε χωρὶς οὖσα τῆς τῶν δακρύων νομῆς. κεῖται δὲ καὶ ἀ ν ή ρ ι θ μ ο ς· καὶ ἔστιν ὁ λόγος, οὐκ ἔσομαι ἀνήριθμος θρήνων, ἀλλ' ἐν θρήνοις ἀριθμήσομαι. η οὕτως· ἀνάριθμος, οἷον οὐκ ἀριθμοῦσα τοὺς θρήνους, ἀλλὰ δαψιλέσι χρωμένη αὐτοῖς. Falsa haec omnia. Ἀνάνομος probabat Bentleius; νόμον enim numerum, mensuram esse. V. Diar. classicum Vol. XXVI. p. 246. Recte vero Schneiderus in lexico v. ἀνάριθμος id per errorem pro ἀείνομος scriptum fuisse coniicit.

V. 224. Male in plerisque edd. οὐδέποτ' coniunctim scribitur.

V. 225. Vide ad Aiacem v. 597.

V. 228. Suidas MS. in v. ἄτη ap. Pors. in Advers. p. 208. omittit σ'. Habet in editis, simulque communes formas pro Doricis.

V. 233. Ineptam Brunckii versionem iam Erfurdtius notavit. Sensus est: nec, si quid

ξυνναίοιμ' εὔκηλος, γονέων
ἐκτίμους ἴσχουσα πτέρυγας
ὀξυτόνων γόων.
εἰ γὰρ ὁ μὲν θανὼν γᾶ τε καὶ οὐδὲν ὢν
κείσεται τάλας,
οἱ δὲ μὴ πάλιν
δώσουσ' ἀντιφόνους δίκας,
ἔῤῥοι τ' ἂν αἰδώς,

---

mihi boni est, secura fruar, si luctus honorem parenti non impertiam.

V. 235. Recte librorum scripturam ἐκτίμους defendit Seidlerus ad Eurip. Electr. 442. Eustathius p. 1514, 22. (Od. 193, 44.) οὕτω καὶ ἔκτιμον παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Ἠλέκτρᾳ, τὸ ἔξω τιμῆς, ἑτεροῖον ὂν παρὰ τὸ ἔντιμον. Tuetur etiam Suidas in v. ἔκτιμος, et Zonaras p. 653. ubi ἔχουσα legitur. Sensus est enim: ἴσχουσα πτέρυγας γόων, ὥςτε αὐτὰς ἐκτίμους γονέων γενέσθαι, cohibens alas (i. e. cursum) lamentorum, ut cohibitae non honorent parentem. Vide etiam ad Viger. p. 897.

V. 240. Ald. Iuntt. et plerique codd. δώσουσ', non δώσουσιν, ut ex cod. D. edidit Brunckius. Qui sequuntur versus, recte dispositi ab Erfurdtio, revocata librorum scriptura εὐσέβεια, pro qua Brunckius εὐσεβία dederat. Non vincet Monkius, si v. 200. 220. 1421. 1441. ed. Br. ithyphallici sunt, hanc quoque epodum eo metro finiri.

V. 241. Quod hic legitur τ' ἂν utrum τε ἂν an τοι ἂν esset, non extra controversiam positum putabat Elmsleius ad Oed. Col. 1351. Est ita, ut dixit, et praetulisset fortasse τἂν, nisi eum prava quam sequitur metrorum dispositio retinuisset. Mihi quidem hic τοι minus aptum

ἁπάντων τ' εὐσέβεια θνατῶν.

ΧΟΡΟΣ.

ἐγὼ μὲν, ὦ παῖ, καὶ τὸ σὸν σπεύδουσ' ἅμα,
καὶ τοὐμὸν αὐτῆς, ἦλθον· εἰ δὲ μὴ καλῶς
λέγω, σὺ νίκα. σοὶ γὰρ ἑψόμεσθ' ἅμα.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

αἰσχύνομαι μὲν, ὦ γυναῖκες, εἰ δοκῶ
πολλοῖσι θρήνοις δυςφορεῖν ὑμῖν ἄγαν.
ἀλλ' ἡ βία γὰρ ταῦτ' ἀναγκάζει με δρᾶν,
σύγγνωτε. πῶς γὰρ ἥτις εὐγενὴς γυνὴ,
πατρῷ' ὁρῶσα πήματ', οὐ δρῴη τάδ' ἄν,
ἁγὼ κατ' ἦμαρ καὶ κατ' εὐφρόνην ἀεὶ
θάλλοντα μᾶλλον ἢ καταφθίνονθ' ὁρῶ;
ᾗ πρῶτα μὲν τὰ μητρὸς, ἥ μ' ἐγείνατο,
ἔχθιστα συμβέβηκεν· εἶτα δώμασιν
ἐν τοῖς ἐμαυτῆς τοῖς φονεῦσι τοῦ πατρὸς
ξύνειμι, κἀκ τῶνδ' ἄρχομαι, κἀκ τῶνδέ μοι
λαβεῖν θ' ὁμοίως καὶ τὸ τητᾶσθαι πέλει.
ἔπειτα ποίας ἡμέρας δοκεῖς μ' ἄγειν,

---

videtur. Gravior enim simplex illa orationis conclusio est, quum et pudor et pietas hominum peritura esse dicitur.

V. 247. Porsonum, ne ὑμῖν ultima producta diceret Sophocles, de transponendis verbis cogitasse colligas ex iis, quae in praef. ad Hec. p. 34. dixit. Neminem puto fore, qui adstipuletur.

V. 248. Vide ad Viger. p. 811 seq.

V. 249. Cod. Ven. et Ien. εἴ τις.

V. 258. Affert Moschopulus Dictt. Att. in v. ἄγειν.

ὅταν θρόνοις Αἴγισθον ἐνθακοῦντ᾽ ἴδω
τοῖσι πατρῴοις; εἰςίδω δ᾽ ἐσθήματα
φοροῦντ᾽ ἐκείνῳ ταὐτά, καὶ παρεστίους
σπένδοντα λοιβὰς, ἔνθ᾽ ἐκεῖνον ὤλεσεν;
ἴδω δὲ τούτων τὴν τελευταίαν ὕβριν,
τὸν αὐτοέντην ἡμὶν ἐν κοίτῃ πατρὸς
ξὺν τῇ ταλαίνῃ μητρί, μητέρ᾽ εἰ χρεὼν
ταύτην προςαυδᾶν, τῷδε συγκοιμωμένην;
ἡ δ᾽ ὧδε τλήμων, ὥςτε τῷ μιάστορι
ξύνεστ᾽, Ἐριννὺν οὔτιν᾽ ἐκφοβουμένη·
ἀλλ᾽, ὥςπερ ἐγγελῶσα τοῖς ποιουμένοις,
εὑροῦσ᾽ ἐκείνην ἡμέραν, ἐν ᾗ τότε
πατέρα τὸν ἀμὸν ἐκ δόλου κατέκτανεν,
ταύτῃ χοροὺς ἵστησι, καὶ μηλοσφαγεῖ
θεοῖσιν ἔμμην᾽ ἱερὰ τοῖς σωτηρίοις.

V. 262. Cod. Ven. ὤλεσαν.

V. 263. *Τούτων* cum contemptu dictum de Aegistho et Clytaemnestra, ut mox *ταύτην*, et infra saepius

V. 264. *Αὐτοέντην*, scripturam a scholiasta memoratam, cum Brunckio et Erfurdtio vulgatae *αὐτοφόντην* praetuli.

V. 267. Vulgatum ἤδ᾽, quod etiam Suidas habet in v. *τλήμων*, ubi hunc v. et sequentem affert, correxit Schaeferus.

V. 270. Eo usque progressa est historicorum veterum sedulitas, ut diem, quo interfectus est Agamemno, tertium decimum mensis Gamelionis fuisse docerent. Vide Scholiasten, et Valck. ad schol. Eurip. Phoen. 7. p. 597.

V. 273. Cod. Lips. a. *ἱρὰ* eraso ε pro vulgato *ἱερά*. *Τοῖς* omittit Suidas in v. *ἔμμηνα*, non etiam Zonaras p. 703. Quod *ἔμμηνα ἱερὰ* dicit

ἐγὼ δ' ὁρῶσ' ἡ δύςμορος, κατὰ στέγας
κλαίω, τέτηκα, κἀπικωκύω πατρὸς
τὴν δυςτάλαιναν δαῖτ' ἐπωνομασμένην
αὐτὴ πρὸς αὑτήν· οὐδὲ γὰρ κλαῦσαι πάρα
τοσόνδ', ὅσον μοι θυμὸς ἡδονὴν φέρει,
αὕτη γὰρ ἡ λόγοισι γενναία γυνὴ
φωνοῦσα τοιάδ' ἐξονειδίζει κακά·

Electra, hoc videtur innuere, quoto mensis die maritum interfecerat, eum illam diem quovis mense celebravisse. Quotannis celebratam intellexit Eustathius p. 1507, 62. (Od. p. 184, 28.) Vide eumdem p. 1809, 44. (Od. 645, 8.)

V. 274. Quum recte observasset Porsonus in praef. ad Hec. p. 27. displicuisse tragicis trimetrum, cuius verba singulis dipodiis terminarentur, si vel ipse vel alii huius rei rationem bene perspectam habuissent, hunc versum, quem silentio praetermiserunt, credo quod caesuram in articulo ἡ facerent, multo potius, quam alios versus, in quos non quadrat ista regula, tentare debebant. Quod potuerant facillime, deleto ἡ, sicuti Euripides in Oreste v. 88. maluit scribere *πόσον χρόνον δὲ δεμνίοις πέπτωχ' ὅδε*, quam *ἐν δεμνίοις*. Servant tamen articulum libri omnes. Nec puto expungendum esse. Valde enim minuitur ac potius evanescit numeri inconcinnitas, si in recitando membra orationis sic, uti debent, distinguuntur: *ἐγὼ δ' ὁρῶσ' ἡ δύςμορος, κατὰ στέγας κλαίω*. Vulgo post *κατὰ στέγας* incidebatur.

V. 275. Affert schol. Eurip. ad Phoen. 1606. (1642. ed. Matth.)

V. 277. Elmsleius ad Heracl. 144. *αὐτὴ πρὸς αὑτήν*. Videndus Matthiae in addendis ad Eurip. Hippol. 12. vol. VII. p. 502. seqq.

ὦ δύςθεον μίσημα, σοὶ μόνῃ πατὴρ
τέθνηκεν; ἄλλος δ' οὔ τις ἐν πένθει βροτῶν;
κακῶς ὄλοιο, μηδέ σ' ἐκ γόων ποτὲ
τῶν νῦν ἀπαλλάξειαν οἱ κάτω θεοί.
τάδ' ἐξυβρίζει. πλὴν ὅταν κλύῃ τινὸς
ἥξοντ' Ὀρέστην· τηνικαῦτα δ' ἐμμανὴς
βοᾷ παραστᾶσ'· οὐ σύ μοι τῶνδ' αἰτία;
οὐ σὸν τόδ' ἐστὶ τοὔργον, ἥτις ἐκ χερῶν
κλέψασ' Ὀρέστην τῶν ἐμῶν ὑπεξέθου;
ἀλλ' ἴσθι τοι τίσουσά γ' ἀξίαν δίκην.
τοιαῦθ' ὑλακτεῖ· σὺν δ' ἐποτρύνει πέλας
ὁ κλεινὸς αὐτῇ ταῦτα νυμφίος παρών,
ὁ πάντ' ἄναλκις οὗτος, ἡ πᾶσα βλάβη,
ὁ σὺν γυναιξὶ τὰς μάχας ποιούμενος.

V. 284. Affert Suidas v. *δύςθεος*.

V. 286. Male Blomfieldius putat *τηνικαῦτά γ'* scribendum esse.

V. 292. Blomfieldio placebat *ταὐτά*. Id recte se haberet, si in verbo *ἐποτρύνει* inesset obiurgandi significatio, quae non prorsus aliena videtur, quia additum est *σύν*. Sed non opus librorum scripturam mutari, quum simplicior sit haec explicatio: s i m u l q u e i n s t i g a t e a m a d i l l a m a r i t u s: i. e. ad sumendam quam minatur vindictam. Et sic scholiastes.

V. 293. *Ἡ πᾶσα βλάβη*. Eadem locutio est in Philoct. 622. Sic ibidem 927. *πᾶν δεῖμα*. Brunck. Apud Suidam in v. *ὑλακτεῖ* legi *ὁ πάντα κλεινὸς*, sed recte vulgatum citari ab Alexandro p. 579. adnotavit Porsonus in Adv. p. 208. Duobus versibus in unum contractis apud Suidam est *ὁ πάντα κλεινὸς οὗτος, ἡ πᾶσα βλάβη*. Hunc et sequentem versum affert Suidas v. *ἄναλκις*.

V. 294. Observent tirones articulum *τάς*. Eum

ἐγὼ δ' Ὀρέστην τῶνδε προςμένουσ' ἀεὶ
παυστῆρ' ἐφήξειν, ἡ τάλαιν' ἀπόλλυμαι.
μέλλων γὰρ αἰεὶ δρᾶν τι, τὰς οὔσας τέ μου
καὶ τὰς ἀπούσας ἐλπίδας διέφθορεν.
ἐν οὖν τοιούτοις οὔτε σωφρονεῖν, φίλαι,
οὔτ' εὐσεβεῖν πάρεστιν· ἀλλ' ἐν τοι κακοῖς
πολλή γ' ἀνάγκη κἀπιτηδεύειν κακά.

ΧΟΡΟΣ.

φέρ' εἰπέ, πότερον ὄντος Αἰγίσθου πέλας
λέγεις τάδ' ἡμῖν, ἢ βεβῶτος ἐκ δόμων;

---

dicit, qui quas facit pugnas, cum mulieribus facit. Memorat Eustathius p. 1072, 41. 1507, 32. (1095, 10. Od. 183, 49.)

V. 297. Libri *αἰεί*, praeter Lips. b. et Suidam in v. *μέλλω*, qui *ἀεί*. *Τὰς οὔσας καὶ τὰς ἀπούσας ἐλπίδας* dicit spem, quam et in se ipsa, et in illo absente repositam habebat. Pro *μου* apud Thom. M. in v. *διέψθορεν* legitur *μοι*, quod Stoeberus et Porsonus in Adv. p. 208. cur apud Sophoclem reponendum censeant, non assequor. Tuetur *μου* etiam Eustathius p. 191, 29. (145, 6.), apud quem *διέφθορας* legitur, et Suidas v. *μέλλω*, apud quem *διέφθορα*.

V. 300. Emendavi librorum scripturam *ἐν τοῖς κακοῖς*. *Ἀλλά τοι*, attamen vel at profecto, at nimirum, nunc interposita aliqua voce, ut v. 135. nunc non interposita, ut in Eurip. Hel. 750. dici constat.

V. 301. *Πολλή γ' ἀνάγκη* Cod. E. Ien. Ald. et reliquae edd. In plerisque codd. *πολλή τ' ἀνάγκη*. Saepe variant *πολλή γ' ἀνάγκη* et *πολλή 'στ' ἀνάγκη*. Quae formulae quid differant, dictum ad Trach. 294.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἦ κάρτα. μὴ δόκει μ᾽ ἄν, εἴπερ ἦν πέλας,
θυραῖον οἰχνεῖν, νῦν δ᾽ ἀγροῖσι τυγχάνει.

ΧΟΡΟΣ.

ἦ κἂν ἐγὼ θαρσοῦσα μᾶλλον ἐς λόγους
τοὺς σοὺς ἱκοίμην, εἴπερ ὧδε ταῦτ᾽ ἔχει.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὡς νῦν ἀπόντος, ἱστόρει τί σοι φίλον.

ΧΟΡΟΣ.

καὶ δή σ᾽ ἐρωτῶ, τοῦ κασιγνήτου τί φῄς,
ἥξοντος, ἢ μέλλοντος; εἰδέναι θέλω.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

φησίν γε· φάσκων δ᾽, οὐδὲν ὧν λέγει ποιεῖ.

ΧΟΡΟΣ.

φιλεῖ γὰρ ὀκνεῖν πρᾶγμ᾽ ἀνὴρ πράσσων μέγα.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

καὶ μὴν ἔγωγ᾽ ἔσωσ᾽ ἐκεῖνον οὐκ ὄκνῳ.

V. 305. Eustath. p. 333, 44. (252, 42.)

V. 306. Aug. b. ἢ δ᾽ ἄν, quo fortasse firmari quis putabit Monkii coniecturam ἦ τἄν. Sed fallitur ille, καὶ hic admitti posse negans. Immo tam est necessarium, ut, si poeta ἦ τἂν scripsisset, deinde dicturus fuisset κἀγώ. Coniecerat etiam Doederlinus ἦ τἄν.

V. 309. Vide ad Viger. p. 880.

V. 312. Suid. in v. ὀκνῶν, πᾶς pro πρᾶγμ᾽. Librorum scripturam habuit Eustathius p. 819, 26. (744, 24.)

ΧΟΡΟΣ.

θάρσει· πέφυκεν ἐσθλός, ὥστ᾽ ἀρκεῖν φίλοις.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

πέποιθ᾽, ἐπεὶ τᾶν οὐ μακρὰν ἔζων ἐγώ.

ΧΟΡΟΣ.

μὴ νῦν ἔτ᾽ εἴπῃς μηδέν· ὡς δόμων ὁρῶ
τὴν σὴν ὅμαιμον, ἐκ πατρὸς ταὐτοῦ φύσιν,
Χρυσόθεμιν, ἔκ τε μητρὸς, ἐντάφια χεροῖν
φέρουσαν, οἷα τοῖς κάτω νομίζεται.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

τίν᾽ αὖ σὺ τήνδε πρὸς θυρῶνος ἐξόδοις
ἐλθοῦσα φωνεῖς, ὦ κασιγνήτη, φάτιν;
κοὐδ᾽ ἐν χρόνῳ μακρῷ διδαχθῆναι θέλεις
θυμῷ ματαίῳ μὴ χαρίζεσθαι κενά;
καί τοι τοσοῦτόν γ᾽ οἶδα κἀμαυτὴν, ὅτι
ἀλγῶ ᾽πὶ τοῖς παροῦσιν· ὥστ᾽ ἄν, εἰ σθένος
λάβοιμι, δηλώσαιμ᾽ ἂν οἷ᾽ αὐτοῖς φρονῶ.
νῦν δ᾽ ἐν κακοῖς μοι πλεῖν ὑφειμένῃ δοκεῖ,

V. 315. Non possunt haec verba significare, quod volunt interpretes, alioqui non tamdiu vixissem, sed hoc dicit Electra: non enim diu viverem, nempe si illa non veniret.

V. 316. Coniunge *δόμων φέρουσαν*. Omissa est praepositio, quia etiam in solo genitivo inest eius, unde quid venit, significatio, ut apud Latinos in ablativo domo. Quare nolim de ellipsi cogitari, quod fecit Elmsleius ad Bacch. 636. Vide supra ad v. 78.

V. 327. Mihi, inquit, in malis satius videtur, contractiore velo navigare, et non videri quidem

καὶ μὴ δοκεῖν μὲν δρᾶν τι, πημαίνειν δὲ μή.
τοιαῦτα δ᾽ ἀλλὰ καὶ σὲ βούλομαι ποιεῖν.
καίτοι τὸ μὲν δίκαιον, οὐχ ᾗ 'γὼ λέγω,
ἀλλ᾽ ᾗ σὺ κρίνεις. εἰ δ᾽ ἐλευθέραν με δεῖ
ζῆν, τῶν κρατούντων ἐστὶ πάντ᾽ ἀκουστέα.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

δεινόν γέ σ᾽ οὖσαν πατρὸς, οὗ σὺ παῖς ἔφυς,
κείνου λελῆσθαι, τῆς δὲ τικτούσης μέλειν.
ἅπαντα γάρ σοι τἀμὰ νουθετήματα
κείνης διδακτὰ, κοὐδὲν ἐκ σαυτῆς λέγεις.
ἔπειθ᾽ ἑλοῦ γε θάτερ᾽, ἢ φρονεῖν κακῶς,
ἢ τῶν φίλων φρονοῦσα μὴ μνήμην ἔχειν·
ἥτις λέγεις μὲν ἀρτίως, ὡς εἰ λάβοις
σθένος, τὸ τούτων μῖσος ἐκδείξειας ἄν·
ἐμοῦ δὲ πατρὶ πάντα τιμωρουμένης
οὔδε ξυνέρδεις, τήν τε δρῶσαν ἐκτρέπεις.

---

aliquid moliri, laedere autem nequaquam. Suidas hunc versum in v. *ὑφειμένοι* Euripidi tribuit.

V. 332. Aug. b. *ἀκουστέον.*

V. 333. Recte libri *δεινόν γέ σ᾽*, nec satis accurate locum considerasse videntur Monkius et Blomfieldius, qui *δεινόν σέ γ᾽* scribendum putant, quod pronomen hic emphasin habeat. Alienissima hic foret emphasis ista. Neque illud verum, quod ait Monkius, ad *μέλειν* intelligendum esse dativum *σοί*, etsi is adscriptus est in cod. Aug. c. Aeschylus Agam. 378. *οὐκ ἔφα τις θεοὺς βροτῶν ἀξιοῦσθαι μέλειν.* Eurip. Herc. f. 772. *θεοί, θεοὶ τῶν ἀδίκων μέλουσι καὶ τῶν ὁσίων ἐπάειν.*

V. 340 Lips. b. *ἐνδείξειας.*

V. 342. Aug. *τήνδε.* Non male legeretur *τὴν*

οὐ ταυτα πρὸς κακοῖσι δειλίαν ἔχει;
ἐπεὶ δίδαξον, ἢ μάθ' ἐξ ἐμοῦ, τί μοι
κέρδος γένοιτ' ἂν τῶνδε ληξάσῃ γόων.
οὐ ζῶ; κακῶς μέν, οἶδ'· ἐπαρκούντως δέ μοι·
λυπῶ δὲ τούτους, ὥςτε τῷ τεθνηκότι
τιμὰς προςάπτειν, εἴ τίς ἐστ' ἐκεῖ χάρις.
σὺ δ' ἡμὶν ἡ μισοῦσα, μισεῖς μὲν λόγῳ,
ἔργῳ δὲ τοῖς φονεῦσι τοῦ πατρὸς ξύνει.
ἐγὼ μὲν οὖν οὐκ ἄν ποτ', οὐδ' εἴ μοι τὰ σὰ
μέλλοι τις οἴσειν δῶρ', ἐφ' οἷσι νῦν χλιδᾷς,
τούτοις ὑπεικάθοιμι· σοὶ δὲ πλουσία
τράπεζα κείσθω, καὶ περιῤῥείτω βίος,
ἐμοὶ γὰρ ἔστω τοὐμὲ μὴ λυπεῖν μόνον

δέ. Notanda rarior locutio τὴν δρῶσαν, pro ἐμὲ τὴν δρῶσαν.

V. 346. Thom. M. in v. ἀπαρκεῖ habet ἀπαρκούντως ἐμοί. Vnde Porsonus in Adv. p. 204. scribi vult, ut Brunckius edidit, ἐπαρκούντως δ' ἐμοί. Libri δέ μοι, neque idonea caussa est, quare hoc mutetur.

V. 347. Istis, inquit, aegre facio, ita ut ea re honorem habeam patri, si quid gratum fieri mortuis potest.

V. 352. Male codd. Ien. Aug. b. Ven. Lips. a. b. μέλλει.

V. 353. Suidas v. ὑπεικάθων.

V. 355. Lipss. a. b. τοῦ με. Libri omnes μὴ λυπεῖν. Vexavit hic locus et veteres et recentiores interpretes. Illi quidem, qui de quotidiano victu hic sermonem esse putant, inepti sunt. Nam nec βόσκημα victum significat, et sententia ista indigna est moribus Electrae, quamvis hoc secus videatur Reisigio, qui in Enarrat. Oedipi Colon. p. 448. huius interpretationis patrocinium su-

βόσκημα· τῆς σῆς δ᾽ οὐκ ἐρῶ τιμῆς τυχεῖν.

---

cepit, sic vertens: mihi sit tantum concessum, ut me non premat ciborum inopia. Id si cui placebit, non invidebo: quamquam ne illud quidem video, quomodo inesse hic sensus in verbis illis possit, nisi λυπεῖν mutetur in λυποῦν. Musgravius vulgatam sic interpretatur: mihi instar pabuli sit, non me dumtaxat, sed alios angere. Hoc contortum est, et perobscurum, si Graece sic dicatur, ut est dictum. Brunckius edidit, ἐμοὶ γὰρ ἔστω τοὐμέ νιν λυπεῖν μόνον βόσκημα: quod parum eleganter interpretatur: id enim solum mihi pro cibo sit, quod eos angam. Melius in versione, nec tamen satis recte: enimvero solum hoc me sustentet, quod illis molesta sim. Sententia haec per se bona est, neque abhorret a moribus Electrae, quae paullo ante dixerat, λυπῶ δὲ τούτους. Verum illud offensioni est, quod nec verba ea sunt, quae deberent esse, neque ordo verborum is, qui hic requireretur. Neque enim ἐμὲ, sed με dici debebat, vel potius plane omitti hoc pronomen, neque isto ordine, sed hoc, τὸ λυπεῖν μέ νιν, vel τὸ τούτους λυπεῖν. Nam etiam si quis dicat, vim aliquam habere illud ἐμέ, ut sensus sit, mihi hoc sit pabulum, ego ut illos angam, quo intelligatur vel, si tu id non facis, vel non ut illi me angant, tamen ne hoc quidem aut omnino satis aptum videtur, aut verbis bene conveniens. Nam si Electram sibi opponeret, τοὐμέ γε dixisset; sin Aegisthum et Clytaemnestram, τοὐμὲ κείνους. Itaque mea sententia, si est aliquid corrigendum, rectius scriberetur: ἐμοὶ γὰρ ἔστω τοὐν ἐμοὶ λυπεῖν μόνον βόσκημα· mihi enim esto, quantum in me est, aegre facere, unicum pabulum. Canterus λιπεῖν scribi volebat; alii μὴ 'λλιπεῖν;

οὐδ' ἂν σύ, σώφρων γ' οὖσα. νῦν δ' ἐξὸν πατρὸς

Lobeckius ad Ai. p. 312. μὴ 'κλιπεῖν. At ita desideratur aliud etiam verbum, quo quid illud sit, quod non sit omissura, indicetur. Erfurdtius edidit τοὐμὲ μὴ λυποῦν, hoc dici putans, *satis habebo non exagitari adulterorum inhumanitate*. Hoc probat Monkius, et suae coniecturae praetulit Lobeckius. At haec valde frigida est sententia, nec dubium videtur, fortius quid et gravius dixisse Electram. Quare ego quidem in vulgata scriptura acquiescam, modo ea sic explicetur, ut fecerunt scholiastes et Heathius, qui quidem quum ista non satis apte Latinis verbis enunciasset, a Brunckio nec satis intellectus, et male refutatus est. Scholiastes ita: τοῦτο μόνον ἐμὲ βοσκέτω, τὸ μὴ λυπεῖν ἐμὲ αὐτήν, εἰ τοῖς φονεῦσι τοῦ πατρὸς πείθεσθαι ἀναγκασθήσομαι. Respicit Electra, quod supra dixerat λυπῶ τούτους. Nunc dicit: *mihi hoc tantum esto pabulum, mihi non dolorem creare*. Sibi autem illa dolorem faceret, si obsequio erga Aegisthum et Clytaemnestram impia in patrem esset. Id et ordine isto verborum dici debuit, et ἐμέ, non ἐμαυτὴν requirebat, quia tantumdem est, ac si dixisset, τὸ ἐμὲ μὲν μὴ λυπεῖν, λυπεῖν δέ τούτους. Dicuntur autem λυπεῖν αὐτούς, qui ipsi sibi molestiam doloremque creant. Euripides Cycl. 355. ὡς τοὐμπιεῖν γε καὶ φαγεῖν τοὐφ' ἡμέραν, Ζεὺς οὗτος ἀνθρώποισι τοῖσι σώφροσιν, λυπεῖν δὲ μηδὲν αὑτόν. Et in corrupto fragmento Antigonae ap. Stobaeum Serm. CVIII. 44. quod sic fortassse corrigendum: μή νυν θέλε λυπεῖν σεαυτόν, τοῦτό γ' ἐξειδώς, ὅτι πολλοῖς τὸ λυποῦν ὕστερον χαρὰν ἄγει.

V. 357. Cod. Monac. σωφρονοῦσα pro σώφρων γ' οὖσα.

πάντων ἀρίστου παῖδα κεκλῆσθαι, καλοῦ
τῆς μητρός. οὕτω γὰρ φανεῖ πλείστοις κακή,
θανόντα πατέρα καὶ φίλους προδοῦσα σούς.

ΧΟΡΟΣ.

μηδὲν πρὸς ὀργήν, πρὸς θεῶν· ὡς τοῖς λόγοις
ἔνεστιν ἀμφοῖν κέρδος, εἰ σὺ μὲν μάθοις
τοῖς τῆσδε χρῆσθαι, τοῖς δὲ σοῖς αὕτη πάλιν.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

ἐγὼ μέν, ὦ γυναῖκες, ἠθάς εἰμί πως
τῶν τῆσδε μύθων· οὐδ' ἂν ἐμνήσθην ποτέ,
εἰ μὴ κακὸν μέγιστον εἰς αὐτὴν ἰὸν
ἤκουσ', ὃ ταύτην τῶν μακρῶν σχήσει γόων.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

φέρ', εἰπὲ δὴ τὸ δεινόν. εἰ γὰρ τῶνδέ μοι
μεῖζόν τι λέξεις, οὐκ ἂν ἀντείποιμ' ἔτι.

V. 361. Verba *μηδὲν πρὸς ὀργὴν* affert Moschopulus Dictt. Att. in v. *πρός*.

V. 363. Codd. Ven. et uterque Lips. *αὐτή*, quod defendi potest; sed Ald. Iuntt. atque alii *αὕτη*.

V. 365. Brunckius contra libros male edidit *κοὐδ' ἂν*, quod esset, et ne commemorassem quidem.

V. 367. Scholiastes adnotavit pro *γόων* etiam *λόγων* legi.

V. 368. Nulla prorsus caussa erat, cur Elmsleius in censura Hecubae Porsonianae (Edinburgh Review vol. XIX. p. 79.) p. 260. ed. Lips. et ad Oed. Col. 115. *γὰρ* in *δὲ* mutatum vellet. Taedet me toties admonere de exitu illo trimetri, in quem temere saeviunt Porsoni sectatores, quum satis ea res disputata sit in Elementis d. m.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

ἀλλ' ἐξερῶ σοι πᾶν, ὅσον κάτοιδ' ἐγώ.
μέλλουσι γάρ σ', εἰ τῶνδε μὴ λήξεις γόων,
ἐνταῦθα πέμψειν, ἔνθα μή ποθ' ἡλίου
φέγγος προσόψει, ζῶσα δ' ἐν κατηρεφεῖ
στέγῃ, χθονὸς τῆσδ' ἐκτός, ὑμνήσεις κακά.
πρὸς ταῦτα φράζου, καί με μή ποθ' ὕστερον
παθοῦσα μέμψῃ. νῦν γὰρ ἐν καλῷ φρονεῖν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἦ ταῦτα δή με καὶ βεβούλευνται ποιεῖν;

V. 370. Ald. et unus apud Brunckium codex ἀλλ' ἐξερῶ σοι. Caeteri codd. ἀλλ' ἐξερῶ τοι, cum Iuntinis.

V. 371. Recte Brunckius ex codd. λήξεις revocavit. Ald. Iuntt. et edd. vulgares λήξοις. Cod. Lips. b. λήξῃς.

V. 373. Eustathius p. 1839, 64. (Od. 659, 37.) habet κατόψει, Ammonius autem p. 51. καθορῇ. Sed Suidas v. κατηρεφέα servat προσόψει, v. seq. omittens ἐκτός.

V. 374. Eustath. p. 634, 11. (491, 6.) Suidas v. ὑμνεῖν et ὑμνήσεις.

V. 377. Elmsleius ad Med. 678. not. c. γὰρ pro δὴ ex Triclinii recensione admittendum censet, afferens Philoct. 654. ἦ ταῦτα γὰρ τὰ κλεινὰ τόξ', ἃ νῦν ἔχεις; Non negem potuisse hic γὰρ dici, sed tantum abest ut praeferendum putem, ut δὴ hic multo aptius esse existimem. Optime enim convenit illud δή, ergo, animo indignanti decretumque illud contemnenti. Pro με Ald. et aliae edd. μοι. Brunckius ex codd. revocavit με. Sic etiam Ien. et ambo Lipss. ac Iuntinae. Deinde βεβούλευται Ven. et Aug. b. in quo glossa, ἐβουλεύθη αὐτοῖς. Cae-

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.
μάλισθ᾽· ὅταν περ οἴκαδ᾽ Αἴγισθος μόλῃ.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
ἀλλ᾽ ἐξίκοιτο τοῦδέ γ᾽ οὕνεκ᾽ ἐν τάχει.
ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.
τίν᾽, ὦ τάλαινα, τόνδ᾽ ἐπηράσω λόγον;
ΗΛΕΚΤΡΑ.
ἐλθεῖν ἐκεῖνον, εἴ τι τῶνδε δρᾶν νοεῖ.
ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.
ὅπως πάθῃς τί χρῆμα; ποῦ πότ᾽ εἶ φρενῶν;
ΗΛΕΚΤΡΑ.
ὅπως ἀφ᾽ ὑμῶν ὡς προσώτατ᾽ ἐκφύγω.
ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.
βίου δὲ τοῦ παρόντος οὐ μνείαν ἔχεις;
ΗΛΕΚΤΡΑ.
καλὸς γὰρ οὑμὸς βίοτος, ὥςτε θαυμάσαι.
ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.
ἀλλ᾽ ἦν ἄν, εἰ σύ γ᾽ εὖ φρονεῖν ἠπίστατο.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
μή μ᾽ ἐκδίδασκε τοῖς φίλοις εἶναι κακήν.
ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.
ἀλλ᾽ οὐ διδάσκω· τοῖς κρατοῦσι δ᾽ εἰκάθειν.

---

teri libri et Eustathius p. 694, 26. 1826, 57. (578, 46. 1450, 7.) βεβούλευνται.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

σὺ ταῦτα θώπευ᾽· οὐκ ἐμοὺς τρόπους λέγεις.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

καλόν γε μέντοι μὴ 'ξ ἀβουλίας πεσεῖν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

πεσούμεθ᾽, εἰ χρή, πατρὶ τιμωρούμενοι.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

πατὴρ δὲ τούτων, οἶδα, συγγνώμην ἔχει.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ταῦτ᾽ ἐστὶ τἄπη πρὸς κακῶν ἐπαινέσαι.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

σὺ δ᾽ οὐχὶ πείσει καὶ συναινέσεις ἐμοί;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

οὐ δῆτα. μή πω νοῦ τοσόνδ᾽ εἴην κενή.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

χωρήσομαί τἄρ᾽, οἷπερ ἐστάλην ὁδοῦ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ποῖ δ᾽ ἐμπορεύει; τῷ φέρεις τάδ᾽ ἔμπυρα;

V. 394. *Τιμωράμενοι* ex melioribus libris, in quibus sunt Ald. et Iuntt. restituit Brunckius. Male edd. Triclinianae *τιμωρούμεναι*.

V. 395. V. Porson. ad Hec. 1268. Affert Suidas v. *κένεόν*.

V. 397. *Ἐμπορεύῃ* dedit Brunckius. Et sic Lips. a. In Ald. Iuntt. et aliis libris *ἐκπορεύῃ*. Vtraque simul scriptura in Aug. c. In Lips. b. *ποῖ δὲ πορεύῃ*. Aug. b. *ποῖ δ᾽ ἐμπορεύει*. Dein-

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

μήτηρ με πέμπει πατρὶ τυμβεῦσαι χοάς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

πῶς εἶπας; ἦ τῷ δυςμενεστάτῳ βροτῶν;

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

ὃν ἔκταν' αὐτή. τοῦτο γὰρ λέξαι θέλεις.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἐκ τοῦ φίλων πεισθεῖσα; τῷ τοῦτ' ἤρεσεν;

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

ἐκ δείματός του νυκτέρου, δοκεῖν ἐμοί.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὦ θεοὶ πατρῷοι, συγγένεσθέ γ' ἀλλὰ νῦν.

---

de Ald. Iuntt. ambo Mosc. et codd. Lips. ac Monac. ποῖ φέρεις.

V. 398. Hunc versum a Georgio Lecapeno in Matthaei Lectt. Mosq. p. 63. citari adnotavit Erfurdtius.

V. 400. Monkius coniicit ὃν γ' ἔκταν' αὐτή. At recte hic abest γέ. Non enim ipsa his verbis respondet Chrysothemis, sed quid Electra in mente habeat, dicit.

V. 401. Elmsleius in censura Hecubae Porsonianae (Edinb. Rev. vol. XIX. p. 79.) p. 261. ed. Lips. et ad Med. 326. not. s. τοῦτ' in τόδ' mutari vult. Nullam mutandi caussam esse vidisset, si attendisset, quid interpunctio conferat ad numeros.

V. 403. Suidas in v. ἀλλὰ νῦν et in v. συγγένεσθε habet συγγένεσθ' ἀλλὰ νῦν.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.
ἔχεις τι θάρσος τοῦδε τοῦ τάρβους πέρι;
ΗΛΕΚΤΡΑ.
εἴ μοι λέγοις τὴν ὄψιν, εἴποιμ' ἂν τότε.
ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.
ἀλλ' οὐ κάτοιδα, πλὴν ἐπὶ σμικρὸν φράσαι.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
λέγ' ἀλλὰ τοῦτω. πολλά τοι σμικροὶ λόγοι
ἔσφηλαν ἤδη καὶ κατώρθωσαν βροτούς.
ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.
λόγος τις αὐτήν ἐστιν εἰςιδεῖν πατρὸς
τοῦ σοῦ τε κἀμοῦ δευτέραν ὁμιλίαν
ἐλθόντος ἐς φῶς· εἶτα τόνδ' ἐφέστιον
πῆξαι λαβόντα σκῆπτρον οὑφόρει ποτὲ
αὐτός, τανῦν δ' Αἴγισθος· ἔκ τε τοῦδ' ἄνω
βλαστεῖν βρύοντα θαλλόν, ᾧ κατάσκιον
πᾶσαν γενέσθαι τὴν Μυκηναίων χθόνα.
τοιαῦτά του παρόντος, ἡνίχ' ἡλίῳ

V. 404. Codd. Aug. b. c. Lips. a. b. τί.

V. 405. Ald. Iuntt. Aug. b. c. Lips. a. b. Ien. Laud. Bar. 2. Ven. ambo Mosc. λέγεις. Caeteri cum edd. Triclinianis λέγοις.

V. 406. Turneb. in marg. et Aug. b. ἐπὶ σμικρῷ. In Lips. a. ante correctionem fuerat ἐπὶ σμικρῶν.

V. 407. 408. Suidas v. πολλά τοι. Eustath. p. 628, 30. (476, 28.)

V. 411. Suidas v ἐφ' ἑστίας.

V. 414. V. Schaefer. Melet. crit. p. 138.

δείκνυσι τοὔναρ, ἔκλυον ἐξηγουμένου.
πλείω δὲ τούτων οὐ κάτοιδα, πλὴν ὅτι
πέμπει μ' ἐκείνη τοῦδε τοῦ φόβου χάριν.
πρὸς νῦν θεῶν σε λίσσομαι τῶν ἐγγενῶν,

V. 417. Aug. b. ἐξηγουμένης, supra scripto ου, et adiecta hac verissima adnotatione, οἱ γράφοντες τὸ ἐξηγουμένης ληροῦσι.

V. 419. MSS. C. D T. Brunckii codex, Livineii v. Lips. a. πέμπει μ' ἐκείνη, quod iure praetulit Brunckius. Ald. et rell. πέμπει με κείνη. Deinde cod. Ien. τοῦ τάρβους, cum glossa τοῦ φόβου. Obversatus erat librario versus 404.

V. 420. Ald. et quos ego sciam codd. iam ab hoc versu Electrae orationem incipiunt. Primus hos tres versus videtur Turnebus Chrysothemidis sermoni adiecisse, quem sequuti sunt reliqui, recte, meo iudicio, tametsi non, ut Brunckius, manifesto erratum ab librariis esse dixerim. Nam omnino non errore, sed consilio nomen Electrae versui 420. adscriptum puto. Quod qui fecerunt, sic opinor existimabant, Chrysothemin, ab Electra spe rei novae commotam, postquam retulit audita, exspectare debere, quid videtur Electrae de somnio isto, non autem oblitam cur narrare illam rem iussa sit, obtestari sororem ut a malo quod ei paretur sibi caveat, praesertim quum desperaverit illam flecti posse. Contra Electrae, quae iam ad primam mentionem somnii exclamaverit, ὦ θεοὶ πατρῷοι, συγγένεσθέ γ' ἀλλὰ νῦν, egregie convenire, ut, ubi somnio isto ea; quae maxime exoptat, portendi acceperit, vehementer commota enixissime obsecret sororem, velit quae ipsa suadeat facere, nec trepidare ancipiti consilio. Etenim verba illa, μηδ' ἀβουλίᾳ πεσεῖν, etsi scholiastes adnotavit ἤγουν ὑπὸ κακοβουλίας, tamen significare possunt etiam μηδ' ἐν ἀβουλίᾳ

πεσεῖν, ut in Trach. 596. ὡς σκότῳ, κἂν αἰσχρὰ πράσσῃς, οὔ ποτ' αἰσχύνῃ πεσεῖ· et propria verbi potestate apud Euripidem Or. 88. πόσον χρόνον δὲ δεμνίοις πέπτωχ' ὅδε; Quod autem v. 422. est ἀλλά, id, nisi fallor, referebant ad illa ipsa verba, μηδ' ἀβουλίᾳ πεσεῖν, ut, quum ita pergere debuisset Electra, ἀλλὰ τούτων μὲν τύμβῳ προσάψαι μηδέν, mutata constructione, quoniam parenthesin interposuerit, addita compellatione ὦ φίλη, usa sit coniunctivo. At obstant huic rationi alia, eaque gravissima argumenta. Primum enim vix dubitari potest, quin illa verba, μηδ' ἀβουλίᾳ πεσεῖν, ut quibus iteretur illud v. 390. καλόν γε μέντοι μὴ 'ξ ἀβουλίας πεσεῖν, Chrysothemidis esse hos versus testentur. Deinde quod v. 423. est ὦ φίλη, aptissimum initio orationis, magnam offensionem faceret in mediae orationis parte secunda positum. Tum autem quod in eodem versu est ἀλλά, quum, si praecedentia essent Electrae verba, non posset non ad μηδ' ἀβουλίᾳ πεσεῖν referri, necessario inconcinnam redderet orationem, coniunctivo, non infinitivo sequente. Nam coniunctivus omitti postularet illam particulam. Denique quod summum est, illa, εἰ γάρ μ' ἀπώσει, σὺν κακῷ μέτει πάλιν, Electrae a Chrysothemide, non Chrysothemidi ab Electra dici potuerunt. Nam Electra nihil aliud dicere potuit quam, n i f e c e r i s, p o e n i t e b i t t e. Nihil est enim quod sorori exprobrare possit, praeter ignaviae turpitudinem: malum et poena, quae illam maneat, occisis ab Oreste Agamemnonis interfectoribus, nulla est, aut saltem adeo dubia, ut inepta sit eius comminatio. In Electram vero verba illa optime quadrant, cui quid mali impendeat, paullo ante dixit Chrysothemis. Itaque hoc tantum reliquum est, ut ostendatur, cur Chrysothemis non, quod factura videbatur, sententiam Electrae de somnio isto exquirat, sed, quamvis dudum

ἐμοὶ πιθέσθαι, μηδ' ἀβουλίᾳ πεσεῖν.
εἰ γάρ μ' ἀπώσει, σὺν κακῷ μέτει πάλιν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἀλλ', ὦ φίλη, τούτων μέν, ὧν ἔχεις χεροῖν,
τύμβῳ προςάψῃς μηδέν. οὐ γάρ σοι θέμις,
οὐδ' ὅσιον, ἐχθρᾶς ἀπὸ γυναικὸς ἱστάναι
κτερίσματ', οὐδὲ λουτρὰ προςφέρειν πατρί.
ἀλλ' ἢ πνοαῖσιν, ἢ βαθυσκαφεῖ κόνει

---

ei succensens, tam enixe oret ut suis monitis pareat. Scilicet stupens illa Electrae exclamatione, ὦ θεοὶ πατρῷοι, συγγένεσθέ γ' ἀλλὰ νῦν, suspicabatur illam aliquid novi accepisse: statim autem agnito errore, ubi eam nihilo plus quam se scire videt, facit quidem, quod rogatur, ut narret somnium, sed quoniam intelligit nihil ex eo somnio capi posse quam aliquam spei umbram, quae denuo sit Electram irritatura, statim ad repetitionem monitorum suorum convertitur. Apte autem adnectit has preces mentioni metus, quem somnium illud iniecerat Clytaemnestrae. Nam quo magis illa timebat ne eveniret quod sibi visa esset cernere, eo certius exspectari debebat, non vana minatam esse Electrae. Ita igitur Chrysothemis, ex animo amans sororem, quum antea, v. 396. succensens ei abire voluisset, nunc colloquio, quod inde institutum est, mitigata, iterum, dum abitura est, etiam atque etiam rogat Electram, ut sibi a malo impendente cavere velit.

V. 427. Ad πνοαῖσιν non posse proprie referri κρύψον, sed aliud intelligendum esse aptum verbum, scholiastes monuit. Schaeferum ad Dionys. Hal. de str. verb. p. 404. commemoravit Erfurdtius: item Dorvillium ad Charit. p. 398.

κρύψον νιν, ἔνθα μή ποτ' εἰς εὐνὴν πατρὸς
τούτων πρόςεισι μηδέν· ἀλλ', ὅταν θάνῃ,
κειμήλι' αὐτῇ ταῦτα σωζέσθω κάτω.
ἀρχὴν δ' ἄν, εἰ μὴ τλημονεστάτη γυνὴ
πασῶν ἔβλαστε, τάςδε δυςμενεῖς χοὰς
οὐκ ἄν ποθ', ὅν γ' ἔκτεινε, τῷδ' ἐπέστεφεν.
σκέψει γάρ, εἴ σοι προςφιλῶς αὐτῇ δοκεῖ

(442. ed. Lips.) qui de more illo, quae impia visa essent, quovis modo abolendi disseruit.

V. 430. Brunckius cum suo et Erfurdtius cum Ienensi cod. ediderunt σωζέσθων. Caeteri libri σωζέσθω. Pluralem Brunckius et Erfurdtius cum euphoniae caussa, tum propter Atticam formam praetulerunt: nec valde refrager: nam quod Porsonus in addendis ad Eurip. Hec. 1149. contendit, veteres Atticos non nisi ubi de animantibus sermo sit, verbum plurale neutro plurali adiungere, non satis accurate dictum est. Debebat ita dici, ibi eos id facere, quum in mente habeant nomen, quod non sit generis neutrius. Quamquam omnino de veritate istius regulae dubitari potest. Vide quae Astius commemoravit ad Plat. Polit. p. 386. et ad Legg. p. 46.

V. 431. Triclinii recensio γάρ pro δ' ἄν.

V. 432. De correptione ante βλ dixit Elmsleius ad Med. 288.

V. 434. Brunckius αὐτῇ cum δέξασθαι construendum contendit, ut sit idem quod ἀπ' αὐτῆς, a Clytaemnestra. Monkius neque cum σοί, neque cum δέξασθαι, sed cum προςφιλῶς coniungi vult. Schaeferus in prima editione adnotationi meae haec verba inseruerat: »conf. quae nota»vimus Porsonus egoque ad Eurip. Hecub. p. 46. »ed. Lips. alt.« Nunc in novissima Hecubae editione ad v. 533. his satis se indicasse ait,

γέρα τάδ' οὖν τάφοισι δέξασθαι νέκυς,
ὑφ' ἧς θανὼν ἄτιμος, ὥςτε δυςμενής,
ἐμασχαλίσθη, κἀπὶ λουτροῖσιν κάρᾳ

---

quomodo sibi hic locus intelligendus videatur. Patet autem eum Brunckio assentiri. Nec repugno, modo ne quis perinde esse putet, dativus an genitivus cum hoc verbo construatur, quae quidem Porsoni Schaeferique videtur opinio esse. Nam *δέχεσθαί τινος* dicitur, quum quaeritur a quo quis accipiat quid; *δέχεσθαί τινι* autem, quum is, qui accipit, accipiendo facit quod gratum sit alteri: quod potest etiam quum non ab hoc ipso, sed ab alio accipit. Ex quo consequitur, recte hic *αὐτῇ* dici potuisse, quia non tam an a Clytaemnestra, sed an gratia eius accepturus benigne sit munera ista Agamemno, considerari Electra iubet. Nisi *ὑφ' ἧς* sequeretur, prorsus ambiguum foret, utrum *προςφιλῶς αὐτῇ*, an *σοὶ αὐτῇ* iungenda essent. Nam ad sententiam non est, quare hoc reprehendatur, ut quod idem sit, ac si dixisset, *σκέψαι γὰρ αὐτὴ, εἴ σοι δοκεῖ.*

V. 435. Non erat idonea caussa, quare Schaeferus in Melet. crit. p. 87. Elmsleius ad Ai. 1084. et Monkius scribendum putarent *δέξεσθαι*. Vide quae dixi ad Ai. 1061.

V. 437. Scholiastae, Hesychius in v. *ἐμασχαλίσθη*, Photius et Suidas in v. *μασχαλίσματα*, hic etiam in *ἐμασχαλίσθη* et *μασχαλισθῆναι*, Etym. M. in v. *ἀπάργματα* p. 118, 29. ubi citat h. l. Sophoclis, referunt, qui aliquem per insidias vel in bello civili necassent, extremas manuum pedumque partes amputasse, et mortuo sub alis alligasse, mucrone in capite eius absterso, quo et debilitari vindicta interfecti, et interfectoris labes purgari credita sit. Veri simile est, So-

κηλῖδας ἐξέμαξεν. ἆρα μὴ δοκεῖς
λυτήρι᾽ αὐτῇ ταῦτα τοῦ φόνου φέρειν;
οὐκ ἔστιν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν μέθες· σὺ δὲ
τεμοῦσα κρατὸς βοστρύχων ἄκρας φόβας,
κἀμοῦ ταλαίνης, σμικρὰ μὲν τάδ᾽, ἀλλ᾽ ὅμως
ἅχω, δὸς αὐτῷ, τήνδ᾽ ἀλιπαρῆ τρίχα,

---

phoclem omnino illam extremas corporis partes amputandi crudelitatem eo verbo comprehendisse, ut in eadem re Aeschylum Choeph. 437. ubi v. Stanl. Musgravius, qui attulerit Odyss. *χ*. 475. non debebat vocem *δυςμενὴς* suspectam reddere, quam etiam Suidas et Etymol. tuentur. *Κάρᾳ* pro *κάρα* dederunt Brunckius, Erfurdtius, Schaeferus, cum scholiasta, recte, nec video, quo iure accusativum *κάρα*, quem libri habent, revocandum pronunciaverit Monkius. Hic enim casus faceret, ut caput maculis purgasse diceretur Clytaemnestra. Eustathius quoque p. 1857, 5. (Od. 684, 39.) videtur dativum legisse, qui scribat: *καὶ ἔστιν εὑρεῖν τοιαύτην ἔννοιαν καὶ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ, ἔνθα φαίνεται ταῖς πεφονευμένων κεφαλαῖς ἐναπομάττεσθαι τὸ ἐν τοῖς ξίφεσιν αἷμα.*

V. 439. *Ἆρα μὴ δοκεῖς*, quod nos dicimus, du glaubst doch nicht. V. Schaefer. ad h. l.

V. 441. Bene monet Brunckius ad Orest. 128. in veteri luctu aliquot tantum cincinnos abscissos esse, in recenti omnem caesariem. Affert versum Suidas v. *φόβας*.

V. 443. Codd. Lips. *ἔχω* pro *ἅχω*. V. Suid. in *ἅχω*. Ibidem libri omnes *τήνδ᾽ ἀλιπαρῆ τρίχα*, quam scripturam non solum Hesychius et Suidas agnoscunt in v. *ἀλιπαρῆ* et *ζῶμα*, sed etiam Eustathius p. 787, 50. 874, 32. (700, 49. 849, 8.) apud quem in posteriore loco scriptum *θρὶξ ἀλιπής*. Suidae verba, *ἀλιπαρῆ, ἀντὶ τοῦ αὐχμη-*

καὶ ζῶμα τοὐμόν, οὐ χλιδαῖς ἠσκημένον.
αἰτοῦ δὲ προςπιτνοῦσα, γῆθεν εὐμενῆ
ἡμῖν ἀρωγὸν αὐτὸν εἰς ἐχθροὺς μολεῖν·
καὶ παῖδ᾽ Ὀρέστην ἐξ ὑπερτέρας χερὸς
ἐχθροῖσιν αὐτοῦ ζῶντ᾽ ἐπεμβῆναι ποδί,
ὅπως τὸ λοιπὸν αὐμὸν ἀφνεωτέραις

ράν, ἣ λιπαρῆ, ἐξ ἧς αὐτὸν λιπαρήσομεν, lucem accipiunt ex his scholiastae: *ἐν δὲ τῷ ὑπομνήματι, λιπαρῆ, ὅ ἐστιν, ἐξ ἧς αὐτὸν λιπαρήσομεν, ὡς εἰ ἔλεγεν ἱκέτιν τρίχα.* Brunckius, quem sequuti Erfurdtius et Schaeferus, *τήνδε λιπαρῆ* edidit, barbarum ratus *ἀλιπαρῆ*, quod librario alicui, qui *λιπαρὴς* et *λιπαρὸς* confuderit, debeatur. Et sane in hunc errorem Eustathius incidit. Comparat Brunckius v. 1378. suae ed. ubi est, *ἥ σε πολλὰ δὴ ἀφ᾽ ὧν ἔχοιμι λιπαρεῖ προὔστην χερί.* Quum bonam auctoritatem habeat *τήνδε λιπαρῆ τρίχα* a commentariis istis, in quibus veterum criticorum lectiones memorabantur atque explicabantur, non est cur hanc lectionem spernamus. Sed tamen defendi potest etiam *ἀλιπαρῆ*, modo ea vox significari putetur comam non accommodatam supplicationi, ut quae non satis compta atque nitide habita sit. Apte comparavit Wunderus Electrae verba apud Euripidem v. 183. *σκέψαι μου πιναρὰν κόμαν καὶ τρύχη τάδ᾽ ἐμῶν πέπλων.*

V. 444. Eustath. p. 1835, 52. (Od. 653, 44.)

V. 446. MSS. Lips. *εἰς ἐχθροὺς αὐτόν.* Porsonus praef. ad Hec. p. 34. videtur *ἀρωγὸν ἡμιν αὐτὸν*, vel *ἀρωγὸν αὐτὸν ἡμιν* legendum putasse.

V. 448. *Ἐξ ὑπερτέρας χερός*, victrici manu.

V. 449. Eustath. p. 623, 60. 1769, 53. (477, 8. Od. 557, 43.)

χερσὶ στέφωμεν, ἢ τανῦν δωρούμεθα.
οἶμαι μὲν οὖν, οἶμαί τι κἀκείνῳ μέλον
πέμψαι τάδ' αὐτῇ δυςπρόςοπτ' ὀνείρατα.
ὅμως δ', ἀδελφή, σοί θ' ὑπούργησον τάδε
ἐμοί τ' ἀρωγά, τῷ τε φιλτάτῳ βροτῶν
πάντων, ἐν Ἅιδου κειμένῳ κοινῷ πατρί.

ΧΟΡΟΣ.

πρὸς εὐσέβειαν ἡ κόρη λέγει· σὺ δέ,
εἰ σωφρονήσεις, ὦ φίλη, δράσεις τάδε.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

δράσω. τὸ γὰρ δίκαιον οὐκ ἔχει λόγον
δυοῖν ἐρίζειν, ἀλλ' ἐπισπεύδειν τὸ δρᾶν.
πειρωμένῃ δὲ τῶνδε τῶν ἔργων ἐμοὶ
σιγὴ παρ' ὑμῶν, πρὸς θεῶν, ἔστω, φίλαι·
ὡς εἰ τάδ' ἡ τεκοῦσα πεύσεται, πικρὰν
δοκῶ με πεῖραν τήνδε τολμήσειν ἔτι.

V. 454. Male Tricliniani *κἀμοί τ'*.

V. 458. Apud Stobaeum Serm. XI, 9. Grotius ex Scaligeri coniectura *λόγοιν* edidit. Affert etiam Suidas v. *λογισμός*. »Collocatio verborum diffi»cilis; fortasse hunc in modum expedienda: *οὐ* »*γὰρ ἔχει λόγον δυοῖν ἐρίζειν* (*πρὸς*) *τὸ δίκαιον*.« Maltby ad Morell. p. 856. Nihil hic difficultatis: *τὸ δίκαιον*, inquit, *οὐκ ἔχει λόγον ἐρίζειν δυοῖν*. Quod iustum est, non habet rationem, quare quis cum duobus contendat, i. e. quare ego Electrae et vobis cedere nolim.

V. 459. Stobaeus Serm. XI. 9. *ἐπισπεύδει*, male, nec debebat hoc Erfurdtius contra omnes libros recipere. Vide ad v. 72.

V. 468. Erfurdtium, qui *τῶνδε* pro *τήνδε* po-

ΧΟΡΟΣ.

Εἰ μὴ 'γὼ παράφρων στρ. α'.
μάντις ἔφυν, καὶ γνώμας
λειπομένα σοφᾶς,
εἶσιν ἁ πρόμαντις
Δίκα, δίκαια φερομένα χεροῖν κράτη·
μέτεισιν, ὦ τέκνον, οὐ μακροῦ χρόνου.
ὕπεστί μοι θράσος,
ἁδυπνόων κλύουσαν

---

suerat, merito notavit Schaeferus, allato Ai. 289. Plurima huiusmodi apud tragicos sunt.

V. 464. Non putavi mutandam esse vulgatam versuum distinctionem, ut quae idoneas rationes habere videatur. Vide Elem. doctr. metr. p. 435. Monkius ita putat hos versus disponendos esse:

εἰ μὴ 'γὼ παράφρων μάντις ἔφυν, καὶ
γνώμας λειπομένα σοφᾶς,
εἶσιν ἁ πρόμαντις
Δίκα, δίκαια φερομένα χεροῖν κράτη.

Primos si recte, malim hic *καί*, in antistropha autem *ἁ* abesse. De postremis assentior. Vulgo:

Δίκα δίκαια φερομένα
χεροῖν κράτη· μέτεισιν, ὦ
τέκνον, οὐ μακροῦ χρόνου.

Εἰ μὴ ἐγὼ in antiquis codd. et edd. bene scriptum.

V. 470. *Θράσος* Triclinio debetur, qui id pro librorum scriptura *θάρσος* in veteri codice se reperisse dicit. Vide Elmsleium ad Eurip. Med. 456.

V. 471. Erfurdtius *ἁδυπνόων* aut epitheton perpetuum esse, aut *ἁδύπνοον* scribi vult, com-

ἀρτίως ὀνειράτων.
οὐ γάρ ποτ' ἀμναστεῖ γ' ὁ φύσας
Ἑλλάνων ἄναξ,
οὐδ' ἁ παλαιὰ χαλκόπλακτος
ἀμφήκης γένυς,
ἅ νιν κατέπεφνεν αἰ-

---

parationemque a ventis repetitam putat. Ἀδύπνοον sane non displiceret: sed ἀδυπνόων, quod libri omnes habent, non videtur sollicitandum esse. Sed si id esset epitheton perpetuum, repetitum a spiritu dormientium, ut πνέοντα ὕπνῳ dixit Aeschylus Choeph. 619. non esset eo apte usus poeta ad Clytaemnestrae somnium describendum, quod minime fuerat cum suavi et placido somno coniunctum. Itaque recte Triclinius interpretari videtur εὐφραντῶν ἡμῖν, i. e. quae audientes amicos Agamemnonis quasi suavi quadam aura afflant. Accusativum κλύουσαν cum dativo constructum illustravit ad h. l. Brunckius. Adde Elmsleium Addend. ad Eurip. Heracl. 693. Livineii Ms. v. κλυούσῃ.

V. 473. Non dixerim male, etiamsi praeter necessitatem, Wakefieldium in Silv. crit. Tom. III. p. 93. coniecisse ἀμναστεῖ σ' ὁ φύσας. Ἀμνηστεῖ γ' etiam Suidas v. ἀμνηστεῖ.

V. 475. Χαλκόπλακτος e cod. Ienensi recepi pro χαλκόπληκτος. De activa significatione huiusmodi nominum v. Pors. ad Eur. Hec. 1125. Cod. Monac. χαλκόπλητος.

V. 477. Parum firmo auctore Hesychio, apud quem est ἀμφάκης, ἀξίνη, Brunckius, hunc ab illo locum respici ratus, ἀμφήκης, quod libri habent, in ἀμφάκης mutavit. Nam cod. Hesychii ἀμφακλῆς habet, ut aliud ille, quam hoc Sophoclis, spectasse videatur.

σχίσταις ἐν αἰκίαις.
ἥξει καὶ πολύπους ἀντιστρ. ά.
καὶ πολύχειρ, ἁ δεινοῖς
κρυπτομένα λόχοις,
χαλκόπους Ἐρινύς.
ἄλεκτρ' ἄνυμφα γὰρ ἐπέβα μιαιφόνων
γάμων ἁμιλλήμαθ', οἷσιν οὐ θέμις.
πρὸ τῶνδέ τοί μ' ἔχει,
μήποτε, μήποθ' ἡμῖν
ἀψεγὲς πελᾶν τέρας
τοῖς δρῶσι καὶ συνδρῶσιν. ἤ τοι
μαντεῖαι βροτῶν
οὐκ εἰσὶν ἐν δεινοῖς ὀνείροις,
οὐδ' ἐν θεσφάτοις,
εἰ μὴ τόδε φάσμα νύ-

V. 478. Porsonum *αἰκείαις* scribi voluisse observant editores Adversariorum eius p. 209. In hac voce altera tantum terminatio videtur in usu fuisse, producta penultima. Vide ad Oed. Col. 752.

V. 482. Eustath. p. 763, 38. (668, 12.) Suidas v. *χαλκόπους*.

V. 483. *Ἐπέβη* Suidas v. *ἄλεκτρα*, et Zonaras p. 130. s.

V. 485. Aug. C. *πρὸ τῶνδέ τοί μ' ἔχει θάρσος*. Vltima vox ex interpretatione adiecta. Non est omissum hic nomen, quale est *ἔννοια*, sed ipsa illa cogitatio sequentibus verbis expressa est. Vide ad Viger. p. 878. Similiter, nisi quod *τόδε* addidit, quia praecesserat, quam innuit, sententia, Aeschylus Prom. 534. *ἀλλά μοι τόδ' ἐμμένοι, καὶ μήποτ' ἐκτακείη*. Alia exempla vide apud Reisigium Comm. crit. in Oed. Col. p. 242.

κτὸς εὖ κατασχήσει.
ὦ Πέλοπος ἁ πρόσθεν — στρ. β'.
πολύπονος ἱππεία,
ὡς ἔμολες αἰανὴ
τᾷδε γᾷ.
εὖτε γὰρ ὁ ποντισθεὶς
Μυρτίλος ἐκοιμάθη,

V. 493. *Κατασχήσει*, comparatione a navibus ducta, quae appellentes littus obtinent, dictum est.

V. 494. Musgravius, quod chorus ad boni eventus spem animum erigere coeperit, alienam putat hanc alteram carminis partem. At is ipse bonus eventus quum non possit sine caede contingere, aptissime chorus etiam ad atrocitatem animum advertit, quae inde a Myrtili caede in gente Pelopidarum saevierat. Sunt autem haec non epodus, sed antistrophica, ut indicatum in Elem. doctr. metr. p. 234. ex versibus iambicis ischiorrhogicis et uno monometro Cretico.

V. 495. Triclinius hic et v. 505. *πουλύπονος* metri ignoratione scripsit. Valckenarius in exemplo ed. Iohns. quod possideo, adscripsit: »egregia Eustathius Il. β. p. 189. pene tota: inde hic leg. f. *πολύποινος*.« Respexit haec p. 184, 1. ed. Rom. *καὶ ὁ μὲν κατέβαινε θανούμενος ταύτην εὑρὼν ποινήν, οἷς τὸν δεσπότην Οἰνόμαον ἔσφηλεν*: et v. 8. *καὶ εἰς τοὺς ἐπιγόνους παραπέμπει τὰς ποινάς*. Totam illam narrationem Eustathius non suis, sed alius scriptoris, et quidem non veterrimi cuiuspiam verbis videtur referre.

V. 496. Non opus, ut *αἰανὴ* cum Erfurdtio de diuturnitate intelligatur, et non potius gravem putetur significare. Vide de hoc vocabulo ad Aiacem v. 657.

παγχρυσέων δίφρων ἀντ. β'.
δυστάνοις αἰκίαις
πρόῤῥιζος ἐκριφθείς,
οὔ τί πω
ἔλιπεν ἐν τοῦδ' οἴκου
πολύπονος αἰκία.

V. 500. Scripsi παγχρυσέων. Libri παγχρύσων.

V. 502. »Ἐκριφεὶς Suidas v. πρόῤῥιζον· monstratus a Toupio III. p. 88. ἐκτριφθεὶς Reisk. p. 15. recte. Herodot. VI, 86, 4. Eurip. Hipp. 684. ubi Valcken. Procop. Hist. Arc. c. 23. apud Suid. v. ἐπιβολή. Polluc. VI. 80.« (immo V. 80.) »Plutarch. T. II. p. 13. A.« Porson. Advers. p. 209. Sane tritissima loquutio est πρόῤῥιζον ἐκτρίβειν, sed ob id ipsum non putem Sophocli restituendam, apud quem etiam Aug. b. et margo Turnebi ἐκριφεὶς habent, praesertim quum deiectus e curru in mare fuerit Myrtilus: ἐκ δίφρου ἔῤῥιψε, ἐκ τοῦ ἅρματος ῥίψας verba sunt scholiastae Eurip. ad Orest. 970. ed. Matthiae, ipsius autem Euripidis, διεδίφρευσε, Μυρτίλου φόνον δικὼν ἐς οἶδμα πόντου; Eustathii porro p. 183, 38. καταῤῥίψας τοῦ ἅρματος, et v. 46. βάλλει κάτω κάρα. Nam quod Reiskius ait, πρόῤῥιζος stare non posse, si ἐκριφθεὶς legatur, non quadrat in poetam; quin ne in prosae quidem orationis scripto tam exili diligentia opus esse ostendit τελευτᾶν πρόῤῥιζον, apud Herodotum III. 40. Ac noster infra v. 755. πρόῤῥιζον ἔφθαρται.

V. 503. Sensus pariter ac metri caussa οὔ τί πω pro οὔ τίς πω scripsi.

V. 504. Ἔλιπεν Aug. C. ex correctione, et Mosc. 2. ac Monac. quod recipi. Caeteri libri ἔλειπεν.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἀνειμένη μέν, ὡς ἔοικας, αὖ στρέφει.
οὐ γὰρ πάρεστ' Αἴγισθος, ὅς σ' ἐπεῖχ' ἀεὶ
μή τοι θυραίαν γ' οὖσαν αἰσχύνειν φίλους·
νῦν δ', ὡς ἄπεστ' ἐκεῖνος, οὐδὲν ἐντρέπει
ἐμοῦ γε· καί τοι πολλὰ πρὸς πολλούς με δὴ
ἐξεῖπας, ὡς θρασεῖα, καὶ πέρα δίκης
ἄρχω, καθυβρίζουσα καὶ σὲ καὶ τὰ σά.
ἐγὼ δ' ὕβριν μὲν οὐκ ἔχω· κακῶς δέ σε
λέγω, κακῶς κλύουσα πρὸς σέθεν θαμά.
πατὴρ γάρ, οὐδὲν ἄλλο σοὶ πρόσχημ' ἀεί,
ὡς ἐξ ἐμοῦ τέθνηκεν. ἐξ ἐμοῦ· καλῶς
ἔξοιδα· τῶνδ' ἄρνησις οὐκ ἔνεστί μοι.
ἡ γὰρ Δίκη νιν εἷλεν, οὐκ ἐγὼ μόνη,

V. 506. Apud Eustathium p. 168, 36. (127, 43.) legitur *τρέφῃ*. Vulgatum servat Suidas v. *ἀνειμέναι*.

V. 512. Brunckius, Erfurdtius, Schaeferus comma post *ἄρχω* sustulerunt, ut *ἄρχω καθυβρίζουσα* coniungerentur, incipio contumelias. Id reprehendit Monkius, quia ab usu Atticorum abhorreat. Ea re ego quidem, praesertim in poeta, minime offenderer, et similia vide in Matthiae gr. Gr. §. 549. p. 794. qui ipse Sophoclis locum eodem modo interpretatur. Sed hic quidem ego interpunctionem servandam duxi sensus caussa, quia non satis recte copulantur *θρασεῖά εἰμι, καὶ ἄρχω καθυβρίζουσα*, quae diversissima sunt; recte autem iunguntur, quae similia, *θρασεῖά εἰμι, καὶ πέρα δίκης ἄρχω*. Illud *πέρα δίκης ἄρχειν* quid sit, explicatur verbo *καθυβρίζουσα*.

V. 515. Suidas v. *πρόσχημα*.

ἢ χρῆν σ' ἀρήγειν, εἰ φρονοῦσ' ἐτύγχανες·
ἐπεὶ πατὴρ οὗτος σὸς, ὃν θρηνεῖς ἀεί,
τὴν σὴν ὅμαιμον μοῦνος Ἑλλήνων ἔτλη
θῦσαι θεοῖσιν, οὐκ ἴσον καμὼν ἐμοὶ
λύπης, ὅτ' ἔσπειρ', ὥςπερ ἡ τίκτουσ' ἐγώ.
εἶεν· δίδαξον δή με, τοῦ, χάριν τίνος

V. 518. Triclinii recensio *εἶλε, κοὐκ ἐγὼ μόνη*. Et sic cod. Ien. Monac. et Aug. c. nisi quod hic *εἶλεν*.

V. 520. Suavioris soni caussa, sed debilitata vi verborum, Erfurdtius dedit *πατὴρ σὸς οὗτος*.

V. 522. s. *Οὐκ ἴσον ἐμοὶ, ὥςπερ ἡ τίκτουσ' ἐγώ*. Constructio satis insolens. Ex regula scripturus erat: *ἐμοὶ τῇ τικτούσῃ*. Schaefer. Immo in mente habebat, *οὐκ ἴσον καμὼν ἐμοὶ, ὅτ' ἔσπειρεν, ὥςπερ ἐγὼ, ὅτε ἔτικτον*. — Hoc meum immo graviter offendit Schaeferum, qui in adnotationibus ad Demosth. T. I. p. 809. parum se intelligere ait, cur mihi correctionis indigere visa sint quae scripserit. At id in promptu esse putabam. Nam illi *ὅτ' ἔσπειρ'* opponendum erat aut *ἐμοὶ ὅτ' ἔτικτον*, aut, quod idem est, *ἐμοὶ τικτούσῃ*, non *ἐμοὶ τῇ τικτούσῃ*, quia eius, quae parit, etiam alii dolores esse possunt, quam quos pariendo sentit. Atqui hic partus dolores dici apertum est. Itaque omnino, si plene enuncianda atque explicanda est sententia, dicendum est, *ὥςπερ ἡ τίκτουσ' ἐγὼ, τίκτουσα*, vel *ὥςπερ ἡ τίκτουσ' ἐγὼ, ὅτ' ἔτικτον*. Id ita esse, ex librorum Triclinianorum scriptura, *ὥςπερ ἡ τεκοῦσ' ἐγώ*, etiam clarius intelligitur, quod ea necessario postulat ut praesens *τίκτουσα* cogitando addatur.

V. 524. Aug. b. ex Triclinii recensione *τοῦ χάριν τίνων*. Scholiastes cod. Bar. *ἤγουν τίνος χά-*

ἔθυσεν αὐτήν. πότερον Ἀργείων ἐρεῖς;
ἀλλ' οὐ μετῆν αὐτοῖσι τήν γ' ἐμὴν κτανεῖν.
ἀλλ' ἀντ' ἀδελφοῦ δῆτα Μενέλεω κτανὼν
τἄμ', οὐκ ἔμελλε τῶνδέ μοι δώσειν δίκην;
πότερον ἐκείνῳ παῖδες οὐκ ἦσαν διπλοῖ,
οὓς τῆσδε μᾶλλον εἰκὸς ἦν θνήσκειν, πατρὸς
καὶ μητρὸς ὄντας, ἧς ὁ πλοῦς ὅδ' ἦν χάριν;

ριν ἀποδιδοὺς ἐθυσίασεν; τοῦτο δηλοῖ τὸ τίνων, ἤγουν ἀποδιδούς. ἔστι δὲ μετοχή, καὶ οὐ γενικὴ πληθυντική. Hoc receperunt ex Turnebiana editores. Ald. Iuntt. et libri a Triclinii mutationibus vacui, nominatim codd. Ven. Aug. c. uterque Lipsiensis, ambo Mosc. τοῦ χάριν τίνος, quorum tres posteriores adscriptam habent adnotationem, ἐκ παραλλήλου τὸ τοῦ καὶ τὸ τίνος. Nam quod Reiskius ait, in cod. Lips. esse πρὸς χάριν τίνος, neque in illo cod. est, quem ipse ante oculos habuit, neque in altero. Vera autem illa scriptura est, si recte distinguatur, τοῦ, χάριν τίνος. Nam τοῦ est idem quod ἀντὶ τοῦ, ut in Aristoph. Nub. 22. τοῦ δώδεκα μνᾶς Πασίᾳ; Duplici cum interrogatione dicit, pro qua re? cuius gratia? Alterum refertur ad acceptum aliquod beneficium, alterum ad eum, cui gratum quid facere voluerit.

V. 527. Signum interrogandi, quod post Μενέλεω erat, tolli vult Passovius. Quod verum iudicavi. Nam ita cohaerent sententiae: πότερον Ἀργείων χάριν ἔθυσεν αὐτήν, ἢ Μενέλεω χάριν ἔκτεινε τὰ ἐμά;

V. 529. Hesiodum sequutus est, ut adnotavit scholiastes, qui praeter Hermionen etiam filium Nicostratum Menelao fuisse dixerat.

ἢ τῶν ἐμῶν Ἄδιης τίν' ἵμερον τέκνων
ἢ τῶν ἐκείνης ἔσχε δαίσασθαι πλέον;
ἢ τῷ πανώλει πατρὶ τῶν μὲν ἐξ ἐμοῦ
παίδων πόθος παρεῖτο, Μενέλεω δ' ἐνῆν;
οὐ ταῦτ' ἀβούλου καὶ κακοῦ γνώμην πατρός;
δοκῶ μέν, εἰ καὶ σῆς δίχα γνώμης λέγω.
φαίη δ' ἂν ἡ θανοῦσά γ', εἰ φωνὴν λάβοι.
ἐγὼ μὲν οὖν οὐκ εἰμὶ τοῖς πεπραγμένοις
δύςθυμος· εἰ δέ σοι δοκῶ φρονεῖν κακῶς,
γνώμην δικαίαν σχοῦσα, τοὺς πέλας ψέγε.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἐρεῖς μὲν οὐχὶ νῦν γέ μ', ὡς ἄρξασά τι
λυπηρόν, εἶτα σοῦ τάδ' ἐξήκουσ' ὕπο·
ἀλλ' ἢν ἐφῇς μοι, τοῦ τεθνηκότος γ' ὕπερ

V. 532. Recte veteres libri ἢ, non ἤ. De accentu in τίν', quem habent codd. Aug. b. c. Lips. a. b. Ald. et alii libri, vide de emend. rat. Gr. gr. p. 67. et Moschopul. Dictt. Att. in littera τ post v. τιθέω.

V. 537. Recte schol. cod. Lips. τῶν τοῦ Μενέλεω παίδων. Schol. Barocc. perperam: ἄρα ὁ πόθος τῶν ἐξ ἐμοῦ παίδων ἠμελεῖτο τῷ πανώλει πατρὶ Ἀγαμέμνονι, τῷ δὲ Μενελάῳ ἐνυπῆρχε πόθος τῶν αὐτοῦ παίδων; Arguit particula μέν, quae, si Μενέλεῳ scriberetur, non isto loco, sed sic deberet posita esse, τῷ μὲν πανώλει πατρί.

V. 539. Suidas οὖν omittit, v. 541—543. afferens in v. δύςθυμος.

V. 544. In Brunckii codice et Aug. c. abest γ'. Pro eo Triclinii recensio et Ven. θ'. Putavi γ' cum Ald. et reliquis melioribus libris servandum esse. Indicat eo Electra, se pro patre tantum ac sorore, non etiam pro se ipsa dicturam esse.

λέξαιμ' ἂν ὀρθῶς, τῆς κασιγνήτης θ' ὁμοῦ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

καὶ μὴν ἐφίημ'· εἰ δέ μ' ὧδ' ἀεὶ λόγους
ἐξῆρχες, οὐκ ἂν ἦσθα λυπηρὰ κλύειν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

καὶ δὴ λέγω σοι. πατέρα φῂς κτεῖναι. τίς ἂν
τούτου λόγος γένοιτ' ἂν αἴσχιων ἔτι,
εἴτ' οὖν δικαίως, εἴτε μή; λέξω δέ σοι,
ὡς οὐ δίκῃ γ' ἔκτεινας· ἀλλά σ' ἔσπασεν
πειθὼ κακοῦ πρὸς ἀνδρός, ᾧ τανῦν ξύνει.
ἐροῦ δὲ τὴν κυναγὸν Ἄρτεμιν, τίνος
ποινῆς τὰ πολλὰ πνεύματ' ἔσχ' ἐν Αὐλίδι·
ἢ 'γὼ φράσω· κείνης γὰρ οὐ θέμις μαθεῖν.
πατήρ ποθ' οὑμός, ὡς ἐγὼ κλύω, θεᾶς

V. 554. Nihil variant libri in verbis τὰ πολλὰ πνεύματ'. Caverunt interpretes, ne in vertendo istud τὰ πολλὰ exprimerent. Silent scholiastae, neque Erfurdtius aliud, quam Iacobsium in Specim. emendd. p. 27. non recte coniecisse τὰ πόμπιμα πνεύματ'. At haec non inelegans est coniectura, modo τὰ πομπὰ scribatur, ut πομπὸν πῦρ dixit Aeschylus Agam. 307. Sed offensionem tamen aliquam haberet articulus, qui rectius abesset. Vulgata nihil aliud significare potest, quam multos illos ventos, qui flabant, vel qui flare solent. Hoc postremum cum natura Euripi congruit, qui locus, si quis alius, ventosus est et procellosus. Vide Livium XXVIII. 6. Sed aptius tamen illi intelligentur venti, qui illo tempore classem Graecorum ad Aulidem retinebant.

παίζων κατ' ἄλσος, ἐξεκίνησεν ποδοῖν
στικτὸν κεράστην ἔλαφον, οὗ κατασφαγὰς
ἐκκομπάσας, ἔπος τι τυγχάνει βαλών.
κἀκ τοῦδε μηνίσασα Λητῴα κόρη
κατεῖχ' Ἀχαιούς, ὡς πατὴρ ἀντίσταθμον
τοῦ θηρὸς ἐκθύσειε τὴν αὑτοῦ κόρην.
ὧδ' ἦν τὰ κείνης θύματ'· οὐ γὰρ ἦν λύσις
ἄλλη στρατῷ πρὸς οἶκον, οὐδ' εἰς Ἴλιον.

V. 557. s. Suidas v. ἐξεκίνησεν, et Zonaras p. 769.

V. 558. Librorum scriptura κατὰ σφαγὰς fecit, ut haererent in hoc loco interpretes. Dura est distinctio, quam Monkius proposuit, οὗ κατὰ σφαγάς, ἐκκομπάσας ἔπος τι, τυγχάνει βαλών, ut σφαγὰς iugulum dicat Electra. Facilius ita distinguas: οὗ κάτα, σφαγὰς ἐκκομπάσας, ἔπος τι τυγχάνει βαλών. Sed multo elegantius est, quod reposui, κατασφαγάς. Wunderus, languere ratus ἔπος τι τυγχάνει βαλών, interpunctionem post ἐκκομπάσας delevit, ut sensus sit περὶ οὗ κατασφαγέντος ἔπος τι κομπῶδες τυγχάνει βαλών. At sic βαλὼν nimis abundanter additum esset. Nihil ego in recepta distinctione languidi video. Nam ἔπος τι dicit, quia veretur repetere dictum illud, ut impium. Sic Hyginus de eodem dicto fab. 98. superbiusque in Dianam est loquutus. Vt Scholiastes Euripidis ad Orest. 659. (647. ed. Matth.) et Tzetzes ad Lycophr. 183. tradunt, ne Dianam quidem sic iaculaturam dixisse ferebatur. Κεράστην ἔλαφον spectare videtur Eustathius p. 1084, 33. (1111, 33.)

V. 560. Eustath. p. 828, 63. (760, 42.)

V. 562. Eustath. p. 697, 36. (578, 8.)

ἀνθ' ὧν βιασθεὶς πολλὰ κἀντιβὰς, μόλις
ἔθυσεν αὐτήν, οὐχὶ Μενέλεω χάριν.
εἰ δ' οὖν, ἐρῶ γὰρ καὶ τὸ σόν, κεῖνον θέλων
ἐπωφελῆσαι, ταῦτ' ἔδρα, τούτου θανεῖν
χρῆν αὐτὸν οὕνεκ' ἐκ σέθεν; ποίῳ νόμῳ;
ὅρα, τιθεῖσα τόνδε τὸν νόμον βροτοῖς,
μὴ πῆμα σαυτῇ καὶ μετάγνοιαν τιθῇς.
εἰ γὰρ κτενοῦμεν ἄλλον ἀντ' ἄλλου, σύ τοι
πρώτη θάνοις ἄν, εἰ δίκης γε τυγχάνοις.
ἀλλ' εἰςόρα, μὴ σκῆψιν οὐκ οὖσαν τιθῇς.
εἰ γὰρ θέλεις, δίδαξον ἀνθ' ὅτου τανῦν
αἴσχιστα πάντων ἔργα δρῶσα τυγχάνεις,
ἥτις ξυνεύδεις τῷ παλαμναίῳ, μεθ' οὗ
πατέρα τὸν ἁμὸν πρόσθεν ἐξαπώλεσας,
καὶ παιδοποιεῖς· τοὺς δὲ πρόσθεν εὐσεβεῖς

V. 565. Codd. Lips. cum aliis quibusdam *μόγις*, quod abhorrere a tragicorum lingua videtur.

V. 570. 571. Aelianus apud Suidam v. *ὁμοῦ*.

V. 571. Plerique vett. libri hic et 574. *τίθης*, quod Brunckius quum negat soloecum esse, verum quidem est, *μὴ* etiam indicativo coniungi, sed his in versibus coniunctivo opus est, quia intelligit Electra, non esse hanc mentem Clytaemnestrae, ut eiusmodi legem probet, sed consequi tantum dicit, ut probare debeat. Vide Schaeferum in Melet. cr. p. 115.

V. 573. Cod. Ien *πρώτη θάνοις γ' ἄν, εἰ δίκη γε τυγχάνοι*. Etiam Mosc. 2. *θάνοις γ' ἄν*. Ald. Iuntt. et aliquot codd. *τυγχάνεις*.

V. 574. *Τίθης* cum libris nonnullis etiam Suidas in *σκῆψις*. V. ad v. 571.

V. 579. Erigonen Aegisthi filiam memorat Pausanias II. 18, 5 matremque eius diserte in-

κἀξ εὐσεβῶν βλαστόντας ἐκβαλοῦσ᾽ ἔχεις.
πῶς ταῦτ᾽ ἐπαινέσαιμ᾽ ἄν; ἢ καὶ τοῦτ᾽ ἐρεῖς,
ὡς τῆς θυγατρὸς ἀντίποινα λαμβάνεις;
αἰσχρῶς δ᾽, ἐάν περ καὶ λέγῃς. οὐ γὰρ καλὸν
ἐχθροῖς γαμεῖσθαι, τῆς θυγατρὸς οὕνεκα.
ἀλλ᾽ οὐ γὰρ οὐδὲ νουθετεῖν ἔξεστί σε,
ἣ πᾶσαν ἵης γλῶσσαν, ὡς τὴν μητέρα
κακοστομοῦμεν· καί σ᾽ ἔγωγε δεσπότιν,
ἢ μητέρ᾽ οὐκ ἔλασσον εἰς ἡμᾶς νέμω,
ἣ ζῶ βίον μοχθηρόν, ἔκ τε σοῦ κακοῖς
πολλοῖς ἀεὶ ξυνοῦσα, τοῦ τε συννόμου.
ὁ δ᾽ ἄλλος ἔξω, χεῖρα σὴν μόλις φυγών,
τλήμων Ὀρέστης δυςτυχῆ τρίβει βίον·
ὃν πολλὰ δή μέ σοι τρέφειν μιάστορα
ἐπῃτιάσω· καὶ τόδ᾽, εἴπερ ἔσθενον,
ἔδρων ἄν, εὖ τοῦτ᾽ ἴσθι· τοῦδέ γ᾽ οὕνεκα
κήρυσσέ μ᾽ εἰς ἅπαντας εἴτε χρὴ κακήν,
εἴτε στόμαργον, εἴτ᾽ ἀναιδείας πλέαν.
εἰ γὰρ πέφυκα τῶνδε τῶν ἔργων ἴδρις,

---

dicat Clytaemnestram Tzetzes ad Lycophr. 1374.

V. 585. Cod. Aug. b. *σοι*. Male. Nam sensus est: at enim ne reprehendere quidem te mihi licitum est.

V. 586. Pauci codd. *ἵης*. Plerique libri cum Ald. Iuntt. *ἵεις*. Brunckius male *ἱεῖς*. V. Porson. ad Orest. 141.

V. 595. Cod. Ven. *εὖ τόδ᾽ ἴσθι*.

V. 596. 597. Suidas v. *στόμαργος*.

V. 598. Eustathius p. 1969, 18. (Od. 846, 33.) *κακῶν* habet pro *ἔργων*, Suidas autem *λόγων* in v. *ἴδριας*.

σχεδόν τι τὴν σὴν οὐ καταισχύνω φύσιν.

ΧΟΡΟΣ.

ὁρῶ μένος πνέουσαν. εἰ δὲ σὺν δίκῃ
ξύνεστι, τοῦδε φροντίδ' οὐκ ἔτ' εἰςορῶ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

ποίας δέ μοι δεῖ πρός γε τήνδε φροντίδος,
ἥτις τοιαῦτα τὴν τεκοῦσαν ὕβρισεν,
καὶ ταῦτα τηλικοῦτος; ἆρ' οὔ σοι δοκεῖ

V. 599. Cod. Monac. *καταισχυνῶ*.

V. 600. Scholiastes: *ὁ χορὸς τεθαυμακὼς ἐπὶ τοῖς λόγοις, φησίν, ὁρῶ μένος πνέουσαν τὴν παῖδα· εἰ δὲ σὺν δίκῃ αὐτῇ τοῦτο τὸ μένος σύνεστι, τούτου τοῦ μένους φροντίδα οὐκ ἔτι ὁρῶ γιγνομένην ὑπό τινος. εὐσχημόνως δὲ ἐς τὴν Κλυταιμνήστραν τὸν λόγον ἀποτείνουσιν. ἀντιλαμβανομένη οὖν ἐκείνη τοῦ λόγου φησί· ποίας δέ μοι δεῖ πρός γε τήνδε φροντίδος.* Erudite haec, sed illa, *εἰ δὲ σὺν δίκῃ ξύνεστι*, sic potius explicanda videntur, *εἰ δὲ ἡ Ἠλέκτρα σὺν δίκῃ ξύνεστι τῷ μένει. Τοῦδε* autem non ad *μένος*, sed ad totam rem refertur: video eam furorem spirare: sed an iure se ei dederit, hoc non amplius curari video.

V. 602. Cur Monkius scribendum putet, *ποίας ἐμοί*, non intelligo. Aptissima hic est particula *δέ*, vero. De verbo *δεῖ* cum dativo constructo v. Elmsl. ad Med. 552. not. f. Idem de *γὲ* particula disputavit ad eiusdem fabulae v. 1354. quae hic est in interrogatione posita: de qua re quid sentirem, dixi ad eumdem locum.

V. 605. Schaeferus in Melet. cr. p. 66. *σοι* encliticum ab hac sede trimetri alienum ratus, *οὐ σοὶ* scribi vult. At nec sensui hoc convenit,

χωρεῖν ἄς εἰς πᾶν ἔργον αἰσχύνης ἄτερ;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

εὖ νῦν ἐπίστω τῶνδέ μ᾽ αἰσχύνην ἔχειν.
κεἰ μὴ δοκῶ σοι· μανθάνω δ᾽ ὁθούνεκα
ἔξωρα πράσσω, κοὐκ ἐμοὶ προςεικότα.
ἀλλ᾽ ἡ γὰρ ἐκ σοῦ δυςμένεια, καὶ τὰ σὰ
ἔργ᾽ ἐξαναγκάζει με ταῦτα δρᾶν βίᾳ.
αἰσχροῖς γὰρ αἰσχρὰ πράγματ᾽ ἐκδιδάσκεται.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

ὦ θρέμμ᾽ ἀναιδές, ἦ σ᾽ ἐγὼ καὶ τἄμ᾽ ἔπη,
καὶ τἄργα τἀμὰ πόλλ᾽ ἄγαν λέγειν ποιεῖ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

σύ τοι λέγεις νιν, οὐκ ἐγώ. σὺ γὰρ ποιεῖς

---

nec dubium, ubi *μοι* poni potuerit, ut v. 22. etiam *σοι* potuisse.

V. 606. Suidas v. *ἐπίστω*. De infinitivo cum hoc verbo constructo vide Elmsleium ad Med. 580.

V. 608. Suidas *προςήκοντα* in v. *ἔξωρα*.

V. 612. Moschopulus Dictt. Att. in v. *θρέμματα*.

V. 613. Signum interrogandi, quod in fine huius versus erat, recte sustulit Schaeferus. Plane aliena hic interrogatio est, unice autem aptae minae: profecto nimis multa loquendi tibi occasionem et ego, et mea dicta, et facta mea praebent.

V. 614. 615. Suidas v. *νίν*. Huius formulae exempla afferentem Valckenarium ad Hippol. 852. laudavit Erfurdtius.

τοὔργον· τὰ δ' ἔργα τοὺς λόγους εὑρίσκεται.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

ἀλλ', οὐ μὰ τὴν δέσποιναν Ἄρτεμιν, θράσους
τοῦδ' οὐκ ἀλύξεις, εὖτ' ἂν Αἴγισθος μόλῃ.

V. 615. Eustath. p. 1422, 26. (Od. 68, 21.)

V. 617. Musgravius affert Antig. 488. *οὐκ ἀλύξετον μόρου κακίστου.* Oppian. Hal. III. 104. *ἐξήλυξε μόροιο.* Philoct. 1044. *τῆς νόσου πεφευγέναι.* Sane constructio in his eadem, sic illa explicanda, *ἄλυξιν ἔχειν μόρου.* Sed aliter *μόρου ἄλυξιν ἔχειν* dicitur quis, aliter *θράσους.* Alterum enim passive dicitur, mortis effugium, quum quis effugit mortem; alterum active, temeritatis effugium, quum temeritas effugit poenam. De hac explicatione Buttmannus ad Philoct. 1044. sic scribit: »quod recte procedere non puto, »quoniam si verbum aliquod e. g. *φεύγειν* resol»vitur in nomen verbale cum verbo habere »(*φύξιν ἔχειν*) leges cogitandi poscunt ut subie»ctum totius dictionis sit respectu verbi primarii »(*φεύγειν*) aut itidem subiectum: ut *ὁ κάμνων* »*φύξιν ἔχει τῆς νόσου*: aut obiectum, ut *ἡ νόσος* »*φύξιν ἔχει*, i. e. effugi potest. Itaque quando »temeritas effugit, id isto modo exprimi »nequit, nisi aut ita ut temeritas (Electrae) »effugium habeat, poenae scilicet, aut »temeritatis poena effugium habeat, »in gratiam Electrae scilicet. Eorum neutrum »hic est, sed Electra effugium habet. Aut igitur »effugitur; quod nihil est: aut ipsa effugit, »et revera quidem poenam; at haec non memo»ratur, sed eius loco temeritas, *τὸ θράσος.* »Itaque *ἀλύσκω τοῦ θράσους* dictum mihi vide»tur loco consuetioris structurae *ἀλύσκω τὸ* »*θράσος*, hoc autem paulo audacius quidem,

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὁρᾷς; πρὸς ὀργὴν ἐκφέρει, μεθεῖσά μοι
λέγειν ἃ χρήζοιμ', οὐδ' ἐπίστασαι κλύειν.

»sed facile intellectu, pro, effugio effectum »temeritatis meae, h. e. poenam.« Haec ille. Quem ego quum ad Philoct. 1033. recte mihi contradixisse scripsi: nam istum genitivum caussae indicem esse, cui vulgo ellipsin voculae *ἕνεκα* adhiberi: hoc volui, sensum esse *θράσους τοῦδε δίκην δώσεις*, verbis pro eo quod animo cogitetur constructis. Nam Buttmanni explicatio admitti non potest, quia nec quomodo *ἀλύσκω τοῦ θράσους* pro *ἀλύσκω τὸ θράσος* dici, nec quomodo *ἀλύσκω τὸ θράσος* significare effectum temeritatis meae effugio possit, apparet. Sed ne reliqua quidem Buttmanni disputatio id, quod ipse voluit, videtur efficere. Nam illud quidem apertum est, *οὐκ ἀλύξεις* ita dictum esse, ut necessario poena sit intelligenda. Quod si, quum Electra dicitur *οὐκ ἔχειν ἄλυξιν*, poenae est effugium intelligendum, necesse est recte dici etiam *τὸ Ἠλέκτρας θράσος οὐκ ἔχειν ἄλυξιν*. Si hoc, licebit etiam effugium, quo temeritas poenam effugit, dicere *ἄλυξιν τοῦ θράσους*, sive plenius, *τοῦ θράσους ἄλυξιν ποινῆς*. Atqui si hoc recte habet, quid impedit, quo minus Electram dicas *τοῦ θράσους ἄλυξιν ποινῆς*, et, quoniam ultima vox sponte intelligitur, *τοῦ θράσους ἄλυξιν οὐκ ἔχειν*, i. e. non habere suae temeritatis a poena immunitatem? Ex his patet, tantum abesse, ut illa mea explicatio cogitandi legibus, quod putabat Buttmannus, repugnet, ut iis maxime sit consentanea. Quamquam, si quaerimus Graeci quo modo verba illa intellexerint, veri similius est eos illud quod supra dixi cogitasse, *τοῦ θράσους δίκην δώσεις*.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

οὔκουν ἐάσεις οὐδ' ὑπ' εὐφήμου βοῆς
θῦσαί μ', ἐπειδὴ σοί γ' ἐφῆκα πᾶν λέγειν;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἐῶ, κελεύω, θῦε· μηδ' ἐπαιτιῶ
τοὐμὸν στόμ', ὡς οὐκ ἂν πέρα λέξαιμ' ἔτι.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

ἔπαιρε δὴ σὺ θύμαθ', ἡ παροῦσά μοι,
πάγκαρπ', ἄνακτι τῷδ' ὅπως λυτηρίους
εὐχὰς ἀνάσχω δειμάτων, ὧν νῦν ἔχω.
κλύοις ἂν ἤδη, Φοῖβε προστατήριε,
κεκρυμμένην μου βάξιν. οὐ γὰρ ἐν φίλοις

V. 620. *Ὑπ' εὐφήμου βοῆς* Brunckius vertit, male ominatis parcens clamoribus: non male, i. e. silente clamore, sive simpliciter cum silentio. Sic in Oed. Col. 132. *τὸ τᾶς εὐφήμου στόμα φροντίδος ἱέντες. Εὔφημος βοὴ* nihil est aliud quam silentium. Vide similia apud Seidlerum ad Eurip. Troad. 566. Praepositionem *ὑπὸ*, ut apud nos unter, idem esse quod *μετὰ* vel *σύν*, pervulgatum est, neque opus erat exemplis quae in eam rem congessit Blomfieldins. Qui non recte constructionem esse dicit hanc, *οὔκουν οὐδ' ἐάσεις με θῦσαι ὑπ' εὐφήμου βοῆς*. Nam *οὐδὲ* pertinet ad *ὑπ' εὐφήμου βοῆς θῦσαι*: ne cum silentio quidem, i. e. nullis clamoribus turbatam, me sacra facere sines?

V. 624. Eustath. p. 789, 46. (702, 50.)

V. 628. Recte monet Musgravius, *κεκρυμμένην βάξιν* non de submissa voce, sed de ambiguitate et obscuritate dictorum intelligi debere. Neque

ὁ μῦθος, οὐδὲ πᾶν ἀναπτύξαι πρέπει
πρὸς φῶς, παρούσης τῆςδε πλησίας ἐμοί,
μὴ σὺν φθόνῳ τε καὶ πολυγλώσσῳ βοῇ
σπείρῃ ματαίαν βάξιν ἐς πᾶσαν πόλιν.
ἀλλ' ὧδ' ἄκουε· τῇδε γὰρ κἀγὼ φράσω.
ἃ γὰρ προςεῖδον νυκτὶ τῇδε φάσματα
δισσῶν ὀνείρων, ταῦτά μοι, Λύκει' ἄναξ,
εἰ μὲν πέφηνεν ἐσθλά, δὸς τελεςφόρα·
εἰ δ' ἐχθρά, τοῖς ἐχθροῖσιν ἔμπαλιν μέθες.
καὶ μή με πλούτου τοῦ παρόντος εἴ τινες
δόλοισι βουλεύουσιν ἐκβαλεῖν, ἐφῇς.
ἀλλ' ὧδέ μ' αἰεὶ ζῶσαν ἀβλαβεῖ βίῳ,

---

enim submissa voce precatur deum, sed coram Electra, ut ipsa ait, non audet aperte dicere, quid precetur.

V. 630. Eustath. p. 723, 24. 1439, 3. 1650, 3. (613, 33. Od. 86, 39. 385, 20.)

V. 632. Moschopulus Dictt. Att. in v. *μάτην*.

V. 633. Cod. Monac. *καλῶς* pro *κἀγώ*.

V. 634. Codd Ven. et uterque Lips. *τῇδε νυκτί*, quod non praetulerim.

V. 635. *Δισσῶν ὀνείρων* de ambiguitate somnii intelligendum, ut saepe *διπλοῦς* dicitur, de quo v. Ruhnk. ad Timaeum p. 86. Diversitatem indicat nomen *δισσὸς* in illo Aeschyli, Agam. 125. *δύο λήμασι δισσοὺς Ἀτρείδας*.

V. 636. Schol. *πέφυκεν*.

V. 639. Cod. Mon. *ἐκβαλεῖν μ'*. Id praeferendum putat Reisigius Comm. crit. ad Oed. Col. p. 353. alias huiusmodi repetitiones pronominis commemorans. Ac minime inelegans est illa scriptura.

V. 640. Ex verbis *μὴ ἐφῇς* cogitatione supplendum *δοίης*. Vide ad v. 72.

δόμους Ἀτρειδῶν σκῆπτρά τ' ἀμφέπειν τάδε,
φίλοισί τε ξυνοῦσαν, οἷς ξύνειμι νῦν,
εὐημεροῦσαν, καὶ τέκνων ὅσων ἐμοὶ
δύςνοια μὴ πρόςεστι, ἢ λύπη πικρά.
ταῦτ', ὦ Λύκει' Ἄπολλον, ἵλεως κλύων,
δὸς πᾶσιν ἡμῖν, ὥςπερ ἐξαιτούμεθα·
τὰ δ' ἄλλα πάντα, καὶ σιωπώσης ἐμοῦ,
ἐπαξιῶ σε δαίμον' ὄντ' ἐξειδέναι.
τοὺς ἐκ Διὸς γὰρ εἰκός ἐστι πάνθ' ὁρᾶν.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

ξέναι γυναῖκες, πῶς ἂν εἰδείην σαφῶς,
εἰ τοῦ τυράννου δώματ' Αἰγίσθου τάδε;

ΧΟΡΟΣ.

τάδ' ἐστίν, ὦ ξέν'. αὐτὸς ᾔκασας καλῶς.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

ἦ καὶ δάμαρτα τήνδ' ἐπεικάζων κυρῶ

V. 643. Erfurdtius *οἷς ξύνειμι νῦν εὐημεροῦσα* edidit, quod sensum praebet ab h. l. alienum. Recte libri omnes *εὐημεροῦσαν*, quod additum est ad *ξυνοῦσαν*. Neque aliter Suidas v. *εὐημεροῦσαν*, qui versus hos afferens participio *εὐημεροῦσαν* statim subiicit versum 646. Quae sequuntur, proprie ita dici debebant, *καὶ τέκνοις* (*ξυνοῦσαν*), *ὅσων ἐμοὶ δύςνοια μὴ πρόςεστι*, sed per attractionem *τέκνων ὅσων* iuncta sunt. Id ipsum videtur Lobeckius voluisse ad Aiacem p. 344. Schaeferus *εὐημεροῦσαν καὶ τέκνων* iunxit, copulam transpositam putans, quod valde durum est.

V. 652. Atticum *ᾔκασας* pro *εἴκασας* restituit Brunckius.

V. 653. Schaeferus coniiciebat *τήνδε γ' εἰκάζων*

κείνου; πρέπει γὰρ ὡς τύραννος εἰςορᾶν.

ΧΟΡΟΣ.

μάλιστα πάντων. ἥδε σοι κείνη πάρα.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

ὦ χαῖρ᾽ ἄνασσα. σοὶ φέρων ἥκω λόγους
ἡδεῖς, φίλου παρ᾽ ἀνδρός, Αἰγίσθῳ θ᾽ ὁμοῦ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

ἐδεξάμην τὸ ῥηθέν· εἰδέναι δέ σου
πρώτιστα χρήζω, τίς σ᾽ ἀπέστειλεν βροτῶν.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Φανοτεὺς ὁ Φωκεύς, πρᾶγμα πορσύνων μέ-
γα.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

τὸ ποῖον, ὦ ξέν᾽; εἰπέ. παρὰ φίλου γὰρ ὢν
ἀνδρός, σάφ᾽ οἶδα, προςφιλεῖς λέξεις λόγους.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

τέθνηκ᾽ Ὀρέστης. ἐν βραχεῖ ξυνθεὶς λέγω.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

οἴ ᾽γὼ τάλαιν᾽, ὄλωλα τῇδ᾽ ἐν ἡμέρᾳ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

τί φῄς, τί φῄς, ὦ ξεῖνε; μὴ ταύτης κλύε.

κυρῶ. Librorum scripturam tuetur Suidas in v. *ἐπεικάζω,* et Zonaras p. 833.

V. 660. V. Eustath. p. 274, 33. (207, 53.) cui Valckenarius addit Valesium ad Exc. Polyb. p. 24.

V. 661. Lips. b. *ποῖον.* Lips. a. *ὁποῖον.*

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

θανόντ' Ὀρέστην νῦν τε καὶ τότ' ἐννέπω.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἀπωλόμην δύστηνος, οὐδέν εἰμ' ἔτι.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

σὺ μὲν τὰ σαυτῆς πρᾶσσ' · ἐμοὶ δὲ σύ, ξένε,
τἀληθὲς εἰπέ, τῷ τρόπῳ διόλλυται;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

κἀπεμπόμην πρὸς ταῦτα, καὶ τὸ πᾶν φράσω.
κεῖνος γὰρ ἐλθὼν εἰς τὸ κλεινὸν Ἑλλάδος
πρόσχημ' ἀγῶνος, Δελφικῶν ἄθλων χάριν,
ὅτ' ᾔσθετ' ἀνδρὸς ὀρθίων κηρυγμάτων

V. 666. Eustathius p. 702, 4. (584, 14.) affert *νῦν τε καὶ πάλαι λέγω*, quod in Triclinii recensione legitur.

V. 671. 672. Thomas M. *πρόσχημα* interpretans *καλλώπισμα*, affert, *κεῖνος γὰρ ἐλθὼν εἰς τὸ κοινὸν Ἑλλάδος πρόσχημα*; ut *ἀγῶνος* cum sequentibus coniunxisse videatur, quod probarunt Oudendorpius, Musgravius, Schaeferus. Scholiastae *ἀγῶνος* ad praecedentia referunt, quos sequitur Brunckius, *Ἑλλάδος* adiectivum esse putans. Recte quidem scholiastae, sed *Ἑλλάδος* substantivum est, *πρόσχημ' ἀγῶνος* autem dictum quasi *πρόσχημα ἀγωνιστικόν*. *Ἄθλων χάριν* dicit, quia non spectatum, sed certatum venerat Orestes. *Κοινόν*, quod Thomae M. codd. et ed. Rom. habet, non praetulerim lectioni, quae est in Sophoclis libris. Suidas v. *πρόσχημα* ab hac voce haec affert.

V. 673. Moschopulus Dictt. Att. in v. *ὄρθιον*.

δρόμου προκηρύξαντος, οὗ πρώτη κρίσις,
εἰςῆλθε λαμπρός, πᾶσι τοῖς ἐκεῖ σέβας·
δρόμου δ' ἰσώσας τῇ ἀφέσει τὰ τέρματα,

Male P. Faber in Agonistico I. 30. (Thes. Gronov. T. VIII. p. 1921. C.) ὀρθρίων coniicit.

V. 674. Aug. C. Mosc. 1. Livineii MS. v. et uterque Lips. δρόμου. Hoc praetuli vulgato δρόμον, quod est etiam in Ald. Iuntt. Intelligendum ad δρόμου est κρίσιν. Cursum fuisse primum certaminum, recte adnotavit Triclinius. Sic etiam in Olympiis, et quidem stadii decursio. Olympica autem instituta pleraque recepta esse in Pythiis, ex Pausania X. 7, 3. constat.

V. 676. Libri omnes, δρόμου δ' ἰσώσας τῇ φύσει τὰ τέρματα. Apud Suidam v. δρόμοις legitur, δρόμῳ δ' ἰσῶσαι τῇ φύσει τὰ πράγματα: sed ex interpretatione, quam addit, manifestum est eum τέρματα scripsisse. Eadem scriptura invenitur ap. Zonaram p. 568. Scholiastes: τινὲς δολιχόν φασιν ἀγωνίσασθαι Ὀρέστην, ὅς ἐστιν εἴκοσι στάδια, εἴκοσιν ἐτῶν ὄντα· ὥςτε τῇ φύσει ἴσα τὰ τέρματα τοῦ δρόμου ἐποιήσατο. Haec quidem ridicula interpretatio est. Alius: οἷον οὐκ ἐκλείπων κατὰ τὰ τέρματα, ἀλλ' ἴσος φανεὶς τοῖς τέρμασι κατὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν, τῆς νίκης ἔτυχεν. Sic etiam alius apud Iohnsonum: τὰ τέρματα τοῦ δρόμου ἰσώσας τῇ φύσει, ἤγουν ἁρμοδίως τῇ ἑαυτοῦ φύσει δραμών. Hoc quoque quaesitum est et perobscure dictum. In eamdem sententiam alius interpres: ὁμοίως καὶ ἴσως τεθαυμασμένος ἐν τῷ ἀγωνίσματι, ὡς ἐπὶ τῇ μορφῇ. Qui autem scripserunt, ἀντὶ τοῦ, ὡς θαυμαστὸς ἐπὶ τῇ μορφῇ, οὕτω καὶ τῷ ἔργῳ ἐφάνη. ὡς ἐπὶ τῷ εἴδει, ουτω καὶ ἐπὶ τῷ ἔργῳ· hi nescio an legerint τὰ πράγματα, quae tamen vox interpretatio esse

νίκης ἔχων ἐξῆλθε πάντιμον γέρας.
χὤπως μὲν ἐν πολλοῖσι παῦρά σοι λέγω,
οὐκ οἶδα τοιοῦδ᾽ ἀνδρὸς ἔργα καὶ κράτη.
ἓν δ᾽ ἴσθ᾽· ὅσων γὰρ εἰςεκήρυξαν βραβῆς
δρόμων, διαύλων, πεντάεθλ᾽ ἃ νομίζεται,

---

videtur. Musgravii coniecturam ad Eurip. Phoen. 1135. *τῇ ᾽φέσει*, i. e. *τῇ ἀφέσει*, receperunt Brunckius, Erfurdtius, Schaeferus. Eadem laus, ait Brunckius, Oresti tribuitur, quam cursori Ariae impertit Antipater Sidonius epigr. XXXIX. *ἢ γὰρ ἐφ᾽ ὑσπλήγγων, ἢ τέρματος εἶδέ τις ἄκρου ἠΐθεον, μέσσῳ δ᾽ οὔποτ᾽ ἐνὶ σταδίῳ.* Sit istud Antipatro dignum; a Sophocle certe alienissimum est, finem dicere initio aequatum a cursore, ut id sit, tam celeriter cursum peregisse, ut vix quidquam temporis inter initium finemque intercesserit. Sed quid cogit his verbis tam ineptum et frigidum acumen inferre, quum simplex et venusta interpretatio in promptu sit. Nam terminum cursus aequare carceribus quid est aliud, quam percurso stadii spatio terminare cursum ibi, ubi coeptus erat? Quae planissima est diauli descriptio. Itaque hoc recipiendum duxi.

V. 679. Recte Ald. Iuntt. et plerique codd. *τοιοῦδ᾽*, neque id ex uno alterove non optimo libro a Brunckio in *τοιάδ᾽* mutari debebat. Pauci codd. male *ἔργ᾽ οὐδὲ κράτη*.

V. 680. *Βραβῆς* pro *βραβεῖς*, quod in libris et apud Suidam in h. v. ac Thomam M. p. 170. est, Brunckius restituit. Pariterque v. 699.

V. 681. Libri omnes, *δρόμων διαύλων πεντάεθλ᾽, ἃ νομίζεται.* Apud Suidam in v. *βραβεῖς* ed. Mediol. *ὅσον γὰρ εἰςεκήρυξαν βραβεῖς δρόμον* (cod. Leid. *δρόμων*) *διαύλων πένταθλ᾽ ἃ*

τούτων ἐνεγκὼν πάντα τἀπινίκια
ὠλβίζετ', Ἀργεῖος μὲν ἀνακαλούμενος,
ὄνομα δ' Ὀρέστης, τοῦ τὸ κλεινὸν Ἑλλάδος

νομίζεται. Atque ὅσον δρόμον quosdam scribere memorat Triclinius. Sic etiam Suidae Ald. Bas. nisi quod πένταλ' habent. Ὅσον etiam cod. Ien. a prima manu Ὅσον τότ' Mosc. 2. Corruptam scripturam, infelicibus coniecturis tentatam, Porsonus in Kiddii Misc. Porson. p. 221. ita corrigendam putabat, δρόμων διαύλων ἆθλ' ἅπερ νομίζεται. In eamdem coniecturam ego quoque aliquando incidi. Ac sane hoc modo et metri vitium, et illa dubitatio removetur, quam habent δρόμων διαύλων πένταθλα. Nam quis πένταθλον δρόμου dicat, quum ipsa haec vox πένταθλον diserte non unum, sed plura certamina intelligi postulet? At manent duae aliae, eaeque gravissimae dubitationes. Primo enim non apparet, unde et librarii et scholiastae hic in πεντάεθλα incidere potuerint, nisi aliquid, quod ei rei ansam praeberet, in textu fuisset. Deinde, si ἆθλα scribitur, quid aliud, quam, quod plane insolens est, dicetur, una eademque Pythiade saepius diaulo victorem fuisse Oresten? Sed hanc quidem difficultatem nescio an tolli liceat interpretando. Nam quod apud Pausaniam VI. 13, 2. his verbis, quorum initium deest, scriptum legitur: καὶ τέσσαρας, ὡς ἕκαστοι συνταχθῶσιν ὑπὸ τοῦ κλήρου, καὶ οὐκ ἀθρόως ἀφιᾶσιν ἐς τὸν δρόμον· οἳ δ' ἂν ἐν ἑκάστῃ τάξει κρατήσωσιν, ὑπὲρ αὐτῶν αὖθις θέουσι τῶν ἄθλων, καὶ οὕτως σταδίου δύο ὁ στεφανούμενος ἀναιρήσεται, νίκας, ex eo intelligitur, non omnes simul cursores in certamen commissos esse, sed aliquos tantum, quorum qui vicissent, deinde ipsos inter se certasse, et horum demum qui su-

Ἀγαμέμνονος στράτευμ' ἀγείραντός ποτε.

---

perior evasisset, pro victore esse habitum. Hinc coniiciat quis forsitan, Sophoclem scripsisse, δρόμων διαύλων πεντάδ', ἃ νομίζεται. Neque enim credibile est, quattuor semper commissos esse, quia non semper par numerus erat eorum, qui certare vellent: quare nescio an Pausanias ita scripserit, πέντε ἢ καὶ τέσσαρας, ut usitatus certantium numerus fuerit quinque. Sed haec incerta sunt, omninoque maius quiddam et luculentius dici hic debuit. Audacius in prima editione posui πέντε θ' ὧν νομίζεται. Nunc malui in librorum scriptura acquiescere, quae quamvis et a constructione et a minus Attica forma πεντάεθλα et ab inelegantiore versus numero aliquid dubitationis habeat, tamen explicari potest. Nam pro eo, quod proprie dicendum erat πεντάθλων ἃ νομίζεται, per attractionis figuram πένταθλα ἃ νομίζεται positum videtur, i. e. τῶν ἃ πένταθλα νομίζεται. Quod autem antiqua et poetica forma πεντάεθλα usus est, id eo factum credibile est, quod Attica forma vulgaris haberetur. Caeterum saepius accidisse constat, ut quis uno die plures reportaret victorias, ut ille de quo Pindarus Ol. XIII. 50. Πυθοῖ τ' ἔχει σταδίου τιμὰν διαύλου θ' ἁλίῳ ἀμφ' ἑνί, μηνός τέ οἱ τωὐτοῦ κρανααῖς ἐν Ἀθάναισι τρία ἔργα ποδαρκὴς ἁμέρα θῆκε κάλλιστ' ἀμφὶ κόμαις. Vide etiam Pausaniam VI. 13, 2. et plura apud P. Fabrum Agonist. III. 21. in Gronovii Thes. ant. T. VIII. In Olympiis quidem quinquertium certe ab Ol. LXXVII. non eo die, quo pedestres cursores certabant, sed post cursum equorum est actum, ut e Xenophontis Hist. Gr. VII. 4, 9. et Pausaniae lib. V. 9, 3. constat.

V. 685. Cod. Monac. ἐγείραντος.

καὶ ταῦτα μὲν τοιαῦθ'· ὅταν δέ τις θεῶν
βλάπτῃ, δύναιτ' ἂν οὐδ' ἂν ἰσχύων φυγεῖν.
κεῖνος γὰρ ἄλλης ἡμέρας, ὅθ' ἱππικῶν
ἦν, ἡλίου τέλλοντος, ὠκύπους ἀγών,
εἰςῆλθε πολλῶν ἁρματηλατῶν μέτα.
εἷς ἦν Ἀχαιός, εἷς ἀπὸ Σπάρτης, δύο
Λίβυες ζυγωτῶν ἁρμάτων ἐπιστάται·
κἀκεῖνος ἐν τούτοισι, Θεσσαλὰς ἔχων
ἵππους, ὁ πέμπτος· ἕκτος ἐξ Αἰτωλίας
ξανθαῖσι πώλοις· ἕβδομος, Μάγνης ἀνήρ·
ὁ δ' ὄγδοος, λεύκιππος, Αἰνιὰν γένος·
ἔνατος, Ἀθηνῶν τῶν θεοδμήτων ἄπο·
Βοιωτὸς ἄλλος, δέκατον ἐκπληρῶν ὄχον.

V. 686. 687. Afferunt hos versus Stobaeus Ecl. I. 4. p. 124. apud quem *βλάπτειν* scriptum erat, et Suidas v. *ἰσχύων* et *θεός*, utrubique *δὲ* omittens.

V. 688. Omnino recte Schaeferus monet, *ἱππικῶν* generis neutrius esse. Inepte Triclinius pro masculino habuit. Non meminerat huius loci Corsinus in dissertatione de Pythiis cap. XIII. ubi quaerit, utrum hi ludi uno an pluribus diebus sint acti.

V. 696. *Λεύκιππος* in codd. Lipss. lineola notatum ut nomen proprium. Recte monuit Eustathius p. 524, 31. (397, 14.) epitheton esse. Hic et h. l. et p. 83, 3. (62, 25.) et p. 336, 19. (253, 50.) *Αἰνιὰν* habet, postremoque in loco etiam *Αἰνιᾶνος* v. 714., alteramque scripturam *Αἰνειὰν* et *Αἰνειᾶνος*, quae in plerisque codd. est, pravam esse ait, Stephanum Byz. sequutus in nomine *Αἰνία*. Brunckii codex *Αἰνιὰν* et *Αἰνιᾶνος* habet.

V. 698. *Δέκατον ἐκπληρῶν ὄχον*, numerum de-

στάντες δ', ὅθ' αὐτοὺς οἱ τεταγμένοι βραβῆς
κλήροις ἔπηλαν, καὶ κατέστησαν δίφρους,
χαλκῆς ὑπαὶ σάλπιγγος ἦξαν· οἱ δ' ἅμα
ἵπποις ὁμοκλήσαντες, ἡνίας χεροῖν
ἔσεισαν· ἐκ δὲ πᾶς ἐμεστώθη δρόμος
κτύπου κροτητῶν ἁρμάτων· κόνις δ' ἄνω
φορεῖθ'· ὁμοῦ δὲ πάντες ἀναμεμιγμένοι

---

cem curruum suo curru implens, i. e. ordine decimus. Erfurdtius citavit Schowii Supplem. ad Hesych. p. 849. qui nonnullos codices Italos ὄχλον habere scribit. Notabilis hic locus est propter numerum curruum, qui una commissione decertarunt.

V. 699. Eustathius p. 449, 2. (847, 49.)

V. 703. Vulgo ἐν δέ, quod ut simul significare ostenderet, Monkius aliquot exempla attulit, citavitque Blomfieldium, qui tamen in glossario ad Aeschyli Sept. c. Theb. 965. pleraque aliena commemoravit. At hoc quidem satis notum: illud vero demonstrandum erat, aptum hic esse istud ἐν. Quod nego: nam Latinum simul ambiguum est, quod sic tantum hic aptum, si statim significat, non etiam, si id, quod ἐν, in his, quae sunt talia. Vide ad Aiac. 660. Codd. Aug. c. Harl. Mosc. uterque, ambo Lipsienses et Livineii v. habent ἐκ δὲ, adscripto in Lips. a. et Mosc. 1. περισσὴ ἡ ἐκ, in Lips. b. autem simpliciter, περισσή, in Mosc. 2. ἐκ τούτου ἐπληρώθη. Recepi hoc, quod tanto consensu firmant codices, licet non habeam in promptu exemplum verbi ἐκμεστοῦν. Qui vulgatum servari volent, ἐμμεστοῦν hic usurpatum putare debebunt, praepositione per tmesin avulsa. Ambiguum quidem est illud in Antigona v. 420. ἐν δ' ἐμεστώθη μέγας αἰθήρ, quum illic

7*

'φείδοιντο κέντρων οὐδέν, ὡς ὑπερβάλοι
χνόας τις αὐτῶν καὶ φρυάγμαθ' ἱππικά.
ὁμοῦ γὰρ ἀμφὶ νῶτα καὶ τροχῶν βάσεις
ἤφριζον, εἰσέβαλλον ἱππικαὶ πνοαί.
κεῖνος δ' ὑπ' αὐτὴν ἐσχάτην στήλην ἔχων

---

recte possit *ἐν* simul significare, ut scholiastes interpretatur: sed *ἔμμεστος* tamen ex Platonis epist. VII. p. 338. D. affert Stephanus in Indice Thesauri: *καὶ τούτων τινὲς ἄλλοι παρακουσμάτων τινῶν ἔμμεστοι τῶν κατὰ φιλοσοφίαν.*

V. 706. Coronidem craseos signum Brunckius in principio huius et praecedentis versus posuit.

V. 710. Suidas v. *στήλη.* Errant, qui de postremo circa metam flexu sermonem esse putant. *'Εσχάτη στήλη* de pluribus, quae in hippodromo sunt, columnis extrema est, eademque est etiam meta, circa quam flectunt equos. *'Υπ' αὐτὴν ἐσχάτην στήλην ἔχων* dicitur, qui pene pervenit illuc, et ibi equos agit. *Ἔχειν* enim satis usitatum de cursu, quem auriga tenet. Ad eam columnam *χρίμπτειν ἀεὶ σύριγγα* dicitur, qui quoties illuc venit, tam brevi gyro flectit, ut axis pene contingat columnam. Id enim praecipue curabant, ut iam Homerus, quem imitatus est Sophocles, docuit Iliad. *ψ.* 334. seqq. Nam quo brevior gyrus, eo certior et tutior aurigatio: quo autem sinuosior, eo vehementius in transversum avertitur currus. Quoniam autem sinistrorsum gyros illos equestres fieri mos erat, dextris equis remittenda erant frena, iidemque acrius instigabantur, quum sinistri interea cohiberentur. Itaque his versibus nihil aliud, nisi peritia describitur, qua equos rexerit Orestes. Vide dissertationem nostram de verbis, quibus Graeci incessum equorum indicant, in Beckii Commentar. Soc. philol. vol. I.

ἔχριμπτ' ἀεὶ σύριγγα, δεξιὸν δ' ἀνεὶς
σειραῖον ἵππον, εἶργε τὸν προςκείμενον.
καὶ πρὶν μὲν ὀρθοὶ πάντες ἕστασαν δίφροι·

---

part. I. p. 49. et Bulengerum de Circo Rom. c. 29. in Graevii Thes. ant. Rom. T. IX.

V. 711. Suidas v. σύριγξ. Idem verba ἔχριμπτ' ἀεὶ in lexicon suum retulit, quod fecit etiam Zonaras p. 942. Δεξιόν τ' a Turnebo e Triclinii recensione invectum servarunt recentiores. Δεξιὸν δ' Ald. Iunt. Codd. Harl. Ven. et ambo Lips. nec caussa erat mutandi.

V. 712. Suidas σειραῖος ἵππος, ὁ ἔξω τοῦ ζυγοῦ, ὁ δεξιός. δεξιὸν δ' ἀνεὶς ἀεὶ σειραῖον ἵππον, εἶργε τὸν προςκείμενον, τουτέστι, τῷ καμπτῆρι, τὸν ἀριστερόν. Sic etiam scholiastae. Σειραῖον ἵππον, equum funalem, ex h. l. memorat Eustathius p. 700, 47. 754, 26. (582, 25. 683, 40.) Quum nihil in tota hac narratione sit, quod non possit de bigis intelligi, hic autem etiam apertius duo tantum equi indicari videantur, σειραῖον ἵππον debebimus dextrum iugalem interpretari, qui a maiori robore, quod in dextris equis requirebatur, ita dictus sit: unde Ἄρης δεξιόσειρος in Antigona v. 140. Σειραφόρος enim, quia funali equo maiorērociendi copia est, de forti et robusto equo dicitur: quare ἡγεμονικὸν interpretatur Hesychius. Mirum est tamen equo iugali tributum epitheton, quod proprie non iugalem notat. Sed videtur Sophocles hac quoque in re Homeri descriptionem ludorum funebrium Patrocli sequutus esse. Itaque ut omnino temporum rationis parum curiosi sunt poetae, ita non est mirandum, si bigis certare Oresten fecit Sophocles, licet eo tempore, quo haec fabula scripta est, non nisi quadrigarum certamen aut in his ludis aut in Olympiis usitatum

ἔπειτα δ' Αἰνιᾶνος ἀνδρὸς ἄστομοι
πῶλοι βίᾳ φέρουσιν, ἐκ δ' ὑποστροφῆς

---

fuerit. In Olympiis enim bigae demum Olympiade XCIII. sunt introductae, teste Pausania V. 8, 3. In Pythiis autem, ut idem refert X. 7, 3. Pythiade XLVIII. quae incidit in Olympiadem XCV.

V. 714. Eustath. p. 335, 20. (253, 50.)

V. 715. *Βίᾳ φέρειν*, vel uno verbo *ἐκφέρειν* dicitur equus, qui frenis non parens effuso cursu rectorem aufert, quod nos durchgehen vocamus. Apud Plutarchum *περὶ πολυπραγμοσύνης* p. 521. C. legitur *φοροῦσιν*, quod reponendum putabat Porsonus in Advers. p. 210. conferri iubens v. 752. Aristoph. Eq. 525. (528. Br.) Eurip. Suppl. 691. (690.) ex emend. Marklandi. Haec omnia aliena sunt. *Φορεῖν* verbum est continuativum, *φέρειν* inceptivum. Quare hic *φέρουσι* recte libri Sophoclis omnes et Suidas in v. *ἄστομοι*, ac Zonaras p. 318. Eadem verba *βίᾳ φέρουσιν* in eadem re posuit Euripides in Hippol. 1224. In sequentibus mire laborant interpretes. Plerique *τελοῦντες* de equis intellegerunt: unde in codd. Lipss. scholion: *καὶ ὁ πῶλος λέγεται ἀρσενικῶς, καὶ ἡ πῶλος θηλυκῶς.* Monkius, quia usus postulet *πώλους* feminino genere dici, cum Brunckio *τελοῦντες* nominativum putat absolutum esse, sed non indicat, quomodo intelligi locum velit. Brunckii quidem explicatio perinepta est. Is *τελοῦντες* non ad solum Aenianem, sed etiam ad Barcaeum referri vult: quum enim Aenian septimum cursum ageret, sexies iam circumacta meta, Barcaeum sextum cursum egisse, et ita eos adversis frontibus in se invicem impegisse. It quomodo sic dici ab Sophocle, quin omnino quomodo fieri

τελοῦντες ἕκτον ἕβδομόν τ' ἤδη δρόμον,

---

potuerit, ego me non assequi profiteor. Si τελοῦντες est nominativus absolutus, non de his duobus, sed de omnibus, qui certabant, intelligendum est hoc verbum. Mirum tamen videri debet, tam impedita constructione usum esse poetam, quum in promptu esset ita scribi, ἕκτον τελούντων ἕβδομόν τ' ἤδη δρόμον. Musgravius equos Aenianis introrsum per medium curriculum flexisse cursum, et ita obvios factos Barcaeo currui putat. At ut id fieri potuerit, quoniam non est credibile spinam fuisse in hippodromo Pythico, qualis in Circo esse solebat, nihil tamen dixit ea de re Sophocles. Scholiastes verba ἐξ ὑποστροφῆς interpretatur, ἐξ ὑπαντήσεως, ὡς ἐκείνων ὑποστρεφόντων, male, tum quia contra naturam est, equos aurigam auferentes retro cursum flectere, tum quia locutio illa nihil nisi aut post flexum, quod nos eodem modo aus der wendung dicimus, aut rursus, denuo, iterato significare potest. Nam flectendo novi cursus initium fit. Aptissime Statius huius formulae vim expressit Theb. VI. 454. rursus praecipites in recta ac devia campi obliquant tenduntque vias. Id ipsum est ἐξ ὑποστροφῆς τελεῖν δρόμον. Ex quo consequitur, si cum Brunckio ἐξ ὑποστροφῆς cum συμπαίουσι construatur, versum, qui in medio est, plane ineptum fore, quum neque alii sextum cursum agere, dum alii septimum agebant, potuerint, neque, quum Aenianis equi in Barcaeos irruerent, sextum simul et septimum, sed alterum utrum agi necesse fuerit. Hinc una tantum ratio superest, qua haec commode expediri possint, quae haec est, ut ἐξ ὑποστροφῆς cum verbo τελοῦντες construatur, sive hunc nominativum absolutum esse, sive

de equis hoc participium intelligi velis, non quidem ut *πῶλοι* dicantur *τελοῦντες*, sed ut referatur ad *ἵπποι*, quod in mente habuerit poeta: quod eo facilius fieri potuit, quia non soli Aenianis equi, sed omnes una currebant. Ita hic erit verborum sensus: deinde Aenianis effreni equi aurigam abripiunt, et dum ex iterato sextus ac septimus iam cursus peragitur, adversas frontes impingunt in currus Barcaeos. Dicit hoc: frenis non parentes ruunt equi Aenianis, et metas iterum atque iterum ambiendo sextum et iam septimum cursum agunt, quum proni feruntur in currus Barcaeos. Neque enim statim facta perturbatio, sed, quum ante sextum cursum fugere coepissent equi isti, sextum et pene iam septimum cursum sine clade peregerant, quum tandem in currum Barcaei irruerunt: quod non ita esse factum, ut amborum equi adversis frontibus concurrerent, sed ut Aenianis equi ex transverso in latus Barcaei currus ferrentur, quum is ad metam flecteret, nemo, qui certaminum istorum rationem cognitam habeat, dubitare poterit. Similem rei descriptionem dedit Sidonius Apollinaris in Narbone: v. Onuphr. Panvin. de ludis circensibus I. 27. in Graevii Thes. Ant. Rom. T. IX. p. 272. Non dissimulandum est tamen, valde ingeniosam esse coniecturam, quam, licet dubitanter, Passovius mecum communicavit, uno versu transposito hunc locum ita scribendum videri: *καὶ πρὶν μὲν ὀρθοὶ πάντες ἕστασαν δίφροι, τελοῦντες ἕκτον ἕβδομόν τ' ἤδη δρόμον· ἔπειτα δ' Αἰνιᾶνος ἀνδρὸς ἄστομοι πῶλοι βίᾳ φέρουσιν, ἐκ δ' ὑποστροφῆς μέτωπα συμπαίουσι Βαρκαίοις ὄχοις.* Habet haec coniectura etiam ex eo aliquid commendationis, quod sic illa, *καὶ πρὶν μὲν ὀρθοὶ πάντες ἕστασαν δίφροι*, non tam nude dicta sunt, ut in vulgata scriptura. Qui probabunt hoc, necessario *ἐξ*

μέτωπα συμπαίουσι Βαρκαίοις ὄχοις.

ὑποστροφῆς συμπαίουσι coniungere debebunt, ut equi illi ex ipso flexu transversi in Barcaeos currus impegisse dicantur. Ita interiores fuerint Aenianis equi, Barcaei autem exteriores. Nam equi, qui frenis mordicus correptis ruunt, qua licet maxime exteriore gyro proripiuntur, ut facile in eum, qui ipsis exterior quam brevissimo eos flexu antevertere studeat, proni incurrant. Non praetulerim tamen hanc coniecturam. Egregie enim describi videtur ferocia equorum aurigae non parentium verbis illis, ἐξ ὑποστροφῆς τελοῦντες ἕκτον ἕβδομόν τ' ἤδη δρόμον. Nam assueti illi concertationi, licet frenis immorigeri, tamen aliquamdiu cursum tenent, usque dum vicino curru latus praebente, quia cohiberi nequeunt, in eum irruunt. Caeterum sextus et septimus cursus non ita commemorantur, ut septimus, quemadmodum apud Romanos, ultimus esse putandus sit, quae videtur unius e scholiastis opinio fuisse. Sic etiam P. Faber sentiebat in Agonist. I. c. 28. nec Bulengerus in libro de Circo Rom. c. 28. mentem Sophoclis perspexit. Duodecim enim cursus apud Graecos peragebantur, adultis quidem equis: de quo numero hic quoque cogitasse Sophoclem comparatio huius loci cum v. 731. docet; nondum adultis autem, πώλοις, octo, ut ait scholiastes recentior Pindari ad Ol. III. 55. At horum quadrigae in Olympiis demum Olymp. XCIX. et posterius etiam bigae introductae: v. Pausan. V. 8. circa finem; in Pythiis autem Pythiade LXIX. i. e. Ol. CXVI. ut idem dicit X. 7, 3. Itaque nihil nisi medium totius curriculi tempus indicare voluit poeta, similiter ut Statius Theb. VI 459. quartum pulverem memorat.

V. 717. Ald. Iunt. et aliae edd. male συμπταίου-

κἀντεῦθεν ἄλλος ἄλλον ἐξ ἑνὸς κακοῦ
ἔθραυε, κἀνέπιπτε· πᾶν δ' ἐπίμπλατο
ναυαγίων Κρισαῖον ἱππικῶν πέδον.
γνοὺς δ' οὐξ Ἀθηνῶν δεινὸς ἡνιοστρόφος,
ἔξω παρασπᾷ, κἀνακωχεύει, παρεὶς
κλύδων' ἔφιππον ἐν μέσῳ κυκώμενον.
ἤλαυνε δ' ἔσχατος μέν, ὑστέρας δ' ἔχων

σι. De *Βαρκαίοις ὄχοις* vide Hesych. h. v. et interpretes eius T. I. p. 677 seq. Anachronismum, quum multo post haec tempora condita sit Barce, notavit Passovius ex Herodoto IV. 160. eiusque interpretibus.

V. 719. Eustathius p. 1462, 54. (Od. 120, 38.) Apud Suidam in v. *ναυαγίων* scriptum legitur, *πᾶν ἐπίμπλατο ναυαγίων πεδίον*.

V. 720. Vulgo *Κρισσαῖον*. Vide ad v. 174.

V. 722. Aug. c. *περισπᾷ*, et Suidas in v. *περισπᾶν*, qui tamen *παρασπᾷ* in v. *δεινά*. Vitus Winshemius interpretatur: sinitque praetervehi procellam equestrem, confusam in medio; Brunckius minus recte, dum praetervehitur equestrem procellam in medio aestuantem. Scholiastes cod. Lips. *ἀντὶ τοῦ ἀφείς, ἤγουν καταλιπών· τὸ γὰρ παρεὶς δηλοῖ τὸ ἐνδούς*. Vide etiam Suidam in v. *ἀνακωχεύειν* et Zonaram p. 201. Suidas ita: *ἀνακωχεύειν παρὰ Σοφοκλεῖ, τὸ ἀνασειράζειν. καὶ ἀνακωχεύειν, τὸ ἐν πελάγει χειμῶνος ὄντος στείλαντας τὰ ὀθόνια σαλεύειν. ἀνακωχεύειν δὲ κυρίως λέγεται, ὅταν χειμῶνος ὄντος ἐν πελάγει στείλαντες τὰ ἄρμενα σαλεύουσιν αὐτόθι μὴ διαμαχόμενοι τῷ πνεύματι. μεταφορικῶς οὖν ἐπὶ τοῦ ἅρματος εἴρηκεν, ὅτι οὐ διημιλλήσατο, ἀλλ' ἀφῆκε τὸν τῶν ἵππων κλύδωνα, καὶ ἠρέμα ἤλαυνεν.*

V. 724. Brunckius, Erfurdtius, Schaeferus sequuti sunt Aug. b. qui *δ'* omittit, quod habent

caeteri libri omnes. Passovio videbatur *ἔσχατος ἐλαύνειν* dici Orestes, quod interiorem gyrum, qui proximus a metis esset, obtineret, ideoque breviorem cursum peragendum haberet, quam qui exteriores veherentur. At hoc nomen eum potius qui exteriorem et maximum gyrum faceret, significare debuit, ut apud Homerum *ὕστατος*, Iliad. ψ. 356. Alii aliter interpretantur, nemo magis ridicule, quam Dacerius, quem sequutus est interpres Germanicus, a Salomone Gessnero editus Viennae et Lipsiae a. 1760. Oreste, qui comme je vous l' ai déjà dit, étoit parvenu à la dernière borne, et qui couroit dans le dernier rang, espéroit d' achever heureusement sa course. Verba Sophoclis duas admittunt interpretationes, unam, quae Monkio placuit: postremus quidem vehebatur, sed cohibebat equos, ut qui in fine spem repositam haberet: in qua tamen insolentius dictum videtur *ὑστέρας ἔχειν τὰς πώλους*, retinere equos, ut posteriores sint. Altera interpretatio, et ea mihi quidem verior videtur, haec est, qua *δὲ* non ad *ὑστέρας ἔχων πώλους*, sed ad *τῷ τέλει πίστιν φέρων* referatur: posterior quidem vehebatur Orestes, sed, quum minus validos equos haberet, in fine ponens fiduciam. Ita ut statuam, facit Homerus, quem imitatus est Sophocles. Sic enim ille Iliad. ψ. 319. *ἀλλ' ὃς μὲν θ' ἵπποισι καὶ ἅρμασιν οἷσι πεποιθὼς ἀφραδέως ἐπὶ πολλὸν ἑλίσσεται ἔνθα καὶ ἔνθα, ἵπποι δὲ πλανόωνται ἀνὰ δρόμον, οὐδὲ κατίσχει· ὃς δέ κε κέρδεα εἰδῇ, ἐλαύνων ἥσσονας ἵππους, αἰεὶ τέρμ' ὁρόων, στρέφει ἐγγύθεν, οὐδέ ἑ λήθει, ὅππως τὸ πρῶτον τανύσῃ βοέοισιν ἱμᾶσιν· ἀλλ' ἔχει ἀσφαλέως, καὶ τὸν προὔχοντα δοκεύει.* Sorte enim quum sua cuique statio assignata esset, (v. v. 699. s. et Iliad. ψ. 352. seqq.) et quo quis magis exterior staret, eo iniquiore ute-

πώλους Ὀρέστης, τῷ τέλει πίστιν φέρων.
ὁ δ᾽ ὡς ὁρᾷ μόνον νιν ἐλλελειμμένον,

---

retur conditione propter maiores gyros, quos agere deberet, arte eam iniquitatem compensabant, quae in his maxime duabus rebus posita erat, una, ut quis moderatius ab initio currens ad postremos cursus integrioribus equis uteretur, quum, qui statim nimis incitassent equos suos, deinde exhaustos iam et confectos haberent; altera, ut alios antevertendo, quod maxime in flexu circa metas fiebat; interiorem, eumque breviorem gyrum occuparet. Vide de his rebus, quae Onuphrius Panvinius de ludis Circensibus I. 14. et eius interpres attulerunt, in Graevii Thes. Ant. Rom. T. IX. p. 158 seq. 270 seqq. et quae Bulengerus de Circo cap. 27. et 29. ibidem p. 647 seqq.

V. 725. Moschopulus Dictt. Att. in v. *πιστεύω*. *ἤλαυνε δ᾽ ἔσχατος Ὀρέστης, τῷ τέλει πίστιν ἔχων.* Sic haec etiam apud Suidam in v. *ἤλαυνε*, nisi quod *φέρων* servat, scripta sunt. Idem in v. *τῷ τέλει πίστιν φέρων*, cum illa explicatione, quae etiam in priore loco legitur, *οἷον πιστεύων ὅτι ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ δρόμου παραλεύσεται*, aliam coniungit perabsurdam, *ἢ νομίζων ἕως τέλους οὕτως ἐλαύνειν*.

V. 726. Scholiastae non indicant, quem per *ὃ δέ*, et quem per *νιν* significari putent. Recentiores interpretes *ὃ δὲ* de Oreste, *νὶν* de Atheniensi intelligunt At sic nemo non *ἐκεῖνον* potius, quam *νὶν* dici exspectaret. *Νὶν* enim de eo dici necesse est, de quo potissimum sermo est. Atqui is est Orestes. Praeterea tota rei descriptio flagitare videtur, ut per *νὶν* Oresten designari existimemus. Sic enim res omnis acta est. Turbatis per Aenianis equos curribus Athe-

ὀξὺν δὲ ὤτων κέλαδον ἐνσείσας θοαῖς
πώλοις, διώκει· κἀξισώσαντες ζυγὰ
ἠλαυνέτην, τότ' ἄλλος, ἄλλοθ' ἅτερος
κάρα προβάλλων ἱππικῶν ὀχημάτων.
καὶ τοὺς μὲν ἄλλους πάντας ἀσφαλεῖς δρόμους
ὠρθοῦθ' ὁ τλήμων ὀρθὸς ἐξ ὀρθῶν δίφρων·
ἔπειτα λύων ἡνίαν ἀριστερὰν

---

niensis ad exteriora deflectit, et inhibens equos, praetervehi sinit turbam istam. Quumque Orestes postremus illorum veheretur, eaque re expers maneret ruinae, videns eum solum relictum esse Atheniensis quicum certaret, iam equos, quos cohibuerat, instigare incipit, et persequitur atque aequat Oresten. Nam quum antea hic omnium postremus fuisset, nunc postremus erat Atheniensis, ut quem retinentem equos suos Orestes cum omni illa turba praetervectus esset. Ἐλλελειμμένον apertum est hic non eum significare, quem alii anteverterint, sed eum, qui solus in hippodromo certator relictus sit. Schol. cod. Lips. a. ἀντὶ τοῦ ἀπολελειμμένον. Schol. cod. Lips. b. ἀντὶ τοῦ ἐναπολελειμμένον. Similiter Eurip. Electr. 608. σὺ δ' ἐκ βάθρων γὰρ πᾶς ἀνῄρησαι φίλοις, οὐδ' ἐλλέλοιπας ἐλπίδα, i. e. λέλοιπας ἐν αὐτοῖς.

V. 728. Brunckius, Erfurdtius, Schaeferus ex scholiis Romanis, ἐξισώσαντε, (sic etiam Livineii cod. v.) quod hic elegantius esse dicit Brunckius. Immo, si quid video, pluralis, quem caeteri libri omnes habent, hic elegantior est, ad pronunciationem certe.

V. 729. Ald. Iuntt. et edd. ante Brunckium πότ', ex interpretatione, ut videtur: nam in codd. Lipss. adscriptum, ποτὲ ὁ εἷς, ἄλλοτε ὁ ἕτερος. Brunckius τότ', ut codd. quod sciam, omnes.

κάμπτοντος ἵππου, λανθάνει στήλην ἄκραν
παίσας· ἔθραυσε δ' ἄξονος μέσας χνόας,
κἀξ ἀντύγων ὤλισθε· σὺν δ' ἑλίσσεται
τμητοῖς ἱμᾶσι· τοῦ δὲ πίπτοντος πέδῳ,
πῶλοι διεσπάρησαν ἐς μέσον δρόμον.
στρατὸς δ', ὅπως ὁρᾷ νιν ἐκπεπτωκότα
δίφρων, ἀνωλόλυξε τὸν νεανίαν,
οἷ' ἔργα δράσας οἷα λαγχάνει κακά,
φορούμενος πρὸς οὖδας, ἄλλοτ' οὐρανῷ
σκέλη προφαίνων· ἔςτε νιν διφρηλάται,
μόλις κατασχέθοντες ἱππικὸν δρόμον,
ἔλυσαν αἱματηρόν, ὥςτε μηδένα
γνῶναι φίλων ἰδόντ' ἂν ἄθλιον δέμας.

V. 735. Eustath. pag. 598, 13. (455, 27.)
V. 740. Eustath. p. 634, 32. (503, 44.)
V. 741. Scholiastes: *γράφεται καὶ τυγχάνει*, quod adscivit Elmsleius in Addend. ad Eurip. Heracl. 782. ac *τυγχάνει* habet cod. Monac.
V. 742. V. Pors. ad Eurip. Hec. 28.
V. 744. Scribendum fortasse videatur *κατασχεθόντες* pro *κατασχέθοντες* ex eorum sententia, qui verbum hoc in *αὐθυποτάκτοις* numerant, nec nisi aoristum putant in usu fuisse. Dicit quidem Etymol. p. 739, 51. *ἀπὸ τοῦ σχῶ γίνεται σχέθω, ὡς φλέγω, φλεγέθω· ὁ παρατατικὸς, ἔσχεθον, ἔσχεθες, ἔσχεθε· καὶ κλίνεται ἄχρι τοῦ παρατατικοῦ κατὰ πᾶσαν ἔγκλισιν*: sed nescio an hic error sit grammaticorum, qui saepe *σχέθειν, σχέθων* pro *σχεθεῖν, σχεθών*, scriptum repererant. Fidem faciunt non solum Homerica illa, *σχεθέειν*, et *ἀνσχεθέειν*, sed etiam hoc, quod haud facile invenietur forma, quae non possit ad aoristum secundum referri. Blomfieldio tamen iudice in Choeph. 832. *σχέθων* aperte praesentis participium est.

καί νιν πυρᾷ κέαντες εὐθύς, ἐν βραχεῖ
χαλκῷ μέγιστον σῶμα δειλαίας σποδοῦ
φέρουσιν ἄνδρες Φωκέων τεταγμένοι,
ὅπως πατρῴας τύμβον ἐκλάχοι χθονός.
τοιαῦτά σοι ταῦτ' ἐστὶν, ὡς μὲν ἐν λόγοις,

V. 747. Cum Erfurdtio *κέαντες* edidi. Ald. et codd. *κήαντες*. Triclinii recensio *κείαντες*. Cod. Regius C. ap. Brunckium *καίαντες*. V. Piers. ad Moerid. p. 231.

V. 748. Antiptosin, quam scholiastae et Brunckius hic invenire sibi visi sunt, *μέγιστον σῶμα δειλαίας σποδοῦ* pro *δειλαίαν σποδὸν μεγίστου σώματος*, iure improbat Schaeferus: sed quod ipse ait, iungenda esse *ἐν βραχεῖ χαλκῷ δειλαίας σποδοῦ* quemadmodum *ἅμαξα χόρτου*, *πίθος μέλιτος*, *ὑδρία ὕδατος* dicatur, id propter collocationem verborum a tragico sermone alienum est, qui illa potius, *σῶμα σποδοῦ*, coniungi postulat, modo ea recte explicentur. Vide ad v. 19. et 846.

V. 750. Erfurdtius *ἐκλάχῃ* edidit ex cod. Ien. Sic etiam Aug. b. Recepit Schaeferus. Caeteri libri *ἐκλάχοι*. Id non necesse erat mutari, quia vel ad totum illud, *κέαντες εὐθύς, φέρουσιν*, referri potest, ut illi statim cremasse corpus et se in viam dedisse intelligantur, vel, etiam servante *φέρουσιν* significationem praesentis, dictum esse ex mente illorum, qui afferant cineres. Vide ad v. 57.

V. 751. Brunckius *τοι* edidit, nescio unde, nisi forte Aug. b. ita habet, ut e quo nihil discrepantiae adnotaverim. Receperunt Erfurdtius et Schaeferus. Libri veteres, quod sciam, omnes *σοι*, quod non mutandum. Assentitur Reisigius Comm. crit. ad Oed. Col. p. 184.

ἀλγεινά· τοῖς δ' ἰδοῦσιν, οἵπερ εἴδομεν,
μέγιστα πάντων ὧν ὄπωπ' ἐγὼ κακῶν.

ΧΟΡΟΣ.

φεῦ, φεῦ· τὸ πᾶν δὴ δεσπόταισι τοῖς πάλαι
πρόῤῥιζον, ὡς ἔοικεν, ἔφθαρται γένος.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

ὦ Ζεῦ, τί ταῦτα, πότερον εὐτυχῆ λέγω,
ἢ δεινὰ μέν, κέρδη δέ; λυπηρῶς δ' ἔχει,
εἰ τοῖς ἐμαυτῆς τὸν βίον σώζω κακοῖς.

V. 752. *Τοῖς ἰδοῦσιν, οἵπερ εἴδομεν*, videntibus, quiqui vidimus.

V. 756. „*Τί ταῦτα*; Xenophon Anab. II. 1, 22. „*τί οὖν ταῦτ' ἐστίν*; V. Heindorf. ad Platon. „Gorg. p. 212. Compares Aristoph. Pac. v. 693. „*τὰ τί*;" Schaefer. Mihi haec alia videntur, quam quae cum h. l. comparari possint. Quare signum interrogandi, quod recentiores edd. habent, in comma mutavi, ut sic haec intelligantur, *τί ταῦτα λέγω, πότερον εὐτυχῆ, ἢ δεινά*; Similiter Aeschylus Agam. 1241. *τί νιν καλοῦσα δυςφιλὲς δάκος τύχοιμ' ἄν; ἀμφίσβαιναν, ἢ Σκύλλαν τινά*; Et Choeph. 997. *τί νιν προςείπω, κἂν τύχω μάλ' εὐστομῶν; ἄγρευμα θηρός, ἢ νεκροῦ ποδένδυτον δρύτης κατασκήνωμα*; Hanc explicationem occupatam vidi ab Heindorfio ad Plat. Phaedon. p. 123. quem citavit Erfurdtius.

V. 758. Seidlero in mentem venerat *τῶν ἐμαυτῆς*. Elegans, nec tamen necessaria coniectura, quum recte filii mortem suum malum dicat. Vulgatam tuetur etiam Suidas v. *ὦ Ζεῦ*.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

τί δ' ὧδ' ἀθυμεῖς, ὦ γύναι, τῷ νῦν λόγῳ;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

δεινὸν τὸ τίκτειν ἐστίν· οὐδὲ γὰρ κακῶς
πάσχοντι μῖσος ὧν τέκῃ προςγίγνεται.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

μάτην ἄρ' ἡμεῖς, ὡς ἔοικεν, ἥκομεν.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

οὔ τοι μάτην γε. πῶς γὰρ ἂν μάτην λέγοις,
εἴ μοι θανόντος πίστ' ἔχων τεκμήρια
προςῆλθες, ὅςτις τῆς ἐμῆς ψυχῆς γεγώς,
μαστῶν ἀποστὰς καὶ τροφῆς ἐμῆς, φυγὰς
ἀπεξενοῦτο· καί μ' ἐπεὶ τῆςδε χθονὸς

V. 759. Cod. Monac. *ποίῳ* pro *τῷ νῦν*, sed supra scriptum *τῶν νῦν*.

V. 760. Male Brunckius *οὐδὲ καὶ κακῶς*, languere ratus *γάρ*, quod et Sophoclis libri omnes, et Stobaei habent Serm. LXXVI. 5. Acceperat Brunckius hanc coniecturam, qua nihil infelicius fingi potest, a Valckenario ad Phoen. 358. sed videtur oblitus fuisse. Mox Triclinius et Aug. b. male *ὧν τέκοι*. Stobaei ed. princ. *τέκει*.

V. 762. De *μάτην ἄρα* vide Elmsleium ad Med. 1229.

V. 765. Moschopulus Dictt. Att. in v. *ψυχή*: *ψυχὴ καὶ ἡ φύσις, ὡς παρὰ Σοφοκλεῖ, ὅστις τῆς ἐμῆς ψυχῆς γεγώς, ἤγουν τῆς ἐμῆς φύσεως*. Eadem fere schol. Eurip. Hec. 175. (173. ed. Matth.) et schol. Aristoph. Plut. 524. Dicitur hoc, ut apud nos, tum, quum id, quod intimum et cum vita coniunctissimum habemus, significatur. Sic etiam v. 776.

ἐξῆλθεν, οὐκ ἔτ᾽ εἶδεν· ἐγκαλῶν δέ μοι
φόνους πατρῴους, δείν᾽ ἐπηπείλει τελεῖν·
ὥστ᾽ οὔτε νυκτὸς ὕπνον, οὔτ᾽ ἐξ ἡμέρας
ἐμὲ στεγάζειν ἡδύν· ἀλλ᾽ ὁ προστατῶν
χρόνος διῆγέ μ᾽ αἰὲν ὡς θανουμένην.
νῦν δ᾽, ἡμέρᾳ γὰρ τῇδ᾽ ἀπήλλαγμαι φόβου
πρὸς τῆσδ᾽, ἐκείνου θ᾽· ἥδε γὰρ μείζων βλάβη
ξύνοικος ἦν μοι, τοὐμὸν ἐκπίνουσ᾽ ἀεὶ
ψυχῆς ἄκρατον αἷμα· νῦν δ᾽ ἕκηλά που,
τῶν τῆσδ᾽ ἀπειλῶν οὕνεχ᾽, ἡμερεύσομεν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

οἴ μοι τάλαινα· νῦν γὰρ οἰμῶξαι πάρα,
Ὀρέστα, τὴν σὴν ξυμφοράν, ὅθ᾽ ὧδ᾽ ἔχων
πρὸς τῆσδ᾽ ὑβρίζει μητρός. ἆρ᾽ ἔχει καλῶς;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

οὔ τοι σύ· κεῖνος δ᾽, ὡς ἔχει, καλῶς ἔχει.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἄκουε, Νέμεσι τοῦ θανόντος ἀρτίως.

V. 769. Moschopulus Dictt. Att. in v. *δεινός*.

V. 771. Eustath. p. 632, 32. (488, 47.) *Ὁ προστατῶν*. Schol. codd. Lipss. *ἀντὶ τοῦ ἐνιστάμενος*.

V. 772. Moschopulus Dictt. Att. in v. *διάγω*.

V. 773. Cod. Ven. *ἀπηλλάχθαι*. Voluerat librarius *ἀπηλλάχθην* scribere. Apud Suidam in v. *προστατῶν* legitur *ἀπηλλάγην φόβων*.

V. 776. Male Brunckius *δ᾽* post *νῦν* delevit, quod repeti post parenthesin notavi ad Vigerum p. 847. Compara Aesch. Choeph. 621—629.

V. 782. *Νέμεσι* Ald. Iuntt. et meliores codd. Alii libri *Νέμεσις*. V. Pors. ad Phoen. 187.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

ἤκουσεν ὧν δεῖ, κἀπεκύρωσεν καλῶς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὕβριζε. νῦν γὰρ εὐτυχοῦσα τυγχάνεις.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

οὔκουν Ὀρέστης καὶ σὺ παύσετον τάδε.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

πεπαύμεθ' ἡμεῖς, οὐχ ὅπως σε παύσομεν.

Schaeferus commate post *Νέμεσι* distinxit, ut *ἄκουε τοῦ θανόντος* coniungantur, conferri iubens versum sequentem. At neque hic versus cogit, ut sic interpungatur, si hoc dicere Clytaemnestram statuemus. audivit quod par est, i. e. mihi iure Iphigeniae immolationem ultae iniuria Oresten poenas meditatum esse: et quaesitum est, Oresten fingi Nemesin invocantem, quum illud contra simplex et grave sit, ab Electra Orestis vindicem deam invocari, ut audiat matrem filii morte gaudentem. Omninoque non video quomodo dubitari possit, quin illud ipsum *κεῖνος δὲ καλῶς ἔχει* audire Nemesin velit Electra.

V. 785. Ald. Iuntt. et plerique libri *οὐκοῦν*. Alii *οὔκουν*. Recte Triclinius: *εἰ μὲν γράψεις οὔκουν, κατ' ἐρώτησιν μὲν οὔ, καθ' ὁμαλισμὸν δὲ εἰρωνικῶς· εἰ δὲ καὶ παύσατον γράψεις,* (*εὕρηται γὰρ καὶ τοῦτο*) *προστακτικῶς ἐρεῖς οὕτως, οὐκοῦν παύσατε τάδε σύ τε καὶ Ὀρέστης, εἰ δύνασθε.* Illud *παύσατον* habet Aug. b. adscripto super media syllaba *ε*. Quum caeteri libri *παύσετον* tueantur, cum Brunckio aliisque *οὔκουν* dedi: non sane Orestes et tu his finem facietis.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

πολλῶν ἂν ἥκοις, ὦ ξέν', ἄξιος τυχεῖν,
εἰ τήνδ' ἔπαυσας τῆς πολυγλώσσου βοῆς.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

οὐκοῦν ἀποστείχοιμ' ἄν, εἰ τάδ' εὖ κυρεῖ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

ἥκιστ'· ἐπείπερ οὔτ' ἐμοῦ καταξίως

V. 787. Multum fallitur Monkius, quum, quod syntaxis post ἥκοις requirat εἰ παύσειας, scribendum pronunciat ἥκες. Non minus recte ἥκοις ἄν, εἰ ἔπαυσας, quam ἥκες ἄν, εἰ παύσειας dicitur, sed suo quidque in loco: quin etiam ἐδιδαξάμην, εἰ μέλλεις, ut apud Aristoph. Nub. 1338. Sed haec explanari non opus est, quum in omnium manibus sit Matthiae grammatica, quam v. § 524.

V. 789. Elmsleius ad Bacch. 491. οὐκ οὖν cum interrogatione.

V. 790. Erfurdtius ex cod. Ien. κατ' ἀξίαν. Nostrum satis tuetur similis locus in Oed. Col. v. 911. ἐπεὶ δέδρακας οὔτ' ἐμοῦ καταξίως, οὔθ' ὧν πέφυκας αὐτὸς, οὔτε σῆς χθονός. Omnino amat Sophocles haec adverbia. Oed. R. v. 135. ἐπαξίως γὰρ Φοῖβος, ἀξίως δὲ σύ —. Schaefer. Gravem soloecismum sustulisse se putat Monkius κατάξι' ἂν scribendo, quam emendationem etiam Bothius fecerit, quem sequitur Blomfieldius ad Iph. A. 1210. Fecerat etiam Carolus Reisigius, fecitque Elmsleius in Addend. ad Heracl. Eurip. 544. Frustra: nihil enim hic soloecismi, sed recta omnia. Intelligitur enim particula ex praegressis verbis paedagogi, ad quae refertur quod dicit Clytaemnestra. Vide ad Viger. p.

πράξειας, οὔτε τοῦ πορεύσαντος ξένου.
ἀλλ' εἴσιθ' εἴσω· τήνδε δ' ἔκτοσθεν βοᾶν
ἔα τά θ' αὑτῆς, καὶ τὰ τῶν φίλων κακά.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἆρ' ὑμὶν ὡς ἀλγοῦσα κὠδυνωμένη
δεινῶς δακρῦσαι κἀπικωκῦσαι δοκεῖ
τὸν υἱὸν ἡ δύστηνος ὧδ' ὀλωλότα;
ἀλλ' ἐγγελῶσα φροῦδος. ὢ τάλαιν' ἐγώ·
Ὀρέστα φίλταθ', ὥς μ' ἀπώλεσας θανών.
ἀποσπάσας γὰρ τῆς ἐμῆς οἴχει φρενὸς,
αἵ μοι μόναι παρῆσαν ἐλπίδων ἔτι,
σὲ πατρὸς ἥξειν ζῶντα τιμωρόν ποτε,
κἀμοῦ ταλαίνης. νῦν δὲ ποῖ με χρὴ μολεῖν;

---

944. seq. ubi quae dicta sunt, iis Matthiae ad Eurip. Hippol. 468. p. 44. opponit, omitti posse *ἂν* in altero membro, si illa duo membra eamdem rationem habeant; non autem posse omitti, si, ut hic, alterum protasin, alterum apodosin contineat. At falli mihi videtur vir doctissimus. Nulla enim hic protasis est, quae habeat *ἂν*, sed si expleas orationem Clytaemnestrae illis quae in mente habet paedagogi verbis, hanc habebis ex duobus parilibus membris sententiam: *ἐπεὶ ἀποστείχοις μὲν ἄν, οὐ καταξίως δὲ ἀποστείχοις οὔτ' ἐμοῦ οὔτε τοῦ πορεύσαντος ξένου.* Caeterum memorabilis est scriptura cod. Harl. *ἐπειδήπερ ἐμοῦ γ' οὔτ' ἀξίως.*

V. 797. Brunckius, Erfurdtius, Schaeferus cum Ald. Iuntt. *ὦ τάλαιν' ἐγώ.* Nihil caussae erat, quare hic non *ὢ τάλαιν' ἐγὼ* scriberetur, quod est in codd. Lipss.

V. 801. Aug. b. *ἕξειν.*

πόνη γάρ εἰμι, σοῦ τ' ἀπεστερημένη,
καὶ πατρός. ἤδη δεῖ με δουλεύειν πάλιν
ἐν τοῖσιν ἐχθίστοισιν ἀνθρώπων ἐμοί,
φονεῦσι πατρός. ἆρά μοι καλῶς ἔχει;
ἀλλ' οὔ τι μὴν ἔγωγε τοῦ λοιποῦ χρόνου
ξύνοικος εἴςειμ'· ἀλλὰ τῇδε πρὸς πύλῃ

V. 804. Libri *καὶ πατρὸς ἤδη. δεῖ με δουλεύειν πάλιν.* Brunckius, quem Erfurdtius et Schaeferus sequuti, post *πατρὸς* facta distinctione, *ἦ δὴ* scripsit. Monkius restitui pristinam scripturam iubet, vim loci imminutam esse Brunckiana interpunctione censens. At non modo vehementer friget *ἤδη* in fine sententiae adiectum, sed etiam sequentia tantum abest ut fortius dicta videri possint, si nulla accedat particula, ut hoc ordine verborum ne recte quidem dicta sint: deberet enim aut ita dici, *πάλιν με δεῖ δουλεύειν,* aut *δουλεύειν με δεῖ πάλιν,* non autem *δεῖ* in initio collocari. Illud vero non negaverim, *ἦ δὴ* hic sine vi esse. Servandum erat *ἤδη*, et tantum distinctio mutanda.

V. 805. Monkius coniecit *ἐν τοῖσί γ' ἐχθίστοισιν ἀνθρώπων ἐμοί.* Ita si scripsisset Sophocles, servitutem quidem tolerabilem iudicaret Electra, sed illud aegre ferret, quod inimicissimis serviendum esset. At utrumque illa coniunctum reformidat.

V. 808. Dawesii. coniecturam in Misc. crit. p. 276. (497. ed. Kidd.) *ἔσομαι ξύνοικος,* probarunt Britanni, et ego olim ad Eurip. Hec. p. 146. quod nunc nollem factum. Quamvis enim facilis ista, tamen minime verisimilis transpositio est. Sed de transponendi ratione, quae hodie instar acuti cultri in manibus puerorum est, alibi explicui. Erfurdtii audacior emendatio est, *ξύνοικος ἔσομαι τῇδέ γ'· ἀλλὰ πρὸς πύλῃ. Ἔσο-*

παρεῖσ' ἐμαυτήν, ἄφιλος αὐανῶ βίον.
πρὸς ταῦτα καινέτω τις, εἰ βαρύνεται,
τῶν ἔνδον ὄντων· ὡς χάρις μέν, ἢν κτάνῃ,
λύπη δ', ἐὰν ζῶ· τοῦ βίου δ' οὐδεὶς πόθος.

ΧΟΡΟΣ.

ποῦ ποτε κεραυνοὶ Διός, *ἢ στροφὴ ά.*

μαι cum hiatu quomodo excusari possit, indicavi in Elem. doctr. metr. p. 49. Id habent codd. Venetus et Monac. Sed tamen neque hoc, neque elisionem diphthongi defendam. Coniicias Sophoclem tale quid scripsisse: *ἀλλ' οὔτι μὴν ἔγωγε τοῦ λοιποῦ χρόνου ξύνοικος αὐτοῖς*, vel *ἔτι ξύνοικος*. Sed multo non solum facilius, verum etiam fortius, simulque accommodatius iis, quae sequuntur, est *εἴςειμ'*. Ita *τοῦ λοιποῦ χρόνου* cum *ξύνοικος* iungendum. Hoc ergo reposui.

V. 809. *Παρεῖσ' ἐμαυτὴν* coniungendum cum *τῇδε πρὸς πύλῃ*, ad hasce fores me ipsa permittens, i. e. mei copiam faciens ad quodvis malum mihi inferendum. *Ἄφιλον* cur scribi iubeat Monkius, non intelligo.

V. 811. „*Ἢν θάνω.* Sic optime legebat scho„liastes, quem vide ad v. 975. Tragici exem„plaria habent *ἢν κτάνῃ*. Quanto praestantior „sit nostra lectio, ex membrorum diserta op„positione apparet: *χάρις ἢν θάνω, λύπη αν ζῶ.* Brvnck. Insigne exemplum perversi iudicii, quod notare alii, non sequi debebant, praesertim quum ne scholiasten quidem istum *θάνω* legisse certum sit, ut qui nihil nisi sententiam verborum commemorasse videatur, quum scripsit, *ὁποῖα καὶ πρόσθεν ἔλεγεν, ὡς χάρις μέν, ἂν θάνω, λύπη δ', ἐὰν ζῶ.* Itaque iure *ἢν κτάνῃ* revocari iubet Monkius.

V. 813. Affert v. 813—817. Suidas v. *κεραυ-*

ποῦ φαέθων Ἅλιος, εἰ
ταῦτ' ἐφορῶντες
κρύπτουσιν ἕκηλοι;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἒ ἔ· αἰαῖ.

ΧΟΡΟΣ.

ὦ παῖ, τί δακρύεις;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

φεῦ.

ΧΟΡΟΣ.

μηδὲν μέγ' ἀΰσῃς.

νοὶ et *φαέθων*, in priore loco *οἶ* pro *εἰ* habens. „Hic versus et tres sequentes vulgo tribuuntur „choro, manifesto errore. Ab Electra eos pro„ferri debuisse liquet ex chori subiecta admoni„tione *μηδὲν μέγ' ἀΰσῃς*, quae ad ista Electrae „verba refertur. Inepte Iohnsonus vertit, ne „altum nimis clamaveris. Recte glossa: „*μηδὲν ἀπρεπὲς εἰς τοὺς θεοὺς εἴπῃς*. Vide scho„lia ad Ai. 386." Brunckius. Recte Erfurdtius vulgatam personarum distinctionem restituit. Nam ut omittam, antistrophica veram esse hanc distinctionem arguere, non solum ineptum foret, Electram, quae modo plane demiserat animum, et mox non minus languens conspicitur, in tam vehementem exclamationem erumpere, sed absurdum etiam, chorum illud *μηδὲν μέγ' ἀΰσῃς* non statim, sed postquam contrarium dixerat his verbis *ὦ παῖ, τί δακρύεις*; et illa *φεῦ* responderat, subiicere. Omnia profecto sic inter se pugnatura essent. *Μηδὲν μέγ' ἀΰσῃς* nihil est, nisi, ne nimis luge. *Κρύπτουσιν* recte

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἀπολεῖς.

ΧΟΡΟΣ.

πῶς;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

εἰ τῶν φανερῶς οἰχομένων
εἰς Ἀΐδαν ἐλπίδ' ὑποί-
σεις, κατ' ἐμοῦ τακομένας
μᾶλλον ἐπεμβάσει.

ΧΟΡΟΣ.

οἶδα γὰρ ἄνακτ' Ἀμφιάρεων ἀντιστρ. ά.
χρυσοδέτοις ἕρκεσι κρυ-
φθέντα γυναικῶν·
καὶ νῦν ὑπὸ γαίας

---

monet Monkius neutraliter dictum esse, ut saepe *κεύθειν* usurpatur, latent. Fulmina, si non percutiunt illos; Sol, si non cernere eos videtur.

V. 821. Triclinii recensio, *ἀπολεῖς με.*

V. 824. Elmsleius ad Ai. 969. coniecit *κατά μου τακομένας*, i. e. *καταταχομένας*. Ita nego potuisse Sophoclem scribere, quia quo hic significatu dictum est *ἐπεμβαίνειν*, dativum sibi postularet, si non esset cum *κατ' ἐμοῦ* coniunctum.

V. 828. Triclinii recensio *κρυφθέντ' ἀπάταισι*, omisso *γυναικῶν*. Ald. Iunt. et codd. *κρυφθέντα γυναικῶν ἀπάταις*. *Ἀπάταις*, quae interpretatio est nominis *ἕρκεσι*, delendum vidit Brunckius. Nam *ἕρκεσι* non de monili Eriphylae, sed de dolo intelligendum.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἔ ἔ· ἰώ.

ΧΟΡΟΣ.

πάμψυχος ἀνάσσει.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

φεῦ.

ΧΟΡΟΣ.

φεῦ δῆτ᾽· ὀλοὰ γάρ.

V. 831. Respicit Suidas v. *πάμψυχος*. Ad *πάμφυχος* glossa *ζῶν*, quod probat Brunckius commemorans Cic. de div. I. 40. et comparans Homeri Tiresiam Od. *κ*. 494. s. Scholiastes: *πάμψυχος ἀνάσσει. ἀντὶ τοῦ πασῶν ψυχῶν ἀνάσσει, αἳ δὴ ἐν χρείᾳ καθεστᾶσι τῆς ἐκείνου μαντικῆς. ἢ πάμψυχος, ὁ διασώσας πᾶσαν τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, ἢ ὁ διὰ παντὸς τὴν ψυχὴν σώζων, ὅ ἐστιν ἀθάνατος.* Vera videtur prima explicatio. Obversabatur, nisi fallor, animo poetae illud Achillis apud Homerum Od. *λ*. 490. qui se vel miserrimam hac in solis luce vitam agere malebat, *ἢ πᾶσιν νεκύεσσι καταφθιμένοισιν ἀνάσσειν*. Simpliciter ob virtutem et gloriam Agamemnon apud Aeschylum Choeph. 352. dicitur *φίλος φίλοισι τοῖς ἐκεῖ καλῶς θανοῦσι κατὰ χθονὸς ἐμπρέπων σεμνότιμος ἀνάκτωρ, πρόπολός τε τῶν μεγίστων χθονίων ἐκεῖ τυράννων.*

V. 833. *Ὀλοὰ γάρ*, scilicet Eriphyle. *γοῦν* pro *γάρ* Turn. in marg. Ita hic versus cum sequente in unum coniungi posset, in quo Triclinius scripsit *ἰδάμη γάρ*.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἐδάμη;

ΧΟΡΟΣ.

ναί.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

οἶδ', οἶδ'· ἐφάνη γὰρ μελέτωρ
ἀμφὶ τὸν ἐν πένθει· ἐμοὶ δ'
οὔτις ἔτ' ἔσθ'. ὃς γὰρ ἔτ' ἦν,
φροῦδος ἀναρπασθείς.

ΧΟΡΟΣ.

δειλαία δειλαίων κυρεῖς. στροφὴ β'.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

κἀγὼ τοῦδ' ἴστωρ, ὑπερίστωρ,
πανσύρτῳ παμμήνῳ πολλῶν
δεινῶν στυγνῶν τ' αἰῶνι.

V. 834. Scholiastes: *ἐδάμη. ἡ Ἐριφύλη δηλονότι. ὁ δὲ λόγος ἀποφαντικός. ὁ χορὸς δὲ ὡς πυνθανομένης ἐπάγει τὸ ναί.* Recte edd. vett. interrogandi signum adiiciunt: non est tamen Electra illud putanda interrogare, an occisa sit Eriphyle, sed hoc, an occisam significare voluerit chorus illo *ὀλοὰ γάρ*.

V. 835. Alcmaeon, qui Eriphylen occidit. Affert Suidas v. *μελέτωρ*.

V. 839. Vide ad v. 849.

V. 841. 842. Libri et Suidas in v. *ἴστωρ, πανσύρτῳ παμμήνῳ πολλῶν δεινῶν στυγνῶν τ' ἀχέων*. In scholiis, quibus Triclinius usus est, *πανσύρτων* et *Ἀχαιῶν*, hoc posterius pro *ἀχέων*, et scriptum est et explicatur. Commemorat has scri-

pturas Triclinius diserte, aitque etiam *ἀρχαίων* in quibusdam libris legi, quod ipse ut metro conveniens probat. Monkio, probabilem esse Musgravii coniecturam *αἰκιῶν* putanti, non assentior. Idem vero quum pro *πολλῶν* substantivum aliquod restituendum suspicatur, quid desit, recte vidit, non etiam ubi vitium lateat. Nam *πολλῶν*, si quidquam, sanum est: *ἀχέων* autem vel a metro mendae arguitur. Scholiastes vulgatam lectionem habuit, qui sic scribat: *κἀγὼ τοῦδ' ἵστωρ. οἶδα φησὶν ὅτι δειλαία εἰμὶ αὐτῷ τούτῳ τῷ πανσύρτῳ τῶν πολλῶν ἀχέων. πανσύρτῳ, τῷ πάντα σύροντι τὰ κακά. ἢ πανσύρτῳ, τῷ μετὰ πάσης ὁρμῆς τῶν κακῶν ὡρμημένῳ. παμμήνῳ. τῷ πολυχρονίῳ καὶ διηνεκεῖ. δειλαία οὖν εἰμὶ οἷον κατ' αὐτὸ τοῦτο, καθὸ πάντα τὰ ἄχη εἰς ἡμᾶς συνεσύρη καὶ διηνεκῆ παρέμεινεν.* At non videtur credibile adiectiva illa pro substantivis posita esse sine articulo. Neque in longa adnotatione Triclinii, cuius magna pars ex antiquioribus scholiis petita est, ullum invenitur huius explicationis vestigium: immo quater ille, ut si in textu reperisset, posuit *ἐν τῷ πανσύρτῳ καὶ παμμήνῳ καὶ διηνεκεῖ χρόνῳ.* Sic etiam aliud scholion: *ἤγουν τῇ φορᾷ καὶ ἐπιδρομῇ τῇ ἐκ τοῦ τὰ πάντα σύροντος χρόνου· καὶ πάντας μῆνας ἐπιδεχομένου.* Ex quo videtur coniici posse, temporis nomen *αἰῶνι* hic olim scriptum fuisse, cuius nescio an vestigium supersit in *ἀχαιῶν*, quod in suis libris habebat Triclinius, quamquam id etiam, et facilius quidem, ex *ἀχέων* exstitisse non infitior. Illam itaque vocem, quam lex linguae, quam sensus, quam metrum efflagitant, pro *ἀχέων* recipiendam putavi. Sunt autem haec verba ita intelligenda, ut *αἰὼν* dicatur *πάνσυρτος πᾶσι μησὶ πολλῶν δεινῶν στυγνῶν τε·* cognovi hoc, nimium cognovi vita omni tempore nihil nisi gravia et tristia afferente. Brunckius *τε* post

ΧΟΡΟΣ.

εἴδομεν ἃ θροεῖς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

μή με νῦν
μηκέτι παραγάγῃς ἵν' οὐ

ΧΟΡΟΣ.

τί φῄς;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

πάρεισιν ἐλπίδων

δεινῶν inseruit. Erfurdtius, ut ego aliquando conieceram, edidit, *δεινῶν τε στυγνῶν τ' ἄχθει.*

V. 843. Cod. Ien. *οἴδαμεν*. At recte caeteri libri *εἴδομεν*, vidimus, quod dicis, te semper doluisse. Erfurdtius *θρηνεῖς* e Gernhardi coniectura edidit, qua non opus in versu dochmiaco. Seidlerus de verss. dochm. p. 409. coniiciebat *εἴδομεν ᾇ θροεῖς*. Non omnes istae productiones propter duplicem consonantem, quas illic et p. 21. affert, eiusdem generis sunt, sed aliae licitae, aliae non licitae.

V. 844. *Παραγάγῃς* Suidas et scholiastes interpretantur *παρηγορήσῃς*. Immo proprie intelligendum: ne me abducas a proposito meo, querendi scilicet, ubi nulla spes auxilii reliqua est.

V. 845. Ald. et codd. *τί φῇς; αὐδᾷς δὲ ποῖον;* Sic etiam Iuntt. nisi quod *τὶ φῇς*. In cod. Ien. et Mosc. 2. *αὐδᾷς δὲ ποίαν*; cum glossa in altero *γνώμαν*, in altero *φωνήν*. Illud *αὐδᾷς δὲ ποῖον* recte delevisse videtur Triclinius.

V. 846. Qui antiptosin amant, *ἐλπίδων κοινοτόκων εὐπατριδᾶν τ' ἀρωγοὺς* dictum putabunt pro *ἐλπίδες κοινοτόκων εὐπατριδᾶν ἀρωγῶν*. In cod.

ἔτι κοινοτόκων
εὐπατριδᾶν τ' ἀρωγαί.

ΧΟΡΟΣ.

πᾶσι θνατοῖς ἔφυ μόρος. ἀντιστρ. β'.

Ien. est ἐλπίδες, et in Lips. a. ad ἐλπίδων supra scriptum ες. Ita legit Triclinius, qui sic scribit: συντάσσεται δὲ οὕτω· μή με νῦν μηκέτι παραγάγῃς ἵνα καὶ ὅπου οὐ πάρεισιν ἐλπίδες ἐλπίδων (haec vox delenda videtur) τῶν εὐπατριδῶν κοινοτόκων, ἤγουν τοῦ εὐγενοῦς Ὀρέστου τοῦ ἀδελφοῦ, ἀρωγοὶ ἐμοί· ἤγουν μὴ εἰς ἐλπίδας ἐμβάλῃς Ὀρέστου, ὡς ἥξει ἐμοὶ βοηθός. Plana vero et elegans est scriptura, quam habuit vetus scholiastes, ἀρωγαί. Is ita scribit: μηκέτι οὖν με φησὶ παρηγορήσητε, ὅπου γε οὐ πάρεισιν αἱ τῶν ἐλπίδων ἀρωγαί, αἱ ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν. Id verum esse putat Musgravius. Nec dubitavi recipere, quamvis vulgatam scripturam praeter libros etiam illud confirmare videatur, quod in ea explicanda iam grammaticos laborasse correctio ἐλπίδες arguat: ut fortasse etiam ἀρωγαὶ correctori debeatur. Apud Aeschylum similiter Choeph. 234. Orestes dicitur δακρυτὸς ἐλπὶς σπέρματος σωτηρίου. Explicanda esset librorum scriptura ad eum modum, de quo dictum est ad v. 19. et 748. ἵν' οὐ πάρεισιν ἔτι οἱ ἐλπισθέντες κοινοτόκαι καὶ εὐπατρίδαι ἀρωγοί.

V. 848. Suidas v. παραγάγῃς omittit τ'. Idem et libri Sophoclis ἀρωγοί.

V. 849. Erfurdtius πᾶσιν· sed hoc metri genus ita inusitatum est, ut non videatur probari posse. Quare librorum scripturam revocavi, ut versus ex Cretico et trochaico monometro hypercatalecto constet, correpta in strophico media syllaba et in δειλαία et in δειλαίων.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἦ καὶ χαλαργοῖς ἐν ἁμίλλαις
οὕτως, ὡς κείνῳ δυστάνῳ,
τμητοῖς ὁλκοῖς ἐγκῦρσαι;

ΧΟΡΟΣ.

ἄσκοπος ἁ λώβα.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

πῶς γὰρ οὔκ;
εἰ ξένος ἄτερ ἐμᾶν χερῶν

ΧΟΡΟΣ.

παπαῖ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

κέκευθεν, οὔτέ του
τάφου ἀντιάσας,
οὔτε γόων παρ' ἡμῶν.

V. 850. Suidas *χηλαργοῖς* in h. v. In cod. Ien. adnotata var. lect. *χαλαργαῖς*.

V. 852. Suidas v. *τμητοῖς*. Interpretantur *ὁλκοῖς* de loris, moti, opinor, *τμητοῖς ἱμᾶσι* v. 737. Non video, quid impediat simplicius sulcos intelligi rotis arenae impressos.

V. 853. Male scholiastae et Suidas *ἄσκοπος ἁ λώβα* interpretantur *ἀπροόρατος ὁ θάνατος*. Immo hoc dicit, immensa haec diritas est, crudelem interitum Orestis significans. *Ἄσκοπος* hic est, cuius finem conspicere non possumus. Nos unabsehlich. Sic *ἄσκοπος χρόνος* in Trach. 246.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

Ὑφ' ἡδονῆς τοι, φιλτάτη, διώκομαι,
τὸ κόσμιον μεθεῖσα, σὺν τάχει μολεῖν.
φέρω γὰρ ἡδονάς τε κἀνάπαυλαν ὧν
πάροιθεν εἶχες καὶ κατέστενες κακῶν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

πόθεν δ' ἂν εὕροις τῶν ἐμῶν σὺ πημάτων
ἄρηξιν, οἷς ἴασιν οὐκ ἔνεστ' ἰδεῖν;

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

πάρεστ' Ὀρέστης ἡμίν, ἴσθι τοῦτ' ἐμοῦ
κλύουσ', ἐναργῶς, ὥςπερ εἰςορᾷς ἐμέ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἀλλ' ἦ μέμηνας, ὦ τάλαινα, κἀπὶ τοῖς
σαυτῆς κακοῖσι, κἀπὶ τοῖς ἐμοῖς γελᾷς;

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

μὰ τὴν πατρῴαν ἑστίαν, ἀλλ' οὐχ ὕβρει
λέγω τάδ', ἀλλ' ἐκεῖνον ὡς παρόντα νῷν.

V. 859. Libri omnes et schol. Rom. τοι. Brunckius σοι scripsit, quem sequuti Erfurdtius et Schaeferus. Et ita hoc elegans est, ut Monkius, restituendum esse τοι, paullo confidentius pronunciasse videatur. Si servandum, vertendum profecto. Cod. Monac. τῇ.

V. 863. 864. Affert Suidas v. ἴασις. Cod. Monac. ἔνεσθ' ἔτι.

V. 867. Ἀλλ' ἦ. Sic codices alii. In membr. ἀλλ' η, cum signo tamen interrogationis in fine sententiae. Ista quid differant, docebit te Valckenarius ad Hippol. 932. Brunck.

V. 870. Non recte, puto, Elmsleius in Addend.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

οἴ μοι τάλαινα· καὶ τίνος βροτῶν λόγον
τόνδ' εἰςακούσασ', ὧδε πιστεύεις ἄγαν;

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

ἐγὼ μὲν ἐξ ἐμοῦ τε κοὐκ ἄλλου, σαφῆ
σημεῖ' ἰδοῦσα, τῷδε πιστεύω λόγῳ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

τίν', ὦ τάλαιν', ἰδοῦσα πίστιν; ἐς τί μοι
βλέψασα, θάλπει τῷδ' ἀνηκέστῳ πυρί;

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

πρὸς νῦν θεῶν, ἄκουσον, ὡς μαθοῦσά μου,
τὸ λοιπὸν ἢ φρονοῦσαν ἢ μωρὰν λέγῃς.

---

ad Eurip. Heracl. 693. ad παρόντα intelligi vult εἰδυῖα vel ὁρῶσα. Nisi haec formula ex illis duabus, λέγω ἐκεῖνον ὡς πάρεστιν et λέγω ἐκεῖνον παρόντα conflata est, saltem rectius πεποιθυῖα intellexeris. Cod. Monac. νόει pro νῷν, cum adnotatione, γρ. νῦν. Etiam MS. Harl. νόει.

V. 873. Non Schaeferus, ut Monkius ait, sed Erfurdtius dedit ἐξ ἐμοῦ γε κοὐκ ἄλλου. Non ausim mutare vulgatum ἐξ ἐμοῦ τε κοὐκ ἄλλου. Videntur Graeci illo τε καὶ interdum usi esse, ubi, si severius rem expendas, non erat admittendum. Simillimum est βίᾳ τε κοὐχ ἑκὼν in Oed. Col. 935. Τρεῖς τε καὶ δέκα ap. Pind. Ol. I. 127. Alia in numeris exempla attulit V. D. in Supplem. Diar. Ienens. 1818. N. 43. p. 339. Vide ad Oed. Col. 489.

V. 875. Codd. Lipss. εἰς.

V. 876. Eustath. p. 651, 59. (545, 34.) Suidas v. ἀνήκεστον.

V. 878. In codd. Aug. c. et utroque Lips.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

σὺ δ' οὖν λέγ', εἴ σοι τῷ λόγῳ τις ἡδονή.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

καὶ δὴ λέγω σοι πᾶν, ὅσον κατειδόμην.
ἐπεὶ γὰρ ἦλθον πατρὸς ἀρχαῖον τάφον,
ὁρῶ κολώνης ἐξ ἄκρας νεοῤῥύτους
πηγὰς γάλακτος, καὶ περιστεφῆ κύκλῳ
πάντων ὅσ' ἐστὶν ἀνθέων θήκην πατρός.
ἰδοῦσα δ' ἔσχον θαῦμα, καὶ περισκοπῶ,
μή πού τις ἡμῖν ἐγγὺς ἐγχρίμπτῃ βροτῶν
ὡς δ' ἐν γαλήνῃ πάντ' ἐδερκόμην τόπον,
τύμβου προςεῖρπον ἆσσον· ἐσχάτης δ' ὁρῶ
πυρᾶς νεωρῆ βόστρυχον τετμημένον·
κεὐθὺς τάλαιν' ὡς εἶδον, ἐμπαίει τί μοι
ψυχῇ σύνηθες ὄμμα, φιλτάτου βροτῶν

---

post λοιπὸν additum ἵν', sed in Lips. a. a secunda manu deletum est. Vnde hoc ἵν' natum sit, monstrat scriptura cod. Harl. μ' εὐφρονοῦσαν.

V. 882. Eustath. p. 351, 9. (265, 46.)

V. 880. De constructione v. Schaefer. Melet. cr. p. 137.

V. 888. 889. Schaeferus coniiciebat ἐσχάτῃ δ' ὁρῶ πυρᾷ. Nihil mutandum. Coniungendi sunt genitivi cum ὁρῶ, a summo tumulo conspicio cincinnum, ut solent Graeci spatia non a vidente et audiente ad id quod ille videt vel audit, sed ab isto ad hunc metiri. Sic etiam v. 882. Vltima verba affert Etymol. M. p. 205, 31. et Suidas v. νεωρῆ.

V. 891. Non debebat librorum scriptura ὄμμα sollicitari. Speciem dicit animo obversari solitam.

πάντων Ὀρέστου τοῦθ' ὁρᾶν τεκμήριον·
καὶ χερσὶ βαστάσασα, δυςφημῶ μὲν οὔ,
χαρᾷ δὲ πίμπλημ' εὐθὺς ὄμμα δακρύων.
καὶ νῦν θ' ὁμοίως καὶ τότ' ἐξεπίσταμαι,
μή του τόδ' ἀγλάϊσμα, πλὴν κείνου, μολεῖν,
τῷ γὰρ προςήκει, πλήν γ' ἐμοῦ καὶ σοῦ, τόδε;
κἀγὼ μὲν οὐκ ἔδρασα, τοῦτ' ἐπίσταμαι,
οὐδ' αὖ σύ. πῶς γάρ; ᾗ γε μηδὲ πρὸς θεοὺς
ἔξεστ' ἀκλαύστῳ τῆςδ' ἀποστῆναι στέγης.
ἀλλ' οὐδὲ μὲν δὴ μητρὸς οὔθ' ὁ νοῦς φιλεῖ
τοιαῦτα πράσσειν, οὔτε δρῶσ' ἐλάνθανεν·

V. 893. Triclinius: *δυςφημῶ μὲν οὔ. ἤγουν οὐκέτι ἐλεεινολογοῦμαι.* Recte, sic hoc voluit, non esse illam de absentia fratris conquestam. Hoc enim si reversum rata diceret, mali ominis esset.

V. 900. Constantem librorum scripturam *ἀκλαύστῳ* tuetur etiam cod. Laur. A. teste Elmsleio ad Oed. Col. 1360.

V. 902. Iure Erfurdtius librorum scripturam *ἐλάνθανεν* revocavit, pro qua Brunckius *ἐλάνθαν' ἂν* dederat, probatum Schaefero in Melet. crit. p. 55. Elmsleius, Atticae dictionis observator diligentissimus, ad Med. 416. not. p. novo argumento impugnat *ἐλάνθαν' ἄν*, raro vocalem *ε* ab Atticis ante *ἂν* elisam esse monens. Bene hoc et vere dixit vir egregius: sed ut in omni re utile est, etiam cur id factum sit, quod factum esse videmus, quaerere, ita hic quoque non est obscurum, quum in communi sermone hiatus per *ν ἐφελκυστικὸν* removeri soleat, insolentius id auribus accidere debuisse, si spreto hoc ad pronunciationem lenissimo remedio elideretur vocalis. Idque iam a me ad Eurip. Hec. 1087. indicatum fuerat. Itaque non simpliciter dicendum erat, *ε* ante *ἂν* raro elidi, sed *ε* tertiae per-

ἀλλ' ἔστ' Ὀρέστου ταῦτα τἀπιτίμια.
ἀλλ', ὦ φίλη, θάρσυνε. τοῖς αὐτοῖσί τοι

---

sonae in verbis, quod *ν* paragogicum admitteret. Idque voluisse videtur Elmsleius, ut qui huius tantum generis exempla apposuerit. Ac latius etiam patet illa observatio. Nam omnino libentius tragici illas verborum personas, etiam ubi non sequitur *ἄν*, plenas, quam elisa vocali ponunt. Quod vero hic scribi vult vir doctissimus, *οὔτε δρῶσ' ἂν ἔλαθεν ἄν*, propositum ab eo etiam in censura Hecubae Porsonianae p. 67. (ed. Lips. p. 248.) in eo non magis ei assentior, quam in plerisque reliquis emendationibus, quibus hoc vitium removere studet. Sed satis est monuisse, in plerisque illorum locorum delendum esse *ἄν*; in quibusdam autem ne ferri quidem posse, ut in eo, quem ex Aeschyli Agam. 1383. affert. Significavi iam ad Aiacem v. 904. interpretatione eum locum, non correctione indigere. Ac mutavit ipse sententiam ad Bacch. 1311. ita ut propterea ferendum censeret *οὔτε δρῶσ' ἐλάνθανεν*, quod id valeret *λήσειν ἔμελλεν*, de qua ratione disseruit ad illius fabulae v. 612. At illud *ἔμελλον* etiam habenti *ἄν* indicativo fere ubique substitui potest, nec, si *ἔμελλον*, quod in istiusmodi sententiis ne potest quidem *ἄν* adsciscere, ea particula caret, aliorum quoque verborum indicativos sine *ἄν* poni pro *ἔμελλον* cum infinitivo posse consequitur. Immo est illa rhetorica quaedam omissio particulae, de qua alio loco copiosius dicetur. Sic etiam Latini. Horatius II. Carm. 17, 27. m e t r u n c u s i l l a p s u s c e r e b r o s u s t u l e r a t, n i s i F a u n u s i c t u m d e x t r a l e v a s s e t.

V. 903. *Τἀπιτίμια.* Scholiastes: *γράφεται τἀγλαΐσματα.* Vulgatam habet Suidas v. *ἐπιτίμια.*

V. 904. Brunckius, Erfurdtius, Schaeferus ex Valckenarii coniectura ad Hippol. 288. *ἄγ', ὦ*

οὐχ ἀὐτὸς αἰεὶ δαιμόνων παραστατεῖ.
νῷν δ' ἦν τὰ πρόσθεν στυγνός· ἡ δὲ νῦν ἴσως
πολλῶν ὑπάρξει κῦρος ἡμέρα καλῶν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

φεῦ, τῆς ἀνοίας ὥς σ' ἐποικτείρω πάλαι.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

τί δ' ἔστιν; οὐ πρὸς ἡδονὴν λέγω τάδε;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

οὐκ οἶσθ' ὅποι γῆς οὐδ' ὅποι γνώμης φέρει.

φίλη, dederunt pro vulgato *ἀλλ', ὦ φίλη*, quod minime sollicitandum erat.

V. 905. Libri omnes *οὐκ αὐτός*. Brunckius et Erfurdtius *οὐχ ὡὐτός*. Schaeferus *οὐχ ἀὐτός*.

V. 907. Suidas v. *κῦρος*.

V. 908. Libri post *φεῦ τῆς ἀνοίας* interpungunt. Mihi tollenda videbatur haec interpunctio. V. v. 1016. Sic etiam Elmsleius ad Med. 1202.

V. 910. Cod. Ien. *ὅπη γῆς* et *ὅπη γνώμης*. Scholiastes ab Iohnsono editus: *ἤγουν οὐ γινώσκεις εἰς ποῖον μέρος τῆς γῆς φέρῃ, οὐδὲ εἰς ποῖον μέρος τοῦ νοῦ.* Proprie dici debebat *ὅπου γῆς* et *ὅποι γνώμης*, (et *ὅπου γῆς* atque *ὅπη γνώμης* habet MS. v. Livineii) sed per attractionem bis dixit *ὅποι*. Sensus est: nescisne, quo locorum, nec quo sententiae abripiaris? quae scilicet eo vanitatis progrediare, ut fratris in longinqua regione mortui hic te putes cincinnum reperisse. Non potest cum h. l. comparari versus Euripidis in Bacch. 506. sive 499. meae editionis. Iacobsium ad Anthol. vol. III. P. II. p. 22. *οὐκ οἶσθ' ὃ γηθεῖς* coniecisse, adnotarat Erfurdtius.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

πῶς δ' οὐκ ἐγὼ κάτοιδ', ἅ γ' εἶδον ἐμφανῶς;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

τέθνηκεν, ὦ τάλαινα· τἀκείνου δέ σοι
σωτήρι' ἔῤῥει· μηδὲν ἐς κεῖνόν γ' ὅρα.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

οἴ μοι τάλαινα· τοῦ τάδ' ἤκουσας βροτῶν;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

τοῦ πλησίον παρόντος, ἡνίκ' ὤλλυτο.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

καὶ ποῦ 'στιν οὗτος; θαῦμά τοί μ' ὑπέρχεται.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

κατ' οἶκον, ἡδύς, οὐδὲ μητρὶ δυςχερής.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

οἴ μοι τάλαινα. τοῦ γὰρ ἀνθρώπων ποτ' ἦν

V. 912. Ald. et edd. vett. *τὰ κείνου*. Codd. *τἀκείνου*. Canteri coniecturam, *τάχ κείνου*, non inconsiderate reiiciendam esse censet Monkius. At ut potuerit ita scribere Sophocles, tamen tanto minus a codicum scriptura recedendum est, quod ea sensum eumdem exquisitius expressum continet.

V. 917. Male Erfurdtius cum Purgoldo *οὔτε* scripsit, quod alienum ab hoc loco. V. ad Ai. 282. Pro *δυςχερὴς* scholiastes *δυςμενὴς* scriptum inveniri adnotavit. Vulgatum habet Eustath. p. 645, 16. (506, 15.)

V. 918. Male Brunckius ad Eurip. Med. 122. *γὰρ* suspectum habebat: quem idcirco notavit

τὰ πολλὰ πατρὸς πρὸς τάφον κτερίσματα;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

οἶμαι μάλιστ᾽ ἔγωγε τοῦ τεθνηκότος
μνημεῖ᾽ Ὀρέστου ταῦτα προςθεῖναί τινα.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

ὦ δυςτυχής· ἐγὼ δὲ σὺν χαρᾷ λόγους
τοιούςδ᾽ ἔχουσ᾽ ἔσπευδον, οὐκ εἰδυῖ᾽ ἄρα
ἵν᾽ ἦμεν ἄτης· ἀλλὰ νῦν, ὅθ᾽ ἱκόμην,
τά τ᾽ ὄντα πρόσθεν, ἄλλα θ᾽ εὑρίσκω κακά.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

οὕτως ἔχει σοι ταῦτ᾽· ἐὰν δ᾽ ἐμοὶ πίθῃ,
τῆς νῦν παρούσης πημονῆς λύσεις βάρος.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

ἦ τοὺς θανόντας ἐξαναστήσω ποτέ;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

οὐκ ἔσθ᾽ ὅ γ᾽ εἶπον· οὐ γὰρ ὧδ᾽ ἄφρων ἔφυν.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

τί γὰρ κελεύεις, ὧν ἐγὼ φερέγγυος;

Elmsleius. Refertur γὰρ ad id quod in mente habet Chrysothemis, incredibile esse, quod narret soror. Idque ipsa significaverat his verbis, θαῦμά τοί μ᾽ ὑπέρχεται.

V. 919. Aug. b. πρὸς τάφον πατρὸς. Mosc. 2. πρὸς πατρὸς τάφον.

V. 923. V. ad Ai. 1005.

V. 926. Hic servandum duxi ἐὰν δ᾽ ἐμοὶ, quod more suo Brunckius posuit, pro librorum scriptura ἐὰν δέ μοι. V. v. 962. ubi cur Erfurdtius πεισθεῖσά μοι scripserit, non intelligo.

V. 930. Suidas v. φερέγγυος.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

τλῆναί σε δρῶσαν ἃν ἐγὼ παραινέσω.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

ἀλλ' εἴ τις ὠφέλειά γ', οὐκ ἀπώσομαι.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὅρα, πόνου τοι χωρὶς οὐδὲν εὐτυχεῖ.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

ὁρῶ. ξυνοίσω πᾶν ὅσονπερ ἂν σθένω.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἄκουε δὴ νῦν, ᾗ βεβούλευμαι τελεῖν.
παρουσίαν μὲν οἶσθα καὶ σύ που φίλων
ὡς οὔ τις ἡμὶν ἐστιν, ἀλλ' Ἅιδης λαβὼν
ἀπεστέρηκε, καὶ μόνα λελείμμεθον.

V. 931. Aug. b. ἄν σ' ἐγώ, cum interpretatione δρᾶν. Illud σ' etiam Ald. et reliquae vett. edd. habent, sed codices caeteri omittunt.

V. 933. Suidas v. εὐτυχεῖ.

V. 935. Blomfieldius ad Iph. A. 1009. ἄκουε δή νυν.

V. 938. P. Elmsleius ad Aristoph. Ach. 733. p. 127. et in Museo crit. VI. p. 294. primam personam dualem deberi putat grammaticis Alexandrinis: unde hic reponendum censet λελείμμεθα. Coniectura haec est viri doctissimi, non alio nisa argumento, quam quod rara ea forma est, et frequentius invenitur pluralis. At pleraque eorum, quae affert, exemplorum, quum metri caussa pluralem habeant; nihil probant. De Homero autem plane fallitur, quum Iliad. ψ. 485. δεῦρό νυν ἢ τρίποδος περιδώμεσθ', ἠὲ λέβητος scribi posse iudicat: qualem versum Home-

ἐγὼ δ', ἕως μὲν τὸν κασίγνητον βίῳ,
θάλλοντα τ' εἰςήκουον, εἶχον ἐλπίδας,
φόνου ποτ' αὐτὸν πράκτορ' ἵξεσθαι πατρός·
νῦν δ' ἡνίκ' οὐκ ἔτ' ἔστιν, εἰς σὲ δὴ βλέπω,
ὅπως τὸν αὐτόχειρα πατρῴου φόνου
ξὺν τῇδ' ἀδελφῇ μὴ κατοκνήσεις κτανεῖν
Αἴγισθον. οὐδὲν γάρ σε δεῖ κρύπτειν μ' ἔτι.
ποῖ γὰρ μενεῖς ῥᾴθυμος, εἰς τίν' ἐλπίδων

---

rus non fecit, illud vero recte potuit, *περιδώμεθα* cum hiatu scribere, ut in nonnullis libris est, si nollet *περιδώμεθον*, quae vulgata est scriptura. Apud Sophoclem tamen *λελείμμεθα* cod. Monac.

V. 939. Pessime Brunckius, quem sequutus est Erfurdtius, *ἔγωγ'* edidit, idem id esse ratus, opinor, quod *ἐγὼ μέν*. Recte libri *ἐγὼ δ'*.

V. 940. Brunckius, cum eoque Schaeferus, ediderunt *βίῳ θάλλοντά γ'*, quod est in Iuntinis. Caeteri libri *βίῳ θάλλοντά τ'*, quod servavi, commate post *βίῳ* posito. Recte explicat Triclinius *ἐν βίῳ, θάλλοντά τε.* Erfurdtius Reiskii coniecturam *βίῳ θάλλοντ' ἔτ'* recepit.

V. 941. Suidas in v. *πράκτορα*, corrupte in ed. Mediol.

V. 944. *Κατοκνήσεις*, futurum, ex more Atticorum restituit Brunckius cum membr. et cod. E. quibus accedunt Aug. b. Lipsienses et MS. v. Livineii. *Κατοκνήσῃς*. Aug. C. Ven. Ald. et reliquae edd. vett. Observa autem, Aegistho, non etiam matri necem parare Electram: quam etsi mortuam esse cupiat, veretur tamen ipsa occidere. Praeterea minus illam metuendam videt, occiso quo freta est Aegistho. Chorus ambigue de eius consilio loquitur v. 1069. quum dicit *διδύμαν ἑλοῦσ' ἐριννύν*.

V. 946. *Ποῖ, ἐς τίνα χρόνον.* Scholiastes et Suidas v. *ποῖ ποτέ*, quos sequebatur Seidlerus ad

βλέψασ' ἔτ' ὀρθήν; ᾗ πάρεστι μὲν στένειν
πλούτου πατρῴου κτῆσιν ἐστερημένῃ,
πάρεστι δ' ἀλγεῖν, ἐς τοσόνδε τοῦ χρόνου
ἄλεκτρα γηράσκουσαν ἀνυμέναιά τε.
καὶ τῶνδε μέντοι μηκέτ' ἐλπίσῃς ὅπως
τεύξει ποτ'. οὐ γὰρ ὧδ' ἄβουλός ἐστ' ἀνὴρ
Αἴγισθος, ὥςτε σόν ποτ' ἢ κἀμὸν γένος
βλαστεῖν ἐᾶσαι, πημονὴν αὑτῷ σαφῆ.
ἀλλ' ἢν ἐπίσπῃ τοῖς ἐμοῖς βουλεύμασιν,
πρῶτον μὲν εὐσέβειαν ἐκ πατρὸς κάτω
θανόντος οἴσει, τοῦ κασιγνήτου θ' ἅμα·
ἔπειτα δ', ὥςπερ ἐξέφυς, ἐλευθέρα
καλεῖ τὸ λοιπὸν, καὶ γάμων ἐπαξίων

Eurip. Iph. Taur. 846. Recte vero monet Monkius, probante Elmsleio, quem vide etiam ad Iph. T. 358. in Mus. crit. VI. p. 287. ποῖ ad βλέψασα pertinere, ut v. 985. ποῖ γάρ ποτ' ἐμβλέψασα, constructionemque ita faciendam esse, ποῖ γάρ, ἐς τίν' ἐλπίδων βλέψασα μενεῖς ῥᾴθυμος; Ἐς pro εἰς dederunt Brunckius, Erfurdtius, Schaeferus.

V. 948. Elmsleius ad Med. 1207. ἐστερημένην legi vult. V. Censuram nostram p. 393.

V. 951. Cod. Monac. μηδὲν pro μηκέτ'. De constructione particulae ὅπως cum futuro in huius generis sententiis v. Elmsl. ad Heracl. 250.

V. 952. Non putem respexisse Sophoclem versum paroemiacum, νήπιος, ὃς πατέρα κτείνας, παῖδας καταλείπει, ut Schaefero videbatur in Melet. crit. p. 123.

V. 954. Ante Brunckium edebatur αὐτῷ. Hic αὑτῷ reposuit, et sic etiam MSS. Lipss.

V. 959. Καλεῖ futurum, non praesens esse, ut Musgravius putabat, monuit tironum caussa Monkius, qui pe futurorum apud Atticos formis disseruit ad Eurip. Hippol. 1458.

τεύξει. φιλεῖ γὰρ πρὸς τὰ χρηστὰ πᾶς ὁρᾶν.
λόγῳ γε μὴν εὔκλειαν οὐχ ὁρᾷς ὅσην
σαυτῇ τε κἀμοὶ προςβαλεῖς, πεισθεῖσ' ἐμοί;
τίς γάρ ποτ' ἀστῶν ἢ ξένων ἡμᾶς ἰδών,
τοιοῖςδ' ἐπαίνοις οὐχὶ δεξιώσεται;
ἴδεσθε τώδε τὼ κασιγνήτω, φίλοι,
ὣ τὸν πατρῷον οἶκον ἐξεσωσάτην,
ὣ τοῖσιν ἐχθροῖς εὖ βεβηκόσιν ποτέ,
ψυχῆς ἀφειδήσαντε, προὐστήτην φόνου.
τούτω φιλεῖν χρή, τώδε χρὴ πάντας σέβειν·
τώδ' ἔν θ' ἑορταῖς, ἔν τε πανδήμῳ πόλει
τιμᾶν ἅπαντας οὕνεκ' ἀνδρείας χρεών.
τοιαῦτά τοι νὼ πᾶς τις ἐξερεῖ βροτῶν,
ζώσαιν θανούσαιν θ' ὥςτε μὴ 'κλιπεῖν κλέος.

V. 960. Suidas v. *φιλεῖ.*
V. 962. Vide ad v. 926.
V. 963. Apsines in Aldi Rhetor. p. 708. ita corrigendus: *καὶ χρῆται Σοφοκλῆς ἐν Ἠλέκτρᾳ, τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς τὸν Αἴγισθον καὶ τὴν μητέρα ἀποκτεῖναι κελευούσῃ. πειρᾶται δὲ αὐτὴν ἀναπείθειν ἐξ ἠθοποιΐας· οἱ γὰρ βλέποντες ἡμᾶς, φησὶ, τὰ καὶ τὰ ἐροῦσι.*

V. 965. Const. Lascaris Opusc. gramm. p. 146. a. citante Blomfieldio, in capite *περὶ τῶν εἰς ειρ,* affert *ἴδετε τώδε τὼ κασιγνήτα.* Sed Eustathius p. 723, 46. (643, 14.) ut libri Sophoclis, *ἴδεσθε τώδε τὼ κασιγνήτω.*

V. 968. Recte Musgravius *προὐστήτην φόνου* interpretatur administrarunt caedem, quem vide ad Eurip. Androm. 221. Dubitari tamen potest, an hic quidem simul congrediendi notio in illo verbo insit, ut in Ai. 1133. Br. *ἦ σοὶ γὰρ Αἴας πολέμιος προὔστη ποτέ;*

V. 973. Edidi *μὴ 'κλιπεῖν,* et ita credo esse in

ἀλλ᾽, ὦ φίλη, πείσθητι, συμπόνει πατρί,
σύγκαμν᾽ ἀδελφῷ, παῦσον ἐκ κακῶν ἐμέ,
παῦσον δὲ σαυτὴν, τοῦτο γιγνώσκουσ᾽ ὅτι
ζῆν αἰσχρὸν αἰσχρῶς τοῖς καλῶς πεφυκόσιν.

ΧΟΡΟΣ.

ἐν τοῖς τοιούτοις ἐστὶν ἡ προμηθία
καὶ τῷ λέγοντι, καὶ κλύοντι σύμμαχος.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

καὶ πρίν γε φωνεῖν, ὦ γυναῖκες, εἰ φρενῶν
ἐτύγχαν᾽ αὕτη μὴ κακῶν, ἐσώζετ᾽ ἂν
τὴν εὐλάβειαν, ὥςπερ οὐχὶ σώζεται.

Aug. b. e quo nihil varietatis enotaverim. Brunckius in codd. esse dicit μὴ λιπεῖν, vera lectione, ἐκλιπεῖν glossae loco supra scripta. Habent μὴ λιπεῖν etiam codd. Lipsienses, Aug. c. Ven. Mosc. 2. Harl. et MS. v. Livineii.

V. 975. Mosc. 2. ἀδελφῇ.

V. 977. Citat Stobaeus Serm. XVII. 1.

V. 978. Aug. b. προθυμία, cum hoc scholio: τοῖς παρακεκινδυνευμένοις τῶν ἔργων, ὁποῖα τὰ παρόντα, δεῖ μεγίστης σπουδῆς, ἵνα μὴ τῷ χρόνῳ τοῖς ἐχθροῖς αἴσθησις γένηται. οἱ δὲ γράφοντες προμηθία ληροῦσιν.

V. 981. Nescio quid Brunckium moverit, ut librorum scripturam αὕτη in αὐτὴ mutaret. Erfurdtius, quum Electram ederet, nimis adhuc obsequiosus erat. Eustathium, qui p. 479, 26. et 694, 23. (365, 37. 573, 48.) ἐσώζετο τὴν εὐλάβειαν affert, non dixerim particulam ἂν non agnoscere, quum ita haec verba commemoret, ut tantum de passivo verbo activi locum tenente cogitasse videatur.

ποῖ γάρ ποτ' ἐμβλέψασα, τοιοῦτον θράσος
αὐτή θ' ὁπλίζει, κἄμ' ὑπηρετεῖν καλεῖς;
οὐκ εἰςορᾷς; γυνὴ μέν, οὐδ' ἀνὴρ ἔφυς·
σθένεις δ' ἔλασσον τῶν ἐναντίων χερί.
δαίμων δὲ τοῖς μὲν εὐτυχὴς καθ' ἡμέραν,
ἡμῖν δ' ἀποῤῥεῖ, κἀπὶ μηδὲν ἔρχεται.
τίς οὖν, τοιοῦτον ἄνδρα βουλεύων ἑλεῖν,
ἄλυπος ἄτης ἐξαπαλλαχθήσεται;
ὅρα, κακῶς πράσσοντε μὴ μείζω κακὰ
κτησώμεθ', εἴ τις τούςδ' ἀκούσεται λόγους.

V. 983. Cod. Monac. *ποτὲ βλέψασα.*

V. 984. Cod. Ien. *ὁπλίζεις.*

V. 985. Brunckius, Erfurdtius, Schaeferus *οὐκ* ediderunt e MS. D. et Triclinii recensione. Sic etiam codd. Aug. habere puto, ut ex quibus nihil adnotaverim. Caeteri codd. Brunckii et MSS. Lips. cum Ald. Iuntt. et caeteris omnibus *οὐδ'*, quod servandum duxi.

V. 986. Triclinius *χεροῖν.*

V. 987. MS. v. Livineii *εὐτυχεῖς.* Aug. c. *εὐτυχὴ*, eraso *ς*, cum glossa *αὔξει, προκόπτει.* Monac. Aug. b. *εὐτυχεῖ*, cum glossa *εὐτυχής ἐστι.* Contra glossae codd. Lipss. qui cum caeteris libris *εὐτυχὴς* habent, *εὐτυχής ἐστι δηλονότι. ἤγουν εὐτυχεῖ, αὔξει, προκόπτει.*

V. 990. Monkius comparat Oed. Col. 785. *πόλις δέ σοι κακῶν ἄνατος τῆςδ' ἀπαλλαχθῇ χθονός*, et conferri iubet suam adnotationem ad Hippol. 146. Adde Schaeferi Melet. crit. p. 79. 137.

V. 992. MSS. Lips. *κτησώμεθα.* Codd. Aug. b. c. *κτησόμεθ'.* Adnotavi hoc propterea, quia non perinde est, coniunctivus, an futurum ponatur. Quod sensisse videntur librarii, qui a vulgata scriptura discesserunt. Coniunctivus hanc praebet sententiam: cave,

λύει γὰρ ἡμᾶς οὐδὲν, οὐδ' ἐπωφελεῖ,
βάξιν καλὴν λαβόντε, δυςκλεῶς θανεῖν.

---

ne, si res male cedat, maiora nobis mala contrahamus, si quis haec audiet. Futurum autem ita haec immutaret: vide, ne, si res male cedat, contracturae nobis simus maiora mala, si quis haec audiet. Demonstrabunt hanc differentiam duo exempla, quae in una sunt oratione apud Xenophontem Cyrop. IV. 1, 15. *εἰ δὲ ἀπλήστως χρώμενοι ταύτῃ* (*τῇ εὐτυχίᾳ*), *ἄλλην καὶ ἄλλην πειρασόμεθα διώκειν, ὁρᾶτε μὴ πάθωμεν ἅπερ πολλοὺς μὲν λέγουσιν ἐν θαλάττῃ πεπονθέναι, διὰ τὸ εὐτυχεῖν οὐκ ἐθέλοντας παύσασθαι πλέοντας, ἀπολέσθαι, πολλοὺς δὲ νίκης τυχόντας, ἑτέρας ἐφιεμένους, καὶ τὴν πρόσθεν ἀποβαλεῖν.* Et §. 18. *εἰ δὲ ἐν εὐρυχωρίᾳ πρόςιμεν αὐτοῖς, καὶ μαθήσονται, χωρὶς γενόμενοι, οἱ μὲν κατὰ πρόςωπον ἡμῖν, ὥςπερ καὶ νῦν, ἐναντιοῦσθαι, οἱ δ' ἐκ πλαγίου, οἱ δὲ καὶ ὄπισθεν, ὅρα μὴ πολλῶν ἑκάστῳ ἡμῶν χειρῶν δεήσει καὶ ὀφθαλμῶν.*

V. 994. Erfurdtius *λύσει* scripsit, ut sensus esset: nihil nos malis liberabit, nec prodest gloriosam adeptas famam indigne ac turpiter perire. Videtur ergo *οὐδὲν* pro nominativo habuisse: alioqui servari poterat *λύει*. At ista sententia aliena est. Brunckius plene dictum ait in Oed. R. 316. *ἔνθα μὴ τέλη λύει φρονοῦντι*; nude autem positum esse *λύειν* in Eurip. Med. 566. 1112. 1362. At in primo horum exemplorum, ut in Alcest. 631. additus est dativus, in reliquis intelligitur: quod Monkius quomodo hic quoque fieri dicat, non intelligo, nisi durissima constructione *ἡμᾶς* cum *θανεῖν* coniungi voluit. Elmsleius ad Med. 553. reponendum esse *ἡμῖν* suspicatur. Mihi videtur

οὐ γὰρ θανεῖν ἔχθιστον, ἀλλ᾽ ὅταν θανεῖν
χρῄζων τις, εἶτα μηδὲ τοῦτ᾽ ἔχῃ λαβεῖν.
ἀλλ᾽ ἀντιάζω, πρὶν πανωλέθρους τὸ πᾶν
ἡμᾶς τ᾽ ὀλέσθαι, κἀξερημῶσαι γένος,
κατάσχες ὀργήν. καὶ τὰ μὲν λελεγμένα
ἄρρητ᾽ ἐγώ σοι κἀτελῆ φυλάξομαι·
αὐτὴ δὲ νοῦν σχὲς ἀλλὰ τῷ χρόνῳ ποτέ,
σθένουσα μηδέν, τοῖς κρατοῦσιν εἰκάθειν.

ΧΟΡΟΣ.

πείθου. προνοίας οὐδὲν ἀνθρώποις ἔφυ

Sophocles hoc verbum audacius cum accusativo construxisse sive per attractionem quamdam, quia quod sequitur verbum eum casum regit, sive sensum tantum respiciens, qui idem est ac si ὠφελεῖ vel aliud huiusmodi verbum posuisset. Λυσιτελεῖ explicat Suidas, hunc fortasse locum spectans.

V. 995. Vehementer erravit Brunckius, ad θανεῖν intelligendum putans εὐκλεῶς. Recte monuit Erfurdtius, iam Vitum Winshemium, qui sensus horum verborum esset, perspexisse: non mori tristissimum est, sed si quis cupiens mori, ne id ipsum quidem, ut moriatur, consequi potest. Carcerem enim et lentos cruciatus timet.

V. 997. 998. affert Suidas v. ἀντιάσας.

V. 999. Mosc. 1. ἐπίσχες.

V. 1001. Suidas v. εἰκάθειν omittit ποτέ. Postrema verba affert Zonaras p. 645.

V. 1002. Elmsleius ad Med. 882. εἰκαθεῖν. Quid mihi videatur dixi ad Antig. 1083. et ad Oed. Col. 1019.

V. 1003. Brunckii MS. C. πιθοῦ, quod ab illo

κέρδος λαβεῖν ἄμεινον, οὐδὲ νοῦ σοφοῦ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἀπροςδόκητον οὐδὲν εἴρηκας· καλῶς δ'
ᾔδη σ' ἀποῤῥίψουσαν ἀπηγγελλόμην.
ἀλλ' αὐτόχειρί μοι μόνῃ τε δραστέον
τοὔργον τόδ'· οὐ γὰρ δὴ κενόν γ' ἀφήσομεν.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

φεῦ·
εἴθ' ὤφελες τοιάδε τὴν γνώμην, πατρὸς

---

magis Atticum iudicatum receperunt Erfurdtius et Schaeferus. Eamdem mutationem non semel in Aeschylo fecit Blomfieldius, quem vide ad Prom. 282. Est hic unus ex ridiculis illis Atticismis, quales plurimos haec aetas procudit. *Πιθοῦ* est obedi, quod est statim mutari sententiam et fieri, quod iubeat, volentis: *πείθου* autem, sine tibi persuaderi. Firmiter locum suum tuetur *πείθου* in Oed. Col. 520. Sequentia affert Stobaeus Serm. III. 2. consentiens cum Sophoclis librorum scriptura. Suidas vero in v. *προνοία* habet *προνοίας οὐδὲν ἔφυ βροτοῖς*, unde quis coniiciat *προνοίας οὐδὲν ἐξέφυ βροτοῖς*.

V. 1005. 1006. *Δ'* post *καλῶς* apud Thomam M. in v. *ἐπαγγέλλω* abest, nisi quod *σ'* pro eo codex unus habet. Alius ibi codex *ᾔδη*. Vulgo, ut in Sophoclis libris ante Brunckium, *ᾔδειν*. *Ἤιδη* a Sophocle usurpatum testatur Eustathius p. 50, 32. (38, 14.) Deinde *ἀπηγγειλάμην* apud Thomam.

V. 1007. *Αὐτόχειρι* pro *αὐτοχειρὶ* ex monitu Porsoni ad Orest. 1037. Erfurdtius et Schaeferus. Sic etiam cod. Monac.

θνήσκοντος, εἶναι· πάντα γὰρ κατειργάσω.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἀλλ' ἦν φύσιν γε, τὸν δὲ νοῦν ἥσσων τότε.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

ἄσκει τοιαύτη νοῦν δι' αἰῶνος μένειν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὡς οὐχὶ συνδράσουσα νουθετεῖς τάδε.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

εἰκὸς γὰρ ἐγχειροῦντα καὶ πράσσειν κακῶς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ζηλῶ σε τοῦ νοῦ, τῆς δὲ δειλίας στυγῶ.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

ἀνέξομαι κλύουσα, χὤταν εὖ λέγῃς,

V. 1011. Codd. plerique et edd. πάντα γὰρ κατειργάσω, in qua constructione nihil erat, quod reprehenderetur. Vide ad v. 902. Brunckii cod. C. Aug. c. Harl. Barocc. 2. Ien. πάντα γὰρ ἂν κατειργάσω, unde Brunckius, ἂν omitti non posse ratus, cum Dawesio Misc. cr. p. 260. (458. ed. Kidd.) πᾶν γὰρ ἂν κατειργάσω dedit, quem sequuti sunt Erfurdtius et Schaeferus.

V. 1012. Elmsleius in praefat. ad Oed. R. p. 10. legit ἦ, dicturus aliquando de hac forma ad eius fabulae v. 1123. Vide quae ego in praefatione ad illam traegoediam p. 21. dixi.

V. 1015. Suidas v. εἰκός.

V. 1017. Valde torsit hic versus interpretes. H. Stephanus Annot. in Soph. p. 25. ita interpretatur: u t p a t i e n t e r a u d i o, q u o d n u n c

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἀλλ' οὔ ποτ' ἐξ ἐμοῦ γε μὴ πάθῃς τόδε.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

μακρὸς τὸ κρῖναι ταῦτα χὠ λοιπὸς χρόνος.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἄπελθε. σοὶ γὰρ ὠφέλησις οὐκ ἔνι.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

ἔνεστιν· ἀλλὰ σοὶ μάθησις οὐ πάρα.

---

mihi exprobras, ita audiam patienter te tum quoque, quum me laudabis. Hoc probavit Erfurdtius. At mirum, ne quid gravius dicam, laudari se aliquem patienter laturum dicere, quum ei potius, qui reprehenditur, aequo animo opus sit. Non magis satisfacit, quae eodem redit, Monkii explicatio, qui haec in hanc sententiam interpretatur: *sustinebo te audire, etiam si mutas orationem, et probas mores meos.* Eadem enim, quae in Stephani interpretatione, manet dubitatio. Scholiastes ad sensum bene: *οἷον, ἔσται καιρός, ὅτε με εὐφημήσεις. ἤτοι πεισθήσομαι καὶ ἐπαινέσω σε, ὅταν εὖ λέγῃς.* Nihil aliud illud *ἀνέξομαι κλύουσα* significare videtur, quam, *oportebit me audire te etiam laudantem mores meos*: i. e. accidet mihi, ut te audiam etiam quum me laudabis. Et haec quidem sententia ut cum scholiastae interpretatione convenit, ita etiam omnino huic loco aptissima est. Similiter nos in tali caussa loquimur: *ich werde noch hören müssen, dass du mich lobst.*

V. 1018. Cod. Ven. Ald. et vulgatae *μάθῃς*.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἐλθοῦσα μητρὶ ταῦτα πάντ' ἔξειπε σῇ.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

οὐδ' αὖ τοσοῦτον ἔχθος ἐχθαίρω σ' ἐγώ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἀλλ' οὖν ἐπίστω γ', οἷ μ' ἀτιμίας ἄγεις.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

ἀτιμίας μὲν οὔ, προμηθείας δέ σου.

Brunckii membranae, MS. E. codd. Ien. uterque Lips. Harl. edd. Iuntt. πάθῃς, quod etiam in D. superscriptum vulgatae. Hoc praetuli, licet etiam μάθῃς defendi possit.

V. 1024. Brunckii interpretationem, scias tu tamen, quo me infamiae adducis, vix quisquam intelligat. Referuntur haec ad praecedentia, ut plena oratio sit, ἀλλ' οὖν ἐπίστω γ' ἐχθαίρουσα, οἷ μ' ἀτιμίας ἄγεις: at sane te scias me odisse, pro eo gradu contemptus, ad quem usque me despicis. Cod. Monac. ποῦ pro γ' οἷ.

V. 1025. Ven. uterque Lips. et Aug. c. MS. v. Livineii προμηθίας, sed in Aug. c. ι minio mutatum in ει. Praeferendum putat Monkius προμηθίας, quod mihi secus videtur. Propria enim diphthongus est in his, quorum adiectiva in ης exeunt et in ειος: ut, ubi haec nomina in ια terminantur, id metri caussa et per licentiam, non ex regula fieri videatur. Quin etiam propter numerorum elegantiam crediderim, ubi utraque nominis forma in usu esset, praelatam esse eam, quae in quintum pedem inferret spondeum, si quidem minus venusta est vocabuli longioris, cuius penultima brevis est, in quinto

ΗΛΕΚΤΡΑ.

τῷ σῷ δικαίῳ δῆτ' ἐπισπέσθαι με δεῖ;

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

ὅταν γὰρ εὖ φρονῇς, τόθ' ἡγήσει σὺ νῷν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἦ δεινόν, εὖ λέγουσαν ἐξαμαρτάνειν.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

εἴρηκας ὀρθῶς, ᾧ σὺ πρόςκεισαι κακῷ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

τί δ'; οὐ δοκῶ σοι ταῦτα σὺν δίκῃ λέγειν;

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

ἀλλ' ἔστιν ἔνθα χἠ δίκη βλάβην φέρει.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

τούτοις ἐγὼ ζῆν τοῖς νόμοις οὐ βούλομαι.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

ἀλλ' εἰ ποιήσεις ταῦτ', ἐπαινέσεις ἐμέ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

καὶ μὴν ποιήσω γ', οὐδὲν ἐκπλαγεῖσά σε.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

καὶ τοῦτ' ἀληθές, οὐδὲ βουλεύσει πάλιν;

---

ictu terminatio. Vide quae de formis *Λαέρτης* et *Λαέρτιος* observavi ad Ai. 1372.

V. 1026. Monkius haec sine interrogatione ironice dici vult. Sensus eodem redit.

V. 1030. Nulla est interpunctio post *τί δ'* in codd. Lipss.

V. 1034. Lips. b. *ποήσω*, omittens in fine *σε*

ΗΛΕΚΤΡΑ.

βουλῆς γὰρ οὐδέν ἐστιν ἔχθιον κακῆς.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

φρονεῖν ἔοικας οὐδὲν ὧν ἐγὼ λέγω.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

πάλαι δέδοκται ταῦτα, κοὐ νεωστί μοι.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

ἄπειμι τοίνυν. οὔτε γὰρ σὺ τἄμ' ἔπη
τολμᾷς ἐπαινεῖν, οὔτ' ἐγὼ τοὺς σοὺς τρόπους.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἀλλ' εἴσιθ'. οὔ σοι μὴ μεθέψομαί ποτε,

V. 1036. *Ἔστιν οὐδέν.* Hoc ordine collocatae voces in D. concinnius, quam in aliis *οὐδέν ἐστιν.* BRVNCK. Etiam cod. Ien. *ἐστιν οὐδέν.* Codd. Aug. b. c. uterque Lips. Ald. ac reliquae edd. cum Suida in v. *ἔχθιον*, qui huic versui statim subiicit versum 1032. et Zonara p. 940. *οὐδέν ἐστιν*, quod reponi iubet Monkius. Quod Brunckius dedit, facit, ut ad recitationem nomen *οὐδὲν* fortius sit, quam debet esse. Attigit hunc versum Reisigius Comm. cr. ad Oed. Col. p. 321.

V. 1039. 1040. Stob. p. 31, 24. ut e Soph. Phaedra. Grot. p. 13. male Barnes. retulit ad Eur. Phaedram, et in nota monet, hinc ista esse petita. VALCKEN.

V. 1041. Monkius scribendum coniicit, *οὐ γάρ σοι μεθέψομαί ποτε.* Elmsleium enim dicit (Quart. Review vol. VIII. p. 454.) ostendisse, ubi *οὐ μὴ* prohibitivum futuro iungatur, fieri id cum interrogatione, ita ut exempli caussa *οὐ μὴ*

οὐδ' ἣν σφόδρ' ἱμείρουσα τυγχάνῃς· ἐπεὶ
πολλῆς ἀνοίας καὶ τὸ θηρᾶσθαι κενά.

ἐρεῖς proprie sit, non tu non dices? Contra cum coniunctivo coniunctas has particulas, idem valere, atque futurum cum negatione, ut in Euripidis Iph. A. 1465. *ΚΛ. ὦ τέκνον, οἴχει; ΙΦ. καὶ πάλιν γ' οὐ μὴ μόλω.* Addere tamen Elmsleium, tria in superstitibus scenicorum poetarum fabulis exempla esse, quae neque quomodo corrigat, neque quomodo cum explicatione illa conciliet, habere se fatetur, in iisque hunc esse Electrae locum. Quae in illa Marklandi Euripidis Supplicum censura (p. 222. ed. Lips.) dixit Elmsleius, iterum iterumque uberius exposuit ad Med. 1120. et ad Oed. Col. 177. Atque ex illis tribus locis facile concedimus bene summotum esse Aristoph. Ran. 508. Electrae autem versum, in quo Elmsleius *οὔτοι σοι μεθέψομαι* coniecerat, liberari illa constructione scriptura cod. Laur. A. *οὐ*, ut tertius tantum, qui prorsus reluctetur, reliquus sit, Oed. Col. 176. Sed tamen neque errasse mihi videor, quum defendi illam rationem construendi in censura Medeae Elmsleianae ad v. 1120. p. 390. et ad Oed. Col. 853. neque video, si sic est explicanda, ut sit *οὐ δεινὸν μή*, de qua re dixit Elmsleius ad Oed. Col. 177. cur nequeat futurum cum particula *μὴ* construi ea conditione, qua alias futurum regit: de qua structura exposui in illa quam dixi censura ad v. 310. p. 357. Codicis Laur. A. scripturam reponere eo magis sum veritus, quod ea et mirum in modum debilitat orationem, nec veri simile est *οὐ* Sophoclem quam *οἱ* scribere maluisse.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

ἀλλ' εἰ σεαυτῇ τυγχάνεις δοκοῦσά τι
φρονεῖν, φρόνει τοιαῦθ'. ὅταν γὰρ ἐν κακοῖς
ἤδη βεβήκῃς, τἄμ' ἐπαινέσεις ἔπη.

ΧΟΡΟΣ.

Τί τοὺς ἄνωθεν φρονιμωτάτους οἰωνοὺς στρ. α'.
ἐσορώμενοι τροφᾶς κη-
δομένους, ἀφ' ὧν τε βλάστω-

V. 1042. Triclinii recensio male εἰ et τυγχάνεις.

V. 1047. Quomodo distinguendi essent hi versus, docui in Elem. d. metr. p. 493. coll. p. 477. De avium, et inprimis ciconiarum in alendis parentibus cura, apte Musgravius Aristoph. Av. 1353. Eurip. Electr. 151. affert. Caeterum male scholiastes Clytaemnestrae animum amoris expertem hic tangi putat. Omnia de Agamemnone et eius liberis intelligenda. Cur, inquit, ut alites victui parentum prospiciunt, non nos quoque idem facimus? At non diu malo carebunt. Recte enim scholiastae ἀπόνητοι de Aegistho et Clytaemnestra intelligunt. Ἀλλὰ sic refertur ad praecedentia, ut simul affirmet: at fiet hoc, ut imitemur alites. Nam quod Monkio placet, hoc dici, at punientur liberi, qui hoc officium negligunt, id quum propter gravem illam Iovis ac Themidis obtestationem, quae frigida foret in tali sententia, non est verisimile, tum etiam propter δαρόν, quod nisi ad Aegisthum et Clytaemnestram spectaret, plane esset supervacaneum.

V. 1048. Eustathius p. 694, 27. (573, 47.) habet δρώμενοι. Cum Sophoclis libris consentit Suidas in v. ἄνωθεν.

V. 1049. Βλάστωσιν pro βλαστῶσιν a Schaefero repositum.

σιν, ἀφ' ὧν τ' ὄνησιν εὕρω-
σι, τάδ' οὐκ ἐπ' ἴσας τελοῦμεν;
ἀλλ', οὐ τὰν Διὸς ἀστραπὰν
καὶ τὰν οὐρανίαν Θέμιν,
δαρὸν οὐκ ἀπόνητοι.
ὦ χθονία βροτοῖσι φάμα,
κατά μοι βόασον οἰκτρὰν
ὄπα τοῖς ἔνερθ' Ἀτρείδαις,
ἀχόρευτα φέρουσ' ὀνείδη·
ὅτι σφὶν ἤδη τὰ μὲν ἐκ δόμων νοσεῖ
δή, ἀντ. ά.

V. 1050. Edd. et plerique codd. ac Suidas in v. *ἄνωθεν* habent *ὄνησιν*, Brunckius usitatum in hac voce, ut ait, Dorismum restituit, quod nescio an sine libris fecerit etiam in Aiace v. 400. Vsus ille Dorismi in hac voce apud tragicos unico, nisi fallor, exemplo nititur Euripidis in Hippol. 757. Hic quidem Dorismum non spreverim, neque ex codd. Augustanis et Veneto, qui ad Brunckii editionem collati sunt, quidquam diversitatis adnotatum.

V. 1052. Ald et codd. vett. *ἀλλ' οὐ μὰ τὰν.* Recte omiserunt *μὰ* Livineii MS. p. Turn. Steph. Cant. Brunck. et recentiores.

V. 1054. Ald. et codd. vett. recte *δαρὸν οὐκ ἀπόνητοι.* Turn. *δαρὸν γὰρ οὐκ ἀπόνητοι.* Iuntt *δαρὸν οὐκ ἀποίνητοι.* Deinde vulgo *δαρὸν γὰρ οὐκ ἀποίνητοι.*

V. 1055. Scholiastae *χθονία καταβόησον* iungi volunt, ad inferos perfer. Quod contortum. Hoc dicit poeta: o quae ad inferos penetras mortalium fama, nuncia hoc Atridis: i. e. Agamemnoni et Orestae.

V. 1059. Ald. Iuntt. et codd. *σφίσιν ἤδη*, nisi quod Brunckii D. et Venetus *σφίσι γ' ἤδη.* Brunckius male cum vulgatis *σφίσ' ἤδη.* Erfurd-

tius *σφίσιν δή*. Schaeferus coniecit *σφὶν ἤδη*, probante Elmsleio ad Med. 1345. In fine versus Triclinii recensio *νοσεῖ δή*. Hoc *δή* veteres scripti et editi omittunt omnes. Faehsius in Sylloge lectt. Graec. p. 251. ex cod. Paris. 2794. has glossas, quibus quid faciam nescio, enotavit: *νοσεῖ· τὰ δέ. νοσεῖται· τὰ δέ.* Erfurdtius *νοσοῦσιν* posuit, sed cognita observatione Porsoni in addendis ad Hec. 1149. retractavit hanc coniecturam, et *νοσώδη* scribendum censuit. Quidquid reponatur, in sententia verborum aliquid difficultatis facit *ἤδη*. Cur enim iam de eo, quod pridem ita erat? Scilicet, ut saepe fit, prior pars enunciationis propter posteriorem addita est, hoc sensu, quum iam laborent ex odio domestico (i. e. Clytaemnestrae et Aegisthi), accedere etiam rixas sororum. Haec sententia apertius exprimeretur per participium, *ὅτι σφιν ἤδη ἐκ δόμων νοσοῦσιν, τὰ πρὸς τέκνων οὐχ ὁμοφρονεῖ*. Itaque non male scripseris *νοσοῦσιν*, modo id non tertiam personam verbi, sed dativum participii esse velis, qui quum interpretes propter particulas *μὲν* et *δὲ* falleret, fieri potuit, ut *νοσεῖ* scriberent. Atque in cod. Aug. c. *νοσοῦσι* supra scriptum, quae tamen nihil nisi explicatio esse videtur, quum etiam scholiastes Baroccianus *νοσοῦσι* in explicatione huius loci posuerit. At particulae istae interdum ad ea tantum ipsa, quae opposita inter se sunt, referuntur, manente constructione participii. Thucydides I, 67. *Αἰγινῆται δὲ φανερῶς μὲν οὐ πρεσβευόμενοι, δεδιότες τοὺς Ἀθηναίους, κρύφα δὲ οὐχ ἥκιστα μετ' αὐτῶν ἐνῆγον τὸν πόλεμον.* Veri tamen similius iudicavi, scriptum fuisse *νοσεῖ δή*, quod Triclinii recensio habet. Sicuti *ἤδη* post *δή* infertur, v. Eurip. Med. 1292. ed. Pors. Suppl. 984. Troad. 235. ita nihil impedit quin etiam *δὴ* ex *ἤδη* iteretur, quod posui etiam in Eurip. Alcest. 133. Sic

τὰ δὲ πρὸς τέκνων διπλῆ φύ-
λοπις οὐκ ἔτ' ἐξισοῦται
φιλοτασίῳ διαίτᾳ.
πρόδοτος δὲ μόνα σαλεύει
Ἠλέκτρα, τὸν ἀεὶ πατρὸς
δειλαία στενάχουσ', ὅπως
ἁ πάνδυρτος ἀηδών,
οὔτε τι τοῦ θανεῖν προμηθής,

---

etiam *τὶς* geminatur, de quo vide ad eiusdem fabulae v. 79.

V. 1064. *Τὸν ἀεὶ* dictum esse intellecto *χρόνον* monui ad Orph. p. 331. eodemque modo explicanda esse haec in Oed. Col. 1583. *ὡς λελοιπότα κεῖνον τὸν ἀεὶ βίοτον ἐξεπίστασο*, assentiente Reisigio in comm. cr. ad Oed. Col. p. 391. De hoc quidem loco aliter visum Schaefero ad Lamb. Bos. p. 552. qui *τὸν ἀεὶ βίοτον* pro *τὸν βίον εἰςαεὶ* dictum putat, quod ego quidem non magis probem, quam quod Eustathius p. 501, 24. ait, *ζωὴν ἀνθρώπου* his verbis designari. Aliam nunc probabiliorem rationem ad istum locum, qui meae editionis est v. 1580. attulisse mihi videor. Musgravius ex Sophocle comparat Trach. 80. *εἰς τὸν ὕστερον*. *Πατρὸς* cum *στενάχουσα* coniungendum esse, non cum *δειλαία*, ut Brunckio videtur, vix opus est moneri. Vide quae de usu genitivi disputavi in diss. de ellipsi et pleonasmo, in Museo stud. antiq.

V. 1066. Libri *πανόδυρτος*. Erfurdtius dedit *πάνδυρτος*, quod et ego conieceram, et a Porsono in Adversariis propositum probavit Monkius.

V. 1067. Apud Eustathium p. 645, 16. (596, 16.) et in cod. Paris. 2794. legitur *οὔτε τι τοῦ μὴ θανεῖν προμηθής*. Sensus est: neque mor-

τό τε μὴ βλέπειν ἑτοίμα,
διδύμαν ἑλοῦσ' ἐρινννύν.
τίς ἂν εὔπατρις ὧδε βλάστοι;
οὐδεὶς τῶν ἀγαθῶν γάρ, *στροφὴ β'.*
ζῶν κακῶς, εὔκλειαν αἰσχῦναι θέλει
νώνυμος, ὦ παῖ, παῖ,
ὡς καὶ σὺ πάγκλαυτον αἰ-

---

tem curans, et parata vitam relinquere, si duplicem furiam (Aegisthum et Clytaemnestram) tollere possit.

V. 1070. Libri *τὶς ἂν οὖν*. Recte delevit *οὖν* Triclinius, quae interpretatio videtur, adscripta ad *ἄρ'*. Certe in Aug. c. *ἂν* a correctore in *ἄρ'* mutatum, et in cod. Par. 2794. scriptum *τίς οὖν ἄρ'*. Omittunt *οὖν* scripti ad Triclinii recensionem codices Livineii.

V. 1071. Eustath. p. 581, 18. (441, 51.)

V. 1071. 1072. Citat haec Stobaeus Serm. XXXVII. 4. sic scripta, ut apud Sophoclem, i. e. omissa particula *γάρ*. Nec quidquam discrepantiae adnotavit Gaisfordius. Sed Grotii editio p. 145. *γὰρ* inserit post *τῶν*, male illud quidem collocatum, sed, ut ex antistrophicis colligere mihi videor, tamen genuinum. Quare receptum eo quo oportebat loco posui.

V. 1074. Triclinius contra libros veteres *ὥςτε καί*. Tum edd. Triclinianae *πάγκλαυτον*, quod in cod. Laur. A. esse, ex Elmsleii adnotatione ad Oed. Col. 1360. cognoscimus. Vulgo *πάγκλαυστον*. Vide quae dixi ad Oed. Col. 1362. Atticam esse vult omissionem litterae *σ* ad h. l. Triclinius. *Πάγκλαυτον αἰῶνα κοινὸν* mortem dici, recte vidit Erfurdtius, nec fieri potest, ut haec alium sensum habeant. *Τὸ μὴ καλὸν* non potest non ad Clytaemnestram et Aegisthum re-

ὦνα κοινὸν εἵλου,
τὸ μὴ καλὸν καθοπλίσασα
δύο φέρειν ἐν ἑνὶ λόγῳ,

---

ferri. Sed καθοπλίσασα nullo modo significat, quod scholiastae minori placet, ἀσφαλίσασα σεαυτὴν πρὸς τὸ μὴ καλόν, ἤτοι ἀποστέρξαι τὰ τοῦ πατρός, δηλονότι τὴν πρὸς αὐτὸν αἰδῶ. Veteris scholiastae explicatio, καταπολεμήσασα τὸ αἰσχρὸν καὶ νικήσασα· οἷον τοὺς ἐχθροὺς καταγωνισαμένη, ad sensum bona est, sed non convenit cum verbi significatu, qui est armare. Vnde fortassis eorum aliquis, quibus verbum activum καθιππάσαι non fuit offensioni, καθιππάσασα coniiciat. Nam καθιππάσω in Aeschyli Eum. 150. a scholiasta itidem per κατεπολέμησας explicatur. At illi mirum in modum falluntur vel in corrigendo Diphili loco apud Aethenaeum XIII. p. 581. D. vel in interpretando, quod etiam Schneidero in Lexico accidit. Plane ibi dubitari nequit, quin passiva significatione dictum sit καθιππάσθαι δ' ὑπ' αὐτῆς. Apud Sophoclem si illa veteris scholiastae interpretatio vera est, facilius suspicere καθυπνίσασα scriptum fuisse. Sed non opus videtur mutatione, modo haec verba ad praecedentia referas, ut sensus sit: ita tu quoque illaetabile commune fatum praetulisti, scelus armans, ut duplicem ferres laudem, simulque et sapiens et optima filia dicerere. Armare enim quum dicitur Electra scelus, id patet idem esse ac provocare ad dimicationem, cuius incertus est eventus: unde mortem illa praeoptasse dicitur.

V. 1077. Librorum scripturam, δύο φέρειν ἐνὶ λόγῳ, revocavit Erfurdtius, et in antistropha scripsit τῶν pro τῶνδε. Triclinius ἑνί γε λόγῳ. Brunckius ἐν ἑνὶ λόγῳ, quod sumptum videtur

σοφὰ τ' ἀρίστα τε παῖς κεκλῆσθαι.
ζώης μοι καθύπερθεν ἀντιστρ. β'.
χειρὶ καὶ πλούτῳ τεῶν ἐχθρῶν, ὅσον
νῦν ὑπὸ χέρα ναίεις·
ἐπεί σ' ἐφεύρηκα μοί-
ρᾳ μὲν οὐκ ἐν ἐσθλᾷ

---

ex adnotationibus scholiastarum. Sic in MSS. Lipss. explicatio addita ἀποφέρεσθαι ἐν ἑνὶ λόγῳ. Correctio facilis: quare recepi. De verbo activo φέρειν, quod est consequi, dixit Reisigius in Enarr. Oed. Col. p. 27.

V. 1079. Ald. et vett. codd. ζώης μοι καθύπερθεν χερὶ καὶ πλουτῳ τῶν ἐχθρῶν, ὅσον νῦν ὑπὸ χεῖρα ναίεις, nisi quod Ald. Iuntt. καθύπερθε. Triclinius dedit χερὶ πλούτῳ τε, quem sequitur Brunckius, ut solet, ubi non habet, quo se vertat. Articulus ante ἐχθρῶν tam est hoc loco a poetica dictione alienus, ut eum nullo modo ab Sophocle scribi potuisse appareat. Apud Eustathium p. 1083, 17. (1109, 48.) legitur, ζώης μοι καθύπερθεν ἐχθρῶν χειρὶ καὶ πλούτῳ, ὅσον νῦν ὑπὸ χεῖρα ναίεις. Facillima mihi visa est, quum in strophicis Stobaeus Grotii γὰρ praebeat, haec emendandi via, ut χειρὶ ex Eustathio reciperetur, pro τῶν autem scriberetur τεῶν.

V. 1081. Libri et Eustathius l. c. ὑπὸ χεῖρα. Cum Erfurdtio ὑπὸ χέρα scripsi, quod probat Seidlerus de verss. dochm. p. 46. Versus est dochmiacus. Videndum tamen, an ὑπόχειρ dederit Sophocles, cuiusmodi nomen est ἐπίχειρ apud Pollucem II. 148. de quo H. Steph. in Thes. T. IV. p. 441. In eamdem suspicionem incidit Musgravius.

V. 1083. Ald. Iuntt. et plerique codd. ἐν ἐσθλᾷ. Aliqui ἐπ' ἐσθλᾷ; sunt etiam, qui plane omittunt praepositionem.

βεβῶσαν· ἃ δὲ μέγιστ' ἔβλαστε
νόμιμα, τῶν δὲ φερομέναν
ἄριστα τᾷ Ζηνὸς εὐσεβείᾳ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἆρ', ὦ γυναῖκες, ὀρθά τ' εἰςηκούσαμεν,
ὀρθῶς δ' ὁδοιποροῦμεν ἔνθα χρήζομεν;

V. 1085. Libri τῶνδε. Vide ad Philoct. 86.

V. 1086. Scholiastes: ἃ δὲ φυσικὰ καὶ μέγιστα νόμιμα ἔβλαστε, τούτων ἀποφερομένην τὰ ἄριστα. ἢ ἐ ρ ι σ τ ά, (Brunckius hic et mox ἐριστᾷ) ἀμφηρίστῳ τῇ εὐσεβείᾳ τῇ τοῦ Διός· ἢ ἐριστὰ τῇ εὐσεβείᾳ, ᾗ ἄν τις ἐρίσειεν, ἀντὶ τοῦ περισπουδάστῳ προςφερομένην τῇ εὐσεβείᾳ τὰ νόμιμα, ἀντὶ τοῦ μετὰ εὐσεβείας πράττουσαν. Si ἐριστὰ legeretur, sensus esset, quae summae sunt leges, earum nacta es, quod cum reverentia Iovis contendat, i. e. eas aeque ut ipsum Iovem colis. Id vero valde quaesitum, et ne aptum quidem est, quia illae ipsae sunt Iovis leges. Vera est vulgata: quae summae sunt leges, earum te quod optimum est consequutam video reverentia Iovis: i. e. sanctissimam illarum legum, pietatem erga parentem, te observare video. Deinde libri veteres Διός. Triclinius Ζηνὸς, quam scripturam quum iam scholiastes Romanus commemoraverit, praeferendam duxi, quia longam syllabam hoc metrum in fine prioris partis habere solet. Exempla vide apud Reisigium Comm. cr. ad Oed. Col. p. 291. et apud Elmsleium ad eiusdem fabulae v. 700. qui tamen non recte hoc genus metri metitur. Neque enim ausim contendere, quod Porsonus fecit ad Orest. 1700. pessumdari metrum vulgata scriptura. Vide ad Philoct. 1201.

V. 1088. Brunckius, Erfurdtius, Schaeferus non

ΧΟΡΟΣ.

τί δ' ἐξερευνᾷς, καὶ τί βουληθεὶς πάρει;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Αἴγισθον, ἔνθ' ᾤκηκεν, ἱστορῶ πάλαι.

ΧΟΡΟΣ.

ἀλλ' εὖ θ' ἱκάνεις, χὠ φράσας ἀζήμιος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τίς οὖν ἂν ὑμῶν τοῖς ἔσω φράσειεν ἂν
ἡμῶν ποθεινὴν κοινόπουν παρουσίαν;

ΧΟΡΟΣ.

ἥδ', εἰ τὸν ἄγχιστόν γε κηρύσσειν χρεών.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἴθ', ὦ γύναι, δήλωσον εἰςελθοῦσ' ὅτι
Φωκῆς ματεύουσ' ἄνδρες Αἴγισθόν τινες.

---

monito lectore dederunt *ὀρθῶς θ'*, quod habet Livineii MS. v. Ceteri, quos equidem norim, et scripti et editi libri *ὀρθῶς δ'*. Recte, ut ego quidem puto, mutata constructione. Debebat enim de more dicere, *ἆρα ὀρθὰ μὲν εἰςηκούσαμεν, ὀρθῶς δὲ ὁδοιποροῦμεν*; Nunc, quum *τε* posuisset in priore membro, in altero redit in usitatam constructionem. Vide ad Ai. 823.

V. 1090. De finito adverbio *ἔνθα* pro infinito *ὅπου* posito vide Elmsleium ad Med. 1086.

V. 1091. Turn. *εὖ γ'*. Sensus est: recte huc venis, et nullam habet culpam, qui tibi has aedes indicavit. Respexit hunc versum Suidas v. *ἀζήμιος*.

V. 1096. *Φωκῆς* reposuit Brunckius pro *Φωκεῖς*.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

οἴ μοι τάλαιν᾽, οὐ δή ποθ᾽ ἧς ἠκούσαμεν
φήμης φέροντες ἐμφανῆ τεκμήρια;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐκ οἶδα τὴν σὴν κληδόν᾽· ἀλλά μοι γέρων
ἐφεῖτ᾽ Ὀρέστου Στρόφιος ἀγγεῖλαι πέρι.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

τί δ᾽ ἔστιν, ὦ ξέν᾽; ὥς μ᾽ ὑπέρχεται φόβος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

φέροντες αὐτοῦ σμικρὰ λείψαν᾽ ἐν βραχεῖ
τεύχει θανόντος, ὡς ὁρᾷς, κομίζομεν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

οἲ ᾽γὼ τάλαινα, τοῦτ᾽ ἐκεῖν᾽ ἤδη σαφὲς
πρόχειρον ἄχθος, ὡς ἔοικε, δέρκομαι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

εἴπερ τι κλαίεις τῶν Ὀρεστείων κακῶν,
τόδ᾽ ἄγγος ἴσθι σῶμα τοὐκείνου στέγον.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὦ ξεῖνε, δός νυν, πρὸς θεῶν, εἴπερ τόδε
κέκευθεν αὐτὸν τεῦχος, εἰς χεῖρας λαβεῖν,

V. 1102. Dedi σμικρὰ cum MS. Harl. Turn. et qui hunc sequuti. Ald. et caeteri μικρά.

V. 1104. Delevi cum Ald. Iuntt. Lips. b. interpunctionem, quam alii habent in fine huius versus. Particulam aliquam posuisset in sequenti versu Sophocles, nisi haec coniungi voluisset.

V. 1109. Etiam MSS. Lipss. εἰς.

ὅπως ἐμαυτὴν καὶ γένος τὸ πᾶν ὁμοῦ
ξὺν τῇδε κλαύσω κἀποδύρωμαι σποδῷ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

δόθ᾽, ἥτις ἐστί, προσφέροντες. οὐ γὰρ ὡς
ἐν δυςμενείᾳ γ᾽ οὖσ᾽ ἐπαιτεῖται τάδε,
ἀλλ᾽ ἢ φίλων τις, ἢ πρὸς αἵματος φύσιν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὦ φιλτάτου μνημεῖον ἀνθρώπων ἐμοὶ
ψυχῆς Ὀρέστου λοιπόν, ὥς σ᾽ ἀπ᾽ ἐλπίδων,

V. 1113. Aug. b. ἀπαιτεῖται. Lips. b. ἐπαινεῖται, sed glossa adscripta, ἀντὶ τοῦ αἰτεῖ. Triclinii recensio τόδε. Cod. Monac. ἀπαιτεῖ τόδε. Ac τόδε recipi vult Reisigius Comm. cr. ad Oed. Col. p. 326. quia in unam rem cadat, τόδε τεῦχος ἐς χέρας λαβεῖν. Recte, si ad λαβεῖν refertur: sed quidni referatur ad urnam, quique in ea cineres esse perhibentur?

V. 1115. Eustath. p. 666, 63. (535, 31.) Apsines in Aldi Rhetor. p. 724. extr. κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον καὶ ὁ Σοφοκλῆς τοιούτους τινὰς λόγους τῇ Ἠλέκτρᾳ περιτέθεικε. θρηνοῦσα γὰρ τὸν ἀδελφὸν τεθνεῶτα, ὡς ᾤετο, διέξεισι τὰς ἀγγελίας, ἃς ἀπέπεμπε πρὸς αὐτὴν ὡς ἥξων αὐτὸς καὶ οὐκ εἰς μακρὰν τιμωρησόμενος τὸν Αἴγισθον. κινεῖ δὲ ἔλεον ἡ τῶν ἐχθρῶν ἐπ᾽ αὐτοῖς ἐσομένη χαρὰ δηλουμένη, καὶ νὴ Δία τις ἡδονή. ἡ γοῦν Ἠλέκτρα καὶ ἀπὸ τῆς περὶ τὸν Αἴγισθον καὶ Κλυταιμνήστραν χαρᾶς οὔσης κινεῖ τὸν ἔλεον· γελῶσι δέ φησιν οἱ ἐχθροί, καὶ μαίνεται ἡ μήτηρ ὑπὸ τῆς ἡδονῆς.

V. 1116. Pronomen post ὡς omissum in libris restituit Brunckius. Sed hic et Erfurdtius ac Schaeferus cum MSS. Lipss. Turn. Steph. et aliis

οὐχ ὥνπερ ἐξέπεμπον, εἰςεδεξάμην.
νῦν μὲν γὰρ οὐδὲν ὄντα βαστάζω χεροῖν·
δόμων δέ σ', ὦ παῖ, λαμπρὸν ἐξέπεμψ' ἐγώ.
ὡς ὤφελον πάροιθεν ἐκλιπεῖν βίον,
πρὶν ἐς ξένην σε γαῖαν ἐκπέμψαι, χεροῖν
κλέψασα ταῖνδε, κἀνασώσασθαι φόνου,
ὅπως θανὼν ἔκεισο τῇ τόθ' ἡμέρᾳ,
τύμβου πατρῴου κοινὸν εἰληχὼς μέρος.
νῦν δ' ἐκτὸς οἴκων, κἀπὶ γῆς ἄλλης φυγάς,
κακῶς ἀπώλου, σῆς κασιγνήτης δίχα·

ἀπ' ἐλπίδων: Schaeferus tamen in Melet. crit. p. 124. ὑπ' ἐλπίδων scribendum censebat. Recte vero Ald. Iuntt. aliaeque veteres edd. ἄπ' ἐλπίδων, i. e. secus quam speraveram. Quae sequitur particula οὐκ, abundanter posita cum attractione. Debebat enim dici, καὶ οὐχ αἵςπερ ἐξέπεμπον Defendi potest, sed non praeferam, quod scriptum est in cod. Harl. et scholiis Romanis: οὐχ ὅνπερ ἐξέπεμπον: legisse autem ita scholiasten, arguit, quod explicationis caussa addit: Ὅμηρος· ζῶον μέν σε ἔλειπον ἐγὼ κλισίηθεν ἰοῦσα.

V. 1120. Cod. Harl. Ien. Barocc. 2. Mosc. 2. ὤφελες, memoratum etiam Triclinio, qui hos, quibus id placebat, etiam κλέψασαν, ut sane debebant, scripsisse ait: idque est in Mosc. 2. At hoc metro repugnat. Ad eamdem scripturam referendum, quod in cod. Ien. et Bar. 2. est, κἀνασώσασα, qui accusativus esse debebat.

V. 1123. Ὅπως ἔκεισο non esse ut iaceres, sed ut iacuisses, vix opus est hodie moneri. Vide ad Viger. p. 850. seq. et Monk. ad Hippol. 643. qui ad hunc quoque locum de hac constructione dixit.

κοὔτ' ἐν φίλαισι χερσὶν ἡ τάλαιν' ἐγὼ
λουτροῖς ἐκόσμησ', οὔτε παμφλέκτου πυρὸς
ἀνειλόμην, ὡς εἰκός, ἄθλιον βάρος.
ἀλλ' ἐν ξέναισι χερσὶ κηδευθεὶς τάλας,
σμικρὸς προςήκεις ὄγκος ἐν σμικρῷ κύτει.
οἴ μοι τάλαινα τῆς ἐμῆς πάλαι τροφῆς
ἀνωφελήτου, τὴν ἐγὼ θάμ' ἀμφὶ σοὶ
πόνῳ γλυκεῖ παρέσχον. οὔτε γάρ ποτε
μητρὸς σύ γ' ἦσθα μᾶλλον ἢ κἀμοῦ φίλος,
οὔθ' οἱ κατ' οἶκον ἦσαν, ἀλλ' ἐγὼ τροφός·
ἐγὼ δ' ἀδελφὴ σοὶ προςηυδώμην ἀεί.
νῦν δ' ἐκλέλοιπε ταῦτ' ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ
θανόντα σὺν σοί. πάντα γὰρ συναρπάσας,

V. 1127. Brunckio *φίλῃσι* scribere placuit, ut mox edd. v. 1130. *ξένῃσι.* At ibi codd. Aug. b. c. et ambo Lipss. et Mosc. 1. *ξέναισι,* quod praetuli, quum verear, ne Ionicae istae formae saepe librariis ex Homeri lectione debeantur. Cod. Mosc. 2. *ξέναισιν.* Venet. *ξένοισι.* Pluribus de hac commutatione disputavit Elmsleius ad Med. 466.

V. 1128. Schaeferus in Melet. crit. p. 132. scribi iubebat *λουτροῖς σ' ἐκόσμησ'.* At non opus videtur pronomine, quum statim eius loco *ἄθλιον βάρος* sequatur.

V. 1131. Suidas v. *ὄγκος,* ubi *μικρὸς* legitur.

V. 1132. Imitatus videtur Aeschylum Choeph. 747—761. Affert v. 1132—1135. Suidas v. *φίλος.*

V. 1137. Ald. Iuntt. et reliquae ante Brunckium *ἀδελφὴ σή.* Restituit hic, quod codd. praebent, *ἀδελφὴ σοί.* Idque habuit scholiastes.

V. 1139. Brunckii codex et a prima manu D. ac Triclinii recensio *θανόντα,* quod recepit Brunckius, afferens Eurip. Herc. f. 69. *καὶ νῦν ἐκεῖνα*

θύελλ᾽ ὅπως, βέβηκας. οἴχεται πατήρ·
τέθνηκ᾽ ἐγώ· σὺ φροῦδος αὐτὸς εἶ θανών·
γελῶσι δ᾽ ἐχθροί· μαίνεται δ᾽ ὑφ᾽ ἡδονῆς
μήτηρ ἀμήτωρ, ἧς ἐμοὶ σὺ πολλάκις
φήμας λάθρα προὔπεμπες, ὡς φανούμενος
τιμωρὸς αὐτός. ἀλλὰ ταῦθ᾽ ὁ δυςτυχὴς
δαίμων ὁ σός τε κἀμὸς ἐξαφείλετο,
ὅς σ᾽ ὧδ᾽ ἐμοὶ προὔπεμψεν ἀντὶ φιλτάτης

μὲν θανόντ᾽ ἀπέπτατο, et fragm. Temen. κακοῖσι δὲ ἅπαντα φροῦδα συνθανόνθ᾽ ὑπὸ χθονός. Sequuti sunt Erfurdtius et Schaeferus. Ald. et Iuntt. omninoque libri a Triclinii recensione immunes θανόντι. Hoc si voluisset Sophocles, scripsisset, opinor, σὺν σοὶ θανόντι.

V. 1141. Erfurdtius, offensus pronomine σοί, quod interpretes vel abundare putaverint, vel morte tua significare voluerint, quorum utrumque languidum esse recte iudicat, edidit, σὺ φροῦδος αὐτὸς εἶ θανών. Omninoque illud σοί, quocumque modo explicare tentes, intolerabili languore foedat hunc locum. Sed eum ne quis non recte intelligat, tenendum est, non sibi Electram cuncta erepta dicere; sic enim non apte inseruisset τέθνηκ᾽ ἐγώ· sed habet illa in mente domus Agamemnoniae funestam sortem, nihil, quod pristinam gloriam tueatur aut vindicet, relictum videns. Hinc recte dicit: periit pater: mortua sum ego: tu denique ipse abreptus es leto. Atque id eam cogitare, ea quae his opponit ostendunt, videre inimicos, et furere prae gaudio matrem, quod sceleri victoria contigerit. Quin apertius etiam declarat versu 1145. et sequentibus.

V. 1142. Eustath p. 649, 23. 702, 37. (511, 50. 584, 50.) Vide ad v. 1145.

μορφῆς σποδόν τε καὶ σκιὰν ἀνωφελῆ.
οἴ μοι.
ὦ δέμας οἰκτρόν.
φεῦ, φεῦ.
ὦ δεινοτάτας,
οἴ μοι,
πεμφθεὶς κελεύθους, φίλταθ', ὥς μ' ἀπώλεσας·
ἀπώλεσας δῆτ', ὦ κασίγνητον κάρα.
τοιγὰρ σὺ δέξαι μ' ἐς τὸ σὸν τόδε στέγος,
τὴν μηδὲν εἰς τὰ μηδέν, ὡς σὺν σοὶ κάτω
ναίω τὸ λοιπόν. καὶ γὰρ ἡνίκ' ἦσθ' ἄνω,
ξὺν σοὶ μετεῖχον τῶν ἴσων· καὶ νῦν ποθῶ
τοῦ σοῦ θανοῦσα μὴ 'πολείπεσθαι τάφου.
τοὺς γὰρ θανόντας οὐχ ὁρῶ λυπουμένους.

ΧΟΡΟΣ.

θνητοῦ πέφυκας πατρός, Ἠλέκτρα, φρόνει·

V. 1149. Versus ita distinguebantur:
— οἴ μοί μοι.
ὦ δέμας οἰκτρόν· φεῦ φεῦ.
ὦ δεινοτάτας, οἴ μοί μοι.
Ego aliter describendos putavi. Nam verba, ὦ δέμας οἰκτρόν, ὦ δεινοτάτας, videntur anapaesticus dimeter esse, quem interpellant interiectiones istae. Triclinius v. 1149. et 1153. dedit οἴμοι οἴμοι. Non dubitandum puto, quin semel scribendum sit οἴμοι, quia neque in initio horum versuum apta est catalexis, et in fine impedit continuationem numerorum cum trimetris.

V. 1159. Elmsleius in Addendis ad Med. 35. haec verba afferens habet μετέσχον, nescio utrum ex libris an ex coniectura. Certe vulgata non indiget mutatione.

V. 1162. Cod. Monac. ἀνδρὸς pro πατρός. Mosc. 2. Ἠλέκτρα πατρός.

θνητὸς δ' Ὀρέστης· ὥστε μὴ λίαν στένε.
πᾶσιν γὰρ ἡμῖν τοῦτ' ὀφείλεται παθεῖν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

φεῦ, φεῦ. τί λέξω; ποῖ λόγων ἀμηχανῶν
ἔλθω; κρατεῖν γὰρ οὐκ ἔτι γλώσσης σθένω.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

τί δ' ἔσχες ἄλγος, πρὸς τί τοῦτ' εἰπὼν κυρεῖς;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἦ σὸν τὸ κλεινὸν εἶδος Ἠλέκτρας τόδε;

V. 1163. Elmsleius ad Med. 156. affert, *θνητοῦ δ' Ὀρέστης*, errore scribendi, ut videtur. Nam ita Sophoclem scribere non potuisse apertum est. Consolantis enim Electram chori hanc mentem esse patet: *θνητὸς μὲν ὁ πατήρ, θνητὸς δ' Ὀρέστης ἐστίν.*

V. 1164. Legitur ut Aristoph. Polyid. ap. Stob. p. 599. Grot. p. 489. VALCKEN.

V. 1165. Brunckius et Erfurdtius ex cod. C. dederunt, *ποῖ, λόγων ἀμηχανῶν, ἔλθω*, bene, mea sententia, modo ne pravam interpunctionem adiecissent. Nam, ut recte monet Monkius, *ποῖ λόγων* iungenda sunt, qui tamen addere debebat, ad eumdem genitivum etiam participium *ἀμηχανῶν* referendum esse. Caeteri libri, *ποῖ λόγων ἀμηχάνων ἔλθω*, in cuius scripturae explicatione non mirum est torsisse se scholiastas.

V. 1166. Pro *γλώσσης* etiam *γνώμης* legi observat vetus scholiastes.

V. 1167. Signum interrogandi, quod post *ἄλγος* ponebatur, in comma mutavi. Nam *πρὸς τί* dictum pro *πρὸς ὅ τι*. Vide ad Aiac. 781.

V. 1168. Nemo facile probaverit scripturam codd. Ven. et Mosc. 2. *Ἠλέκτρα.*

ΗΛΕΚΤΡΑ.

τόδ' ἔστ' ἐκεῖνο, καὶ μάλ' ἀθλίως ἔχον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οἴ μοι ταλαίνης ἆρα τῆςδε συμφορᾶς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

τί δή ποτ', ὦ ξέν', ἀμφ' ἐμοὶ στένεις τάδε;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὦ σῶμ' ἀτίμως κἀθέως ἐφθαρμένον.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

οὔ τοί ποτ' ἄλλην ἢ 'μὲ δυςφημεῖς, ξένε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

φεῦ τῆς ἀνύμφου δυςμόρου τε σῆς τροφῆς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

τί δή ποτ', ὦ ξέν', ὧδ' ἐπισκοπῶν στένεις;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὡς οὐκ ἄρ' ᾔδη τῶν ἐμῶν οὐδὲν κακῶν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἐν τῷ διέγνως τοῦτο τῶν εἰρημένων;

V. 1170. Vide praefat. ad Oed. Col. p. 22.

V. 1173. De particularum *οὔ τοί ποτε* potestate vide ad Philoct. 1272.

V. 1175. Apud Suidam v. *ἐπισκοπῶν* legitur *τί μοί ποτ'*. Et ita cod. Monac.

V. 1176. De *ἄρα* v. ad Aiac. 1005. *Ἤιδη* a Brunckio repositum pro *ᾔδειν*.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὁρῶν σε πολλοῖς ἐμπρέπουσαν ἄλγεσιν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

καὶ μὴν ὁρᾷς γε παῦρα τῶν ἐμῶν κακῶν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

καὶ πῶς γένοιτ' ἂν τῶνδ' ἔτ' ἐχθίω βλέπειν;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὁθούνεκ' εἰμὶ τοῖς φονεῦσι σύντροφος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τοῖς τοῦ; πόθεν τοῦτ' ἐξεσήμηνας κακόν;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

τοῖς πατρός. εἶτα τοῖςδε δουλεύω βίᾳ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τίς γάρ σ' ἀνάγκῃ τῇδε προτρέπει βροτῶν;

V. 1180. Plerique libri *τῶνδέ τ' ἐχθίω.* Brunckius ex suo cod. dedit *τῶνδ' ἔτ' ἐχθίω*, quem sequutus est Erfurdtius. Sic etiam codd. Harl. Mosc. 2. Ien. et Aug. b. Aliter scribi posset *τῶνδέ γ' ἐχθίω.*

V. 1182. Sane *τοῖς τοῦ* interrogat Orestes, quia Electra non dixerat, cuius occisores in mente haberet, ut observat unus e scholiastis: sed rectius ille adnotasset, eximiam et plane divinam vim in hac interrogatione esse, quum non, quasi nesciat, interrogat Orestes, sed in iram effervescens, ubi patrem occisum recordatur.

V. 1184. Non Brunckius, ut ait Erfurdtius, *ἀνάγκῃ* scripsit pro *ἀνάγκη*, quod in vulgaribus edd. est, sed et codd. veteres eam scripturam

ΗΛΕΚΤΡΑ.

μήτηρ καλεῖται· μητρὶ δ' οὐδὲν ἐξισοῖ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τί δρῶσα; πότερα χερσίν, ἢ λύμῃ βίου;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

καὶ χερσὶ, καὶ λύμαισι, καὶ πᾶσιν κακοῖς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐδ' ὁὑπαρήξων, οὐδ' ὁ κωλύσων πάρα;

---

habent, et Ald. utraque Iuntina, Brub. aliaeque, et scribi sic iusserat Reiskius, qui etiam *προςτρέπει* legendum putabat. At v. Oed. R. 358. Antig. 270. Aesch. Prom. 989. Plura dedit Elmsleius in censura editionis meae Euripidis Supplicum ad v. 296. in Diar. class. fasc. XVI. p. 426. s. *Ἀνάγκῃ τῇδε* non est dativus, idem significans, quod *εἰς ἀνάγκην τήνδε*, sed ablativus: quis te mortalium hac serviendi necessitate cogit? Quod exquisitius dictum, pro, quis tibi hanc necessitatem imponit? *Ἀνάγκῃ προτρέπει* idem est quod *ἀναγκάζει*: et quum *ταῦτα* dicere deberet, pronomen ad nomen *ἀνάγκῃ* accommodavit, ut solent.

V. 1185. Propter *ἐξισοῖ* neutrali significatione comparant hoc cum Thucyd. VI. 87. *Ἴσα πράττει* apud Sophoclem interpretatur Suidas v. *ἐξισοῖ*.

V. 1188. Edd. vett. *οὐδ' ὁὑπαρήξων, οὔθ'*. Brunckius et Erfurdtius male dederunt *οὔθ'. ὁὑπαρήξων, οὔθ'*. Recte codd. Ven. uterque Mosc. atque, ut puto, alii utrubique *οὐδ'* habent.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

οὐ δῆθ᾽. ὅς ἦν γάρ μοι, σὺ προὔθηκας σποδόν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὦ δύςποτμ᾽, ὥς ὁρῶν σ᾽ ἐποικτείρω πάλαι.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

μόνος βροτῶν νῦν ἴσθ᾽ ἐποικτείρας ποτέ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

μόνος γὰρ ἥκω τοῖσι σοῖς ἀλγῶν κακοῖς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

οὐ δή ποθ᾽ ἡμῖν ξυγγενὴς ἥκεις ποθέν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἐγὼ φράσαιμ᾽ ἄν, εἰ τὸ τῶνδ᾽ εὔνουν πάρα.

V. 1189. Cod. Harl. σποδῷ.

V. 1190. Aug. c. ὦ δύςμορ᾽.

V. 1191. Brunckii D. et Ven. ἐμὲ pro ποτέ. Harl. με σύ. Νῦν ποτὲ est nunc tandem aliquando.

V. 1192. Erfurdtius, argumentationem pravam esse iudicans, τοῖς ἴσοις dedit. Cui merito obiicit Schaeferus, non statim, qui misericordia tangatur, etiam in doloris societatem venire; praetereaque Electrae responsionem non convenire cum hac coniectura. Cod. Aug. b. τοῖς σοῖς. Aug. c. τοῖς σοῖς ξυναλγῶν. Quod nisi interpretationis speciem haberet, coniici posset, μόνος γὰρ ἥκω σοῖς ξυναλγήσων κακοῖς.

V. 1193. Cod. Harl. ἢ pro οὐ, et deinde ἥκει. De particulis οὐ δή ποτε dictum ad Philoct. 1272.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἀλλ' ἔστιν εὔνουν, ὥςτε πρὸς πιστὰς ἐρεῖς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

μέθες τόδ' ἄγγος νῦν, ὅπως τὸ πᾶν μάθῃς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

μὴ δῆτα, πρὸς θεῶν, τοῦτό μ' ἐργάσῃ, ξένε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

πείθου λέγοντι, κοὐχ ἁμαρτήσει ποτέ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

μή, πρὸς γενείου, μὴ 'ξέλῃ τὰ φίλτατα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὔ φημ' ἐάσειν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὤ τάλαιν' ἐγὼ σέθεν,

V. 1195. Lips. b. ἐρεῖν.

V. 1198. Nihil caussae erat, quare librorum scripturam πείθου Brunckius in πιθοῦ mutaret. Vide ad v. 1003.

V. 1199. Elmsleio ad Oed. R. 1522. legendum videbatur, μὴ πρὸς γενείου, μ' ἐξέλῃ τὰ φίλτατα. Idque repetiit ad Heracl. 977. Non opus. Ac vulgatam tuetur Eustath. p. 129, 15. (97, 31.) Cod. Monac. μὴ 'ξέλῃς.

V. 1200. Revocavi veterum librorum scripturam ὤ τάλαιν'. Brunckius et Erfurdtius ὢ dederant.

Ὀρέστα, τῆς σῆς εἰ στερήσομαι ταφῆς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

εὔφημα φώνει. πρὸς δίκης γὰρ οὐ στένεις.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

πῶς τὸν θανόντ' ἀδελφὸν οὐ δίκῃ στένω;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὔ σοι προςήκει τήνδε προςφωνεῖν φάτιν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

οὕτως ἄτιμός εἰμι τοῦ τεθνηκότος;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἄτιμος οὐδενὸς σύ· τοῦτο δ' οὐχὶ σόν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

εἴπερ γ' Ὀρέστου σῶμα βαστάζω τόδε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἀλλ' οὐκ Ὀρέστου, πλὴν λόγῳ γ' ἠσκημένον.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ποῦ δ' ἔστ' ἐκείνου ταλαιπώρου τάφος;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐκ ἔστι. τοῦ γὰρ ζῶντος οὐκ ἔστιν τάφος.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

πῶς εἶπας, ὦ παῖ;

V. 1201. Ven. et MS. v. Livineii τῆς σῆς ὑστερήσομαι ταφῆς.

V. 1205. De constructione v. Schaefer. Melet. cr. p. 137 seq.

V. 1208. Suidas v. ἠσκημένον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.
ψεῦδος οὐδὲν ὧν λέγω.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
ἦ ζῇ γὰρ ἁνήρ;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
εἴπερ ἔμψυχός γ' ἐγώ.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
ἦ γὰρ σὺ κεῖνος;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
τήνδε προςβλέψασά μου
σφραγῖδα πατρός, ἔκμαθ' εἰ σαφῆ λέγω.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
ὦ φίλτατον φῶς.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
φίλτατον, συμμαρτυρῶ.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
ὦ φθέγμ', ἀφίκου;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
μηκέτ' ἄλλοθεν πύθῃ.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
ἔχω σε χερσίν;

V. 1216. Quod dicit, *μηκέτ' ἄλλοθεν πύθῃ*, cuiusmodi plurima reperiuntur, hanc vim habet, ut sit, ipse tibi dico.

V. 1217. Male Brunckius et Erfurdtius edide-

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὡς τὰ λοίπ' ἔχοις ἀεί.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὦ φίλταται γυναῖκες, ὦ πολίτιδες,
ὁρᾶτ' Ὀρέστην τόνδε, μηχαναῖσι μὲν
θανόντα, νῦν δὲ μηχαναῖς σεσωσμένον.

ΧΟΡΟΣ.

ὁρῶμεν, ὦ παῖ, κἀπὶ συμφοραῖσί μοι
γεγηθὸς ἕρπει δάκρυον ὀμμάτων ἄπο.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἰὼ γοναί, στροφή.
γοναὶ σωμάτων ἐμοὶ φιλτάτων,
ἐμόλετ' ἀρτίως,
ἐφεύρετ', ἤλθετ', εἴδεθ' οὓς ἐχρῄζετε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

πάρεσμεν· ἀλλὰ σῖγ' ἔχουσα πρόςμενε.

---

runt ὧς pro ὡς. Nam ὡς hic est sicut. Vide supra ad v. 125. et ad Aj. 904. Iidem ἔχοις, recte, quod pro var. lect. in cod. Ien. adscriptum. Reliquae edd. et plerique codd. ἔχεις: quidam codd. ἔχῃς.

V. 1220. Eustath. p. 647, 38. 1085, 65. (509. 23. 1115, 19.) Apud schol. Eurip. Orest. 61. legitur κἀπὶ συμφορᾷ γεγηθὸς ἕρπει δάκρυον ὀμμάτων ἄπο. Eamdem sententiam commemorans Nicephorus in scholiis ad Synesium p. 385. ἐπὶ συμφοραῖς γεγηθὸς etc.

V. 1221. Aug. b. c. ὁρῶ μὲν.

V. 1223. Brunckii membranae et E. cum codd Augustanis et Lipsiensibus et Mosc. 1. aliisque

ΗΛΕΚΤΡΑ.

τί δ' ἔστιν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

σιγᾶν ἄμεινον, μή τις ἔνδοθεν κλύῃ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἀλλ', οὐ τὰν Ἄρτεμιν,
τὰν αἰὲν ἀδμήταν,

---

codd. et Iunt. 2. bis praebent γοναί. Semel tantum Ald. Iunt. 1. et aliae vett. edd. et codd. Ven. Mosc. 2. alii.

V. 1228. τί δ' ἔστιν; cum littera paragogica codd. et edd. vett. Sed Aug. c. τί δ' ἔστι τοῦτο.

V. 1230. 1231. Plerique codd. et edd. vett. sic, ut dedimus: quidam libri scripti ἀλλ' οὐ μὰ τὰν vel τὴν Ἄρτεμιν, τὰν vel τὴν αἰὲν ἀδμήταν. Pessime Brunckius unum versum, quem trimetrum esse vult, ita composuit, ἀλλ', οὐ μὰ τάν γ' ἀδμήταν αἰὲν Ἄρτεμιν, qui si esset trimeter, sane cum Lobeckio ad Aiac. p. 242. ἀδμῆτιν vel ἄδμητον scribendum foret. At versus hi sunt iambici ischiorrhogici, ut quidem in libris scripti sunt: quamquam quum qui iis in antistropha respondent, optimum praebeant trimetrum, magna suspicio est fallere libros. Si non fallunt, comparari potest similis locus in Oed. R. 660. ubi ab numero ischiorrhogico initium fit, a quo vel statim ad dochmios, vel per dactylos cum anacrusi iambica transitur:

οὐ τὸν πάντων θεῶν
θεὸν πρόμον Ἅλιον,
ἐπεὶ ἄθεος ἄφιλος.

Nam medium horum membrum incertum est utrum dochmiacum sit, an dactylicum iambicam anacrusin habens.

τόδε μὲν οὔ ποτ᾽ ἀξιώσω τρέσαι
περισσὸν ἄχθος ἔνδον
γυναικῶν ὂν αἰεί.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὅρα γε μέντοι, κἀν γυναιξὶν ὡς Ἄρης
ἔνεστιν· εὖ δ᾽ ἔξοισθα πειραθεῖσά που.
ὀτοτοτοτοῖ, τοτοῖ,
ἀνέφελον ἐπίβαλες οὔ ποτε καταλύσιμον,

V. 1232. Delevi comma post *τρέσαι*. Neque enim, ut Monkius putat, *περισσὸν ἄχθος ὂν* nominativi sunt absoluti, sed accusativi, quos regit verbum *τρέσαι*. Sensus est: hanc quidem non dignam habebo, quam metuam, Clytaemnestrae nimiam semper severitatem.

V. 1235. Libri *γε μὲν δή*. Quod pridem reponi volueram *γε μέντοι*, etiam Blomfieldius restituendum censuit. Eadem emendatione opus Aeschylo Suppl. 281.

V. 1236. Hunc versum omittunt edd. Turn. Steph. Cant. et quae has sequuntur. Triclinii hoc factum puto iudicio, qui in antistropha unum tantum legi trimetrum vidisset.

V. 1237. Codd. et edd. vett. *ὀττοτοῖ*. Brunckius cum edd. quibusdam recentioribus *ὀτοττοτοί*. Mutanda haec sic putavi, ut antistrophicis responderent.

V. 1238. Livineii MS. p. *καλλύσιμον*. Caeterorum librorum scripturam tuentur etiam scholia Romana et Suidas, in v. *ἀνέφελον* afferens v. 1238—1241. Sensus est: apertum commemorasti numquam solubile, numquam obliviscendum, quale nostrum est, malum. *Λησόμενον* passive dictum observat

οὐδέ ποτε λησόμενον
ἀμέτερον
οἷον ἔφυ κακόν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἔξοιδα, ναὶ, ταῦτ᾽· ἀλλ᾽ ὅταν παρουσία
φράζῃ, τότ᾽ ἔργων τῶνδε μεμνῆσθαι χρεών.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὁ πᾶς ἐμοί, ἀντιστρ.
ὁ πᾶς ἂν πρέποι παρὼν ἐννέπειν
τάδε δίκᾳ χρόνος.
μόλις γὰρ ἔσχον νῦν ἐλεύθερον στόμα.

Triclinius pro *ἐπιλησθησόμενον*. Scholiastes: *ὁ δὲ νοῦς· λήθης τυχεῖν μὴ δυνάμενον.*

V. 1239. Post hunc versum Brunckius male posuerat lacunae signa.

V. 1242. Libri omnes, *ἔξοιδα καὶ ταῦτ᾽*, quod mutavi, quia *καὶ* quomodo hic poni potuerit, non apparet. Vide ad v. 1437. Pro *παρουσία* Mosc. 2. *παρουσίαν*. Aug. c. *παῤῥησία*, cum glossa *ἡ μνήμη*. Cod. Ien. *παῤῥησίαν*, cum glossa *νοεῖς ὑπάρχουσαν*. Sensus est: ubi res praesens admonebit, tum haec recordari oportebit. Quod videtur sic dictum esse, ut ipsius Clytaemnestrae innuatur praesentia. E Musgravii coniecturis una ingeniosa est, *φράζειν* pro *φράζῃ*.

V. 1246. Aug. b. c. Ven. uterque Lips. uterque Mosc. Harl. edd. vett. *δίκαια*. *Δίκᾳ* scribi observant scholia Romana, et sic ex Triclinii sententia Turn. et quae hanc sequuntur, ac Brunckius.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ξύμφημι κἀγώ. τοιγαροῦν σώζου τόδε.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

τί δρῶσα;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὔ μή 'στι καιρὸς, μὴ μακρὰν βούλου λέγειν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

τίς οὖν ἂν ἀξίαν
γε, σοῦ πεφηνότος,
μεταβάλοιτ' ἂν ὧδε σιγὰν λόγων;
ἐπεί σε νῦν ἀφράστως
ἀέλπτως τ' ἐςεῖδον.

V. 1248. Pessime scholiastae *τόδε* interpretantur *τὸ ἐλευθεροστομεῖν*. Vbi Orestes monuerat, non esse tempus memorandae patris caedi, Electra nullum esse tempus ait, quo id sibi non dicendum putet, hoc innuens, ne nunc quidem id importunum esse. Orestes, aliter eius verba interpretans, recte, inquit, ais, quodvis tempus huic rei convenire: itaque mane in hac sententia, et differ in aliud tempus, quae nunc non opportuna sunt. De verbo *σώζεσθαι* hac significatione usurpato v. Elmsl. ad Bacch. 791.

V. 1251. 1252. Veterum codd. et edd. scripturam restituit Brunckius, male ille tamen hos versus in unum trimetrum coniungens: vide ad v. 1230. Turpiter haec interpolavit Triclinius: *τίς δῆτ' οὖν ἀξίαν σοῦ μοι φανέντος νῦν*. Ne quem offendat *γὲ* in principio versus positum, meminerit velim hos duo versiculos, si illi, ut

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τότ' εἶδες, ὅτε θεοί μ' ἐπώτρυναν μολεῖν

. . . .

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἔφρασας ὑπερτέραν
τᾶς πάρος ἔτι χάριτος, εἴ σε θεὸς ἐπῶρσεν

---

videtur, ischiorrhogici sunt, una perpetuitate numeri cohaerere, ut potuerint etiam uno versu comprehendi. Sed ne legentibus ambigua esset numeri ratio, hic, ut saepius, membra versuum separare malui.

V. 1256. Aug. b. c. Ald. et vett. edd. *τότ' εἶδες, ὅτε θεοί μ' ὤτρυναν μολεῖν.* Sed Ven. uterque Lips. uterque Mosc. *ὅταν θεοί μ' ὤτρυναν.* Triclinii recensio, *ὅτε θεοί γέ μ' ὤτρυναν.* Cum Erfurdtio recepi Brunckii emendationem *ὅτε θεοί μ' ἐπώτρυναν.* Post hunc versum duorum versuum lacunam notavit Brunckius, trimetri, quem Orestes habuerit, et alius versiculi, quo ei Electra respondere inceperit. De trimetro verum vidit, non etiam de altero versu, ut iam ad Hecubam p. 71 seq. monui. Ac trimeter talem fere sententiam continuerit necesse est, *αὐτοὶ γεγῶτες τῆςδε τῆς ὁδοῦ βραβῆς.* Non enim apertius quid de oraculo Apollinis dictum fuisse, responsio Electrae indicat.

V. 1258. Triclinius quum in stropha *ὀτοττοτοῖ* positum videret, hic quoque eam interiectionem addidit, ineptissime. Recte eam ignorant et codd. et edd. vett. omisitque Brunckius, non tamen animadvertens, primum antistrophae versiculum respondere interiectioni in stropha positae.

V. 1259. Qui moras numerare satis habent,

ἁμέτερα πρὸς μέλαθρα·
δαιμόνιον
αὐτὸ τίθημ' ἐγώ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τὰ μέν σ' ὀκνῶ χαίρουσαν εἰργάθειν· τὰ δὲ
δέδοικα λίαν ἡδονῇ νικωμένην.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἰὼ χρόνῳ μακρῷ φιλτάταν ὁδὸν ἐπῳδ.

---

hunc versum, qui vulgo et hic et in stropha in duos distinctus est, satis bene cum strophico congruere putabunt. At insolens hoc metri genus foret, praetereaque apertissimum est, hunc versum ex duobus dochmiis constare. Ex quo consequitur, aliquid vitii hic latere. Nec dubitandum videtur, quin syllabae singulae syllabis responderint, ut in toto hoc loco: nam *ἀνέφελον* in strophico versu epicorum more prima longa esse videtur. Itaque non ausim neque *εἴ σε θεὸς ἐπῶρσέ τις*, neque *εἴ σε θεὸς ἐπούρισεν* commendare, licet hoc quidem satis speciosum sit. Nam Hesychius: *ἐπούρισεν, ὥρμησεν, ἀπέπεμψεν*, ut eum ad hunc ipsum locum respexisse suspiceris. Idem: *ἐπουρίσας, ἐφορμήσας*. Sed veri similius esse puto, *ἐπῶρσεν* interpretationem esse, petitam e praegresso *ἐπώτρυναν*, Sophoclem autem *ἐβίβασεν* vel aliud similis potestatis verbum posuisse. Triclinius turpiter hunc locum ita mutilavit, *εἴ σε θεὸς ἐς μέλαθρα.*

V. 1262. Mosc. 1. *τοῦτο* pro *αὐτό.*

V. 1264. Triclinius *σε λίαν*. Omittunt *σε* libri veteres omnes.

V. 1265. Triclinius, ut trimetrum efficeret, *γε* addidit post *μακρῷ.*

ἐπαξιώσας ὧδέ μοι φανῆναι,
μή τί με πολύπονον ὧδ' ἰδών,

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τί μὴ ποιήσω;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

μή μ' ἀποστερήσῃς
τῶν σῶν προςώπων ἡδονὰν μεθέσθαι.

V. 1267. Quum in uno libro scriptum invenisset Brunckius μή τι πολύστονον, omisso με, ut est etiam in Ven. sequutus est hanc scripturam, τι in τοι mutato. Solus codex Ienensis πολύπονον praebuit, quod metri caussa caeterorum librorum scripturae πολύστονον praetuli. Frequens est horum vocabulorum permutatio. In scholiis Romanis quod adnotatum est, ὧδ' ἰδών. γράφεται ὦ δ' ἰδών, non intelligo. Commemoratu dignum videtur, non spiritus, sed coronidis signum esse in littera ι: sed etiam in ω non spiritus, sed coronis posita.

V. 1269. Erfurdtius et Schaeferus Porsono obsequuti sunt, ad Eurip. Med. 734. ἁδονᾶν scribere iubenti, quod media forma ex Dawesii et Valckenarii decreto genitivum sibi postulet. Assentitur Monkius. At huiusmodi regulae eo plerumque vitio laborant, quod non ad omnes locos accommodari possunt. Μεθίεσθαι non magis quam λαμβάνεσθαι per se genitivum regit, sed tum demum, ubi partem alicuius rei omitti significamus. Vbi autem aliquid totum, quod nostrum est aut ad nos pertinet, nos omittere dicimus, nihil impedit, quin etiam accusativo utamur. Neglexerunt, qui regulam istam procuderant, Aeschyli locum, licet non vacuum menda, in Suppl. 856. κελεύω βίᾳ μεθέσθαι ἴχαρ

φρενί τ' ἄταν, quem comparavit cum nostro Doederlinus p. 23. In Phoenissis v. 522. (529. Pors. 519. Matth.) libri omnes *ἐκεῖνο δ' οὐχ ἑκὼν μεθήσομαι*, ut mihi quidem videtur, recte, etsi non nego dici ibi potuisse, quod Porsonus ex coniectura dedit, *ἐκείνου*. Librorum consensus fecit, ut etiam Matthiae de veritate decreti Dawesiani dubitaret. Atque auguror ego, hac quoque in re olim consensuros mecum esse viros doctos, etsi nunc etiam Elmsleium ad Med. 719. in contraria sententia esse, Schaeferumque eam ad Med. 734. in novissima editione defendere video. Hic quidem quae de eo verbo dicit, verissima sunt, sed tantum abest, ut opposita sint his quae supra a me sunt dicta, ut maxime cum iis conspirent. Nam *μεθίεσθαί τινος* est proprie quod prehenderis omittere, i. e. manum, quam inieceris, ab ea parte rei, quam teneas, retrahere. Itaque ut prehendere aliquid Graeci dicunt *λαμβάνεσθαί τινος*, sic prehensum omittere *μεθίεσθαί τινος* dicunt. Atqui partem quam tenes si omittis, sane omittis etiam totam rem, cuius ea pars est. At eo tamen non tollitur propria significatio, nec sequitur *μεθίεσθαι* etiam ibi, ubi non abstinere se, sed dimittere aliquid et ab se segregare notat, cum genitivo esse construendum. Quare minime contemnendum puto, quod in Alcest. 1114. quinque codd. praebent, *οὐκ ἂν μεθείμην σοῖς γυναῖκα προςπόλοις*. Sed haec omnia quid ad Electrae locum? Contendimus enim de lana caprina. Nam si quidquam, certissimum est recte se habere *ἡδονάν*, non modo quod genitivi isti, *τῶν σῶν προςώπων ἀδονᾶν*, valde putidi forent, sed quod accusativus *ἡδονὰν* e praegresso verbo *ἀποστερήσῃς* pendet, ita ut, si cui libet, ad *μεθέσθαι* ex accusativo illo genitivum supplere possit. Cuius constructionis rationem quum et Porsono et Schaefero bene cognitam fuisse ex

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἦ κάρτα κἂν ἄλλοισι θυμοίμην ἰδών.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ξυναινεῖς;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τί μὴν οὔ;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὦ φίλαι,
ἔκλυον ἄρ' ἂν ἐγὼ οὐδ' ἂν ἤλπισ' αὐδάν.

---

iis appareat, quae ad Med. v. 1396. adnotarunt, mirum est alterum malam emendationem fecisse, alterum obsequiosum probasse.

V. 1270. Qui nuper quosdam viros doctos nimius amor cepit particularum *τἂν*, Monkium quoque adduxit, ut eas hic pro *κἂν* reponendas putaret.

V. 1271. Libri omnes *τί μὴ οὔ.* At quid hoc significat? Scribendum *τί μὴν οὔ.* Sic etiam Seidlerus correxit, afferens Rhes. 705. *Η. δοκεῖς γάρ; Η. τί μὴν οὔ;* et 955. *τί μὴν ἔμελλον οὐ πέμψειν φίλοις κήρυκας, ἐλθεῖν, κἀπικουρῆσαι χθονί;* citansque Abreschium ad Aeschyl. lib. III. p. 23. omnia confundentem.

V. 1273. Libri omnes: *ἔκλυον ἂν ἐγὼ οὐδ' ἂν ἤλπισ' αὐδάν· ἔσχον ὀργὰν ἄναυδον, οὐδὲ σὺν βοᾷ κλύουσα τάλαινα.* Ante *ἂν* adieci *ἄρ'*. Nam hic versus vix dubitari potest quin sit iambicus trimeter catalecticus, quales haec epodus plures habet. Accedit quod et aptissima est illa particula et facillime excidere potuit. Blomfieldius *ὁρμὰν* coniicit pro *ὀργάν*, quae vocabula interdum permutentur. Vellem dixisset, quem sen-

sum putaret verborum esse. In scholiis Romanis manifesto duo scholia ad hunc locum prostant, quae quas interpretationes continent, earum nulla ex verbis, quae in textu sunt, elici potest. Primum hoc est: ὦ φίλαι, οἵαν ἤκουσα φήμην περὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἀπροςδόκητον, ἐφ' ᾗ οὔτε σιωπῆσαι αν ἠδυνάμην, οὔτε ἀκούσασα βοῆσαι. καὶ γὰρ ἡ ἡδονὴ προετρέπετο αὐτὴν βοῆσαι, καὶ ὁ φόβος ὁ περὶ τὸν Αἴγισθον καὶ τὴν μητέρα, σιωπῆσαι. ὅμως δὲ ἔχω σε φιλτάτην ἔχοντα πρόςοψιν. Alterum scholion hoc est: ὁ νοῦς· ἔκλυον αὐδήν, ἣν οὐδέποτε ἤλπισα καὶ ἔσχον τρόπον ἄναυδον τῷ μὴ δύνασθαι ἀκούειν, οὐδὲ βοῶντός τινος ἀκούειν δυναμένη· οὕτως ἐξέστην ἐμαυτῆς. λέγει δὲ περὶ τῆς ἀπωλείας τοῦ Ὀρέστου ὅτε ἤκουσεν. Similia alii scholiastae commenti sunt. Glossae codd. Lipss. ad ὀργὰν ἄναυδον: ὁρμὴν ἄφωνον, ἤγουν ἄφωνος ἐγενόμην. Et ad verba, quae sequuntur: ἤγουν καὶ κωφὴ ἐγενόμην, ὡς μηδὲ βοῶντος τινὸς ἀκούειν. Mera temeritas est Brunckii versio: o amicae, audivi quem ego numquam sperassem nuncium: vocem praeclusit stupor, nec audito acerbo casu misera eiulatum erumpere potui. Αὐδὰν non de nuncio, quo mortuus esse dictus erat Orestes, sed de voce ipsa reversi intelligi debere, luce clarius est. Neque de eo dubitari potest, quin ἄναυδον οὐδὲ σὺν βοᾷ κλύουσα ad hanc ipsam vocem referendum sit, quam obticuisse mortuo Oreste acceperat Electra. Praeterea magna offensio est in eo, quod verba ἔσχον ὀργὰν nullo modo cum praecedentibus cohaerent, et propterea etiam minus intelligi possunt. Quae verba si abessent, omnia plana forent. Sed quum non appareat, unde in textum venire potuerint, quumque nexus eorum cum praecedentibus nullus sit, excidisse aliquid videtur. Facile coniicias, ἂς ἔσχον ὀργὰν scribendum esse, vel etiam ἂν interiisse, absor-

* ἔσχον ὀργάν,
ἄναυδον οὐδὲ σὺν βοᾷ κλύουσα,
ἁ τάλαινα· νῦν δ' ἔχω σε·
προὐφάνης δὲ φιλτάταν ἔ-
χων πρόσοψιν, ἅς ἐγὼ οὐδ' ἂν
ἐν κακοῖς λαθοίμαν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τὰ μὲν περισσεύοντα τῶν λόγων ἄφες,

---

ptum ab ultima praecedentis vocabuli syllaba. Id non cum *ὀργάν*, sed cum *αὐδὰν* coniungi deberet, hac constructione, *ἃν ἄναυδον οὐδὲ σὺν βοᾷ κλύουσα, ἔσχον ὀργάν;* audivi, quam non speravissem vocem, quam indignata sum ubi mutam et soni expertem audivi. Ita significaret, audito fratris obitu eam se iram concepisse, ut ipsa vindicare Agamemnonem vellet. Fateor tamen, dolorem hic potius, quam iram commemorandum fuisse. Quare vereor ne plura verba exciderint, et hic quoque versus fuerit iambicus trimeter catalecticus.

V. 1275. Vulgo *κλύουσα τάλαινα. Ἁ τάλαινα* vel metri caussa scribendum erat. Systema trochaicum est, quod finiri necesse est versu brachycatalecto. Iambicum foret, si verbo *τάλαινα* inciperet, sed et mala verborum collocatione, et catalexi laborans, quum catalecticum, non hypercatalectum esse deberet. *Τάλαινα* sine articulo qui praeferret, inserere deberet *οὔποτ'* ante *οὐδ' ἄν*. Sed ita ictus potiores non in eas in quas deberent syllabas inciderent.

V. 1280. Hunc et quattuor sequentes versus affert Suidas v. *περιττά*, ubi literarum ordo *περισσά* postulabat.

καὶ μήτε μήτηρ ὡς κακὴ δίδασκέ με,
μήθ' ὡς πατρῴαν κτῆσιν Αἴγισθος δόμων
ἀντλεῖ, τὰ δ' ἐκχεῖ, τὰ δὲ διασπείρει μάτην.
χρόνου γὰρ ἄν σοι καιρὸν ἐξείργοι λόγος.
ἃ δ' ἁρμόσει μοι τῷ παρόντι νῦν χρόνῳ,
σήμαιν', ὅπου φανέντες, ἢ κεκρυμμένοι,
γελῶντας ἐχθροὺς παύσομεν τῇ νῦν ὁδῷ·
οὕτως δ', ὅπως μήτηρ σε μὴ 'πιγνώσεται
φαιδρῷ προσώπῳ, νῷν ἐπελθόντοιν δόμους
ἀλλ' ὡς ἐπ' ἄτῃ τῇ μάτην λελεγμένῃ
στέναζ'. ὅταν γὰρ εὐτυχήσωμεν, τότε
χαίρειν παρέσται, καὶ γελᾶν ἐλευθέρως.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἀλλ', ὦ κασίγνηθ', ὧδ' ὅπως καὶ σοὶ φίλον,
καὶ τοὐμὸν ἔσται τῇδ'· ἐπεὶ τὰς ἡδονὰς
πρὸς σοῦ λαβοῦσα, κοὐκ ἐμάς, ἐκτησάμην.
κοὐδ' ἄν σε λυπήσασα βουλοίμην βραχύ,

V. 1284. Apud Suidam in v. *χρόνου πόδα* scriptum exstat, *χρόνον γὰρ ἄν σοι καιρὸν ἐξαίροι λόγος*. Scholiastes: *ἀφαιρεῖται γάρ φησι τὴν εὐκαιρίαν τῶν μελλόντων πραχθῆναι, τῶν λόγων ἡ ἀδολεσχία.* Suspicari quem posse ait Brunckius, hunc *ἔργου γὰρ ἄν σοι καιρὸν ἐξείργοι λόγος* legisse. Ea Reiskii coniectura fuit. At scholiastes vulgatam interpretatus videtur. Eaque recte se habet, si *χρόνου καιρόν* dici putamus *τὸ καίριον τοῦ χρόνου*. Si *ἔργου* scripsisset Sophocles, dubitari potest an *μοι* potius, quam *σοι* fuisset dicturus.

V. 1288. Aug. c. male *οὕτω δ'*.

V. 1289. Non de se et Electra dicit *νῷν*, sed de se et Pylade. Vide v 1365

αὐτῇ μέγ' εὑρεῖν κέρδος. οὐ γὰρ ἂν καλῶς
ὑπηρετοίην τῷ παρόντι δαίμονι.
ἀλλ' οἶσθα μὲν τἀνθένδε, πῶς γὰρ οὔ; κλύων
ὀθούνεκ' Αἴγισθος μὲν οὐ κατὰ στέγας,
μήτηρ δ' ἐν οἴκοις· ἣν σὺ μὴ δείσῃς ποθ', ὡς
γέλωτι φαιδρὸν τοὐμὸν ὄψεται κάρα.
μῖσός τε γὰρ παλαιὸν ἐντέτηκέ μοι,
κἀπεί σ' ἐςεῖδον, οὔ ποτ' ἐκλήξω χαρᾶς
δακρυῤῥοοῦσα. πῶς γὰρ ἂν λήξαιμ' ἐγώ,

V. 1298. Libri omnes *ὑπηρεταίμην*, quod scholiastes ab Iohnsono editus Atticum esse vult. Forma huius verbi media quum vix videatur defendi posse, obsequendum duxi Elmsleio ad Heracl. 1017. et Oed. Col. 491. *ὑπηρετοίην* reponenti, monentique saepe harum formarum permutatione esse peccatum.

V. 1301. De constructione v. Schaeferi Melet. cr. p. 113. Elmsl. ad Heracl. 250.

V. 1302. Brunckii MS. C. *τοὐμὸν φαιδρόν*. Triclinius *γέλωτι φαιδρῷ*, et sic cod. Ien. atque Aug. b. in quo tamen supra scriptum *όν*. *φαιδρὸν* tuetur Eustathius p. 455, 44 (346, 51.)

V. 1304. Valde speciosa est Schaeferi coniectara in Melet. cr. p. 113. *χαρᾷ δακρυῤῥοοῦσα*, quum Electra hoc potius dicere debeat, se flere prae gaudio non destituram, quam non desituram cum lacrimis gaudere. Non ausim tamen librorum scripturam mutare, quam etiam Triclinius agnoscit, cuius haec verba sunt: *τοῦτο διπλῶς νοεῖται, ἢ οὔποτε παύσομαι τοῦ χαίρειν, κἂν εἰς δάκρυα ἔλθω· ἤ, ὃ καὶ κρεῖττον, ἐπειδὴ σὺ κελεύεις φαίνειν με σημεῖα χαρᾶς τῇ μητρί, οὐ παύσομαι τοῦ χαίρειν δακρύουσα, ὡς διὰ σὲ δῆθεν ὀφθήσομαι αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν χαίρουσα.* Poste-

ἥτις μιᾷ σε τῇδ' ὁδῷ θανόντα τε
καὶ ζῶντ' ἐςεῖδον; εἴργασαι δέ μ' ἄσκοπα·
ὥςτ', εἰ πατήρ μοι ζῶν ἵκοιτο, μηκέτ' ἂν
τέρας νομίζειν αὐτό, πιστεύειν δ' ὁρᾶν.
ὅτ' οὖν τοιαύτην ἡμὶν ἐξήκεις ὁδόν,
ἄρχ' αὐτὸς, ὥς σοι θυμός· ὡς ἐγὼ μόνη
οὐκ ἂν δυοῖν ἥμαρτον· ἢ γὰρ ἂν καλῶς
ἔσωσ' ἐμαυτήν, ἢ καλῶς ἀπωλόμην.

ΧΟΡΟΣ.

σιγᾶν ἐπῄνεσ'· ὡς ἐπ' ἐξόδῳ κλύω
τῶν ἔνδοθεν χωροῦντος.

---

rior explicatio plane inepta. Quum Graeci saepe primariam notionem participio comprehendant, ut monitum ad Aiacem v. 1113. omnia se recte habebunt, si sensum ita expresseris, *συνεχῶς χαιρήσω δακρύουσα.* Aliter, sed non recte schol. cod. Lips. *ἤγουν παύσομαι δακρυῤῥοοῦσα ἐκ τῆς χαρᾶς, ἤγουν ἐξ αἰτίας τῆς χαρᾶς.*

V. 1312. Plane similis est Thucydidis locus I. 33. *μηδὲ δυεῖν φθάσαι ἁμάρτωσιν, ἢ κακῶσαι ἡμᾶς, ἢ σφᾶς αὐτοὺς βεβαιώσασθαι.* Vbi non suspicatus esset Schaeferus ad Lamb. B. de ellips. p. 134. *ἓν* excidisse, si Sophoclis locum recordatus esset. Adde Andocidem p. 4. (11. Reisk. 106. §. 20. Bekk.) *ἐν ᾧ δυοῖν τοῖν μεγίστοιν κακοῖν οὐκ ἦν αὐτῷ ἁμαρτεῖν· ἢ γὰρ ἐμοῦ δόξαντος τὰ ὄντα μηνῦσαι κατ' ἐκείνου, ὑπ' ἐμοῦ ἀποθανεῖν, ἢ αὐτῷ σωθέντι, ἐμὲ ἀποκτεῖναι.* Quem locum similiter tentarunt viri docti. Addidit *θάτερον* Andocides p. 20. (78. Reisk. 150. §. 7. Bekk.)

V. 1314. Vulgo haec Oresti tribuuntur. Sed opportune adnotatum in scholiis Rom. *τινὲς τὸν χορόν φασι λέγειν ταῦτα.* Cod. Ven. *ἐπ' ἐξόδοις.*

V. 1315. *Χωροῦντος,* scilicet *τινός.* Ea res

ΗΛΕΚΤΡΑ.

εἴςιτ', ὦ ξένοι,
ἄλλως τε καὶ φέροντες οἷ' ἂν οὔτε τις
δόμων ἀπώσαιτ', οὔτ' ἂν ἡσθείη λαβών.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

ὦ πλεῖστα μῶροι καὶ φρενῶν τητώμενοι.
πότερα παρ' οὐδὲν τοῦ βίου κήδεσθ' ἔτι,
ἢ νοῦς ἔνεστιν οὔ τις ὑμιν ἐγγενής,
ὅτ' οὐ παρ' αὐτοῖς, ἀλλ' ἐν αὐτοῖσιν κακοῖς
τοῖσιν μεγίστοις ὄντες οὐ γιγνώσκετε;
ἀλλ' εἰ σταθμοῖσι τοῖςδε μὴ 'κύρουν ἐγὼ
πάλαι φυλάσσων, ἦν ἂν ὑμιν ἐν δόμοις
τὰ δρώμεν' ὑμῶν πρόσθεν ἢ τὰ σώματα·
νῦν δ' εὐλάβειαν τῶνδε προὐθέμην ἐγώ.
καὶ νῦν ἀπαλλαχθέντε τῶν μακρῶν λόγων,
καὶ τῆς ἀπλήστου τῆςδε σὺν χαρᾷ βοῆς,
εἴσω παρέλθεθ', ὡς τὸ μὲν μέλλειν, κακὸν
ἐν τοῖς τοιούτοις ἔστ', ἀπηλλάχθαι δ' ἀκμή.

---

movet Electram, ut ea respondeat, quae sine periculo audire possint domestici. In quibus notanda usitata tragicis ambiguitas. Nam domesticos haec de cinere mortui Orestis intelligere necesse est: ipsa de vivo intelligit, qui acceptus amicis, metuendus hostibus redierit.

V. 1318. Eustath. p. 1447, 57. 1749, 39. (Od. 99, 14. 529, 6.)

V. 1324. Sensus est: prius in aedibus facinus, quod agitis, quam vos ipsi, apparuisset. Scholiastes: *οἷον πρὶν ἰδεῖν τὰ σώματα ὑμῶν, οἱ ἐχθροὶ ἔγνωσαν ἂν τὰ βουλεύματα τῆς ψυχῆς.*

ΟΡΕΣΤΗΣ.

πῶς οὖν ἔχει τἀντεῦθεν εἰςιόντι μοι;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

καλῶς. ὑπάρχει γάρ σε μὴ γνῶναί τινα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἤγγειλας, ὡς ἔοικεν, ὡς τεθνηκότα.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

εἷς τῶν ἐν Ἅιδου μάνθαν᾽ ἐνθάδ᾽ ὢν ἀνήρ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

χαίρουσιν οὖν τούτοισιν; ἢ τίνες λόγοι;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

τελουμένων εἴποιμ᾽ ἄν· ὡς δὲ νῦν ἔχει,
καλῶς τὰ κείνων πάντα, καὶ τὰ μὴ καλῶς.

V. 1337. Scholiastes: καὶ τὰ μὴ καλῶς, ἀλλὰ κακῶς αὐτοῖς ἔχοντα, καὶ αὐτὰ νῦν καλῶς ἔχει, ἕως οὐδέπω τιμωρίας τυγχάνουσιν· ἅπερ λεγόμενα πρὸς ἄκρον ἐστὶ παροξυντικά. Apertius Triclinius: ἤγουν καὶ ἃ σκευωροῦνται κατ᾽ αὐτῶν, ἔτι καλῶς ἔχει αὐτοῖς, μήπω πέρας εἰληφότα. καὶ ἄλλως· καὶ κατὰ τἄλλα εὐτυχοῦσι, καὶ ὅτι μήπω δίκην δεδώκασιν· εἰ γὰρ καὶ μέλλουσι δώσειν, (τοῦτο γάρ ἐστι τὸ τὰ μὴ καλῶς) ἀλλ᾽ ὅτι μὴ ταχέως τοῦτο γίνεται, εὐτυχοῦσι. Plane haec aliena sunt a mente poetae. Hoc dicit paedagogus: ut nunc res se habet, bene omnia quod ad illos, etiam quae non bene: i. e. opportuna vobis omnia sunt, etiam scelestum Clytaemnestrae de morte Orestis gaudium, ex eoque maxima securitas.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

τίς οὗτος ἔστ᾽, ἀδελφέ; πρὸς θεῶν, φράσον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐχὶ ξυνίης;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

οὐδέ γ᾽ ἐς θυμὸν φέρω.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐκ οἶσθ᾽ ὅτῳ μ᾽ ἔδωκας εἰς χεῖράς ποτε;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ποίῳ; τί φωνεῖς;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὗ τὸ Φωκέων πέδον
ὑπεξεπέμφθην, σῇ προμηθείᾳ, χεροῖν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἦ κεῖνος οὗτος, ὅν ποτ᾽ ἐκ πολλῶν ἐγὼ
μόνον προςεῦρον πιστὸν ἐν πατρὸς φόνῳ;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὅδ᾽ ἔστι. μή μ᾽ ἔλεγχε πλείοσιν λόγοις.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὦ φίλτατον φῶς, ὦ μόνος σωτὴρ δόμων
Ἀγαμέμνονος, πῶς ἦλθες; ἦ σὺ κεῖνος εἶ,
ὃς τόνδε κἄμ᾽ ἔσωσας ἐκ πολλῶν πόνων;

V. 1339. Ξυνίης ex codd. quibusdam pro vulgato ξυνίεις, aut Brunckiano ξυνιεῖς restituit Erfurdtius.

ὦ φίλταται μὲν χεῖρες, ἥδιστον δ' ἔχων
ποδῶν ὑπηρέτημα, πῶς οὕτω πάλαι
ξυνών μ' ἔληθες, οὐδ' ἔπαινες; ἀλλά με
λόγοις ἀπώλλυς, ἔργ' ἔχων ἥδιστ' ἐμοί.
χαῖρ', ὦ πάτερ· πατέρα γὰρ εἰσορᾶν δοκῶ·
χαῖρ'. ἴσθι δ' ὡς μάλιστά σ' ἀνθρώπων ἐγὼ
ἤχθηρα, κἀφίλησ' ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

ἀρκεῖν δοκεῖ μοι. τοὺς γὰρ ἐν μέσῳ λόγους
πολλαὶ κυκλοῦσι νύκτες ἡμέραι τ' ἴσαι,
αἳ ταῦτά σοι δείξουσιν, Ἠλέκτρα, σαφῆ.
σφῷν δ' ἐννέπω 'γὼ τοῖν παρεστώτοιν, ὅτι
νῦν καιρὸς ἔρδειν· νῦν Κλυταιμνήστρα μόνη·
νῦν οὔ τις ἀνδρῶν ἔνδον· εἰ δ' ἐφέξετον,
φροντίζεθ' ὡς τούτοις τε καὶ σοφωτέροις
ἄλλοισι τούτων πλείοσιν μαχούμενοι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐκ ἂν μακρῶν ἔθ' ἡμὶν οὐδὲν ἂν λόγων,

V. 1351. Schaeferus signum interrogandi post ἔφαινες sustulit, et post ἥδιστ' ἐμοὶ collocavit. Dubito an altera interpunctio magis conveniat mori Graecorum.

V. 1357. Triclinius contra veteres libros dedit κυκλοῦνται. Activi neutraliter positi exemplum Brunckius ex Trach. 130. adscripsit. Schaeferus κυκλοῦσι hic putat futurum Atticum esse. Ego non video, cur non potius pro praesente habendum sit.

V. 1359. Libri omnes, σφῷν δ' ἐννέπω γε, quod correxi, quia γὲ, neque si ad ἐννέπω, neque si ad σφῷν referatur, tolerabilem sensum praebet.

Πυλάδη, τόδ' εἴη τοὔργον· ἀλλ' ὅσον τάχος
χωρεῖν ἔσω, πατρῷα προςκύσανθ' ἕδη
θεῶν, ὅσοιπερ πρόπυλα ναίουσιν τάδε.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἄναξ Ἄπολλον, ἵλεως αὐτοῖν κλύε,
ἐμοῦ τε πρὸς τούτοισιν, ἥ σε πολλὰ δὴ
ἀφ' ὧν ἔχοιμι, λιπαρεῖ προὔστην χερί.
νῦν δ', ὦ Λύκει' Ἄπολλον, ἐξ οἵων ἔχω,
αἰτῶ, προπιτνῶ, λίσσομαι, γενοῦ πρόφρων
ἡμῖν ἀρωγὸς τῶνδε τῶν βουλευμάτων,
καὶ δεῖξον, ἀνθρώποισι τἀπιτίμια
τῆς δυςσεβείας οἷα δωροῦνται θεοί.

ΧΟΡΟΣ.

Ἴδεθ' ὅπη προνέμεται — στροφή.
τὸ δυςέριστον αἷμα φυσῶν Ἄρης.
βεβᾶσιν ἄρτι δωμάτων ὑπόστεγοι
μετάδρομοι κακῶν πανουργημάτων

V. 1366. Errant ad Thom. M. p. 266. Valcken. Ἕδη enim simulacra interpretantur, ut Thomas, apud quem *προςκυνήσαντες* legitur. Rectius aras intellexeris.

V. 1368. Hunc et quinque seqq. versus affert Suidas v. *ἐξ οἵων*, ubi *αὐτῶν κλυω* legitur, et *ἣ σε*, et *αὐτῶ προςπιτνῶ*. Idem v. *λιπαρεῖ*, verbis aliquot omissis affert v. 1368—1374. ubi *ἣ σε* et *αὐτὴ προςπιτνῶ*. Elmsleius ad Heracl. 618. *προπίτνω*.

V. 1374. Suidas v. *ἐπιτίμια* et *τἀπιτίμια*.

V. 1377. *Ἅρμα* pro *αἷμα* Cod. Ien. et scholiastes a Brunckio editus.

V. 1378. Aug. b. *βεβᾶσι δ' ἄρτι*.

ἄφυκτοι κύνες.
ὥςτ' οὐ μακρὰν ἔτ' ἀμμένει
τοὐμὸν φρενῶν ὄνειρον αἰωρούμενον.
παράγεται γὰρ ἐνέρων ἀντιστρ.
δολιόπους ἀρωγὸς εἴσω στέγας,
ἀρχαιόπλουτα πατρὸς εἰς ἑδώλια,
νεοκόνητον αἷμα χειροῖν ἔχων·

V. 1380. Aut de Oreste et Pylade, aut de Furiis haec accipienda monet scholiastes. Furias intelligit etiam Eustathius p. 763, 39. 40. 768, 56. (668, 13. 15. 675, 43.) Sic etiam Brunckius: et gravis sane haec sententia foret: sed quum non apertius nominatae sint, Oresten et Pyladen dici puto.

V. 1381. Triclinius *μακράν γ'*.

V. 1382. Notandum *ὄνειρον* pro *φαντασία* dictum. Recte enim monet scholiastes, non esse de somnio Clytaemnestrae cogitandum. *Τοὐμὸν ὄνειρον φρενῶν* citat Eustath. p. 533, 11. (404, 1.)

V. 1385. *Ἀρχαιόπλουτα πατρὸς ἑδώλια* ex h. l. affert Suidas in v. *ἑδώλια*, interpretans *ἑδράσματα*. Atque *ἑδράσματα* Ald. Iunt. 1. et codd. vett. sed Triclinius *ἑδώλια* dedit, idque etiam scholia Romana tuentur, et Iunt. 2.

V. 1386. Libri, *νεακόνητον αἷμα χεροῖν* (Triclinius *χειρῶν*) *ἔχων*. Vnde Hesychius, Suidas, grammaticus in Bekkeri Anecd. T. I. p. 356, 20. *αἷμα* ab Sophocle pro *μάχαιρα* dictum aiunt. Etymol. p. 35, 4. *αἱμάτη, μάχαιρα παρὰ Σοφοκλεῖ*. Error grammaticorum ex prava scriptura *νεακόνητον* ortus. Recte in scholiis Romanis scriptum esse *νεοκόνητον*, metrum docet, etsi scholiastes male interpretatur, *τὸ ξίφος τὸ ἠκονημένον εἰς αἷμα καὶ φόνον*. Immo *νεοκόνητον αἷμα χειροῖν ἔχων* est recens profuso sanguine

ὁ Μαίας δὲ παῖς
Ἑρμῆς σφ' ἄγει, δόλον σκότῳ
κρύψας, πρὸς αὐτὸ τέρμα, κοὐκ ἔτ' ἀμμένει.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὦ φίλταται γυναῖκες, ἄνδρες αὐτίκα στρ. ά.
τελοῦσι τοὔργον· ἀλλὰ σῖγα πρόςμενε.

---

manus conspersas habens. Defendi hanc coniecturam in ed. maiore Erfurdtii ad Antig. 446. Non levis accedit auctoritas ab imitatione Euripidis in Electra v. 1172. ἀλλ' οἵδε, μητρὸς νεοφόνοις ἐν αἵμασιν πεφυρμένοι, βαίνουσιν ἐξ οἴκων πόδα.

V. 1388. Ald. Iunt. 1. et vett. codd. Ἑρμῆς ἐπάγει. Alteram scripturam, quae est in Iunt. 2. et quam etiam vetus scholiastes habuisse videtur, sequitur Triclinius, qui οἱ δὲ γράφοντες ἐπάγει, inquit, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι τοῦτο νοεῖν, γράφουσι. Caeterum Mercurii mentio non fit propter Myrtilum, filium eius, sed quia deductor ad inferos est, idemque adiutor fallaciae.

V. 1390. Responsionem versuum, quae hinc est, animadvertit quidem Erfurdtius, personarumque descriptionem meliorem dedit, sed falsus est in eo, quod, quum quattuor versus deesse animadvertisset, eorum quartum post v. 1426. excidisse statuit. Etenim id ei re iterum iterumque perpensa assentior, planeque persuasum habeo, conturbari carminis antistrophici rationem, nisi intercidisse illos quattuor versus credamus. Nam ne commemorem lacunosum hoc carmen esse aperte e v. 1426. cognosci, ipsi illi loci, in quibus aliquid periisse putamus, eiusmodi sunt, ut res ipsa ratioque colloquii aliquid deesse arguat. Horum locorum primus est post v. 1417.

ΧΟΡΟΣ.

πῶς δή; τί νῦν πράσσουσιν;

(1427. Br.) ubi quis non exspectet exclamare Electram, *ἰὼ ἰὼ Δίκα*, et addere aliquid, quo matrem merito poenas dedisse occisi mariti dicat, id autem confirmari deinde ab Oreste? Alter hiatus est post v. 1423. (1429. Br.) ubi aliter quam consueverunt tragici colloquia adornare, statim id quod chorus dixerat iteratur ab Electra, non interposito Orestis aliquo dicto. Atque hunc tacere tanto magis mirum foret, quod quamvis sedulo monitus ut abeat, tamen, priusquam id facit, multa etiam loquitur alia. Quare mihi vix videtur dubitari posse, quin ille, ubi a choro conspectum audivit Aegisthum, tale quid dixerit: *ἀλλ' ἐξίκοιτό γ', ὡς παρεσκευάσμεθα.* Ita vero apte iam monet Electra, *ὦ παῖδες, οὐκ ἄψορρον;* Constat autem carmen ex duabus deinceps strophis earumque antistrophis, ita ut quae in prima stropha chori vel Clytaemnestrae verba sunt, in antistropha sint Electrae, praeter primos duos antistrophae versus, qui, ut haec ipsa responsionis lex observari posset, necessario chori esse debebant; quae autem Electra habet in stropha, in antistropha data sunt Oresti. In secunda stropha atque antistropha chorus sibi ipsi, pariterque Electra respondent, sed in antistropha Orestis verba sunt, quae in stropha fuerant Clytaemnestrae, cuius ille in mortuae locum successit. Aliam rationem ineundam putavit Seidlerus in libro de verss. dochm. p. 247. seq. quae mihi non videtur probari posse, quum illa, quam proposuimus, et maxime simplex sit, et firmissime muniatur versuum inter personas divisionibus.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἡ μὲν ἐς τάφον
λέβητα κοσμεῖ, τὼ δ' ἐφέστατον πέλας.

ΧΟΡΟΣ.

σὺ δ' ἐκτὸς ἦξας πρὸς τί;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

φρουρήσουσ' ὅπως
Αἴγισθος ἡμᾶς μὴ λάθῃ μολὼν ἔσω.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

αἰαῖ. ἰὼ στέγαι,
φίλων ἔρημοι, τῶν δ' ἀπολλύντων πλέᾳ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

βοᾷ τις ἔνδον. οὐκ ἀκούετ', ὦ φίλαι;

V. 1394. Thomas M. p. 328.

V. 1395. *Ἡμᾶς* post Reiskium a Brunckio additum, idque ut glossa supra scriptum in cod. Ien. Triclinius inepte posuit *Αἴγισθος αὐτός*. V. Porson. ad Hecub. 1175.

V. 1396. Vulgo quater *αἰ*. Bis habet cod. Ven. et schol. Rom. quos sequutus sum, ut versus fieret dochmiacus, quod usitatum aptumque in tali re metrum est.

V. 1397. Acute observavit Elmsleius ad Med. 259. not. h. vulgatum *πλέαι* analogiae repugnare, quae *πλέᾳ* scribi postulet. Non attendit ad hanc rationem Buttmannus in grammatica Graeca. Quum in veterrimis libris iota non subscriberetur, sed in caeterarum reciperetur litterarum ordinem, postea, ubi subscriptio introducta est, librarii falsa analogiae specie decepti in utramque partem peccarunt, et *πλέαι* pro *πλέᾳ*, et *γήρᾳ* pro *γήραι* scribentes.

ΧΟΡΟΣ.

ἤκουσ' ἀνήκουστα δύ- στρ. β'.
στανος, ὥστε φρῖξαι.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

οἴ μοι τάλαιν'. Αἴγισθε, ποῦ ποτ' ὢν κυρεῖς;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἰδοὺ μάλ' αὖ θροεῖ τις.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

ὦ τέκνον, τέκνον,
οἴκτειρε τὴν τεκοῦσαν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἀλλ' οὐκ ἐκ σέθεν
ᾠκτείρεθ' οὗτος, οὔθ' ὁ γεννήσας πατήρ.

V. 1402. Ald. Iuntt. et vett. codd. ὦ τέκνον, ὦ τέκνον. Alterum ὦ iam a Triclinio omissum.

V. 1404. Libri οὔθ'. Quod videri potest in οὐδ' esse mutandum, praesertim hac in collocatione verborum. Sed quae de consociatione negationum οὔ—οὔτε in censura Medeae ab Elmsleio editae ad v. 4. et 1321. et hic illic ad Sophoclem, ut ad Ai. 282. 1178. dixi, etiam in hunc locum quadrare, et quidem ita ut etiam fortior reddatur oratio, sic intelligas, si in recitando paullum subsistas post ᾠκτείρεθ', hoc modo: ἀλλ' οὐκ ἐκ σέθεν ᾠκτείρεθ', οὗτος, οὔθ' ὁ γεννήσας πατήρ. Quo fit ut sensus sit, ἀλλ' οὐκ ἐκ σέθεν ᾠκτείρετο οὔθ' οὗτος οὔθ' ὁ γεννήσας πατήρ. Sic enim verbum unum ᾠκτείρετο utrumque, et Oresten et Agamemnonem, complectitur: sed si in unam sententiam recitando

ΧΟΡΟΣ.

ὦ πόλις, ὦ γενεὰ τάλαινα· νῦν σε
μοῖρα καθαμερία φθίνειν, φθίνειν.

---

coniunges ἀλλ' οὐκ ἐκ σέθεν ᾤκτείρεθ' οὗτος, necessario οὐδ' erit scribendum, quia tum duae sunt sententiae, quarum alteri opus est iterato verbo ᾠκτείρετο.

V. 1406. Vulgo καθημερία. Doricam formam quam in Triclinii recensione esse Brunckius ait, certe editiones ad eam recensionem factae non habent: habet tamen codex Aug. c. supra scripto ad secundam syllabam η. Idem codex bis φθίνει, quod Ald. et plerique codd. semel habent. Glossae φθείρει interpretantur. Adeo rara est activa huius verbi significatio, ut merito suspecta sit. Et non posse defendi visa est Valckenario in Diatr. in Eurip. fr. p. 6. etsi immemori huius loci. Schneiderus in lex. Gr. affert Charitonem I. 1. p. 3, 5. ἤδη τοῦ τραύματος αὐτὸν φθίνοντος: quod exemplum nullius momenti est, praesertim quum videatur corruptum esse. Veri simile est enim φθίσοντος scripsisse Charitonem. Apud Sophoclem scholiastes vulgatam habuit, qui scribit: ὦ γενεὰ τοῦ οἴκου τούτου, κατὰ ταύτην σε τὴν ἡμέραν ἡ μοῖρα εἰς φθορὰν καὶ ἐλάττωσιν ἄγει τοῦ γένους. Coniecturae in promptu sunt faciles, una ut σε mutetur in σοι, quod tamen minus placet, quia etiam antistrophicus versus brevi syllaba finitur; alia, ut servato σε, scribatur φθιεῖ, φθιεῖ, quae iusta est futuri forma, licet eam me non meminerim apud tragicos reperisse; denique ut reponatur infinitivus φθίνειν, φθίνειν, quae quod et lenissima et aptissima emendatio videbatur, est a me nunc in textum admissa. Intellige ἐστίν. Oportebat καθαμερίαν dici, sed transtulit in fatum.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

ὤ μοι πέπληγμαι.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

παῖσον, εἰ σθένεις, διπλῆν.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

ὤ μοι μάλ' αὖθις.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

εἰ γὰρ Αἰγίσθῳ γ' ὁμοῦ.

ΧΟΡΟΣ.

τελοῦσ' ἀραί· ζῶσιν οἱ γᾶς ὑπαὶ κείμενοι.
πολύρρυτον γὰρ αἷμ' ὑπεξαιροῦσι τῶν
κτανόντων οἱ πάλαι θανόντες.

V. 1408. Libri omnes, *εἰ γὰρ Αἰγίσθῳ θ' ὁμοῦ*, quod non potest aliter defendi, quam si sic interpungatur: *εἰ γάρ, Αἰγίσθῳ θ' ὁμοῦ*: utinam vere percussa sis, simulque Aegisthus. Sed nemo non videt, parum hoc aptum fore. Quare *θ'* in *γ'* mutavi: quod quum, ut solet, in *τ'* abiisset, librarii ob spiritum asperum *θ'* posuerunt.

V. 1409. Ald. et codd. vett. ac scholia Rom. *τελοῦσιν ἀραί*. Emendatum in recensione Triclinii, non etiam, quod mox vulgo legitur *γᾶς ὑποκείμενοι*, correctum a Brunckio.

V. 1410. Non satis accurate scholiastes: *ἐκχέουσι τὸ αἷμα τῶν φονευσάντων οἱ φονευθέντες*. *Ὑπεξαιρεῖν* est occulta et recondita promere. Oed. R. 227. *κεἰ μὲν φοβεῖται τοὐπίκλημ' ὑπεξελὼν αὐτὸς καθ' αὑτοῦ.* Eurip. Hipp. 638. *ὄλβον δωμάτων ὑπεξελών.*

ΧΟΡΟΣ.

καὶ μὴν πάρεισιν οἵδε· φοινία δὲ χεὶρ ἀντ. α΄.
στάζει θυηλῆς Ἄρεος, οὐδ' ἔχω ψέγειν.

V. 1442. Vulgo v. 1442. — 1443. inter Electram et Oresten ita divisi erant, ut Orestes a verbis *τὰν δόμοισι* loqui inciperet. Erfurdtius strophicorum versuum indicio meliorem personarum distributionem restituit, in eo tantum falsus, quod primos duos versus Electrae, haec verba autem, *Ὀρέστα, πῶς κυροῦντα* (sic enim scripsit pro *κυρεῖ*) choro tribuit.

V. 1443. Libri, *οὐδ' ἔχω λέγειν.* Ex Erfurdtii coniectura dedi *ψέγειν*, siquidem non videtur dubitari posse, quin hi duo versus chori sint. Nihil adnotavit vetus scholiastes. Vulgatam interpretatur scholiastes cod. Ien. *οὐδὲ δύναμαι λέγειν, ὦ Ὀρέστα, πῶς ὑπάρχει, ἤγουν ποταπά ἐστι τὰ ὑφ' ὑμῶν πεπραγμένα.* Scholiastes ab Iohnsono editus: *στάζει αἵματος, Ἀττικῶς, ὡς ἐπὶ τοῦ ὕδατος. σταλάζει σταλαγμοὺς φόνου αἵματος, ἤγουν ὃ εἰργάσατο ὁ φόνος. ἀμηχανοῦσα ὑπὸ τῆς χαρᾶς τοῦτο λέγει. εἶτα ἐπιστρεφομένη πρὸς τὸν Ὀρέστην, λέγει, Ὀρέστα πῶς κυρεῖ. πρὸς ὃ ἀπαντᾷ ὁ Ὀρέστης, τὰν δόμοισι μὲν καὶ τὰ ἑξῆς.* Nisi fallor, quod hic dicit, *ἀμηχανοῦσα ὑπὸ τῆς χαρᾶς τοῦτο λέγει*, ad eamdem illam scripturam, *οὐδ' ἔχω λέγειν*, spectat. Eam si quis volet defendere, scribere debebit, *οὐ δ' ἔχω λέγειν*—cum aposiopesi, i. e. non autem habeo dicere, interfecerintne Clytaemnestram, an vulneraverint tantum, an ipsi sauciati sint. Verum ea satis frigida sententia foret, quia non dubium erat quin statim rem cogniturae essent. Sed non minus alienum est, si id quod cum Erfurdtio reposui, ut ille fecit, de caede matris, quam probet chorus, intelligitur. Id enim ne personae chori parum conve-

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὀρέστα, πῶς κυρεῖ δέ;

---

niat, certe non convenit tempori, quippe re nondum comperta. Itaque commate distinxi post Ἄρεος, ut verba illa ad cruorem, quo isti sunt affatim conspersi, referatur. Quod est Homeri imitatione dictum Iliad. δ. 539. ἔνθα κεν οὐκέτι ἔργον ἀνὴρ ὀνόσαιτο μετελθών.

V. 1444. Libri veteres, πῶς κυρεῖ. Triclinius inepte, πῶς κυρεῖ γε. Brunckius labantem versum restituit τά γ' ἐν δόμοισι μὲν scribendo. At librorum scripturam, τἀν δόμοισι μὲν, veram esse, stropha docet. Nam ita ubique verba distributa sunt, ut iisdem in locis versuum personae mutentur. Ego facillimum iudicavi, quod Erfurdtius in schedis suis coniecit. Nam quod Reisigius in Coniect. p. 238. reponi volebat, πῶς κυρεῖτε; non convenit cum sequentibus, quae aperte ad κυρεῖ accommodata sunt. Idem vero in Enarr. Oed. Col. p. 70. perperam coniici ait πῶς κυρεῖ δέ, quia hac specie loquendi exordiri non liceat colloquium: atqui Electram illis verbis novum ingredi cum fratre sermonem, ergo non convenire δέ. Bene et naviter conclusa haec ratio est: modo quam logici propositionem maiorem vocant, concedatur. At quaenam est illa quam dicit species loquendi? Si solum δέ, multi ita exorsi sunt colloquium, primus autem Homerus, ut Iliad. ζ. 123. τίς δὲ σύ ἐσσι, φέριστε, καταθνητῶν ἀνθρώπων; Sin δὲ praegresso nominis vocativo, ipse eo quem conferri iubet loco in Comm. crit. ad v. 585. e Xenophonte Mem. Socr. II. 9, 2. exemplum apposuerat. Scilicet ubicumque in initio sermonis est δέ, non potest illud non ad aliquam suppressam sententiam referri. Ea quae hic sit, in promptu est. Nam si integra esset Electrae

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τἀν δόμοισι μὲν,
καλῶς, Ἀπόλλων εἰ καλῶς ἐθέσπισεν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

τέθνηκεν ἡ τάλαινα;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

μηκέτ' ἐκφοβοῦ,
μητρῷον ὥς σε λῆμ' ἀτιμάσει ποτέ.·

ΗΛΕΚΤΡΑ.

. . . .
. . . .

ΟΡΕΣΤΗΣ.

. . . .

ΧΟΡΟΣ.

παύσασθε. λεύσσω γὰρ Αἴ- ἀντ. β'.
γισθον ἐκ προδήλου.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

. . . .

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὦ παῖδες, οὐκ ἄψοῤῥον;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

εἰςορᾶτε ποῦ
τὸν ἄνδρ';

---

oratio, primo ad chorum, deinde ad Oresten conversa diceret: video quidem, quod dicis, sanguine manus horum madere, sed, Oresta, quomodo se habet res? Caeterum etiam in media oratione est ubi δὲ ad omissam sententiam referatur, ut supra v. 583.

V. 1425. Suid. in v. προάστειον: εἰςορᾶτέ που τὸν

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἐφ' ἡμῖν οὗτος ἐκ προαστίου
χωρεῖ γεγηθὼς . . . .

ἄνδρ' ἐφ' ἡμῖν· οὗτος ἐκ προαστίου χωρεῖ γεγηθώς. Et sic libri quoque, nisi quod Ald. Iuntt. et aliquot codd. ὑμῖν et pars librorum προαστείου habent. Ald. Iunt. 1. et aliquot codd. haec omnia praecedentibus verbis Electrae continuant. Alii codd. ut Aug. b. c. Iunt. 2. εἰσορᾶτέ που τὸν ἄνδρ' ἐφ' ἡμῖν Oresti, sequentia verba, quae in aliis, ut in Lips. b. chori sunt, Electrae tribuunt. Nihil prodest ad explicandum hunc locum, quod in codd. nostris ad εἰσορᾶτε adnotatum est ἀντὶ τοῦ ὁρᾶτε, ad ἐφ' ἡμῖν autem ἀντὶ τοῦ παρ' ἡμῖν, ἤγουν πλησίον ἡμῶν. Haeremus et in personarum distinctione, et in explicatione verborum. Si Electrae tribuuntur haec omnia, quae media sunt inter duo dicta chori, satis bene procedit oratio, nisi quod incommoda est particula πού, pro qua τοὶ potius dictum oporteret. At nullo modo credi potest, non esse hic etiam Orestis aliquas partes: quem nihil interloqui quum omnino usitatae colloquiorum rationi repugnaret, tum laederet etiam legem carminis antistrophici, quam in caeteris versibus videmus diligentissime esse servatam. Quod si Oresti cum quibusdam libris haec verba adscribuntur, εἰσορᾶτέ που τὸν ἄνδρ' ἐφ' ἡμῖν, quae duobus modus intelligi possunt, aut sic, videtisne alicubi virum in propinquo? aut sic, num forte videtis virum in propinquo? utrumvis languidum, ne dicam ineptum est. Non ambigue enim conspici Aegisthum iam chorus dixerat, et non longe eum abesse monstravit admonitio Electrae. Itaque hoc potius, quod quivis in tali caussa scire cu-

peret, quaerere Oresten veri simile est, ubi videant Aegisthum. Propterea iam in prima editione dedi accentu atque interpunctione mutatis, *εἰςορᾶτε ποῦ τὸν ἄνδρ'*; at non debebam tamen interpretari, ubi eum videtis? Nam ubi vocula interrogativa verbo postponitur, verbum ipsum non est interrogatione comprehensum, nisi si duplex interrogatio est, una in vocula interrogativa, altera in verbo quod eam praecedit. Quare verba illa non possunt nisi aut hoc significare: videtis virum: ubi? i. e. affirmatis vos eum videre: ubi videtis? aut hoc: videtis virum? ubi? Vtrumque propemodum eodem redit, quia hic quidem sive cum interrogatione sive sine interrogatione dicas videtis, existimandum id est mirantis esse, quod istae videre se dicant eum, quem ipse non videat. Malim tamen hoc eo modo dictum, qui usitatior est, *εἰςορᾷς δὲ ποῦ τὸν ἄνδρα*; quae locutio si plene proferatur, hanc vim habet: *φὴς μὲν εἰςορᾶν, εἰςορᾷς δὲ ποῦ*; Sed quaerendum nunc est etiam de verbis *ἐφ' ἡμῖν οὗτος*, quae ipsa quoque, si servanda est aequalitas antistrophica, tribui debent Oresti. Et sic olim existimabam, putabamque ita haec intelligi posse: an huc ad nos tendit? Id vero iam dubito an fieri nequeat. Nam etsi pronomina *ὅδε* et *οὗτος* saepissime ita dicuntur, ut adverbiis hic vel huc verti possint, de quo usu copiose dixit Schaeferus in Melet. cr. p. 77. seq. tamen vereor ne non possint aliter eum significatum admittere, quam quum quis ipse eum videt, de quo loquitur. Quare si Oresti haec verba tribuerentur, sine interrogatione proferri deberent, ut ille iam ipse quoque Aegisthum conspiciens diceret, ecce hic in propinquo est. At neque usitata est tragicis talis orationis conversio, neque convenit ea cum responso Electrae, quam apertum est quaerenti indicare ubi sit Aegisthus. Itaque eam

ΧΟΡΟΣ.

βᾶτε κατ' ἀντιθύρων ὅσον τάχιστα,
νῦν, τὰ πρὶν εὖ θέμενοι, τάδ' ὡς πάλιν.

---

nunc rationem praetuli, quam et res et verba ut maxime simplicem naturaeque consentaneam commendant, ut Electrae orationem verbis ἐφ' ἡμῖν οὗτος inciperem. At, inquis, repugnat personarum in strophico versu distributio. Est id quidem ita: sed primo etiam alibi, si res exigere videretur, ea licentia usi sunt tragici: vide Elem. d. m. lib. III. cap. 20. deinde vero ad illud attendendum est, si negligitur aequalis antistrophicorum comparatio, id multo rectius ita fieri, ut multum, quam ut parum ab ea discedatur. Cave enim putes Sophoclem, ut in libris nonnullis est, verba εἰςορᾶτέ που τὸν ἄνδρ' ἐφ' ἡμῖν Oresti daturum fuisse, nisi etiam duas alias adiecisset syllabas. Nam haec imperitia poetae esse videretur, qui ibi, ubi exspectaretur aequalitatis illius observatio, nesciret eam paucis adiectis syllabis conservare. Contra si aliquanto prius mutatur persona, consilio potius et propter idoneam rationem id factum iudicatur. Veri simile est autem Electrae dictum tale fere fuisse: ἐφ' ἡμῖν οὗτος ἐκ προαστίου χωρεῖ γεγηθὼς κάρτα σὺν σπουδῇ ποδός.

V. 1427. Scholiastae: πορεύθητε κατὰ τῶν ὄπισθεν τῆς θύρας μερῶν. ἀντίθυρα, τὰ ὄπισθεν τῆς θύρας, ὥςπερ ἀντικνήμια, τὰ ὄπισθεν τῶν κνημῶν. Est ἀντίθυρον locus in aedibus interior oppositus foribus: v. Lucian. Alexandro 16. T. II. p. 224. et Hemsterh. Append. Animadv. p. 15.

V. 1428. Scholiastes: τὰ μὲν πρὶν εὖ θέμενοι τὰ κατὰ τὴν Κλυταιμνήστραν, ὡς καὶ ὑμῖν εὖ εἴη τὰ κατὰ Αἴγισθον. Male. Triclinius aposiopesin adhibuit, quem sequuti sunt interpretes alii. At

ΟΡΕΣΤΗΣ.

θάρσει· τελοῦμεν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ᾗ νοεῖς, ἔπειγέ νυν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

καὶ δὴ βέβηκα.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

τἀνθάδ' ἂν μέλοιτ' ἐμοί.

ΧΟΡΟΣ.

δι' ὠτὸς ἂν παῦρά γ' ὡς ἠπίως ἐννέπειν

---

neque aposiopesis hic locum habet, nec temere, ut hodie faciunt poetae, apud veteres abrumpitur oratio. Comma posui post *νῦν*. Nam ex verbo *θέμενοι* cogitatione supplendum *θῆσθε*: introite quam celerrime, ut, qui priora recte gesseritis, nunc haec iterum bene geratis. *Πρὶν* eodem modo v. 718. dictum.

V. 1429. Oresti tribuebantur, *θάρσει, τελοῦμεν, ᾗ νοεῖς*. Postrema verba Electrae esse, stropha docet. Et sic Erfurdtius, sed non recte interpretatus: celeriter confice rem, ut optas. Immo hoc dicit: illuc nunc, quo cogitas, propera.

V. 1430. Triclinius *μέλοι γ' ἐμοί*.

V. 1431. Libri veteres *ὡς ἠπίως*, quod glossae non recte interpretantur *λίαν πράως*. Est enim quasi leniter et temperata mente. Scholiastes *νηπίῳ* scribi tradit, quod ab iis profectum puto, qui quum *ἠπίῳ* scriptum invenirent, idque ad Aegisthum referrent, non satis recte procedere sententiam animadvertebant. *Ἠπίῳ* quidem ad sensum bene se haberet, si cum *συμφέ-*

πρὸς ἄνδρα τόνδε συμφέροι, λαθραῖον ὡς
ὀρούσῃ πρὸς δίκας ἀγῶνα.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

τίς οἶδεν ὑμῶν ποῦ πόθ' οἱ Φωκῆς ξένοι,
οὕς φασ' Ὀρέστην ἡμὶν ἀγγεῖλαι βίον
λελοιπόθ' ἱππικοῖσιν ἐν ναυαγίοις;
σέ τοι, σὲ κρίνω, ναὶ σέ, τὴν ἐν τῷ πάρος
χρόνῳ θρασεῖαν· ὡς μάλιστά σοι μέλειν
οἶμαι, μάλιστα δ' ἂν κατειδυῖαν φράσαι.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἔξοιδα. πῶς γὰρ οὐχί; συμφορᾶς γὰρ ἂν
ἔξωθεν εἴην τῶν ἐμῶν τῆς φιλτάτης.

ροι construeretur, dictumque putaretur generaliter, unde genus masculinum, etsi ad Electram spectaret. Idem sensit Triclinius, qui *ἤπιον* dedit. Sed neque hoc, neque *ἠπίῳ* probem, licet utrumque numeris scripturae, quam in strophico versu libri habent, *γᾶς ὑποκείμενοι*, accurate respondeat. Alienum enim hic videtur metrum dochmiacum, et Cretici potius requiruntur. Vide Oed. R. 649. seqq.

V. 1436. Cod. Ven. *ἱππικαῖσιν ἐν ναυαγίαις*.

V. 1437. Reiskii coniecturam *ναὶ σὲ*, pro librorum scriptura *καὶ σὲ*, merito receperunt Brunckius, Erfurdtius, et Schaeferus. Vulgatam servavit Elmsleius ad Ai. 1228. Reisigius in Enarr. Oed. Col. p. 73. intelligere se ait, pro *καί σε*, positum fuisse *κεῖσε*. „Id est," inquit, „te interrogo, te, quae illam in partem hucusque eras confidens: videlicet sperans Orestem rediturum." Id me vereri ut cuiquam persuasurus sit, dixi ad Oed. Col. 885.

V. 1441. Ald. Iunt. 1. ut vulgo *τῶν ἐμῶν τῆς φιλτάτης*. Glossae MSS. Lips. *ἀντὶ τοῦ τοῦ* (cod.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

ποῦ δῆτ' ἂν εἶεν οἱ ξένοι; δίδασκέ με.

---

b. τῆς) ἐμοῦ τῆς μάλιστα φίλης Schol. in iisdem codd. ἔξω γὰρ ἂν εἴην τῆς συμφορᾶς τῶν ἐμῶν τῆς φιλτάτης· ἀντὶ τοῦ ἐμοῦ τῆς φιλτάτης, ἤγουν τῆς μάλιστα φίλης, τῆς γνησιωτάτης. Mire declinavit difficultatem loci Brunckius, ita vertens: nam sic fugeret me casus, quo nihil rerum mearum magis animum commovet. Codd. Harl. et Monac. ac lunt. 2. τῶν ἐμῶν τε φιλτάτων. Emendate Aug. b. τῶν ἐμῶν γε φιλτάτων. Hoc quia sensum praebet aptissimum, olim receperam. Sed re denuo perpensa, visus mihi sum manum emendatricem grammatici in hac scriptura deprehendere. Neque enim mirum est, vulgatam, quae difficilior explicatu est, pro corrupta habitam esse. Ac scholiastae quidem quam attulimus explicatio, secundum quam τῶν ἐμῶν τῆς φιλτάτης pro ἐμοῦ τῆς φιλτάτης dictum est, aperte falsa est, neque habet quo defendatur. Non multo rectius τῆς φιλτάτης de Clytaemnestra intellexeris. Haec enim ironia non bene convenit cum admonitione chori, qui placida oratione excipere Aegisthum suaserat. Quare sic potius statuendum videtur, ambiguitatem, quam in Electrae dicto inesse non dubium est, duplicem esse, unam in nomine συμφορά, alteram in eo, quod quum dicere deberet τῶν ἐμῶν τοῦ φιλτάτου, adiectivum illud ad συμφορὰν retulit, ut si Latine dicas: quidni? sortis enim expers essem meorum coniunctissimae. Id igitur dum Aegistho de morte carissimi fratris dictum videri vult, ipsa sortem in mente habet sibi cupide expetitam fratris et vivi et reducis et vindicis scelerum.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἔνδον. φίλης γὰρ προξένου κατήνυσαν.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

ἦ καὶ θανόντ' ἤγγειλαν ὡς ἐτητύμως;

V. 1442. Scholiastes scribi adnotavit μήνυέ μοι.

V. 1443. Verba φίλης γὰρ προξένου κατήνυσαν citant Eustathius p. 405, 17. (307, 14.) et Moschopulus Dict. Att. v. προξενῶ. Brunckius ellipticam locutionem esse vult pro κατήνυσὰν τὴν ὁδὸν εἰς φίλης προξένου οἶκον. Glossae et schol. cod. Lips. ἐπὶ ἀρεστῆς γὰρ ἀναδόχου. ἤγουν κατηνέχθησαν, κατῆραν. ἤνυσα τὴν ὁδὸν ἁπλῶς ἀντὶ τοῦ ἐπλήρωσα. κατήνυσα δὲ, εἰς λιμένα ἢ εἰς καταγώγιον. ὅμοιον τῷ κατάγομαι καὶ καταίρω. Ἀνύω et simplex et cum ἐξ et κατὰ compositum saepe tragici cum accusativo construunt, ut sit devenire aliquo. Interdum cum praepositione ut ἀνύσαι ἐπὶ ἀκτὰν ap. Eurip. Hippol. 743. Hic genitivi pendent e particula κατά, quae in verbo est Quae quum et ad et contra aliquem significet, ambigua est oratio simul et propter casum nominis et propter verbum. Aegisthum enim haec ita intelligere vult: confecerunt (iter) ad amicam hospitam: ipsa hoc dicit. confecerunt (rem) contra amicam hospitam. Alia ratio est genitivi in Oed. Col. 1755. τίνος, ὦ παῖδες, χρείας ἀνύσαι, quam non perspexit Dawesius in Misc. crit. p. 206. (374. ed. Kidd. qui hic quoque sui se similem ostendit). Caeterum Monkius καθανύσαι scribi iubet. Et sic Elmsleius ad Bacch. 1098. Nam Porsonus, quem v. ad Phoen. 463. ἀνύειν et ἀνύτειν, ut Atticum, inferre tragicis coeperat. Nimirum etiam πράττω, θάλαττα, Attica sunt.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

οὐκ· ἀλλὰ κἀπέδειξαν, οὐ λόγῳ μόνον.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

πάρεστ᾽ ἄρ᾽ ἡμῖν, ὥςτε κἀμφανῆ μαθεῖν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

πάρεστι δῆτα, καὶ μάλ᾽ ἄζηλος θέα.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

ἦ πολλὰ χαίρειν μ᾽ εἶπας, οὐκ εἰωθότως.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

χαίροις ἄν, εἴ σοι χαρτὰ τυγχάνει τάδε.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

σιγᾶν ἄνωγα, κἀναδεικνύναι πύλας

V. 1446. Cod. Harl. πάρεστιν ἡμῖν.

V. 1448. Ald. et Iuntinae χαίρειν μ᾽ cum aliquot codd. Plerique MSS. in iisque uterque Lips. et Mosc. 2. omittunt pronomen.

V. 1449. Apud Suidam v. χαρτὸν scriptum τυγχάνοι.

V. 1450. Πύλας Reiskius et Erfurdtius in πέλας mutandum censuerunt, Purgoldus in τύχας, Doederlinus in πύλαις, quod is postea invenit in cod. Monac. Scholiastes ab Iohnsono editus pessime τὰς τοῦ τάφου πύλας interpretatur. Si mutanda esset vulgata, δέμας potius videri posset legisse vetus scholiastes, cuius haec verba sunt: κελεύει ὁ Αἴγισθος ἐμφανῶς δείκνυσθαι τὸ σῶμα τοῦ Ὀρέστου· οἱ δὲ ἐπιδεικνύουσι τὸ τῆς Κλυταιμνήστρας. At sensum hic, opinor, non verba declaravit. Non mutanda vulgata. Ἀναδεικνύναι quum sit patefacere, quae ante non conspicie-

πᾶσιν Μυκηναίοισιν Ἀργείοις θ' ὁρᾶν,
ὡς, εἴ τις αὐτῶν ἐλπίσιν κεναῖς πάρος
ἐξῄρετ' ἀνδρὸς τοῦδε, νῦν ὁρῶν νεκρόν,
στόμια δέχηται τἀμά, μηδὲ πρὸς βίαν,
ἐμοῦ κολαστοῦ προςτυχών, φύσῃ φρένας.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

καὶ δὴ τελεῖται τἀπ' ἐμοῦ. τῷ γὰρ χρόνῳ
νοῦν ἔσχον, ὥςτε συμφέρειν τοῖς κρείσσοσιν.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

ὦ Ζεῦ, δέδορκα φάσμ' ἄνευ φθόνου μὲν οὐ

---

bantur, nihil mirum, si poeta *ἀναδεικνύναι πύλας ὁρᾶν* dixit apertas ostendere fores ad spectandum. Apte Erfurdtius adscripsit Aristoph. Nub. 304. *ἵνα μυστοδόκος δόμος ἐν τελεταῖς ἁγίαις ἀναδείκνυται.*

V. 1456. Perperam Brunckius cum aliis vertit: fit hoc quidem a me. *Καὶ δὴ* est iamiam, so eben. Et *τὰ ἀπ' ἐμοῦ*, quae a me fieri possunt. Itaque hoc dicit: iamiam perficitur, quod a me quidem potest. tandem enim sapere coepi, ut me applicem potentioribus. Ambiguitas est et in prioribus verbis, et in illo, *τοῖς κρείσσοσιν*. Ipsa enim fores aperire putanda est, idque Aegistho videri debet dicere his verbis, *καὶ δὴ τελεῖται τἀπ' ἐμοῦ;* sed chorus et spectatores hoc eam velle sciunt, effectum esse, quod in sua potestate fuerit, ut insidiis circumveniret Aegisthum. Idem Aegisthus *τοὺς κρείττονας* se et Clytaemnestram dici putet necesse est, quos chorus Oresten et Pyladen significari novit. De verbo *συμφέρειν* v. Elmsl. ad Med. 13.

V. 1458. Perobscure scholiastes: *οἷον, ἐφθονήθη, καὶ ἔπεσεν ὁ Ὀρέστης.* Brunckius ex Tyrwhitti coniectura dedit *ἄνευ φθόνου μέν, εὖ πεπτωκός,*

πεπτωκός· εἰ δ' ἔπεστι νέμεσις, οὐ λέγω,
χαλᾶτε πᾶν κάλυμμ' ἀπ' ὀφθαλμῶν, ὅπως
τὸ συγγενές τοι κἀπ' ἐμοῦ θρήνων τύχῃ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

αὐτὸς σὺ βάσταζ'. οὐκ ἐμὸν τόδ', ἀλλὰ σόν,
τὸ ταῦθ' ὁρᾶν τε, καὶ προσηγορεῖν φίλως.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

ἀλλ' εὖ παραινεῖς, κἀπιπείσομαι· σὺ δέ,
εἴ που κατ' οἶκόν μοι Κλυταιμνήστρα, κάλει.

---

nihil verius esse iudicans. Sensum esse volunt: spectaculum, felici casu (modo absit invidia verbo) oblatum. Sincera est vulgata. Φθόνος intelligitur deorum, ut apud Aeschylum Agam. 913. φθόνος δ' ἀπέστω. Sensus est: video corpus non sine deorum invidia prostratum: sed si nefas est, indictum volo. I. e. aliis verbis: cecidit ille ira et invidia deorum, si fas est hoc dicere. Sentit enim ipse, impudenter se hanc mortem iustitiae deorum adscribere. Vnde addit, si hoc nefas est, indictum volo. De formula οὐ λέγω vide ad Viger. p. 756.

V. 1461. Ald. Iuntinae et pars codd. τό συγγενές τε. Triclinius γε dedit. Τοι Brunckius ex suo cod. et D. quibus accedunt Harl. Lips. ambo, et uterque Mosc. ac vetus liber Livineii.

V. 1463. Ald. Iunt. prima et plerique codd. φίλος. In Aug. c. glossa, ἤγουν φίλε. In Aug. B. et Lips. a. ad ultimam syllabam supra scriptum ω. At φίλως habent vetus liber Livineii, Iunt. secunda et Triclinius, quos sequutus est Brunckius. Erfurdtius ex coniectura dedit φίλους.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

αὕτη πέλας σοῦ· μηκέτ' ἄλλοσε σκόπει.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

οἴ μοι, τί λεύσσω;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τίνα φοβεῖ; τίν' ἀγνοεῖς;

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

τίνων ποτ' ἀνδρῶν ἐν μέσοις ἀρκυστάτοις
πέπτωχ' ὁ τλήμων;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐ γὰρ αἰσθάνει πάλαι
ζῶντας θανοῦσιν οὕνεκ' ἀνταυδᾷς ἴσα;

V. 1470. Libri ζῶν τοῖς θανοῦσιν οὕνεκ' ἀνταυδᾷς ἴσα. Scholiastes codd. Lips. οὐ γὰρ γινώσκεις ὅτι πάλαι, ἤγουν ἐκ μακροῦ ζῶν ἀνταυδᾷς, τουτέστι διαλέγῃ ἴσα τοῖς θανοῦσιν, ἤγουν ὡς τεθνηκὼς, οὐδὲν διαφέρων τεθνηκότος. Patet, hunc vitiosam scripturam utcumque explicare studuisse. Conieceram olim, ζῶν τοῖς θανοῦσιν οὕνεκ' ἀνταυδᾷ σ' ἴσα, in quod incidit etiam Reisigius: idque confirmari putabam eo, quod mox dicit Aegisthus, ὁ προςφωνῶν ἐμέ. At neque apte dicitur ἴσα τοῖς θανοῦσιν pro ἀντὶ τεθνηκότος hoc quidem loco, quia etsi recte dicas mortuum ut vivum loqui, tamen non possis invertere, vivum loqui dicens ut mortuum: neque eleganter alterum participium habet, alterum non habet articulum. Quare nunc cum Brunckio aliisque Tyrwhitti emendationem ζῶντας recepi, probatam etiam Elmsleio ad Med. 43. not. κ. Hoc vero re-

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

οἴ μοι, ξυνῆκα τοὔπος. οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως
ὅδ' οὐκ Ὀρέστης ἔσθ', ὁ προςφωνῶν ἐμέ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

καὶ μάντις ὢν ἄριστος, ἐσφάλλου πάλαι;

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

ὄλωλα δὴ δείλαιος. ἀλλά μοι πάρες
κἂν σμικρὸν εἰπεῖν.

---

cte dicitur: non ergo dudum sensisti te vivos aeque ut si mortui essent alloqui? i. e. quae quasi mortuo Oresti dixisti, dixisse vivo.

V. 1473. Lips. b. omittit *καί*. Mosc. 1. *ἐσφάλλης*. Mira sunt, quae Triclinius refert: *τινές φασιν ὅτι διὰ τὸ εἶναι τὸν Αἴγισθον μάντιν, διὰ τοῦτο τὸν Ὀρέστην τοῦτο πρὸς αὐτὸν λέγειν. ἕτεροι δὲ τοῦτο μὲν οὐ λέγουσιν, εἰπεῖν δὲ τοῦτο διὰ τὸ πάλαι τὸν Αἴγισθον τὸν καθ' αὐτοῦ ὑποπτεύειν θάνατον· ἐγὼ δὲ καὶ τοῖς πρώτοις τίθεμαι, συμμαρτυροῦν ἔχων τὸ πάλαι, ὃ πρὸς τὸ ὢν συνάπτεται.* Errant illi omnes. Nec vates fuit Aegisthus, et id non dicere Oresten ex eo apparet, quod *ἄριστος* addit. Brunckius interpretatur: etsi optimus es vates, dudum tamen falsus es. At sic abesse deberet *καί*, quo posito sensus hic est, quasi dixerit: quum omnino falsus es, tum tanto magis, quod vates es optimus. Atqui illud tantum vult, qui hoc recte nunc coniecerit, non dudum necem sibi paratam suspicatum esse. Magis etiam mirabilis est Reisigii explicatio in Comm. cr. ad Oed. Col. p. 315. etsi diu errasti, tamen vates es optimus. Ego quidem signum in-

ΗΛΕΚΤΡΑ.

μὴ πέρα λέγειν ἔα,
πρὸς θεῶν, ἀδελφέ, μηδὲ μηκύνειν λόγους.
τί γὰρ βροτῶν ἂν σὺν κακοῖς μεμιγμένων
θνήσκειν ὁ μέλλων τοῦ χρόνου κέρδος φέροι;
ἀλλ' ὡς τάχιστα κτεῖνε, καὶ κτανὼν πρόθες
ταφεῦσιν, ὧν τόνδ' εἰκός ἐστι τυγχάνειν,
ἄποπτον ἡμῶν. ὡς ἐμοὶ τόδ' ἂν κακῶν
μόνον γένοιτο τῶν πάλαι λυτήριον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

χωροῖς ἂν εἴσω σὺν τάχει. λόγων γὰρ οὐ
νῦν ἐστὶν ἁγών, ἀλλὰ σῆς ψυχῆς πέρι.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

τί δ' ἐς δόμους ἄγεις με; πῶς, τόδ' εἰ καλὸν

---

terrogandi addidi: et quum vates sis veracissimus, falsus es dudum? i. e et qui fit, ut, qui nunc recte coniectes, non id dudum feceris?

V. 1477. Triclinii recensio *σὺν κακοῖς μεμιγμένον*, quod habent etiam Aug. b. et ex correctione c. Caeteri libri *μεμιγμένων*. Glossa cod. Aug. c. et Lips. *ἀντὶ τοῦ συμμεμιγμένων κακοῖς, ἤγουν τῶν δυστυχούντων*. Fallitur Brunckius, *τὶς* intelligendum putans, quo non opus, quum constructio sit *βροτῶν σὺν κακοῖς μεμιγμένων ὁ μέλλων θνήσκειν*. Sensus est: quid enim lucretur differenda morte homo nihilominus pro misera vitae humanae conditione moriturus? Non prorsus dissimilia habet Aeschylus Agam. 1308. seqq. in primis autem Homerus Iliad. φ. 106. seqq. in eximia illa ad Lycaonem oratione Achillis.

τοὔργον, σκότου δεῖ, κοὐ πρόχειρος εἶ κτανεῖν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

μὴ τάσσε· χώρει δ᾽ ἔνθα περ κατέκτανες
πατέρα τὸν ἀμόν, ὡς * ἐν ταὐτῷ θάνῃς.

V. 1488. Ald. Iuntinae, codd. Lips. et Ven. omittunt ἄν, quae particula ex solis videtur libris Triclinianis obtinuisse. Ac non puto dubitari posse, quin eam vel Triclinio vel alii metrico acceptam feramus. Nam hic, ut in re certissima minimeque ancipiti, necessario ὡς sine ἄν poni debuit. Itaque recte libri veteres omittunt ἄν. Hiatum asterisco notavi, quia incertum est, quomodo corrigendus sit locus. Non inepte forsitan coniicias, ὡς ἐν αὐταύτῳ θάνῃς. Doriensibus quidem hanc vocem tribuit Apollonius in libro de pronomine p. 339. Sophronis quodam exemplo usus, quod attigit Valckenarius ad Adoniaz. p. 206. seq. sed nec Valckenario assentior reprehendenti Apollonium, quod Doriensibus adscripserit vocem, quam apud solum Sophronem reperisset, in eaque re consentio cum Bastio ad Gregor. Cor. p. 365. neque Koenium probo, cui Sophron per iocum finxisse vocem illam est visus. Id in αὐτότερος et αὐτότατος quadrat, non in αὔταυτος, quod vocabulum si Apollonius saepius in Doricis libris invenit, tamen nec natura sua Doricum est, nec tale, ut a tragoedia abhorrere videatur. Sed esset tamen haec audacior coniectura: ut quis fortasse facilius ὡς ἄρ᾽ ἐν ταὐτῷ θάνῃς scribendum suspicetur. At hoc quoque habet, quo displiceat. Magis mihi quidem probaretur, ὡς νὺν ἐν ταὐτῷ θάνῃς. Particula ista ubique nunc significat: sed ubi diser-

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

ἦ πᾶσ' ἀνάγκη τήνδε τὴν στέγην ἰδεῖν,
τά τ' ὄντα καὶ μέλλοντα Πελοπιδῶν κακά;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τὰ γοῦν σ'· ἐγώ σοι μάντις εἰμὶ τῶνδ' ἄκρος.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

ἀλλ' οὐ πατρῴαν τὴν τέχνην ἐκόμπασας.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

πόλλ' ἀντιφωνεῖς, ἡ δ' ὁδὸς βραδύνεται.
ἀλλ' ἕρφ'.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

ὑφηγοῦ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

σοὶ βαδιστέον πάρος.

---

te praesenti tempori discernendo inservit, apud tragicos longa est: Pindarus etiam in hoc significatu eam bis terve corripuit: ubi autem non ita distincte posita est, corripitur etiam a tragicis, ut in Antig. 1127. (1140.) Nam quod aiunt, ita eam igitur significare, quid est id aliud quam nunc, nimirum quum haec ita sint? Hic quidem Sophocles scribere potuit etiam, ὥς σφιν ἐν ταὐτῷ φάνῃς. i. e. ei. V. ad Oed. Col. 1487.

V. 1491. Inepte Thomas M. p. 195. γοῦν h. l. ἀργὸν esse dicit.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

ἦ μὴ φύγω σε;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

μὴ μὲν οὖν καθ' ἡδονὴν
θάνῃς· φυλάξαι δεῖ με τοῦτό σοι πικρόν.
χρῆν δ' εὐθὺς εἶναι τήνδε τοῖς πᾶσιν δίκην,
ὅστις πέρα πράσσειν γε τῶν νόμων θέλει;
κτείνειν. τὸ γὰρ πανοῦργον οὐκ ἂν ἦν πολύ.

V. 1495. Scripsi ἦ cum edd. quibusdam recentioribus. Veteres libri ἢ.

V. 1498. Schaefero in Melet. crit. p. 123. indicativus θέλει, quem libri omnes habent, praeter cod. Monac. in quo est θέλοι, tueri videbatur scripturam codd. Vindob. Odyss. ι. 47. ὡς ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος, ὅτις τοιαῦτά γε ῥέζει. At recte ibi ῥέζοι scribitur, quia praecessit optativus. Vide ad Aiac. 904. 1200. Sophoclis quidem locus ita est comparatus, ut et indicativum, et coniunctivum, et optativum admittat. Indicativus definite rem significat: universos capitale supplicium subire oportebat, quisquis ius violat. Coniunctivus tempus adsignificat: oportebat universis hanc legem scriptam esse, ut occidatur, si quis ius violaverit. Optativus orationis obliquae est, et rem ex praecedentibus suspensam cogitari iubet: universos occidi oportebat, quisquis ius violaret. Singulorum exempla adiiciam. Aesch. Ag. 510. ὅστις τάδ' ἄλλως τῇδ' ἐπεύχεται πόλει, αὐτὸς φρενῶν καρποῖτο τὴν ἁμαρτίαν. Et apertius Sept. ad Theb. init. χρὴ λέγειν τὰ καίρια, ὅστις φυλάσσει πρᾶγος ἐν πρύμνῃ πόλεως. Eumen. 211. τί γάρ; γυναικός,

ΧΟΡΟΣ.

ὦ σπέρμ' Ἀτρέως, ὡς πολλὰ παθὸν
δι' ἐλευθερίας μόλις ἐξῆλθες,
τῇ νῦν ὁρμῇ τελεωθέν.

ἥτις ἄνδρα νοσφίσῃ, οὐκ ἂν γένοιθ' ὅμαιμος αὐθέντης φόνος; Soph. Philoct. 691. *ἵν' αὐτὸς ἦν πρόςουρος, οὐκ ἔχων βάσιν, οὐδέ τιν' ἐγχώρων κακογείτονα, παρ' ᾧ στόνον ἀντίτυπον βαρυβρῶτ' ἀποκλαύσειεν αἱματηρόν.*

V. 1502. Eustath. p. 881, 34. (833. 2.)

INDEX GRAECVS.

INDEX LATINVS.

INDEX SCRIPTORVM.

SOPHOCLIS

TRAGOEDIAE

AD

OPTIMORUM LIBRORUM FIDEM

ITERUM RECENSUIT

ET

BREVIBUS NOTIS INSTRUXIT

CAR. GOTTLOB AUG. ERFURDT.

EDITIO TERTIA.

VOL. V.

TRACHINIAE.

LIPSIAE

APUD ERNESTUM FLEISCHERUM.

1851.

SOPHOCLIS
TRACHINIAE

AD
OPTIMORUM LIBRORUM FIDEM
RECENSUIT
ET
BREVIBUS NOTIS INSTRUXIT

GODOFREDUS HERMANNUS.

Editio Tertia.

LIPSIAE
APUD ERNESTUM FLEISCHERUM.
1851.

PRAEFATIO.

Quum ante hos sex et viginti annos Sophoclis Trichinias ederem, haec eram praefatus. „Ea fabula Aug. Guil. Schlegelio, viro elegantis iudicii, ita dissimilis esse ceteris Sophoclis tragoediis visa est, ut dubitaret, an Iophonti potius, filio Sophoclis, tribuenda esset. Respondit Schlegelio A. L. Guil. Iacobus in Lectionibus Sophocleis. Is multa ingeniose ac subtiliter in eam sententiam disputavit, ut ostenderet, non Herculis obitum, sed amoris quanta vis esset, poetam declarare voluisse, idque eum docte et sapienter instituisse, qui quidem non huius aevi homines, sed veteres Athenienses esset iudices habiturus. Ego quidem, quomodo qui Sophoclem cognitum habeat, an genuina sit haec fabula dubitare possit,

non video. Nam quae duae res in poesi maxime produnt a quo quid scriptum sit, ingenium poesis et dictio, eae ita sunt in hac fabula eaedem atque in ceteris, ut miraturus sim, si quis proferat aliquid, quod alienum ab Sopocle iudicari debeat. Quod si est, quod reprehendi in Trachiniis queat, id non est eiusmodi, ut abiudicanda sit propterea ab Sophocle haec tragoedia. Est enim in iis rebus positum, in quibus nullum usquam poetam tragicum ab errore immunem invenias. Nam si ne hodie quidem, postquam et exemplis plurimis et multis doctorum hominum disputationibus intellectum est, quid rectum in hoc genere et quid vitiosum sit, ullam edi videmus tragoediam, quae vel aliquo modo perfecta dici possit; quid mirabimur, si veteres aliquid peccarunt, et quidem illi ipsi, a quibus si non inventa, certe primum expolita atque ad certam formam adducta est tragoedia? At nimirum pervulgatum hoc vitium est hominum doctorum, quod intelligendo faciunt, ut nihil intelligant. Ars enim prior fuit praeceptis, quae nulla fuerunt, nondum invento, quod iis indigeret. Eam postquam obscuro quodam minimeque explicato sensu invenerant homines atque excoluerant, tum demum, comparatis inter se quae magis minusve placerent, caus-

sisque eius rei investigatis, quid rectum aut pravum esset, disputari, et ne id quidem sine erroribus, quippe rei difficillimae natura non ex omni parte penitus perspecta, coeptum est. Atque ad hunc usque diem alia alio tempore opinio animos occupavit, ex qua virtutes et vitia tragoediarum iudicarentur. Veluti hodie plerisque fati usus in Graecorum tragoedia necessarius videtur: de quo quum nihil ab Aristotele traditum sit, apparet, quamvis in plerisque tragoediis Graecorum fato suae sint partes, tamen scriptores illarum fabularum non cogitavisse de fato. De quibus si ita, ut par est, iudicare volumus, illam, quam ipsi videntur animis informatam habuisse notionem tragoediae, respiciamus necesse est: cui si satisfecerunt, laudandi sunt, etiamsi forte, quod non iustam notionem secuti in errores inciderunt, tragoediae eorum ipsae reprehendendae sint. Qua in re autem illi tragoediae naturam positam esse statuerint, optime ex Aristotele cognosci potest, qui et aetate iis proximus fuit, et, ut ipse Graecus, Graecorum more philosophatus est. Ad Trachinias vero quod attinet, mihi, quod Iacobus existimat, amoris perniciosam vim declarare poetam voluisse, et quidem temporum istorum mollitie adductum, non minus longe repetitum videtur,

quam quod idem de anno, quo haec fabula acta sit, disputavit. Amor quae mala gigneret si docere poeta voluisset, Medeam aliquam aut Phaedram introductam oportebat, non Deianiram, piam feminam, cuius infelix error potius, quam amor aut ipsius aut Herculis, utrique funestus fuit. Itaque illud recte dixit Schlegelius, obitum Herculis argumentum fabulae esse. Quae res quum visa poetae esset ad metum miserationemque commovendam idonea esse, eam ille iniit viam, quam et fama istius rei monstrabat, et commendabat ratio poesis tragicae. Hercules est, cui metuere; Hercules, quem miserari spectatores volebat. Et est illud quidem consecutus, sed, saltem quod ad metum, non tam efficaciter ut in Oedipo Rege. Nam in ipsa fabula a principio, praeter vaticinium in epistola Herculis, nihil est, quod magnum aliquem metum excitet, nisi aliunde spectatores sciant, mortem Herculi impendere. Tum demum, quum Nessi suspectum donum consumptumque solis calore vellus commemoratum est, gravius timere Herculi incipimus. Quae praecedunt, quamvis egregia, ita sunt comparata, ut studia spectatorum magis ad Deianiram convertant: quam quum vident in summa animi moderatione illum, cuius amorem innocenti, ut putat, artificio retinere cupit,

perdere, seque ipsam crudelissima illius nece in infinitum luctum coniicere, non possunt non huius caussa magis etiam metuere, fortunamque eius miserari, quam absentis Herculis. Unde consequi necesse erat, ut, quum consilio poetae persona principalis Hercules esse debeat, re tamen et facto eas partes sustineat Deianira. Quae quum, cognito quid patrasset, sese interimat priusquam Hercules in scenam apportatus est, fieri non potest, quin postremus fabulae actus, quamvis per se egregius, tamen non esse necessarius videatur, quippe re omni, quae instituta fuerat, prorsus peracta. Quod si Herculem prius in scenam adduxisset poeta, Deianiram autem viso et suis oculis conspecto mariti cruciatu sibi manus inferentem fecisset, non solum cohaereret postrema pars bene cum superioribus, sed etiam Hercules, ut Deianirae caussa in scena expositus, multo maiorem moveret miserationem, ubi, quanto magis Deianirae vices doleremus, tanto gravius Herculis nos dolor tangeret; quanto autem hunc indignius pereuntem videremus, tanto miserabilior illius appareret desperatio. Eam rationem cur Sophocles non praetulerit, quaerere inutile est: sed tamen, si alii ante eum idem argumentum tractarunt, potuit ei, quod saepe tragicis, accidere, ut

quum priores aptiora dedissent, variandi caussa aliquid minus apte institueret. Verum etsi compositio argumenti, in quo genere a plerisque est omni tempore peccatum, non iniuria videtur reprehendi posse, tamen cetera tam apte inventa, tam accurate elaborata, tam docte expolita sunt, ut hoc nomine haec fabula nemini non maximopere placere debeat. Quod si in his rebus, ut supra dicebam, et ingenium Sophoclis et oratio ita manifesta est, ut vel si alii tragico adscripta esset haec fabula, Sophocli eam, qui hunc nossent, tributuri forent: non aliter de ea, quod ad poeticas virtutes et orationis elegantiam attinet, quam de ceteris huius poetae tragoediis sentiendum erit. Verum etsi ego mirifice delector poesi Sophoclis, tamen longe alienus sum ab illa, qua plerosque teneri video, superstitione, quae quadam caeca antiquitatis reverentia etiam ea admiratur, quae ambiguum est utrum in virtutibus, an in vitiis potius numerari debeant. Sic autem sentio: gravem illam et magnificam simplicitatem, quae in Aeschyli oratione conspicua est, nimio illa interdum verborum strepitu sublimitatem quaerens, ita esse ab Sophocle temperatam, ut is docta potius atque artificiosa dictione poesin a vulgari sermone distinguendam putaret. Nec mirum,

quum ubique videamus homines, ubi simplicitate satiati sunt, quae in omni re tempore prima est, artificiosiora quaerere. Sed haec admodum periculosa via est, quia difficile est modum tenere: unde fere, quae docta videri vult oratio, in molestam quamdam implicationem atque intricationem vertit, ex qua interdum difficile est eruere, quid senserit scriptor. In illo igitur fastigio Sophocles mihi orationem suam constituisse videtur, ita ut ea interdum iam in illam partem inclinet, quae proprior est vitio."

Aliter de hac tragoedia iudicarunt Guilielmus Hamacher, Aquisgranensis, qui dissertationem de Sophoclis Trachiniis edidit Berolini a. h. s. XXXI. et qui anno post in Diurnis scholasticis p. 897 seqq. censuram illius dissertationis scripsit, Al. Capellmannus. Hi quum Deianiram, non Herculem, personam principalem esse contenderunt, verbo magis quam re dissentire a me videntur. Nam ego quoque studia spectatorum magis ad Deianiram converti maioremque de huius sorte metum et miserationem quam de absentis Herculis fortuna excitari dixi. Nimirum alia est huius appellationis potestas, si sola rei actae expositio spectatur; alia, si rationem qua tractata est res ad animi sensum affectionemque referimus. Pri-

mis tragoediae verbis Deianira neminem dicit ante obitum posse beatum praedicari. Id quum ad suam vitam applicet, de se metuere videtur, suaeque fortunae cursum denuntiare spectatoribus. At malum quod metuit pertinet quidem ad ipsam, verum non est ipsius, sed Herculis, quem in fatis sit iam aut vacuam laboribus vitam agere, aut excedere vita. Ergo Hercules is est, cuius fortuna in discrimine est, ut, si rem quae agitur consideramus, hic sit persona principalis esse censendus. Eo si aut vivo gavisura est Deianira aut dolitura mortuo, id patet secundarium esse. Et ita instituisse Sophoclem argumentum fabulae eo cognoscitur, quod postrema pars tragoediae tota in crudeli morte Herculis versatur. Accedit aliud. Non est enim in iis quae elementa sunt fabulae vestis venenatae missio, quae in medio rerum cursu ut aliquid fortuitum ab adventu Iolae arcessitur. Quae res quum eiusmodi sit, ut Deianira vereatur ne ipsa Herculi interitum paraverit, fieri non potest quin, quum maxima pars tragoediae absente Hercule agatur, omnis spectatorum cura et sollicitudo se ad Deianiram vertat; quae infelici errore, dum conservare sibi amorem Herculis cupit, et illum sit perditura et sese conscientia culpae in summam desperationem con-

iectura. Propterea sic iudicabam, si Deianira, cuius ingenua indoles et ignara doli culpa praecipue animos spectatorum retinet, persona primaria esset, huius morte finiendam fuisse tragoediam, fierique id potuisse, si illa vel audita morte Herculis vel coram viso eius cruciatu sibi manus inferret. Hoc postremum et Hamacherus p. 26. et magis etiam Capellmannus, ut foedum ac detestabile spectaculum vituperarunt: profecto, si poeta, quod sumit Capellmannus, Herculem ita se gerentem eaque dicentem, quae scripta habemus, introduxisset. At id neque ego dixeram neque alius dubitabit quin Sophocles, si ei illud placuisset, totum postremum actum aliter fuerit conformaturus. Id vero facere eum potuisse quis negabit, quum fecerit in Antigona, in quo Creo, quum obstinatione sua et filio et uxori necessitatem moriendi attulisset, ad ipsa mortuorum corpora saevissimis poenitentiae stimulis conficitur. Sed praetulit in Trachiniis poeta id, quod populares suos exspectare sciebat, ut summi herois interitus rogusque, ex quo eum ad deos sublatum credebant, graviter digneque describeretur. Alia Capellmanno in ipsa tragoedia displicuerunt, sed ea partim nunc emendata sunt, partim recte intellecta non habent quod vituperetur.

Codicum notis usus sum iisdem quibus G. Dindorfius. Sunt illi Parisini Brunckii A, membranaceus, et B; tum Vaticanus, V. littera notatus, Harleianus, Venetus. Huius scripturas mihi impertivit Im. Bekkerus, qui eum Parisiis contulerat.

Ceterum si qui forte mirabuntur quod rarius mentionem fecerim E. Wunderi, qui et dicaverit mihi Emendationum suarum librum, et qua id fecit epistola simul animi candidissimi veterisque erga me amoris documentum exhibuerit, cur id fecerim rationem reddendam video. Saepe Wunderus quum me viseret, quid sibi de quibusdam locis Trachiniarum videretur, exprompserat, ego autem, ut fit in sermone, quae mihi subito in mentem venirent, protuleram, non ut certa, sed ut de quibus amplius quaerendum esset: quod asseverabat, Trachinias aliquot locis ab histrionibus interpolatas esse, in dubio relinquebam, donec demonstratum viderem. Ut acceptum ab eo librum Emendationum perlegi, longam ad eum ut amicus scripsi epistolam, qua cur de plerisque mihi dissentiendum esset indicabam. Eadem fere postea notavit Arminius Koechly in censura illius libri, quae edita est in Diurnis antiquariis a. XLII. fasc. VIII. p. 747 seqq. Ego quidem de Wunderi in-

ventis ea quae neminem probaturum intelligebam, silentio praeterii; alia autem, quibus falli quis posse praesertim confidentius dictis videretur, non potui quin quamvis invitus paucis attingerem. Est enim Wunderus vir veri amantissimus, alienus ab omni mala arte, iudicio acri, eoque in primis acuendis adolescentium ingeniis idoneus, sed singulari naturae proprietate ita semper mentem atque oculos in uno tantum puncto defixos habens, ut, quemadmodum qui aliquid per tubum telescopii contemplantur, illud unum cernat acutissime, a ceteris rebus omnibus, etiam proximis et quae bene cognita habet, plane interclusus. Quo fit ut semper aut necessarium quid esse aut fieri non posse pronuntiet, et quidem fieri non posse etiam quae facta esse saepissime vel nunc non meminit, vel discere ex libris, si eos inspiceret, poterat; necessaria autem esse etiam quae fieri nequeunt; ubi vero neutra via sufficit, tertia utitur, stilum Sophoclis, tamquam sibi soli notum, memorans. Ne quid exaggerare videar, uno utar pusillo quidem, sed apertissimo exemplo et quod ne ipse quidem infitiari possit. In ipso fine Trachiniarum nescio quo pacto obstupescens ad hunc versum,

μεγάλους μὲν ἰδοῦσα νέους θανάτους,

miratur in Emendationum libro p. 163. quod ne ego quidem offensus fuerim violatione caesurae. Credo ego alium, si quisquam id miratus esset, eorum aliquem librorum quos de metris scripsi inspecturum fuisse: ipse qua est sui fiducia audacter versum sanissimum mutando vitiat. Suspicetur quis fortasse eum ignarum fuisse legis anapaestorum. Minime: tunc tantum, cupidus invenire quod ante se alii non vidissent, erat ignarus. Alioqui septies sese ipse miratus esset, qui septem in aliis locis Sophoclis non offendisset ad istam caesuram: in Aiace v. 146. in Electra v. 94. in Antigona v. 382. in Oedipo Coloneo v. 1760. et 1771. in Philocteta v. 1445. et 1470. Vellem ego quidem vir optimus quid et recte et Graece diceretur sibi ab Sophocle, non Sophocli ab se discendum putaret: sed non imputo necessitate naturae suae constricto quae bona fide facit.

ΤΡΑΧΙΝΙΑΙ.

ΕΚ ΤΗΣ ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΥ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ [1]) ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἡρακλῆς παραγενόμενος εἰς Καλυδῶνα, τὴν Οἰνέως θυγατέρα Δηϊάνειραν ἐμνηστεύσατο, καὶ διαπαλαίσας ὑπὲρ τῶν γάμων αὐτῆς πρὸς τὸν Ἀχελῷον ἀπεικασθέντα ταύρῳ, περιέκλασε τὸ ἕτερον [2]) τῶν κεράτων. καὶ τὴν μὲν Δηϊάνειραν γαμεῖ, τὸ δὲ κέρας Ἀχελῷος λαμβάνει, δοὺς ἀντὶ τούτου τὸ τῆς Ἀμαλθείας. Ἀμάλθεια δὲ ἦν Αἱμονίου θυγάτηρ, ἣ κέρας εἶχε ταύρου· τοῦτο δὲ, ὡς Φερεκύδης φησί, δύναμιν εἶχε τοιαύτην, ὥστε ποτὸν ἢ βρωτὸν [3]) ὅπερ ἂν εὔξαιτό τις, παρέχειν ἄφθονον [4]). στρατεύει δὲ Ἡρακλῆς μετὰ Καλυδωνίων ἐπὶ

1) Lib. II. cap. 7. sect. 5. ubi quaedam aliter scripta leguntur.
2) τὸ ἀριστερὸν Turn. Steph. et vulgatae.
3) Iidem ὥστε βρωτὸν ἢ ποτόν.
4) Ald. Iuntt. ἄπονον. Inde a Turnebo vulgatum ἄφθονόν τε καὶ ἄπονον.

Θεσπρωτοὺς, καὶ πόλιν ἑλὼν Ἐφύραν, ἧς ἐβασίλευε Φύλας, Ἀστυόχῃ τῇ τούτου θυγατρὶ συνελθὼν, πατὴρ Τληπολέμου γίνεται. γενομένων δὲ τούτων εὐωχούμενος παρὰ Οἰνεῖ, κονδύλῳ παίσας ἀπέκτεινεν Εὔνομον τὸν Ἀρχιτέλους παῖδα κατὰ χειρῶν διδόντα· συγγενὴς δὲ οὗτος [5]) *Οἰνέως. καὶ* [6]) *ὁ μὲν πατὴρ τοῦ παιδὸς, ἀκουσίου γενομένου τοῦ συμβεβηκότος, συνεγνωμόνει· Ἡρακλῆς δὲ κατὰ τὸν νόμον φυγὴν ὑπομένειν ἤθελε, καὶ δὴ ἔγνω* [7]) *πρὸς Κήϋκα εἰς Τραχῖνα ἀπιέναι. ἄγων δὲ Δηϊάνειραν, εἰς ποταμὸν Εὔηνον ἦλθεν, ἐν ᾧ καθεζόμενος Νέσσος ὁ Κένταυρος τοὺς παριόντας διεπόρθμευε μισθοῦ* [8]), *λέγων παρὰ θεῶν ταύτην τὴν πορείαν εἰληφέναι διὰ τὸ δίκαιος εἶναι. αὐτὸς μὲν οὖν* [9]) *Ἡρακλῆς τὸν ποταμὸν διέβη· Δηϊάνειραν δὲ, μισθὸν αἰτηθεὶς, ἐπέτρεψε Νέσσῳ διακομίζειν* [10]). *ὁ δὲ πορθμεύων* [11]) *αὐτὴν ἐπεχείρει βιάζεσθαι. τῆς δὲ ἀνακραγούσης* [12]) *αἰσθόμενος, ἐξελθόντα Νέσσον ἐτόξευσεν εἰς τὴν καρδίαν. ὁ δὲ μέλλων τελευτᾶν, προςκαλεσάμενος Δηϊάνειραν, εἶπε τηρεῖν λαβοῦσαν ἐν κόχλῳ, εἰ*

5) *οὗτος ἦν* inde a Turnebo. Sic etiam Brunck.

6) *ἀλλ'* vulgo inde a Turnebo.

7) *καὶ διέγνω* vulgo inde a Turnebo.

8) *διεπόρθμευε, μισθὸν* vulgo. Eadem cum interpunctione *μισθῷ* Iunt. sec. Emendatum in ed. Brunck.

9) *καὶ αὐτὸς μὲν* a Turnebo vulgo.

10) *κομίζειν* ed. Brunck.

11) *διαπορθμεύων* a Turnebo vulgo.

12) *ἀνακράζούσης* Brunck. cum edd. inde a Turnebo.

θέλοι πρὸς Ἡρακλέα φιλίαν [13]) ἔχειν, τόν τε ἰὸν ἀφῆκε κατὰ τῆς κόχλου, καὶ τὸ ῥυὲν ἐκ τοῦ τραύματος τῆς ἀκίδος αἷμα συμμίξας δέδωκεν [14]). ἡ δὲ λαβοῦσα ἐφύλαττε παρ' ἑαυτῇ. διεξιὼν δὲ Ἡρακλῆς τὴν Δρυόπων χώραν, καὶ τροφῆς ἀπορῶν, ὑπαντήσαντος αὐτῷ Θειοδάμαντος βοηλατοῦντος, τὸν ἕτερον τῶν ταύρων λύσας καὶ [15]) σφάξας, εὐωχεῖτο [16]). ὡς δὲ ἧκεν εἰς Τραχῖνα πρὸς Κήϋκα, ὑποδεχθεὶς ὑπ' αὐτοῦ, Δρύοπας κατεπολέμησεν. αὖθις ἐκεῖθεν [17]) Αἰγιμίῳ βασιλεῖ συνεμάχησε Δωριέων [18]). Λαπίθαι γὰρ περὶ γῆς ὅρων πρὸς αὐτὸν ἐπολέμουν, Κορώνου [19]) στρατηγοῦντος. ὁ δὲ, πολιορκούμενος, ἐπεκαλέσατο Ἡρακλέα βοηθὸν ἐπὶ μέρει τῆς γῆς. βοηθήσας δὲ Ἡρακλῆς [20]), ἀπέκτεινε Κόρωνον μετὰ καὶ [21]) ἄλλων, καὶ τὴν γῆν ἅπασαν ἐλευθέραν ἐποίησεν. ἀπέκτεινε δὲ καὶ Λαγόραν μετὰ τῶν παίδων, βασιλέα Δρυόπων, ἐν Ἀπόλλωνος τεμένει, Λαπιθῶν σύμμαχον [22]). παριόντα δὲ Ἴτωνα, εἰς μονομαχίαν

---

13) φίλτρον πρὸς Ἡρακλέα Turn. et vulgatae, πρὸς Ἡρακλέα φίλτρον Brunck.

14) ἔδωκεν Brunck.

15) λύσας καὶ Turn. et vulgatae omittunt.

16) εὐωχήσατο Turn. vulgatae et Brunck.

17) αὖθις ἐκεῖθεν ὁρμηθεὶς Turn. et vulg. αὖθις δὲ ἐκεῖθεν ὁρμηθεὶς Brunck.

18) Δωριέων συνεμάχησε Turn. et vulg.

19) Margo Turnebi Κόρου et paulo post Κόρον.

20) ὁ Ἡρακλῆς Turn. et vulg.

21) καὶ omittunt edd. ante Turn.

22) Ἀλλαγόραν μετὰ τῶν τέκνων αὐτοῦ βασιλέα Δρυόπων ἐν Ἀπόλλωνος τεμένει δαινύμενον, ὑβριστὴν

προὐκαλεῖτο [23]) *αὐτὸν Κύκνος ὁ Ἄρεος καὶ Πελοπίας· συστὰς δὲ, καὶ τοῦτον ἀπέκτεινεν. ὡς δὲ εἰς Ὀρμένιον* [24]) *ἧκεν, Ἀμύντωρ αὐτὸν ὁ βασιλεὺς οὐκ εἴασε μεθ᾽ ὅπλων παριέναι. κωλυόμενος δὲ παρελθεῖν, καὶ τοῦτον ἀπέκτεινεν. ἀφικόμενος δὲ εἰς Τραχῖνα, στρατιὰν* [25]) *ἐπ᾽ Οἰχαλίαν συνήθροισεν, Εὔρυτον τιμωρήσασθαι θέλων. συμμαχούντων δ᾽ Ἀρκάδων αὐτῷ καὶ Μηλιέων τῶν ἐκ Τραχῖνος, καὶ Λοκρῶν τῶν Ἐπικνημιδίων, κτείνας μετὰ τῶν παίδων Εὔρυτον* [26]), *αἱρεῖ τὴν πόλιν, καὶ θάψας τῶν σὺν αὐτῷ στρατευσαμένων τοὺς ἀποθανόντας, Ἵππασον τὸν Κήϋκος, καὶ Ἀργεῖον καὶ Μέλανα, τοὺς* [27]) *Λικυμνίου παῖδας, καὶ λαφυραγωγήσας τὴν πόλιν, ἦγεν Ἰόλην αἰχμάλωτον. καὶ προςορμισθεὶς Κηναίῳ τῆς Εὐβοίας ἀκρωτηρίῳ, Διὸς Κηναίου ἱερὸν ἱδρύσατο. μέλλων δὲ ἱερουργεῖν, κήρυκα* [28]) *ἔπεμψε, λαμπρὰν*

ὄντα καὶ Λαπιθῶν σύμμαχον Turn. et vulg. *Ἀλλαγόραν* etiam edd. ante Turn. Brunckius *Λαγόραν* dedit, vulgatam secutus, sed omissis verbis *αὐτοῦ βασιλέα Δρυόπων*.

23) Turn. et vulg. *προκαλεῖται*.

24) *Ὀρχομενὸν* libri, ut apud Apollodorum et Eudociam. Wesselingii emendatio recepta a Brunckio.

25) Ita Brunckius pro *στρατείαν*.

26) Verba *τῶν Ἐπικνημιδίων κτείνας μετὰ τῶν παίδων Εὔρυτον* omissa in Ald. et Iunt. pr. Habet Iuntina secunda, nisi quod *τὰ* pro *μετὰ*, et vulgatae.

27) *τοῦ* Ald. et Iuntinae.

28) *εἰς Τραχῖνα Λίχαν τὸν κήρυκα* vulgatae et Brunckius. Nihil horum nisi *κήρυκα* habet Iunt.

ἐσθῆτα οἴσοντα. παρὰ τούτου δὲ[29]) τὰ περὶ τὴν Ἰόλην Δηϊάνειρα πυθομένη, καὶ δείσασα μὴ πάλιν ἐκείνην ἀγαπήσῃ, νομίσασα τῇ ἀληθείᾳ φίλτρον εἶναι τὸ ῥυὲν αἷμα τοῦ Νέσσου, τούτῳ τὸν χιτῶνα ἔχρισεν. ὡς δὲ θερμανθέντος τοῦ χιτῶνος ὁ ἰὸς τῆς ὕδρας ἠσθίετο [31]), τὸν μὲν Λίχαν κατέβαλεν, εἰς Τραχῖνα δὲ ἐπὶ νεὼς κομίζεται. Δηϊάνειρα δὲ ἀχθεσθεῖσα [32]) ἑαυτὴν ἀνήρτησεν. Ἡρακλῆς δὲ ἐντειλάμενος Ὕλλῳ, ὃς αὐτῷ ἐκ Δηϊανείρας ἦν παῖς πρεσβύτερος, τὴν Ἰόλην ἀνδρωθέντα γῆμαι, παραγενόμενος [33]) εἰς Οἴτην, ὅ ἐστιν ὄρος Τραχῖνος, πυρὰν ποιήσας, ἐκέλευσεν ἐπιβὰς ὑφάπτειν· τοῦ δὲ μὴ θέλοντος, Ποίας παριὼν ἐπὶ ζήτησιν ποιμνίων, ὑφάψας, ἔλαβε τὰ τόξα παρ'

---

sec. Sic etiam Ald. et Iunt. pr. sed hae *εἰς Κήϋκα* pro *κήρυκα.*

29) *παρὰ δὲ τούτου* Turn. et vulg.

30) Turn. vulgatae et Brunck. *μὴ ἐκείνην μᾶλλον.*

31) Ita edd. vett. vid. H. Steph. Thes. T. I. p. 1909. E. *τὸν χρῶτα ἔσηπε* Turn. et vulg. *τοῦ χρωτὸς καθήπτετο* Brunck. Sequentia inde a Turnebo sic edebantur: *τὸν μὲν Λίχαν τῶν ποδῶν ἀράμενος κατηκόντισεν ἀπὸ τῆς Βοιωτίας· τὸν δὲ χιτῶνα ἀπέσπα προσπεφυκότα τῷ σώματι· συναπεσπῶντο δὲ καὶ αἱ σάρκες αὐτῷ· τοιαύτῃ δὲ συμφορᾷ κατασχεθεὶς, εἰς Τραχῖνα ἐπὶ νεὼς κομίζεται.* Brunckius pro *ἀπὸ τῆς Βοιωτίας* habet *εἰς τὴν θάλασσαν.*

32) Sic edd. vett. et Brunck. *Δηϊάνειρα αἰσθομένη οὖν τὸ γεγονὸς* Turn. *Δηϊάνειρα δὲ αἰσθομένη τὸ γεγονὸς* Steph. et rell.

33) Edd. ante Turn. *παραγενόμενος δέ.*

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.
ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.
ΥΛΛΟΣ.
ΧΟΡΟΣ ΠΑΡΘΕΝΩΝ ΤΡΑΧΙΝΙΩΝ.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
ΛΙΧΑΣ.
ΤΡΟΦΟΣ.
ΠΡΕΣΒΥΣ.
ΗΡΑΚΛΗΣ.

ΤΡΑΧΙΝΙΑΙ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Λόγος μέν ἐστ᾽ ἀρχαῖος ἀνθρώπων φανείς,
ὡς οὐκ ἂν αἰῶν᾽ ἐκμάθοις βροτῶν, πρὶν ἂν

---

1. Inepta grammaticorum curiositas, quasi ante Solonem hoc dictum dici nequiverit, hic anachronismum notavit. Vide Eustathium p. 361,29. (273,43.) Affert primos tres versus Stobaeus Serm. CV, 38. *Φανεὶς* ita est explicandi caussa adiectum, ut, quum dixerit *λόγος ἐστ᾽ ἀρχαῖος ἀνθρώπων*, participium illud cogitatione referatur ad *ἀρχαῖος*.

2. Lb. Ald. et Stobaeus, cuius in cod. A. ς supra adscriptum, *ἐκμάθοι*, quod et Matthiae adscivit in Gramm. Gr. §. 522. et Seidlerus probat, ut bene conveniens cum iis, quae de se dicit Deianira; sensum esse enim, neminem ante, quam mortuus sit, vitam suam recte cognoscere. Ita si haec interpretamur, *βροτῶν* aut cum *τὶς* coniungendum est, quod durum videtur, aut cum *αἰῶνα*, quod eo offensurum esset, quia non aliorum quis, sed suam vitam dici debet non ante mortem cognoscere: nisi vellemus pro *βρότεον αἰῶνα* dici, quod ob illam ipsam ambiguitatem hic non aptum videtur. Accedit, quod *τῳ* in verbis *οὔτ᾽ εἴ τῳ κακός* arguit, sententiam illam hic ita enuntiatam ab Sophocle esse, ut fere ubique, i. e. ut de iudicanda aliorum vita intelligatur. Vide Herodotum

θάνῃ τις, οὔτ' εἰ χρηστὸς οὔτ' εἴ τῳ κακός·
ἐγὼ δὲ τὸν ἐμὸν, καὶ πρὶν εἰς Ἅιδου μολεῖν,
ἔξοιδ' ἔχουσα δυςτυχῆ τε καὶ βαρύν.
ἥτις πατρὸς μὲν ἐν δόμοισιν Οἰνέως,
ναίουσ' ἔτ' ἐν Πλευρῶνι, νυμφείων ὄτλον

1,32. Sophoclem ipsum Oed. R. 1528. Plura exempla habet Stobaeus Serm. CV. Et Latini quoque, ut Ovidius Met. III, 135. sed scilicet ultima semper exspectanda dies homini, dicique beatus ante obitum nemo supremaque funera debet. Potest vero etiam ἐκμάθοι ad hunc modum accipi, intellecto τις. Sed fatendum tamen, multo minus elegans esse, quam ἐκμάθοις, quod Brunckius ex cod. T. dedit, quodque Suidae plerique codd. Leid. et edd. vett. in v. αἰῶνα habent. Itaque illud recepi. Nam quod Lennepio ad Phalar. p. 182. nemini debebat in mentem venire.

3. La. Lb. V. Iunt. 2. et Stobaeus ac Suidae duo codd. θάνῃ. Edd. Suidae servant θάνοι, omisso τῳ, quod etiam in codd. Suidae omnibus deest. De repetito τὶς monuit Porsonus in Add. ad Hec. p. 103. ed. Lips. In cod. Flor. scriptum οὔτε χρηστός.

7. Vulgo ναίουσ' ἐνὶ Πλευρῶνι. Erfurdtius ἔτ' ἐν, quod Vitum Winshemium legisse suspicabatur, qui ita vertit: cum adhuc habitarem in Pleurone. In scholiis Rom. ναίουσ' ἐν. Cod. ναίουσα δ' ἐν. Cod. Venet. ναίουσά γ' ἐν. Neque ἐνὶ neque ἔτι Πλευρῶνι ferunt numeri tragici. Ὄκνον quidem consensu libri, praeter V. in quo ὄγκον, servavitque Brunckius. Ὄτλον, lectionem in scholiis commemoratam, Stephanus, Canterus, aliique praetulerunt, merito, licet repugnantibus Musgravio et Wundero. Hunc refutavit G. Wolffius de schol. Soph. p. 47. Ὄκνον si scripsisset Sophocles, non ἄλγιστον posuisset, sed μέγιστον.

ἄλγιστον ἔσχον, εἴ τις Αἰτωλὶς γυνή.
μνηστὴρ γὰρ ἦν μοι ποταμός, Ἀχελῷον λέγω,
ὅς μ᾽ ἐν τρισὶν μορφαῖσιν ἐξῄτει πατρός,
φοιτῶν ἐναργὴς ταῦρος, ἄλλοτ᾽ αἰόλος
δράκων ἑλικτός, ἄλλοτ᾽ ἀνδρείῳ κύτει
βούπρῳρος· ἐκ δὲ δασκίου γενειάδος
κρουνοὶ διεῤῥαίνοντο κρηναίου ποτοῦ.
τοιόνδ᾽ ἐγὼ μνηστῆρα προςδεδεγμένη
δύστηνος, ἀεὶ κατθανεῖν ἐπευχόμην,
πρὶν τῆςδε κοίτης ἐμπελασθῆναί ποτε.

---

11. Ἐναργης dicit propter sequentia: nunc aperte taurus, i. e. integra tauri specie, nunc capite taurino homo.

12. Libri ἀνδρείῳ τύπῳ βούκρανος. Apud Strabonem X. p. 458. (703.) T. IV. p. 105. qui versus 9 et seqq. affert. ἀνδρείῳ κύτει βούπρῳρος in plerisque et melioribus libris legitur, quod quum exquisitius sit, facile quis alteri scripturae praeferendum agnoscat. Ac βούπρῳρον repetit Strabo paulo post, tauro comparari fluvium docens propter mugitum et cornua, quibus strepitus aquarum et flexus designentur, draconi autem propter longitudinem et curvaturam meatus. Suo more fabulam narrat Ovidius initio lib. IX. Metam. In picturis vasorum aut capite taurino, aut forma humana, sed cornutus longaque cum barba conspicitur, ut in nummo Metapontino, de quo scripsit Letronnius (Journal des Savans 1829. Oct. v. Kunstblatt 1831. n. 16.) aut etiam taurinum caput pro insigni in clipeo gerens: v. Gernhard Griechische Vasenbilder vol. II. tab. 108.

13. Verba ἐκ δὲ δασκίου usque ad ποτοῦ affert Suidas in γενειάς.

17. Tori appellatione coniugem, sive marem sive feminam significari, sana ratio docet: nec de tra-

χρόνῳ δ' ἐν ὑστέρῳ μέν, ἀσμένῃ δέ μοι,
ὁ κλεινὸς ἦλθε Ζηνὸς Ἀλκμήνης τε παῖς·
ὃς εἰς ἀγῶνα τῷδε συμπεσὼν μάχης
ἐκλύεταί με. καὶ τρόπον μὲν ἂν πόνων
οὐκ ἂν διείποιμ'· οὐ γὰρ οἶδ'· ἀλλ' ὅςτις ἦν
θακῶν ἀταρβὴς τῆς θέας, ὃ δ' ἂν λέγοι.
ἐγὼ γὰρ ἥμην ἐκπεπληγμένη φόβῳ,
μή μοι τὸ κάλλος ἄλγος ἐξεύροι ποτέ.
τέλος δ' ἔθηκε Ζεὺς ἀγώνιος καλῶς,
εἰ δὴ καλῶς. λέχος γὰρ Ἡρακλεῖ κριτὸν
ξυστᾶσ', ἀεί τιν' ἐκ φόβου φόβον τρέφω,
κείνου προκηραίνουσα. νὺξ γὰρ εἰςάγει,
καὶ νὺξ ἀπωθεῖ διαδεδεγμένη πόνον.

---

gicis dubitabit qui eos legerit: v. Eurip. Hec. 933. Androm. 487. 934. 936. Troad. 663. Ion. 977. Electr. 1089.

23. Ἀταρβὴς τῆς θέας non, qui non reformidat spectare, sed quem spectatio non implet formidine. Exempla vide apud Schaeferum in Meletem. cr. p. 137 sq. Tum vulgo ὅδ'. V. Buttmann. ad Philoct. 87.

24. Cod. Flor. Harl. et Ald. male ἥμην.

28. Recte Scholiastes ξυστᾶσα interpretatur συνελθοῦσα. Neque λέχος κριτόν, ut Wakefieldio videbatur, nominativi, sed accusativi sunt. Nam congressu iungitur connubium, quo fit ut συστᾶσα, ut quod notionem verbi συνάψασα in se contineat, eodem modo, ut illud verbum, construatur. Similiter Homerus ἐμὸν λέχος ἀντιόωσαν. Κριτὸν dicit, quod Hercules ipsam prae aliis sibi uxorem legit.

29. Verbum κηραίνειν ex Sophocle adnotavit Eustathius p. 1710, 23. (Od. 472, 9.) Quae sequuntur, νὺξ γὰρ εἰςάγει etc. citat Schol. ad Ai. 866. et inde Suidas v. πόνος, apud quem male, καὶ νὺξ ἀπωθεῖται, δεδεγμένον πόνον.

κἀφύσαμεν δὴ παῖδας, οὓς κεῖνός ποτε,
γήτης ὅπως ἄρουραν ἔκτοπον λαβών,
σπείρων μόνον προσεῖδε κἀξαμῶν ἅπαξ.
τοιοῦτος αἰὼν εἰς δόμους τε κἀκ δόμων
ἀεὶ τὸν ἄνδρ' ἔπεμπε λατρεύοντά τῳ.
νῦν δ' ἡνίκ' ἄθλων τῶνδ' ὑπερτελὴς ἔφυ,
ἐνταῦθα δὴ μάλιστα ταρβήσασ' ἔχω.
ἐξ οὗ γὰρ ἔκτα κεῖνος Ἰφίτου βίαν,
ἡμεῖς μὲν ἐν Τραχῖνι τῇδ' ἀνάστατοι
ξένῳ παρ' ἀνδρὶ ναίομεν· κεῖνος δ' ὅπου
βέβηκεν, οὐδεὶς οἶδε. πλὴν ἐμοὶ πικρὰς
ὠδῖνας αὐτοῦ προσβαλὼν ἀποίχεται·
σχεδὸν δ' ἐπίσταμαί τι πῆμ' ἔχοντά νιν.
χρόνον γὰρ οὐχὶ βαιόν, ἀλλ' ἤδη δέκα
μῆνας πρὸς ἄλλοις πέντ' ἀκήρυκτος μένει.
κἄστιν τι δεινὸν πῆμα· τοιαύτην ἐμοὶ
δέλτον λιπὼν ἔστειχε, τὴν ἐγὼ θαμὰ
θεοῖς ἀρῶμαι πημονῆς ἄτερ λαβεῖν.

---

31. Membranarum, Aldi, et aliarum vett. edd. scripturam recepi. Vulgo *κἄφυσα μὲν δή*, inutili particula *μέν*, quum *οὕς*, non *τούτους δὲ* dicat.

32. La. *γηίτης*: unde *γήτης* subscripto iota.

34. Brunckius ex cod. B. *ἐκ δόμων τε κεἰς δόμους*. Genuina ceterorum librorum scriptura. Inverti talia iam observavit Priscianus XVII, 9. p. 9. ed. Krehl. Hic vero etiam aptissime inversa sunt. Aberat enim domo Hercules: unde consentaneum erat id, quod nunc esset, postremum commemorari.

38. Aliter Scholiasta in argumento. Sophocles rem infra exponit v. 270 seqq.

40. Ceycem intelligit, v. Diodor. IV, 30. 37. *Ὅπου* Brunckius male in *ὅποι* mutaverat. Nam sensus est, ubi sit.

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

δέσποινα Δηάνειρα, πολλὰ μέν σ' ἐγὼ
κατεῖδον ἤδη πανδάκρυτ' ὀδύρματα
τὴν Ἡρακλείαν ἔξοδον γοωμένην·
νῦν δ', εἰ δίκαιον τοὺς ἐλευθέρους φρενοῦν
γνώμαισι δούλαις, κἀμὲ χρὴ φράσαι τόσον·
πῶς παισὶ μὲν τοσοῖσδε πληθύεις, ἀτὰρ
ἀνδρὸς κατὰ ζήτησιν οὐ πέμπεις τινά,
μάλιστα δ' ὅνπερ εἰκὸς Ὕλλον, εἰ πατρὸς

---

49. De constructione v. Porsonum ad Phoen. 300. et Seidlerum ad Iphig. Taur. 1061.

51. Libri *Ἡράκλειον*. Feminina forma poetam hic ut v. 676. usum esse eo certius est, quod id ut faceret potius quam ne faceret monebat sequentis vocis terminatio.

53. Cod. Ven. qui *χρὴ* omittit, habet *τὸ σόν*, ut Porsonus volebat ad Med. 461. Utramque scripturam memorat Scholiastes. Non hic aptum *τὸ σὸν*, quia sponte intelligitur, non convenire de aliorum rebus dici. Aptum vero *τόσον*, quod modestiae est et verecundiae. Locutio non rara: vide v. 570. et Lobeckium ad Ai. 747.

54. Quattuor enumerantur Deianirae filii a Scholiasta ex Apollodoro II, 7, 8. ubi v. Heyn. Diodorus Siculus IV, 37. tres tantum nominat, *Ὕλλον*, *Γληνέα*, *Ὀδίτην*, quod postremum tamen nomen codd. non uno modo scriptum exhibent. v. Heyn. ad Apollodor. p. 199. Non videtur dubitari posse, quin qui hanc fabulam invenerunt, vini naturam formasque spectaverint, ut recte Diodorus Ctesippum omisisse censendus sit. *Ὕλλον* vinum initio aquosum, *Γληνὸν* sive *Γληνέα* clarum et splendidum, *Ὀνείτην* annis roboratum et ea re salubre significare puta, ut dubitari possit, an verum nomen *Ὀνήτης* fuerit.

νέμοι τίν' ὥραν τοῦ καλῶς πράσσειν δοκεῖν;
ἐγγὺς δ' ὅδ' αὐτὸς ἀρτίπους θρώσκει δόμους,
ὥςτ', εἴ τί σοι πρὸς καιρὸν ἐννέπειν δοκῶ,
πάρεστι χρῆσθαι τἀνδρὶ τοῖς γ' ἐμοῖς λόγοις.

---

57. Cod. Ven. δοκεῖ. Frustra hic locus coniecturis tentatus est. Recte eum explicuit Matthiae in Gr. Gr. §. 321. qui νέμει legendum censet, quod praebent cod. Flor. et Harl. Eumdem V. D. vide ad Eurip. Orest. 383. Nolim tamen mutare νέμοι, quod cum reprehensione quadam dictum, recte dictum est. Cur non, inquit, filiorum aliquem mittis, maximeque Hyllum, quem æquum erat mitti, si curam aliquam gereret patris, an ille salvus videretur. Nam in unam notionem coniungendum est, πατρὸς τοῦ δοκεῖν καλῶς πράσσειν. Ita Demosthenes Ol. II. p. 19, 4. τούτων οὐχὶ νῦν ὁρῶ τὸν καιρὸν τοῦ λέγειν: quod recte dicas Latine: horum non video opportunitatem dicendi.

58. Erfurdtius ex Wakefieldii coniectura ediderat δόμοις. Neque opus est, et vix recte ita scriberetur. Sensus est: non longe hic a nobis hoc ipso temporis momento ad aedes accedit.

59. Pro εἴ τι σοὶ dedi εἴ τί σοι. Sic etiam Seidlerus.

60. Vulgo τοῖς τ' ἐμοῖς λόγοις. Cod. Ven. omittit τ'. Hoc si quis probabit, non recte tamen, me iudice, sic interpretabitur: ut liceat illi uti dictis meis. Quum enim Deianiram monuerit mulier, consentaneum est, hanc ut velit dictis suis uti. Quamobrem ita potius illa scriptura interpretanda erit: ut tibi uti viro liceat ita, quemadmodum dixi. Quumque id omnino dici debeat, et in vulgata scriptura insit molesta quaedam et parum elegans tautologia, si tibi vera dicere videor, licet tibi uti viro dictisque meis, deleto commate post τἀνδρί, τὲ in γὲ mutavi.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

ὦ τέκνον, ὦ παῖ, κἀξ ἀγεννήτων ἄρα
μῦθοι καλῶς πίπτουσιν. ἥδε γὰρ γυνὴ
δούλη μέν, εἴρηκεν δ' ἐλεύθερον λόγον.

ΥΛΛΟΣ.

ποῖον; δίδαξον, μῆτερ, εἰ διδακτά μοι.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

σὲ πατρὸς οὕτω δαρὸν ἐξενωμένου
τὸ μὴ πυθέσθαι ποῦ 'στιν, αἰσχύνην φέρειν.

ΥΛΛΟΣ.

ἀλλ' οἶδα, μύθοις γ' εἴ τι πιστεύειν χρεών.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

καὶ ποῦ κλύεις νιν, τέκνον, ἱδρῦσθαι χθονός;

ΥΛΛΟΣ.

τὸν μὲν παρελθόντ' ἄροτον, ἐν μήκει χρόνου

---

63. Seidlerus comparabat Eurip. Cycl. 501. *πλέως μὲν οἴνου, γάνυμαι δέ.*

65. Valckenarius ad Phoen. 394. coniecerat *σοὶ* pro *σέ*, et mox *φέρειν* pro librorum scriptura *φέρει*. Eum secutus est Brunckius. Recte *φέρειν* servatum ab Erfurdtio. Wunderus de suo soloecismum dedit, *φέροι*, optativum orationis obliquae non pendentem ex infinitivo aut *ὡς* vel *ὅτι* particulis. *Τὸ μὴ πυθέσθαι* dictum ut in Antigona v. 710.

ἀλλ' ἄνδρα, κἤν τις ᾖ σοφός, τὸ μανθάνειν
πόλλ', αἰσχρὸν οὐδέν.

Vide dicta ad Aiacem v. 114. *Σὲ* initio positum, quia hunc potissimum illud agere oportebat. V. v. 56. Construe enim, *τὸ μὴ πυθέσθαι σέ*, quod moneo propter Elmsleium, qui ad Heracl. 657. hunc locum aliis longe diversis iungens, *σὲ* pro *σοὶ* habere hunc versum dicit.

68. Codd. Ven. V. *τέκνον νιν.*

Λυδῇ γυναικὶ φασί νιν λάτριν πονεῖν.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

πᾶν τοίνυν, εἰ καὶ τοῦτ' ἔτλη, κλύοι τις ἄν.

ΥΛΛΟΣ.

ἀλλ' ἐξαφεῖται τοῦδέ γ', ὡς ἐγὼ κλύω.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

ποῦ δῆτα νῦν ζῶν ἢ θανὼν ἀγγέλλεται;

ΥΛΛΟΣ.

Εὐβοΐδα χώραν φασὶν, Εὐρύτου πόλιν,
ἐπιστρατεύειν αὐτόν, ἢ μέλλειν ἔτι.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

ἆρ' οἶσθα δῆτ', ὦ τέκνον, ὡς ἔλειπέ μοι
μαντεῖα πιστὰ τῆσδε τῆς χώρας πέρι;

ΥΛΛΟΣ.

τὰ ποῖα, μῆτερ; τὸν λόγον γὰρ ἀγνοῶ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

ὡς ἢ τελευτὴν τοῦ βίου μέλλει τελεῖν,
ἢ τοῦτον ἄρας ἆθλον ὡς τὸν ὕστατον,

---

70. Non temere Omphalae mentionem facit poeta, sed ut ea re aliquid suspicionis iniiciatur Deianirae, quo magis deinde propter Iolen sibi metuat.

73. Codd. B. V. *θανὼν γ'*

74. *Εὐβοΐδα.* De hac forma nominis v. Lobeckii Paralip. p. 24 sq.

76. Imperfectum verbi *λείπειν* saepe a criticis in aoristum mutatum video, opinor, quod a relinquendo continuationis notio abhorrere videretur. Sed *λείπειν* ubi est *remanere facere*, facile hanc notionem admittit ratione habita rei remanentis vel relictae. SEIDLER.

80. Libri *εἰς τὸν ὕστερον*, cui ut aliquid praesidii sit ex *τὸν ἀεὶ* in Electra v. 1075. tamen displiceat necesse est, quia *τὸν λοιπὸν βίοτον* idem est: cui

τὸν λοιπὸν ἤδη βίοτον εὐαίων' ἔχειν.
ἐν οὖν ῥοπῇ τοιᾷδε κειμένῳ, τέκνον,
οὐκ εἶ ξυνέρξων, ἡνίκ' ἢ σεσώσμεθα,
κείνου βίον σώσαντος, ἢ οἰχόμεσθ' ἅμα;

ΥΛΛΟΣ.

ἀλλ' εἶμι, μῆτερ· εἰ δὲ θεσφάτων ἐγὼ
βάξιν κατῄδη τῶνδε, κἂν πάλαι παρῆν.
νῦν δ', ὡς ξυνίημ', οὐδὲν ἐλλείψω τὸ μὴ οὐ
πᾶσαν πυθέσθαι τῶνδ' ἀλήθειαν πέρι.
ἀλλ' ὁ ξυνήθης πότμος οὐκ ἐᾷ πατρὸς

---

rei non medetur Reiskii εἰς τό γ' ὕστερον, quod etiam Schaefero ad Oed. Col. 1584. in mentem venit. Dicendum erat, cur posthac beata esset vita gavisurus. Id parva mutatione restitui.

81. La. ut vulgo, τὸν λοιπὸν. Disputarunt de h. l. Elmsleius ad Oed. Col. 1619. qui ad Medeae v. 1096. in cod. Vat. τὸ λοιπὸν legi adnotavit, et Reisigius in Comm. crit. ad Oed. Col. 1611.

83. Libri:

οὐκ εἶ ξυνέρξων, ἡνίκ' ἢ σεσώσμεθα
ἢ πίπτομεν, σοῦ πατρὸς ἐξολωλότος;
κείνου βίον σώσαντος, ἢ οἰχόμεσθ' ἅμα.

Medium horum versuum Bentleius, Porsonus, Dobreus (v. Kiddii Porsoniana p. 218.) delendum censuerunt. Brunckius eum ex Canteri coniectura ἢ in καὶ mutato posuit postremo loco. Videtur eum aliquis sic, ut Canterus coniecerat, eoque quo ille voluit loco ponendum, fecisse. Certus secuturi Wunderus primus, ut ait, illum, κείνου βίον σώσαντος, ἢ οἰχόμεσθ' ἅμα, ut spurium includendum putavit.

88. Οὐ in fine versus, quo libri carent, recte addidit Brunckius.

90. In libris νῦν δ' ὁ ξυνήθης est, positique hi duo versus ante illos duos qui sequuntur. Restituit iustum ordinem Brunckius, scripsitque ἀλλ' ὁ ξυνήθης.

ἡμᾶς προταρβεῖν οὐδὲ δειμαίνειν ἄγαν.
ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.
χώρει νυν, ὦ παῖ. καὶ γὰρ ὑστέρῳ τό γ' εὖ
πράσσειν, ἐπεὶ πύθοιτο, κέρδος ἐμπολᾷ.
ΧΟΡΟΣ.
στροφὴ ά.
Ὃν αἰόλα νὺξ ἐναριζομένα
τίκτει κατευνάζει τε φλογιζόμενον,
Ἅλιον, Ἅλιον αἰτῶ
τοῦτο καρῦξαι, τὸν Ἀλκμή-

---

92. Hoc dicit: etiam serius venienti prosperae quidem res, ubi de iis audierit, lucrum afferunt. Quia haec ita dixit, ut ad quemvis, non ad solum Herculem spectarent, non potuit *ἐπὴν πύθηται* dicere. Nam eo certum factum respici indicaretur. Apertum est autem, *τὸ εὖ πράσσειν* non eius intelligi, qui comperiat, sed illius, de quo comperiat.

94. Tetigit hoc carminis chorici initium Eustathius p. 22, 30. 814, 22. 1430, 1. (17, 28. 737, 25. Od. 74, 5.) Lexicon in Bekkeri Anecd. p. 359, 3. *αἰόλη νύξ, ἤτοι μέλαινα, ἢ ποικίλη διὰ τὰ ἄστρα.* Eadem habet Hesychius, auctoris et fabulae nomen addens, et Suidas. Prior interpretatio plane inepta. Vera est altera, quam affert etiam Eustathius, cui tamen etiam quae *θοὴ νὺξ* Homero dicitur, intelligi posse visa est. Hausit illa e scholiis. Quae Sophocli *αἰόλη*, Aeschylo est *ποικιλείμων*, Prom. 24. De eo quod ex nocte dies, ex die nox nascitur, Valckenarius Theodectae aenigma adscripsit, quod commemoratum est ab Atheneao X. p. 451. F. Comparant etiam haec in Oed. Col. 617. *μυρίας ὁ μυρίος χρόνος τεκνοῦται νύκτας ἡμέρας τ' ἰών.*

97. Cod. Harl. Ald. et Iuntinae *τούτῳ.* Male Brunckius *τοῦτο* ad *αἰτῶ* rettulit. Alii omissa inter-

νας, πόθι μοι, πόθι παῖς
ναίει πότ', ὦ λαμπρᾷ στεροπᾷ φλεγέθων,
ἢ ποντίους αὐλῶνας, ἢ
δισσαῖσιν ἀπείροις κλιθείς,

---

punctione, quo referri voluerint, incertum reliquere. Friget vero, coniunctum cum αἰτῶ; vim habet, relatum ad καρῦξαι. Sic etiam Seidlero placet, qui comparat Aeschyl. Choeph. 190. Eurip. Hipp. 1112. Alc. 37. Heracl. 745. Praeterea sic etiam numeri suadent. Τὸν Ἀλκμήνας πόθι μοι παῖς ναίει, pro τὸν Ἀλκμήνας παῖδα, πόθι μοι ναίει dictum, aliis huiusmodi exemplis adhibuit Porsonus ad Hec. 1038. monens, quum παῖδα intelligi iubeat Scholiastes, Aldus autem πόθι μοι, πόθι μοι παῖς habeat, etiam hoc, eiecto παῖς, admitti posse, sed praestare alterum. Aldi scripturam etiam Iuntinae habent et La. In Ven. est πόθι πόθι πόθι μοι παῖς. Eximia arte haec stropha ita composita est, ut liberior orationis constructio in singulis partibus aptissima sit ad exprimendum magnum desiderium. Satis habeo id verbo indicasse: non potest enim latere, si quis accuratius considerare voluerit.

100. Vulgo ποντίους et Schol. La. in lemmate. Codex ποντίας. Athenaeus V. p. 189. C. καλοῦσι δ' ἀρσενικῶς τοὺς αὐλῶνας, ὥςπερ Θουκυδίδης ἐν τῇ τετάρτῃ (c. 103.) καὶ πάντες οἱ καταλογάδην συγγραφεῖς, οἱ δὲ ποιηταὶ θηλυκῶς. Κρατῖνος ἐν Ἀχιλλεῖ, βαθεῖαν εἰς αὐλῶνα περίδρομον στρατοῦ, καὶ Σοφοκλῆς Σκύθαις, κρημνούς τε καὶ σήραγγας ἠδ' ἐπακτίας αὐλῶνας. Vereor ne non magis in Scythis, quam in Trachiniis homoeoteleuta praetulerit. Aeschylus Prom. 730. dixit αὐλῶνα Μαιωτικόν.

101. Brunckius δισσαῖς ἀπείροις, pravis numeris. Ald. cum plerisque codd. δισσαῖσιν ἀπείροισι quod verum est, dempta una littera. Doriis haec epitritis una numeri perpetuitate usque ad finem strophae de-

εἴπ', ὦ κρατιστεύων κατ' ὄμμα.

ἀντιστροφὴ α'.

ποθουμένᾳ γὰρ φρενὶ πυνθάνομαι
τὰν ἀμφινεικῆ Δηϊάνειραν ἀεί,
οἷά τιν' ἄθλιον ὄρνιν,

---

currunt. Duas continentes Asiam et Europam intelligi debere, in quas multi veterum omnem terrarum orbem diviserunt, pluribus demonstravit Schaeferus in Melet. cr. p. 36, 9. Κλιθεὶς dictum ad exemplum Homeri, iacens, commorans.

102. Scholiastes: ὦ νικῶν πάντας τοὺς θεοὺς κατὰ τὸ ὀπτικόν. Videtur haec vera interpretatio esse. Κατ' ὄμμα plerumque est coram, in conspectu, in os: ut apud Eurip. Androm. 1065. 1118. Rhes. 421. alibi interdiu, ut in Bacch. 469. πότερα δὲ νύκτωρ σ', ἢ κατ' ὄμμ' ἠνάγκασεν; alibi etiam specie oris, ut in Trach. 379. Hic quidem dicit chorus: o qui oculorum lumine emines. Sol enim, ut qui cuncta videat, optime dicere potest, ubi sit Hercules. Ita idem in Homerico hymno Cereris interrogatur quis Proserpinam rapuerit.

103. Scholiastes ad ποθουμένᾳ: ἀντὶ τοῦ ποθούσῃ. Defendit Eustathius p. 806, 37. (727, 11.) allatis pluribus similibus exemplis. Nec repudiavit H. Stephanus de dial. Att. p. 65. Musgravius quod incogitanter coniecit πονουμένᾳ, defendit incogitantius, afferens v. 985. πεποιημένος ἀλλήκτοις ὀδύναις et Thucyd. II, 51. τόν τε θνήσκοντα καὶ τὸν πονούμενον ᾠκτίζοντο. Sophocles illic de Hercule venenata veste cruciato, Thucydides de iis qui peste contabescebant loquitur. Complura inveniri poterant, quae distinctius quam ποθουμένᾳ indicarent, cur cum avi compararetur Deianira, ut ποτωμένᾳ, πτερουμένᾳ, δονουμένᾳ, πτοουμένᾳ, στροβουμένᾳ.

105. Fuerunt, ut Scholiastes refert, qui legerent τιν' ἅλιον ὄρνιν, halcyonem intelligentes. Sed hoc metro repugnat.

οὔ ποτ᾽ εὐνάζειν ἀδακρύ-
των βλεφάρων πόθον, ἀλλ᾽
εὔμναστον ἀνδρὸς δεῖμα φέρουσαν ὁδοῦ
ἐνθυμίοις εὐναῖς ἀναν-
δρώτοισι τρύχεσθαι, κακὰν
δύστανον ἐλπίζουσαν αἶσαν.

στροφὴ β΄.

πολλὰ γὰρ ὥστ᾽ ἀκάμαντος

---

106. Male Scholiastes *ἀδακρύτων* interpretatur *πολυδακρύτων*. Immo, ut saepe faciunt poetae, indicatur hoc verbo id, quod efficiendum est: *εὐνάζειν τὸν πόθον τῶν βλεφάρων, ὥςτε γίγνεσθαι αὐτὰ ἀδάκρυτα*. Vide Seidlerum ad Eurip. El. 442.

108. Libri omnes *φέρουσαν*. Casaubonus ad Athen. p. 549. eleganter *τρέφουσαν*, quod verbum usitatissimum est Sophocli. Recepit Brunckius quia Casaubonus scripsit: „vetus lectio fuit *τρέφουσαν*, vera sine dubio." Negare *φέρουσαν* scribi potuisse absurdum est. Saepe illud verbum idem est quod *ἔχειν*, ut in Electra v. 286. *ὅσον μοι θυμὸς ἡδονὴν φέρει*. et *πίστιν φέρειν* ibidem v. 735. et in Oed. R. 1445. Clarissime autem docent haec in Antigona v. 1089. *καὶ γνῷ τρέφειν τὴν γλῶσσαν ἡσυχωτέραν τὸν νοῦν τ᾽ ἀμείνω τῶν φρενῶν ἢ νῦν φέρει*.

109. Etsi verba ita construi possunt *εὔμναστον ἀνδρὸς δεῖμα φέρουσαν τρύχεσθαι εὐναῖς ἀνανδρώτοις, ἐνθυμίοις ὁδοῦ*, tamen neminem tam invenustum fore puto, quem non numeri ita in verbo *ὁδοῦ* finiti, ut etiam hiatus pausam fieri iubeat, coniungendum hoc nomen cum praecedentibus esse moneant. Ex quo intelligitur, reliqua sic esse intelligenda, *τρύχεσθαι ἐνθυμουμένην εὐνὰς ἀνανδρώτους*. Copulam *τ᾽*, omissam in antiquis, post *εὐναῖς* Turn. et quae hunc sequuntur, addunt, etiam Canteriana, de qua falsa rettulit Erfurdtius.

ἢ Νότου ἢ Βορέα τις
κύματ᾽ ἐν εὐρεῖ πόντῳ
βάντ᾽ ἐπιόντα τ᾽ ἴδῃ,
οὕτω δὲ τὸν Καδμογενῆ
τρέφει, τὸ δ᾽ αὔξει βιότου
πολύπονον ὥςπερ πέλαγος
Κρήσιον. ἀλλά τις θεῶν
αἰὲν ἀναμπλάκητον Ἅι-

---

114. Ald. et veteres libri κύματ᾽ εὐρεῖ. Turn. et quae hunc sequuntur, κύματα εὐρεῖ. Brunckius ex coniectura εὐρεῖ κύματα. At multo lenius corrigi hoc potuit, κύματ᾽ ἐν εὐρεῖ, quod fecit Erfurdtius.

115. Legendum ἴδῃ. Il. II, 462. 475. Heynii Exc. I. ad Il. IX. Hinc explicandum ἐκπέσῃ Eurip. Hec. 1019. quod Porsonus a suppresso ἢν vel ὅταν pendere opinabatur. Bacch. 1065. ERFURDT. Libri ἴδοι. Quod servans Porsonus non recte scribebat κύματ᾽ ἂν εὐρεῖ πόντῳ.

117. In explicatione huius loci haeserunt et veteres et recentiores interpretes, licet facillimus sit. Δὲ post οὕτω in apodosi positum, neque αὔξει pro αὔξεται dictum. Nam nominativus est πέλαγος Κρήσιον. Nam ut quis continuos in mari fluctus videt, ita quasi Creticus quidam vitae laborum pontus Herculem tenet augetque, scilicet laboribus: h. e. τὸν Ἡρακλέα τὸ μὲν πολύπονον πέλαγος τρέφει, τὸ δὲ αὔξει.

118. Triclinii recensio male ὥςτε.

120. Codd. et edd. ἀμπλάκητον. Hesychius: ἀπλάκητον, ἀναμάρτητον. Σοφοκλῆς Τραχινίαις. In scholiis Romanis scriptum: ἈΜΠΛΑΚΙΟΝ. ἄπταιστον. Illud ἀπλάκητον Abreschio auctore recepit Brunckius. Scribendum est ἀναμπλάκητον, ut monui in libro de em. rat. Gr. Gr., p. 19. vel metri indicio. Usus hac voce Sophocles etiam in Oed.

δα σφε δόμων ἐρύκει.
ἀντιστροφὴ β΄.
ὧν ἐπιμεμφομένᾳ σ᾽ ἁ-
δεῖα μὲν, ἀντία δ᾽ οἴσω.
φαμὶ γὰρ οὐκ ἀποτρύειν
ἐλπίδα τὰν ἀγαθὰν
χρῆναί σ᾽. ἀνάλγητα γὰρ οὐδ᾽

R. 472. nisi quod ibi correpta secunda syllaba est ἀναπλάκητοι. Est autem ἀναμπλάκητος idem quod ἀσφαλής.

122. Libri ὧν ἐπιμεμφομένας ἁδεῖα μέν. Brunckius ἁδεῖα pluralem esse voluit, contra leges grammaticas, certe Atticorum. Defendit Buttmannus Gramm. Gr. vol. I. p. 253. sed quos affert, Theocr. I, 95. apud eum ἁδεῖα femininum est, Aratus autem v. 1068. si θήλεια genere neutro dixit, ut Alexandrini solent, captavit, quod aliquando aliquis vetustissimorum sibi indulsisset, quale est ὀξεῖα χρέμισαν, neglectum a Buttmanno, in Scuto Herculis v. 348. quod ita scriptum exstat etiam in Etym. M. p. 814, 45. Musgravius αἰδοῖα coniecit, ad sententiam non male. Notandum tamen, hac voce Aeschylum, antiqui sermonis sectatorem, saepius usum esse, nusquam, quod sciam, Sophoclem aut Euripidem. At hic metrum poscit amphibrachum. Itaque correxi. Nihil quidem, inquit, mihi te propter querelas tuas reprehendenti metuendum est: tamen repugnabo.

124. Suidas: ἀποτρύειν. Σοφοκλῆς· οὐκ ἀποτρύειν ἐλπίδα τὴν ἀγαθὴν χρῆναί σε. ἀνάλγητα γάρ οὐδ᾽ ὁ πάντα κραίνων βασιλεὺς ἀπέβαλε θνητοῖσι Ζεύς.

126. Scholiastes: οὐδὲ γὰρ ἄλυπα τοῖς ἀνθρώποις ὁ Ζεὺς τὰ πράγματα πεποίηκε. At οὐδὲ non potest postponi. Exspectes hic οὐχ, sed recte tamen dixit οὐδέ, quod ad Iovem referendum. Doloris vacua ne Iuppiter quidem dedit mortalibus.

ὁ πάντα κραίνων βασιλεὺς
ἐπέβαλε θνατοῖς Κρονίδας.
ἀλλ' ἐπὶ πῆμα καὶ χαρὰν
πᾶσι κυκλοῦσιν οἷον ἄρ-
κτου στροφάδες κέλευθοι.

ἐπῳδός.

μένει γὰρ οὔτ' αἰόλα
νὺξ βροτοῖσιν, οὔτε Κῆρες,

Sed cavendum, ne quis hoc perperam intelligat. Nam hoc vult: oportet te in dolendo etiam bonae spei locum concedere: nam vacuitatem doloris etiam qui res hominum gubernat, Iuppiter, non dedit mortalibus, sed voluit, ut laetis adversa temperarentur. Ceterum Ald. et alii libri veteres ἐπέβαλλε, Triclinii recensio autem ὁ πάντων κραίνων. Ita οὐδὲ v. 280.

129. Ald. πῆμα καὶ χαρά. La. χαρᾶι. Scholiastes legit ἐπὶ πήματι καὶ χαρᾷ. Patet scribendum fuisse χαράν.

130. Ald. et vett. libri κυκλοῦσιν. Triclinii recensio κυκλοῦσ'. Ursam hic Scholiastae quidem utramque intelligunt. Id si voluisset poeta, ἄρκτων scripsisset. Habuit ille in mente Homeri notissimos versus: ἄρκτον θ', ἣν καὶ ἄμαξαν ἐπίκλησιν καλέουσιν, ἥτ' αὐτοῦ στρέφεται, καί τ' Ὠρίωνα δοκεύει· οἴη δ' ἄμμορός ἐστι λοετρῶν Ὠκεανοῖο, Iliad. XVIII, 487. Od. V, 273. Neque ἐπικυκλοῦσιν a poeta dictum puto, ut sit ἐπέρχονται, sed proprie κυκλοῦσιν ἐπὶ πᾶσιν. Κυκλοῦσι non magis quam in Electrae v. 1365. neutrali significatu dictum: quasi quaedam ursae rotationes omnibus volvendo afferunt maerorem et gaudium. Nam quemadmodum Ursa numquam non supra nos in coelo vertitur, ita super capitibus nostris etiam bona ac mala perpetuo gyro vertuntur.

132. Κῆρες. συμφοραί. Hesychius.

οὔτε πλοῦτος· ἀλλ' ἄφαρ βέ-
βακε· τῷ δ' ἐπέρχεται
χαίρειν τε καὶ στέρεσθαι.
ἃ καὶ σὲ τὰν ἄνασσαν ἐλπίσιν λέγω
τάδ' αἰὲν ἴσχειν·
ἐπεὶ τίς ὧδε τέκνοισι
Ζῆν' ἄβουλον εἶδεν·

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Πεπυσμένη μέν, ὡς ἐπεικάσαι, πάρει,

---

134. Ald. et vett. libri βέβακε. Tricliniani βέβηκε.

135. In antiquis libris commate post πλοῦτος, colo post βέβακε distinctum. Ita βέβακε ad praecedentia, noctem, infortunium, opes referendum, ἐπέρχεται autem putandum esset sine casu positum esse, τῷ δὲ cum χαίρειν coniuncto, pro ἐπέρχεται δὲ τῷ μὲν χαίρειν, τοῦ δὲ στέρεσθαι. Simplicior Seidleri sententia est, commate post βέβακε distinguentis, et ad βέβακε intelligentis τῷ μέν, ut sensus sit, ἀλλὰ τῷ μὲν ἄφαρ βέβακε, τῷ δὲ ἐπέρχεται τὸ χαίρειν τε καὶ στέρεσθαι. Comparat ille Oed. Col. 614. τοῖς μὲν γὰρ ἤδη, τοῖς δ' ἐν ὑστέρῳ χρόνῳ τὰ τερπνὰ πικρὰ γίγνεται καὖθις φίλα. Distinxi ita, sed tamen βέβακε ad praecedentia referendum puto. Interpretor ita: *nec nox manet mortalibus, neque res adversae, neque opes: sed cito relinquunt, et ad alium accedit gaudere privarique.*

137. Potest quidem ἃ simpliciter intelligi *quae*, repetito deinde pronomine: et sic voluisse videtur Scholiastes. Sed praestat tamen, ut ego quidem puto, ἃ interpretari *quapropter*, τάδε autem referre ad ea, in quibus totum carmen versatur, Herculem salvum rediturum esse.

141. Scripsi ἐπεικάσαι, ut, nisi fallor, etiam Erfurdtius legi volebat. Libri ἀπεικάσαι. Eodem

πάθημα τοὐμόν· ὡς δ' ἐγὼ θυμοφθορῶ,
μήτ' ἐκμάθοις παθοῦσα· νῦν δ' ἄπειρος εἶ.
τὸ γὰρ νεάζον ἐν τοιοῖσδε βόσκεται
χώροις, ἵν' αὑτοῦ, καί νιν οὐ θάλπος θεοῦ,

---

errore apud Suidam in v. ἱρὸν scriptum in versu Sophoclis Oed. Col. 16. ubi hodie ὡς σάφ' εἰκάσαι legitur, quod Wunderus hic quoque posuit. Recte dixit ἀπεικάσαι Euripides Orest. 1290. ed. Pors. Ἑλένης τὸ κώκυμ' ἐστίν, ὡς ἀπεικάσαι. Comparatur enim ibi, quae audita erat vox, cum voce Helenae.

142. Verbum θυμοφθορεῖν ex h. l. commemorat Eustathius p. 575, 10. (437, 5.)

143. Harl. Flor. Ald. aliique veteres libri παροῦσα, quod alienum ab hoc loco. Iuntina secunda et Tricliniana recensio recte παθοῦσα, quod merito receptum ab editoribus recentioribus. Cod. Harl. νῦν τ' ἄπειρος εἶ, ut Schaeferus coniecit. At multo hic melior est vulgata νῦν δ' ἄπειρος εἶ. Hanc enim ut potiorem sententiam, iam non ut partem cum priore coniungit sed opponit ei, quod vel vocabulum νῦν arguit. Aliter enim satis erat dicere ἄπειρός τ' εἶ.

145. Vulgo χώροισιν αὐτοῦ. Cod. Flor. αὑτοῦ. Utramque scripturam commemorat Scholiastes. Apertum est, quum τοιοῖσδε dixerit, debuisse addi, quales intelligi vellet. Ex quo quum appareat emendatione locum indigere, cavendum erat, ne in loco, in quo iam veteres critici haesissent, ulla mutatio fieret, quae non tam lenis esset, ut pro nulla haberi posset. Id mihi videor repperisse, χώροις, ἵν' αὑτοῦ scribendo, et post ea verba commate ponendo. In antiquissimis libris nulla ibi interpunctio, in sequioribus coli signum est. Qui similiter haec tentabat, Musgravius, ἵν' αὐτοῦ χλοῦνιν reponi volens, sanando vulnere novum vulnus fecit. Sensus est: i u v e n i l i s a e t a s h u i u s m o d i i n l o c i s p a s c i t u r, u b i s u i i u r i s e s t, n e q u e a u t a e s t u a u t i m b r e a u t v e n t i s v e x a t u r, s e d

οὐδ' ὄμβρος, οὐδὲ πνευμάτων οὐδὲν κλονεῖ,
ἀλλ' ἡδοναῖς ἄμοχθον ἐξαίρει βίον,
ἐς τοῦθ' ἕως τις ἀντὶ παρθένου γυνὴ
κληθῇ, λάβῃ τ' ἐν νυκτὶ φροντίδων μέρος,
ἤτοι πρὸς ἀνδρὸς ἢ τέκνων φοβουμένη.
τότ' ἄν τις εἰςίδοιτο, τὴν αὑτοῦ σκοπῶν

---

iucundam agit et laboris expertem vitam. Confirmatur hoc iis, quae opponuntur. Nam virgo, simulatque nupsit, paret necessitati curisque angitur et sollicitudinibus. Opportune mihi similis sententiae memoriam apud Tibullum IV, 6, 15. revocavit Hauptius: praecipit et natae mater studiosa quod optet: illa aliud tacita, iam sua, mente rogat. Nec dissimili metaphora usus Sophocles ap. Schol. Pind. Pyth. IV, 213. χῶρος γὰρ αὑτός ἐστιν ἀνθρώπου φρενῶν, ὅπου τὸ τερπνὸν καὶ τὸ πημαῖνον φύει· δακρυῤῥοεῖ γὰρ καὶ τὰ καὶ τὰ τυγχάνων. Ἐξαίρει videtur cum ἄμοχθον coniungendum esse: vitam erigit iucunditatibus, ut vacua sit labore. Saepe verbum illud ἐξαίρειν de erecto animo dicitur, neque hic quum vita erigi dicitur, id aliud est, quam alacri atque erecto spe ac fiducia animo vivere.

149. Ἐν νυκτὶ non est ad λάβῃ referendum, ut dicat, usque dum quae nocte ea, qua marito coniungitur, curas accipiat: quemadmodum in Terei fragm. VII. ἐπειδὰν εὐφρόνη ζεύξῃ μία, aut apud Homerum Od. XVIII, 271. νὺξ δ' ἔσται, ὅτε δὴ στυγερὸς γάμος ἀντιβολήσει οὐλομένης ἐμέθεν. Nam prima coniugii nox si significaretur, addi debebat quae nox diceretur. Sed coniungenda sunt verba illa cum φροντίδων, ut sensus sit, nocturnas curas. Vide supra v. 29.

151. Codd. Harl. Flor. τόδ', male. Masculino αὑτοῦ utitur, quia universe enuntiata sententia est. Vide ad Viger. adnot. 50. Ita Seidlero in Eurip. Hippol. 470. πεσόνθ' scribendum videtur.

πρᾶξιν, κακοῖσιν οἷς ἐγὼ βαρύνομαι.
πάθη μὲν οὖν δὴ πόλλ' ἔγωγ' ἐκλαυσάμην·
ἓν δ' οἷον οὔπω πρόσθεν, αὐτίκ' ἐξερῶ.
ὁδὸν γὰρ ἦμος τὴν τελευταίαν ἄναξ
ὡρμᾶτ' ἀπ' οἴκων Ἡρακλῆς, τότ' ἐν δόμοις
λείπει παλαιὰν δέλτον ἐγγεγραμμένην
ξυνθήμαθ', ἁμοὶ πρόσθεν οὐκ ἔτλη ποτέ,
πολλοὺς ἀγῶνας ἐξιών, οὕπω φράσαι.
ἀλλ' ὥς τι δράσων εἷρπε, κοὐ θανούμενος.
νῦν δ' ὡς ἔτ' οὐκ ὤν, εἶπε μὲν λέχους ὅ τι

---

152. *Κακοῖσιν οἷς* per attractionem dictum pro *κακὰ οἷς*, non pro *οἷς κακοῖσιν*. Verba *κακοῖσιν οἷς ἐγὼ βαρύνομαι* affert Priscianus XVIII, 20. qui locus mutilus est in ed. Putsch. p. 1169. Notavit Porsonus ad Aristophanem p. 184.

157. Ad *παλαιὰν* recte Scholiastes sed obscurius, *ὅτι πρὸ πολλοῦ χρόνου χρησμὸς ἦν αὐτῷ δεδομένος*. Quae verba male relata sunt ad illa v. 155. *ὁδὸν γὰρ ἦμος*. Tabellas dicit ex longo tempore scriptas. Testamentum dici ipsum vocabulum *ξυνθήματα* indicat. Id multo ante conscriptum Hercules tum demum, quum novissime domum relinqueret, tradiderat Deianirae, quippe ex prioribus itineribus se salvum rediturum sciens.

159. *Πολλοὺς ἀγῶνας ἐξιὼν* dictum, ut paullo ante, *ὁδὸν τὴν τελευταίαν ὡρμᾶτ' ἀπ' οἴκων*, nulla cum ellipsi, sed brevitate quadam dicendi duabus notionibus in unam coniunctis, multa certamina initurus exeundo.

161. Ita in Philoct. 1217. *ἔτ' οὐδέν εἰμι*. Addidit Schaeferus Apollon. Rh. II, 28. Discrimen non magnum, sed aliquod tamen, sic dicas, an *οὐκέτι*. Hoc est posthac non vel iam non, illud non amplius. Sic in Alcest. 195. *ἐκφυγὼν δ' ἔχει τοσοῦτον ἄλγος, οὗ πότ' οὐ λελήσεται*, i. e. cuius ali-

χρείη μ' ἑλέσθαι κτῆσιν· εἶπε δ' ἣν τέκνοις
μοῖραν πατρῴας γῆς διαίρετον νέμοι,
χρόνον προτάξας ὡς τρίμηνον ἡνίκ' ἂν

---

quando non immemor erit. Quae sequuntur, in scholiis has interpretationes habent: ἐνετείλατό μοι ἵνα πρόνοιαν ἄλλου ἀνδρὸς ποιήσωμαι· ἔλεγε προςήκειν ἐμὲ λαβεῖν τὴν προῖκα καὶ τὰ δῶρα, ἃ ὑπὲρ τοῦ λέχους ἐκτησάμην. ἤγουν προνοεῖσθαι ἑτέρου ἀνδρός, ἢ σώζειν τὸ λέχος. Unde Billerbeckio legendum videbatur λέχους ὅτου. De connubio Deianirae si locutus esset poeta, non dixisset, opinor, ἑλέσθαι κτῆσιν: certe hoc viri potius est, quam mulieris. Praeterea Scholiastas omnes vulgatam scripturam ὅτι habuisse in promptu est. Itaque λέχους κτῆσις non potest nisi de dote muneribusque iis, quae in ἀνακαλυπτηρίοις accepisset Deianira, intelligi, de quibus v. Spanhem. ad Callim. h. Dian. 74. Sed si tum diceret ὅτι, hoc videretur indicari, nihil legari Deianirae, nisi quod ei lege deberetur. Quod abhorret ab huius loci ratione, in quo amor Herculis erga suos et cura superstitum declaranda erat. Quamobrem recipiendum duxi, quod Musgravius coniecit, ὅ τι: quid me ut connubio partum accipere oporteret: quo sane et dos, et munera ista, sed tamen etiam aliquid fortasse amplius comprehendantur.

163. Ed. Cant. πατρῷαν, commemoratum H. Stephano in adnotat. in Soph. p. 58. Deinde Ald. Iunt. pr. aliaeque veteres edd. διαιρετὸν μένειν. Ac μένειν certe etiam membranae Brunckii. Sed La. Lb. I. V. Iunt. 2. et Triclinii recensio νέμοι. Codd. Harl. Flor. διαιρετὴν μένειν. Διαιρετὸς μοῖρα commemoratur ab Eustathio p. 793, 3. (708, 10.) Διαίρετον, divisam, praestare monuit Lobeckius Paralip. p. 482 sq.

164. Libri τρίμηνον et κἀνιαύσιος. Brunckius κἀνιαύσιον scripsit, Erfurdtius ex Wakefieldii con-

χώρας ἀπείη κἀνιαύσιος βεβώς,
τότ' ἢ θανεῖν χρείη σφε τῷδε τῷ χρόνῳ,
ἢ τοῦθ' ὑπεκδραμόντα τοῦ χρόνου τέλος,
τὸ λοιπὸν ἤδη ζῆν ἀλυπήτῳ βίῳ.
τοιαῦτ' ἔφραζε πρὸς θεῶν εἱμαρμένα
τῶν Ἡρακλείων ἐκτελευτᾶσθαι πόνων,
ὡς τὴν παλαιὰν φηγὸν αὐδῆσαί ποτε
Δωδῶνι δισσῶν ἐκ πελειάδων ἔφη.

---

iectura, probante Schaefero, servavit κἀνιαύσιος, et scripsit τρίμηνος. Nihil mutandum, ubi omnia sana. Ἀπείη Brunckius ex cod. B. In ceteris ἀπίῃ vel ἀπῄει.

166. Cod. Flor. χώρῳ, sed in marg. χρόνῳ. Non redundat τῷδε τῷ χρόνῳ, sed hoc dicit: tum eum intra hoc tempus mortuum existimari debere.

169. Ἔφραζε non δέλτος, ut Triclinius putat, sed Hercules, quum ista scripsit. Seidlerus putabat, τῶν Ἡρακλείων πόνων pendere ex τοιαῦτα, ἐκτελευτᾶσθαι autem ex verbo εἱμαρμένα. Mihi ἐκτελευτᾶσθαι cum ἔφραζε coniungendum, εἱμαρμένα autem propter additum πρὸς θεῶν pro εἱμαρμένη dictum videtur: talem Herculis laborum sortem exituram dicebat. Similiter apud Aeschylum Agam. 921. τὰ δ' ἄλλα φροντὶς οὐχ ὕπνῳ νικωμένη θήσει δικαίως σὺν θεοῖς εἱμαρμένα.

171. Hunc et sequentem versum affert Stephanus Byzantinus in fragm. de Dodone; respicit Eustathius p. 286, 43. 365, 13. (217, 10. 276, 29.) Docta ad h. l. exstant scholia: scriptores aliquot, qui columbarum Dodonidum mentionem fecerunt, citavit Billerbeckius. Omnium maxime memorabilis Herodoti narratio est II, 54 seqq. Sed quidquid tandem mythologiae scrutatores eruerint, carere eo possumus in poeta explicando.

καὶ τῶνδε ναμέρτεια συμβαίνει χρόνου
τοῦ νῦν παρόντος, ὡς τελεσθῆναι χρεών.
ὥςθ' ἡδέως εὕδουσαν ἐκπηδᾶν ἐμὲ
φόβῳ, φίλαι, ταρβοῦσαν, εἴ με χρὴ μένειν
πάντων ἀρίστου φωτὸς ἐστερημένην.

ΧΟΡΟΣ.

εὐφημίαν νῦν ἴσχ'· ἐπεὶ καταστεφῆ
στείχονθ' ὁρῶ τιν' ἄνδρα πρὸς χαρὰν λόγων.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

δέσποινα Δηάνειρα, πρῶτος ἀγγέλων

---

173. Hesychius: ναμέρτεια, ἀλήθεια. Idem: ναμερτέα, ἀληθῆ. Videntur hanc formam tragici probavisse: ut recte Porsonus in Aeschyli Persis v. 246. ναμερτῆ pro νημερτῆ ediderit. Non alibi hanc vocem in tragicis animadverti. χρόνου τοῦ νῦν παρόντος intellige intra praesens tempus.

174. Scholiastes, ὥςτε ὁπότερον πραχθῆναι. Scilicet ὡς est quomodo: horum veritas, quemadmodum ea evenire oporteat, intra hoc tempus rata fiet.

175. Ἡδέως εὕδουσαν securam. Vide ad Oed. Col. 307. Φόβῳ hic ad ἐκπηδᾶν, ut in Herc. f. 971. ad ὤρουον pertinet.

179. Libri πρὸς χαρὰν λόγων praeter Lb. in quo χάριν, ut Brunckius ex coniectura, valde illa quidem probabili: vide eum ad Antig. 30. Recepit Erfurdtius, probatque Seidlerus. Sed nolui tamen quidquam mutare. Nam etsi πρὸς χάριν λόγων sensum praebet percommodum, tamen nescio an aptior etiam sit vulgata, modo haec verba ad καταστεφῆς potius, quam ad στείχοντα referas: video quem venire coronatum ad laeta verba. Sensit hoc etiam Scholiastes. Similiter in Oed. R. 82. ἀλλ' εἰκάσαι μέν, ἡδύς· οὐ γὰρ ἂν κάρα πολυστεφὴς ὧδ' εἷρπε παγκάρπου δάφνης.

ὄκνον σε λύσω. τὸν γὰρ Ἀλκμήνης τόκον
καὶ ζῶντ' ἐπίστω, καὶ κρατοῦντα, κἀκ μάχης
ἄγοντ' ἀπαρχὰς θεοῖσι τοῖς ἐγχωρίοις.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

τίν' εἶπας, ὦ γεραιέ, τόνδε μοι λόγον;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

τάχ' ἐς δόμους σοὺς τὸν πολύζηλον πόσιν
ἥξειν, φανέντα σὺν κράτει νικηφόρῳ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

καὶ τοῦ τόδ' ἀστῶν ἢ ξένων μαθὼν λέγεις;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ἐν βουθερεῖ λειμῶνι πρὸς πολλοὺς θροεῖ
Λίχας ὁ κῆρυξ ταῦτα. τοῦ δ' ἐγὼ κλύων
ἀπῆξ', ὅπως τοι πρῶτος ἀγγείλας τάδε

---

182. Citat haec Suidas in *ἐπίστω*.

187. Veteres libri *καὶ τοῦτο δ'*. Ed. Canteri *καί του τόδ'*. Emendatam scripturam dedit Brunckius.

188. *Βουθερὴς λειμὼν* est, quem boves depascuntur. Aliae Scholiastarum interpretationes et Hesychii ineptae sunt. Valckenarius adnotavit Eustathii locum p. 222, 20 (168, 26); sed is potius diversam scripturam in Lycophronis v. 847. videtur continere. Deinde libri *πρόςπολος*, quod in cod. Flor. *πρόπολος* scriptum. Scripsi *πρὸς πολλούς*. Nam quid sibi hic *πρόςπολος* velit, nec dixit quisquam, nec facile dicat. Aptum foret nomen, quod praenuntium significaret. Scholiastae silent. *Πρὸς πολλοὺς* et fidem conciliat dictis nuntii, et rei ipsi convenit: vide v. 194 seqq.

189. Scribebatur *τοῦδ'*. Usus hic copulam requirebat: quare divisim scripsi.

190. Libri *ὅπως τοι*, nisi quod Harleianus omittit *τοι*. Brunckium, *σοι* scribentem, secutus est Erfurdtius. Wakefieldius *σοι* saltem non debebat inficetum dicere. Librorum scriptura egregie con-

πρὸς σοῦ τι κερδάναιμι, καὶ κτῴμην χάριν.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

αὐτὸς δὲ πῶς ἄπεστιν, εἴπερ εὐτυχῇ;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

οὐκ εὐμαρείᾳ χρώμενος πολλῇ, γύναι.
κύκλῳ γὰρ αὐτὸν Μηλιεὺς ἅπας λεὼς
κρίνει παραστάς, οὐδ' ἔχει βῆναι πρόσω.
τὸ γὰρ ποθοῦν, ἕκαστος ἐκμαθεῖν θέλων,

---

venit moribus huius hominis. Significat ὅπως τοι ut certe. Apte indicavit Seidlerus similem Xenophontis locum, Anab. III, 1, 18. ἀλλ' ὅπως τοι μὴ ἐπ' ἐκείνῳ γενησόμεθα, πάντα ποιητέον. In Electra v. 1469. χαλᾶτε πᾶν κάλυμμ' ἀπ' ὀφθαλμῶν, ὅπως τὸ συγγενές τοι κἀπ' ἐμοῦ θρήνων τύχῃ.

192. Libri εἴπερ εὐτυχεῖ. Scholiastes: εἰ εὐτυχεῖ ὁ Ἡρακλῆς, πῶς ἄπεστιν ὁ Λίχας, καὶ οὐκ ἦλθε ταχέως ἀπαγγέλλων; sensit verum. Nihil enim attinebat, de Licha Deianiram loqui, quum illud potius in qua est spem inter metumque trepidatione mirari debeat, quid sit, quod ille non ipse venerit, si vere salvus sit Hercules. At de Hercule si dixisset εὐτυχεῖ, addere debebat ἐκεῖνος. Ex quo consequitur eam dixisse si res salvae sunt: Id vero est εὐτυχῇ, quod posui. Absurde enim hic impersonaliter positum esset εὐτυχεῖ.

194. Μηλιεὺς Ionica forma dicit, quoniam Dorica nominis forma, qua Maliacus sinus et Malienses appellantur, in vulgarem usum venerat, ob eamque rem a poesi arceri debebat.

196. Scholiastes: τὸ γὰρ ποθοῦν· τὸ ποθούμενον. Musgravius interpretatur, τὸν πόθον, non animadvertens se deceptum esse ambiguitate huius nominis, quod et activam habet et passivam significationem. Activae bene convenit τὸ ποθοῦν, non item passivae. Scholiastam secutus Erfurdtius, quae

οὐκ ἂν μεθεῖτο, πρὶν καθ' ἡδονὴν κλύειν.
οὕτως ἐκεῖνος οὐχ ἑκὼν, ἑκοῦσι δὲ
ξύνεστιν· ὄψει δ' αὐτὸν αὐτίκ' ἐμφανῆ.

---

exempla affert, aliena sunt omnia. Nam κεύθειν ne commemorandum quidem erat, quod pro κεύθειν ἑαυτὸν dicitur. Non magis huc pertinet ὁρῶντα in Oed. Col. 74. usitatissima translatione dictum, pro quo ne dici quidem ὁρώμενα potuit. Porro ex eiusdem fabulae v. 678. quod affert, ἵν' ὁ βακχιώτας ἀεὶ Διόνυσος ἐμβατεύει, θείαις ἀμφιπολῶν τιθήναις, hunc sensum habet, choro Maenadum pererrans. Alienum est etiam illud ibidem v. 1604. ἐπεὶ δὲ παντὸς εἶχε δρῶντος ἡδονήν, ubi participium pro nomine activo positum est, non illo quidem masculino, ut quidam voluerunt, i. e. παντὸς ὑπηρετοῦντος, sed neutro, ut sit πάσης ὑπηρετήσεως. Denique quod in eadem illa fabula est v. 1694. τὸ φέρον ἐκ θεοῦ καλῶς aperte activum est. Ceterum qui exempla participii requirit sic positi, ut pro infinitivo vel nomine esse videatur, conferat Thucyd. I, 36. et 142. et ad eum locum Abreschium, Schaeferumque ad Dion. Hal. de struct. verb. p. 205. Alia eaque non contemnenda caussa, cur τὸ ποθοῦν pro τὸ ποθούμενον dictum esse non est verisimile, posita est in verbis οὐκ ἂν μεθεῖτο. Nam si dicit, ἕκαστος θέλων ἐκμαθεῖν τὸ ποθούμενον, consentaneum est addi, οὐ μεθίεται, quia de ipsa illa re, quae tum fiebat, loquitur. Quod si οὐκ ἂν μεθεῖτο dicit, est haec universe loquentis oratio, ut τὶς potius, quam ἕκαστος dicendum fuerit. Quo vocabulo quum non sit usus, reliquum est, ut eum alio modo haec generali sententia comprehendisse censeamus. Idque fecit, si τὸ ποθοῦν, ut est activum, ita etiam significationem activam habere putabimus: nam quod plenum est desiderii (populum intelligit), unoquoque rem cognoscere cupiente, non facile prius desistat, quam ex animi sententia audierit. Illa, ἕκαστος ἐκμα-

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

ὦ Ζεῦ, τὸν Οἴτης ἄτομον ὃς λειμῶν' ἔχεις,
ἔδωκας ἡμῖν ἀλλὰ σὺν χρόνῳ χαράν.
φωνήσατ', ὦ γυναῖκες, αἵ τ' εἴσω στέγης,
αἵ τ' ἐκτὸς αὐλῆς, ὡς ἄελπτον ὄμμ' ἐμοὶ
φήμης ἀνασχὸν τῆσδε νῦν καρπούμεθα.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀνολολύξατε δόμοις

θεῖν θέλων, non sunt pro nominativis absolutis habenda, sed explicant, quid sit τὸ ποθοῦν.

200. Billerbeckius opinabatur, nuntium, qui officiosior esset, avolare praeconis arcessendi caussa, ac deinde redire cum illo. Nullum huius rei vestigium video: immo manere ille in scena videtur, et spectare exsultationem chori.

202. Libri εἴσω, quod revocavi. Brunckius ἔσω. Vide accurate hac de re dicentem Elmsleium ad Eurip. Med. 88. Legitur tamen ἔσω apud Ammonium p. 50. qui in v. ἔνδον καὶ ἔσω ita scribit: Σοφοκλῆς τὴν διαφορὰν συγχεῖ· φησὶ γὰρ ἐν Τραχινίαις, γυναῖκες αἵ τ' ἔσω στέγης, αἵ τε ἐκτός, δέον εἰπεῖν, γυναῖκες αἵ τε ἔνδον. Is locus Valckenarium, iusto procliviorem illum ad exquisita, movit, ut in animadversionibus ad istum scriptorem p. 75. interpunctione post ἐκτός posita, reliqua ita constitui posse existimaret: αὐγῆς ὡς ἄελπτον ὄμμ' ἐμοὶ φήμης ἀνασχὸν τῆσδε: quam insperata lux mihi ex hoc nuntio oboritur. Arguta haec sunt, et parum venusta, illud etiam falsum, quod ὡς quam interpretatus est.

205. Bene scholia ad v. 216. τὸ γὰρ μελιδάριον οὐκ ἔστι στάσιμον, ἀλλ' ὑπὸ τῆς ἡδονῆς ὀρχοῦνται. Triclinius, epodicum esse ratus, quomodo strophas sibi respondere voluerit, non dixit, nisi primum versum ut aequaret illi, ἀνάγετ', ὦ παρθένοι, scripsit ἀνολόλυξον δόμοις. B. ἀνολολύζετε: ceteri codd. et

ἐφεστίοις ἀλαλαῖς
ὁ μελλόνυμφος, ἐν δὲ κοινὸς ἀρσένων

---

edd. vett. ἀνολολύξετε. Omnes δόμοις. Brunckius ἀνολολύξατε, δόμοι scripsit, Elmsleius ad Heraclid. 782. tacite corrigebat, ἀνολολύξεται δόμος ἐφεστίοις ἀλαλαγαῖς ὁ μελλόνυμφος. At ita non bene convenirent, quae sequuntur, ἐν δὲ κοινὸς ἀρσένων ἴτω κλαγγά, siquidem nulla esset horum oppositio, sed δόμος ὁ μελλόνυμφος iam comprehenderet mares. Praeterea futurum ad sententiam debile est et languidum, neque elegans ad metrum, praesertim quum talia carmina soleant a paeonibus quartis incipi, ut in Electra 1384. in Eurip. Orest. 311. et alibi. Omnino recte Brunckius ἀνολολύξατε, non etiam δόμοι, ut statim ostendam, etsi Scholiastes ita legisse videri potest, qui scripserit: ταῖς ἐπὶ τῶν θυσιῶν εὐχαῖς. ἀντὶ τοῦ ὁ πᾶς οἶκος Ἡρακλέους θυσίας καὶ εὐχὰς ποιείτω.

206. B. V. Triclinii recensio, ut in scholiis Romanis scriptum, ἀλαλαγαῖς, quod nulla poetarum auctoritate munitum servavit Brunckius adiecta plena interpunctione. Ceteri libri ἀλαλαῖς.

207. Haeserunt viri docti in verbo ὁ μελλόνυμφος. Quod Brunckius volebat, ὕμνος intelligi, id fieri nullo modo potest. Musgravio et Erfurdtio placuit ἁ μελλόνυμφος. Ita τῆς μελλονύμφου in Antigona 633. Etsi μελλόνυμφος etiam de sponso dicitur, ut apud Lycophr. 174. vide Pollucem III, 45. Hic vero sese ipsas dicere virgines Trachinias, vel sequentia ostendunt. Hoc illae volunt: ἀνολολύξατε δόμοις, αἱ μελλόνυμφοι, ἐφεστίοις ἀλαλαῖς. Sensit hoc Scholiastes, ita scribens: εἴ τις μελλόνυμφός ἐστιν, εἴτε γεγαμηκώς, ἡκέτω. κοινὴ γὰρ πάντων ἐστὶν εὐχή. ἡκέτω δὲ πᾶσα κλαγγὴ ἀρσένων τε καὶ θηλειῶν, καὶ κοινὴν εὐχὴν ποιησάτω. Scilicet ὁ μελλόνυμφος masculino genere dictum est, quia universe loquitur, quisquis nubilis est. Nam in universali sententia, licet ea nunc ad feminam accommodetur, masculinum usurpari consuevit.

ἴτω κλαγγά, τὸν εὐφαρέτραν
Ἀπόλλωνα προστάταν·
ὁμοῦ δὲ παιᾶνα, παιᾶν'

Ita supra v. 151. τὴν αὐτοῦ πρᾶξιν dixit, non τὴν αὐτῆς. Vide notam 50. ad Viger. et Elmsleium ad Med. p. 211. Κοινὸς κλαγγὰ memorata ab Eustathio p. 793, 3. (708, 10.)

208. Male in libris omnibus interpungebatur post κλαγγά, quae sequuntur autem, coniungebantur cum verbis ἀνάγετ', ὦ παρθένοι, nisi quod Triclinius plene distinxit post παιᾶνα.

209. Aut non meminerat huius loci Porsonus ad Eurip. Orest. 584. ubi Atticos Ἀπόλλω, non Ἀπόλλωνα, dicere contendit, aut melicum carmen non esse adstrictum dialecto Atticae censuit. Ego quidem ne in iambis quidem Ἀπόλλωνα apud tragicos sollicitem. Προστάτης idem, qui alibi προστατήριος. Hesychius: προστατήριος. τὸν Ἀπόλλωνα οὕτω λέγουσι, παρόσον πρὸ τῶν θυρῶν αὐτὸν ἀφιδρύοντο. Photius: προστατήριος Ἀπόλλων, ἐπεὶ πρὸ τῶν θυρῶν αὐτὸν ἱδρύοντο. Σοφοκλῆς. Falsa est haec explicatio. Nam in Electrae v. 637. quem respexerunt, Apollo non, quod ante fores statuam habeat, sed ut defensor vocatur προστατήριος. Quin eo cognomine templum habebat Megaris, teste Pausania I, 44, 2. in quo simulacra et ipsius et Dianae et Latonae erant. Eadem ratione etiam Diana dicta προστατηρία apud Aeschylum Sept. ad Th. 455. minime illa eadem cum προπυλαίᾳ, προθυραίᾳ, προθυριδίᾳ, ut putabat Spanhemius ad Callim. h. Dian. 38. p. 196. ed. Ern.

210. Triclinii recensio, ὁμοῦ δὲ καὶ Παιᾶνα, quasi diversum ab Apolline numen significetur. Alterum παιᾶνα, quod plene scriptum in libris, Brunckius Παιᾶν' edidit. Bene vidit Seidlerus, παιᾶνα ἀνάγετ' Ἄρτεμιν coniungenda esse, usitata tragicis constructione: v. ad v. 49. afferens etiam Herc. fur. 687. παιᾶνα ὑμνοῦσι τὸν Λατοῦς γόνον. Paean enim non

ἀνάγετ᾽, ὦ παρθένοι,
βοᾶτε τὰν ὁμόσπορον
Ἄρτεμιν Ὀρτυγίαν,

---

minus Dianae quam Apollinis proprius: v. Procli Chrestom. p. 381. ed. Gaisf. Eadem constructione etiam ἴτω κλαγγὰ cum Ἀπόλλωνα iungi potest. Nam quum dicere vellet chorus, celebrate aedibus feminae et viri Apollinem ac Dianam, pro motu animi, in quo est, primo de se cogitat, tum mares inserit, quorum est Apollinem laudare, tum iterum ad feminas redit: celebrate aedibus domestica exsultatione quisquis nubilis est, unaque virorum acclamatio Apollinem, simulque paeanem, virgines, dicite, dicite alta voce Dianae.

213. Notandum, Dianam ipsam dici Ὀρτυγίαν. Sed inveniuntur etiam alia huiusmodi, et Ortygiam sororem Latonae dictam esse tradit Scholiastes Apollonii Rhodii ad I, 308. Strabo autem XIV. p. 639 seq. (948) id nomen fuisse nutrici Apollinis et Dianae prodidit. De Ortygia Aetoliae non memini me quidquam legisse praeter ea, quae Scholiastes Apollonii ad I, 419. refert, huius colonias esse, quae relicuae memorentur Ortygiae. Et hae quidem omnes, insulas dico alteram Delo, alteram Siciliae adiacentem, lucumque propter Ephesum, de quo v. Holsten. ad Steph. Byz. p. 123. A., Dianae sacrae fuerunt, ut idem etiam in Aetolicam cadere videatur, de qua Nicander, cuius verba apud Scholiasten Apollonii latent, scripserat, ὅθεν Ὀρτυγίαι πᾶσαι βοόωνται. Ex quo recte videtur colligi posse, ipsam significationem nominis cum numine Dianae aliquid coniunctionis habere, quod indicare conatus sum in Diss. de mythologia Graecorum antiquissima p. 20. Videndum vero, ne in Aetoliam translata fuerit Ortygia ex falsa interpretatione Dianae Αἰτωλῆς. Eo nomine Naupacti cultam refert Pausanias X, 38, 6. his verbis, notatu dignis-

ἐλαφαβόλον, ἀμφίπυρον,
γείτονάς τε Νύμφας.
Ἀείρομ', οὐδ' ἀπώσομαι

---

simis: ἔστι δὲ καὶ ἱερὸν Ἀρτέμιδος, καὶ ἄγαλμα λευκοῦ λίθου· σχῆμα δὲ ἀκοντιζούσης παρέχεται, καὶ ἐπίκλησιν εἴληφεν Αἰτωλῆς.

214. MSS. Harl. Flor. Ald. et ceterae edd. vett. ἐλαφοβόλον. Cod. B. et Triclinii recensio ἐλαφηβόλον. Apollonius in libro de adverb. p. 602, 22. παρὰ τὸ ἔλαφος ἐλαφοκτόνος Ἄρτεμις, ἀλλὰ καὶ ἐλαφηβόλος. La. V. ἐλαφαβόλον, ut meliores libri θανατaφόρα Oed. R. 181. et στεφαναφορίαν in Eurip. Electra 862. Diana ἀμφίπυρος benigna materies sapientiae mythologorum. Inepte quidam de plenilunio cogitarunt. Non utilius est quaerere, an Sophocles Dianam cum Hecate confuderit, quae utraque manu facem gestans fingitur: vide Spanhem. ad Callim. h. Dian. 11. Saepe huiusmodi epithetis illa continentur, quae ubique simulacris licebat expressa videre; sed quid significaretur insignibus illis, nemo curabat. Diana φωςφόρος dicta videtur vel metaphorice, quod levaret periculo parturientes, vel proprie, quod Lucina esset, partum in lucem producens; ἀμφίπυρος autem et πυρωνία, quo cognomine Pausania auctore VIII, 15, 4. apud Pheneatas colebatur, quod doloribus parturientes uruntur. Has πυρφόρους Ἀρτέμιδος αἴγλας Sophocles in Oed. R. 207. adversus pestem in auxilium vocavit.

216. Hesychius: ἀείρομαι, ἄνω αἴρομαι. Σοφοκλῆς Τραχινίαις. Quum v. 201. Deianira mulieres, quae extra aedes et quae intus essent, acclamare iussisset, Seidlerus suspicabatur, quae intus fuerant, audita chori exhortatione foras progressas, his versibus respondere. Et sane alias, quam quae priora cecinerant, hic loqui, valde est verisimile. Credibilius tamen puto, chorum in partes divisum esse, quam illas ex aedibus foras exiisse.

τὸν αὐλὸν, ὦ τύραννε τᾶς ἐμᾶς φρενός,
ἰδού μ', ἀναταράσσει
εὐοῖ μ' ὁ κισσὸς ἄρτι Βακχίαν

---

217. Triclinii recensio, ὦ τύραννʼ ἐμᾶς φρενός. Scholiastes: ὦ αὐλέ. ἢ ὦ Ἡράκλεις. ἢ ὦ Διόνυσε. Vix credas, Musgravium verba poetae interpretari potuisse, o amata, o dilecta. Recte in alio scholio: ὦ αὐλὲ τῆς ἐμῆς φρενὸς τύραννε· ἐρεθίζει γὰρ ὁ αὐλὸς τὰς παρθένους πρὸς τὴν χορείαν· ἀντὶ τοῦ, ὦ κρατῶν τῆς ἐμῆς φρενός. ἐν δὲ τῷ ταῦτα λέγειν ὀρχοῦνται ὑπὸ χαρᾶς. Nam, ut ait Aristoteles de rep. VIII, 6. ἔτι δʼ οὐκ ἔστιν ὁ αὐλὸς ἠθικὸν, ἀλλὰ μᾶλλον ὀργιαστικόν. Et cap. 7. ὁ δʼ ἐν τῇ πολιτείᾳ Σωκράτης οὐ καλῶς τὴν Φρυγιστὶ μόνην καταλείπει μετὰ τῆς Δωριστί· καὶ ταῦτα ἀποδοκιμάσας τῶν ὀργάνων τὸν αὐλόν· ἔχει γὰρ τὴν αὐτὴν δύναμιν ἡ Φρυγιστὶ τῶν ἁρμονιῶν, ἥνπερ αὐλὸς ἐν τοῖς ὀργάνοις· ἄμφω γὰρ ὀργιαστικὰ καὶ παθητικά. δηλοῖ δʼ ἡ ποίησις. πᾶσα γὰρ βακχεία καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη κίνησις μάλιστα τῶν ὀργάνων ἐστὶν ἐν τοῖς αὐλοῖς.

219. Scholiastes: ἀναταράσσει εὐοῖ μʼ ὁ κισσός. εἰς βακχικὴν ἅμιλλαν, τουτέστι χορείαν, παρορμᾷ με ὁ κισσός. τὸ δὲ ὑποστρέφων ἀντὶ τοῦ ἀπὸ λύπης εἰς ἡδονὴν μετάγων ἢ ὑποβάλλων. Heathius et Brunckius εὐοῖ με coniunxerunt, verbum esse rati εὐοῖ. Duplex με nullám habebit offensionem, si reputaveris, ἰδοὺ et εὐοῖ, quum utrumque exclamandi vim habeat, pariter sibi adiunctum pronomen servare, ut quaevis alia repetita vox: velut in Oed. R. 1098. τίς σε, τέκνον, τίς σʼ ἔτικτε; V. Fritzschium Q. Luc. p. 14. Sed male Brunckius comma post ἀναταράσσει posuerat, quod ante hoc verbum ponendum erat. Itaque sensus verborum hic est: en me, perturbat evoe me hedera, illico convertens ad aemulationem Baccharum. Non, ut volunt, hedera dicta pro thyrso, ac postremo pro furore et motu animi, sed, quae praeclara est poetae audacia,

ὑποστρέφων ἅμιλλαν.
ἰὼ ἰὼ Παιάν.
Ἴδ', ἴδ', ὦ φίλα γύναι,
τάδ' ἀντίπρῳρα δή σο·
βλέπειν πάρεστ' ἐναργῆ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Ὁρῶ, φίλαι γυναῖκες, οὐδέ μ' ὄμματος
φρουρὰ παρῆλθε τόνδε μὴ λεύσσειν στόλον·
χαίρειν δὲ τὸν κήρυκα προὐννέπω χρόνῳ

---

videntur sibi virgines prae gaudio exsultantes hedera coronatae esse, aemularique Bacchas: unde etiam exclamant evoe. *Βακχίαν ἅμιλλαν* noto usu accusativi additum est, convertens me ad aemulandum Bacchas. Vide Matthiae Gr. Gr. §. 432, 4. Ceterum libri *Βακχείαν*, quod cum Brunckio et Erfurdtio, quoniam metrum ita suadere videbatur, in *Βακχίαν* mutavi.

222. Erfurdtius cum Brunckio *ἴδ', ἴδ'* edidit. Libri *ἴδε, ἴδ'*. Aliae haec canere videntur virgines. Elmsleium, qui in Diar. Edinb. XXXV. p. 181. scribendum censuit *ἰδοῦ δ'*, ideo quod *ἴδε* numquam pro interiectione poneretur, non addito accusativo, notavit Matthiae ad Eurip. Orest. 1535. Neque interiectio est *ἴδε*, neque indiget accusativo.

223. Hesychius: *ἀντίπρῳρα· ἀντιπρόσωπα. πρῷρα γὰρ τὸ πρόσωπον· καὶ ἀνδρόπρῳρον, ἀνδροπρόσωπον. Σοφοκλῆς Τραχινίαις.*

226. Triclinii recensio, *παρῆλθ' ἐς τόνδε*. Valde probabilis est Musgravii coniectura *φρουράν*, sed necessarium esse non contendet, qui exquisitiora captare Sophoclem sciat, memineritque *ὄμμα* etiam adspectum significare, ut v. 203. et Electr. 903.

227. Recte veteres libri et Suidas in v. *χαρτὸν* habent *προὐννέπω*, duplicata littera, siquidem *ἐνέπω*

πολλῷ φανέντα, χαρτὸν εἴ τι καὶ φέρεις.
ΛΙΧΑΣ.
ἀλλ' εὖ μὲν ἵγμεθ', εὖ δὲ προςφωνούμεθα,
γύναι, κατ' ἔργου κτῆσιν· ἄνδρα γὰρ καλῶς
πράσσοντ' ἀνάγκη χρηστὰ κερδαίνειν ἔπη.
ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.
ὦ φίλτατ' ἀνδρῶν, πρῶθ', ἃ πρῶτα βούλομαι,
δίδαξον, εἰ ζῶνθ' Ἡρακλέα προςδέξομαι.
ΛΙΧΑΣ.
ἔγωγέ τοι σφ' ἔλειπον ἰσχύοντά τε

---

tantum anapaestis et melicis versibus convenire videtur.

228. Ald. et aliae vett. edd. χαρτὸν ad praecedentia referunt. In ed. Turnebi et quae hanc sequuntur, ante χαρτὸν posita est distinctio, idque tenuerunt etiam alii. Abest interpunctio apud Suidam, apud quem ut in La. φέρεις legitur, quod recepi pro Sophoclis librorum scriptura φέρει.

230. Verba κατ' ἔργου κτῆσιν ambigua sunt. Nam aut significant κατὰ τὸ ἔργον, ὃ κέκτησαι, pro nuntio accepto, aut κατὰ τὸ ἔργον, ὃ κεκτήμεθα, quae est expugnatio Oechaliae. Hoc aptius est personae praeconis, gaudio ob rem bene gestam pleni.

232. Infra v. 476. in fine trimetri Ἡρακλῆ.

234. Erfurdtius, intolerabile ratus ζῶντα, quum ἰσχύοντα praecessisset, ex Schaeferi coniectura σῶν τε ediderat. Mutavit sententiam Schaeferus in ed. Soph. adductus exemplis quibusdam, in quibus potior de duabus rebus per particulas τε et καὶ coniunctis priorem locum tenet. At saepe etiam posteriorem tenet, ut in Oed. Col. 68. 793. Malim ego quidem his uti argumentis, primo quod sine caussa tam subtiliter per particulas τε et καὶ distingueretur ὁ ἰσχύων ab eo, qui σῶς τε καὶ θάλλων esset; deinde, quia inepta foret talis distinctio, ubi omnia verba

καὶ ζῶντα καὶ θάλλοντα, κοὐ νόσῳ βαρύν.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

ποῦ γῆς; πατρῴας, εἴτε βαρβάρου; λέγε.

ΛΙΧΑΣ.

ἀκτή τις ἔστ' Εὐβοιΐς, ἔνθ' ὁρίζεται
βωμοὺς τέλη τ' ἔγκαρπα Κηναίῳ Διΐ.

---

idem significant. Erfurdtius in nota MS. ζῶντα praeclare defendi putat loco Aristophanis in Av. 731 sq. ubi chorus bona, quae daturus sit, enumerans, ita dicit: πλουθυγιείαν, εὐδαιμονίαν, βίον, εἰρήνην, et relicua. Sane hic locus comparari cum Sophocleo potest, sed non propter vocem βίον. Obliviscuntur nonnunquam philologi eorum, quae nemo non quotidie audit et ipse loquitur. Ubi multa consimilia enumeramus, ut Aristophanes illo loco, quis ordinem in his certum requirat? Eodemque modo quum asseverantes aliquid plura idem significantia coniungimus, quis non vim potius omnium verborum, quam rationem singulorum ponderet? Quin saepe etiam, quae coniuncta esse solent, invertuntur, ut τρέφειν et τεκεῖν.

238. Membr. Ald. Iunt. prior et aliae edd. vett. τελεῖ τ', quod servavit Brunckius. Ceteri MSS. et edd. cum Iunt. sec. τέλη τ', et id habuerunt Scholiastes atque Eustathius p. 789, 17. (702, 50.) cuius non memor Valckenarius in diatr. in Eurip. p. 144. βωμούς θ' ἄλη τ' ἔγκαρπα scribendum coniiciebat. Eustathius comparat πάγκαρπα θύματα in Electra v. 634. ad mentem Scholiastae, qui ita scribit: τέλη, θυσίας. ἔγκαρπα δέ, θυμιάματα τὰ ἀπὸ ἀνθῶν ἢ καρπῶν. Mira vero Iovi sacra ab Hercule, urbe capta. Valckenarius recte vidit, de luco sermonem esse Iovi consecrato, quum poeta de eadem re v. 753. scribat: ἔνθα πατρῴῳ Διῒ βωμοὺς ὁρίζων τεμενίαν τε φυλλάδα. Illo quoque in loco pravae interpretationes allatae sunt. Scholiastes: τὸν ἀπὸ τῶν τεμενῶν στέ-

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.
εὐκταῖα φαίνων, ἢ 'πὸ μαντείας τινός;
ΛΙΧΑΣ.
εὐκταῖ', ὅθ' ᾕρει τῶνδ' ἀνάστατον δορὶ
χώραν γυναικῶν ὧν ὁρᾷς ἐν ὄμμασιν.
ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.
αὗται δὲ, πρὸς θεῶν, τοῦ ποτ' εἰσὶ καὶ τίνες;
οἰκτραὶ γὰρ, εἰ μὴ ξυμφοραὶ κλέπτουσί με.
ΛΙΧΑΣ.
ταύτας ἐκεῖνος, Εὐρύτου πέρσας πόλιν,
ἐξείλεθ' αὑτῷ κτῆμα καὶ θεοῖς κριτόν.

φανον, ἢ τέμενος πολύφυλλον. Hoc postremum verum. Dubitanter Musgravius τέλη intelligi posse προςόδους dicit, Harpocrationem afferens in v. ἀπὸ μισθωμάτων. Atqui hanc veram interpretationem esse certissimum est. Ita Harpocratio: Δίδυμός φησιν ὁ γραμματικός, ἀντὶ τοῦ ἐκ τῶν τεμενικῶν προςόδων. ἑκάστῳ γὰρ θεῷ πλέθρα γῆς ἀπένεμον, ἐξ ὧν μισθουμένων αἱ εἰς τὰς θυσίας ἐγίνοντο δαπάναι. οὐ γὰρ κατ' εὐσέβειαν ἔθυον τὰ ἱερεῖα, ἀλλὰ μισθούμενοι. Praeclare illustrant Sophoclis utrumque locum tabulae Heracleenses, ex quibus et ὁρίζειν atque ὁρισταὶ propria esse verba de finibus constituendis regundisque, et mercedem locati agri certa copia frugum pendi solitam intelligitur.

239. Φαίνων idem est atque rata faciens. Oed. Col. 721. νῦν σοι τὰ λαμπρὰ ταῦτα δεῖ φαίνειν ἔπη.

243. Libri consensu οἰκτραὶ γάρ. Scholiastes: οἰκτραὶ γάρ. δυςτυχεῖς γὰρ δοκοῦσιν εἶναι, εἰ μὴ ἄρα με σφάλλουσιν αἱ κατ' αὐτὰς συμφοραί· τουτέστιν, εἰ μὴ ἄρα διὰ τὴν τύχην ὑπεδύσαντο τὸν οἶκτον. Sic scripsit Scholiastes. Codex δυςγενεῖς, quod in ed. Rom. perperam in εὐγενεῖς mutatum.

245. Amat vocem ἄσκοπος Sophocles, quae apud Aeschylum bis legitur, Agam. 470. activa, et Choeph.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

ἦ κἀπὶ ταύτῃ τῇ πόλει τὸν ἄσκοπον
χρόνον βεβὼς ἦν ἡμερῶν ἀνήριθμον;

ΛΙΧΑΣ.

οὔκ· ἀλλὰ τὸν μὲν πλεῖστον ἐν Λυδοῖς χρόνον
κατείχεθ᾽, ὥς φησ᾽ αὐτός, οὐκ ἐλεύθερος,
ἀλλ᾽ ἐμποληθείς. τοῦ λόγου δ᾽ οὐ χρὴ φθόνον,
γύναι, προςεῖναι, Ζεὺς ὅτου πράκτωρ φανῇ.
κεῖνον δὲ πραθεὶς Ὀμφάλῃ τῇ βαρβάρῳ

---

814. passiva significatione. Apud Sophoclem notat quod non conspicitur, Oed. Col. 1680.; quod non intelligitur, Ai. 21. Philoct. 1111.; quod obtutu comprehendi nequit, immensum, El. 864.; incredibile, ibid. 1315. Respondet itaque Germanicis unsichtbar, unabsehbar, unbegreiflich. Et hac postrema ratione, ut sit incredibile, hic dictum videtur.

246. Cod. Ven. *ἀρίθμιον*, quod ut alia lectio adnotatum in cod. Flor. Erfurdtius coniecit *ἀνήριθμος*, non ineleganter, sed praeter necessitatem, si memineris, *ἡμερῶν ἀνήριθμον*, ut v. 239. *ἀνάστατον*, et plurima alia alibi, id, quod effectum sit, indicare. Hoc voluit: an ista urbe oppugnanda illud incredibile tempus consumpsit, ut innumerabile dierum fieret?

251. Cod. Ven. *Ζεὺς δ᾽ ὁ τούτου πράτωρ φανείς.* Scholiastes: *οὐ χρή, φησί, μέμφεσθαι οἷς ἂν πράξῃ ὁ Ζεύς. ἰδίῳ γὰρ λογισμῷ πάντα πράττει, ὡς θέλει. ἢ οὕτως· οὐ χρὴ παραιτεῖσθαι λέγειν τὰ παρὰ τοῦ Διὸς γιγνόμενα, κἂν ᾖ χαλεπά.* Prior interpretatio vera.

252. Libri *κεῖνος:* quo factum ut Wunderus hos duos versus, ut iam dicta repetentes et Deianiram magis etiam laesuros ab histrione adiectos putaret. At debebat Lichas declarare quid esset quod dixerat,

ἐνιαυτὸν ἐξέπλησεν, ὡς αὐτὸς λέγει.
χοὔτως ἐδήχθη τοῦτο τοὔνειδος λαβών,
ὥςθ' ὅρκον αὐτῷ προςβαλὼν διώμοσεν,
ἦ μὴν τὸν ἀγχιστῆρα τοῦδε τοῦ πάθους
ξὺν παιδὶ σὺν γυναικὶ δουλώσειν ἔτι.

Ζεὺς ὅτου πράκτωρ φανῇ. Aliter enim vana dixisse ei videretur. Ex quo apparet *κείνου* scripsisse Sophoclem. Testata res est. Schol. ad Odyss. XXI, 22. *λέγεται δὲ ὡς ἀγανακτήσας ὁ Ζεὺς ἐπὶ τῇ ξενοκτονίᾳ προςέταξεν Ἑρμῇ λαβόντα τὸν Ἡρακλέα πωλῆσαι δίκην τοῦ φόνου. τὸν δὲ εἰς Λυδίαν ἀγαγόντα τῇ τῶν τόπων βασιλευούσῃ Ὀμφάλῃ δοῦναι τριῶν τιμηθέντα ταλάντων. ἡ ἱστορία παρὰ Φερεκύδῃ.* Ceterum Scholiastes: *ὁ Ἡρόδοτος τρία ἔτη λέγει τὸν ἐνιαυτόν.* Brunckius edidit: *ὁ δὲ Ἡρόδωρος τρία ἔτη λέγει*, omissis *τὸν ἐνιαυτόν*. Triennium memorat etiam Apollodorus II, 6, 2. sed Sophocles etiam supra v. 69. unius tantum anni spatium dixerat. *Ἡρόδωρος* apud Scholiastam coniecerat iam Valckenarius in exemplo ed. Iohns. quod penes me est. De eo Herodoro, qui res Herculis perscripsit, v. Heyn. ad Apollodor. T. II. p. 356.

256. *Ἀγχιστῆρα*, affinem, proximum culpae interpretantur P. Burmannus ad Phaedrum I, 10, 5. et Valckenarius Animadv. ad Ammon. p. 4. Recte videtur Seidlerus active dictum velle, qui admovit hoc malum.

257. Codd. et edd. vett. *ξὺν παιδί*. Inde a Turnebo obtinuit *ξὺν παισί*. Revocandam duxi antiquam scripturam, non quo Iole intelligenda sit, quod obsonum foret, sed quia sic locutos puto Graecos, ubi vel non constaret vel non quaereretur, haberetne quis liberos, aut pluresne haberet. Quod idem nos facimus, mit Weib und Kind dicentes, eademque ratione utimur etiam in aliis formulis, ut de navi mersa, mit Mann und Maus. Praeterea vulgo *καὶ γυναικί*. Sed quum in cod. Flor. desit *καί*, Har-

κοὐχ ἠλίωσε τοὔπος, ἀλλ' ὅθ' ἁγνὸς ἦν,
στρατὸν λαβὼν ἐπακτόν, ἔρχεται πόλιν
τὴν Εὐρυτείαν. τόνδε γὰρ μεταίτιον
μόνον βροτῶν ἔφασκε τοῦδ' εἶναι πάθους·
ὃς αὐτὸν ἐλθόντ' ἐς δόμους ἐφέστιον,
ξένον παλαιὸν ὄντα, πολλὰ μὲν λόγοις
ἐπεῤῥόθησε, πολλὰ δ' ἀτηρᾷ φρενί,

---

leianus autem habeat, *ξὺν παιδὶ γυναικί τε*, num quisquam dubitabit, quin Sophocles scripserit *ξὺν παιδὶ σὺν γυναικί*, eo modo, quo notissimum illud *ξὺν δορὶ ξὺν ἀσπίδι* dicitur. Ceterum *ἔτι* non redundare, ut putat Scholiastes, sed aliquando significare, praeeunte Dorvillio ad Charit. p. 98. (259. ed. Lips.) monuit Brunckius. Ita nos quoque minantes noch usurpamus.

259. Quem *στρατὸν ἐπακτὸν* dicit Sophocles, Arcades fuisse et Malienses et Locros Epicnemidios perhibet Apollodorus II, 7, 7. Solos Arcades nominat Diodorus IV, 37.

260. *Τόνδε*, Eurytum dicit. Notandum *μεταίτιον μόνον*, ut infra v. 1233. *μόνη μεταίτιος*, non exstincta propria verbi significatione, quae participem facti intelligi postulat, sed vel maxime servata, siquidem non is indicatur, qui auctor rei est, sed qui occasionem dedit. Vulgo caussam remotiorem dicunt. De re ipsa v. Apollodor. II, 6, 1. 2. ibique Heynium. Alii haec aliter narrarunt, pro diversitate vel auctorum vel consilii.

262. Male Abreschius ad Aesch. p. 79. *ἐς δόμους ἐφεστίους* scribi volebat. Librorum scripturam Brunckius et hic defendit, et ad Apoll. Rhod. I, 909. non ille tamen eo usus argumento, quo maxime uti debebat, quod *δόμοι ἐφέστιοι* non Euryti, sed Herculis domum significaturi essent.

264. Insolentius, quum *ἔργοις* dicendum esset, *ἀτηρᾷ φρενὶ* posuit, mala mente meditatum facinus

λέγων, χεροῖν μὲν ὡς ἄφυκτ᾽ ἔχων βέλη
τῶν ὧν τέκνων λείποιτο πρὸς τόξου κρίσιν,
φανεὶς δὲ δοῦλος ἀνδρὸς ἀντ᾽ ἐλευθέρου
ῥαίοιτο· δείπνοις δ᾽ ἡνίκ᾽ ἦν οἰνωμένος,

---

intelligens, quod ebrium factum Herculem domo eiecit. Male in Aldina nulla distinctio est post *φρενί.* Nam *λέγων*, pro quo Ms. Harl. *λέγω*, ad sequentia pertinet.

266. In Codd. et in scholiis Romanis *λίποιτο* scriptum, quasi non imperitiam Herculi exprobraret, sed victum arcu a filiis suis diceret. Sed Scholiastes tamen victorem dicit Herculem. Ald. *λείποιτο.* Quos ad h. l. Scholiastes affert versus Hesiodi, tanta fuit Bentleii auctoritas in Epist. ad Mill. p. 59 seqq. (503. ed. Lips.) ut eius emendationem et Brunckius reciperet, et Gaisfordius fragm. Hesiod. 41. At, si quidquam certum est, hoc puto certissimum esse, non dedisse Hesiodum, *Ἀντιόπη κρείουσα Πύλωνος Ναυβολίδαο*, sed post *κρείουσα* intercidisse aliquot verba, in quibus nomen fuerat patris, sive ille Pylon, ut Hyginus fab. 14. ait, sive aliter appellatus fuit, ultima autem verba Hesiodi fuisse *παλαιοῦ Ναυβολίδαο*, ut apud Homerum est *παλαιοῦ Δαρδανίδαο.* Tum in tertio versu, qui in edd. vett. ita scriptus est, *τοῦ δ᾽ υἱεῖς ἐγένοντο Δηΐων Κλύτιός τε*, vix dubitari potest quin *Μολίων τε Κλύτιός τε* scribendum sit. Molionem certe pro Deione nominavit Diodorus Siculus IV, 37.

267. Libri *φώνει δὲ, δοῦλος ἀνδρὸς ὡς ἐλευθέρου ῥαίοιτο.* Apertum est haec corrupta esse. Sed multo leniore medela sanari poterant, quam quae a Wundero et a G. Wolffio ad scholia p. 250. adhibitae sunt. Quum *φανεὶς* in *φώνει* mutatum esset, additum est *ὡς*, expulsumque deinde *ἀντί.*

268. Homerus Od. VI, 325. *ἐπεὶ πάρος οὔποτ᾽ ἄκουσας ῥαιομένου, ὅτε μ᾽ ἔῤῥαιεν κλυτὸς Ἐννοσίγαιος.*

ἔῤῥιψεν ἐκτὸς αὐτόν. ὧν ἔχων χόλον,
ὡς ἵκετ' αὖθις Ἴφιτος Τιρυνθίαν
πρὸς κλιτὺν, ἵππους νομάδας ἐξιχνοσκοπῶν,
τότ' ἄλλοσ' αὐτὸν ὄμμα, θἀτέρᾳ δὲ νοῦν

Eustathius p. 692, 12. (570, 30.) οἰνωθεὶς ex Sophocle affert, hunc, ut videtur, locum respiciens. Mirum vero, dubitari a quoquam potuisse, an οἰνωμένος de Euryto intelligendum esset. Levis haec foret culpa, maleque conveniens ἀτηρᾷ φρενί. Neque sobrium quisquam ausus esset Herculem eiicere, sed eiicere ut posset eum, prius vino debilitare debebat. Elmsleio ad Eur. Bacch. 686. scribendum videtur ᾠνωμένος.

269. Cod. Ven. αὐτὸν ἐκτός, quod non praeferam. Commoda enim verbo gravius pronuntiando sedes est secundus trochaeus.

271. Fons huius fabulae est in Odyss. XXI, 22 seqq.

272. Membranae Brunckii, codd. Flor. Harl. Ald. Iuntinae θήτέρᾳ. Cod. Ven. T. cum vulgatis θἀτέρᾳ. Tacent interpretes, neque explicavit Valckenarius, qui ad Phoen. 1427. similes locos, in quibus de mente alio intenta sermo est, attulit. Scholiastes: ἀλλαχόσε τὸν νοῦν ἔχοντα καὶ οὐδὲν δεινὸν πείσεσθαι προςδοκοῦντα ἀπὸ τοῦ ὄρους ἐδίσκευσεν. Bene, si non legit θἀτέρᾳ. Iphitus enim equos quaerens ad hos simul et oculos et mentem attentam habebat. Itaque quis non hoc potius exspectet: τότ' ἄλλοσ' αὐτὸν ὄμμα νοῦν τ' ἔχονθ' ὁρῶν, ὤσας ἀπ' ἄκρας ἧκε πυργώδους πλακός. Sed tamen recte se habere librorum scripturam intelliget, qui viderit cur non ἑτέρᾳ, sed θἀτέρᾳ, quo alterum de duobus designatur, dictum sit. Nimirum quum nusquam equos conspexisset Iphitus, totam mentem in ea ipsa cogitatione, quo acti essent equi, defixam habebat, ὡς τοῦ περὶ τὰ ὄμματα καὶ ὦτα πάθους, ἂν μὴ παρῇ τὸ

ἔχοντ᾽, ἀπ᾽ ἄκρας ἧκε πυργώδους πλακός.
ἔργου δ᾽ ἕκατι τοῦδε μηνίσας ἄναξ
ὁ τῶν ἁπάντων Ζεὺς πατὴρ Ὀλύμπιος,
πρατόν νιν ἐξέπεμψεν, οὐδ᾽ ἠνέσχετο,
ὁθούνεκ᾽ αὐτὸν μοῦνον ἀνθρώπων δόλῳ
ἔκτεινεν. εἰ γὰρ ἐμφανῶς ἠμύνατο,
Ζεύς τἂν συνέγνω ξὺν δίκῃ χειρουμένῳ.
ὕβριν γὰρ οὐ στέργουσιν οὐδὲ δαίμονες.
κεῖνοι δ᾽ ὑπερχλιδῶντες ἐκ γλώσσης κακῆς
αὐτοὶ μὲν Ἅιδου πάντες εἴσ᾽ οἰκήτορες,
πόλις δὲ δούλη· τάςδε δ᾽, ἅςπερ εἰςορᾷς,
ἐξ ὀλβίων ἄζηλον εὑροῦσαι βίον
χωροῦσι πρὸς σέ. ταῦτα γὰρ πόσις τε σὸς
ἐφεῖτ᾽, ἐγὼ δὲ πιστὸς ὢν κείνῳ τελῶ.

φρονοῦν, *αἴσθησιν οὐ ποιοῦντος*, quae sunt Plutarchi verba a Valckenario opportune adhibita. Declarat rem narratio Diodori IV, 31. *τοῦτον μὲν ἀναβιβάσας ὁ Ἡρακλῆς ἐπί τινα πύργον ὑψηλὸν ἐκέλευσεν ἀφορᾶν μή που νεμόμεναι τυγχάνουσιν. οὐ δυναμένου δὲ κατανοῆσαι τοῦ Ἰφίτου, φήσας αὐτὸν ψευδῶς κατῃτιᾶσθαι τὴν κλοπήν, κατεκρήμνισεν ἀπὸ τοῦ πύργου.* Hic e rixa praecipitatum dicens Iphitum, minus dolosum fecit Herculem quam Sophocles et Pherecydes, cuius haec est narratio apud Schol. ad Odyss. XXI, 23. *τὸν δὲ Ἡρακλέα μηχανῇ τινὶ καὶ στρατηγίᾳ συνεφελκυσάμενον αὐτὸν ἄγειν εἰς ἐπίκρημνον τεῖχος καὶ κατατρέψαι.* Sic pro *καταστρέψαι* scribendum.

275. Brunckii cod. T. Steph. Cant. et quae hanc sequuntur *ὀὐλύμπιος*. Notandum, quod ed. Turn. cum vett. libris in *Ὀλύμπιος* consentit.

281. La. in lemmate scholii *ὑπερχλίοντες*.

283. De constructione, usitatissima illa, Porsonus ad Orest. 1645. Verba *ἐξ ὀλβίων — πρὸς σέ* affert Suidas in v. *ἄζηλον*.

αὐτὸν δ' ἐκεῖνον, εὖτ' ἂν ἁγνὰ θύματα
ῥέξῃ πατρῴῳ Ζηνὶ τῆς ἁλώσεως,
φρόνει νιν ὡς ἥξοντα. τοῦτο γὰρ λόγου
πολλοῦ καλῶς λεχθέντος ἥδιστον κλύειν.

ΧΟΡΟΣ.

ἄνασσα, νῦν σοι τέρψις ἐμφανὴς κυρεῖ,
τῶν μὲν παρόντων, τὰ δὲ πεπυσμένῃ λόγῳ.

---

287. Errorem Scholiastae, sacra lustralia propter caedem intelligentis, iam alii notarunt. Ex voto fieri, supra dictum erat v. 240.

288. Proprie πατρῷοι dii sunt, qui paterni generis auctores habentur. Sed latius extensa significatio tum omnino, a quibus quis genus suum repetat, tum etiam nominis auctoritatisque paternae defensores complectitur. De Iove πατρῴῳ omnium accuratissime disputavit Iō. Grammius, homo pereruditus, in Historia deorum ex Xenophonte p. 11 seqq. qui ne Sophoclis quidem locum neglexit. Etsi igitur proprie patri suo Iovi sacra facere Hercules dicendus erat, tamen non dubitavit poeta et hic et v. 753. magis infinite dicere πατρῴῳ, γενέθλιον intelligens, i. e. genitalem. Mira Porsoni ad Med. 1314. coniectura est, quum Athenienses non colerent Iovem πατρῷον, tragicos, corrigere huius religionis omissionem cupientes, saepe ingessisse Δία πατρῷον. Persuasit tamen Heindorfio ad Platonis Euthydem. p. 404. Utrumque refutavit Lobeckius in Aglaophamo p. 770 seqq.

289. Νιν additum, quasi interrupta praecedente oratione, ut saepe et Graeci et Latini. Neque ab ulla hoc lingua abhorret. Comparavit hunc locum cum Oed. Reg. 246 seqq. Porsonus Praef. ad Hec. p. X. ed. sec. sed male ille νὶν propter αὐτὸν redundare ratus, quum propter ἐκεῖνον dicere deberet.

290. Vix opus est, ut moneamus λόγου πολλοῦ καλῶς λεχθέντος dici pro πολλῶν λεχθέντων καλῶν.

292. Libri τῶν δὲ πεπυσμένῃ λόγῳ. Cod. B. V.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

πῶς δ' οὐκ ἐγὼ χαίροιμ' ἄν, ἀνδρὸς εὐτυχῆ
κλύουσα πρᾶξιν τήνδε, πανδίκῳ φρενί;
πολλή 'στ' ἀνάγκη τῇδε τοῦτο συντρέχειν.
ὅμως δ' ἔνεστι τοῖσιν εὖ σκοπουμένοις

λόγων. Iam Scaliger, ut refert Porsonus in Advers. p. 174. τὰ δὲ correxit, quod denique etiam Toupio ad Suid. T. I. p. 114. in mentem venit. Debui hoc recipere, etsi suspicor Sophoclem scripsisse, τῶν μὲν παρόντων, καὶ πεπυσμένη λόγῳ. Τὰ παρόντα captivas intelligit, documentum rei bene gestae.

295. Membranae Brunckii aliique libri cum Ald. πολλή 'στ' ἀνάγκη. B. T. πολλή τ'. V. et Tricliniani non male πολλὴ δ'. Erfurdtius dedit πολλή γ' ἀνάγκη, quod placuit Valckenario ad Phoen. 1668. Quanta soleat scripturae fluctuatio in hac formula esse, docuit Elmsleius ad Med. 981. Non dixerim tamen cum Porsono ad Med. 1008. promiscue usurpari πολλή μ' ἀνάγκη, πολλή γ' ἀνάγκη, πολλή 'στ' ἀνάγκη. Nam ut quibusdam in locis nihil referat, qua harum formarum utare, in aliis non licet iis promiscue uti. Confitentis et concedentis esse πολλή γ' ἀνάγκη, non est dubium. Quare nolim id ex coniectura mutari in Alcest. 378. Affirmantis est omissio particulae restrictivae, nunc posito pronomine, ut in Phoenissis 1667. et in Medea 1013. nunc ipso verbo ἐστὶ adiecto. Quod si quid video, requiritur πολλή 'στ' ἀνάγκη in Hecuba v. 395. quod tamen neque in libris, quod sciam, neque in scholiis est. Recte id Brunckium dedisse puto etiam in Oed. Col. 293. et habet in Electrae v. 309. La. Deianira si statim dicta sua confirmat, πολλὴ δ' ἀνάγκη dicere debet; sin postquam paullum subdubitavit, πολλή 'στ' ἀνάγκη: quod hic aptissimum. Pro συντρέχειν V. Ven. συμπράττειν.

296. Hunc et sequentem versum afferunt Stobaeus Serm. CV, 41. in Grotii Dictis Poet. p. 439. et

ταρβεῖν τὸν εὖ πράσσοντα, μὴ σφαλῇ ποτέ.
ἐμοὶ γὰρ οἶκτος δεινὸς εἰςέβη, φίλαι,
ταύτας ὁρώσῃ δυςπότμους ἐπὶ ξένης
χώρας ἀοίκους ἀπάτοράς τ' ἀλωμένας,
αἳ πρὶν μὲν ἦσαν ἐξ ἐλευθέρων ἴσως
ἀνδρῶν, τανῦν δὲ δοῦλον ἴσχουσιν βίον.
ὦ Ζεῦ τροπαῖε, μή ποτ' εἰςίδοιμί σε
πρὸς τοὐμὸν οὕτω σπέρμα χωρήσαντά ποι,
μηδ', εἴ τι δράσεις, τῆςδέ γε ζώσης ἔτι.

Suidas in v. ταρβεῖ, cuius edd. vett. pro ὅμως δ' habent καὶ μὴν, et τοῖς pro τοῖσιν. Cod. Suidae Leid. καὶ μὴν et τοῖσι. εὖ σκοπουμένοις pro εὖ σκοποῦσιν attigit Eustathius p. 806, 57. (727, 12.)

298. Quae v. 303 seqq. addit Deianira, hoc eam dicere ostendunt: quamvis gaudeam re viri bene gesta, tamen est etiam, quare metuam res secundas. Qua enim, has intuens, sortis earum miseratione tacta sum, ea utinam ne meis olim ab aliquo contingat. Egregie vero hac captivarum opportunitate utitur poeta ad metum impendentis mali in spectatorum animis excitandum, ubi nondum in iis, quae aguntur, quidquam est, quod malum Herculi portendere videatur.

301. Non intelligo, quo pacto Schaeferus hic et v. 314. ἴσως de re certa dici velit. Et Deianira hic coniicit tantum, et illic Lichas, ut qui nesciat, loquitur.

304. Cod. Harl. πη. Recte se habet vulgata, cuius hic sensus est, πρὸς τοὐμοῦ σπέρματός τινα. Apte Schaeferus: „ποι, quoquam. Optat Deianira, ut Iupiter nulli non suorum parcat."

305. Supple δράσῃς ex δράσεις. V. Porson. ad Euripid. Orest. v. 1035. SCHAEFER.

οὕτως ἐγὼ δέδοικα, τάςδ' ὁρωμένη.
ὦ δυςτάλαινα, τίς ποτ' εἶ νεανίδων;
ἄνανδρος, ἢ τεκνοῦσσα; πρὸς μὲν γὰρ φύσιν,
πάντων ἄπειρος τῶνδε, γενναία δέ τις.
Λίχα, τίνος πότ' ἐστὶν ἡ ξένη βροτῶν;
τίς ἡ τεκοῦσα; τίς δ' ὁ φιτύσας πατήρ;
ἔξειπ' · ἐπεί νιν τῶνδε πλεῖστον ᾤκτισα
βλέπουσ', ὅσῳ περ καὶ φρονεῖν οἶδεν μόνη.

ΛΙΧΑΣ.

τί δ' οἶδ' ἐγώ; τί δ' ἄν με καὶ κρίνοις; ἴσως
γέννημα τῶν ἐκεῖθεν οὐκ ἐν ὑστάτοις.

---

306. *Δέδοικα τάςδ' ὁρωμένη*, pro *ὁρῶσα* dictum, commemoravit Eustathius p. 806, 58. (727, 13.)

307. Elmsleius ad Heracl. 567. iungi vult *ὦ δυςτάλαινα νεανίδων*. Conf. Dobraei Aristophanic. Addend. p. 133.

308. Ald. et edd. vett. *τεκνοῦσα*. Membranae Brunckii et pauci alii codd. *τεκοῦσα*. Sed membranae in margine, *γρ. τεκνοῦσα, ἤτοι τέκνα ἔχουσα*. *Τεκνοῦσα* scribi volebat etiam Toupius ad Suid. T. II. p. 36. Sed recte Brunckius *τεκνοῦσσα*, quo spectat etiam *παιδοῦσσα* ex Callimacho a Scholiasta allatum, etsi male scriptum *παιδοῦσα*. Quae sequuntur, ita intelligenda: nam quod ad aetatem, nihil horum (nec puerperium, nec virum) experta es.

313. Quum ceterae stupidae magis adstent, ut minus afflictae amissa libertate videantur, haec perpetuo fletu sentire se magnitudinem infortunii sui, tristitia autem et silentio adversa cum dignitate ferre ostendit. Schaeferum *φρόνημα* hic, non *φρόνησιν* Iolae dici putantem ad Demosth. I. p. 745. vel additum *οἶδεν* cohibere debebat.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.
μὴ τῶν τυράννων; Εὐρύτου σπορά τις ἦν;
ΛΙΧΑΣ.
οὐκ οἶδα. καὶ γὰρ οὐδ' ἀνιστόρουν μακράν.
ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.
οὐδ' ὄνομα πρός του τῶν ξυνεμπόρων ἔχεις;
ΛΙΧΑΣ.
ἥκιστα· σιγῇ τοὐμὸν ἔργον ἤνυτον.
ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.
εἴπ', ὦ τάλαιν', ἀλλ' ἡμὶν ἐκ σαυτῆς· ἐπεὶ
κἀξύμφορ' ἐστὶ μὴ εἰδέναι σέ μ' ἥτις εἶ.

---

316. Vett. libri, *μὴ τῶν τυράννων Εὐρύτου σπορά τις ἦν;* B. T. *μή του τυράννων.* Atque ita Canterus edidit. Brunckius insigni temeritate, *μή τοῦ τυραννεύοντος Εὐρύτου σπορά;* Praeclare locum sanavit Schaeferus apta interpunctione. Non satis tamen liquet, quomodo intelligi voluerit, qui nihil aliud adnotaverit, quam vocis *τύραννος* significationem passim latius patere: nam dici de omni stirpe regia. Non est hic de stirpe regia, sed de ipsis regibus Oechaliae cogitandum. Neque enim hoc dicit: an cuiuspiam ex regia stirpe? Eurytine aliqua filia est haec mulier? sed hic sensus est: an regum? Eurytus ecquam prolem habuit? Ceterum non fraudandus laude sua Erfurdtius, quem in eamdem cum Schaefero coniecturam incidisse, haec eius adnotatio MS. ostendit: „Leg. *μὴ τῶν τυράννων;* numquid ex regio genere? Vid. not. ad Eurip. Hecub. v. 552. ed. Lips. 1803. Sic Liv. II, 2. quo adiutore reges eiecerat, i. e. regium genus. V. Schaeferi Glossar. Liv. in Rex. Gronov. ad Tacit. Ann. XII, 4.“

320. *Ἐκ σαυτῆς*, a te et tua sponte. Scholiastes: *ἀπὸ σαυτῆς καὶ μὴ ὡς ὑφ' ἡμῶν ἠναγκασμένη.*

321. Ald. *καὶ ξυμφορά τοι μὴ εἰδέναι σέ γ' ἥτις εἶ.*

ΛΙΧΑΣ.

οὑτἄρα τῷ γε πρόσθεν οὐδὲν ἐξ ἴσου
χρόνῳ διοίσει γλῶσσαν, ἥτις οὐδαμὰ

V. omittit *τοι*. B. T. pro eo *τις*. La. *μιδέναι*. In Harl. omissa *σέ γ' ἥ*. Scholiastes: *συμφορὰ γάρ ἐστι τὸ μὴ γιγνώσκεσθαί σε ἥτις τυγχάνεις. τοῦτο δέ φησιν ὡς μέλλουσα αὐτῇ δεξιῶς χρήσασθαι, εἰ γνοίη τὰ κατ' αὐτήν.* Postrema vera. Patet enim commodi alicuius spe ostensa dicturam putare Deianiram quae sit. Id potuit tribus modis dici, *καὶ ξύμφορόν τοί μ' εἰδέναι*, aut *καὶ ξύμφορ' ἐστί μ' εἰδέναι*, aut, quod et propius ad veterem scripturam accedit, et ad sententiam humanius et blandius est, *ἐπεὶ κἀξύμφορ' ἐστὶ μὴ εἰδέναι σέ μ' ἥτις εἶ.* Quare hoc posui.

322. Bis in scholiis Romanis *οὔτ' ἄρα τό γε* scriptum invenitur. Permira est Scholiastae explicatio: *ἐὰν αἰδουμένη σε φθέγξηται, κατ' οὐδὲν ἄρα ἐξ ἴσου τῷ πρόσθεν χρόνῳ προκομίσειεν αὐτῆς τὴν γλῶτταν. τὸν γὰρ πρὸ τούτου χρόνον ἐσιώπα, καὶ οὐδὲν πρὸς ἐμὲ τῶν καθ' ἑαυτὴν ἐδημοσίευσεν, οὔτε μικρόν, οὔτε μέγα παντελῶς.* Omnino male *διοίσει γλῶσσαν* etiam alii edet vocem interpretantur. Conturbavit eos *οὐδέν* medium inter *τῷ γε πρόσθεν ἐξ ἴσου χρόνῳ* positum. Exspectabat Deianira, responsuram esse Iolen. At illa tacet. Id videns Lichas: *οὑτἄρα οὐδὲν διοίσει γλῶσσαν ἐξ ἴσου τῷ γε πρόσθεν χρόνῳ*: nihil ergo differet ab se ipsa loquendo, (i. e. semper eadem erit, constanter servando silentio) aeque ut antea fecit. Plato de rep. X. p. 604. A. *πότερον μᾶλλον αὐτὸν οἴει τῇ λύπῃ μαχεῖσθαί τε καὶ ἀντιτείνειν, ὅταν ὁρᾶται ὑπὸ τῶν ὁμοίων, ἢ ὅταν ἐν ἐρημίᾳ μόνος αὐτὸς καθ' αὑτὸν γίγνηται; πολύ που, ἔφη, διοίσει, ὅταν ὁρᾶται.* Non dissimile illud Terentii Andr. II, 6, 3. S. quid Davus narrat? D. aeque quidquam nunc quidem.

323. Cod. Flor. *οὐδαμῇ*. Vulgo *οὐδαμᾶ*. *Οὐδαμᾶ* et *μηδαμᾶ* a diverbiis alienum puto. Quae forma

προὔφηνεν οὔτε μείζον᾽ οὔτ᾽ ἐλάσσονα.
ἀλλ᾽ αἰὲν ὠδίνουσα συμφορᾶς βάρος
δακρυῤῥοεῖ δύστηνος, ἐξ ὅτου πάτραν
διήνεμον λέλοιπεν. ἡ δέ τοι τύχη

---

sicubi invenitur, in fine versus est, ut nullam a metro auctoritatem habeat. In medio chori iambico dimetro est οὐδαμῆ in Antig. 874. et μηδαμῆ in trimetro medio ap. Aeschyl. Prom. 58. Contra οὐδαμὰ et μηδαμὰ ultima brevi in melicis apud Aeschylum Prom. 525. et in v. l. Pers. 431. apud Sophoclem in Antig. 830. Oed. Col. 517. 1698. et in diverbio apud Aeschyl. Suppl. 891. Discrimen ad sensum non magnum: οὐδαμὰ nihil, οὐδαμῆ nulla ratione significat. Hic οὐδαμὰ scribendum duxi.

324. De fortiore negandi formula οὔτε μεῖζον οὔτ᾽ ἔλαττον dixit Schaeferus ad Dionys. de comp. verb. p. 71.

326. Δακρυῤῥοεῖ Brunckius pro δακρυῤῥόει. Cod. Flor. δύστηνον.

327. Scholiastes: διήνεμον. ἔρημον, ὑψηλήν, ἣν Ὅμηρος ἠνεμόεσσάν φησιν. Hinc Brunckius colligit, quum hodie nusquam apud Homerum ventosa dicatur Oechalia, Scholiasten meliorem lectionem secutum esse Iliad. II, 730. ubi hodie est, οἵ τ᾽ ἔχον Οἰχαλίην, πόλιν Εὐρύτου Οἰχαλιῆος. Fallitur. Stabile Euryti epitheton ab antiquioribus poetis acceptum servavit Homerus et illo in loco et versu 596. Οἰχαλίηθεν ἰόντα παρ᾽ Εὐρύτου Οἰχαλιῆος, et Od. VIII, 224. Scholiastes nihil aliud voluit, quam urbes in editis locis sitas ab Homero ἠνεμοέσσας dici. Sophocles si διήνεμον ita intelligi voluit, ut v. 354. τὴν ὑψίπυργον Οἰχαλίαν et v. 858. ἀπ᾽ αἰπεινᾶς Οἰχαλίας dixit, non collocavit illud nomen ea in parte versus, ubi otiosa vocabula collocari minime possunt. Multo facilius ferri posset, si essent in fine versus posita verba πάτραν διήνεμον. Lexicographi praeter hunc locum at-

κακὴ μὲν αὕτη γ', ἀλλὰ συγγνώμην ἔχει.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

ἥδ' οὖν ἐάσθω, καὶ πορευέσθω στέγας
οὕτως ὅπως ἥδιστα, μηδὲ πρὸς κακοῖς
τοῖς οὖσι λύπην ἀλλὰ πρός γ' ἐμοῦ λάβοι·

---

tulerunt Philonis Byzantii verba, tumidi ineptique scriptoris, qui in libello de septem orbis miraculis cap. I. ubi de hortis pensilibus refert, ita scribit: καὶ τὰ πέταλα τῶν δένδρων ἁπαλοῖς τοῖς ἀκρεμόσιν ἐπιπεφυκότα, δροσοπαγῆ καὶ διήνεμον ἔχει τὴν φύσιν. Διανεμοῦσθαι est vento agitari, ut iubam equi dixit Philippus in Brunckii Analectis T. II. p. 225. epigr. 50. et vestem Lucianus Imag. 7. T. II. p. 465, 66. Sed haec alienissima sunt a solitudinis significatione. Tamen aut hanc, aut aliam similem hic locus requirit. Itaque sic demum διήνεμος pro ἔρημος dici potuit, si ferro ignique vastati turrium atque aedium muri, patulum ventis iter praebentes, cogitantur.

328. Vulgo: ἡ δέ τοι τύχη κακὴ μὲν αὐτῇ γ'. Scholiastes: αὐτὴ (scribe αὕτη) δὲ ἡ τύχη, καθ' ἣν σιωπᾷ, ἐπιβλαβὴς μὲν αὐτῇ ἐστί, καθ' ὃ οὐ τυγχάνει τῆς παρὰ σοῦ δεξιότητος· ὅμως συγγνώμην ἔχει. Quod Schaeferus ait, „αὐτῇ γε non magis emphaticum quam ἔμοιγε, σοίγε (Oedip. Col. v. 1118.) quibus ad amussim respondet," non persuadet. In Oed. Col. scripsit Sophocles, καὶ σοί τε τοὔργον τοῦτ' ἐμοί τ' ἔσται βραχύ. Recte cod. Ven. αὕτη γ'.

331. Vulgo λύπην πρός γ' ἐμοῦ λύπης. La. λύπην πρός γ' ἐμοῦ λύπην. B. λοίπην πρός γ' ἐμοῦ λύπην. Vulgata etsi defendi potest, ut ad Orest. 490. dixi, si λύπης pro ἀντὶ λύπης dictum putatur, tamen hoc ut arcessitum repudio. V. et Ven. μηδὲ πρὸς κακοῖς τοῖς οὖσιν ἄλλην πρός γ' ἐμοῦ λύπην λάβοι, quae quamvis correctio esse emendatoris cuiuspiam videatur, tamen, si quis nihil aliud requirit, melior est quam λύπην ἐξ ἐμοῦ

ἅλις γὰρ ἡ παροῦσα. πρὸς δὲ δώματα
χωρῶμεν ἤδη πάντες, ὡς σύ θ' οἷ θέλεις
σπεύδῃς, ἐγὼ δὲ τἄνδον ἐξαρκῆ τιθῶ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

αὐτοῦ γε πρῶτον βαιὸν ἀμμείνασ', ὅπως
μάθῃς, ἄνευ τῶνδ', οὕςτινάς τ' ἄγεις ἔσω,

νέαν. At videtur ille, quum scribae negligentia perperam scriptum λύπην ἄλλην invenisset, metri caussa verba transposuisse. Nam res ipsa suadet ut poetam scripsisse credamus quod reposui, μηδὲ πρὸς κακοῖς τοῖς οὖσι λύπην ἀλλὰ πρός γ' ἐμοῦ λάβοι. ne ad ea quae habet mala at a me dolorem accipiat: h. e. ut saltem ego eius dolorem non augeam. Scholiastes videri potest legisse μηδὲ πρὸς κακοῖς τοῖς οὖσι δόξαν πρός γ' ἐμοῦ λύπης λάβοι, qui scribat: μὴ ἀναγκαζέσθω λέγειν, ἀλλὰ πραττέτω ὥςπερ αὐτῇ φίλον, ἵνα μὴ δόξωμεν αὐτὴν λυπεῖν.

333. Brunckius, non memor τὲ et δὲ sibi respondere posse, male dedit σύ γ'. Recte et hoc et Schaeferi ἐγώ τε improbat Matthiae ad Eurip. Orest. 192. Pro οἷ cod. Harl. ᾗ.

334. Triclinii recensio ἐγώ τε.

335. Membranae Brunckii et edd. vett. ἐμμείνασ'. La. Lb. Lc. Iunt. 2. Triclinii recensio ἀμμείνασ'.

336. Erfurdtius ter posito γε offensus, et post οὕςτινας atque ἐκμάθῃς otiosam esse atque ineptam ratus hanc particulam, οὕςτινάς τ' edidit, et ἐκμάθῃς ἃ δεῖ. Non dixerim ego quidem non recte hic dici οὕςτινάς γε, sed nolim tamen ad defendendam particulam cum Schaefero illa adhibere, quae Porsonus in Praef. ad Hec. p. 47 seq. attulit, quae exempla omnia diversissimi generis sunt, ut in quibus ὅςτις rationi reddendae inserviat. Hanc potius ob caussam recepi τε, quod hic aperte haec duo nuntius ut maxime coniuncta docere vult, et quae sit ista, et quem ad finem adducta. Plane omissa est particula post οὕς-

ὧν τ' οὐδὲν εἰςήκουσας, ἐκμάθῃς γ' ἃ δεῖ.
τούτων ἔχω γὰρ πάντ' ἐπιστήμην ἐγώ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

τί δ' ἐστί, τοῦ με τήνδ' ἐφίστασαι βάσιν;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

σταθεῖσ' ἄκουσον· καὶ γὰρ οὐδὲ τὸν πάρος
μῦθον μάτην ἤκουσας, οὐδὲ νῦν δοκῶ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

πότερον ἐκείνους δῆτα δεῦρ' αὖθις πάλιν
καλῶμεν, ἢ 'μοὶ ταῖςδέ τ' ἐξειπεῖν θέλεις;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

σοὶ ταῖςδέ τ' οὐδὲν εἴργεται· τούτους δ' ἔα.

τινας in La. Lb. Lc. B. Ven. et scholiis. Quod dicit Scholiastes ἦσαν δὲ καὶ ἄρσενες μετὰ τῶν αἰχμαλώτων, falsum est, neque tali commento opus ad explicandum nomen masculinum.

337. La. Lb. Lc. B. Ven. ἐκμάθῃς θ'. Harl. Flor. Ald. aliique vett. libri ἐκμάθῃς γ'. Sic etiam Iuntina prior, in qua Erfurdtius δ' esse scripsit, quod in solis Brubachianis et Vitebergensi a. 1585. inveni. Plane omittunt particulam Turnebi editio, et quae hanc sequuntur. Recte vero γ', ut cognoscas certe, quae te scire oportet.

338. Erfurdtius cum Wakefieldio κάρτ' ἐπιστήμην dedit. Sed recte Schaeferus monet, quod libri habent, idem esse, ac τούτων γάρ εἰμι πάντ' ἐπιστήμων ἐγώ.

339. Scholiastes: τίνος ἕνεκεν τὴν πορείαν καὶ τὴν εἴςοδον ἱστᾷς καὶ κωλύεις; Ven. ἐπίστασαι. Pro ἐπέστησας medio verbo usus est Sophocles ut alibi, de quo monuit Eustathius p. 806. (727.)

340. Cod. Ven. τῶν πάρος μύθων.

343. Groddeckius et Schaeferus ἢ 'μοί. Vulgo ἢ μοι.

344. Iterum Scholiastes mares captivis mulieri-

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

καὶ δὴ βεβᾶσι, χὠ λόγος σημαινέτω.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ἁνὴρ ὅδ' οὐδὲν ὧν ἔλεξεν ἀρτίως,
φωνεῖ δίκης ἐς ὀρθόν, ἀλλ' ἢ νῦν κακός,
ἢ πρόσθεν οὐ δίκαιος ἄγγελος παρῆν.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

τί φής; σαφῶς μοι φράζε πᾶν ὅσον νοεῖς.
ἃ μὲν γὰρ ἐξείρηκας, ἀγνοία μ' ἔχει.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

τούτου λέγοντος τἀνδρὸς εἰσήκουσ' ἐγὼ
πολλῶν παρόντων μαρτύρων, ὡς τῆς κόρης
ταύτης ἕκατι κεῖνος Εὔρυτόν θ' ἕλοι,
τήν θ' ὑψίπυργον Οἰχαλίαν· Ἔρως δέ νιν
μόνος θεῶν θέλξειεν αἰχμάσαι τάδε·
οὐ τἀπὶ Λυδοῖς, οὐδ' ἐπ' Ὀμφάλῃ πόνων
λατρεύματ', οὐδ' ὁ ῥιπτὸς Ἰφίτου μόρος·
ὃν νῦν παρώσας οὗτος, ἔμπαλιν λέγει.

---

bus mixtos ingerit: sed resipiscens addit, ἢ τοὺς περὶ τὸν Λίχαν. Nempe Lichas cum captivis intelligendus.

346. Scripsi ἁνὴρ ὅδ' pro ἀνὴρ ὅδ'.

347. Versus 347—466. desunt in cod. Ven.

350. Steph. Cant. ex Triclinii correctione ἀγνοίᾳ. Ceteri, etiam recentissimi, pravo accentu ἄγνοιά μ' ἔχει.

352. Sequentem versum cum parte huius affert Schol. Eurip. ad Hippol. 551. ed. Matth.

358. Glossae et Scholiastes: ὄν, τὸν ἔρωτα. Erfurdtius dedit ὅ. Sed recte monet Schaeferus, ὃς etiam ad remotiorem referri. Nempe refertur ad rem primariam. Is hic amor est. Cetera enim obiter

ἀλλ' ἡνίκ' οὐκ ἔπειθε τὸν φυτοσπόρον
τὴν παῖδα δοῦναι, κρύφιον ὡς ἔχοι λέχος,
ἔγκλημα μικρὸν αἰτίαν θ' ἑτοιμάσας,
ἐπιστρατεύει πατρίδα τὴν ταύτης, ἐν ᾗ
κτείνει τ' ἄνακτα πατέρα τῆςδε, καὶ πόλιν
ἔπερσε. καὶ νῦν, ὡς ὁρᾷς, ἥκει δόμους
ὡς τούςδε πέμπων οὐκ ἀφροντίστως, γύναι,

---

commemorantur. *Παρώσας* Hesychius explicat *ἐάσας*, recte. Retrusit enim et dissimulavit Lichas amorem Iolae. Quod in Phrynichi Apparat. (apud Bekkerum Anecd. I. p. 4, 16.) legitur, *αὐτὸ τοὔμπαλιν λέγεις*, Valckenarius ad Hippol. 388. ad Sophoclis vel perditum aliquem versum, vel hunc spectare suspicabatur.

362. Qui post hunc in libris legitur versus, *τὸν Εὔρυτον τῶνδ' εἶπε δεσπόζειν θρόνων*, eum hic stare non posse recte iudicavit Dindorfius, sed ut eum pro inepto addidamento grammatici habeam, non adducor. Non erat enim ulla caussa cur quis adderet, quod non modo inutile esset, sed etiam absurdum. Versus videtur in antiquissimo libro, quum omissus a scriba in margine adiectus esset, non suo loco esse repositus, qui erat post v. 368.

364. Erfurdtius cum Brunckio *καί νιν* edidit. Libri *καὶ νῦν*. Pronomen, quum omnis oratio ad Iolen spectet, facile intelligi potest.

365. Brunckio duce alii *δόμους ἐς τούςδε* dederunt. Libri *ὡς*. Valckenarius ad Phoen. 1409. semel *ὡς* pro *πρὸς* ab Sophocle dictum ait, v. 533. Effugerat eum hic locus. Notissimum illud praeceptum Atticistarum, *ὡς* ista significatione non iungi rebus inanimatis, tuetur idem ad Herodotum II, 135. p. 169. et in adnotationibus ad Thom. M. quas cum epistolis VV. DD. ad Ernestium edidit Tittmannus p. 186 sq. Estque haec iam pervulgata hominum doctorum opinio, in qua ego primum illud miror, quod

οὐδ' ὥςτε δούλην· μηδὲ προςδόκα τόδε·
οὐδ' εἰκὸς, εἴπερ ἐντεθέρμανται πόθῳ·

---

plerique Atticorum proprium esse dicunt, quod commune est omnium Graecorum; deinde circumspectionem quamdam in ea re desidero, etsi veritatem observationis non puto controversam esse. Multa sunt huiusmodi etiam aliis in linguis, atque ut Latine dices, mitti quempiam vel ire ad Romanos, non etiam ad Romam, ita nos, quum quis in regionem aliquam urbemve mitti dicitur, nach, quum ad hominem, zu, quum ad montem, fluvium, omninoque ad locum, quem non ipsum ingrediatur, an usurpamus, excepto tamen hoc ipso loci vocabulo, in quo haec particula etiam ipsius loci ingressionem notat. Sed in particula ὡς videndum erat, ne ea, ubi locus pro iis, qui sunt eo in loco, nominatur, recte poneretur. Id quod valde est verisimile. Eodem discrimine et nos et Romani mitti dicimus in domum, in das haus, quem introire in aedes ipsas significamus; ad domum autem, zu dem hause, qui ad eos, quorum est ea domus, mittitur. Itaque quum hic δόμους ὡς τούςδε possit etiam pro ὡς ὑμᾶς τοὺς ἐν τοῖςδε τοῖς δόμοις dictum accipi, servare malui librorum scripturam, quam corrigere ad regulam valde suspectam. Ed. Turn. ὡς τάςδε.

366. Quod Erfurdtius ex mea quadam coniectura posuit, μήτι pro μηδέ, videtur postea retractasse, qui haec adscripserit: „Aeschyl. Agam. 888. μηδὲ θαυμάσῃς τόδε. S. Th. 1042. μηδέ τῳ δόξῃ πάλιν. Lucian. quomodo conscr. hist. p. 8 Rudolph.“ Cap. 4. Sed ista exempla omnia aliena sunt, ut quae copulam admittant, quia aliud adiungitur; quod hic secus est, ubi confirmantur tantum praecedentia. Sic non posuit μηδὲ Aeschylus in his Sept. ad Th. 1043. τούτου δὲ σάρκας οὐδὲ κοιλογάστορες λύκοι σπάσονται· μὴ δοκησάτω τινί. Recte tamen hic Sophocles μηδέ: ne

τῶν δ' Εὐρύτου τήνδ' εἶπε δεσπόσειν θρόνων·
ἔδοξεν οὖν μοι πρὸς σὲ δηλῶσαι τὸ πᾶν,
δέσποιν', ὃ τοῦδε τυγχάνω μαθὼν πάρα.
καὶ ταῦτα πολλοὶ πρὸς μέσῃ Τραχινίων
ἀγορᾷ συνεξήκουον ὡςαύτως ἐμοί,
ὥςτ' ἐξελέγχειν· εἰ δὲ μὴ λέγω φίλα,
οὐχ ἥδομαι, τὸ δ' ὀρθὸν ἐξείρηχ' ὅμως.

---

exspectare quidem hoc debes. Hoc enim dicit: non illam temere neque ut captivam huc mittit: quin etiam si id facere eum putares, fallerere, siquidem non est verisimile, in eo, qui amore incensus est. Vide ad v. 126. *Τόδε* cum cod. Flor. Ald. et vett. libris dedi. Brunckius cum Triclinianis *τάδε*.

368. Hic posui versum qui post v. 362. in libris legitur, ubi vide quae dixi. La. Ald. et edd. vett. *τῶν Εὔρυτου τῶνδ' εἶπε δεσπόζειν θρόνων*. A. T. V. Flor. *τὸν Εὔρυτον τῶνδ'*. B. *τὸν Εὔρυτον τόνδ'*. Videor mihi iustam scripturam restituisse, mutatam a scribis, postquam versus alieno loco positus erat. Non ut servam huc misit, inquit: minime, siquidem eius amore incaluit: sed dixit hanc Euryti solio reginam fore.

371. *Πρὸς μέσῃ ἀγορᾷ*, i. e. *ἐν μέσῃ ἀγορᾷ*, ut v. 423. Sic v. 517. *τηλαυγεῖ παρ' ὄχθῳ*. Liv. XLI, 9. praetor — qui esset apud forum, pro, in foro. Conf. Ruhnk. ad Ter. Andr. I, 5, 19. ERFURDTII adnot. MS. Nec *πρός*, nec *παρά*, neque apud est in.

372. Brunckius *ξυνεξήκουον*. Et sic cod. Flor. sed supra scripto *σ*. Ceteri per *σ*.

373. Non accurate interpretantur verba *ὥςτ' ἐξελέγχειν*, quae si de Deianira intelligenda essent, *ἔστι* vel *πάρα* addendum fuisset. Referuntur ad Trachinios: multi haec audivere, qui eum arguant.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

οἴ μοι τάλαινα, ποῦ ποτ' εἰμὶ πράγματος;
τίν' εἰςδέδεγμαι πημονὴν ὑπόστεγον,
λαθραῖον; ὢ δύστηνος, ἆρ' ἀνώνυμος
πέφυκεν, ὥςπερ οὑπάγων διώμνυτο;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ἦ κάρτα λαμπρὰ καὶ κατ' ὄμμα καὶ φύσιν,

---

376. *Πημονὴν λαθραῖον* memorat Eustathius p. 793, 3. (708, 10.)

377. Wakefieldius *ὢ δύστηνος* ad praecedentia trahebat, cui recte respondet Erfurdtius, maiore cum vi iungi sequentibus. Et ita libri. Addere poterat, magis commodum incipiendae orationi hunc versus locum esse, quam illum, in quo est *ἆρα*. Possunt autem verba ista ita tantum iungi sequentibus, si recte intelligitur interrogatio Deianirae, cuius sensum quidam interpretes non perspexerunt. Non enim nomen puellae cognoscere vult Deianira: quid enim nomen adiicere potuisset ad ea, quae iam audiverat? sed indignatur, quod Lichas, quae illa esset, nescire se simulaverit. Itaque hoc dicere putanda est: m e m i s e r a m, i g n o t a n e e r g o e r a t, u t i s t e d e i e r a b a t?

379. Cod. Flor. cum Ald. et quae hanc sequuntur, hunc versum nuntio tribuunt; Brunckii codd. B.T. Iunt. sec. et quae Triclinii recensionem habent, Deianirae. Eadem Scholiastarum dissensio. Unus: *ἦ καὶ τὰ λαμπρά. ταῦτα τὸ τοῦ ἀγγέλου πρόςωπόν φησι. τὸ δὲ κατ' ὄμμα καὶ φύσιν, ἀντὶ τοῦ εὐπρεπὴς τὴν ὄψιν καὶ τὸ πᾶν σῶμα.* Alius, cui Deianira loqui videbatur: *ἦ, ἀντὶ τοῦ ἄρα τῇ θέᾳ καὶ τὸ γένος ἐφάμιλλον.* Et glossa cod. T. apud Brunckium: *λείπει, δηλοῦσι τὴν ταύτης εὐγένειαν.* Valckenarius in exemplo ed. Commel. quod ad me pervenit, adscripsit: „Eustath. Il. *κ.* p. 707. l. 12. videtur le-

πατρὸς μὲν οὖσα γένεσιν Εὐρύτου ποτὲ
Ἰόλη ᾽καλεῖτο, τῆς ἐκεῖνος οὐδαμὰ

---

gisse: *Τὰ λαμπρὰ καὶ κατ᾽ ὄμμα καὶ κατὰ φύσιν.* Recte!" Eustathii haec verba sunt p. 792, 20. ed. Rom. *τὸ δὲ κήδεσι καὶ πλείοσι δύναται καὶ ἐκ περισσοῦ ἔχειν τὸν καὶ σύνδεσμον. πολλαχοῦ δὲ καὶ τοῦτο γίνεται, ὡς καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ, τὰ λαμπρὰ καὶ κατ᾽ ὄμμα καὶ κατὰ φύσιν. ἐκεῖ γὰρ καὶ δίχα τοῦ πρώτου συνδέσμου εὐοδοῦται ὁ λόγος, νοῶν ὅτι τὰ τῇ θέᾳ λαμπρὰ καὶ κατὰ φύσιν λαμπρά εἰσι.* Ganterus coniecit *ἢ κάρτα λαμπρά.* Heathius *ἥ κάρτα.* Receperunt hoc Brunckius aliique, versum cum Triclinii recensione Deianirae continuantes. Ac femininum *λαμπρὰ* agnoscere videtur ille Scholiastes, qui *εὐπρεπὴς* interpretatur. Sed quamvis elegans sit haec coniectura, tamen quum huius ipsius Scholiastae, veterrimorumque librorum auctoritas, tum mos tragicorum in composito et aequabili colloquio etiam versus aequaliter distribuendi, maximeque ipsa loci natura nuntio hunc versum tribui postulat. Nam quum, ut ad v. 377. diximus, non interroget Deianira, quid nomen ista puella habeat, sed indignetur Lichae, scire se, quae illa sit, dissimulanti, non potest nuntius, nisi apto aliquo transitu invento, respondere, quod non fuerat interrogatus. Has ob caussas nuntio hunc versum restitui, scripsique *ἦ κάρτα.* Ita iam hic Deianirae dicenti, non ergo obscura est, ut ille iurabat, respondet: immo maxime splendens et forma et genere, patre nata Euryto, Iole vocatur. Ceterum etiam Erfurdtius adnotavit: „*ἦ κάρτα* legendum. Ai. 1359." Sed servabat ille divisionem personarum, quae in Brunckii editione est. Ea vero respuit *ἦ κάρτα.*

380. Stephanus etiam *γένεσις* scriptum inveniri ait.

381. Vulgo *οὐδαμᾶ.* Vide ad v. 323.

βλάστας ἐφώνει, δῆθεν οὐδὲν ἱστορῶν.

ΧΟΡΟΣ.

ὄλοιντο μή τι πάντες οἱ κακοί, τὰ δὲ
λαθραῖ᾽ ὃς ἀσκεῖ μὴ πρέποντ᾽ αὐτῷ κακά.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

τί χρὴ ποιεῖν, γυναῖκες; ὡς ἐγὼ λόγοις
τοῖς νῦν παροῦσιν ἐκπεπληγμένη κυρῶ.

ΧΟΡΟΣ.

πεύθου μολοῦσα τἀνδρὸς, ὡς τάχ᾽ ἂν σαφῆ
λέξειεν, εἰ μὴ πρὸς βίαν κρίνειν θέλεις.

---

383. Cod. Harl. cum Ald. et vett. libris *μή τι*. Tricliniani *μήτοι*. Male Scholiastes: *ὄλοιντο μήτι πάντες*. *ὄλοιντο μὴ πάντες οἱ ἄνθρωποι, ἀλλ᾽ οἱ κακοί, καὶ ὅσοι μηχανῶνται λάθρα καὶ κακούργους λόγους ἑαυτοῖς συντιθέασιν*. Schaeferus, qui lineolam abruptae orationis indicem post *ὄλοιντο* posuit, apte comparavit Philoct. 961. *ὄλοιο — μήπω, πρὶν μάθοιμ᾽, εἰ καὶ πάλιν γνώμην μετοίσεις· εἰ δὲ μή, θάνοις κακῶς*. Adde Eurip. Med. 82. *ὄλοιτο μὲν μή, δεσπότης γάρ ἐστ᾽ ἐμός· ἀτὰρ κακός γ᾽ ὢν εἰς φίλους ἁλίσκεται*. Ceterum Scholiastes *πρέπονθ᾽ αὐτῷ* legit, ut Stephanus, Canterus, et qui hunc secuti, edidere. Veteres libri et Turn. *πρέποντ᾽ αὐτῷ*, quod recte servavit Brunckius.

384. *Μὴ πρέποντα* non ad *κακὰ* referendum, sed dictum pro *μὴ πρέπον*.

385. Iunt. sec. *ποεῖν* hic et v. 390.

388. Libri omnes *εἴ μιν πρὸς βίαν κρίνειν θέλοις*, nisi Iuntina secunda *εἰμι*. A Brunckio *εἴ νιν* repositum tenuerunt editores. At sic nec *πρὸς βίαν* convenit, nec *κρίνειν θέλοις*, sed *κρίνοις* dictum esset. Quare et *εἰ μὴ* et indicativum posui. In Antigona v. 398. *καὶ νῦν, ἄναξ, τήνδ᾽ αὐτὸς ὡς θέλεις λαβὼν καὶ κρῖνε κἀξέλεγχε*.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

ἀλλ' εἶμι. καὶ γὰρ οὐκ ἄπο γνώμης λέγεις.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ἡμεῖς δὲ προςμένωμεν; ἢ τί χρὴ ποιεῖν;

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

μίμν', ὡς ὅδ' ἁνὴρ οὐκ ἐμῶν ὑπ' ἀγγέλων,
ἀλλ' αὐτόκλητος ἐκ δόμων πορεύεται.

ΛΙΧΑΣ.

τί χρή, γύναι, μολόντα μ' Ἡρακλεῖ λέγειν;
δίδαξον, ὡς ἕρποντος εἰςορᾷς ἐμοῦ.

---

389. Male a Brunckio et qui eum secuti sunt, *ἀπὸ γνώμης* pro veteri scriptura *ἄπο γνώμης* editum erat.

390. Hic versus in cod. Flor. Ald. et vett. libris Deianirae continuatur, duo sequentes autem tribuuntur choro. A Turnebo inde hi duo Deianirae dati, v. 389. autem choro. Hoc quidem male. Nam chorus manere debebat, etiam non iubente Deianira. Facere autem hac in caussa nihil poterat, ut ineptum sit dicere eum, *τί χρὴ ποιεῖν;* In solum haec nuntium cadunt, ut manendumne sibi sit, an aliquid se facere oporteat, e. c. testes advocare, interroget. Quare huic hunc versum dedi.

391. Brunckius *ὡς ἀνὴρ ὅδ'*. Libri, ut solent, *ὡς ὅδ' ἀνήρ*.

393. Cod. Flor. Ald. edd. vett. *μολοῦντα*. At futurum est *μολοῦμαι*. Eo tamen hic non opus. Simili errore *θανοῦντι* in Aeschyli Choeph. 515. *Μολόντα* Iunt. sec. Turnebus et ceteri.

394. Schaefero placet, *εἰςορᾷς*, quemadmodum alibi *ὁρᾷς*, solum per se insertum esse. Seidlerus, ut verba videndi interdum genitivo iungi ostendat, praeter locum Platonis de Rep. VIII. p. 558. A. quem Matthiae in Gr. Gr. §. 327. affert, adiecit Xenoph.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

ὡς ἐκ ταχείας, σὺν χρόνῳ βραδεῖ μολών,
ᾄσσεις, πρὶν ἡμᾶς κἀννεώσασθαι λόγους.

ΛΙΧΑΣ.

ἀλλ' εἴ τι χρῄζεις ἱστορεῖν, πάρειμ' ἐγώ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

ἦ καὶ τὸ πιστὸν τῆς ἀληθείας νέμεις;

Mem. S. I, 1, 11. οὐδεὶς δὲ πώποτε Σωκράτους οὐδὲν ἀσεβὲς οὐδὲ ἀνόσιον οὔτε πράττοντος εἶδεν, οὔτε λέγοντος ἤκουσεν, et Aristoph. Ran. 815. ἡνίκ' ἂν ὀξύλαλόν περ ἴδῃ θήγοντος ὀδόντα ἀντιτέχνου. Scilicet plena oratio foret, ut ego quidem talia explicanda puto, ὡς, ἕρποντος ἐμοῦ, εἰςορᾷς τοῦτο, ἕρποντά με. Tetigit Matthiae ad Eurip. Orest. 383. Conf. Lobeck. ad Aiac. 281.

395. Aliquot codd. cum Iunt. secunda et Cantero ταχείας praebuerunt. Ceteri libri τραχείας.

396. Libri καὶ νεώσασθαι, insolenti usu huius verbi. Eustathius p. 811, 20. (733, 19.) vocabulum νειὸν explicans: πρωτότυπον δὲ αὐτῆς τὸ νεᾶν, οὗ χρῆσις παρ' Ἡσιόδῳ ἐν τῷ, θέρεος δὲ νεωμένη οὔ σ' ἀπατήσει. ἐξ οὗ καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ, ἀνανεώσασθαι λόγους, τὸ ἀνακινῆσαι, εἰπεῖν δὲ κυριώτερον, ἀναπολῆσαι. Hinc a Brunckio ex Canteri coniectura illatum πρὶν ἡμᾶς ἀνανεώσασθαι λόγους. At καὶ nimis hic aptum, quam ut deleri possit. Scripsit Sophocles κἀννεώσασθαι. Eo etiam Scholiastae adnotatio ducit, apud quem sic scriptum: καὶ νεώσασθαι. ἀνακαινίσασθαι καὶ αὖθις ὁμιλῆσαι ἀκριβῶς ἐκ νέου. ἢ οὕτως· πρὶν ἡμῖν καινοτέρους ἀνακοινώσασθαι λόγους. Multae huiusmodi contractiones ex tragicis adnotatae sunt a grammaticis. Huic simile est Homeri ἀννεῖται Od. X, 192. Quinquesyllabum κἀνανεώσασθαι defendenti aut nulla aut aliquid probantia exempla sunt afferenda.

ΛΙΧΑΣ.
ἴστω μέγας Ζεύς, ὧν γ' ἂν ἐξειδὼς κυρῶ.
ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.
τίς ἡ γυνὴ δῆτ' ἐστίν, ἣν ἥκεις ἄγων;
ΛΙΧΑΣ.
Εὐβοιΐς· ὧν δ' ἔβλαστεν, οὐκ ἔχω λέγειν.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
οὗτος, βλέφ' ὧδε. πρὸς τίν' ἐννέπειν δοκεῖς;
ΛΙΧΑΣ.
σὺ δ' ἐς τί δή με τοῦτ' ἐρωτήσας ἔχεις;
ΑΓΓΕΛΟΣ.
τόλμησον εἰπεῖν, εἰ φρονεῖς, ὅ σ' ἱστορῶ.
ΛΙΧΑΣ.
πρὸς τὴν κρατοῦσαν Δηάνειραν, Οἰνέως
κόρην, δάμαρθ' Ἡρακλέους, εἰ μὴ κυρῶ
λεύσσων μάταια, δεσπότιν τε τὴν ἐμήν.

---

402. Hinc usque ad v. 432. quae nuntii verba sunt, in libris Deianirae tribuebantur. Errorem animadvertit Th. Tyrwhittus, elegantissimi vir iudicii, cui merito Brunckius aliique obtemperarunt. Hinc v. 403. ἐρωτήσας et v. 412. ποικίλας scriptum, ubi in libris ἐρωτήσασ' et ποικίλασ' erat.

404. Pronuntiatione adiuvanda haec verba sunt, ut sensus eorum elucescat. Iubet enim, quasi non ausuro respondere Licha. Hoc enim vult: non audebis respondere, quod te interrogavi, si integra mente uteris. Ὅ σ' ἱστορῶ recte Harl. Ald. aliique veteres libri. Tricliniani ἅ σ' ἱστορῶ.

406. Cod. Flor. δάμαρθ' Ἡρακλέους: quod recepi. Ceteri omnes δάμαρτά θ'. De mensura huius nominis dixit Porsonus ad Med. 675. Neque est, quod versus in tres aequales dipodias divisus quemquam conturbet. Vetant enim interpunctiones dipodias in recitando servare.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

τοῦτ' αὔτ' ἔχρῃζον, τοῦτό σου μαθεῖν. λέγεις
δέσποιναν εἶναι τήνδε σήν;

ΛΙΧΑΣ.

δίκαια γάρ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

τί δῆτα; ποίαν ἀξιοῖς δοῦναι δίκην,
ἢν εὑρεθῇς ἐς τήνδε μὴ δίκαιος ὤν;

ΛΙΧΑΣ.

πῶς μὴ δίκαιος; τί ποτε ποικίλας ἔχεις;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

οὐδέν. σὺ μέντοι κάρτα τοῦτο δρῶν κυρεῖς.

ΛΙΧΑΣ.

ἄπειμι. μῶρος δ' ἦν πάλαι κλύων σέθεν.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

οὔ· πρίν γ' ἂν εἴπῃς ἱστορούμενος βραχύ.

ΛΙΧΑΣ.

λέγ', εἴ τι χρῄζεις, καὶ γὰρ οὐ σιγηλὸς εἶ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

τὴν αἰχμάλωτον, ἣν ἔπεμψας ἐς δόμους,
κάτοισθα δήπου;

ΛΙΧΑΣ.

φημί· πρὸς τί δ' ἱστορεῖς;

---

409. Seidlero delendum videbatur signum interrogandi. Sensus eodem redit, sed interrogatio non modo melius convenire videtur homini indignabundo, sed omnino etiam usitata est in tali genere orationis. Eurip. Orest. 1183. *Ἑλένης κάτοισθα θυγατέρ'; εἰδότ' ἠρόμην.*

418. *Κάτοισθα* non est nostine, sed scisne, quod est reminisci iubentis.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

οὔκουν σὺ ταύτην, ἣν ὑπ' ἀγνοίας θροεῖς,
Ἰόλην ἔφασκες Εὐρύτου σπορὰν ἄγειν;

ΛΙΧΑΣ.

ποίοις ἐν ἀνθρώποισι; τίς πόθεν μολὼν
σοὶ μαρτυρήσει ταῦτ' ἐμοῦ κλύειν παρών;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

πολλοῖσιν ἀστῶν. ἐν μέσῃ Τραχινίων
ἀγορᾷ πολύς σου ταῦτά γ' εἰςήκουσ' ὄχλος.

ΛΙΧΑΣ.

ναί.
κλύειν γ' ἔφασκον. ταὐτὸ δ' οὐχὶ γίγνεται,
δόκησιν εἰπεῖν, κἀξακριβῶσαι λόγον.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ποίαν δόκησιν; οὐκ, ἐπώμοτος λέγων,
δάμαρτ' ἔφασκες Ἡρακλεῖ ταύτην ἄγειν;

ΛΙΧΑΣ.

ἐγὼ δάμαρτα; πρὸς θεῶν, φράσον, φίλη
δέσποινα, τόνδε τίς ποτ' ἐστὶν ὁ ξένος.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ὃς σου παρὼν ἤκουσεν, ὡς ταύτης πόθῳ

---

419. Libri omnes, ἣν ὑπ' ἀγνοίας ὁρᾷς. Scholiastes: οὐ σύ, φησὶ, ταύτην, ἣν προςποιῇ ἀγνοεῖν, ἔλεγες εἶναι Ἰόλην. Reiskius ἣν ὑπ' ἀγνοίᾳ στέγεις coniecit. Ὁρᾷς videtur vetus menda esse, orta ex θροεῖς, quod reposui.

421. Edd. vett. et Brunckius male τίς ποθεν. Iam Canterus τίς πόθεν scripserat.

430. Cod. Harl. omittit τόνδε. Id si in pluribus ibris omissum esset, videri possent fuisse, qui legerent τίς ποθ' οὗτός ἐστιν ὁ ξένος.

πόλις δαμείη πᾶσα, κοὐχ ἡ Λυδία
πέρσειεν αὐτήν, ἀλλ' ὁ τῆσδ' ἔρως φανείς.

ΛΙΧΑΣ.

ἅνθρωπος, ὦ δέσποιν', ἀποστήτω. τὸ γὰρ
νοσοῦντι ληρεῖν, ἀνδρὸς οὐχὶ σώφρονος.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

μὴ, πρός σε τοῦ κατ' ἄκρον Οἰταῖον νάπος
Διὸς καταστράπτοντος, ἐκκλέψῃς λόγον.
οὐ γὰρ γυναικὶ τοὺς λόγους ἐρεῖς κακῇ,
οὐδ' ἥτις οὐ κάτοιδε τἀνθρώπων, ὅτι
χαίρειν πέφυκεν οὐχὶ τοῖς αὐτοῖς ἀεί.
ἔρωτι μέν νυν ὅςτις ἀντανίσταται
πύκτης ὅπως ἐς χεῖρας, οὐ καλῶς φρονεῖ.
οὗτος γὰρ ἄρχει καὶ θεῶν ὅπως θέλει.

* * *

---

434. Turn. et quae hunc sequuntur edd. ἐπιστήτω, quod aperte posuit quispiam prava deceptus personae notatione, de qua v. ad v. 402.

436. Brunckius revocavit μὴ πρὸς σὲ ex codd. B. T. et ed. Turn. Ante Brunckianam μὴ πρὸς σύ. Corrigendus vero etiam accentus erat.

441. Citat hunc et duos sequentes versus Stobaeus Serm. LXIII, 24. p. 388. Grot. 245. Ad illa, ἔρωτι ἀντανίσταται πύκτης ὅπως ἐς χεῖρας, respicit Plutarchus in Solone cap. 1. et περὶ τοῦ ἑαυτὸν ἐπαινεῖν ἀνεπιφθόνως p. 541. B. ut iam Canterus Nov. lectt. IV, 7. observavit. Sophoclis libri veteres et Turn. ἔρωτι μὲν νῦν. Steph. Cant. et quae hunc sequuntur edd. ac Brunckius μέν νυν ut Eustathius p. 792, 19. Apud Stobaeum μὲν γοῦν, sed eius A. B. μέν οὖν. La. μεν γ' οὖν, sed correctum in μεν νῦν, sic bis omisso accentu. P. Faber in Agonistico I. c. 12. ubi ex Stobaeo hos versus affert, habet μὲν γάρ.

κἀμοῦ γε· πῶς δ' οὐ χἀτέρας οἵας γ' ἐμοῦ;
ὥστ' εἴ τι τῷ 'μῷ τ' ἀνδρὶ τῇδε τῇ νόσῳ
ληφθέντι μεμπτός εἰμι, κάρτα μαίνομαι,
ἢ τῇδε τῇ γυναικί, τῇ μεταιτίᾳ
τοῦ μηδὲν αἰσχροῦ, μηδ' ἐμοὶ κακοῦ τινός.
οὐκ ἔστι ταῦτ'. ἀλλ' εἰ μὲν ἐκ κείνου μαθὼν
ψεύδει, μάθησιν οὐ καλὴν ἐκμανθάνεις·

---

444. Scholiastes: κἀμοῦ γε: ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἄρχει. At plane alienum est, de suo deque Iolae amore hic loqui Deianiram, praesertim nescientem an amet Iole Herculem. Hoc solo argumento uti debebat Wunderus, ut hunc versum ab histrione additum contenderet, qui tamen, si vera est ista coniectura, non praegresso καί, sed male intellectis v. 446. ἢ τῇδε τῇ γυναικί, ut versum adderet videtur adduci potuisse. Quid vero histrione opus, ubi nescias an probabilius sit scribae negligentia omissum esse versum? Recte enim et ut se dignum est, diceret Deianira: τί δ'; οὐχὶ κεῖνον πρίν ποτ' εἶχ' ἑλὼν ἔρως κἀμοῦ γε; πῶς δ' οὐ χἀτέρας οἵας γ' ἐμοῦ; Propterea praecedenti versui signum omissionis apposui.

445. Cod. Flor. cum edd. ante Brunck. ὡς εἴτι, nisi quod ed. Turn. per errorem ὡς ἔτι. Brunckius ὥστ' εἴτι ex codd. B. T. recte. Deinde τῷ 'μῷ τἀνδρὶ omnes, nec de vitio monuit Porsonus ad Hec. 1125. ubi vocabulum μεμπτὸς attingens hunc versum affert. Schaeferus coniecit τῷ 'μῷ γ' ἀνδρί. Lenius Seidlerus τῷ 'μῷ τ' ἀνδρί, ut huic τε respondeat ἤ. v. Matthiae Gr. Gr. §. 626. p. 1502. Cohaerent haec ita: ut insana sim, si et meo viro propter hunc animi morbum succenseam, aut huic mulieri, quae caussa exstitit rei quae non turpis, nec mihi aliquod malum est.

447. In margine ed. Turn. notatur alia lectio τῇ μήτ' αἰτίῳ. Μηδὲν est idem quod μηδαμῶς.

εἰ δ' αὐτὸς αὐτὸν ὧδε παιδεύεις, ὅταν

---

451. P. Elmsleius ad Heracl. 144. αὐτὸς αὐτὸν scribendum putat, ubique αὐτὸν a prima et secunda persona, ut ad Oed. R. 138. ait, removendum censens: sed ad Bacchas v. 722. pluralem tamen excipit, non memor, ut videtur, Aeschyli Agam. 1306. 1552. Choeph. 109. 1014. Suppl. 813. Aut longius iusto, aut non quo debebat usque progressus est. Nam si de prima et secunda persona αὐτὸς αὐτὸν dici volumus, cur non etiam de tertia? Quodsi etiam talia, quale illud in Choephoris νῦν αὐτὸν αἰνῶ, quod est ἐμαυτόν, removebimus, etiam tertiae personae concedendum est αἰνεῖ αὐτόν, se laudat. Sed haec quum dico, nolo videri defendere αὑτῶν in Aristoph. Lysistratam 486. ab Reisigio in Coniect. lib. I. p. 206. introductum, aut quod Matthiae Gr. Gr. §. 489. II. ex Aeschylo affert, θρῆνον ἐμὸν τὸν αὐτῆς. Nam etsi ἐμαυτὸν constanter Attici pro ἐμὲ cum verbo eiusdem personae coniungunt, v. c. Aeschylus Prom. 437. Sophocles Oed. R. 1080. Eurip. Hippol. 978. tamen id non posuerunt pro αὐτόν, nec dixerunt ἐμὸν τὸ ἐμαυτοῦ. Elmsleii decretum mihi videtur omni analogiae repugnare. Rectius, nisi fallor, contendat quis, αὐτοῦ initio poetarum, et in his tragicorum licentia de prima secundaque persona dictum esse: inde paullatim in communem usum venisse, ac primo in plurali, ne opus esset ἡμῶν αὐτῶν, ὑμῶν αὐτῶν dicere: ut apud Aristophanem Eq. 506. Lys. 1070. quae sola fortasse apud hunc exstant exempla huius personarum commutationis. Sic etiam Philemon fr. inc. 11. Inde magis frequentari coepit, etiam in prosa oratione, ut fere exquisita paullatim vulgaria fieri solent. Novissime de isto usu dixit Hamakerus Lectt. Philostr. I. p. 79 seq. Ut ad Sophoclem redeam, sensum huius loci ita explicat Scholiastes: εἰ δὲ σὺ σαυτὸν εἰς τοῦτο ψευδολογίας ἄγεις, ἴσθι ὅτι κἂν θελήσῃς ποτὲ εἰπεῖν ἀληθές, οὐ δυνήσῃ ὑπὸ τῆς συνηθείας νικώμενος. ἢ

θέλῃς γενέσθαι χρηστός, ὀφθήσει κακός.
ἀλλ' εἰπὲ πᾶν τἀληθές· ὡς ἐλευθέρῳ
ψευδεῖ καλεῖσθαι κὴρ πρόςεστιν οὐ καλή,
ὅπως δὲ λήσεις, οὐδὲ τοῦτο γίγνεται.
πολλοὶ γὰρ οἷς εἴρηκας, οἳ φράσουσ' ἐμοί.
κεἰ μὲν δέδοικας, οὐ καλῶς ταρβεῖς, ἐπεὶ
τὸ μὴ πυθέσθαι, τοῦτό μ' ἀλγύνειεν ἄν·
τὸ δ' εἰδέναι τί δεινόν; οὐχὶ χἀτέρας
πλείστας ἀνὴρ εἷς Ἡρακλῆς ἔγημε δή;
κοὔπω τις αὐτῶν ἔκ γ' ἐμοῦ λόγον κακὸν
ἠνέγκατ', οὐδ' ὄνειδος· ἥδε τ' οὐδ' ἂν εἰ
κάρτ' ἐντακείη τῷ φιλεῖν, ἐπεί σφ' ἐγὼ

κἂν θέλῃς ἀληθεῦσαι, οὐ πιστευθήσῃ. Posteriorem interpretationem Brunckius aliique probarunt. Utraque ab hoc loco aliena, et ne verbis quidem apta, siquidem *καί*, quod Scholiastes intulit, non est a poeta additum. Hoc ille dicit: si temet ipse ad mentiendum instituis, malus reperiere, ubi volueris bonus esse: i.e. quum benevolo animo, ne cui dolorem crees, falsa dixeris, eo ipso non eris benevolus, et facies potius, ut ille doleat. Explicat id Deianira v. 457 seq. Sed hic quidem ita loquitur, ut de quovis honesto mendacio dicat, non de eo, quod nunc dixit Lichas, quia non certo scit, qua mente is falsa dixerit. Quod si certo sciret, propterea illum mentitum esse, ne doleret ipsa, dixisset, ἐν ᾧ θέλεις χρηστὸς γενέσθαι.

462. Addi potest hic locus iis, quos adversus P. Elmsleium in censura Medeae ad v. 4. attuli. Nam si vera esset Elmsleii sententia, hic ἥδε δ' edi debuisset.

463. Scholiastes ἐντακείη recte de Hercule intelligit. Est autem ἐντακῆναί τινι colliquefactum inhaerere alicui. In Electra v. 1311. μῖσός τε γὰρ παλαιὸν

ᾤκτειρα δὴ μάλιστα προςβλέψασ᾽, ὅτι
τὸ κάλλος αὐτῆς τὸν βίον διώλεσεν,
καὶ γῆν πατρῴαν οὐχ ἑκοῦσα δύςμορος
ἔπερσε κἀδούλωσεν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν
ῥείτω κατ᾽ οὖρον· σοὶ δ᾽ ἐγὼ φράζω κακὸν
πρὸς ἄλλον εἶναι, πρὸς δ᾽ ἔμ᾽ ἀψευδεῖν ἀεί.

ΧΟΡΟΣ.

πείθου λεγούσῃ χρηστά, κοὐ μέμψει χρόνῳ
γυναικὶ τῇδε, κἀπ᾽ ἐμοῦ κτήσει χάριν.

ΛΙΧΑΣ.

ἀλλ᾽, ὦ φίλη δέσποιν᾽, ἐπεί σε μανθάνω
θνητὴν φρονοῦσαν θνητὰ κοὐκ ἀγνώμονα,
πᾶν σοι φράσω τἀληθὲς οὐδὲ κρύψομαι.
ἔστιν γὰρ οὕτως, ὥςπερ οὗτος ἐννέπει.
ταύτης ὁ δεινὸς ἵμερός ποθ᾽ Ἡρακλῆ
διῆλθε, καὶ τῆςδ᾽ οὕνεχ᾽ ἡ πολύφθορος
καθῃρέθη πατρῷος Οἰχαλία δορί.
καὶ ταῦτα, δεῖ γὰρ καὶ τὸ πρὸς κείνου λέγειν,
οὔτ᾽ εἶπε κρύπτειν οὔτ᾽ ἀπηρνήθη ποτέ.
ἀλλ᾽ αὐτὸς, ὦ δέσποινα, δειμαίνων· τὸ σὸν
μὴ στέρνον ἀλγύνοιμι τοῖςδε τοῖς λόγοις,

ἐντέτηκέ μοι. Apte Wakefieldius θρήνοισιν ἐντακεῖσα ex Lycophrone v. 498. attulit.

465. Ut par est in fine versus, cod. Flor. Ald. Iuntinae διώλεσεν. A Turnebo illatum διώλεσε.

473. Pro θνητὰ cod. Ven. ὀρθά, quod est interpretantis οὐκ ἀγνώμονα. Sensus est enim: quoniam te ut hominem humana atque indulgentiae plena sentire video. Ἀγνώμων est non habens respectum: unde stolidum, ferum, durum, ingratum ita vocant: v. Sturzii Lexicon Xenoph.

ἥμαρτον, εἴ τι τῆνδ' ἁμαρτίαν νέμεις.
ἐπεί γε μὲν δὴ πάντ' ἐπίστασαι λόγον,
κείνου τε καὶ σὴν ἐξ ἴσου κοινὴν χάριν
καὶ στέργε τὴν γυναῖκα, καὶ βούλου λόγους,
οὓς εἶπας ἐς τήνδ', ἐμπέδως εἰρηκέναι.
ὡς τἄλλ' ἐκεῖνος πάντ' ἀριστεύων χεροῖν,
τοῦ τῆςδ' ἔρωτος εἰς ἅπανθ' ἥσσων ἔφυ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

ἀλλ' ὧδε καὶ φρονοῦμεν, ὥςτε ταῦτα δρᾶν,
κοὔ τοι νόσον γ' ἐπακτὸν ἐξαρούμεθα,
θεοῖσι δυςμαχοῦντες. ἀλλ' εἴσω στέγης
χωρῶμεν, ὡς λόγων τ' ἐπιστολὰς φέρῃς,
ἅ τ' ἀντὶ δώρων δῶρα χρὴ προςαρμόσαι,
καὶ ταῦτ' ἄγῃς. κενὸν γὰρ οὐ δίκαιά σε
χωρεῖν, προςελθόνθ' ὧδε σὺν πολλῷ στόλῳ.

ΧΟΡΟΣ.

στροφή.

Μέγα τι σθένος ἁ Κύπρις ἐκφέρεται νίκας ἀεί.

---

491. Vulgo ἐξαιρούμεθα. Quod Musgravius coniecit, ἐξαρούμεθα, praebent V. Ven. Nec profecto aliud erat ἐξαιρούμεθα, si vera est Porsoni observatio ad Med. 848. Rectius tamen sentire puto Elmsleium ad Heracl. 323. Ἐπακτὸν Scholiastes recte interpretatur αὐθαίρετον. Nam sensus est: nec profecto augebo morbum ultro, diis impie reluctans: sive magis proprie, (nam ἐπακτὸν effectum notat) nec profecto morbum augebo, ut adeo ultro contractum habeam.

492. Brunckius ἔσω. Vide ad v. 202.

495. Ald. et Iunt. pr. κεινόν. Sed κενὸν B. Iunt. secunda cum Turn. aliisque.

497. Plutarchus in Amatorio p. 759. E. μὲν pro τὶ posuit, ut suae haec orationi aptaret. Καίτοι, in-

καὶ τὰ μὲν θεῶν
παρέβαν, καὶ ὅπως Κρονίδαν ἀπάτασεν,
οὐ λέγω,
οὐδὲ τὸν ἔννυχον Ἅιδαν,
ἢ Ποσειδάωνα τινάκτορα γαίας·
ἀλλ' ἐπὶ τάνδ' ἄρ' ἄκοιτιν

---

quit, μέγα μὲν σθένος ἁ Κύπρις ἐκφέρεται νίκας, ὥς φησι καὶ Σοφοκλῆς· μεγάλη δὲ τοῦ Ἄρεος ἰσχύς. Eustathius p. 806, 58. (727, 12.) μέγα τι σθένος ἐκφέρεται νίκας affert, ut pro ἐκφέρει dictum. Respicit fortasse etiam p. 1478, 8. (Od. 142, 14.) ubi scribit: σημαίνει δέ ποτε καὶ αὔξησίν τινα· οὕτω γὰρ τὸ μικρὸν μέγα τι ἐκφέρει ἔστιν ὅτε. Non dubito probandam esse Eustathii interpretationem, cuius valde simplex ratio sit: *magnam in vincendo vim suam prodit Venus*: sed non est tamen praetereundum, etiam passive accipi posse ἐκφέρεται, ita ut pro simplici μέγα positum sit μέγα τι σθένος νίκας: *magna vi victoriae ruit Venus*. Passive Euripides Alcest. 604. τὸ γὰρ εὐγενὲς ἐκφέρεται πρὸς αἰδῶ. Ceterum Scholiastes etiam μέγα τι σθένουσα Κύπρις legi ait.

499. Male Brunckius χὤπως pro librorum scriptura καὶ ὅπως. Aoristum παρέβαν attigit Abreschius in Misc. Obss. novis T. III. p. 3. more suo omnia permiscens.

500. Scholiastes: ἐγὼ παρεῖσα τὰ πολλά, τὰ τέλη λέγω τῶν πραγμάτων: quae verba per errorem ad v. 526. relata esse vidit Reinhardus Stern.

502. Revocavi ἢ quod libri omnes habent. Brunckius οὐ posuerat.

503. Libri, ἀλλ' ἐπὶ τάνδ' ἄρ' ἄκοιτιν ἀμφίγυοι κατέβαν πρὸ γάμων τινές. πάμπληκτα παγκόνιτά τ' ἐξῆλθον ἄεθλ' ἀγώνων. Nisi quod Ald. et Iunt. prima cum codd. Harl. et Flor. τήνδ' ἄρ' habent, secunda autem Iuntina, quae τάν δ' habet, ἄρ' omittit. Scholiastes: ἀλλ' ἐπὶ τάνδ' ἄρ' ἄκοιτιν. τὴν Δηϊά-

τίνες ἀμφίγυοι κατέβαν πρὸ γάμων,
τίνες πάμπληκτα παγκόνιτά τ' ἐξ-
ῆλθον ἄεθλ' ἀγώνων.

ἀντιστροφή.

ὁ μὲν ἦν ποταμοῦ σθένος, ὑψίκερω τετραόρου
φάσμα ταύρου,

νειραν. ὁ δὲ νοῦς οὗτος· τὰ μὲν εἰς θεοὺς γεγονότα παρίημι· ἐκεῖνα δὲ λέγω, τίνες ἠγωνίσαντο περὶ τῶν γάμων Δηϊανείρας καὶ κατέβησαν εἰς τὸν ἀγῶνα. Apparet, legisse eum τίνες, licet apud ipsum quoque male scriptum exstet τινὲς. Praeterea deesse aliquid, antistrophici versus ostendunt. Quae quum ita sint, non modo τίνες scripsi, sed idem vocabulum, mutata interpunctione, etiam ante ἀμφίγυοι collocavi. Sensus est: *sed ad hanc coniugem quinam dispares descenderunt nuptiarum caussa, quinam ad plagis ac pulvere plenos egressi sunt labores certaminum?* Ἀμφίγυοι sunt dispares membris, alter humana forma, alter tauriformis. Nihil sani est in Scholiastae hariolationibus: ἀντίπαλοι, ἢ ἰσχυροί, ἐν τοῖς γυίοις μαχεσάμενοι, χερσὶ καὶ ποσίν. ἢ ἀμφότεροι τεθωρακισμένοι. ἢ ἄμφω παρωξυμμένοι.

505. Male Ven. παγκόνιστά τ'. Ἐξῆλθον ἄεθλα dictum ut ἐξέρχεσθαι στρατείαν et alia, quorum exemplis Wunderus in censura Aiacis Lobeckiani p. 51 seqq. non deterritus est quin „necessario" scriberet ἐξῆνον. Ceterum hic nec pugilatum nec luctam describi, nec παγκόνιτα certamina propter pulverem, quo luctantes membra oleo tincta consperserint, sed propter excitatum campi pulverem commemorari, ecquem doceri opus est?

507. Libri omnes τετραόρου, nisi Par. τετραώρου. Eustathius p. 573, 27. (435, 43.) affert τετράορον φάσμα ταύρου. Sed p. 1313, 6. (1431, 1.) scribit, ὅθεν καὶ τετραόρου ταύρου φάσμα ἡ τραγῳδία

Ἀχελῷος ἀπ' Οἰνιαδᾶν· ὁ δὲ Βακχίας ἄπο
ἦλθε παλίντονα Θήβας,
τόξα καὶ λόγχας ῥόπαλόν τε τινάσσων,
παῖς Διός· οἳ τότ' ἀολλεῖς
ἴσαν ἐς μέσον ἱέμενοι λεχέων·
μόνα δ' εὔλεκτρος ἐν μέσῳ Κύπρις
ῥαβδονόμει ξυνοῦσα.

φησί, et p. 1734, 10. (Od. 508, 47.) κατὰ τὸν εἰπόντα τραγικόν, τετραόρου φάσμα ταύρου. Τετράορον receperunt Brunckius atque Erfurdtius, quos fugerat tertius Eustathii locus: nec diffiteor elegantius esse, non quod duo epitheta tauro non recte addita sint, sed quia sonus suavior est, remoto homoeoptoto. Nolui tamen mutare scripturam, quam et libri omnes, et Scholiastes, denique ipse Eustathius tueatur, cuius unum locum, quam duos, menda laborare credibilius est. De Oeniadis, urbe Acarnaniae ad Acheloum, omnia pervulgata.

509. Libri Βακχείας ἄπο. Brunckius Βακχίας ἀπό. Ἀπὸ sine anastrophe, hac positura verborum, plane repugnat legibus linguae.

512. Libri, οἳ τότ' ἀολλεῖς ἴσαν ἐς μέσον ἱέμενοι λεχέων. Ven. ἴσων. Harl. ἦσαν. Deinde Turn. omittit ἐς, sed adnotat in margine. Brunckius, deletis ἐς μέσον, scripsit ἤϊσαν. Id videtur etiam Bentleius coniecisse, cuius coniectura typographi culpa deformata est in Diarii class. P. XXVI. Scholiastes: ἀολλεῖς ἴσαν. καταχρηστικῶς εἶπεν ἐπὶ δύο τὸ ἀολλεῖς. Similiter Moschus II, 48. δοιοὶ δ' ἕστασαν ὑψοῦ ἐπ' ὀφρύος αἰγιαλοῖο φῶτες ἀολλήδην. Omnino Sophocles non alios Deianirae procos, quam Acheloum et Herculem memorat. Multos commentus est Ovidius Metam. IX, 10—13.

515. Brunckius contra libros omnes perverso sensu ῥαβδονομεῖ. Recte Scholiastes: μόνη δὲ ἡ εὔλεκτρος Κύπρις παροῦσα ἐβράβευε καὶ διέτασσε. Quo-

ἐπῳδός.

ἁ δ' εὐῶπις ἁβρὰ
τηλαυγεῖ παρ' ὄχθῳ
ἧστο, τὸν ὃν προςμένουσ' ἀκοίταν.
τότ' ἦν χερὸς, ἦν δὲ τόξων πάταγος,
ταυρείων τ' ἀνάμιγδα κεράτων·

---

niam vero nihil adeo absonum est aut invenustum, quod non alicui interpreti in mentem veniat, moneo, ne quis audiendum putet Musgravium, qui, quod dea Paphia non soleat εὔλεκτρος vocari, haec ita interpretatus est: sola autem puella formosa in medio assidens certamini praeerat. Sed haec quidem bene refutavit Groddeckius. Alius, de ipsa haec Venere intelligens, scripsit: „εὔλεκτρος, cum qua cubare est suave, iucundissima, pulcherrima.“ Immo sensus est: sola fausti tori largitrix dea regebat certamen. Ut in Antig. 796. νύμφη εὔλεκτρος sponsam significat, cuius torus expetendus est, ita quid mirum Venerem ipsam, per quam torus expetitur, εὔλεκτρον dici? Scilicet numen Veneris hic dictum, quum cupiditas amantium intelligatur.

516. Hi tres versus in libris ante v. 526. leguntur, ubi vide.

517. Inaudito Dorismo Turn. Steph. Cant. ταλαυγεῖ. Παρ' ὄχθῳ minus proprie dictum pro ἐπ' ὄχθῳ, ut v. 371. πρὸς μέσῃ Τραχινίων ἀγορᾷ.

518. Turn. Steph. et quaedam aliae χειρός. Sed veteres libri χερός. Sic etiam Brunckius. Metra huius epodi ad meliores numeros revocavi mutata versuum distinctione. Κεράτων media longa esse, vix erit hodie qui nesciat. Vide Eurip. Bacch. 919. Si tamen, immemor Anacreontei φύσις κέρατα ταύροις, videat Aeschylum Perrhaeb. ap. Athen. XI. p. 476. C. et apud Eustath. p. 917, 62. Euripidem Bacch. 919.

ἦν δ' ἀμφίπλεκτοι
κλίμακες, ἦν δὲ μετώπων ὀλόεντα

Aristophanem Av. 902. In Ione Euripides v. 883. epica dialecto κεράεσσιν scripsit.

520. Eurip. Ion. 1146. ἐνῆν δ' ὑφανταὶ γράμμασιν τοιαίδ' ὑφαί. Matthiae in Gramm. Gr. si conferas, quae dixit §. 211. extr. et §. 302. dubius fuisse videtur, utrum singularis numeri esset ἦν, an forma quaedam numeri pluralis, v. Bekkeri Anecd. p. 1293. Est vero singularis, qui hac condicione usurpatur, ut praecedat nomini, quod bene animadvertit Buttmannus in Gr. T. I. p. 552. Senserat hoc, opinor, etiam Valckenarius ad Herodot. V, 12. p. 376, 21. diversa esse monens illa, quae Dorvillius ad Charitonem congessisset: nempe p. 271. (364. ed. Lips.) 478 sq. (497) 750 (659)., ubi fallitur Dorvillius. Est hoc sane Doriensibus usitatius, nec tantum ad verbum εἶναι, sed ad quaevis alia verba spectat. Estque haec ipsa ratio schematis, quod Pindaricum dicitur, ut dubia sit interpunctio Ol. XI, 4. Nimirum in principio orationis recte potest verbum singulari numero poni, multa in unum collecta complectens, quae deinde explicatius significantur addito nomine etiam plurali; non etiam posito iam nomine plurali aptum est verbum non conveniens huic numero. Quam levis momenti sit ἔριδες ἦν, quod ex Appiano affert Grammaticus in Bekkeri Anecd. p. 148, 4. apertum est: satis tamen visum Schaefero ad bilem movendam in adnot. ad Plutarchi vitas V. p. 142 seq. Plus ponderis habet κωφοὶ δ' ἦν προπάροιθεν, allatum ab Herodiano π. μ. λ. p. 45. ubi tamen in codice est κωφόν. Κλίμακες quid sint, Scholiastes his verbis declarat: κλίμακες δὲ, αἱ ἐπαναβάσεις, παρὰ τὸ ἄνω τε καὶ κάτω αὐτοὺς (ita scribendum pro αὐτὰς) στρέφεσθαι ἐν τῇ μάχῃ. ἔστι δὲ εἶδος παλαίσματος ἡ κλῖμαξ. Hesychius: κλίμακες, πάλης εἶδος. Idem est κλιμακισμός, et verbum κλιμακίζειν, διακλιμακίζειν.

πλήγματα, καὶ στόνος ἀμφοῖν.
ἐγὼ δ' ὁμαρτῇ μὲν οἷα, φράζω.

Meminit etiam Pollux III, 155. Nemo tamen, quale hoc luctae genus esset, exposuit. Positum erat, nisi fallor, in eo, ut quis averteret adversarium, atque a tergo complexus, quasi per scalam, dorsum eius conscenderet. Apud Ovidium Achelous in descriptione huius ipsius cum Hercule certaminis, Metam. IX, 51. quarto exuit amplexus, adductaque brachia solvit: impulsumque manu (certum mihi vera fateri) protinus avertit, tergoque onerosus inhaesit. Si qua fides, (neque enim ficta mihi gloria voce quaeritur) imposito pressus mihi monte videbar. Alia in hanc rem vide apud P. Fabrum Agonist. II. cap. 10. et 20. Diversum est *ἐκ κλίμακος*, de quo Etym. M. p. 322, 31. quod non ad luctam, sed ad pugilatum pertinet.

526. Libri veteres sine interpunctione, *ἐγὼ δὲ μάτηρ μὲν οἷα φράζω τόδ' ἀμφινείκητον* etc. Ex ed. Turnebi deinde recepta interpunctio et *τὸ δ'*. Atque ita legit Scholiastes, cuius haec verba sunt: *ἐγώ, φησὶν, ἐνδιαθέτως* (v. Schol. ad Oed. C. 486.) *ὡσεὶ μήτηρ λέγω.* Nam quod legitur: *ἐγὼ παρεῖσα τὰ πολλα, τὰ τέλη λέγω τῶν πραγμάτων*, pertinet ad v. 500. Inepte comparatur illud in Electra v. 233. *ἀλλ' οὖν εὐνοίᾳ γ' αὐδῶ, μάτηρ ὡσεί τις πιστά, μὴ τίκτειν σ' ἄταν ἄταις.* Una littera traiecta scripsi *ὁμαρτῇ*. Id simul, coniunctim significans usurpavit Euripides Hec. 839. Hippol. 1195. Heracl. 139. Coniunctim, inquit chorus, et summatim quale fuerit illud certamen dico. Tum redit ad initium epodi, finitque carmen. Ita apparet tres illos versus, quos in libris perperam post *καὶ στόνος ἀμφοῖν* positos in principio epodi collocavi, illic locum suum habuisse, non hic, ubi faciebant ut ineptissime bis idem diceretur. Ceterum

τὸ δ' ἀμφινείκητον ὄμμα νύμφας
ἐλεινὸν ἀμμένει·
. κἀπὸ ματρὸς ἄφαρ βέβακεν, ὥςτε
πόρτις ἐρήμα.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Ἦμος, φίλαι, κατ' οἶκον ὁ ξένος θροεῖ
ταῖς αἰχμαλώτοις παισὶν ὡς ἐπ' ἐξόδῳ,
τῆμος θυραῖος ἦλθον ὡς ὑμᾶς λάθρα,
τὰ μὲν, φράσουσα χερσὶν ἁτεχνησάμην,
τὰ δ', οἷα πάσχω συγκατοικτιουμένη.
κόρην γὰρ, οἶμαι δ' οὐκ ἔτ', ἀλλ' ἐζευγμένην,

---

constructio verborum eadem quae in Iph. Taur. 344. τὰ δ' ἐνθάδ' ἡμεῖς οἷα, φροντιούμεθα.

527. Scholio praefixum, ἀμφιμάχητον ὄμμα νύμφας. quod explicat interpres, ἀντὶ τοῦ ἡ περιμάχητος νύμφη, περιφραστικῶς. Vide v. 104.

528. Libri ἐλεεινὸν, pro quo ἐλεινὸν restituit Erfurdtius ex observatione Porsoni in Praef. ad Hec. p. VII.

529. Turn. Steph. Cant. et quae hanc sequuntur, ὡς, quod servavit Brunckius. La. B. ὥςπερ. Membranae Brunckii, codd. Ven. Flor. Harl. Ald. et edd. vett. ὥςτε.

536. Primus Turnebus interpunxit, κόρην γάρ, οἶμαι δ' οὐκέτ', ἀλλ' ἐζευγμένην, quum in antiquioribus libris deessent interpunctiones in medio versu. Male Wakefieldius, κόρην γὰρ οἶμαί γ' οὐκέτ', ἀλλ' ἐζευγμένην. Brunckius, κόρην γὰρ, οἶμαι δ', οὐκέτ', ἀλλ' ἐζευγμένην. Non dolet Deianira, quod virgo esse desierit Iole, sed quod eam in domo sua habeat. Virginem, inquit, recepi, (non autem esse virginem, sed concubuisse puto) ut nauta onus, opprobriosum fructum bonae mentis meae.

παρειςδέδεγμαι, φόρτον ὥςτε ναυτίλος,
λωβητὸν ἐμπόλημα τῆς ἐμῆς φρενός.
καὶ νῦν δύ᾽ οὖσαι μίμνομεν μιᾶς ὑπὸ
χλαίνης ὑπαγκάλισμα. τοιάδ᾽ Ἡρακλῆς,
ὁ πιστὸς ἡμῖν κἀγαθὸς καλούμενος,
οἰκούρι᾽ ἀντέπεμψε τοῦ μακροῦ χρόνου.
ἐγὼ δὲ θυμοῦσθαι μὲν οὐκ ἐπίσταμαι
νοσοῦντι κείνῳ πολλὰ τῇδε τῇ νόσῳ·
τὸ δ᾽ αὖ ξυνοικεῖν τῇδ᾽ ὁμοῦ, τίς ἂν γυνὴ
δύναιτο, κοινωνοῦσα τῶν αὐτῶν γάμων;
ὁρῶ γὰρ ἥβην, τὴν μὲν ἕρπουσαν πρόσω,
τὴν δὲ φθίνουσαν· ὧν ἀφαρπάζειν φιλεῖ
ὀφθαλμὸς ἄνθος, τῶν δ᾽ ὑπεκτρέπει πόδα.

---

537. Post ναυτίλος primus Stephanus interpunxit. Ante eum post λωβητὸν interpungebatur, quod postea etiam Wakefieldio placuit. Duo sunt, quae dicit Deianira, primum, ferendum sibi onus esse, ut navi, quod semel ei impositum sit; alterum, esse hoc onus bonae mentis malum fructum. Φρένα enim intelligit, quod non defuerit officio suo erga Herculem.

539. De formula μιᾶς ὑπὸ χλαίνης videndus Berglerus ad Alciphr. I, 38. et Misc. Obss. vol. V. p. 59. Recte Brunckius ὑπὸ et v. 557. παρὰ scripsit. Vulgo ὕπο et πάρα. Nulla in his locis, si recte recitantur, post praepositionem pausa fit.

541. Triclinii recensio τελούμενος.

542. Eustathius p. 602, 39. (458, 48.) de vocabulo οἰκουρία: ἧς παρώνυμον τὰ οἰκούρια παρὰ Σοφοκλεῖ, ἅπερ εἰσὶν ὑπὲρ οἰκουρίας μισθοί.

543. Hoc dicit, non posse se succensere Herculi, quem saepe amori succumbere sciat.

549. Ald. τῶνδ᾽. Iuntinae, Turn. Cant. et pleraeque aliae τῶν δ᾽. Steph. et paucae aliae δ᾽ omittunt. Cod. Harl. τόν δ᾽ ὑπεκτρέχειν. Edd. ὑπεκτρέ-

ταῦτ' οὖν φοβοῦμαι, μὴ πόσις μὲν Ἡρακλῆς
ἐμὸς καλεῖται, τῆς νεωτέρας δ' ἀνήρ.
ἀλλ' οὐ γάρ, ὥςπερ εἶπον, ὀργαίνειν καλὸν
γυναῖκα νοῦν ἔχουσαν· ᾗ δ' ἔχω, φίλαι,
λυτήριον κήλημα, τῇδ' ὑμῖν φράσω.
ἦν μοι παλαιὸν δῶρον ἀρχαίου ποτὲ

πειν, praeter Iuntinam secundam et Scholiastam, ex quibus exquisitiorem scripturam ὑπεκτρέπει merito recepit Erfurdtius. Loquitur negligentius. Nam quum ὧν dixisset, quasi utrumque, et florescentem aetatem et ultra florem progressam comprehendens, ut pergere debuerit τῶν μὲν — τῶν δὲ, statim illud ὧν ad primum tantum refert.

551. La. Lb. Iunt. secunda καλεῖται. Est enim futurum καλεῖται, ut in Electra v. 970. ἐλευθέρα καλεῖ τὸ λοιπόν, καὶ γάμων ἐπαξίων τεύξει. Male Eldikius in Specim. Suspic. p. 5. ἂν ᾖ pro ἀνήρ. Πόσις coniux est connubio iunctus, ἀνὴρ is, quo uxor fruitur. Tuetur librorum scripturam Eustathius p. 420, 34. 1374, 43. 1384, 58. (319, 16. 1516, 50. Od. 11, 32.)

552. Verba οὐ γὰρ ὀργαίνειν καλὸν affert Eustathius p. 792, 34. (707, 26.) Notandum vero ὀργαίνειν pro passivo dictum, irasci.

554. Libri, ᾗ δ' ἔχω λυτήριον λύπημα, τῇδ' ὑμῖν φράσω. Scholiastes: λυτήριον λύπημα. ἀντὶ τοῦ, τῆς λύπης. Editor Romanus addidit ἴαμα. Schaeferus, ut Abreschius ad Aeschyl. III. p. 194. λυτήριον hic accusativum regere putat, male afferens εὐμαθὲς ita constructum v. 614. Musgravius ad Oed. C. 500. et Porsonus ap. Kidd. p. 219. λυτήριον passive dictum putarunt. At perverse loqueretur, si se dolorem sanabilem, non remedium doloris habere diceret. Videtur λύπημα vetus menda esse, scriba ad praecedentis vocabuli initium aberrante. Requirimus nomen quale τέχνημα, vel κήλημα. Hoc posui. Vid. v. 575.

555. Wakefieldius ἀγρίου coniecit, quod non

θηρός, λέβητι χαλκέῳ κεκρυμμένον,
ὃ παῖς ἔτ' οὖσα, τοῦ δασυστέρνου παρὰ
Νέσσου φθίνοντος ἐκ φόνων ἀνειλόμην,
ὃς τὸν βαθύῤῥουν ποταμὸν Εὔηνον βροτοὺς
μισθοῦ 'πόρευε χερσίν, οὔτε πομπίμοις
κώπαις ἐρέσσων, οὔτε λαίφεσιν νεώς.
ὃς κἀμὲ, τὸν πατρῷον ἡνίκα στόλον

---

debuisse ab Erfurdtio recipi, ex eo apparet, quod Schaeferus adnotavit, libenter Graecos *παλαιὸν* et *ἀρχαῖον* coniungere: quem vide ad Plinii Epist. p. 145.

557. Vide ad v. 539.

560. Coronidem augmenti elisi signum Turnebi editio intulit, antea omissam.

562. Ven. B. T. et Iunt. secunda *τὸν πατρῷον ἡνίκα στόλον*. Ald. et reliquae *τῶν πατρῴων ἡνίκα στόλων*. Brunckius dedit, *τῶν στόλων πατρῴων ἡνίκα*, metro et grammatica repugnante. Scholiastes: *ἡνίκα στόλον ξὺν Ἡρακλεῖ. στόλον φησὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ δούλων τε καὶ ἀδελφῶν. ἡνίκα οὖν καταλιποῦσα τὸν οἶκον τοῦ πατρός, ἔρημος ἐπηκολούθησα τῷ Ἡρακλεῖ.* Porsonus in Morell. Thes. p. 394. ed. Maltb. „sana est lectio codd. *τὸν πατρῷον ἡνίκα στόλον*, i. e. *διὰ* sive *κατά*. Anglice: attended, or conducted, by my father.“ Non video, quomodo haec ellipsis defendi possit. Schaeferus locum sic interpretandum videri ait: quum patris missu Herculem primum uxor sequerer. Recte. In hoc genere appositionis, cuius exempla vide in Matthiae Gramm. Gr. §. 432, 4. si plerumque articulus deest, caussa haec est, quod fere aliqua, non, ut hic, certa res indicatur. Non enim aliquam missionem, sed certam, qua sponsa marito missa est, dicit. Accusativi hi ex brevitate quadam dicendi orti, re proprie sic cogitata: quum patris missionem perficerem, et Herculem uxor sequerer. Genitivos

ξὺν Ἡρακλεῖ τὸ πρῶτον εὖνις ἑσπόμην,
φέρων ἐπ' ὤμοις, ἡνίκ' ἦν μέσῳ πόρῳ,
ψαύει ματαίαις χερσίν· ἐκ δ' ἤϋσ' ἐγώ,
χὠ Ζηνὸς εὐθὺς παῖς ἐπιστρέψας, χεροῖν
ἧκεν κομήτην ἰόν· ἐς δὲ πνεύμονας
στέρνων διεῤῥοίζησεν. ἐκθνήσκων δ' ὁ θὴρ
τοσοῦτον εἶπε· παῖ γέροντος Οἰνέως,
τοσόνδ' ὀνήσει τῶν ἐμῶν, ἐὰν πίθῃ,
πορθμῶν, ὁθούνεχ' ὑστάτην σ' ἔπεμψ' ἐγώ.
ἐὰν γὰρ ἀμφίθρεπτον αἷμα τῶν ἐμῶν
σφαγῶν ἐνέγκῃ χερσίν, ᾗ μελαγχόλους
ἔβαψεν ἰοὺς θρέμμα Λερναίας ὕδρας,

---

qui posuerunt, εὖνις orbam interpretati erant, quod vel locus, quo haec vox posita est, falsum esse arguit.

567. Membranae cum Ald. et Iuntinis aliisque πλεύμονας. Alii codd. in quibus Ven. et edd. Triclinianae πνεύμονας, quod praeferendum videbatur Brunckio. Recte, quum alterum illud vulgare sit.

568. Scholio praefixum in edd. vett. διαῤῥοίζησεν: unde coniicias fuisse qui legerent, στέρνων διὰ ῥοίζησεν.

570. Ven. T. et margo Turn. πύθῃ. Glossa in T. ἀκούσῃς. Ald. Iuntinae, et quae ex his ductae, πιθῇ, praeter ed. Sim. Colinaei Paris. 1528. in qua primum πίθῃ, quod a Turnebo receptum. Scholiastes: ἐὰν πύθῃ. γράφεται, ἐὰν πιθῇ.

571. Membranae Brunckii, La. Lb. Harl. Ald. Iuntinae omittunt σ'.

574. Scholiastes: θρέμμα Λερναίας ὕδρας: περιφραστικῶς ἡ ὕδρα. Negantem ullo id exemplo confirmari posse refutabit Plato de legg. VII. p. 770. D. νῦν δ' ὡς ἐγγύτατα τούτου ποιεῖν δεῖ περὶ τὰ νεογενῆ παίδων θρέμματα. Θρέμμα ὕδρας si venenum diceretur, scribendum esset μελάγχολος ἰός. Quod libri habent

ἔσται φρενός σοι τοῦτο κηλητήριον
τῆς Ἡρακλείας, ὥςτε μήτιν' εἰςιδὼν
στέρξει γυναῖκα κεῖνος ἀντὶ σοῦ πλέον.
τοῦτ' ἐννοήσασ', ὦ φίλαι, δόμοις γὰρ ἦν
κείνου θανόντος ἐγκεκλεισμένον καλῶς,
χιτῶνα τόνδ' ἔβαψα, προςβαλοῦσ' ὅσα
ζῶν κεῖνος εἶπε· καὶ πεπείραται τάδε.
κακὰς δὲ τόλμας μήτ' ἐπισταίμην ἐγώ,
μήτ' ἐκμάθοιμι, τάς τε τολμώσας στυγῶ·

μελαγχόλους ἰοὺς insolentius numero plurali atra venena intelligi postulat, quae hydra vulneri immiserit, ut singularem ponere noluisse videatur poeta, ne is sagittam v. 507. memoratam indicare putaretur.

577. In membr. cod. Harl. Ald. Iuntinis et ed. Turn. est *στέρξαι*. A Stephano soloecum *στέρξῃ* introductum, venit in alias. La. Lb. B. T. Brunckius *στέρξει*.

580. *Προςβαλοῦσα* Scholiastes interpretatur, *καὶ ἄλλα τινὰ συμμίξασα*. Recte Schaeferus attendens omnia, quae vivus ille dixit, conferri iubens v. 682 seqq. Afferri potuerat v. 844. ubi ipse Scholiastes *προςέβαλεν* interpretatur *συνῆκεν*.

581. Scholiastes: *καὶ πεπείρανται τάδε. κατείργασται, τετελείωται καὶ ἤνυσται.* Et sic libri, praeter V. Ven. in quibus est *πεπείραται*. Vulgatam probavit Schaeferus ad Dionys. Hal. de comp. verb. p. 355. Ea si vera est, Homeri exemplo Od. XII, 37. *ταῦτα μὲν οὕτω πάντα πεπείρανται*, sic locutus esse putandus erit. Usus est illa verbi forma Pindarus, ut in melicis tragicorum ferri posse videatur. In diverbiis vereor ut admissa fuerit. Quare *πεπείραται*, tentatum est, recepi. Quae inconsiderate contra hanc scripturam prolata sunt, difflat Aristophanis *ἀλλ' οὖν πεπειράσθω γε* in Vespis 1129. *Κακὰς τόλμας* dicit artes magicas, quae nocere Herculi aut Iolae possint.

φίλτροις δ' ἐάν πως τήνδ' ὑπερβαλώμεθα
τὴν παῖδα καὶ θέλκτροισι τοῖς ἐφ' Ἡρακλεῖ,
μεμηχάνηται τοὔργον, εἴ τι μὴ δοκῶ
πράσσειν μάταιον· εἰ δὲ μή, πεπαύσομαι.

ΧΟΡΟΣ.

'λλ' εἴ τις ἐστὶ πίστις ἐν τοῖς δρωμένοις,
δοκεῖς παρ' ἡμῖν οὐ βεβουλεῦσθαι κακῶς.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

οὕτως ἔχει γ' ἡ πίστις, ὡς τὸ μὲν δοκεῖν
ἔνεστι, πείρᾳ δ' οὐ προςωμίλησά πω.

---

584. Libri ἐάν πως. Eustathius p. 799, 3. (716, 30.) Σοφοκλῆς δὲ τὸ εἴπου εἰς τὸ ἐάν που μεταλαβών, καθ' ὁμοίαν ἔννοιαν φράζει τό, φίλτροις ἐάν που τήνδ' ὑπερβαλώμεθα, μεμηχάνηται τοὔργον, ἤγουν ἐμηχανησάμεθα τόδε, ὅπως τόδε τι ἀνύσωμεν. Discrimen leve est, ἐάν που, si forte; ἐάν πως, si quo modo. Ceterum quod Eustathius versum 585. omittit, non quod eum non legerit videtur in caussa fuisse, sed quod eo non opus habebat. Θέλκτρα autem τὰ ἐφ' Ἡρακλεῖ non sunt eadem quae φίλτρα, sed illecebrae quibus Iole sibi amorem Herculis conciliare videbatur.

585. Ed. Steph. et quae hanc sequuntur τοῖςδ'. Ven. τῆςδ'. Cod. Harl. Turn. cum antiquis recte τοῖς.

587. Brunckius cum membranis Harl. Ald. Iunt. priore πεπαύσεται. La. Lb. B. V. T. Iunt. sec. et Schol. πεπαύσομαι.

590. Sensus est: ita quidem comparata est fiducia, ut in re, quam credam talem esse, sed nondum expertam sim. Propterea ὡς dicit, non ὥςτε, quod quoniam effectum significat, ab hoc loco alienum est.

591. Cod. Harl. cum vett. libris πω. Tricliniani male που.

ΧΟΡΟΣ.
ἀλλ' εἰδέναι χρὴ δρῶσαν, ὡς οὐδ' εἰ δοκεῖς
ἔχειν, ἔχοις ἂν γνῶμα, μὴ πειρωμένη.
ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.
ἀλλ' αὐτίκ' εἰσόμεσθα· τόνδε γὰρ βλέπω
θυραῖον ἤδη· διὰ τάχους δ' ἐλεύσεται.
μόνον παρ' ὑμῶν εὖ στεγοίμεθ', ὡς σκότῳ
αἴσχρ', ἤν τε μὴ πράσσῃς πότ', αἰσχύνῃ πεσεῖ.
ΛΙΧΑΣ.
τί χρὴ ποιεῖν; σήμαινε, τέκνον Οἰνέως,
ὡς ἐσμὲν ἤδη τῷ μακρῷ χρόνῳ βραδεῖς.
ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.
ἀλλ' αὐτὰ δή σοι ταῦτα καὶ πράσσω, Λίχα,
ἕως σὺ ταῖς ἔσωθεν ἠγορῶ ξέναις,

---

592. Pro οὐδ' εἰ cod. Harl. εἰ μή.

593. Scholiastes: ἔχοις ἂν γνῶμα. γράφεται ἄγνωμα. Nempe ortum hoc mendum ex ἂγ γνῶμα. Apud Suidam in v. Νέσος, qui v. 590—593. affert, γνῶναι legitur. Notandum vero γνῶμα proprie dictum de cognitione. Cod. Harl. πειρωμένους.

597. Libri ὡς σκότῳ, κἂν αἰσχρὰ πράσσῃς, οὔποτ' αἰσχύνῃ πεσεῖ, quae sententia non solum absurda est: nam ἤν, non κἂν dici debebat: sed etiam turpis planeque ab ingenio et moribus Deianirae aliena, ac praeterea repugnans supra dictis. Non turpitudinis ullius, sed tantum clandestini, eiusque innocentis visi artificii sibi conscia est: ex quo apertum est eam aut dicere debuisse, ὡς σκότῳ κἂν μή τι πράσσῃς αἰσχρόν, αἰσχύνῃ πεσεῖ, aut dixisse, ὡς σκότῳ αἴσχρ', ἤν τε μὴ πράσσῃς πότ', αἰσχύνῃ πεσεῖ: h. e. ἤν τε αἰσχρὰ πράσσῃς ποτέ, ἤν τε μή.

599. Tardi sumus, inquit, iam eo tempore, quod in colloquendo et valedicendo trivimus.

ὅπως φέρῃς μοι τόνδε ταναϋφῆ πέπλον,
δώρημ' ἐκείνῳ τἀνδρὶ τῆς ἐμῆς χερός.
διδοὺς δὲ τόνδε, φράζ' ὅπως μηδεὶς βροτῶν
κεῖνον πάροιθεν ἀμφιδύσεται χροΐ,
μηδ' ὄψεταί νιν μήτε φέγγος ἡλίου,
μήθ' ἕρκος ἱερόν, μήτ' ἐφέστιον σέλας,
πρὶν κεῖνος αὐτὸν φανερὸς ἐμφανῶς σταθεὶς

---

602. Vulgo φέρεις. Brunckius ex tribus codd. et Iuntina secunda φέρῃς restituit. Cod. Harl. φέρῃ. Deinde libri τόνδε γ' εὐυφῆ πέπλον. Eustathius p. 599, 44. (716, 30.) ὅτι δέ ποτε καὶ ἐπὶ ἀνδρείου ἱματίου ὁ πέπλος τίθεται, δηλοῖ που Εὐριπίδης, καὶ Σοφοκλῆς δὲ ἐν Τραχινίαις, ὃς τὸν Ἡρακλέους χιτῶνα, ὃν ἔβαψε Δηϊάνειρα τῷ ἐκ Νέσσου φαρμάκῳ, καὶ εὐαφῆ πέπλον λέγει, καὶ καινὸν πέπλωμα, καὶ ἐνδυτῆρα πέπλον, καὶ θανάσιμον πέπλον. In La. supra scriptum α. Scholiastes: εὐυφῆ πέπλον. ἰσχνουργῆ. οὐκ εὖ δὲ τὸν ἀνδρεῖον χιτῶνα πέπλον φησί. γρ. δὲ αὐφῆ, ἀντὶ τοῦ λεπτοϋφῆ. Hinc ταναϋφῆ, λεπτοϋφῆ apud Photium, Suidam, Hesychium, apud hunc quidem perperam τανοϋφῆ scriptum, ad hunc Sophoclis versum, in quo etiam γε offensui est, pertinere pulcre vidit Wunderus in Commentatione de scholiorum Sophoclis auctoritate p. 26 seq.

607. Scholiastes: μήτ' ἐφέστιον σέλας. ἀντὶ τοῦ, τὸ κατ' οἶκον πῦρ. ἕρκος δὲ ἱερόν, ὁ βωμός, ἢ τὸ ἱερόν. Vereor ne praestet alia interpretatio, qua σέλας de lumine per fenestram immisso intelligitur. Huc enim spectare videntur verba Eustathii p. 1908, 39. (Od. 758, 48.) ἰστέον δὲ ὅτι σέλας, οὐ μόνον πυρός, ἀλλὰ καὶ ἡλίου· ὅθεν παρὰ Σοφοκλεῖ ἡ ὀπή, ὡς ἐν ῥητορικῷ εὕρηται λεξικῷ, παρὰ τὸ σέλας φασὶν ἐμβιβάζειν. ἡ δὲ χρῆσις καὶ παρὰ Λυκόφρονι.

608. Membranae Brunckii, La. Lb. Ven. Ald. Iuntinae φανερὸς ἐμφανῶς. Cod. B. ἐμφανὴς φανερῶς.

δείξῃ θεοῖσιν ἡμέρᾳ ταυροσφάγῳ.
οὕτω γὰρ ηὔγμην, εἴ ποτ' αὐτὸν ἐς δόμους
ἴδοιμι σωθέντ' ἢ κλύοιμι πανδίκως,
στελεῖν χιτῶνι τῷδε καὶ φανεῖν θεοῖς
θυτῆρα καινῷ καινὸν ἐν πεπλώματι.
καὶ τῶνδ' ἀποίσεις σῆμ', ὃ κεῖνος εὐμαθὲς
σφραγῖδος ἕρκει τῷδ' ἐπ' ὄμμα θήσεται.
ἀλλ' ἕρπε, καὶ φύλασσε πρῶτα μὲν νόμον,
τὸ μὴ 'πιθυμεῖν, πομπὸς ὤν, περισσὰ δρᾶν·
ἔπειθ', ὅπως ἂν ἡ χάρις κείνου τέ σοι
κἀμοῦ ξυνελθοῦσ' ἐξ ἁπλῆς διπλῆ φανῇ.

Ed. Turn. φανερὸς ἐμφανής. Ed. Steph. φανερὸς ἐμφανείς. Ed. Cant. φανερὸν ἐμφανής. Sic etiam T. supra scripto ἐμφανῶς. Stephanus Adn. in Soph. p. 61. etiam αὐτὸν φανερὸν ἐμφανῶς legi ait. Brunckius dedit φανερὸς ἐμφανῆ. Scholia sic: *πρὶν κεῖνος.* πρὶν αὐτὸς ἐκδυσάμενος ἐπὶ τῆς οἰκίας φανερὸς καὶ ὑπ' ὄψεσι πάντων προελθών. Triclinius: *ἐμφανὴς σταθείς.* πρὶν ἐκεῖνος ἐνδυσάμενος ἐπὶ τῆς οἰκίας ὑπ' ὄψεσι πάντων προέλθῃ, καὶ δείξῃ ἑαυτὸν φανερὸν τοῖς θεοῖς ἐμφανῶς σταθείς.

611. *Πανδίκως* cum sequentibus vulgo coniunctum ad praecedentia rettulit Doederlinus. Sic iam Scholiastes, interpretatus ἀνενδοιάστως.

613. *Κεῖνον* Valckenarii libido in schol. in N. T. vol. I. p. 313.

615. Brunckius temere simul et male σφραγῖδι θέμενος τῇδ' ἐπ' ὄμμα γνώσεται. Errant qui ὃ ab εὐμαθὲς regi putant. Sententia est ὃ κεῖνος εὐμαθὴς ὄψεται. Neque opus Billerbeckii coniectura σφραγῖδος ἕρκει τῷδ' ἐπὸν μαθήσεται. Quod Sophocles ἕρκος, Euripides in Hippol. 864. περιβολὰς σφραγισμάτων dixit.

ΛΙΧΑΣ.

ἀλλ', εἴπερ Ἑρμοῦ τήνδε πομπεύω τέχνην
βέβαιον, οὔ τι μὴ σφαλῶ γ' ἐν σοί ποτε,
τὸ μὴ οὐ τόδ' ἄγγος ὡς ἔχει δεῖξαι φέρων,
λόγων τε πίστιν ὧν ἔχεις ἐφαρμόσαι.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

στείχοις ἂν ἤδη. καὶ γὰρ ἐξεπίστασαι
τά γ' ἐν δόμοισιν, ὡς ἔχοντα τυγχάνει.

ΛΙΧΑΣ.

ἐπίσταμαί τε καὶ φράσω σεσωσμένα.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

ἀλλ' οἶσθα μὲν δὴ καὶ τὰ τῆς ξένης ὁρῶν
προςφθέγματ', αὐτήν θ' ὡς ἐδεξάμην φίλως.

---

620. Eustathius p. 808, 18. (729, 12.) *πάντως δὲ εἰκὸς καὶ θείους καὶ ἱεροὺς εἶναι τοὺς μὴ μόνον ἑρμαϊκῶς κηρύσσοντας κατὰ τό, Ἑρμοῦ τήνδε πομπεύω τέχνην βέβαιον, ὅπερ ὁ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ κῆρυξ Λίχας φησίν. Πομπεύω* breviter construxit cum *τέχνην*, ut solitum in huiusmodi verbis. Explicatius dicas, si mandatis perferendis exerceo artem Mercurii.

621. Ven. *οὔτοι*.

622. Codd. quidam omittunt *οὐ*.

628. Libri *προςδέγματ'*, excepto Harl. qui *προςδέργματ'*. In La. B. T. V. Turn. *αὐτήν θ'*. Omittunt ceteri *θ'*. Scholiastes: *προςδέγματα. ὑποδοχάς. λέγει δὲ ὅτι οἶσθα πῶς φιλοφρόνως αὐτὴν προςηκάμην. καὶ τοῦτο δὲ ἐπαγωγὸν πρὸς Ἡρακλέα, εἴγε τὴν ὑπονοουμένην φιλοφρόνως ὑπεδέξατο.* Wunderus, quod *αὐτὴν* non suo loco positum videretur, dedit *καὶ τὰ τῆς ξένης ὁρῶν, προςδέγματ' αὐτὴν ὡς ἐδεξάμην φίλα.* Non est nisi ex hoc loco cognitum *πρόςδεγμα*, multis autem exemplis *πρόςφθεγμα*, quod hic restituendum iudicavi. Scis, inquit, et vidisti mea pere-

ΛΙΧΑΣ.

τί δῆτ' ἂν ἄλλο γ' ἐννέποις; δέδορκα γάρ,
ὥστ' ἐκπλαγῆναι τοὐμὸν ἡδονῇ κέαρ.

---

grinae alloquia, ipsamque quam amice receperim.

629. Libri: ΛΙΧ. ὥστ' ἐκπλαγῆναι τοὐμὸν ἡδονῇ κέαρ. ΔΗΙ. τί δῆτ' ἂν ἄλλο γ' ἐννέποις; δέδοικα γὰρ μὴ πρῷ λόγοις ἂν etc. Haec Deianirae verba qui ab interpretibus non intellecta esse dicit, Wunderus, vereor ut ipse satis intellexerit. Nam si diceret Deianira, *praeter illa vero nihil est quod de me Herculi referas*, quod est *haec tantum refer*, non δέδοικα γάρ, sed δέδοικα δὲ dicere debebat, quia, si de aliquo metu suo hic loqueretur, non finem faceret colloquio, sed diceret ad quod aut Licham respondere, aut ipsam aliquid addere oportebat. Atqui terminandum erat colloquium ita, ut non relicto quod adiiceretur finem factum esse appareret. Id mihi videor assecutus esse Lichae reddito versu, qui ex sede sua submotus erat, quod quum per errorem δέδοικα pro δέδορκα scriptum esset, visus erat Deianirae esse cum eiusque dictis cohaerere. Ire iusserat illa Licham v. 622, finitumque videri poterat colloquium versu 626. At haesitans, ut anxia animi, tamen adiicit ea quae dicit v. 627. 628. Quod animadvertens Lichas, ut solent abeuntes, *numquid vis aliud* dicit, respondens simul et ad ὁρῶν, quum dicit δέδορκα γάρ, et ad ὡς ἐδεξάμην φίλως, quum se gaudio perfusum asseverat. Tum vero Deianira ad illud τί δῆτ' ἂν ἄλλο γ' ἐννέποις respondens mandat quid fieri velit. Neque enim μὴ πρῷ λέγοις ἂν verentis est, sed iubentis, aeque optativus et ἂν ex μὴ particula pendent, sed hoc dicit, λέγοις ἂν μὴ πρῷ τὸν ἐξ ἐμοῦ πόθον, πρὶν εἰδέναι τἀκεῖθεν εἰ ποθούμεθα. Transpositio versus confirmatur eo, quod alioqui poeta scripsisset, ὥστ' ἐκπλαγῆναί γ' ἡδονῇ τοὐμὸν κέαρ. Ceterum quod in vulgata scriptura est δέδοικα μὴ cum optativo et ἂν

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

μὴ πρῴ λέγοις ἂν τὸν πόθον τὸν ἐξ ἐμοῦ,
πρὶν εἰδέναι τἀκεῖθεν εἰ ποθούμεθα.

ΧΟΡΟΣ.

στροφὴ ά.

Ὦ ναύλοχα καὶ πετραῖα
θερμὰ λουτρὰ καὶ πάγους
Οἴτας παραναιετάοντες, οἵ τε μέσσαν
Μηλίδα πὰρ λίμναν,
χρυσαλακάτου τ᾽ ἀκτὰν κόρας,
ἔνθ᾽ Ἑλλάνων ἀγοραὶ
Πυλάτιδες κλέονται,

ἀντιστροφὴ ά.

ὁ καλλιβόας, τάχ᾽ ὑμὶν

---

coniunctum non pugnare cum legibus grammaticis recte monuerat Schaeferus, Xenophontis exemplo usus in Anab. V, 9, 28. cui addi potuerat Thucydides II, 93.

631. Vereri videtur Deianira ne Iolae amore incensus Hercules nolit uxoris sibi desiderium commemorari, et fortasse ne induat quidem missam ab ea vestem: quare tum demum dici de amore suo vult, quum vestis illius vi victus Hercules ipse eius amplexus expetat. — Membranae Brunckii, cod. Harl. Ald. Iuntinae πρῷ. Cod. Ven. et libri Tricliniani πρώ.

632. Cod. Harl. ποθούμενα.

636. Triclinius πὰρ. Ceteri libri παρὰ.

637. Artemisium intelligit Scholiastes. Aptius docet Musgravius, omne vicinum littus Dianae sacrum fuisse, auctore Apollonio Rhodio I, 571. Ἄρτεμιν, ἣ κείνας σκοπιὰς ἁλὸς ἀμφιέπεσκεν, ῥυομένη καὶ γαῖαν Ἰωλκίδα. De Thermopylis Herodotus VII, 176.

639. Libri καλέονται. Recte κλέονται Musgravius: v. Monk. ad Alcest. 459.

αὐλὸς οὐκ ἀναρσίαν
ἀχῶν καναχὰν ἐπάνεισιν, ἀλλὰ θείας
ἀντίλυρον μούσας.
ὁ γὰρ Διὸς, Ἀλκμήνας κόρος,
σεῦται πάσας ἀρετᾶς
λάφυρ' ἔχων ἐπ' οἴκους·
στροφὴ β'.
ὃν ἀπόπτολιν εἴχομεν
πάντ' ἐς δυοκαιδεκάμηνον ἀμμένουσαι
χρόνον, πελάγιον, ἴδριες οὐδέν·
ἁ δέ οἱ φίλα δάμαρ τάλαινα,
δυςτάλαινα καρδίαν,
πάγκλαυτος αἰὲν ὤλλυτο·
νῦν δ' Ἄρης οἱ στρωθεὶς ἐξέλυσ'

---

642. Libri ἰάχων καναχὰν. Elmsleius ad Heracl. 752. ἀχῶν.

643. Ἀντίλυρον idem quod ἰσόλυρον.

644. Ald. et edd. vett. Ἀλκμήνας τε κοῦρος, praeter Iunt. sec. in qua est ut in La. Lb. V. B. Ἀλκμήνας τε κόρος. Triclinius Ἀλκμήνας κόρος, sine copula. Post Διὸς interpunxit Neuius. Aliis placuit non interpungi, ut sit Iovis ex Alcmena vel Alcmenae ex Iove filius.

648. Libri πάντα δυοκαιδεκάμηνον. Bothius πάντᾳ, in quo alii accentum correxerunt. Scholiastes: ὃν ἐκτὸς εἴχομεν τῆς πόλεως εἰς δωδεκάμηνον ἀναμένουσαι. Apertum est πάντα correctoris esse, qui πάντες scriptum videns non animadverterat id esse πάντ' ἐς. Id reposui.

650. Vide Diss. de aetate Orphei Argon. p. 790.

652. Erfurdtius cum Brunckio πάγκλαυστος.

653. Cod. Ven. οἰστρωθείς, quam scripturam iam Stephanus commemoravit. Musgravius coniiciebat αὖ στρωθείς. Sane hic bellum non quod con-

ἐπίπονον ἁμέραν.
ἀντιστροφὴ β'.
ἀφίκοιτ', ἀφίκοιτο· μὴ
σταίη πολύκωπον ὄχημα ναὸς αὐτῷ,
πρὶν τάνδε ποτὶ πόλιν ἀνύσειε,
νασιῶτιν ἑστίαν ἀμείψας,

---

citatum, sed quod confectum esset, dici debebat. Nec recte Scholiastes: *μανεὶς ὁ περὶ τὴν Οἰχαλίαν πόλεμος ἐξέλυσεν ἡμᾶς τῆς ἀνίας, ἣν ἐφ' ἑκάστης ἡμέρας εἴχομεν.* Nam Herculis potius labores expugnata Oechalia finiti esse dicuntur: vide v. 79 seq. 164 seq. Id nulla mutata littera praebet scriptum cod. Ven. *νῦν δ' Ἄρης οἱ στρωθείς:* nunc bellum confectum attulit ei finem laborum. Deinde libri *ἐξέλυσ'*, in quo libenter acquiesceremus, si per metrum liceret. Tamen, quum vix dubitari possit quin exquisita amans Sophocles *ἐξείλυσε* scripserit, hoc restitui. Sic Theocritus XXIV, 17. de draconibus: *τὼ δ' ἐξειλυσθέντες ἐπὶ χθονὶ γαστέρας ἄμφω ὠμοβόρως ἐκύλιον*, evolutas spiras esse dicens, ut exporrectis corporibus se promoverent. Eodem modo locutus Ovidius Her. XII, 3. tunc quae dispensant mortalia fata sorores debuerant fusos evoluisse meos. Ceterum etsi hic versus videri potest ex tribus molossis constare, tamen qui sequitur versus facit ut concinniores numeros esse putem, si haec, *νῦν δ' Ἄρης οἱ στρωθεὶς* sint iambicus ischiorrhogicus, qui ictus in secunda et quarta syllaba habet, *ἐξείλυσ'* autem molossus pro cretico, ideoque ictu in prima syllaba notandus, ut creticus est inter ischiorrhogicos in Electra v. 507. 513. Nam G. Dindorfius, qui ad Oed. Col. 1560. molossis usus esse tragicos et comicos putavit, ubi saepius coniunctae tres longae syllabae invenirentur, syllabas numerasse, non verba videtur esse mensus.

657. Libri *πρὸς πόλιν*, Erfurdtius *ποτὶ πόλιν*, fortasse recte. Triclinii recensio *πρωνή*.

ἔνθα κλῄζεται θυτήρ·
ὅθεν μόλοι πανάμερος,
τᾷ πειθοῦς παγχρίστῳ συγκραθεὶς
ἐπὶ προφάσει φάρους.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Γυναῖκες, ὡς δέδοικα, μὴ περαιτέρω
πεπραγμέν' ᾖ μοι πάνθ', ὅσ' ἀρτίως ἔδρων.

ΧΟΡΟΣ.

τί δ' ἐστὶ, Δῃάνειρα, τέκνον Οἰνέως;

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

οὐκ οἶδ'· ἀθυμῶ δ', εἰ φανήσομαι τάχα
κακὸν μέγ' ἐκπράξασ' ἀπ' ἐλπίδος καλῆς.

ΧΟΡΟΣ.

οὐ δή τι τῶν σῶν Ἡρακλεῖ δωρημάτων;

---

661. Libri: τᾶς πειθοῦς παγχρίστῳ συγκραθεὶς ἐπὶ προφάσει θηρός. Scholiastae: *πανάμερος*: ἀντὶ τοῦ τὴν σήμερον ἡμέραν ἔλθοι τῷ πέπλῳ τῆς πειθοῦς θελχθεὶς ἐκ προφάσεως τοῦ Νέσσου κατεσκευασμένῳ. πειθοῦς δὲ πέπλῳ εἶπεν, ὅτι γέγονεν ἐπὶ τῷ μεταπείθειν καὶ μετατιθέναι τὴν Ἡρακλέους γνώμην ἐπὶ τὴν Δηϊάνειραν. εὐμενὴς ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἔλθοις εἰς ἔρωτα τῆς γυναικὸς διὰ τὸ τοῦ Νέσσου φάρμακον. *παγχρίστῳ*. λείπει τὸ πέπλῳ, συγκεκραμένος καὶ ἁρμοσθεὶς τῇ πειθοῖ τοῦ θηρός. Hi nisi παράμερος legerunt, male sunt interpretati. Nam πανάμερος συγκραθεὶς est in omne tempus conciliatus. Pro τᾶς, quod patet inepte adiectum ad πειθοῦς esse, scripsi τᾷ, pro θηρός autem ex M. Hauptii coniectura φάρους. Πρόφασιν φάρους vestem dicit doni praetextu missam: eam suadela perunctam vocat, translato ad praetextum, quod proprie de veste dicendum erat.

668. Τῶν σῶν Ἡρακλεῖ δωρημάτων non ex omisso ἕνεκα pendet, ut Scholiastes putat, sed a praecedente ἐλπίδος.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

μάλιστα γ᾽· ὥςτε μήποτ᾽ ἂν προθυμίαν
ἄδηλον ἔργου τῳ παραινέσαι λαβεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

δίδαξον, εἰ διδακτόν, ἐξ ὅτου φοβεῖ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

τοιοῦτον ἐκβέβηκεν, οἷον ἂν φράσω,
γυναῖκες, ὑμῖν θαῦμ᾽ ἀνέλπιστον μαθεῖν.
ᾧ γὰρ τὸν ἐνδυτῆρα πέπλον ἀρτίως
ἔχριον ἀργῆτ᾽ οἰὸς εὐέρῳ πόκῳ,

---

670. Ven. ἔργου. supra scripto ον.

672. Libri οἷον ἂν φράσω. Erfurdtius ἣν φράσω. Eupolis Πόλεσιν fr. 23. ὦ δέσποτα, καὶ τάδε νῦν ἄκουσον ἃν φράσω σοι. v. Demosth. de Pace §. 11. ut videatur ἃν scribi posse. Sed recte Scholiastes: θαυμαστὸν καὶ οἷον οὐκ ἄν τις ἐλπίζοι παθεῖν. γρ. δὲ καὶ μαθεῖν. Scilicet hoc dicit, οἷον φράσω ἀνέλπιστον ἂν ὂν ὑμῖν μαθεῖν.

673. Triclinii recensio παθεῖν, quod est etiam in B. T. Ven. Sed cod. Harl. cum vett. libris μαθεῖν. Utrumque memorat Scholiastes. La. λαβεῖν, supra scriptis μ θ.

674. Ἐνδυτῆρα πέπλον ex h. l. affert Eustathius. Vide ad v. 599. Mirifice errant interpretes in explicatione et huius vocabuli, et cognatorum ἐνδυτόν, ἐνδυτός, ἔνδυμα: quae omnia non simpliciter de indumentis, sed de ornatu intelligenda sunt. Vide Diss. I. de choro Eumenidum p. 12.

675. Libri omnes, ἀργῆτ᾽ οἰὸς εὐείρῳ πόκῳ. Brunckius ex Valckenarii coniectura ad Phoen. 994. εὐείρου dedit, quod ex Phrynichi praecepto p. 146. et in Bekk. Anecd. p. 39, 18. εὐέρου scribendum erat. Iota dativi si Attici poetae eliserunt, certe factum id est perraro. Notae sunt disputationes Elmsleii in Add. ad Heracl. 693. qui πόκον scribendum putabat,

τοῦτ' ἠφάνισται, διάβορον πρὸς οὐδενὸς
τῶν ἔνδον, ἀλλ' ἐδεστὸν ἐξ αὑτοῦ φθίνει,
καὶ ψῇ κατ' ἄκρας σπιλάδος. ὡς δ' εἰδῇς ἅπαν,
ᾗ τοῦτ' ἐπράχθη, μεῖζον' ἐκτενῶ λόγον.
ἐγὼ γὰρ ὧν ὁ θήρ με Κένταυρος πονῶν
πλευρὰν πικρᾷ γλωχῖνι προὐδιδάξατο,
παρῆκα θεσμῶν οὐδέν, ἀλλ' ἐσῳζόμην
χαλκῆς ὅπως δύσνιπτον ἐκ δέλτου γραφήν.
καί μοι τάδ' ἦν πρόῤῥητα καὶ τοιαῦτα δρᾶν·

---

et Lobeckii ad Ai. 801. Ab eo p. 353. accepisse se quod posuit *ἀργὴς οἰὸς εὐέρου πόκος*, oblitus videtur Wunderus. Ut in re nondum certa nihil mutandum duxi.

676. Cod. Ven. *τότ'* pro *τοῦτ'*.

678. Verba *ψῇ κατ' ἄκρας σπιλάδος* affert Eustathius p. 751, 52. 1071, 9. (652, 28. 1093, 7.) utroque in loco sine iota subscripto: comparat autem cum *κνῇ*, *ζῇ*, *ἐχρῆν*. Hoc secuti Brunckius et Erfurdtius. Edd. vett. *ψῇ* cum iota, quod servandum duxi, ut formam Doricam, qualis est *ζῇ*. Eamdem Buttmanni sententiam esse ad Platon. Gorg. p. 523. monuit Schaeferus. *Σπιλὰς* hic rectius glaream, quam lapidem interpretabimur.

684. Libri: *καί μοι τάδ' ἦν πρόῤῥητα, καὶ τοιαῦτ' ἔδρων.* Non improbabilis est Wunderi sententia, insertum hunc versum esse a quopiam, qui non viderit infinitivum qui sequitur ex *προὐδιδάξατο* pendere, frigideque versum expleverit additis *καὶ τοιαῦτ' ἔδρων* e v. 688. Verum tamen et rotundior est oratio insertis *καί μοι τάδ' ἦν πρόῤῥητα*, et nervosior quum perpetratam rem esse asseveratur illis, *κἄδρων τοιαῦτα*. Ex quo mihi *καὶ τοιαῦτ' ἔδρων* nihil nisi error scribae esse visum est, qui ad versum 688. aberrans sic scripserit, quum deberet *καὶ τοιαῦτα δρᾶν*. Quare hoc posui.

τὸ φάρμακον τοῦτ' ἄπυρον ἀκτῖνός τ' ἀεὶ
θερμῆς ἄθικτον ἐν μυχοῖς σώζειν ἐμέ,
ἕως ἂν ἀρτίχριστον ἁρμόσαιμί που.
κἄδρων τοιαῦτα. νῦν δ', ὅτ' ἦν ἐργαστέον,
ἔχρισα μὲν κατ' οἶκον ἐν δόμοις κρυφῇ
μαλλῷ, σπάσασα κτησίου βοτοῦ λάχνην·
κἄθηκα συμπτύξασ' ἀλαμπὲς ἡλίου
κοίλῳ ζυγάστρῳ δῶρον, ὥςπερ εἴδετε.
εἴσω δ' ἀποστείχουσα, δέρκομαι φάτιν
ἄφραστον, ἀξύμβλητον ἀνθρώπῳ μαθεῖν.
τὸ γὰρ κάταγμα τυγχάνω ῥίψασά πως

---

687. Inconsiderate Elmsleius ad Marklandi Supplicum v. 916. *ἕως νιν* pro *ἕως ἂν* scribi iubens spiritum addidit aliis. At norunt qui non hospites sunt in Graecis scriptoribus *ἕως ἂν* etiam optativo iungi (v. Schneider. ad Platonis civ. VI. p. 501. C.); quique cogitant quid ista loquendi forma significetur, intelligent omisso hic *ἂν* in occulto custodiendum praecipi errorem non usque dum usura eo esset Deianira, sed usque dum aut usa esset, quod fieri non potuit, aut uteretur, quod absurdum est.

689. Ne quis aut cum Billerbeckio *κατ' οἶκον ἐν δόμοις* gratae negligentiae tribuat, aut consociari illa potuisse neget, meminerit quaeso intus in domo conclavia, cubicula, cellas esse.

692. Verba *κοίλῳ ζυγάστρῳ* afferunt Eustathius p. 956, 6. (935, 49.) Etym. M. p. 412, 28. Zonaras p. 962. qui *ξύλῳ ζυγάστρῳ* habet, commemoratus iam Valckenario ad Adoniaz. p. 335. In *ὥςπερ* non variant libri, etsi scribi poterat *ᾧπερ*.

695. Eustathius ad Odyss. p. 1399, 614. 1414, 28. (32, 17. 52, 11.) in h. l. *κάταγμα* interpretatur lanam carminatam, *τὸ κατειργασμένον ἔριον*. Sed non esse Sophoclem proprie locutum, illa ostendunt, *σπάσασα κτησίου βοτοῦ λάχνην*.

τῆς οἰὸς, ᾧ προὔχριον, ἐς μέσην φλόγα,
ἀκτῖν' ἐς ἡλιῶτιν· ὡς δ' ἐθάλπετο,
ῥεῖ πᾶν ἄδηλον, καὶ κατέψηκται χθονί,
μορφῇ μάλιστ' εἰκαστὸν, ὥςτε πρίονος
ἐκβρώματ' ἂν βλέψειας ἐν τομῇ ξύλου.
τοιόνδε κεῖται προπετές. ἐκ δὲ γῆς, ὅθεν
προὔκειτ', ἀναζέουσι θρομβώδεις ἀφροί,
γλαυκῆς ὀπώρας ὥςτε πίονος ποτοῦ

---

696. Dobraeus hunc versum ob constructionem verborum suspectum habebat, nisi legeretur φλόγα ἀκτῖνος ἡλιῶτιν. In eandem sententiam incidit Wunderus, qui eum uncinis inclusit, partim usus argutiis, partim argumentis in contrarium validis. Nam Scholiastam, Didymum esse visum quo gravior testis esset, quum scripsit: τὸ γὰρ ἔριον τοῦ προβάτου μετὰ τὸ χρῖσαι τὸν πέπλον ἔῤῥιψα ὑπὸ τόπον καταλαμβανόμενον ὑπὸ τοῦ ἡλίου· τὴν γὰρ αὐγὴν ἀκτῖνα ἡλιῶτιν εἶπεν, eum versum non legisse quis credet qui singula versus verba reddi videat, aut quis persuaderi sibi patietur expressum esse ex Senecae in Hercule Oetaeo versu 726. medios in ignes solis et claram facem, et non Senecam potius Sophoclis verborum memorem fuisse? De Scholiasta iam Wolffius p. 54. Wunderum refutavit, non praeterita alia glossa, τὸ αἴγειον μήρυμα, et Sophoclem non φλόγα, sed πλάκα scripsisse coniiciens.

700. Cod. Ven. ἐμβλέψειας pro ἂν βλέψειας.

701. Ὅθεν non pro ὅθι dictum, sed per attractionem positum propter ἐκ γῆς.

703. Male Musgravius γλαυκῆς ὀπώρας de auctumni tempore interpretatur. Melius Scholiastes: τοῦ γλεύκους τοῦ ἀρτίως ἐκπιεσθέντος καὶ νέου. μάλιστα δὲ ὁ νέος οἶνος θερμὸς ὢν, εἰ πέσοι χαμαί, ἀφρίζει. γλαύκην δὲ ὀπώραν τὸν νέον οἶνον εἶπε. Nihil ὀπώρα aliud, quam florem vini notat. Insolens epitheton est πίονος, quo merum designari videtur.

χυθέντος ἐς γῆν Βακχίας ἀπ' ἀμπέλου.
ὥςτ' οὐκ ἔχω τάλαινα ποῖ γνώμης πέσω·
ὁρῶ δέ μ' ἔργον δεινὸν ἐξειργασμένην.
πόθεν γὰρ ἄν ποτ', ἀντὶ τοῦ θνήσκων ὁ θὴρ
ἐμοὶ παρέσχ' εὔνοιαν, ἧς ἔθνησχ' ὕπερ;
οὐκ ἔστιν. ἀλλὰ τὸν βαλόντ' ἀποφθίσαι
χρῄζων ἔθελγέ μ', ὧν ἐγὼ μεθύστερον,
ὅτ' οὐκ ἔτ' ἀρκεῖ, τὴν μάθησιν ἄρνυμαι.
μόνη γὰρ αὐτόν, εἴ τι μὴ ψευσθήσομαι
γνώμης, ἐγὼ δύστηνος ἐξαποφθερῶ.
τὸν γὰρ βαλόντ' ἄτρακτον οἶδα καὶ θεὸν
Χείρωνα πημήναντα, χὦνπερ ἂν θίγῃ,

---

710. Harl. Ald. et Iunt. prima, quaeque has sequuntur, *ἔθελγεν* sine pronomine. Sed B. T. V. Iuntina secunda et Triclinianae *ἔθελγέ μ'*.

714. Apud Etym. M. p. 165, 6. legitur, *τὸν γὰρ βάλλοντ' ἄτρακτον οἶδε.* Casum Chironis narrat Apollodorus II, 5, 4. §. 6. aliique, de quibus ibi Heynius, et ad Sophoclem Billerbeckius et Groddeckius.

715. Libri veteres *χὤςπερ ἂν θίγῃ.* Lc. T. Stephanus *χὤσαπερ ἂν θίγῃ.* Scholiastes: *χὤςπερ ἂν θίγῃ. καὶ ὅσα ἂν θίγῃ τοῦ Ἡρακλείου βέλους, εἴτε ἄνθρωπος εἴτε θηρία, ἀπόλλυται.* Porsonus etsi in scholio non recte *ὃς ἂν* scribi volebat, tamen intellexerat Scholiastam *χὦς ἂν* legisse, i. e. *καὶ ὃς ἄν*, quod Dobraeus, ut a Porsono probatum, etiam in Sophoclis verbis tenendum censuit. Wunderus non intellecta mente Scholiastae confirmari ab eo putabat quod ipse posuit *χὤσαπερ θίγῃ.* Non recte hic *ἂν* omitteretur. Neque vero *χὦς* ut id sit *καὶ ὃς* ab Sophocle scriptum credo, sed *χὦνπερ*, ut Wakefieldius, Erfurdtius, Schaeferus correxerunt. Ceterum Wunderus in editione sua scholion tacens sic scriptum dedit: *καὶ ὅσα ἂν θίγῃ τὸ Ἡράκλειον βέλος, εἴτε ἄνθρωπον εἴτε θηρίον, ἀπόλλυται.*

φθείρει τὰ πάντα κνώδαλ᾽· ἐκ δὲ τοῦδ᾽ ὅδε
σφαγῶν διελθὼν ἰὸς αἵματος μέλας
πῶς οὐκ ὀλεῖ καὶ τόνδε; δόξῃ γοῦν ἐμῇ.
καίτοι δέδοκται, κεῖνος εἰ σφαλήσεται
ταύτῃ σὺν ὁρμῇ κἀμὲ συνθανεῖν ἅμα.
ζῆν γὰρ κακῶς κλύουσαν οὐκ ἀνασχετόν,
ἥτις προτιμᾷ μὴ κακὴ πεφυκέναι.

ΧΟΡΟΣ

ταρβεῖν μὲν ἔργα δείν᾽ ἀναγκαίως ἔχει·
τὴν δ᾽ ἐλπίδ᾽ οὐ χρὴ τῆς τύχης κρίνειν πάρος.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς μὴ καλοῖς βουλεύμασιν

---

716. Scholiastes: *ἐκ δὲ τοῦδε. τοῦ Νέσσου. ἀντὶ τοῦ διὰ τοῦ Νέσσου.* Falso. Musgravius construendum putat, *διελθὼν ἐκ σφαγῶν τοῦδε.* Ne hoc quidem verum. Si *ἐκ τοῦδε* dictum esset non interposita particula *δέ*, accipi posset pro propterea, ut *ἐκ τούτων, ἐκ τῶνδε*, v. c. apud Aeschyl. Agam. 886. Nunc, addita illa particula, referri debet *τοῦδε* ad *ἄτρακτον.* Ex illa sagitta, inquit, atrum sanguinis virus per vulnus transfusum quomodo non Herculem quoque perdet? Paralogismus, quo Wunderus, perineleganter iunctis epithetis, *ἰὸς αἱματοῦς μέλας* scripsit, manifestus est.

718. Vulgo *δόξει γοῦν ἐμοί.* Sed La. Lb. T. et Iuntina secunda *δόξῃ γοῦν ἐμῇ.* V. Elem. d. metr. p. 113 seqq.

720. Harl. Ald. *ταύτῃ σὺν ὀργῇ*, quod Scholiastes quum interpretatur *τούτῳ τῷ τρόπῳ· τουτέστι διὰ τοῦ πέπλου*, praecedentibus iunxit *ταύτῃ σὺν ὀργῇ.* La. Lb. Lc. Triclinii recensio *ταύτῃ σὺν ὁρμῇ.* In La. supra scriptum *γ.* Si ille peribit, me quoque hoc conatu simul mori certum est. Conatum dicit vestem missam.

οὐδ' ἐλπίς, ἥτις καὶ θράσος τι προξενεῖ.

ΧΟΡΟΣ.

ἀλλ' ἀμφὶ τοῖς σφαλεῖσι μὴ 'ξ ἑκουσίας
ὀργὴ πέπειρα, τῆς σε τυγχάνειν πρέπει.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

τοιαῦτα δ' ἂν λέξειεν οὐχ ὁ τοῦ κακοῦ
κοινωνός, ἀλλ' ᾧ μηδέν ἐστ' οἴκοι βαρύ.

ΧΟΡΟΣ.

σιγᾶν ἂν ἁρμόζοι σε τὸν πλείω λόγον,
κοὐ μή τι λέξεις παιδὶ τῷ σαυτῆς· ἐπεὶ
πάρεστι, μαστὴρ πατρὸς ὃς πρὶν ᾤχετο.

ΥΛΛΟΣ.

Ὦ μῆτερ, ὡς ἂν ἐκ τριῶν σ' ἓν εἱλόμην,
ἢ μηκέτ' εἶναι ζῶσαν, ἢ σεσωσμένην
ἄλλου κεκλῆσθαι μητέρ', ἢ λῴους φρένας
τῶν νῦν παρουσῶν τῶνδ' ἀμείψασθαί ποθεν.

---

727. Leniorem dicit iram esse poenitentis ob ea, quae quis non consulto fecerit. Vide ad v. 933.

730. Libri οἴκοις. Wakefieldius aliique οἴκοι. Sensus est: recte dicis: verum talia dicat, non qui auctor est mali, sed cui nihil domi suae grave est: i. e. qui nullo suo malefacto dolet.

731. Cod. Ven. γὰρ pro ἄν. Harl. ἄρ' ἁρμόζει. Deinde libri τὸν πλείω χρόνον. Quam Scholiastes lectionem commemorat, λόγον, iure receperunt Canterus et ceteri.

732. Libri εἰ μή τι λέξεις. Scripsi κοὐ μή τι.

733. In veteribus libris interpungebatur, ἐπεὶ πάρεστι μαστὴρ πατρός, ὃς πρὶν ᾤχετο. Correxit Brunckius.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

τί δ' ἐστὶν, ὦ παῖ, πρὸς σ' ἐμοῦ στυγούμενον;

ΥΛΛΟΣ.

τὸν ἄνδρα τὸν σὸν ἴσθι, τὸν δ' ἐμὸν λέγω
πατέρα, κατακτείνασα τῇδ' ἐν ἡμέρᾳ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

οἴμοι, τίν' ἐξήνεγκας, ὦ τέκνον, λόγον;

ΥΛΛΟΣ.

ὃν οὐχ οἷόν τε μὴ τελεσθῆναι. τὸ γὰρ
φανθὲν τίς ἂν δύναιτ' ἂν ἀγένητον ποιεῖν;

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

πῶς εἶπας, ὦ παῖ; τοῦ παρ' ἀνθρώπων μαθὼν
ἄζηλον οὕτως ἔργον εἰργάσθαι με φῄς;

---

738. Libri πρός γ' ἐμοῦ στυγούμενον. Scholiastes, λυπηρὸν καὶ μίσους ἄξιον, recte quidem, sed si πρός γ' ἐμοῦ legitur, aut σοὶ addi debebat, aut τὸ στυγούμενον dici. Quare πρὸς σὲ scripsi: quid mei erga te odio dignum est?

739. Erfurdtius, τὸν ἄνδρα τὸν σὸν ἴσθι τόνδ', ἐμὸν λέγω πατέρα. Schaeferus vulgatam tuetur, quod λέγω uti solum ponatur, ita etiam δὲ adiunctum habeat, citans in eam rem Lobeckium ad Ai p. 306. (286. ed. alt.)

742. Apud Suidam in v. οἴμοι, qui affert v. 741—743. legitur in edd. vett. οἷόν γε.

743. Porsonus in Misc. a Kiddio editis p. 219. ex Suida, τίς ἂν δύναιτ' ἂν ἀγένητον ποιεῖν, (Mediol. ποιῆσαι) Agathonis exemplo usus apud Aristot. Eth. Nicom. VI, 2. Sophoclis libri, τίς ἂν δύναιτ' ἀγέννητον ποιεῖν. In La. ἀγένητον sine ἂν scriptum.

745. Affert hunc versum Suidas in v. ἄζηλον.

ΥΛΛΟΣ.

αὐτὸς βαρεῖαν ξυμφορὰν ἐν ὄμμασιν
πατρὸς δεδορκώς, κοὐ κατὰ γλῶσσαν κλύων.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

ποῦ δ' ἐμπελάζεις τἀνδρὶ καὶ παρίστασαι;

ΥΛΛΟΣ.

εἰ χρὴ μαθεῖν σε, πάντα δὴ φωνεῖν χρεών.
ὅθ' εἷρπε κλεινὴν Εὐρύτου πέρσας πόλιν,
νίκης ἄγων τρόπαια κἀκροθίνια,
ἀκτή τις ἀμφίκλυστος Εὐβοίας ἄκρον
Κήναιον ἐστίν, ἔνθα πατρῴῳ Διῒ
βωμοὺς ὁρίζει τεμενίαν τε φυλλάδα·
οὗ νιν τὰ πρῶτ' ἐςεῖδον ἄσμενος πόθῳ.
μέλλοντι δ' αὐτῷ πολυθύτους τεύχειν σφαγὰς
κῆρυξ ἀπ' οἴκων ἵκετ' οἰκεῖος Λίχας,
τὸ σὸν φέρων δώρημα, θανάσιμον πέπλον·
ὃν κεῖνος ἐνδύς, ὡς σὺ προὐξεφίεσο,
ταυροκτονεῖ μέν, δώδεκ' ἐντελεῖς ἔχων,

---

747. Brunckius ex B. κοὐ restituit pro καί. Confirmant Lb. et margo La.

750. Scholiastes: καινοπρεπὴς ἡ φράσις· ἦλθεν εἰς τὴν Εὔβοιαν, ἧς ἀκρωτήριόν ἐστι τὸ Κήναιον. Recte hic ὅθ' pro ὅτε, non pro ὅθι, accepit: quum profectus est expugnata Oechalia, Cenaeum est, ubi sacra fecit: pro his: quum profectus est, sacra fecit in Cenaeo. Ceterum vide ad v. 238.

754. Verba τεμενίαν τε φυλλάδα affert Eustathius p. 149, 10. (112, 46.)

756. Brunckii membranae et cod. Harl. πολυθέτους.

758. Vide ad v. 602.

λείας ἀπαρχὴν, βοῦς· ἀτὰρ τὰ πάνθ' ὁμοῦ
ἑκατὸν προςῆγε συμμιγῆ βοσκήματα.
καὶ πρῶτα μὲν δείλαιος, ἵλεῳ φρενί,
κόσμῳ τε χαίρων καὶ στολῇ κατηύχετο·
ὅπως δὲ σεμνῶν ὀργίων ἐδαίετο
φλὸξ αἱματηρὰ κἀπὸ πιείρας δρυός,
ἱδρὼς ἀνῄει χρωτί, καὶ προςπτύσσεται
πλευραῖσιν ἀρτίκολλος, ὥςτε τέκτονος,
χιτὼν ἅπαν κατ' ἄρθρον· ἦλθε δ' ὀστέων
ἀδαγμὸς ἀντίσπαστος, εἶτα φοινίας

---

761. Verba *τὰ πάνθ' ὁμοῦ ἑκατὸν συμμιγῆ βοσκήματα* affert Eustathius p. 49, 9. (37, 4.)

766. Scholiastes: *ἀπὸ λιπαροῦ ξύλου. δρῦν γὰρ λέγει πᾶν δένδρον.* Nam proprie *πεύκη* intelligenda.

767. Vulgo *ἀνίει.* Brunckius ex membr. a prima manu, et cod. Harl. T. ex correctione, Scholiastes et Iunt. sec. *ἀνῄει*, La. *ἀνήει.* Wakefieldius, commate post *δρυὸς* sublato, *ἀνῄει* ex *ὅπως* pendere vult; item Musgravius, *καὶ* tum interpretatus. Recte Scholiastes: *ὅτι δὲ ἀπὸ τῶν θυμάτων καὶ τῶν ξύλων ἡ φλὸξ ἀνεκαίετο, τότε ἱδρὼς ἀνῄει περὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ.* Deinde libri *προςπτύσσετο.* Emendarunt Musgravius, Porsonus ad Med. 1138. Erfurdtius.

768. Male interpretes cum Scholiasta *τέκτονος* pro *ὑπὸ τέκτονος* accipiunt. Is ita: *ὡς ὑπὸ τέκτονος καλῶς συγκεκολλημένος. τὸ δ' ἑξῆς, καὶ προςκολλητὸς ὁ χιτὼν κατὰ πᾶν μέρος, ὡς ξύλῳ νεαρὰ κόλλη ὑπὸ τέκτονος προςχρισθεῖσα.* Non agglutinant simulacris vestes statuarii, sed in ipso lapide aut ligno velata vestibus membra scalpunt, recteque in libris post *ἀρτίκολλος* distinguitur.

770. *Ἀδαγμὸς* Piersonus ad Moeridem p. 41. Photii auctoritate, qui hanc vocem ab Sophocle usurpatam scribit, restituendum censuit: quem secuti sunt Brunckius et Erfurdtius. Confirmat grammati-

ἐχθρᾶς ἐχίδνης ἰὸς ὣς ἐδαίνυτο.
ἐνταῦθα δὴ 'βόησε τὸν δυςδαίμονα
Λίχαν, τὸν οὐδὲν αἴτιον τοῦ σοῦ κακοῦ,
ποίαις ἐνέγκοι τόνδε μηχαναῖς πέπλον·
ὃ δ' οὐδὲν εἰδὼς δύςμορος, τὸ σὸν μόνης
δώρημ' ἔλεξεν ὥςπερ ἦν ἐσταλμένον.
κἀκεῖνος, ὡς ἤκουσε, καὶ διώδυνος

---

cus in Bekkeri Anecd. p. 342, 22. Libri ὀδαγμός. Iidem editores etiam φοίνιος ex Piersoni coniectura pro φοινίας receperunt. Sic saepe videas criticos, quae Latinae poesis regulae sunt, male ad Graecos transferre. Ceterum libri, plena interpunctione post ἀντίσπαστος posita, habent, εἶτα φοινίας ἐχθρᾶς ἐχίδνης ἰὸς ὡς ἐδαίνυτο, ἐνταῦθα δὴ 'βόησε. Scholiastes: ὡς κατήσθιεν αὐτὸν ὁ ἰός. Errorem solus animadvertit Wakefieldius, qui recte vidit, Hyllum nescire, hydrae Lernaeae veneno tinctam fuisse vestem, ipso poeta teste v. 932. Recte vero post ἐδαίνυτο plene interpunxit, etsi eum commata, quae ante φοινίας et ἐδαίνυτο posuit, locum non recte intellexisse arguunt. Nam sive ἀδαγμός, sive, ut ille videtur voluisse, χιτὼν dicatur δαίνυσθαι, neutrum satis apte dictum, et comparatio illa cum veneno echidnae parum scite adiecta erit. Immo, ut saepe fit in Graecorum tragoediis, per coniecturam inscius verum dicit Hyllus: deinde eum velut echidnae quoddam virus exedebat. Qui se in Emendd. p. 84. planum fecisse ait hanc rationem ferri non posse, fingere coactus fuit, quod aperte refutant v. 932 seqq. Non putaram exstiturum esse, qui, quod vertendo clare expresseram, non videret subiectum enuntiationis esse ἰός, idque esse ἰὸς, ὡς ἰὸς ἐχίδνης, tinctamque fuisse vestem aliquo veneno Hyllum ex effectu intellexisse.

774. Membr. Ald. et Iunt. pr. ἐνέγκαι. In Eurip. Hippol. 393. legitur ἐνέγκαιμι. Cod. B. ἐνέγκαις. Harl.

σπαραγμὸς αὐτοῦ πνευμόνων ἀνθήψατο,
μάρψας ποδός νιν, ἄρθρον ᾗ λυγίζεται,
ῥίπτει πρὸς ἀμφίκλυστον ἐκ πόντου πέτραν·
κόμης δὲ λευκὸν μυελὸν ἐκραίνει μέσου

ἐνέγκας, nisi typographi error est. Ven. ἐνέγκοις. Iunt. secunda La. Lb. et Tricliniani libri ἐνέγκοι.

778. Membr. Harl. Lb. Ald. Iuntinae πλευμόνων. Ven. cum ceteris πνευμόνων. Vide ad v. 567. Videtur hunc locum respicere Aristophanes Ran. 473. Ἐχιδνά θ' ἑκατογκέφαλος, ἣ τὰ σπλάγχνα σοῦ διασπαράξει, πλευμόνων τ' ἀνθάψεται Ταρτησσία μύραινα. Vidit Coraes ad Xenocr. p. 185.

779. Cod. Ven. ποδῶν.

780. Libri omnes ῥιπτεῖ. Scripsi ῥίπτει. Vide ad Aiacem v. 239. Vulgatam videri potest Athenaeus habuisse, cuius epitome lib. II. p. 65. F seq. ita: Ἀπολλόδωρος δ' ὁ Ἀθηναῖος οὐδ' ὀνομάζειν τινά τῶν παλαιῶν φησὶν ἐγκέφαλον· καὶ Σοφοκλέα γοῦν, ἐν Τραχινίαις ποιήσαντα τὸν Ἡρακλέα ῥιπτοῦντα τὸν Λίχαν ἐς θάλασσαν, οὐκ ὀνομάσαι ἐγκέφαλον, ἀλλὰ λευκὸν μυελόν, ἐκκλίνοντα τὸ μὴ ὀνομαζόμενον· κόμης δὲ λευκὸν μυελὸν ἐκραίνει, μέσου κρατὸς διασπαρέντος αἵματός θ' ὁμοῦ. καίτοι τἄλλα διαῤῥήδην ὀνομάσαντα. Quibus usus Eustathius p. 757, 44. (660, 6.) verba λευκὸν μυελὸν apposuit. Apollodori errorem docte refutavit Casaubonus p. 136 seq. non insolenter locutum esse Sophoclem demonstrans, quum ἐγκέφαλος proprie sit adiectivum, ad quod intelligendum est μυελός. Quin Coraes adnotavit, hodie quoque a Graecis cerebrum dici μύαλον, et ἀμύαλον hominem fatuum.

781. Libri habent, quam modo ex Athenaeo lectionem posui, nisi quod in Cod. Ven. μέσον scriptum. Praetereo Heathii coniecturam in ed. Etonensi a. 1786. receptam et Brunckii. Eustathius p. 976, 8. (964, 1.) affert, μέσου κρατὸς διασπαρέντος, et p.

κρατὸς διασπαρέντος, αἵματός θ' ὁμοῦ.
ἅπας δ' ἀνευφήμησεν οἰμωγῇ λεώς,

1193, 10. (1263, 26.) κρατὸς διασπαρέντος. Scholiastes: διὰ δὲ τῆς κόμης τὸν ἐγκέφαλον ἐκραίνει, κατὰ τὸ μέσον (cod. et ed. Rom. κατὰ μέρος) τῆς κεφαλῆς, διασχισθείσης. ὅ ἐστι διαιρεθείσης τῆς κεφαλῆς, διὰ τῆς κόμης ἀνεπέμπετο ὁ ἐγκέφαλος σὺν τῷ αἵματι. Euripidis in Theseo fragmentum apud Scholiastam ad Aristoph. Ran. 476. tentatum a Casaubono ad Athen. p. 136. ita fortasse scribendum: κάρα τε γάρ σου συγχέων κόμαις ὁμοῦ, ῥάνας τε πέδοσ' ἐγκέφαλον· ὀμμάτων δ' ἄπο αἱμοσταγεῖς πρηστῆρες ὕσονται κάτω. Etiam Bentleius ὕσονται. Aptissimum exemplum ex Eurip. Troad. 1173. Sophocleo adiunxit Athenaeus. Ibi de Astyanacte est: δύστηνε κρατός, ὥς σ' ἔκειρεν ἀθλίως τείχη πατρῷα, Λοξίου πυργώματα, ὃν πόλλ' ἐκήπευσ' ἡ τεκοῦσα βόστρυχον, φιλήμασίν τ' ἔδωκεν, ἔνθεν ἐκγελᾷ ὀστέων ῥαγέντων φόνος, ἵν' αἰσχρὰ μὴ λέγω. Et his κόμης quidem, pro quo Bothius non inepte κόρσης coniecit, satis defendi videtur. Maior dubitatio de his est, αἵματός θ' ὁμοῦ. Nam non modo caput et sanguis non recte copulantur, quia non sunt partes unius rei commune quid habentes, sed aliena etiam videri debet haec quidem sanguinis commemoratio, quum caput quidem disiectum caussa sit elisi cerebri, sed non sanguis dispersus. Dicere volebat, elisum esse cerebrum ex vertice crinito, rupto disiectoque medio capite, qua capitis disiectione etiam sanguinem dispersum esse. Haec in pauca contrahens, sanguinem ut rem secundariam non per καί, sed per τε, propriam in hoc genere particulam, additoque ὁμοῦ, adnexuit: ex vertice comato elisit cerebrum, medio capite disiecto, simulque sanguine.

783. Libri ἀνευφώνησεν. Brunckius restituit veram lectionem ex Hesychio, apud quem ita scriptum est: ἀνευφημήσει, ἀνοιμώξει, κατὰ ἀντίφρασιν.

τοῦ μὲν νοσοῦντος, τοῦ δὲ διαπεπραγμένου·
κοὐδεὶς ἐτόλμα τἀνδρὸς ἀντίον μολεῖν.
ἐσπᾶτο γὰρ πέδονδε καὶ μετάρσιος,
βοῶν, ἰύζων· ἀμφὶ δ' ἐκτύπουν πέτραι,
Λοκρῶν ὄρειοι πρῶνες Εὐβοίας τ' ἄκραι.
ἐπεὶ δ' ἀπεῖπε, πολλὰ μὲν τάλας χθονὶ

Σοφοκλῆς Τραχινίαις. Legit hoc etiam vetus Scholiastes, apud quem ita est: *ἀνευφώνησεν. κατὰ τὸ ἐναντίον, ἀντὶ τοῦ ἐστέναξε.* Vide Heindorf. ad Plat. Phaedon. p. 15. Nulla vero in verbo *ἀνευφημεῖν* antiphrasis. Significat enim exclamare *εὐφήμει*, i. e. clamare, absint male ominata verba.

787. Libri, *βοῶν, ἰύζων· ἀμφὶ δ' ἐκτύπουν πέτραι.* In Diar. class. XXXIX. p. 199. relata coniectura C. Burneii hoc modo: „*Βοῇ Δάκνων, ἰύζων.*" Apertum est, falsa relata esse. Scilicet Diogenes Laertius X, 137. scribit: *αὐτοπαθῶς οὖν φεύγομεν τὴν ἀλγηδόνα: ἵνα καὶ ὁ Ἡρακλῆς, καταβιβρωσκόμενος ὑπὸ τοῦ χιτῶνος, βοῇ δάκνων, ἰύζων· ἀμφὶ δ' ἔστενον πέτραι, Λοκρῶν τ' ὄρειοι πρῶνες Εὐβοίας τ' ἄκρα.* Dobraeus in Aristophanicis p. 99. „tres ultimas voces", inquit, has dicens, *βοῇ δάκνων, ἰύζων*, „non habet ed. princeps, sed supplevit Stephanus et Aldobrandinus e MSS. procul dubio, et agnoscit versio Latina, in edit. certe Sambuci. Feliciter sane Wakefieldius *καταβιβρωσκόμενος βοᾷ, λακών*, i. modo leviter corrigas *λάσκων*. Quod et in Laertio et in Sophocle repositurum fuisse auguror Porsonum, si suam notam Adverss. p. 175. retractasset. *Λοκρῶν τ'* Laertii edd. et *ἄκρα*, sed *ἄκραι* Sambucus. *ἰύξων* Aldob." Wakefieldii *λακὼν* vel propterea, quia hic praesens requiritur, ferri non potest. Diogenis, praesertim aperte memoriter citantis, nulla auctoritas est.

788. Apud Diogenem *Λοκρῶν τ'*. Omittunt *τ'* libri Sophoclis.

ῥίπτων ἑαυτόν, πολλὰ δ' οἰμωγῇ βοῶν,
τὸ δυςπάρευνον λέκτρον ἐνδατούμενος
σοῦ τῆς ταλαίνης, καὶ τὸν Οἰνέως γάμον
οἷον κατακτήσαιτο λυμαντὴν βίου,
τότ' ἐκ προςέδρου λιγνύος διάστροφον
ὀφθαλμὸν ἄρας, εἶδέ μ' ἐν πολλῷ στρατῷ
δακρυῤῥοοῦντα, καί με προςβλέψας, καλεῖ·
ὦ παῖ, πρόςελθε, μὴ φύγῃς τοὐμὸν κακόν,
μηδ' εἴ σε χρὴ θανόντι συνθανεῖν ἐμοί.
ἀλλ' ἆρον ἔξω, καὶ μάλιστα μὲν μέθες
ἐνταῦθ', ὅπου με μή τις ὄψεται βροτῶν·
εἰ δ' οἶκτον ἴσχεις, ἀλλά μ' ἔκ γε τῆςδε γῆς

---

790. Nolui mutare librorum scripturam ῥίπτων. Hic tamen aptius foret ῥιπτῶν. Vide ad v. 780.

791. Cod. Ven. λέχος. Affert hunc versum Suidas in v. ἐνδατούμενος. Scholiastes quosdam legere ait ἐμματούμενος, ἀντὶ τοῦ μασώμενος.

794. Scholiastes: ὅτε ἀπέκαμε κυλιόμενος, τότε ἀνατείνας τὸν ὀφθαλμὸν διὰ τῆς κεχυμένης (scr. καταχεχυμένης) τοῦ σώματος λιγνύος, εἶδέν με δακρυῤῥοοῦντα. λιγνύος δὲ, τῆς παρακειμένης καὶ περικεχυμένης αὐτὸν φλογώδους νόσου. Veriora haec, quam quod alius Scholiastes scribit: λιγνὺν δὲ τὴν περικεχυμένην τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἀχλὺν λέγει ἀπὸ τῆς νόσου. Apte Erfurdtius attulit Schol. Nicandri Alex. 52. λιγνὺς δέ ἐστι κυρίως τὸ καπνῶδες τοῦ πυρός· νῦν δὲ, αὐτὴ ἡ φλόξ· et Hesychium, λιγνύς, φλόξ.

795. Apud Suidam, qui in v. πρόςεδρος hunc et praecedentem versum affert, libri εἶδεν ἐν πολλῷ στρατῷ.

796. Ante Stephanum legebatur κάλει.

799. Fortasse με θὲς scripsisse Sophoclem, adnotavit Wakefieldius. Nihil mutandum. Μέθες est depone.

πόρθμευσον ὡς τάχιστα, μηδ᾽ αὐτοῦ θάνω.
τοσαῦτ᾽ ἐπισκήψαντος, ἐν μέσῳ σκάφει
θέντες σφε, πρὸς γῆν τήνδ᾽ ἐκέλσαμεν μόλις
βρυχώμενον σπασμοῖσι. καί νιν αὐτίκα
ἢ ζῶντ᾽ ἐσόψεσθ᾽, ἢ τεθνηκότ᾽ ἀρτίως.
τοιαῦτα, μῆτερ, πατρὶ βουλεύσασ᾽ ἐμῷ
καὶ δρῶσ᾽ ἐλήφθης, ὧν σε ποίνιμος Δίκη
τίσαιτ᾽ Ἐρινύς τ᾽. εἰ θέμις δ᾽, ἐπεύχομαι·
θέμις δ᾽, ἐπεί μοι τὴν θέμιν σὺ προὔβαλες,
πάντων ἄριστον ἄνδρα τῶν ἐπὶ χθονὶ
κτείνασ᾽, ὁποῖον ἄλλον οὐκ ὄψει ποτέ.

ΧΟΡΟΣ.

τί σῖγ᾽ ἀφέρπεις; οὐ κάτοισθ᾽ ὁθούνεκα
ξυνηγορεῖς σιγῶσα τῷ κατηγόρῳ;

---

809. Cod. Ven. omittit *δ'*. Heathio et Wakefieldio placebat, *εἰ θέμις δή, 'πεύχομαι*. Brunckius peius etiam scripsit *εἰ θέμις γ'*, quasi perinde esset, utrum *γὲ* an *μὲν* ponatur.

810. La. Turn. *προὔλαβες*. Scholiastes: *θέμις δέ ἐστιν ἡμᾶς καταρᾶσθαί σοι, ἐπεὶ σὺ προτέρα τὴν θέμιν ἀπέῤῥιψας καὶ παρεῖδες· ἐὰν δὲ προὔλαβες, ἀντὶ τοῦ φθάσασα τὴν θέμιν οὐκ ἐξεδέξω ἕως τι κατὰ τὸ δίκαιον πράξειας*. Neutra interpretatio vera. Hoc dicit: quod si fas est, imprecor tibi ista: est autem fas, quoniam tu mihi hoc fas obtulisti, Herculem necans: h. e. dedisti, ut hoc fas esset. Sophocles apud Stobaeum LXIII, 6. de Venere *εἴ μοι θέμις, θέμις δὲ τἀληθῆ λέγειν, Διὸς τυραννεῖ πνευμόνων*. Eadem dicendi forma Euripides Herc. fur. 141. *εἰ χρή μ', ἐρωτῶ· χρὴ δ', ἐπεί γε δεσπότης ὑμῶν καθέστηκ', ἱστορεῖν ἃ βούλομαι.*

813. Harl. *ἐφέρπεις* et 815. *ἐφέρπειν*.

ΥΛΛΟΣ.

ἐᾶτ᾽ ἀφέρπειν. οὖρος ὀφθαλμῶν ἐμῶν
αὐτῇ γένοιτ᾽ ἄπωθεν ἑρπούσῃ καλῶς·
ὄγκον γὰρ ἄλλως ὀνόματος τί δεῖ τρέφειν
μητρῷον, ἥτις μηδὲν ὡς τεκοῦσα δρᾷ;
ἀλλ᾽ ἑρπέτω χαίρουσα· τὴν δὲ τέρψιν, ἣν
τῷ ᾽μῷ δίδωσι πατρί, τὴν δ᾽ αὐτὴ λάβοι.

ΧΟΡΟΣ.

στροφὴ ά.

Ἴδ᾽ οἷον, ὦ παῖδες, προςέμιξεν ἄφαρ
τοὔπος τὸ θεοτρόπον ἡμῖν
τᾶς παλαιφάτου προνοίας,

---

816. Edd. veteres καλῶς. E Turnebi editione manavit καλός, sumptum fortasse ex scholio: εἴθε οὖρος καλὸς ἐπιπνεύσαι αὐτῇ ἐπιούσῃ, ἵνα μηκέτι αὐτὴν ἴδοιμι. τροπικῶς δὲ τὸ οὖρος, ὡς ἐπὶ νεώς, ἀντὶ τοῦ οὐριοδρομείτω. Ex MSS. nihil, neque a Brunckio, unde καλὸς dederit, adnotatum. Scholiastae verbis, si quis sobrie iudicat, non effici videbit eum καλὸς scriptum invenisse. Itaque plane nescimus an ullo id in libro inveniatur. Quumque οὖρος iam per se secundum ventum notet, fortius videtur: pulcre illa secundo vento a conspectu meo abeat.

817. Hunc versum cum initio sequentis affert Suidas in v. ὄγκος.

820. Vulgo τήνδ᾽. Cod. Harl. ταύτην δ᾽. Vide Buttmannum ad Philoct. 87.

821. Cod. Flor. ad ἴδ᾽ habet ἴθ᾽ suprascriptum. Ad h. v. apte attulit Wakefieldius Hesychii, προςμίξας, προςελθών, et Eurip. Or. 1291. Apte idem comparat Homerum Od. IX, 507. ὢ πόποι, ἦ μάλα δή με παλαίφατα θέςφαθ᾽ ἱκάνει.

823. Scholiastes: γράφεται παλαιφοίβου, ἵν᾽ ᾖ, τῆς πάλαι μαντευσαμένης. φοιβᾶσθαι γὰρ τὸ μαν-

ἅτ' ἔλακεν, ὁπότε τελεόμηνος ἐκφέροι
δωδέκατος ἄροτος, ἀναδοχὰν τελεῖν πόνων

τεύεσθαι. Facilius credas, qui ita scripserunt, voluisse τᾶς πάλαι Φοίβου προνοίας.

824. Libri ὅτ' ἔλακεν. Quod in antistrophico poeta ὃν τέκετο posuit, quum posset ὃν ἔτεκε, indicio est primam syllabam, ut in sequente versu debere longam esse. Id sentiens Triclinius scripsit ὅ, τι'. Oportebat quod posui ἅτ', i. e. ἥτε, referendum ad προνοίας. Ἐκφέροι, παρέλθῃ. Scholiastes. Recte Musgravius comparat Oed. Col. 1424. ὁρᾷς τὰ τοῦδ' οὖν ὡς ἐς ὀρθὸν ἐκφέρει μαντεύματα.

825. Tricliniani δωδέκατός τ'. Veteres libri omittunt τ'. Erfurdtius, δωδεκάτους ἀρότους, ad τελεόμηνος intelligi volens σελήνη, quod durum est. Moverat eum versus antistrophicus et adnotatio Hesychii, ἀρότους, ἐνιαυτούς. Σοφοκλῆς Τραχινίαις. Etiam grammaticus in Bekkeri Anecdotis I. p. 446, 6. ἀρότους, τοὺς ἐνιαυτούς. οὕτω Σοφοκλῆς. Sed videntur hi negligentius locuti, fortasse quod bis in hac fabula ἄροτος, sed utroque loco numero singulari, annum significat, hic et v. 69. Eustathius p. 811, 26. (733, 23.) ἐκ τοῦ ἀρότου, ὅς οὐ μόνον τὸ ἀροτριᾶν ἔργον δηλοῖ, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐνιαυτὸν παρὰ Σοφοκλεῖ. Omnino sincera est librorum scriptura. Sensum vero, in quo haeserunt interpretes, cogitantes de praedictione, cuius v. 163 ss. et alibi mentio fit, recte explicuit Groddeckius, illud monens oraculum intelligendum esse, de quo Apollodorus II, 4, 12. παραγενόμενος δὲ εἰς Δελφούς, πυνθάνεται τοῦ θεοῦ, ποῦ κατοικήσει. ἡ δὲ Πυθία τότε πρῶτον Ἡρακλέα αὐτὸν προσηγόρευσε· τὸ δὲ πρῶτον Ἀλκείδης προσηγορεύετο· κατοικεῖν δὲ αὐτὸν εἶπεν ἐν Τίρυνθι, Εὐρυσθεῖ λατρεύοντα ἔτη δώδεκα, καὶ τοὺς ἐπιτασσομένους ἄθλους δώδεκα ἐπιτελεῖν· καὶ οὕτω, ἔφη, τῶν ἄθλων συντελεσθέντων, ἀθάνατον αὐτὸν ἔσεσθαι. Nihil tamen impedit, quin, quae Apollodorus Delphico oraculo tribuit, ea So-

τῷ Διὸς αὐτόπαιδι. καὶ τάδ' ὀρθῶς
ἔμπεδα κατουρίζει.
πῶς γὰρ ἂν ὁ μὴ λεύσσων
ἔτι πότ' ἔτ' ἐπίπονόν γ' ἔχοι
θανὼν λατρείαν;
ἀντιστροφὴ ά.
εἰ γάρ σφε Κενταύρου φονίᾳ νεφέλᾳ

---

phoclem v. 171. ad Dodonaeum oraculum rettulisse statuamus. Diversum est enim oraculum a praedictione Herculis. Oraculum exacto duodecimi anni labore liberationem ab aerumnis vaticinatum erat: Hercules, quum Trachinem relinqueret, annum et tres menses, usque dum spatium illud XII annorum impleretur, relicuum esse sciens, hunc Deianirae laborum suorum terminum fore praedixerat. Vocabulum ἀναδοχὰν male Scholiastes ἀνάπαυσιν, ἀνακωχήν, ἄνεσιν interpretatur. Recte viderunt alii, susceptionem intelligendam esse, i. e. finem impositum iri necessitati labores suscipiendi.

826. Grammaticus in Bekkeri Anecd. I. p. 467, 15. αὐτόπαιδα. αὐτὸν τρόπῳ τινὶ παῖδα ὄντα. οὕτω Σοφοκλῆς. Sic etiam Hesychius, sed citatione Sophoclis omissa. Credas haec ad alium locum spectare. Recte Scholiastes, γνησίῳ παιδί. Interpp. ad Hesych. et Arnaldum in Var. Coni. p. 417. citavit Schaeferus. Pro καὶ τάδ' codd. Flor. Harl. κατὰ δ'.

827. Τὸ κατουρίζειν ῥῆμα τραγικῶς commemorat Eustath. p. 1452, 46. (Od. 105, 48.)

829. In edd. vett. et codd. Flor. Harl. plene scriptum ποτέ. Brunckius post ἐπίπονον addidit γ', quod adnotatum video etiam ex cod. Ven. sed is quum sit cum ed. Brunckiana collatus, abesse potius a codice illo γ' adnotare voluisse videtur Bekkerus. Erfurdtius ordine verborum parum apte mutato θανὼν ἔχοι.

831. Vulgo φονία νεφέλα, sed vett. edd. et codd. Flor. Harl. φοινία. Cod. Par. κενταύρῳ φοινίαν νε-

χρίει δολοποιὸς ἀνάγκα
πλευρὰ προςτακέντος ἰοῦ,
ὃν τέκετο θάνατος, ἔτρεφε δ' αἰόλος δράκων,
ἀέλιον ἕτερον ὅδε γε πῶς ἴδοι πότ' ἄν,

φέλαν. Dativum reposuit Brunckius. Et Scholiastes: χρίει δὲ τὸ ἱμάτιον τῷ αἵματι ἡ ἀνάγκη τῆς Δηϊανείρας, ἡ μετὰ δόλου τεχνησαμένη. ἠνάγκασται γὰρ ὑπὸ ζήλου τεχνάσασθαι. Mira commenti sunt etiam recentiores interpretes. Φονίᾳ νεφέλᾳ, quod Wakefieldius rete, Huschkius in Analectis crit. p. 139. vestem textilem nimis artificiose interpretabantur, Erfurdtius recte de morte intelligit: sumptum id ex Homerico Il. XVI, 350. Od. IV, 180. θανάτου μέλαν νέφος ἀμφεκάλυψεν. Pindarus Nem. IX, 89. φόνου νεφέλαν dixit. Verba sic construenda, εἰ γὰρ δολοποιὸς ἀνάγκα χρίει σφε πλευρὰ Κενταύρου φονίᾳ νεφέλᾳ, προςτακέντος ἰοῦ. Nam si eius latera tingit mortifera Centauri nube dolosa inevitabilis machinatio. Ἀνάγκη vim omnem notat, quae evitari non potest. Atqui fatale erat, ut periret, qui veneno illo imbueretur. Est autem δολοποιὸς ἀνάγκα non de artificio Deianirae, sed de dolo Centauri intelligendum, qui falsa dixerat Deianirae. Χρίειν non adducor ut proprie pungere, radere, significare putem, quae Ruhnkenii sententia est ad Tim. p. 104. Est proprie stringere, nobis streichen.

833. Vulgo πλευρᾷ. Emendavit Erfurdtius. Male Brunckius commate ante hanc vocem distinxit.

834. Libri ἔτικε δ'. Ἔτρεφε δ' emendatio est Lobeckii ad Ai. 706.

835. Edd. πῶς ὅδ' ἂν ἀέλιον ἕτερον ἢ τανῦν ἴδοι. La. ἂν ἄλιον. B. ἀνάλιον. Harl. omittit ἕτερον. Induxit hic versus Seidlerum, ut ἀέλιον aliquando correpta α dictum suspicaretur, de vers. dochm. p. 103. Assensi sunt Elmsleius ad Med. 1251. aliique. De Pindaro respondit Seidlero Boeckhius ad Ol. I. init.

δεινοτάτῳ μὲν ἄρθρα προςτετακὼς
ῥάσματι; μελαγχαίτα τ'

Quae perpauca pro ista opinione ex tragicis prolata sunt exempla, aperte corrupta sunt, possuntque facile emendari. Quare in hoc solo versu admissam esse correptionem non credibilius est, quam ἀὴρ prima brevi dictum esse in Electrae v. 87. praesertim quum nihil impediret quin poeta scriberet, πῶς ὅδ' ἔτι φάος ἂν ἕτερον ἢ τανῦν ἴδοι. Accedunt alia. Tanta fuit poetarum in elaborandis numeris diligentia, ut non modo syllabarum mensuras, sed etiam formas vocabulorum in antistrophicis repeterent. Ita si hic in praecedente versu vocem monosyllabam duo verba trium brevium syllabarum sequuntur, quis non veri simillimum existimabit, eo loco quo in stropha est δωδέκατος ἄροτος, hic posita fuisse ἀέλιον ἕτερον? Deinde autem valde displicet ἢ τανῦν, ubi exspectabatur ἢ τὸν νῦν, si quidem huic inutili additamento locus concederetur. Ac profecto vix videtur dubitari posse, quin quum adscriptum ab interprete ἢ τὸν νῦν in textum venisset, metricus aliquis versum pro suo iudicio refinxerit. Qui versus quum non uno modo scriptus esse potuerit, eum praetuli qui minimum a libris recederet. Nam poterat etiam sic, quoniam pronomine non opus est, ἀέλιον ἕτερον ἔτι τίν' ἂν ποτ' εἰςίδοι, aut sine interrogatione, ἀέλιον ἕτερον ἔτι πότ' οὐκ ἂν εἰςίδοι.

836. Recte quidem in libris haec verba, δεινοτάτῳ μὲν ὕδρας προςτετακώς, uno versu coniuncta sunt, quem tamen quum strophicus logaoedicum esse ostendat, apparet ὕδρας ex interpretatione illatum esse, expulsa alia voce, quam vix dubitari potest ἄρθρα fuisse. Quare hoc restitui.

837. Libri φάσματι, nimis audaci metaphora. Scholiastae verba sic corrigenda: προςκεκολλημένος τῷ ἰῷ τῆς ὕδρας. τοῦτο δὲ καθ' ἑαυτό· αἰτιατικὴν γὰρ ἐπιφέρει. Ἄλλως. προςκεκολλημένος τῷ ἰῷ, ἢ τῷ ὀλέ-

ἄμμιγά νιν αἰκίζει
ὑπόφονα δολιόμυθα κέντρ'
ἐπιζέσαντα.

θρῳ, παρὰ τὸ πεφάσθαι, τὸ πεφονεῦσθαι. Τῷ ὑφάσματι, (ita legisse eum vidit Schneiderus in Lexico v. φάσμα) τουτέστι τῷ ἱματίῳ τῷ κεχρισμένῳ τῷ φαρμάκῳ τῆς ὕδρας, τουτέστι τῇ χολῇ. Mirabili via ex Hesychii immeritam laudem ferentis glossa νῆμα, ὕδωρ, ὕφασμα, quae ad Theocriti Adoniazusas v. 27. pertinet, derivatum νάματι non debebat Wolffius p.. 57. probare. Levissima mutatione scripsi ῥάσματι. Duris apud Athenaeum XII. p. 452. C. ῥάσματά τε μύρων ἔπιπτεν ἐπὶ τὴν γῆν. Dein recte vulgo μελαγχαίτα τ', nec debebat Brunckius δ' inferre. B. μελαγχαίτας τ'. V. Ven. μελαγχαίτας θ'.

839. Libri veteres, αἰκίζει Νέσσου θ' ὕπο, φοίνια δολόμυθα. Cod. Ven. Νέσσου θ' ὑποφοίνια δουλόμυθα. Tricliniani, Νέσσου γ' ὕπο δολόμυθα, omisso φοίνια. Unde Brunckius Νέσσου φόνια, omissis θ' ὕπο. Non obscurum est, ad μελαγχαίτα τ' adscriptum fuisse ab interprete Νέσσου θ' ὕπο φόνια etc. Μελαγχαίτα omisso Nessi nomine dixit Sophocles, quia, quum modo praegressa esset mentio Centauri, non erat ambiguum, quem diceret μελαγχαίτην. Δασύστερνον eum supra vocaverat v. 557. et μελαγχαίτην Μίμαντα apte citavit Wakefieldius ex Hesiodi Scuto v. 186. Scholiastes: τοῦ δασυτρίχου. Deinde: δολόμυθα, ὅτι τοῖς δολίοις τοῦ Νέσσου λόγοις ἀπατηθεῖσα τετόλμηκεν. φοίνια δολόμυθα. τὰ δόλια φάρμακα· καὶ γὰρ ἕτερά τινα ἐκέλευσεν αὐτῇ συμμῖξαι τῷ αἵματι, ὡς ὀπίσω εἶπεν, scilicet v. 580. ex prava eius interpretatione. Apertum est ὑποφόνια analogiae repugnare, δολόμυθα autem si scribitur, deesse versui syllabam. Quare ὑπόφονα δολιόμυθα scripsi. Moriturum dicit Herculem, cuius membris inhaereat dirum virus, quemque subinde pungant

στροφὴ β'.

ὧν ἅδ' ἁ τλάμων ἄοκνον
μεγάλαν προςορῶσα δόμοις βλάβαν
νέων ἀϊσσόντων γάμων,
τὰ μὲν οὔτι προςέβαλε, τὰ δ' ἀπ' ἀλλόθρου
γνώμας μολόντα στυγναῖσι συναλλαγαῖς

---

fervescentes mortiferi aculei venenatae doloso Centauri suasu vestis.

841. Construenda verba sunt hoc modo, *ὧν τὰ μὲν οὔτι προςέβαλε, τὰ δὲ, ἀπ' ἀλλόθρου γνώμας μολόντα ὀλεθρίαις συναλλαγαῖς, ἦ που ὀλοὰ στένει.* Quam dolosam Nessi orationem misera illa, non cunctanter magnam aedibus imminere perniciem videns, novo instante connubio, partim non intellexit, partim aliunde cognitam funesta conciliatione sane, credo, exitiabiliter affligitur, sane, credo, uberes lacrimas effundit. Nesso enim fidem habens, non intellexit dolum eius: ab Hyllo autem quum accepit, quomodo, quod amori Herculis retinendo fore putaverat, in perniciem eius verterit, cruciari eam coniicit chorus et flere, quod perdiderit Herculem, quem se sibi reconciliaturam speraverat. Cetera in medio posita. Quum enim celerem (id est *ἄοκνον*) instare sibi afflictionem ex pellice animadverteret, non habuit tempus ad reputandum, quid ex tam ambiguo Nessi dono periculi immineret. *Δόμοισι* Triclinii recensio. Codd. Ven. Flor. Harl. et edd. vett. *δόμοις*. Deinde *νέον* cod. Ven. et schol. Rom. in quibus scriptum, *νέον ἀϊσσόντων. νεωστὶ προςβαλλόντων.*

844. *Οὔτι προςέβαλεν. οὐ συνῆκεν.* Scholiastes, recte. vide Dorvill. ad Charit. p. 195. (318. ed. Lips.) Libri *προςέβαλε*, etiam in antistrophico cum Scholiasta *ν* omittentes. *Ἀλλοθρόου*, quod in libris est, in *ἀλλόθρου* mutandum vidit Erfurdtius.

845. Libri veteres *ὀλεθρίαις ξυναλλαγαῖς*. Tricli-

ἦ που ἄρ' ἀλασταίνει,
ἦ που ἀδινῶν χλωρὰν
τέγγει δακρύων ἄχναν.
ἁ δ' ἐρχομένα μοῖρα προφαίνει δολίαν
καὶ μεγάλαν τίν' ἄταν.

---

niani ὀλεθρίαισι ξυναλλαγαῖς. Cod. Ven. ξὺν ἀλλαγαῖς. Explicationem esse ὀλεθρίαισι metrum ostendit. Posui στυγναῖσι.

846. Libri veteres hic et v. seq. ἤπου. Brunckius cum schol. ἦπου. Deinde legebatur ὀλοὰ στένει. C. Fr. G. Arndtius in Quaest. crit. de quibusdam locis Sophoclis p. 5. editis Brandenburgi novi a. 1844. ὀλό' ἀσταίνει. Hesychius: ἀσταινεῖ, δυςπαθεῖ, ἁμαρτάνει, μοχθεῖ. Etym. M. p. 159, 36. ἀσθαίνω, (sic) δυςπαθῶ, ἀδυνατῶ, κακοπαθῶ, μοχθῶ, χαλεπαίνω, ταλαιπωρῶ. Correxi: v. Gaisfordium ad Etym. M. l. c. et Lobeck. Ῥηματ. p. 237.

847. Cod. Ven. hic quoque ὀλοὰ pro ἀδινῶν. Cod. Harl. ἀδινῶς. Eustathius p. 217, 1. (164, 21.) ἰστέον δὲ ὅτι ἐπεὶ τὰ κυρίως θάλλοντα, καὶ ἁπαλά εἰσι, διὰ τοῦτο καὶ τερὲν δάκρυόν που λέγεται τὸ ἁπαλόν. ἐπεὶ δὲ καὶ χλωρά εἰσι τὰ θάλλοντα καὶ ὑγρότητα ἔχει πλείω, διὰ τοῦτο καὶ ὑγρὸν δάκρυον καὶ χλωρὸν ὁ Εὐριπίδης φησί. Σοφοκλῆς δὲ ἐν Τραχινίαις, χλωρὰν ἄχνην δακρύων ἔφη.

849. Scholiastes: ἡ προςδοκωμένη κακομοιρία τοῦ Ἡρακλέους ἐμφαίνει μεγάλην ἑτέραν ἄτην. προςδοκῶσι δὲ ὅτι ἀπολλυμένου Ἡρακλέους αὐτόχειρ ἑαυτῆς γενήσεται. Et ad δολίαν sic: δόλῳ γὰρ αὐτὴν καὶ λάθρα ἀναιρήσει. Longe alienus ab hac sententia fuit poeta. Hoc dicit: sed veniens fatum patefecit dolosam magnamque noxam: i. e. sed evenit, quod in fatis erat, patefactaque est fraus perniciosa Nessi.

851. Addidi τινά, quod non est in libris, motus non solum codicis Veneti scriptura versus antistrophici, usitatam catalexin praebente, sed etiam quod

ἀντιστροφὴ β΄.
ἔῤῥωγεν παγὰ δακρύων·
κέχυται νόσος, ὦ πόποι, οἷον οὐδ᾽
ἀναρσίων Ἡρακλέους
ἀγάκλαυτον ἐπέμολε πάθος οἰκτίσαι.
ἰὼ κελαινὰ λόγχα προμάχου δορός,

---

quum omnino exspectari haec vocula hic videbatur, tum Scholiastam non nudum *μεγάλαν* legisse credibile est, qui scribat, *ἡ προσδοκωμένη κακομοιρία τοῦ Ἡρακλέους ἐκφαίνει μεγάλην ἑτέραν ἄτην. προσδοκῶσι δὲ ὅτι ἀπολλυμένου Ἡρακλέους αὐτόχειρ ἑαυτῆς γενήσεται.*

852. Recte haec Scholiastes de chori lacrimis accipit. Vide ad v. 854.

854. Vulgo *οἷον ἀναρσίων οὔπω ἀγακλειτὸν Ἡρακλέους ἀπέμολε.* B. *Ἡρακλέα.* In Harl. est *ἀγκαλυτὸν.* Edd. Turn. Steph. *Ἡρακλέ᾽ ἐπέμολε πάθος οἰκτίσαι.* Ita etiam Canterus, nisi quod hic *ὥςτ᾽* ante *οἰκτίσαι* inseruit, quem deinde alii secuti sunt. Mira sunt, quae in scholiis leguntur: *ἔῤῥωγε παγὰ δακρύων. ἀντὶ τοῦ, πάρεστιν ἡμῖν δακρύειν, ὡς ἀπὸ πηγῆς κρουνηδόν. ἐκτέταται γὰρ τὸ κακόν, καὶ πανταχοῦ διαβήσεται ἡ κατὰ τὸν Ἡρακλέα συμφορά. ἀπέμολε πάθος. ἀντὶ τοῦ ἀπομόλοι. οἷον οὐδέποτε ἀπὸ τῶν πολεμίων γένοιτο. φεῦ φεῦ, κακὸν φησὶ, γέγονε τῷ Ἡρακλεῖ, οἷον οὐδὲ παρὰ τοῖς πολεμίοις ἀνοίκτιστον σιωπηθήσεται. τὸ γὰρ οὔπω, ἀντὶ τοῦ οὐχί. ἢ οὕτως· οἷον, κακὸν, φημὶ, οὐδέποτε ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν συνέβη τῷ Ἡρακλεῖ, τοῦτο ἀπὸ τῶν ἰδίων αὐτῷ γεγένηται.* Apertum est, hoc dicere chorum: diffusus est morbus, eheu, quale ne ab hostibus quidem flebile Herculis malum gemendum venit. Patet Sophoclem *ἀγάκλαυτον* scripsisse. Eustathius p. 806, 54. (727, 8.) *καὶ τὸ οἰκτίζειν δὲ, κείμενον παρὰ Σοφοκλεῖ, παθητικῶς ἡ Ἀτθὶς φράζει.*

856. Triclinii recensio, *τοῦ προμάχου δορός.*

ἃ τότε θοὰν νύμφαν
ἄγαγες ἀπ' αἰπεινᾶς
τάνδ' Οἰχαλίας αἰχμᾷ·
ἁ δ' ἀμφίπολος Κύπρις ἄναυδος φανερὰ
τῶνδε φανεῖσα πράκτωρ.

ΧΟΡΟΥ ἡ ά.

Πότερον ἐγὼ μάταιος, ἢ κλύω τινὸς
οἴκτου δι' οἴκων ἀρτίως ὁρμωμένου;

ΧΟΡΟΥ ἡ β'.

τί φημί; ά.

Ignorant articulum libri veteres. Κελαινὴν vocat λόγχην propter funestum belli istius eventum. Προμάχου non est προβεβλημένου, ut uni e Scholiastis visum, sed notat hastam, quam primores gestant. Id fortasse volebat alius, qui sic scripsit: τὸ προμάχου ἐπὶ τοῦ Ἡρακλέους ληπτέον, οἷον τοῦ πρὸ πάντων μαχομένου. Verte: o atra cuspis primoris hastae.

861. Ἀμφίπολος recte interpretatur Scholiastes, ἡ ὑπηρετησαμένη τῷ Ἡρακλεῖ πρὸς τὸν ἔρωτα: adde not. 21. ad Hesych. p. 306. Ἄναυδος in scholiis explicatur per σιωπωμένη. Quum adiectum sit φανερά, videtur celatum amorem Herculis in mente habuisse: administra Venus clandestino amore manifesta apparuit horum effectrix.

862. Ven. τῶνδε φανεῖσα πράκτωρ. Ceteri libri omnes τῶνδ' ἐφάνη πράκτωρ. Vide ad v. 851.

865. Edd. vett. τί φημι; Qui scripserunt τί φημί, gravi accentu notare τὶ debebant: non enim quid, sed ecquid significat, idemque est quod λέγω τι; in Oed. R. 1475. Sic etiam supra v. 629. τὶ δῆτ' ἂν ἄλλο γ' ἐννέποις; Vulgo v. 863—870. choro tribuuntur. Quae ego inter tres primas chori virgines distribui. Brunckius duobus hemichoriis dederat v. 863—865.

ἠχεῖ τις οὐκ ἄσημον, ἀλλὰ δυςτυχῆ
κωκυτὸν εἴσω· καί τι καινίζει στέγη.

ΧΟΡΟΥ ἡ γ'.

ξύνες δὲ α'.
τήνδ', ὡς ἀήθης καὶ συνωφρυωμένη
χωρεῖ πρὸς ἡμᾶς γραῖα σημανοῦσά τι.

ΤΡΟΦΟΣ.

ὦ παῖδες, ὡς ἄρ' ἡμὶν οὐ σμικρῶν κακῶν
ἦρξεν τὸ δῶρον Ἡρακλεῖ τὸ πόμπιμον.

ΧΟΡΟΥ ἡ δ'.

τί δ', ὦ γεραιά, καινοποιηθὲν λέγεις;

ΤΡΟΦΟΣ.

βέβηκε Δηάνειρα τὴν πανυστάτην
ὁδῶν ἁπασῶν ἐξ ἀκινήτου ποδός.

ΧΟΡΟΥ ἡ ε'.

οὐ δή ποθ' ὡς θανοῦσα; β'.

ΤΡΟΦΟΣ.

πάντ' ἀκήκοας.

---

866. 867. 868—870. Sed facile intelligi potest, totam hanc scenam, quae quadam antistrophica proportione descripta est, ita factam esse; ut singulae deinceps choricae virgines suas partes habeant: quod apprime quadrat in hanc trepidationem, in quam nece Deianirae coniiciuntur. Ac sponte se offerunt quindecim personarum dicta. Ea ergo numeris virginum discernenda putavi. Antistrophica litteris in margine indicavi. Atque observare licet, augescente animi motu perturbari iustas personarum vices. Stetisse autem chorum κατὰ ζυγά, facile animadvertet attentus lector.

869. Cod. Harl. omittit ὡς.

870. Cod. Harl. σημαίνουσά τι.

ΧΟΡΟΥ ἡ ς'.

τέθνηκεν ἡ τάλαινα; β'.

ΤΡΟΦΟΣ.

δεύτερον κλύεις.

ΧΟΡΟΥ ἡ ζ'.

τάλαιν' ὀλεθρία; τίνι τρόπῳ θανεῖν σφε φής;

ΤΡΟΦΟΣ.

σχετλίως τὰ πρός γε πρᾶξιν. γ'.

ΧΟΡΟΥ ἡ η'.

εἰπὲ τῷ μόρῳ,
γύναι, ξυντρέχει.

---

878. Ald. et aliae vett. edd. σφιν. Iunt. sec. et Tricliniani σφε.

879. Scholiastes: σχετλιώτατα. σχετλιώτατα ἦλθε πρὸς τὴν ἀναίρεσιν. τουτέστιν, ὡς ἄν τις ἰδὼν ἢ ἀκούσας σχετλιάσειε τὴν πρᾶξιν. Mirum, unde in istud ἦλθε πρὸς τὴν ἀναίρεσιν inciderit, si habuit quod in libris σχετλιώτατα πρός γε πρᾶξιν, in quo nihil est quod reprehendas, praeter anapaestum in secundo pede. Eum removi σχετλίως τὰ πρός γε πρᾶξιν scribendo. Respondet huic versus 884.

881. Libri veteres sub chori persona: τίς θυμὸς ἢ τίνες νόσοι τάνδ' αἰχμὰν βέλεος κακοῦ ξυνεῖλε; πῶς ἐμήσατο πρὸς θανάτῳ θάνατον ἀνύσασα μόνα; Tricliniani libri, quos Brunckius secutus est, verba τάνδ' αἰχμὰ βέλεος κακοῦ ξυνεῖλε, (sic enim habent) nutrici tribuunt, male, ut vel pronomen ostendit, quod non recte in principio poni potuit. In quo genere valde negligentes videas criticos. Prima lex orationis est, ut regulis grammaticis conveniat; secunda, ut rhetoricis; tertia, in poeta quidem, ut poeticis. Poetica dictio non debet repugnare regulis rhetoricis; rhetorica non grammaticis. Sed plerique, si quid grammaticae non adversatur, rectum putant. At hoc

ΤΡΟΦΟΣ.

αὐτὴν διηΐστωσε.

ΧΟΡΟΥ ἡ θ'.

θυμός, ἢ τίνες
νόσοι, τάνδ' αἰχμᾷ
βέλεος κακοῦ ξυνεῖλε; γ'.

ΧΟΡΟΥ ἡ ι.

πῶς ἐμήσατο
πρὸς θανάτῳ θάνατον
ἀνύσασα μόνα;

ΤΡΟΦΟΣ.

στονόεντος ἐν τομᾷ σιδάρου.

ΧΟΡΟΥ ἡ ιά.

ἐπεῖδες, εἶδες, ὦ μάταιε, τάνδ' ὕβριν;

---

minimum est. Nam ordinem verborum eum, quem rhetoricae leges requirunt, nullo modo potest poeta negligere. Quod si attenderis, hanc esse caussam invenias, cur quae hodie a multis carmina scribuntur, plerumque difficilia sint ad intelligendum. Non sunt enim verba eo ordine, quo debent, collocata. Nutrix si haec diceret, non τάνδε, sed αἰχμὰ vel βέλεος in initio collocare debuisset. Recte haec veteres libri omnia choro tribuunt. Τίς ante θυμὸς delevi, metro pariter ac sensu iubente. Non enim quae ira, sed irane ad necem sibi inferendam impulerit Deianiram interrogare chorus debet, quia praeter ipsam nemo est, cui potuerit irasci. Deinde verbum singulare ξυνεῖλε ostendit, continuari orationem eius, quae de ira interrogaverat. Αἰχμὰν mutavi in αἰχμᾷ. Alio spectet necesse est, quod Eustathius p. 243, 9. (184, 10.) scribit: ὅθεν ἡ τραγῳδία τολμήσασα αἰχμὴν βέλεος εἶπε τὴν ὀξύτητα, δι' οὗ Οἰδίπους τετύφλωτο.

888. Libri ἐπεῖδες ὦ ματαία. Trimetro postu-

ΤΡΟΦΟΣ.

ἐπεῖδον, ὡς δὴ πλησία παραστάτις. δ'.

ΧΟΡΟΥ ἡ ιβ'.

τίς ἦν; πῶς;

ΧΟΡΟΥ ἡ ιγ'.

φέρ' εἰπέ.

ΤΡΟΦΟΣ.

αὐτὴ πρὸς αὐτῆς χειροποιεῖται τάδε. δ'.

ΧΟΡΟΥ ἡ ιδ'.

τί φωνεῖς;

ΤΡΟΦΟΣ.

σαφηνῆ.

ΧΟΡΟΥ ἡ ιε'.

ἔτεκεν, ἔτεκεν μεγάλαν
ἁ νέορτος ἅδε νύμφα
δόμοισι τοῖσδ' Ἐρινύν.

ΤΡΟΦΟΣ.

ἄγαν γε· μᾶλλον δ' εἰ παροῦσα πλησία
ἔλευσσες οἷ' ἔδρασε, κάρτ' ἂν ᾤκτισας.

---

lante inserui εἶδες, scripsique μάταιε, masculina forma, ut v. 863. et alibi.

889. Cod. Harl. τί pro τίς. In fine huius versus cod. Ven. addit, τίνα θυμὸν εἶχεν, quae falsa interpretatio est ad τίς ἦν adscripta, quod est τίς ἦν ἡ ὕβρις.

891. Cod. Flor. πρὸς αὐτῆς. V. ad v. 411.

894. Ald. et Iunt. prima ἀνέορτος, quo pertinet Scholiastae adnotatio, ἀνέορτος δέ, ἀντὶ τοῦ ἡ αἰσχρὰ καὶ ἀπρεπής. Scholiastes, ἡ νεωστὶ ἐνταῦθα ὁρμήσασα Ἰόλη.

897. Libri veteres ἔλευσσες. Tricliniani ἔλευσας. Tum in Iunt. sec. et Cant. scriptum οἷ, quasi adverbium esset.

ΧΟΡΟΣ.
[καὶ ταῦτ' ἔτλη τις χεὶρ γυναικεία κτίσαι;
ΤΡΟΦΟΣ.
δεινῶς γε· πεύσει δ', ὥςτε μαρτυρεῖν ἐμοί.]
ἐπεὶ γὰρ ἦλθε δωμάτων εἴσω μόνη,
καὶ παῖδ' ἐν αὐλαῖς εἶδε κοῖλα δέμνια
στορνύνθ', ὅπως ἄψοῤῥον ἀντῴη πατρί,

---

898. Libri veteres, καὶ ταῦτ' ἔτλη τὶς χεὶρ γυναικεία κτίσαι. In edd. Turn. Steph. et aliis omissum τις. Eo sive addito sive omisso quid sibi vult καὶ ταῦτα? Nam quum nutrix dixisset, multo magis miserta esses, si ipsa vidisses quae fecit, nondum scit chorus, quid illa fecerit, ut quaerere potius, quae illa sint, debeat, quam, quod profecto absurdum est, mirari, quod fecerit, quae qualia sint nescit. Et tamen hoc dicere chorum, non autem quaerere quid illud tam miserabile fecerit Deianira, responsio nutricis docet. Haec qui considerabit, intelliget hos duo versus supplementum esse orationis, quae hiare videbatur, quum v. 900. παρῆλθε scriptum esset.

900. Libri ἐπεὶ παρῆλθε. Recte quidem, etsi caussa non perspecta, Schaeferus ἐπεὶ γὰρ ἦλθε. V. ad v. praec.

901. Scholiastes: γράφεται κοινά, ἢ τὰ τοῦ θανάτου, ἢ τὰ αὐτῆς καὶ τοῦ Ἡρακλέους. Utrumque nemo non videt ineptum esse. Κοῖλα δέμνια lectos esse cavos, culcita funibus laxioribus imposita, quo mollius recubet aegrotus, quam Pollux X, 41. στρωμνὴν βαθεῖαν dicit, eamque sterni ab Hyllo statim redituro ad excipiendum patrem, qua re monita Deianira festinat necem suam, quivis cui recta mens stat intelliget. Inania commenta doctorum, qui ridere volet, serio depugnantia videat in Wunderi Emendd. p. 111 seqq.

902. Libri veteres στόρνυνθ' et ἀντοίη. Turn.

κρύψασ' ἑαυτὴν ἔνθα μή τις εἰςίδοι,
'βρυχᾶτο μὲν βωμοῖσι προςπίπτουσ', ὅτι
γένοιτ' ἐρήμη, 'κλαιε δ' ὀργάνων ὅτου
ψαύσειεν, οἷς ἐχρῆτο δειλαία πάρος·
ἄλλῃ δὲ κἄλλῃ δωμάτων στρωφωμένη,
εἴ του φίλων βλέψειεν οἰκετῶν δέμας,
ἔκλαιεν ἡ δύστηνος εἰςορωμένη,
αὐτὴ τὸν αὐτῆς δαίμον' ἀνακαλουμένη,

στρόννυνθ', errore typographi, ut videtur, pro στρώννυνθ', quod Triclinianorum est. In iisdem recte ἀντώῃ. Cod. Ven. ἀντεύῃ. La. ἀντοίῃ. Ald. ἀντοίῃ.

904. Vulgo βρυχᾶτο sine coronide et mox κλαῖε.

905. Cod. Harl. ὅπου. Absurdum est, quod unus Scholiastarum scripsit, ἢ τῶν ἐργαλείων οἷς τὸν πέπλον ἔχρισεν. Alius, naturae humanae non ignarus: ὅτε ἥπτετό τινος ἐργαλείου ὧν εἴωθεν μεταχειρίζεσθαι συνόντος αὐτῇ Ἡρακλέους, οἷον ἱστοῦ ἤ τινος τοιούτου, ὠδύρετο, ὡς λοιπὸν καταλιμπάνουσα αὐτά. Ut Medea Apollonii Rhodii III, 813. μνήσατο μὲν τερπνῶν, ὅσ' ἐνὶ ζωοῖσι πέλονται. Post hunc versum Wunderus se primum lacunae signa posuisse vaticinatur. Eidem mox οἰκέτας liberos Deianirae esse asseveranti respondebit Alcestis Euripidea v. 190. πάντες δ' ἔκλαιον οἰκέται κατὰ στέγας, δέσποιναν οἰκτείροντες· ἡ δὲ δεξιὰν προὔτειν' ἑκάστῳ, κοὔτις ἦν οὕτω κακός, ὃν οὐ προςεῖπε καὶ προςερρήθη πάλιν.

908. Vulgo εἴ που. Sed La. B. V. Ven. et Iunt. secunda ac Turnebus in Corrigendis εἴ του, quod probavit etiam Porsonus in Adv.

910. Codd. Iunt. secunda et Tricliniani recte αὐτὴ τὸν αὐτῆς. Aldina, et quae hanc sequuntur, αὐτὴ πρὸς αὐτῆς, librario obversantibus his verbis ex v. 891. Deinde δαίμον' ἀνακαλουμένη inde a Turnebo editum. Ald. et quae hanc expresserunt, ac Iunt. sec. δαίμονα καλουμένη. Unde coniicias δαίμον' ἀγκαλουμένη.

καὶ τὰς δίπαιδας ἐς τὸ λοιπὸν οὐσίας.
ἐπεὶ δὲ τῶνδ' ἔληξεν, ἐξαίφνης σφ' ὁρῶ
τὸν Ἡράκλειον θάλαμον εἰσορμωμένην.
κἀγὼ λαθραῖον ὄμμ' ἐπεσκιασμένη
'φρούρουν· ὁρῶ δὲ τὴν γυναῖκα δεμνίοις
τοῖς Ἡρακλείοις στρωτὰ βάλλουσαν φάρη.
ὅπως δ' ἐτέλεσε τοῦτ', ἐπενθοροῦσ' ἄνω
καθέζετ' ἐν μέσοισιν εὐναστηρίοις,
καὶ δακρύων ῥήξασα θερμὰ νάματα,

---

911. Scholiastae: *καὶ τὰς ἄπαιδας. ἐπεὶ μηκέτι ἔμελλε παῖδας τίκτειν, ἤτοι σχήσειν. ὅτι τοῦ λοιποῦ οὐ γενήσονται συνουσίαι πρὸς τὸν Ἡρακλέα εἰς παιδοποιΐαν. Οὐσίας. κοίτας, συνουσίας.* Ut postrema plane repugnant usui, ita omnia illa inepta sunt. De adempta spe liberos ex Hercule procreandi non cogitandum esse, quum tot liberis floreat Deianira, recte monuit Musgravius. Vocabulum *οὐσίαι* aperte de possessoribus cogitari iubet, quumque res ipsa ostendat, metuendum Deianirae ut matri suorum liberorum amanti esse ne illi, alia subole ex Iole nata, partem paternae haereditatis amittant, consequens est scripsisse Sophoclem verbo in novum, ut solet, significatum deflexo, *καὶ τὰς δίπαιδας ἐς τὸ λοιπὸν οὐσίας*, et duplicium liberorum in posterum futuram rem paternam. Atque Iolen, ut v. 536. dixerat, non virginem adductam esse, sed consuevisse iam cum Hercule putabat. Aliter *δίπαις θρῆνος*, duorum liberorum lamenta, dictum ab Aeschylo Choeph. 332. Apud Hesychium quod legitur, *διπάνας, τοὺς διδύμους γεγενημένους*, fuerunt qui *δίπαιδας* corrigendum censerent, recte forsitan.

913. Cod. Ven. *ἐξορμωμένη.*

915. Vulgo *φρούρουν* sine coronide, ut v. 904.

917. Pro *ἄνω* cod. Par. *ἅμα.*

ἔλεξεν· ὦ λέχη τε καὶ νυμφεῖ' ἐμά,
τὸ λοιπὸν ἤδη χαίρεθ', ὡς ἔμ' οὔποτε
δέξεσθ' ἔτ' ἐν κοίταισι ταῖσδ' εὐνήτριαν.
τοσαῦτα φωνήσασα, συντόνῳ χερὶ
λύει τὸν αὑτῆς πέπλον, ᾗ χρυσήλατος
προὔκειτο μαστῶν περονίς· ἐκ δ' ἐλώπισεν
πλευρὰν ἅπασαν ὠλένην τ' εὐώνυμον.
κἀγὼ δρομαία βᾶσ', ὅσονπερ ἔσθενον,
τῷ παιδὶ φράζω τῆς τεχνωμένης τάδε.
κἀν ᾧ τὸ κεῖσε δεῦρό τ' ἐξορμώμεθα,
ὁρῶμεν αὐτὴν ἀμφιπλῆγι φασγάνῳ
πλευρὰν ὑφ' ἧπαρ καὶ φρένας πεπληγμένην.
ἰδὼν δ' ὁ παῖς ᾤμωξεν. ἔγνω γὰρ τάλας
τοὔργον κατ' ὀργὴν ὡς ἐφάψειεν τόδε,

---

920. Rarius *νυμφεῖα* de thalamo dictum, exemplis firmavit Wakefieldius. Hic quidem quum *λέχη* posuerit, nihil impedit quin *λέχη καὶ νυμφεῖα* nihil aliud quam *νυμφικὰ λέχη* esse statuas.

924. Libri *ᾧ*. Wakefieldius *ᾗ*. Schaeferus *οὗ* coniicit.

925. Hesychius: *ἐξελώπισεν· ἐξεσκύλευσεν, ἐξέδυσεν.*

928. Scholiastes: *τῷ Ὕλλῳ, τῷ παιδὶ τῆς τοιαῦτα τολμώσης.* Musgravius, cui assentitur Schaeferus, *τῆς τεχνωμένης* cum *φράζω* construi vult. De sensu facile accedo, modo hunc genitivum cum pronomine *τάδε* potius, quam cum verbo iungi memineris. Nam plena oratio est aut, *φράζω τάδε τῆς αὐτὰ τεχνωμένης*, aut *τῆς τάδε τεχνωμένης φράζω αὐτά.*

933. Mirum in modum fallitur Musgravius, qui *ἐφάψειεν* pro *ἐφάπτοιτο* dictum ratus, vertit r e p r e h e n d e r i t, *τοὔργον τόδε* credo de nece Herculi allata accipiens. Non minus erraret, si quis stili Sophoclei immemor, Hyllum putaret iracundia sua effecisse,

στροφὴ β'.

ὧν ἅδ' ἁ τλάμων ἄοκνον
μεγάλαν προςορῶσα δόμοις βλάβαν
νέων ἀϊσσόντων γάμων,
τὰ μὲν οὔτι προςέβαλε, τὰ δ' ἀπ' ἀλλόθρου
γνώμας μολόντα στυγναῖσι συναλλαγαῖς

---

fervescentes mortiferi aculei venenatae doloso Centauri suasu vestis.

841. Construenda verba sunt hoc modo, ὧν τὰ μὲν οὔτι προςέβαλε, τὰ δὲ, ἀπ' ἀλλόθρου γνώμας μολόντα ὀλεθρίαις συναλλαγαῖς, ᾗ που ὀλοὰ στένει. Quam dolosam Nessi orationem misera illa, non cunctanter magnam aedibus imminere perniciem videns, novo instante connubio, partim non intellexit, partim aliunde cognitam funesta conciliatione sane, credo, exitiabiliter affligitur, sane, credo, uberes lacrimas effundit. Nesso enim fidem habens, non intellexit dolum eius: ab Hyllo autem quum accepit, quomodo, quod amori Herculis retinendo fore putaverat, in perniciem eius verterit, cruciari eam coniicit chorus et flere, quod perdiderit Herculem, quem se sibi reconciliaturam speraverat. Cetera in medio posita. Quum enim celerem (id est ἄοκνον) instare sibi afflictionem ex pellice animadverteret, non habuit tempus ad reputandum, quid ex tam ambiguo Nessi dono periculi immineret. Δόμοισι Triclinii recensio. Codd. Ven. Flor. Harl. et edd. vett. δόμοις. Deinde νέον cod. Ven. et schol. Rom. in quibus scriptum, νέον ἀϊσσόντων. νεωστὶ προςβαλλόντων.

844. Οὔτι προςέβαλεν. οὐ συνῆκεν. Scholiastes, recte. vide Dorvill. ad Charit. p. 195. (318. ed. Lips.) Libri προςέβαλε, etiam in antistrophico cum Scholiasta ν omittentes. Ἀλλοθρόον, quod in libris est, in ἀλλόθρου mutandum vidit Erfurdtius.

845. Libri veteres ὀλεθρίαις ξυναλλαγαῖς. Tricli-

ἦ που ἄρ' ἀλασταίνει,
ἦ που ἀδινῶν χλωρὰν
τέγγει δακρύων ἄχναν.
ἁ δ' ἐρχομένα μοῖρα προφαίνει δολίαν
καὶ μεγάλαν τίν' ἄταν.

---

niani ὀλεθρίαισι ξυναλλαγαῖς. Cod. Ven. ξὺν ἀλλαγαῖς. Explicationem esse ὀλεθρίαισι metrum ostendit. Posui στυγναῖσι.

846. Libri veteres hic et v. seq. ἤπου. Brunckius cum schol. ἦπου. Deinde legebatur ὀλοὰ στένει. C. Fr. G. Arndtius in Quaest. crit. de quibusdam locis Sophoclis p. 5. editis Brandenburgi novi a. 1844. ὀλό' ἀσταίνει. Hesychius: ἀσταινεῖ, δυςπαθεῖ, ἁμαρτάνει, μοχθεῖ. Etym. M. p. 159, 36. ἀσθαίνω, (sic) δυςπαθῶ, ἀδυνατῶ, κακοπαθῶ, μοχθῶ, χαλεπαίνω, ταλαιπωρῶ. Correxi: v. Gaisfordium ad Etym. M. l. c. et Lobeck. Ῥηματ. p. 237.

847. Cod. Ven. hic quoque ὀλοὰ pro ἀδινῶν. Cod. Harl. ἀδινῶς. Eustathius p. 217, 1. (164, 21.) ἰστέον δὲ ὅτι ἐπεὶ τὰ κυρίως θάλλοντα, καὶ ἁπαλά εἰσι, διὰ τοῦτο καὶ τερὲν δάκρυόν που λέγεται τὸ ἁπαλόν. ἐπεὶ δὲ καὶ χλωρά εἰσι τὰ θάλλοντα καὶ ὑγρότητα ἔχει πλείω, διὰ τοῦτο καὶ ὑγρὸν δάκρυον καὶ χλωρὸν ὁ Εὐριπίδης φησί. Σοφοκλῆς δὲ ἐν Τραχινίαις, χλωρὰν ἄχνην δακρύων ἔφη.

849. Scholiastes: ἡ προςδοκωμένη κακομοιρία τοῦ Ἡρακλέους ἐμφαίνει μεγάλην ἑτέραν ἄτην. προςδοκῶσι δὲ ὅτι ἀπολλυμένου Ἡρακλέους αὐτόχειρ ἑαυτῆς γενήσεται. Et ad δολίαν sic: δόλῳ γὰρ αὐτὴν καὶ λάθρα ἀναιρήσει. Longe alienus ab hac sententia fuit poeta. Hoc dicit: sed veniens fatum patefecit dolosam magnamque noxam: i. e. sed evenit, quod in fatis erat, patefactaque est fraus perniciosa Nessi.

851. Addidi τινά, quod non est in libris, motus non solum codicis Veneti scriptura versus antistrophici, usitatam catalexin praebente, sed etiam quod

ἀντιστροφὴ β΄.

ἔῤῥωγεν παγὰ δακρύων·
κέχυται νόσος, ὦ πόποι, οἷον οὐδ᾽
ἀναρσίων Ἡρακλέους
ἀγάκλαυτον ἐπέμολε πάθος οἰκτίσαι.
ἰὼ κελαινὰ λόγχα προμάχου δορός,

---

quum omnino exspectari haec vocula hic videbatur, tum Scholiastam non nudum μεγάλαν legisse credibile est, qui scribat, ἡ προςδοκωμένη κακομοιρία τοῦ Ἡρακλέους ἐκφαίνει μεγάλην ἑτέραν ἄτην. προςδοκῶσι δὲ ὅτι ἀπολλυμένου Ἡρακλέους αὐτόχειρ ἑαυτῆς γενήσεται.

852. Recte haec Scholiastes de chori lacrimis accipit. Vide ad v. 854.

854. Vulgo οἷον ἀναρσίων οὔπω ἀγακλειτὸν Ἡρακλέους ἀπέμολε. B. Ἡρακλέα. In Harl. est ἀγκαλυτὸν. Edd. Turn. Steph. Ἡρακλέ᾽ ἐπέμολε πάθος οἰκτίσαι. Ita etiam Canterus, nisi quod hic ὥςτ᾽ ante οἰκτίσαι inseruit, quem deinde alii secuti sunt. Mira sunt, quae in scholiis leguntur: ἔῤῥωγε παγὰ δακρύων. ἀντὶ τοῦ, πάρεστιν ἡμῖν δακρύειν, ὡς ἀπὸ πηγῆς κρουνηδόν. ἐκτέταται γὰρ τὸ κακόν, καὶ πανταχοῦ διαβήσεται ἡ κατὰ τὸν Ἡρακλέα συμφορά. ἀπέμολε πάθος. ἀντὶ τοῦ ἀπομόλοι. οἷον οὐδέποτε ἀπὸ τῶν πολεμίων γένοιτο. φεῦ φεῦ, κακὸν φησί, γέγονε τῷ Ἡρακλεῖ, οἷον οὐδὲ παρὰ τοῖς πολεμίοις ἀνοίκτιστον σιωπηθήσεται. τὸ γὰρ οὔπω, ἀντὶ τοῦ οὐχί. ἢ οὕτως· οἷον, κακὸν, φημὶ, οὐδέποτε ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν συνέβη τῷ Ἡρακλεῖ, τοῦτο ἀπὸ τῶν ἰδίων αὐτῷ γεγένηται. Apertum est, hoc dicere chorum: diffusus est morbus, eheu, quale ne ab hostibus quidem flebile Herculis malum gemendum venit. Patet Sophoclem ἀγάκλαυτον scripsisse. Eustathius p. 806, 54. (727, 8.) καὶ τὸ οἰκτίζειν δὲ, κείμενον παρὰ Σοφοκλεῖ, παθητικῶς ἡ Ἀτθὶς φράζει.

856. Triclinii recensio, τοῦ προμάχου δορός.

ἃ τότε θοὰν νύμφαν
ἄγαγες ἀπ' αἰπεινᾶς
τάνδ' Οἰχαλίας αἰχμᾷ·
ἁ δ' ἀμφίπολος Κύπρις ἄναυδος φανερὰ
τῶνδε φανεῖσα πράκτωρ.

ΧΟΡΟΥ ἡ ά.

Πότερον ἐγὼ μάταιος, ἢ κλύω τινὸς
οἶκτον δι' οἴκων ἀρτίως ὁρμωμένου;

ΧΟΡΟΥ ἡ β'.

τὶ φημί; ά.

Ignorant articulum libri veteres. *Κελαινὴν* vocat *λόγχην* propter funestum belli istius eventum. *Προμάχου* non est *προβεβλημένου*, ut uni e Scholiastis visum, sed notat hastam, quam primores gestant. Id fortasse volebat alius, qui sic scripsit: *τὸ προμάχου ἐπὶ τοῦ Ἡρακλέους ληπτέον, οἷον τοῦ πρὸ πάντων μαχομένου.* Verte: o atra cuspis primoris hastae.

861. *Ἀμφίπολος* recte interpretatur Scholiastes, *ἡ ὑπηρετησαμένη τῷ Ἡρακλεῖ πρὸς τὸν ἔρωτα:* adde not. 21. ad Hesych. p. 306. *Ἄναυδος* in scholiis explicatur per *σιωπωμένη*. Quum adiectum sit *φανερά*, videtur celatum amorem Herculis in mente habuisse: administra Venus clandestino amore manifesta apparuit horum effectrix.

862. Ven. *τῶνδε φανεῖσα πράκτωρ*. Ceteri libri omnes *τῶνδ' ἐφάνη πράκτωρ*. Vide ad v. 851.

865. Edd. vett. *τί φημι;* Qui scripserunt *τί φημί*, gravi accentu notare *τὶ* debebant: non enim quid, sed ecquid significat, idemque est quod *λέγω τι;* in Oed. R. 1475. Sic etiam supra v. 629. *τὶ δῆτ' ἂν ἄλλο γ' ἐννέποις;* Vulgo v. 863—870. choro tribuuntur. Quae ego inter tres primas chori virgines distribui. Brunckius duobus hemichoriis dederat v. 863—865.

ἠχεῖ τις οὐκ ἄσημον, ἀλλὰ δυςτυχῆ
κωκυτὸν εἴσω· καί τι καινίζει στέγη.

ΧΟΡΟΥ ἡ γ΄.

ξύνες δὲ ά.
τήνδ᾽, ὡς ἀήθης καὶ συνωφρυωμένη
χωρεῖ πρὸς ἡμᾶς γραῖα σημανοῦσά τι.

ΤΡΟΦΟΣ.

ὦ παῖδες, ὡς ἄρ᾽ ἡμὶν οὐ σμικρῶν κακῶν
ἦρξεν τὸ δῶρον Ἡρακλεῖ τὸ πόμπιμον.

ΧΟΡΟΥ ἡ δ΄.

τί δ᾽, ὦ γεραιὰ, καινοποιηθὲν λέγεις;

ΤΡΟΦΟΣ.

βέβηκε Δηάνειρα τὴν πανυστάτην
ὁδῶν ἁπασῶν ἐξ ἀκινήτου ποδός.

ΧΟΡΟΥ ἡ ε.

οὐ δή ποθ᾽ ὡς θανοῦσα; β΄.

ΤΡΟΦΟΣ.

πάντ᾽ ἀκήκοας.

---

866. 867. 868—870. Sed facile intelligi potest, totam hanc scenam, quae quadam antistrophica proportione descripta est, ita factam esse; ut singulae deinceps choricae virgines suas partes habeant: quod apprime quadrat in hanc trepidationem, in quam nece Deianirae coniiciuntur. Ac sponte se offerunt quindecim personarum dicta. Ea ergo numeris virginum discernenda putavi. Antistrophica litteris in margine indicavi. Atque observare licet, augescente animi motu perturbari iustas personarum vices. Stetisse autem chorum κατὰ ζυγά, facile animadvertet attentus lector.

869. Cod. Harl. omittit ὡς.

870. Cod. Harl. σημαίνουσά τι.

ΧΟΡΟΥ ἡ ϛ'.

τέθνηκεν ἡ τάλαινα; β'.

ΤΡΟΦΟΣ.

δεύτερον κλύεις.

ΧΟΡΟΥ ἡ ζ'.

τάλαιν' ὀλεθρία; τίνι τρόπῳ θανεῖν σφε φῄς;

ΤΡΟΦΟΣ.

σχετλίως τὰ πρός γε πρᾶξιν. γ'.

ΧΟΡΟΥ ἡ η'.

εἰπὲ τῷ μόρῳ,
γύναι, ξυντρέχει.

---

878. Ald. et aliae vett. edd. σφιν. Iunt. sec. et Tricliniani σφε.

879. Scholiastes: σχετλιώτατα. σχετλιώτατα ἦλθε πρὸς τὴν ἀναίρεσιν. τουτέστιν, ὡς ἄν τις ἰδὼν ἢ ἀκούσας σχετλιάσειε τὴν πρᾶξιν. Mirum, unde in istud ἦλθε πρὸς τὴν ἀναίρεσιν inciderit, si habuit quod in libris σχετλιώτατα πρός γε πρᾶξιν, in quo nihil est quod reprehendas, praeter anapaestum in secundo pede. Eum removi σχετλίως τὰ πρός γε πρᾶξιν scribendo. Respondet huic versus 884.

881. Libri veteres sub chori persona: τίς θυμὸς ἢ τίνες νόσοι τάνδ' αἰχμὰν βέλεος κακοῦ ξυνεῖλε; πῶς ἐμήσατο πρὸς θανάτῳ θάνατον ἀνύσασα μόνα; Tricliniani libri, quos Brunckius secutus est, verba τάνδ' αἰχμὰ βέλεος κακοῦ ξυνεῖλε, (sic enim habent) nutrici tribuunt, male, ut vel pronomen ostendit, quod non recte in principio poni potuit. In quo genere valde negligentes videas criticos. Prima lex orationis est, ut regulis grammaticis conveniat; secunda, ut rhetoricis; tertia, in poeta quidem, ut poeticis. Poetica dictio non debet repugnare regulis rhetoricis; rhetorica non grammaticis. Sed plerique, si quid grammaticae non adversatur, rectum putant. At hoc

ΠΡΕΣΒΥΣ.

σύστημα ά.

σίγα,
σίγα, τέκνον, μὴ κινήσῃς
ἀγρίαν ὀδύνην πατρὸς ὠμόφρονος.
ζῇ γὰρ προπετής. ἀλλ' ἴσχε δακὼν
στόμα σόν.

ΥΛΛΟΣ.

πῶς φῄς, γέρον; ἦ ζῇ;

ΠΡΕΣΒΥΣ.

σύστημα β'.

οὐ μὴ 'ξεγερεῖς τὸν ὕπνῳ κάτοχον,
κἀκκινήσεις, κἀναστήσεις
φοιτάδα δεινὴν νόσον, ὦ τέκνον.

ΥΛΛΟΣ.

ἀλλ'
ἐπί μοι μελέῳ

---

974. Semel in libris scriptum *σίγα* iteravi metrorum indicio.

975. Recte Scholiastes *ὠμόφρονος* explicat, *ἐκ τῶν ὀδυνῶν ἠγριωμένου.*

976. Scholiastes: *προπετής, εἰς τὸν θάνατον προνενευκώς· ἢ παρειμένος εἰς τὴν γῆν πεσών· ἢ ἐπὶ πρόςωπον κοιμώμενος· ἢ καὶ μόνον κείμενος.* Postremum vero proximum. Vivit enim sopitus. Nam hoc dicit, sopitum illum iacere, sed vivere.

977. Tricliniani *ὦ γέρον.*

978. Vulgata erat, *οὐ μὴ 'ξεγείρῃς τὸν ὕπνῳ κάτοχον, κἀκκινήσῃς, κἀναστήσῃς.* Emendavit Dawesius in Misc. cr. p. 223. (398. ed. Kidd.)

βάρος ἄπλετον ἐμμέμονεν φρήν.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ἀντισύστημα ά.

ὦ Ζεῦ,
ποῖ γᾶς ἥκω; παρὰ τοῖσι βροτῶν
κεῖμαι πεπονημένος ἀλλήκτοις
ὀδύναις; οἴ μοί μοι ἐγὼ τλάμων·
ἢ δ' αὖ μιαρὰ βρύκει. φεῦ.

ΠΡΕΣΒΥΣ.

ἀντισύστημα β'.

ἆρ' ἐξήδης, ὅσον ἦν κέρδος
σιγῇ κεύθειν, καὶ μὴ σκεδάσαι
τῷδ' ἀπὸ κρατὸς βλεφάρων θ' ὕπνον;

ΥΛΛΟΣ.

οὐ
γὰρ ἔχω πῶς ἂν
στέρξαιμι κακὸν τόδε λεύσσων.

---

982. Erfurdtius ἐμμέμονεν pro ἐμμέμονε. Scholiastes: ἀλλ' ἐνθουσιᾷ μοι τῷ μελέῳ ἡ φρὴν διὰ τὸ ἄπλετον βάρος· ἐν ἐπιθυμίᾳ, φησὶν, ἔχω τὸ βάρος καὶ σιωπᾶν οὐ δύναμαι. Passovius ἐπί μοι μελέῳ iungi ut v. 995., et βάρος ἄπλετον nominativum esse volebat. Immo est accusativus: fervet mihi animus in immensum pondus doloris. Recte enim Billerbeckius ἐπὶ βάρος iunxit.

986. Brunckius geminavit μοι, semel in libris scriptum.

987. Libri veteres ἦδ'. Recentiores cum Triclinianis ἡ δ'. Vide ad v. 968. Ceterum recte Scholiastes νόσος intelligit.

988. Tricliniani ἐξῄδεις.

992. Brunckius ex Valckenarii coniectura ad Hipp. 874. dedit στέξαιμι, quod recepit Erfurdtius.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

προῳδός.

ὦ Κηναία κρηπὶς βωμῶν,

Non opus erat mutari librorum scripturam, quam recte explicat Scholiastes, ἀδυνάτως ἔχω καρτερεῖν ἐπὶ τηλικούτῳ κακῷ.

993. Libri ὦ Κηναία κρηπὶς βωμῶν ἱερῶν, οἵαν ἀνθ' οἵων θυμάτων ἐπί μοι μελέῳ χάριν ἠνύσω, nisi quod Tricliniani νῦν post οἵαν inserunt. Brunckius θυμάτων mutavit in θυσιῶν, et pro ἠνύσω scripsit ἤνυσας. Scholiastae: ὦ Κηναία κρηπίς. τὸ ἔδαφος. περιφραστικῶς δέ, ἀντὶ τοῦ ὦ Κήναιον. μέμφεται δὲ τῷ τόπῳ, ὅτι οὐκ ἐπὶ αἰσίοις αὐτῷ γέγονε τὰ ἐκεῖ θύματα. οἵαν οὖν φησὶ χάριν ἀπὸ τῶν θυμάτων διεπράξω. Apparet, Scholiastam ἠνύσω tueri. Heindorfius ad Platon. Phaedon. p. 62. reprehendit Brunckium ut immemorem eorum, quae de verbo ἀνύσασθαι scripsisset ad Eurip. Bacch. 131. conferrique iubet Valcken. ad Adoniaz. 16. At tantum abest, ut istorum ille immemor fuerit, ut potius propter ea ipsa scripserit ἤνυσας. Nam si sensus est, quam mihi pro tantis sacris gratiam rettulisti, debuit ita scribi. Itaque ostendere potius debebat Heindorfius, recte hic ἠνύσω dictum esse. Nemo haesit in verbis βωμῶν ἱερῶν. At ut casu factum sit, tragici ut nusquam, quod meminerim, βωμοὺς dicant ἱερούς, hic etiam positura verborum alia est, quam debebat. Quare ego quidem post βωμῶν interpungendum, ἱερῶν autem cum οἵων coniungendum putavi, deletis ἀνθ' et θυμάτων, quorum ἀντὶ non videtur Scholiastes habuisse, θυμάτων autem interpretatio est vocabuli ἱερῶν, ut apud Scholiasten secundum Aeschyli ad Sept. c. Th. 183. Eadem ratio corrigendi etiam Seidlero in mentem venit. La. ἠνύσω Ζεῦ, ad ω supra scripto ὦ. Inde apparet, neglecto compendio, quo ας ad σ superscriptum fuerat, ἠνύσω illatum esse.

ἱερῶν οἵαν οἵων ἐπί μοι
μελέῳ χάριν ἤνυσας, (ὦ Ζεῦ·
οἵαν μ' ἄρ' ἔθου λώβαν, οἵαν)
ἣν μή ποτ' ἐγὼ προςιδεῖν ὁ τάλας
ὤφελον ὄσσοις, τόδ' ἀκήλητον
μανίας ἄνθος
καταδερχθῆναι * * *
τίς γὰρ ἀοιδός, τίς ὁ χειροτέχνης

---

996. Libri recte ὦ Ζεῦ sequentibus iungunt. Wunderus recte quidem vidit ἣν μή ποτ' ἐγὼ προςιδεῖν ὤφελον ad κρηπὶς referri, sed delendo transponendoque ita ordinem sententiarum perturbavit, ut indicata signis parenthesi res confecta videatur.

1000. Valckenarius in Diatriba de fr. Eur. p. 179. ut solet recondita captare, quum ex satyrica quadam Sophoclis fabula afferatur ἄλυπον ἀνίας ἄνθος de vino dictum, ibi μανίας, hic ἀνίας sibi praeplacere ait. Deinde libri omnes et Scholiastes καταδερχθῆναι. Erfurdtius olim coniectura dedit καταδερχθείς. Καταδερχθῆν vero Sophocles non magis quam Aeschylus χριμφθῆν scripsit. Sive participium sive infinitivus scribitur, bis idem dici apparet. At propterea non eiicienda sunt verba sanissima, sed integranda potius omissis. Scripsisse videtur, τόδ' ἀκήλητον μανίας ἄνθος καταδερχθῆναί τινι θνητῶν.

1001. Male Erfurdtius delevit articulum. Incipit poeta, ut si dicturus sit, τίς ἀοιδὸς κατακηλήσει, tum mutata structura pergit, τίς ὁ χειροτέχνης ἰατορίας, ὃς κατακηλήσει. Χειροτέχνης non puto, ut volunt, proprie de chirurgo dictum, sed oppositum ἀοιδῷ, qui, non ut ille verbis, sed facto medelam afferat. Est is autem minime omnium palpator magneticus, ut Passovio videbatur, sed vere chirurgus, cuius quomodo ille nullum hic usum esse pu-

ἰατορίας, ὃς τήνδ' ἄτην
χωρὶς Ζηνὸς κατακηλήσει,
θαῦμ' ἂν πόῤῥωθεν ἰδοίμην;

στροφὴ γ'.

ἒέ,
ἐᾶτέ μ', ἐᾶτέ με δύςμορον ὕστατον,

---

tet, ego non video. Quidni enim exulceratum veneno corpus illitis medicamentis allevetur, quibus ante omnia vestem, quae membris agglutinata inhaerebat, resolvi opus erat?

1002. *Χωρὶς Ζηνός* non, ut Scholiastes, *εἰ μὴ ὁ Ζεὺς βούλοιτο*, sed sic potius, ut ab solo Iove se sanari posse dicat. Monuit Schaeferus ad Dionys. de comp. verb. p. 293. Wunderum, qui se primum haec duo verba delevisse ait, ne alter sequatur fortasse cautum erit illa parenthesi quam ad v. 996. indicavi.

1003. Libri, signo interrogationis in fine praecedentis versus posito, *θαῦμ' ἂν πόῤῥωθεν ἰδοίμην*. Tricliniani *ἰδοίμαν*. La. *ἰδοίμ' ἂν* (sic), suprascripto *η*. Scholiastes: *ἥδιστα ἂν καὶ εἰ μακρόθεν μεταπέμψαιτό τις τὸν θεραπεύσοντα, μεταπεμψαμένων ὑμῶν*. Triclinius: *ἥδιστα ἂν φησὶ θεασαίμην, εἰ μακρόθεν τὸν θεραπεύσοντα μεταπέμψαιτό τις ὑμῶν*. Tam languidum quid non posuit Sophocles. Coniunxi haec verba cum praegressis, *ἄν*, quod *ἂν* fuerat, in *ἣν* mutato: quam utinam ut miraculum procul adspiciam. Sic in Philoct. 454. *τὸ λοιπὸν ἤδη τηλόθεν τό τ' Ἴλιον καὶ τοὺς Ἀτρείδας εἰςορῶν φυλάξομαι*.

1005. Libri veteres *ἐᾶτέ μ', ἐᾶτέ με δύςμορον εὐνάσαι*. La. et Flor. hic et v. seq. *εὐνᾶσαι*. Ad *δύςμορον* in La. adnotatum *γρ. ὕστατον*. Ad *εὐνάσαι* Scholiastes, *ἢ τὸ καθευδῆσαι ἢ τὸ ἀποθανεῖν*, inepte. *Εὐνᾶσθαι* dixit in Oed. Col. 1571. Ut hos versus scripsi, constituit eos etiam Wunderus. Cod.

ἐᾶθ' ὕστατον εὐνᾶσθαι.

στροφὴ δ'.

πᾶ, πᾶ μου ψαύεις; ποῖ κλίνεις;
ἀπολεῖς μ', ἀπολεῖς.
ἀνατέτροφας ὅ τι καὶ μύσῃ.

στροφὴ ε'.

ἧπται μου, τοτοτοῖ. ἣ δ' αὖθ' ἕρπει. πόθεν
ἔστ', ὦ

Flor. omittit μ'. Tricliniani semel tantum ἐᾶτέ μ'. Primum ἐᾶτε disyllabum est.

1006. Libri ἐᾶτέ με δύστανον εὐνάσαι. Omisit hunc versum Brunckius cum cod. T.

1007, Libri πᾶ μου ψαύεις; ποῖ κλίνεις. Veri simillimam integrandi metri rationem duxi cum Seidlero πᾶ geminare.

1009. Libri ἀντέτροφας. Erfurdtius recte ἀνατέτροφας. Scholiastes: ὅ τι ἂν ἡσυχάσῃ τοῦ κακοῦ τούτου, πάλιν κινήσας ἀνέτρεψας. οἷον ὅ τι ἂν τῶν ὀδυνῶν παύσῃ, τοῦτο διήγειρας.

1010. Edd. vett. et pro varia lectione membranae, ἧπταί μου τοῦτό τοι. ἥδ' αὖθ' ἕρπει. πόθεν ἔστ' ὦ. Pro τοῦτό τοι Harl. et membranae in textu τοτοτοί, quod merito probavit Seidlerus. Tricliniani foede haec interpretamentis interpolata exhibent: ἧπταί μου νόσος. ἡ δ' αὖθ' ἕρπει. ποῦ πόθεν ἔστ' ὦ. Sed ἣ δ' etiam Schaeferus. Vide ad v. 968. Porro Scholiastes: οὐ πρὸς τοὺς φέροντάς φησιν, ἀλλὰ πρὸς πάντας τοὺς εὐεργετηθέντας ὑπ' αὐτοῦ. ποῦ φησὶν ἄρα ἔστε, ὦ πάντων Ἑλλήνων ἀδικώτατοι, τουτέστιν ἀχαριστότατοι, οὓς ἐγὼ πῇ μὲν κατὰ θάλατταν, πῇ δὲ ἐν γῇ ἔσωζον, καὶ πάντα τόπον καθαίρων ὑπὲρ σωτηρίας ἐκείνων ἐγγὺς θανάτου ἐγενόμην. τὴν δὲ ἐκ τόπου σχέσιν εἶπεν ἀντὶ τῆς ἐν τόπῳ, ὡς σχεδόθεν δέ οἱ ἦλθεν Ἀθήνη, ἀντὶ τοῦ σχεδόν. Facilio foret constructio, si οἷς pro οὓς legeretur. Sed ma-

πάντων Ἑλλάνων ἀδικώτατοι ἀνέρες, οὓς δὴ
πολλὰ μὲν ἐν πόντῳ, κατά τε δρία πάντα καθαίρων,
ὠλεκόμαν ὁ τάλας; καὶ νῦν ἐπὶ τῷδε νοσοῦντι
οὐ πῦρ, οὐκ ἔγχος τις ὀνήσιμον οὐκ ἐπιτρέψει;

ἀντιστροφὴ γ΄.

ἐέ,
οὐδ᾽ ἀπαράξαι κρᾶτα βίου θέλει

---

luit insolentius dicere *οὓς καθαίρων*, verbo utens magis ad proxime praecedens *δρία* accommodato, ut infra v. 1061. dicit *γαῖαν καθαίρων*. *Πόθεν* non magis, quam alia similia, pro *ποῦ* dictum, sed semper Graeci, quum permutare talia videntur, aut attractione utuntur (v. Electr. 137. et Seidlerus ad Iphig. in Taur. 113.), aut aliam habent idoneam rationem. Homeri illud, *σχεδόθεν δέ οἱ ἦλθεν Ἀθήνη*, proprie est non longe ab eo constitit Minerva. Hic quum dictum est *πόθεν ἔστε*, sic est intelligendum, unde mihi auxilio adestis? quia nullo ex loco quisquam adest. Quod *Ἑλλάνων*, non *ἀνθρώπων* dixit, haec caussa est, quod minus aegre ferendum erat, si barbari, quam si ingratifici Argivi, inanes Graii, immemores benefici non opitulatum venirent.

1014. Seidlerus dedit *οὐδ᾽ ἔγχος*, non de industria, ut videtur. Deinde edd. et plerique codd. *ἀποτρέψει*. B. *ἀναστρέψει*. T. *ἀνστρέψει*. Scholiastes: *οὐ πῦρ, οὐκ ἔγχος. λείπει, προςαγαγών, ἀπαλλάξει με τοῦ ζῆν.* Brunckius edidit *ἐπιτρέψει*, quod est in Vat., admovebit, recte.

1016. Groddeckius *βίου* pro ipso Hercule dictum putat, citans Casaubonum ad Athen. XV. p. 675. D. qui *βίον* de ipsis viventibus dici ostenderit. Vero de viventibus, quatenus vita, qualis agi solet, intelli-

μολὼν τοῦ στυγεροῦ; φεῦ, φεῦ.

ΠΡΕΣΒΥΣ.

μεσῳδός.

ὦ παῖ, τοῦδ' ἀνδρὸς τοὔργον τόδε μεῖζον ἀνήκει,
ἢ κατ' ἐμὰν ῥώμαν· σὺ δὲ σύλλαβε. σοί τε γὰρ ὄμμα
ἓν πλέον ἢ δι' ἐμοῦ σώζειν.

ΥΛΛΟΣ.

ψαύω μὲν ἔγωγε·

---

gitur. At id ab hoc loco alienissimum est. Nihil aliud dicit poeta, quam caput e vita tollere.

1018. Vulgo iunguntur, *ὦ παῖ τοῦδ' ἀνδρός.* At non apparet, quid hoc ad rem conferat. Quare cum Wakefieldio post *ὦ παῖ* distinxi. Posset quis *τοῦδ' ἀνδρὸς* pro *ἐμοῦ* dictum existimare, quamquam sequatur *ἢ κατ' ἐμὰν ῥώμαν.* Sed praestat de Hercule intelligi.

1019. Pro *ῥώμαν* cod. Harl. *ὤμαν.* Schaeferus: „*σοί τε γάρ.* i. e. *καὶ γὰρ σοί.* V. not. ad Dionys. Halic. de compos. verb. p. 409.“ Nempe ut Latini namque dicunt. *Τε* illud non copulat, sed lenius affirmat quam *τοί*, unde natum est, ut Germanice per ja vel wohl exprimi possit. Non debebat autem Erfurdtius Wakefieldii coniecturam *οἶμα* recipere.

1020. Libri *ἔμπλεον* praeter B. T. in quibus *ἔμπλεων.* Scholiastes: *σὺ γὰρ νέος εἶ καὶ ὀξύτερόν σοι τὸ ὄμμα πρὸς τὸ σώζειν τὸν πατέρα μᾶλλον ἢ δι' ἐμοῦ.* Videtur hic non vocabulum, sed sententiam interpretari. Conieceram olim *ἔμπεδον.* Nunc ausus sum *ἓν πλέον* scribere, etsi non habeo exemplum quo *ἓν* pro *ἔνεστι*, quod in tali positura verborum *ἔνι* dici solet, confirmem.

λαθίπονον δ' ὀδύναν οὔτ' ἔνδοθεν οὔτε θύραθεν
ἔστι μοι ἐξανύσαι δι' ὅτου. τοιαῦτα νέμει Ζεύς.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

στροφὴ ς'.

παῖ, παῖ, ποῦ πότ' εἶ;
τᾷδέ με, τᾷδέ με πρόσλαβε κουφίσας.
ἐέ, ἰὼ δαίμων.

ἀντιστροφὴ δ'.

θρώσκει δ' αὖ, θρώσκει δειλαία

1021. Brunckius ex cod. B. οὔτ' ἔνδοθεν οὔτε θύραθεν ἔστι μοι ἐξανύσαι βιότου. A. cum edd. οὔτε θύραζ' ἔνεστί μοι. Sed ed. Cant. θύραζε ἔστι μοι. Cod. Flor. οὔτ' ἔνδου (sic) οὔτε θύραζ' ἔνεστί μοι. Sic etiam La. sed ad ζ superscripto θ. Scholiastes: λείπει φάρμακον· τὴν ὀδύναν τοῦ βίου αὐτοῦ τὴν λαθίπονον ἐξανύσαι οὐ δύναμαι, οὔτε ἀπ' ἐμαυτοῦ οὔτε ἀπό τινος τῶν ξένων δύναμαι ἐξανύσαι. ἴσθι δέ, φησίν, ὅτι τὴν λαθίπονον ἴασιν τῶν ὀδυνῶν οὔτε δι' ἐμαυτοῦ (legitur διὰ στόματος) οὔτε ἔξωθεν προσάπτειν δύναμαι. οὐκ οἶδα γάρ. τοιαῦτα γὰρ ἀλγήματα δίδωσιν ὁ Ζεύς. Non inspectis scholiis Musgravius ὀδυνᾶν et βίοτον coniecerat, plana quidem, sed parum apta sententia. Non enim de vita doloribus liberanda, sed de statu vacuo doloribus sermo est. Praeterea genitivum βιότου et libri omnes et scholia tuentur. Quare servato ὀδύναν posui δι' ὅτου, quod referatur ad praegressum δι' ἐμοῦ. Dicit hoc: οὔτ' ἔνδοθέν ἐστί μοι οὔτε θύραθεν δι' ὅτου ἐξανύσαι τὴν ὀδύνην λαθίπονον. Eodem modo in Aiace dictum v. 711. Αἴας λαθίπονος πάλιν, h. e. sanatus.

1024. Vulgo ὦ παῖ παῖ. Cod. Flor. ὦ παῖ, ὦ παῖ. Seidlerus ὦ παῖ, deleto altero παῖ. Mihi ὦ potius delendum videbatur.

1026. Vulgo bis ἰώ. Alterum delevi cum Seidlero. Libri δαῖμον.

διολοῦσ' ἡμᾶς
ἀποτίβατος ἀγρία νόσος.

ἀντιστροφὴ ε'.

ὦ Παλλάς, τόδε μ' αὖ λωβᾶται. ἰὼ παῖ, ἰώ, τὸν
φύσαντ' οἰκτείρας, ἀνεπίφθονον εἴρυσον ἔγχος,
παῖσον ἐμᾶς ὑπὸ κλῇδος· ἀκοῦ δ' ἄχος, ᾧ μ' ἐχόλωσεν
σὰ μάτηρ ἄθεος, τὰν ὧδ' ἐπίδοιμι πεσοῦσαν
αὕτως, ὧδ' αὕτως, ὥς μ' ὤλεσεν. ὦ γλυκὺς Ἅιδας,

1029. Vulgo *ἰὼ Παλλὰς* et *ἰὼ παῖ, τὸν φύσαντ'*. Erfurdtius ex mea coniectura *ἰὼ παῖ, ἰώ, τὸν φύσαντ'*. Seidlerus, *ἰὼ παῖ, παῖ, τόν*. Poterit lacuna etiam ita expleri, *ἰώ· σὺ δέ, παῖ, τόν*. Pro *τόδε μ' αὖ* cod. Flor. *τόδ' αὖ*. Qui meliores numeros dare volebat, G. Dindorfius, docere debebat *φύτορα* prima correpta dictum esse. Apud Platonem Phaedr. p. 252. C. ex bonis libris *ἀθάνατοι δὲ πτέρωτα διὰ πτεροφύτορ' ἀνάγκην* posuit Bekkerus.

1031. *Ἔγχος* gladium dicit, ut in Ai. 658. 908. Vide ad priorem locum Brunckium.

1035. Vulgo *ἐχόλωσε*, et sic cod. Flor. *ἐχόλωσεν* Brunckius. Scholiastes: *γρ. ἐχόλησεν. οἷον χολῇ ἔχρισε τὸν χιτῶνα.*

1036. Libri *ἂν*. Correxit Erfurdtius.

1037. Vulgo *αὕτως, ὧδ' αὕτως, ὥς μ' ὤλεσεν. ὦ Διὸς αὐθαίμων, ὦ γλυκὺς Ἀΐδας*. Recte vidit Seidlerus, ultimorum verborum ordinem mutandum esse. Neque id metrum tantum, sed etiam usus et ipsa talium invocationum natura postulat. Nam ubi in utroque membro est *ὦ*, prius est illud membrum, in quo nomen inest eius, qui invocatur; posterius

ἀντιστροφὴ ϛ΄.

ὦ Διὸς αὐθαίμων,
εὔνασον, εὔνασον ὠκυπέτᾳ μόρῳ
τὸν μέλεον φθίσας.

ΧΟΡΟΣ.

κλύουσ᾽ ἔφριξα τάσδε συμφορὰς, φίλαι,
ἄνακτος, οἵαις οἷος ὢν ἐλαύνεται.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ὦ πολλὰ δὴ καὶ θερμὰ κοὐ λόγῳ κακὰ
καὶ χερσὶ καὶ νώτοισι μοχθήσας ἐγώ·
κοὔπω τοιοῦτον οὔτ᾽ ἄκοιτις ἡ Διὸς

---

in quo epitheta. Vide Philoct. 1128. 1213. Oed. R. 1297. Oed. Col. 1700.

1041. Libri veteres, εὔνασόν μ᾽, εὔνασον. Omittunt μ᾽ edd. Triclinianae.

1045. Cod. Harl. et edd. vett. οἵας. Brunckius cum Triclinianis οἵαις.

1046. Haec et quae sequuntur, eleganter vertit Cicero Quaest. Tusc. II, 8. non, ut H. Stephano, Ant. Delrio, I. G. Vossio visum, Attius. Libri καὶ λόγῳ κακά. Cicero quum verterit, o multa dictu gravia, perpessu aspera, Clarkius ad Iliad. I, 395. coniiciebat, ὦ πολλὰ δῆτ᾽ ἔργῳ τε καὶ λόγῳ κακά. Mirum reliquisse criticos Bothio correctionem huius loci, qui recte dedit κοὐ λόγῳ κακά. Id qui probant, stili Sophoclei ignari sunt iudice Wundero, qui λόγων πέρα scripsit.

1046. Cod. Harl. et edd. vett. χειρί. Brunckius cum La. et Triclinianis χερσί. Davisius, quod Cicero vertat, quae corpore exantlata atque animo pertuli, pro νώτοισι coniiciebat νόοισι vel νόεσσι, quod iure improbat Wesselingius ad Herodot. II, 106. p. 151. Wakefieldius non felicius γνώμαισι. Atlantis aliquando onus subiisse dicitur Hercules.

προὔθηκεν οὔθ' ὁ στυγνὸς Εὐρυσθεὺς ἐμοί,
οἷον τόδ' ἡ δολῶπις Οἰνέως κόρη
καθῆψεν ὤμοις τοῖς ἐμοῖς Ἐρινύων
ὑφαντὸν ἀμφίβληστρον, ᾧ διόλλυμαι.
πλευραῖσι γὰρ προσμαχθὲν, ἐκ μὲν ἐσχάτας
βέβρωκε σάρκας, πνεύμονός τ' ἀρτηρίας
ῥοφεῖ ξυνοικοῦν· ἐκ δὲ χλωρὸν αἷμά μου
πέπωκεν ἤδη, καὶ διέφθαρμαι δέμας
τὸ πᾶν, ἀφράστῳ τῇδε χειρωθεὶς πέδῃ.
κοὐ ταῦτα λόγχη πεδιάς, οὔθ' ὁ γηγενὴς

1051. *Ἐρινύων ὑφαντόν*, a Furiis textum. Vide Schaeferi Melet. cr. p. 137.

1053. Huc referri potest Hesychii, *ἔσχατον, ἐσώτατον.*

1054. A. Harl. et edd. vett. *πλεύμονάς τ'*. La. Iunt. sec. *πλεύμονός τ'*, quod Brunckius recepit. Tricliniani, *πνεύμονός τ'*. Non inscite monet Süvernius, *πλευμόνων τ'* potius scribendum videri, quod plurali tantum uti consueverint Attici. *Ἀρτηρίας* intelligit arteriam asperam, quam etiam ab Hippocrate numero plurali aliquando vocatam esse observatum est.

1055. Brunckius *ξυνοικοῦν*, ut cod. Harl. et edd. vett. In Triclinianis est *ξυνοικῶν*. *Χλωρὸν* Scholiastes interpretatur *νέον ἢ νεκρόν*. Cicero decolorem vertit. Male. Vivum sanguinem dicit.

1056. Libri veteres *πέπτωκεν*. Emendate Tricliniani.

1057. *Ἀφράστῳ πέδῃ* est compede, quae cerni non potest, quam Latine caecam compedem dicas. Et ipse ita Sophocles v. 1104. *τυφλὴν ἄτην* vocat.

1058. Scholiastes: *λόγχη πεδιάς, ἡ ἐν τῷ πεδίῳ βαλλομένη. ἢ ἐπεὶ ἐν τῷ Θεσσαλικῷ πεδίῳ ἐμαχέσατο πρὸς Κενταύρους.* Prior interpretatio vera.

στρατὸς Γιγάντων, οὔτε θήρειος βία,
οὔθ' Ἑλλάς, οὔτ' ἄγλωσσος, οὔθ' ὅσην ἐγὼ

Recte enim monet Wakefieldius, campestrem hastam dici pugnam cum militum gregariorum copiis. Hostilem dextram vertit Cicero. Porsonus citavit Plutarchum T. II. p. 813. E. apud quem *οὐ ταῦτα λόγχη πεδιὰς* nunc legitur.

1059. Scholiastes: *θήρειος βία. λέοντος, ὕδρας, Κερβέρου, καὶ τῶν λοιπῶν.* Cicero: non biformato impetu Centaurus. Feras belluas dici opinor, in quibus numerantur Centauri.

1060. *Ἑλλὰς*, scilicet *ἀνήρ*. Grammaticus in Bekkeri Anecd. I. p. 97, 4. *Ἑλλάς, ὁ ἀνήρ. Σοφοκλῆς Αἴαντι Λοκρῷ.* Eurip. Phoen. 1547. Vide Brunck. ad El. 682. Philoct. 223. De sequente vocabulo Pollux I, 109. *ἄγλωσσον Σοφοκλῆς τὸν βάρβαρον εἶπε.* Cicero: non Graia vis, non barbara ulla immanitas. Ad illa, *οὔθ' ὅσην ἐγώ*, intelligendum *τίς*: neque Graecus nec barbarus, neque, quidquid terrarum adii, quisquam. Cicero apertius et plenius: non saeva terris gens relegata ultimis, quas peragrans, undique omnem hic feritatem expuli. Parum apte, si non esset *τὶς* intelligendum, ad ipsam terram haec verba referrentur, eiusque loca aditu periculosa, ut ignivomos montes, rapida flumina, et quae sunt alia huius generis. Haec quum ante hos XXVI annos scribebam, non putabam miraturum quemquam esse quod non vidissem id, quod quia videram scribebam illa iis, qui forte quaesituri essent gentem, quae neque Graeca nec barbara, sed istiusmodi esset, ut praeter Graecos et barbaros ab Hercule aditae nulla omnino fama ad Graecos pervenisset. Scite Triclinius ad Aeschyli Sept. ad Theb. 203. *ἀνήρ γυνή τε χὤτι τῶν μεταίχμιον: τοῦτο δέ φησιν οὐχ ὅτι ἐστί τι γένος ἀνδρῶν μεταξὺ καὶ γυναικῶν, ἀλλ' ἵνα δείξῃ τὸ τῆς προσταγῆς ἀκρι-*

γαῖαν καθαίρων ἱκόμην, ἔδρασέ πω·
γυνὴ δὲ θῆλυς κοὐκ ἔχουσ' ἀνδρὸς φύσιν
μόνη με δὴ καθεῖλε φασγάνου δίχα.
ὦ παῖ, γενοῦ μοι παῖς ἐτήτυμος γεγώς,
καὶ μὴ τὸ μητρὸς ὄνομα πρεσβεύσῃς πλέον.
δός μοι χεροῖν σαῖν αὐτὸς ἐξ οἴκου λαβὼν
εἰς χεῖρα τὴν τεκοῦσαν, ὡς εἰδῶ σάφα,
εἰ τοὐμὸν ἀλγεῖς μᾶλλον ἢ κείνης ὁρῶν
λωβητὸν εἶδος ἐν δίκῃ κακούμενον.
ἴθ', ὦ τέκνον, τόλμησον, οἴκτειρόν τέ με,

βές. De istis οὔτε, οὔτε, quae quod οὐ praecessit, ex Elmsleji sententia οὐδὲ scribi deberent, vide quae ad Eurip. Med. 4. in Censura edit. Elmsleianae disputavi in Opusc. T. III. p. 154.

1062. Libri, γυνὴ δὲ, θῆλυς οὖσα, κοὐκ ἀνδρὸς φύσιν. Scholiastes: λείπει ἔχουσα. Reiskius, θῆλυν σχοῦσα κοὐκ ἀνδρὸς φύσιν. In ed. Etonensi a. 1786. ex eleganti coniectura Mudgii apud Heathium, γυνὴ δὲ θῆλυς κοὐκ ἔχουσ' ἀνδρὸς φύσιν. Id recepi. Tortum est enim κοὐκ ἀνδρὸς φύσις, quod tacens posuit Valckenarius ad Herodot. VIII, 38. p. 637. Wyttenbachius ad Plat. Phaed. p. 233. multa exempla attulit, in quibus φύσις alicuius rei pro re ipsa dicitur: sed illa alius generis sunt. In Aiace v. 760. dixit ὅστις ἀνθρώπου φύσιν βλαστών, ubi pro βλαστὼν Eustathius p. 415, 15. (314, 30.) γεγὼς habet.

1064. Hunc et sequentem versum affert Suidas in v. πρεσβεύεσθε.

1066. Cicero hos quattuor versus in duos contraxit: Huc arripe ad me manibus abstractam piis. Iam cernam, mene an illam potiorem putes.

1069. Verba ἐν δίκῃ κακούμενον apertum est de sola Deianira intelligenda esse.

πολλοῖσιν οἰκτρόν, ὅςτις ὥςτε παρθένος
βέβρυχα κλαίων. καὶ τόδ᾽ οὐδ᾽ ἂν εἷς ποτὲ
τόνδ᾽ ἄνδρα φαίη πρόσθ᾽ ἰδεῖν δεδρακότα·
ἀλλ᾽ ἀστένακτος αἰὲν εἱπόμην κακοῖς.
νῦν δ᾽ ἐκ τοιούτου θῆλυς εὕρημαι τάλας.
καί νυν προςελθὼν στῆθι πλησίον πατρός,
σκέψαι δ᾽ ὁποίας ταῦτα συμφορᾶς ὕπο
πέπονθα. δείξω γὰρ τάδ᾽ ἐκ καλυμμάτων.
ἰδού, θεᾶσθε πάντες ἄθλιον δέμας,
ὁρᾶτε τὸν δύστηνον, ὡς οἰκτρῶς ἔχω.
αἰαῖ, ὦ τάλας,
ἒ ἔ
ἔθαλψέ μ᾽ ἄτης σπασμὸς ἀρτίως· ὃ δ᾽ αὖ
διῇξε πλευρῶν· οὐδ᾽ ἀγύμναστόν μ᾽ ἐᾶν
ἔοικεν ἡ τάλαινα διαβόρος νόσος.

1071. Fortius haec expressit Cicero. gentes nostras flebunt miserias.

1074. Libri *ἑσπόμην*. Elmsleius ad Heracl. 634. ex Schol. ad Ai. 318. *εἱπόμην*. Negant enim grammatici umquam *ἀεὶ* cum aoristo consociari: unde Eustathius Iliad. XXI, 263. *κιχήσατο* pro *ἐκίχανε* dictum ait.

1076. Legebatur *καὶ νῦν*. Mutavi accentum.

1081. Vocula *ἐέ* vulgo cum praecedente versu, qui dochmiacus est, coniungebatur. Cicero versus 1081—1086. omisit.

1082. Legebatur *ἔθαλψεν ἄτης σπασμὸς ἀρτίως· ὅδ᾽ αὖ διῇξε πλευρῶν*. Brunckius *ὁ δ᾽ αὖ* cum Triclinianis. Scholiastes: *πάλιν ἐζωπύρησέν με ὁ τῆς νόσου σπασμός*.

1084. Legebatur *διάβορος*. Correxit accentum G. Dindorfius.

ὦ ῎ναξ Ἅιδη, δέξαι μ᾽·
ὦ Διὸς ἀκτὶς, παῖσον μ᾽,
ἔνσεισον, ὦ ῎ναξ, ἐγκατάσκηψον βέλος,
πάτερ, κεραυνοῦ. δαίνυται γὰρ αὖ πάλιν,
ἤνθηκεν, ἐξώρμηκεν. ὦ χέρες, χέρες,
ὦ νῶτα καὶ στέρν᾽, ὦ φίλοι βραχίονες,
ὑμεῖς ἐκεῖνοι δὴ καθέσταθ᾽, οἵ ποτε
Νεμέας ἔνοικον, βουκόλων ἀλάστορα,
λέοντ᾽, ἄπλατον θρέμμα κἀπροσήγορον,
βίᾳ κατειργάσασθε, Λερναίαν θ᾽ ὕδραν,
διφυῆ τ᾽ ἄμικτον ἱπποβάμονα στρατὸν
θηρῶν, ὑβριστήν, ἄνομον, ὑπέροχον βίαν,
Ἐρυμάνθιόν τε θῆρα, τόν θ᾽ ὑπὸ χθονὸς
Ἅιδου τρίκρανον σκύλακ᾽, ἀπρόσμαχον τέρας,
δεινῆς Ἐχίδνης θρέμμα, τόν τε χρυσέων
δράκοντα μήλων φύλακ᾽ ἐπ᾽ ἐσχάτοις τόποις;

1085. Hi versus neque dactylici sunt, ut Brunckius opinabatur, neque in unum dactylicum coniungendi, quod Tricliniani fecerunt, neque in anapaesticos monometrum et dimetrum dividendi, ut ego ad Hecubam p. 77. putabam, sed sunt iambici ischiorrhogici. Valckenarius ludendi quodam pruritu ad Hippol. 1378. trimetrum iambicum finxit, ὦναξ, ἄϊδι δέξαι με, Διὸς ἀκτὶς, πέσον, malum metro, peiorem sensu. Ad παῖσον addidi pronomen.

1091. La. Iunt. sec. ὑμεῖς δὲ κεῖνοι δή.

1093. Cod. Ven. ἄπλειστον.

1094. Cod. Ven. omittit θ᾽.

1096. Libri ὑπείροχον. Emendarunt ante Brunckium Bentleius, et Clarkius ad Iliad. II, 426. Cod. Ven. ὑπείροχον βία. Ac βίᾳ etiam B. T.

1097. Libri veteres et Turn. τόνδ᾽ vel τὸν δ᾽. Primus H. Stephanus τόν θ᾽.

ἄλλων τε μόχθων μυρίων ἐγευσάμην,
κοὐδεὶς τρόπαι᾽ ἔστησε τῶν ἐμῶν χερῶν.
νῦν δ᾽ ὧδ᾽ ἄναρθρος καὶ κατεῤῥακωμένος,
τυφλῆς ὑπ᾽ ἄτης ἐκπεπόρθημαι τάλας,
ὁ τῆς ἀρίστης μητρὸς ὠνομασμένος,
ὁ τοῦ κατ᾽ ἄστρα Ζηνὸς αὐδηθεὶς γόνος.
ἀλλ᾽ εὖ γέ τοι τόδ᾽ ἴστε, κἂν τὸ μηδὲν ὦ,
κἂν μηδὲν ἕρπω, τήν γε δράσασαν τάδε
χειρώσομαι κἀκ τῶνδε. προςμόλοι μόνον,
ἵν᾽ ἐκδιδαχθῇ πᾶσιν ἀγγέλλειν, ὅτι
καὶ ζῶν κακούς γε καὶ θανὼν ἐτισάμην.

ΧΟΡΟΣ.

ὦ τλῆμον Ἑλλάς, πένθος οἷον εἰςορῶ
ἕξουσαν, ἀνδρὸς τοῦδέ γ᾽ εἰ σφαλήσεται.

ΥΛΛΟΣ.

ἐπεὶ παρέσχες ἀντιφωνῆσαι, πάτερ,
σιγὴν παρασχὼν κλῦθί μου, νοσῶν ὅμως.
αἰτήσομαι γάρ σ᾽, ὧν δίκαια τυγχάνειν.
δός μοι σεαυτόν, μὴ τοσοῦτον ὡς δάκνει

1102. Cod. Harl. ἀνέστησε.

1107. Margo Turnebi ἕρπων. Scholia: κἂν τὸ μηδὲν ὦ, κἂν μηδὲν ἕρπων. ἀντὶ τοῦ, καὶ οὕτως ἔχων, καὶ οὕτω διακείμενος. Ald. ᾧ et ἕρπῳ.

1109. Brunckius ex T. et Cant. post τῶνδε distinxit. Antea interpungebatur post χειρώσομαι. Tum libri veteres μόνων. V. et Tricliniani μόνον.

1114. Ἐπεὶ παρέσχες ἀντιφωνῆσαι: quoniam copiam fecisti respondendi tacendo.

1116. Αἰτήσομαι spectat ad ea, quae statim versu sequente dicit.

1117. Hunc versum omittunt membranae et cod. Harl. Brunckius ex Mudgii coniectura τοιοῦτον. Iungenda μὴ τοσοῦτον δύςοργος.

θυμῷ δύςοργος. οὐ γὰρ ἂν γνοίης ἐν οἷς
χαίρειν προθυμεῖ κἀν ὅτοις ἀλγεῖς μάτην.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

εἰπὼν ὃ χρῄζεις λῆξον· ὡς ἐγὼ νοσῶν
οὐδὲν ξυνίημ' ὧν σὺ ποικίλλεις πάλαι.

ΥΛΛΟΣ.

τῆς μητρὸς ἥκω τῆς ἐμῆς φράσων ἐν οἷς
νῦν ἐστίν, οἷς θ' ἥμαρτεν οὐχ ἑκουσία.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ὦ παγκάκιστε, καὶ παρεμνήσω· γὰρ αὖ
τῆς πατροφόντου μητρός, ὡς κλύειν ἐμέ;

ΥΛΛΟΣ.

ἔχει γὰρ οὕτως ὥςτε μὴ σιγᾶν πρέπειν.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

οὐ δῆτα, τοῖς γε πρόσθεν ἡμαρτημένοις.

ΥΛΛΟΣ.

ἀλλ' οὐδὲ μὲν δὴ τοῖς γ' ἐφ' ἡμέραν ἐρεῖς.

1120. Erfurdtius λέξον, quod recepit Groddeckius. Recte libri λῆξον. Est enim haec cruciatibus vexati oratio, qui quam celerrime finiri quae narranda sint, cupit.

1123. Cod. Harl. ἐν οἷς pro priore οἷς.

1125. Verba τῆς πατροφόντου μητρὸς ut Euripidis affert Eustathius p. 1428, 21. (71, 8.) sive memoriae lapsu, sive πατροφόνου μητρὸς in Oreste 190. ed. Pors. cum Sophoclis verbis confundens. Vide Schaeferi adnotationem. Attigit etiam Lobeckius in Paralip. ling. Gr. p. 263.

1127. Sensus est: immo maxime tacendum de ea, propter illa, quae ante in me peccavit.

ΗΡΑΚΛΗΣ.
λέγ᾽· εὐλαβοῦ δὲ μὴ φανῇς κακὸς γεγώς.
ΥΛΛΟΣ.
λέγω. τέθνηκεν ἀρτίως νεοσφαγής.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
πρὸς τοῦ; τέρας τοι διὰ κακῶν ἐθέσπισας.
ΥΛΛΟΣ.
αὐτὴ πρὸς αὑτῆς, οὐδενὸς πρὸς ἐκτόπου.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
οἴ μοι· πρὶν ὡς χρῆν σφ᾽ ἐξ ἐμῆς θανεῖν χερός;
ΥΛΛΟΣ.
κἂν σοῦ στραφείη θυμός, εἰ τὸ πᾶν μάθοις.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
δεινοῦ λόγου κατῆρξας· εἰπὲ δ᾽ ᾗ νοεῖς.
ΥΛΛΟΣ.
ἅπαν τὸ χρῆμ᾽, ἥμαρτε, χρηστὰ μωμένη.

1131. Erfurdtius comparat Eurip. Hel. 316. πόλλ᾽ ἂν γένοιτο καὶ διὰ ψευδῶν ἔπη. Unde Groddeckius cum τέρας coniunxit, quasi sit τέρας κακόν. At pertinent haec ad verbum, recteque Scholiastes: ἄπιστον γὰρ διὰ δυςφήμων ὥςπερ ἐμαντεύσω. Triclinius et recentiores διὰ δυςφημιῶν.

1132. Scholiastes: οὐδενὸς πρὸς ἐκτόπου. ἀντὶ τοῦ ὑπὸ ἄλλου ξένου. Ne quis putet, ἐντόπου potius scribendum fuisse, quoniam a praesente tamen, non ab absente occidi debuisset, ἔκτοπον ipsi Deianirae opponi tenendum est. Nam in quo loco ipsa est, non est alius: unde quivis alius ἔκτοπος est.

1134. Κἂν σοῦ Schaeferus scribendum monuit pro vulgato κἄν σου.

1135. Cod. Ven. εἰπὲ δ᾽ εἰ νοεῖς.

1136. Meo monitu Erfurdtius comma posuit post χρῆμ᾽. Male enim Scholiastes, quem seque-

ΗΡΑΚΛΗΣ.

χρῆστ', ὦ κάκιστε, πατέρα σὸν κτείνασα, δρᾷ;

ΥΛΛΟΣ.

στέργημα γὰρ δοκοῦσα προςβαλεῖν ἔθεν,
ἀπήμπλαχ', ὡς προςεῖδε τοὺς ἔνδον γάμους.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

καὶ τίς τοσοῦτος φαρμακεὺς Τραχινίων;

ΥΛΛΟΣ.

Νέσσος πάλαι Κένταυρος ἐξέπεισέ νιν
τοιῷδε φίλτρῳ τὸν σὸν ἐκμῆναι πόθον.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ἰοὺ ἰοὺ δύστηνος, οἴχομαι τάλας.
ὄλωλ', ὄλωλα, φέγγος οὐκ ἔτ' ἔστι μοι.
οἴ μοι, φρονῶ δὴ ξυμφορᾶς ἵν' ἕσταμεν.
ἴθ', ὦ τέκνον· πατὴρ γὰρ οὐκ ἔτ' ἔστι σοι·
κάλει τὸ πᾶν μοι σπέρμα σῶν ὁμαιμόνων,
κάλει δὲ τὴν τάλαιναν Ἀλκμήνην, Διὸς
μάτην ἄκοιτιν, ὡς τελευταίαν ἐμοῦ

---

bantur interpretes: *τοῦ ὅλου πράγματος ἥμαρτεν.* Hoc potius dicit: res tota haec est: peccavit, dum honesta quaerebat. Deinde libri *μνωμένη*. Heathio debetur *μωμένη*.

1138. Libri *σέθεν*. Tacent Scholiastae. Brunckius interpretatur: amorem tuum veneficio conciliare sibi cogitans. At multo veri similius est ad *προςβαλεῖν* intelligendum esse *σοί*, quam *ἑαυτῇ*. Quare *ἔθεν* scripsi.

1144. Non recte vulgo *οὐκ ἔτ' ἐστί μοι*, item vs. 1146. *οὐκ ἔτ' ἐστί σοι.*

1147. *Ὁμαίμονας* ex Sophocle, sed incertum an ex h. l. memorat Eustathius p. 780, 30. (691, 27.)

1149. Scholiastes: *ἵνα τὴν περὶ τῆς τελευτῆς μου φήμην μάθητε.*

φήμην πύθησθε θεσφάτων, ὅσ᾽ οἶδ᾽ ἐγώ.

ΥΛΛΟΣ.

ἀλλ᾽ οὔτε μήτηρ ἐνθάδ᾽, ἀλλ᾽ ἐπακτίᾳ
Τίρυνθι συμβέβηκεν ὥςτ᾽ ἔχειν ἕδραν.
παίδων δὲ τοὺς μὲν ξυλλαβοῦσ᾽ αὐτὴ τρέφει,
τοὺς δ᾽ ἂν τὸ Θήβης ἄστυ ναίοντας μάθοις·
ἡμεῖς δ᾽, ὅσοι πάρεσμεν, εἴ τι χρή, πάτερ,
πράσσειν, κλύοντες ἐξυπηρετήσομεν.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

σὺ δ᾽ οὖν ἄκουε τοὔργον· ἐξήκεις δ᾽ ἵνα
φανεῖς ὁποῖος ὢν ἀνὴρ ἐμὸς καλεῖ.
ἐμοὶ γὰρ ἦν πρόφαντον ἐκ πατρὸς πάλαι,
πρὸς τῶν πνεόντων μηδενὸς θανεῖν ὕπο,

1152. Schaeferus ad Dionys. Hal. de compos. verb. p. 297. tolli iubet interpunctionem post συμβέβηκεν, mire aberrasse dicens interpretes a vero sensu, quem sic indicat, ἀλλ᾽ ἐν Τίρυνθι τυγχάνει κατοικοῦσα. Simplicius hoc est, quam quod Musgravius suspicabatur, in exilium ab Eurystheo actam ex pacto Tirynthe mansisse. Narrat Diodorus Sic. IV, 33. 34.

1157. Libri σὺ δ᾽ οὖν, sed cod. Ven. σὺ νῦν. Margo Turnebi δὲ νῦν. Brunckius σὺ γοῦν. At γοῦν hic prorsus alienum. Non sollicitanda vulgata. Vide Electr. 891.

1158. Vulgo φανῇς. Quod reposuit Brunckius, φανεῖς, confirmat cod. Harl.

1160. Cod. Ven. πλεόντων. Erfurdtius duplici praepositione offensus, deleto πρός, scripsit τῶν ἐμπνεόντων. Postea haec adscripsit: „Eurip. Orest. 401. Pors. Aldus habet ἐκ φασμάτων δὲ τάδε νοσεῖς ποίων ὕπο, quo loco utatur forsitan aliquis ad defendendam Sophoclei versus scripturam.“ Brunckius

ἀλλ' ὅςτις Ἅιδου φθίμενος οἰκήτωρ πέλοι.
ὅδ' οὖν ὁ θὴρ Κένταυρος, ὡς τὸ θεῖον ἦν
πρόφαντον, οὕτω ζῶντά μ' ἔκτεινεν θανών.
φανῶ δ' ἐγὼ τούτοισι συμβαίνοντ' ἴσα
μαντεῖα καινά, τοῖς πάλαι ξυνήγορα,
ἃ τῶν ὀρείων καὶ χαμαικοιτῶν ἐγὼ
Σελλῶν ἐςελθὼν ἄλσος εἰςεγραψάμην,
πρὸς τῆς πατρῴας καὶ πολυγλώσσου δρυός·

ὕπο in ἄπο mutavit, θανεῖν ἄπο pro ἀποθανεῖν dici posse ratus. Musgravius et Schaeferus ποτὲ pro ὕπο coniecerunt. Mihi haec sanissima videntur, quum ne redundet quidem praepositio. Sunt enim, quo fortius haec dicerentur, duae locutiones in unam coniunctae, ut si Latine dicas, per vivos a nemine occisum iri, i. e. non occisum iri per vivos, ab nullo eorum. Sic etiam alia geminantur. Aeschylus Pers. 753. δέδοικα μὴ πολὺς πλούτου πόνος οὑμὸς ἀνθρώποις γένηται τοῦ φθάσαντος ἁρπαγή. et v. 820. θῖνες δὲ νεκρῶν καὶ τριτοσπόρῳ γονῇ ἄφωνα σημανοῦσιν ὄμμασιν βροτῶν. Soph. Oed. Col. 1318. ὁ πέμπτος δ' εὔχεται κατασκαφῇ Καπανεὺς τὸ Θήβης ἄστυ δῃώσειν πυρί.

1161. Πέλοι Brunckius ex B. Vulgo πέλει. In La. supra scriptum οι.

1163. Cod. Harl. et edd. vett. ἔκτεινεν. Tricliniani ἔκτανεν. Sic etiam cod. Ven. sed supra scripto ει.

1167. Margo Turnebi Ἑλλῶν προςελθών. Et Ἑλλῶν quidem quosdam scribere Scholiastes adnotavit, προςελθὼν autem habent V. Ven. Secutus Sophocles est Homerum Iliad. XVI, 234. Memorabilem locum ex Ἠοίαις attulit Scholiastes. Elmsleius in Museo Cantabr. VI. p. 290. ἐξεγραψάμην, ut Aristophanes Av. 982.

1168. Πολύγλωσσον δρῦν ex h. l. memorat Eustathius p. 335, 44. 1057, 42. (254, 16. 1074, 15.)

πολλοῖσιν οἰκτρόν, ὅςτις ὥςτε παρθένος
βέβρυχα κλαίων. καὶ τόδ' οὐδ' ἂν εἷς ποτὲ
τόνδ' ἄνδρα φαίη πρόσθ' ἰδεῖν δεδρακότα·
ἀλλ' ἀστένακτος αἰὲν εἱπόμην κακοῖς.
νῦν δ' ἐκ τοιούτου θῆλυς εὕρημαι τάλας.
καί νυν προςελθὼν στῆθι πλησίον πατρός,
σκέψαι δ' ὁποίας ταῦτα συμφορᾶς ὕπο
πέπονθα. δείξω γὰρ τάδ' ἐκ καλυμμάτων.
ἰδού, θεᾶσθε πάντες ἄθλιον δέμας,
ὁρᾶτε τὸν δύστηνον, ὡς οἰκτρῶς ἔχω.
αἰαῖ, ὢ τάλας,
ἒ ἔ·
ἔθαλψέ μ' ἄτης σπασμὸς ἀρτίως· ὃ δ' αὖ
διῇξε πλευρῶν· οὐδ' ἀγύμναστόν μ' ἐᾶν
ἔοικεν ἡ τάλαινα διαβόρος νόσος.

1071. Fortius haec expressit Cicero. gentes nostras flebunt miserias.

1074. Libri *ἑσπόμην*. Elmsleius ad Heracl. 634. ex Schol. ad Ai. 318. *εἱπόμην*. Negant enim grammatici umquam *ἀεὶ* cum aoristo consociari: unde Eustathius Iliad. XXI, 263. *κιχήσατο* pro *ἐκίχανε* dictum ait.

1076. Legebatur *καὶ νῦν*. Mutavi accentum.

1081. Vocula *ἒ ἔ* vulgo cum praecedente versu, qui dochmiacus est, coniungebatur. Cicero versus 1081—1086. omisit.

1082. Legebatur *ἔθαλψεν ἄτης σπασμὸς ἀρτίως· ὅδ' αὖ διῇξε πλευρῶν*. Brunckius *ὁ δ' αὖ* cum Triclinianis. Scholiastes: *πάλιν ἐζωπύρησέν με ὁ τῆς νόσου σπασμός*.

1084. Legebatur *διάβορος*. Correxit accentum G. Dindorfius.

ὦ ᾽ναξ Ἅιδη, δέξαι μ᾽·
ὦ Διὸς ἀκτὶς, παῖσον μ᾽,
ἔνσεισον, ὦ ᾽ναξ, ἐγκατάσκηψον βέλος,
πάτερ, κεραυνοῦ. δαίνυται γὰρ αὖ πάλιν,
ἤνθηκεν, ἐξώρμηκεν. ὦ χέρες, χέρες,
ὦ νῶτα καὶ στέρν᾽, ὦ φίλοι βραχίονες,
ὑμεῖς ἐκεῖνοι δὴ καθέσταθ᾽, οἵ ποτε
Νεμέας ἔνοικον, βουκόλων ἀλάστορα,
λέοντ᾽, ἄπλατον θρέμμα κἀπροςήγορον,
βίᾳ κατειργάσασθε, Λερναίαν θ᾽ ὕδραν,
διφυῆ τ᾽ ἄμικτον ἱπποβάμονα στρατὸν
θηρῶν, ὑβριστὴν, ἄνομον, ὑπέροχον βίαν,
Ἐρυμάνθιόν τε θῆρα, τόν θ᾽ ὑπὸ χθονὸς
Ἅιδου τρίκρανον σκύλακ᾽, ἀπρόςμαχον τέρας,
δεινῆς Ἐχίδνης θρέμμα, τόν τε χρυσέων
δράκοντα μήλων φύλακ᾽ ἐπ᾽ ἐσχάτοις τόποις;

1085. Hi versus neque dactylici sunt, ut Brunckius opinabatur, neque in unum dactylicum coniungendi, quod Tricliniani fecerunt, neque in anapaesticos monometrum et dimetrum dividendi, ut ego ad Hecubam p. 77. putabam, sed sunt iambici ischiorrhogici. Valckenarius ludendi quodam pruritu ad Hippol. 1378. trimetrum iambicum finxit, ὦναξ, ἄϊδι δέξαι με, Διὸς ἀκτὶς, πίσον, malum metro, peiorem sensu. Ad παῖσον addidi pronomen.

1091. La. Iunt. sec. ὑμεῖς δὲ κεῖνοι δή.

1093. Cod. Ven. ἄπλειστον.

1094. Cod. Ven. omittit θ᾽.

1096. Libri ὑπείροχον. Emendarunt ante Brunckium Bentleius, et Clarkius ad Iliad. II, 426. Cod. Ven. ὑπείροχον βία. Ac βίᾳ etiam B. T.

1097. Libri veteres et Turn. τόνδ᾽ vel τὸν δ᾽. Primus H. Stephanus τόν θ᾽.

ἄλλων τε μόχθων μυρίων ἐγευσάμην,
κοὐδεὶς τρόπαι᾽ ἔστησε τῶν ἐμῶν χερῶν.
νῦν δ᾽ ὧδ᾽ ἄναρθρος καὶ κατεῤῥακωμένος,
τυφλῆς ὑπ᾽ ἄτης ἐκπεπόρθημαι τάλας,
ὁ τῆς ἀρίστης μητρὸς ὠνομασμένος,
ὁ τοῦ κατ᾽ ἄστρα Ζηνὸς αὐδηθεὶς γόνος.
ἀλλ᾽ εὖ γέ τοι τόδ᾽ ἴστε, κἂν τὸ μηδὲν ὦ,
κἂν μηδὲν ἕρπω, τήν γε δράσασαν τάδε
χειρώσομαι κἀκ τῶνδε. προςμόλοι μόνον,
ἵν᾽ ἐκδιδαχθῇ πᾶσιν ἀγγέλλειν, ὅτι
καὶ ζῶν κακούς γε καὶ θανὼν ἐτισάμην.

ΧΟΡΟΣ.

ὦ τλῆμον Ἑλλάς, πένθος οἷον εἰςορῶ
ἕξουσαν, ἀνδρὸς τοῦδέ γ᾽ εἰ σφαλήσεται.

ΥΛΛΟΣ.

ἐπεὶ παρέσχες ἀντιφωνῆσαι, πάτερ,
σιγὴν παρασχὼν κλῦθί μου, νοσῶν ὅμως.
αἰτήσομαι γάρ σ᾽, ὧν δίκαια τυγχάνειν.
δός μοι σεαυτὸν, μὴ τοσοῦτον ὡς δάκνει

1102. Cod. Harl. ἀνέστησε.

1107. Margo Turnebi ἕρπων. Scholia: κἂν τὸ μηδὲν ὦ, κἂν μηδὲν ἕρπων. ἀντὶ τοῦ, καὶ οὕτως ἔχων, καὶ οὕτω διακείμενος. Ald. ᾧ et ἕρπῳ.

1109. Brunckius ex T. et Cant. post τῶνδε distinxit. Antea interpungebatur post χειρώσομαι. Tum libri veteres μόνων. V. et Tricliniani μόνον.

1114. Ἐπεὶ παρέσχες ἀντιφωνῆσαι: quoniam copiam fecisti respondendi tacendo.

1116. Αἰτήσομαι spectat ad ea, quae statim versu sequente dicit.

1117. Hunc versum omittunt membranae et cod. Harl. Brunckius ex Mudgii coniectura τοιοῦτον. Iungenda μὴ τοσοῦτον δύςοργος.

θυμῷ δύςοργος. οὐ γὰρ ἂν γνοίης ἐν οἷς
χαίρειν προθυμεῖ κἀν ὅτοις ἀλγεῖς μάτην.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

εἰπὼν ὃ χρῄζεις λῆξον· ὡς ἐγὼ νοσῶν
οὐδὲν ξυνίημ᾽ ὧν σὺ ποικίλλεις πάλαι.

ΥΛΛΟΣ.

τῆς μητρὸς ἥκω τῆς ἐμῆς φράσων ἐν οἷς
νῦν ἐστίν, οἷς θ᾽ ἥμαρτεν οὐχ ἑκουσία.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ὦ παγκάκιστε, καὶ παρεμνήσω· γὰρ αὖ
τῆς πατροφόντου μητρός, ὡς κλύειν ἐμέ;

ΥΛΛΟΣ.

ἔχει γὰρ οὕτως ὥςτε μὴ σιγᾶν πρέπειν.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

οὐ δῆτα, τοῖς γε πρόσθεν ἡμαρτημένοις.

ΥΛΛΟΣ.

ἀλλ᾽ οὐδὲ μὲν δὴ τοῖς γ᾽ ἐφ᾽ ἡμέραν ἐρεῖς.

1120. Erfurdtius λέξον, quod recepit Groddeckius. Recte libri λῆξον. Est enim haec cruciatibus vexati oratio, qui quam celerrime finiri quae narranda sint, cupit.

1123. Cod. Harl. ἐν οἷς pro priore οἷς.

1125. Verba τῆς πατροφόντου μητρὸς ut Euripidis affert Eustathius p. 1428, 21. (71, 8.) sive memoriae lapsu, sive πατροφόνου μητρὸς in Oreste 190. ed. Pors. cum Sophoclis verbis confundens. Vide Schaeferi adnotationem. Attigit etiam Lobeckius in Paralip. ling. Gr. p. 263.

1127. Sensus est: immo maxime tacendum de ea, propter illa, quae ante in me peccavit.

ΗΡΑΚΛΗΣ.
λέγ᾽· εὐλαβοῦ δὲ μὴ φανῇς κακὸς γεγώς.
ΥΛΛΟΣ.
λέγω. τέθνηκεν ἀρτίως νεοσφαγής.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
πρὸς τοῦ; τέρας τοι διὰ κακῶν ἐθέσπισας.
ΥΛΛΟΣ.
αὐτὴ πρὸς αὑτῆς, οὐδενὸς πρὸς ἐκτόπου.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
οἴ μοι· πρὶν ὡς χρῆν σφ᾽ ἐξ ἐμῆς θανεῖν χερός;
ΥΛΛΟΣ.
κἂν σοῦ στραφείη θυμός, εἰ τὸ πᾶν μάθοις.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
δεινοῦ λόγου κατῆρξας· εἰπὲ δ᾽ ᾗ νοεῖς.
ΥΛΛΟΣ.
ἅπαν τὸ χρῆμ᾽, ἥμαρτε, χρηστὰ μωμένη.

1131. Erfurdtius comparat Eurip. Hel. 316. πόλλ᾽ ἂν γένοιτο καὶ διὰ ψευδῶν ἔπη. Unde Groddeckius cum τέρας coniunxit, quasi sit τέρας κακόν. At pertinent haec ad verbum, recteque Scholiastes: ἄπιστον γὰρ διὰ δυςφήμων ὥςπερ ἐμαντεύσω. Triclinius et recentiores διὰ δυςφημιῶν.

1132. Scholiastes: οὐδενὸς πρὸς ἐκτόπου. ἀντὶ τοῦ ὑπὸ ἄλλου ξένου. Ne quis putet, ἐντόπου potius scribendum fuisse, quoniam a praesente tamen, non ab absente occidi debuisset, ἔκτοπον ipsi Deianirae opponi tenendum est. Nam in quo loco ipsa est, non est alius: undequivis alius ἔκτοπος est.

1134. Κἂν σοῦ Schaeferus scribendum monuit pro vulgato κἄν σου.

1135. Cod. Ven. εἰπὲ δ᾽ εἰ νοεῖς.

1136. Meo monitu Erfurdtius comma posuit post χρῆμ᾽. Male enim Scholiastes, quem seque-

ΗΡΑΚΛΗΣ.

χρῆστ᾽, ὦ κάκιστε, πατέρα σὸν κτείνασα, δρᾷ;

ΥΛΛΟΣ.

στέργημα γὰρ δοκοῦσα προςβαλεῖν ἔθεν,
ἀπήμπλαχ᾽, ὡς προςεῖδε τοὺς ἔνδον γάμους.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

καὶ τίς τοσοῦτος φαρμακεὺς Τραχινίων;

ΥΛΛΟΣ.

Νέσσος πάλαι Κένταυρος ἐξέπεισέ νιν
τοιῷδε φίλτρῳ τὸν σὸν ἐκμῆναι πόθον.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ἰοὺ ἰοὺ δύστηνος, οἴχομαι τάλας.
ὄλωλ᾽, ὄλωλα, φέγγος οὐκ ἔτ᾽ ἔστι μοι.
οἴ μοι, φρονῶ δὴ ξυμφορᾶς ἵν᾽ ἕσταμεν.
ἴθ᾽, ὦ τέκνον· πατὴρ γὰρ οὐκ ἔτ᾽ ἔστι σοι·
κάλει τὸ πᾶν μοι σπέρμα σῶν ὁμαιμόνων,
κάλει δὲ τὴν τάλαιναν Ἀλκμήνην, Διὸς
μάτην ἄκοιτιν, ὡς τελευταίαν ἐμοῦ

---

bantur interpretes: τοῦ ὅλου πράγματος ἥμαρτεν. Hoc potius dicit: res tota haec est: peccavit, dum honesta quaerebat. Deinde libri μνωμένη. Heathio debetur μωμένη.

1138. Libri σέθεν. Tacent Scholiastae. Brunckius interpretatur: amorem tuum veneficio conciliare sibi cogitans. At multo veri similius est ad προςβαλεῖν intelligendum esse σοί, quam ἑαυτῇ. Quare ἔθεν scripsi.

1144. Non recte vulgo οὐκ ἔτ᾽ ἐστί μοι, item vs. 1146. οὐκ ἔτ᾽ ἐστί σοι.

1147. Ὁμαίμονας ex Sophocle, sed incertum an ex h. l. memorat Eustathius p. 780, 30. (691, 27.)

1149. Scholiastes: ἵνα τὴν περὶ τῆς τελευτῆς μου φήμην μάθητε.

φήμην πύθησθε θεσφάτων, ὅσ' οἶδ' ἐγώ.

ΥΛΛΟΣ.

ἀλλ' οὔτε μήτηρ ἐνθάδ', ἀλλ' ἐπακτίᾳ
Τίρυνθι συμβέβηκεν ὥστ' ἔχειν ἕδραν.
παίδων δὲ τοὺς μὲν ξυλλαβοῦσ' αὐτὴ τρέφει,
τοὺς δ' ἂν τὸ Θήβης ἄστυ ναίοντας μάθοις·
ἡμεῖς δ', ὅσοι πάρεσμεν, εἴ τι χρὴ, πάτερ,
πράσσειν, κλύοντες ἐξυπηρετήσομεν.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

σὺ δ' οὖν ἄκουε τοὔργον· ἐξήκεις δ' ἵνα
φανεῖς ὁποῖος ὢν ἀνὴρ ἐμὸς καλεῖ.
ἐμοὶ γὰρ ἦν πρόφαντον ἐκ πατρὸς πάλαι,
πρὸς τῶν πνεόντων μηδενὸς θανεῖν ὕπο,

1152. Schaeferus ad Dionys. Hal. de compos. verb. p. 297. tolli iubet interpunctionem post συμβέβηκεν, mire aberrasse dicens interpretes a vero sensu, quem sic indicat, ἀλλ' ἐν Τίρυνθι τυγχάνει κατοικοῦσα. Simplicius hoc est, quam quod Musgravius suspicabatur, in exilium ab Eurystheo actam ex pacto Tirynthe mansisse. Narrat Diodorus Sic. IV, 33. 34.

1157. Libri σὺ δ' οὖν, sed cod. Ven. σὺ νῦν. Margo Turnebi δὲ νῦν. Brunckius σὺ γοῦν. At γοῦν hic prorsus alienum. Non sollicitanda vulgata. Vide Electr. 891.

1158. Vulgo φανῇς. Quod reposuit Brunckius, φανεῖς, confirmat cod. Harl.

1160. Cod. Ven. πλεόντων. Erfurdtius duplici praepositione offensus, deleto πρός, scripsit τῶν ἐμπνεόντων. Postea haec adscripsit: „Eurip. Orest. 401. Pors. Aldus habet ἐκ φασμάτων δὲ τάδε νοσεῖς ποίων ὕπο, quo loco utatur forsitan aliquis ad defendendam Sophoclei versus scripturam.“ Brunckius

ἀλλ' ὅςτις Ἅιδου φθίμενος οἰκήτωρ πέλοι.
ὅδ' οὖν ὁ θὴρ Κένταυρος, ὡς τὸ θεῖον ἦν
πρόφαντον, οὕτω ζῶντά μ' ἔκτεινεν θανών.
φανῶ δ' ἐγὼ τούτοισι συμβαίνοντ' ἴσα
μαντεῖα καινά, τοῖς πάλαι ξυνήγορα,
ἃ τῶν ὀρείων καὶ χαμαικοιτῶν ἐγὼ
Σελλῶν ἐςελθὼν ἄλσος εἰςεγραψάμην,
πρὸς τῆς πατρῴας καὶ πολυγλώσσου δρυός·

ὕπο in *ἄπο* mutavit, *θανεῖν ἄπο* pro *ἀποθανεῖν* dici posse ratus. Musgravius et Schaeferus *ποτὲ* pro *ὕπο* coniecerunt. Mihi haec sanissima videntur, quum ne redundet quidem praepositio. Sunt enim, quo fortius haec dicerentur, duae locutiones in unam coniunctae, ut si Latine dicas, per vivos a nemine occisum iri, i. e. non occisum iri per vivos, ab nullo eorum. Sic etiam alia geminantur. Aeschylus Pers. 753. *δέδοικα μὴ πολὺς πλούτου πόνος οὑμὸς ἀνθρώποις γένηται τοῦ φθάσαντος ἁρπαγή.* et v. 820. *θῖνες δὲ νεκρῶν καὶ τριτοσπόρῳ γονῇ ἄφωνα σημανοῦσιν ὄμμασιν βροτῶν.* Soph. Oed. Col. 1318. *ὁ πέμπτος δ' εὔχεται κατασκαφῇ Καπανεὺς τὸ Θήβης ἄστυ δῃώσειν πυρί.*

1161. *Πέλοι* Brunckius ex B. Vulgo *πέλει*. In La. supra scriptum *οι*.

1163. Cod. Harl. et edd. vett. *ἔκτεινεν*. Tricliniani *ἔκτανεν*. Sic etiam cod. Ven. sed supra scripto *ει*.

1167. Margo Turnebi *Ἑλλῶν προςελθών*. Et *Ἑλλῶν* quidem quosdam scribere Scholiastes adnotavit, *προςελθὼν* autem habent V. Ven. Secutus Sophocles est Homerum Iliad. XVI, 234. Memorabilem locum ex *Ἠοίαις* attulit Scholiastes. Elmsleius in Museo Cantabr. VI. p. 290. *ἐξεγραψάμην*, ut Aristophanes Av. 982.

1168. *Πολύγλωσσον δρῦν* ex h. l. memorat Eustathius p. 335, 44. 1057, 42. (254, 16. 1074, 15.)

ἥ μοι χρόνῳ τῷ ζῶντι καὶ παρόντι νῦν
ἔφασκε μόχθων τῶν ἐφεστώτων ἐμοὶ
λύσιν τελεῖσθαι· κἀδόκουν πράξειν καλῶς.
τὸ δ᾽ ἦν ἄρ᾽ οὐδὲν ἄλλο πλὴν θανεῖν ἐμέ.
τοῖς γὰρ θανοῦσι μόχθος οὐ προσγίγνεται.
ταῦτ᾽ οὖν ἐπειδὴ λαμπρὰ συμβαίνει, τέκνον,
δεῖ σ᾽ αὖ γενέσθαι τῷδε τἀνδρὶ σύμμαχον,
καὶ μὴ ᾽πιμεῖναι τοὐμὸν ὀξῦναι στόμα,
ἀλλ᾽ αὐτὸν εἰκάθοντα συμπράσσειν, νόμον
κάλλιστον ἐξευρόντα, πειθαρχεῖν πατρί.

ΥΛΛΟΣ.

ἀλλ᾽, ὦ πάτερ, ταρβῶ μὲν εἰς λόγου στάσιν
τοιάνδ᾽ ἐπελθών, πείσομαι δ᾽ ἃ σοι δοκεῖ.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ἔμβαλλε χεῖρα δεξιὰν πρώτιστά μοι.

ΥΛΛΟΣ.

ὡς πρὸς τί πίστιν τήνδ᾽ ἄγαν μ᾽ ἐπιστρέφεις;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

οὐ θᾶσσον οἴσεις, μηδ᾽ ἀπιστήσεις ἐμοί;

1172. Hunc et sequentem versum affert Stobaeus Serm. CXX, 14. p. 493. in Grotii Dictis poetarum. Pro τόδ᾽ ἦν scribendum esse ex usu τὸ δ᾽ ἦν, vidit Wyttenbachius Bibl. crit. III, 2. p. 11. recepitque Schaeferus.

1175. Σύμμαχον Brunckius ex B. T. Vulgo ξύμμαχον. In scholiis Victor. ad Iliad. XVIII, 100. apud Heynium T. VII. p. 798. legitur, δεῖ σου γενέσθαι τῷ δέ γ᾽ ἀνδρὶ σύμμαχον.

1182. Libri ἄγαν ἐπιστρέφεις, praeter Canteri editionem, qui ἄγαν γ᾽ ἐπιστρέφεις dedit. Scholiastes: ζητεῖς, ἐπάγεις μοι ἀκριβῆ πίστιν. Inserui με.

1183. Vide ad Ai. 75. Scholiastes: γράφεται,

ΥΛΛΟΣ.
ἰδοὺ προτείνω, κοὐδὲν ἀντειρήσεται.

ΗΡΑΚΛΗΣ.
ὄμνυ Διὸς νῦν τοῦ με φύσαντος κάρα.

ΥΛΛΟΣ.
ἦ μὴν τί δράσειν; καὶ τόδ' ἐξειρήσεται;

ΗΡΑΚΛΗΣ.
ἦ μὴν ἐμοὶ τὸ λεχθὲν ἔργον ἐκτελεῖν.

ΥΛΛΟΣ.
ὄμνυμ' ἔγωγε, Ζῆν' ἔχων ἐπώμοτον.

ΗΡΑΚΛΗΣ.
εἰ δ' ἐκτὸς ἔλθοις, πημονὰς εὔχου λαβεῖν.

ΥΛΛΟΣ.
οὐ μὴ λάβω· δράσω γάρ. εὔχομαι δ' ὅμως.

ΗΡΑΚΛΗΣ.
οἶσθ' οὖν τὸν Οἴτης Ζηνὸς ὕψιστον πάγον;

προστήσῃς ἐμοί, ἐναντιωθήσῃ. ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἐν τῇ βρώσει ψωμῶν προσισταμένων. Lectio illa bona, modo προστήσει γ' corrigatur, vide Ai. 1133. sed modus, quo eam explicat Scholiastes, perabsurdus est. Videtur ista recentior aliquis Graeculus adiecisse.

1186. Vulgo interpungunt: ἦ μὴν τί δράσειν; καὶ τόδ' ἐξειρήσεται. Hinc factum videtur, ut quidam corrigerent τότ', quod a Turnebo in margine adnotatum, placebat H. Stephano. Mutavi interpunctionem, ut sensus postulabat. Nam hoc dicit: diceturne etiam hoc, quid me facturum iurare debeam?

1188. Cod. Ven. ἀπώμοτον. Affert hunc versum Suidas in v. ἐπώμοτον.

1191. Musgravius scribendum putabat Οἴτῃ,

ΥΛΛΟΣ.

οἶδ', ὡς θυτήρ γε πολλὰ δὴ σταθεὶς ἄνω.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ἐνταῦθά νυν χρὴ τοὐμὸν ἐξάραντά σε
σῶμ' αὐτόχειρα, καὶ ξὺν οἷς χρῄζεις φίλων,
πολλὴν μὲν ὕλην τῆς βαθυῤῥίζου δρυὸς
κείραντα, πολλὸν δ' ἄρσεν' ἐκτεμόνθ' ὁμοῦ
ἄγριον ἔλαιον, σῶμα τοὐμὸν ἐμβαλεῖν·
καὶ πευκίνης λαβόντα λαμπάδος σέλας,
πρῆσαι. γόου δὲ μηδὲν εἰςίτω δάκρυ,
ἀλλ' ἀστένακτος κἀδάκρυτος, εἴπερ εἶ
τοῦδ' ἀνδρός, ἔρξον· εἰ δὲ μή, μενῶ σ' ἐγὼ,

---

quod probare videtur Schaeferus ad Lamberti B. Ellips. p. 697. Miror vero, haerere quemquam in hoc duplici genitivo potuisse, quem satis tuentur alia ad Lambertum allata exempla, quae non magis tentari debebant.

1195. Iovis filium, heroum omnium principem non decebat proximo quovis ligno comburi. Quare accurate de ea re praecipitur, ut in Philocteta de arcu v. 1426 seqq. Credibile est dixisse de his cyclicos.

1196. Spanhemii iudicio dignum est, *ἄρσενα ἔλαιον* dictum esse, ut *ἄρσεν ἔλαιον* a Callimacho L. P. 29. de oleo, quod virilibus sive athleticis exercitationibus adhiberetur. Immo oleastri mares, non feminae intelliguntur, defendendumque potius est Ovidii ure mares oleas, Fast. IV, 741. quam probandum, quod ab emendatoribus profectum codices multi habent, maris rorem. Elmsleio ad Bacchas *ἀγρίαν ἐλαίαν* scribi volenti G. Dindorfius opposuit grammaticum in Bekkeri Anecd. p. 339, 28. et Eustathium p. 1944, 7.

καὶ νέρθεν ὤν, ἀραῖος εἰσαεὶ βαρύς.

ΥΛΛΟΣ.

οἴ μοι πάτερ, τί μ᾽ εἶπας; οἷά μ᾽ εἴργασαι;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ὁποῖα δραστέ᾽ ἐστίν. εἰ δὲ μή, πατρὸς
ἄλλου γενοῦ τού, μηδ᾽ ἐμὸς κληθῇς ἔτι.

ΥΛΛΟΣ.

οἴ μοι μάλ᾽ αὖθις, οἷά μ᾽ ἐκκαλεῖ, πάτερ,
φονέα γενέσθαι καὶ παλαμναῖον σέθεν;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

οὐ δῆτ᾽ ἔγωγ᾽· ἀλλ᾽ ὡς ἔχω παιώνιον
καὶ μοῦνον ἰατῆρα τῶν ἐμῶν κακῶν.

ΥΛΛΟΣ.

καὶ πῶς ὑπαίθων σῶμ᾽ ἂν ἰῴμην τὸ σόν;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ἀλλ᾽ εἰ φοβεῖ πρὸς τοῦτο, τἄλλα γ᾽ ἔργασαι.

1202. Apud Suidam in v. ἀραῖος, qui hunc versum cum parte praecedentis affert, omissum est ὤν.

1203. Membranae, codd. Harl. edd. vett. τίν᾽ εἶπας. Cod. Ven. τοῖ᾽. La. τί. Non scripsit Sophocles τί εἶπας; Tricliniani τί μ᾽. Cum veterum librorum scriptura quodammodo comparari potest, quod Porsonus in Phoenissis v. 892. posuit: τίν᾽ οὐ δρῶν, ποῖα δ᾽ οὐ λέγων ἔπη.

1206. Cod. Harl. ἐκκαλεῖς.

1208. Offendit Wakefieldium ὧν ἔχω ἐμῶν κακῶν, quae est librorum scriptura. Patet scribendum fuisse ὡς ἔχω. Vide v. 1234.

1211. Cod. Harl. omittit ἀλλ᾽. Idem cum vett. libris τἄλλα γ᾽. La. B. Tricliniani τἄλλα μ᾽.

ΥΛΛΟΣ.

φορᾶς γέ τοι φθόνησις οὐ γενήσεται.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ἦ καὶ πυρᾶς πλήρωμα τῆς εἰρημένης;

ΥΛΛΟΣ.

ὅσον γ᾽ ἂν αὐτὸς μὴ ποτιψαύων χεροῖν·
τὰ δ᾽ ἄλλα πράξω, κοὐ καμεῖ τοὐμὸν μέρος.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ἀλλ᾽ ἀρκέσει καὶ ταῦτα· πρόςνειμαι δέ μοι
χάριν βραχεῖαν πρὸς μακροῖς ἄλλοις διδούς.

ΥΛΛΟΣ.

εἰ καὶ μακρὰ κάρτ᾽ ἐστίν, ἐργασθήσεται.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

τὴν Εὐρυτείαν οἶσθα δῆτα παρθένον.

ΥΛΛΟΣ.

Ἰόλην ἔλεξας, ὥς γ᾽ ἐπεικάζειν ἐμέ.

1212. Cod. Ven. φθονήσεται.

1214. Cod. Ven. cum Triclinianis μήποτε ψαύω. Veram lectionem praebent Harl. cum ceteris vett. libris.

1217. Genere neutro dictum πρὸς μακροῖς ἄλλοις, quum proprie feminino debuisset dici, attigit, si quis talia curat, Dorvillius ad Charit. p. 571. (549. ed. Lips.)

1220. Libri ὥςτ᾽ ἐπεικάζειν. Cod. Ven. ἀπεικάζειν. Alienum hic est ὥςτε, quod in ὥς γε mutandum erat. Non praeteriit hoc Schaeferum. Aliquid huius rei senserat Reiskius, qui ὥςτε γ᾽ εἰκάζειν coniecit.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ἔγνως. τοσοῦτον δή σ' ἐπισκήπτω, τέκνον.
ταύτην, ἐμοῦ θανόντος, εἴπερ εὐσεβεῖν
βούλει, πατρῴων ὁρκίων μεμνημένος,
πρόςθου δάμαρτα, μηδ' ἀπιστήσῃς πατρί·
μηδ' ἄλλος ἀνδρῶν τοῖς ἐμοῖς πλευροῖς ὁμοῦ
κλιθεῖσαν αὐτὴν ἀντὶ σοῦ λάβῃ ποτέ·
ἀλλ' αὐτός, ὦ παῖ, τοῦτο κήδευσον λέχος.
πείθου. τὸ γάρ τοι μεγάλα πιστεύσαντ' ἐμοὶ
σμικροῖς ἀπιστεῖν, τὴν πάρος συγχεῖ χάριν.

ΥΛΛΟΣ.

οἴ μοι, τὸ μὲν νοσοῦντι θυμοῦσθαι κακόν.
τὸ δ' ὧδ' ὁρᾶν φρονοῦντα τίς ποτ' ἂν φέροι;

1221. De constructione verbi ἐπισκήπτω cum accusativo personae vide Erfurdtium in var. lect. Philoctet. 772.

1226. Elmsleius in Addend. ad Oed. R. 903. mavult λάβῃ, licet etiam cod. Harl. cum vulgatis λάβοι habeat. Firmant coniunctivum quae sequuntur.

1228. Libri πείθου. Brunckius πιθοῦ.

1229. Pro πάρος cod. Harl. πάλαι. Deinde Brunckius ξυγχεῖ.

1230. Apud Suidam, qui hunc et seq. versum in οἴμοι affert, legitur τῷ μὲν pro τὸ μέν. Iunt. sec. τιμοῦσθαι. Scholiastes: τὸ θυμοῦσθαι, εἰ μὴ πεισθείην αὐτῷ, καὶ τὸ πείθεσθαι ὧδε φρονοῦντι, δυςχερές. Hinc illum νοσοῦντα legisse coniicit Wakefieldius. Id perversam praeberet sententiam, nisi φρονοῦντα θυμοῦσθαι et τὸ δ' ὧδ' ὁρᾶν νοσοῦντα scriberetur. Sed nihil mutandum. Est autem sensus hic: aegro irasci, i. e. repugnare mentis non compoti, malum est: sed ita eum videre compotem mentis, quis ferat?

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ὡς ἐργασείων οὐδὲν ὧν λέγω, θροεῖς.

ΥΛΛΟΣ.

τίς γάρ ποθ', ἥ μοι μητρὶ μὲν θανεῖν μόνη
μεταίτιος, σοί τ' αὖθις, ὡς ἔχεις, ἔχειν,
τίς ταῦτ' ἄν, ὅςτις μὴ 'ξ ἀλαστόρων νοσοῖ,
ἕλοιτο; κρεῖσσον κἀμέ γ', ὦ πάτερ, θανεῖν,
ἢ τοῖσιν ἐχθίστοισι συνναίειν ὁμοῦ.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ἁνὴρ ὅδ' ὡς ἔοικεν οὐ νέμειν ἐμοὶ
φθίνοντι μοῖραν· ἀλλά τοι θεῶν ἀρὰ
μενεῖ σ' 'πιστήσαντα τοῖς ἐμοῖς λόγοις.

ΥΛΛΟΣ.

οἴ μοι, τάχ', ὡς ἔοικας ὡς νοσεῖς φανεῖν.

1234. Erfurdtius adscripsit: „Sine caussa Schaefer. Melet. p. 23. corrigit σοὶ δ' αὖθις. Vid. Antig. 165. Et τε recte. Trach. 1013. Aeschyl. Pers. 457. καὶ post μὲν Trach. 689. Aeschyl. S. Th. . ." Recte dicta sunt, quae recte cogitata.

1235. Cod. Ven. νοσεῖ.

1236. Cod. Ven. αἱροῖτο.

1238. Codd. Harl. Ven. et edd. vett. νέμειν. Brunckius νεμεῖν. Tricliniani νέμει γ' ob non intellectam attractionem, qua ὡς ἔοικε νέμειν pro νέμει, ὡς ἔοικε, dicitur. Vide ad Viger. p. 894.

1239. Θεῶν ἀρὰ quum dicit, exsecrationem deorum invocatione factam, ac deinde, quae hanc consequitur, iram deorum vindictamque intelligit.

1241. Libri τάχ' ὡς ἔοικας, ὡς νοσεῖς φράσεις, quam nemo non videt auribus valde ingratam scripturam esse, cui defendendae frustra adhibetur λέγεις δοκεῖς in Antigona v. 682. Multum enim interest utrum talia in una dipodia coniungantur, an in dua-

ΗΡΑΚΛΗΣ.
σὺ γάρ μ' ἀπ' εὐνασθέντος ἐκκινεῖς κακοῦ.
ΥΛΛΟΣ.
δείλαιος, ὡς ἐς πολλὰ τἀπορεῖν ἔχω.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
οὐ γὰρ δικαιοῖς τοῦ φυτεύσαντος κλύειν.
ΥΛΛΟΣ.
ἀλλ' ἐκδιδαχθῶ δῆτα δυςσεβεῖν, πάτερ;
ΗΡΑΚΛΗΣ.
οὐ δυςσέβεια, τοὐμὸν εἰ τέρψεις κέαρ.
ΥΛΛΟΣ.
πράσσειν ἄνωγας οὖν με πανδίκως τάδε;
ΗΡΑΚΛΗΣ.
ἔγωγε. τούτων μάρτυρας καλῶ θεούς.
ΥΛΛΟΣ.
τοιγὰρ ποιήσω, κοὐκ ἀπώσομαι, τὸ σὸν
θεοῖσι δεικνὺς ἔργον. οὐ γὰρ ἄν ποτε

---

bus. Scholiastes: ὡς φανερὸς εἶ νοσῶν, οὕτω καὶ χαλεπῶς διαλεγόμενος. Hic quidem φράσεις etiam ad sententiam pravum est. Non dubitandum videtur quin Hyllus, de more eadem qua pater dicendi forma utens responderit, τάχ' ὡς ἔοικας ὡς νοσεῖς φανεῖν. Videns enim patrem ira effervescere, mox, inquit, ostensurus videris te mentis non satis compotem esse.

1242. Libri ἀπευνασθέντος. Scripsi ἀπ' εὐνασθέντος. Id Scholiastes habuit, qui sic scribit: σύ με, φησίν, ἀναταράττεις ἀπὸ τοῦ καταπραϋνθέντος κακοῦ, μὴ πειθόμενος.

1243. Tricliniani libri, ὡς ἐς πολλά γ' ἐπαπορεῖν ἔχω.

κακὸς φανείην, σοί γε πιστεύσας, πάτερ.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

καλῶς τελευτᾷς, κἀπὶ τοῖςδε τὴν χάριν
ταχεῖαν, ὦ παῖ, πρόςθες· ὡς πρὶν ἐμπεσεῖν
σπαραγμὸν ἤ τιν᾽ οἶστρον, ἐς πυράν με θῇς.
ἄγ᾽ ἐγκονεῖτ᾽, αἴρεσθε. παῦλά τοι κακῶν
αὕτη, τελευτὴ τοῦδε τἀνδρὸς, ὑστάτη.

ΥΛΛΟΣ.

ἀλλ᾽ οὐδὲν εἴργει σοὶ τελειοῦσθαι τάδε,
ἐπεὶ κελεύεις κἀξαναγκάζεις, πάτερ.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ἄγε νῦν, πρὶν τήνδ᾽ ἀνακινῆσαι
νόσον, ὦ ψυχὴ σκληρὰ, χάλυβος
λιθοκόλλητον στόμιον παρέχουσ᾽,

1256. Nemo non videt, recte a Brunckio comma positum esse post αὕτη, quum vulgo nulla ibi esset interpunctio: sed debebat etiam ante ὑστάτη distinguere. Male enim Scholiastes αὕτη cum τελευτὴ coniunxit, cuius haec verba sunt: μόνη γὰρ ἀνάπαυσις, τὸ παραθεῖναί με τῷ πυρὶ, καὶ τοιαύτῃ τελευτῇ χρήσασθαι. Immo hoc dicit, haec mihi postrema a malis requies est, mori.

1259. Non est putandum, ut Musgravio videbatur, ἀνακινῆσαι pro ἀνακινῆσαι ἑαυτὴν dictum esse, sed semet ipsum alloquens Hercules hoc vult, priusquam diutius morando denuo excites morbum.

1261. Mirum est, cogitare quemquam potuisse de freno gemmis distincto. Rectius Scholiastes, sed hic quoque longius repetens: ἑαυτὸν παραθαῤῥύνει, ὥςτε μὴ βοᾶν κομιζόμενον εἰς τὴν πυράν. ἄγε οὖν, φησὶν, ὦ σκληρὰ ψυχὴ ὡς ἀπὸ Χαλυβικοῦ σιδήρου πεποιημένη, πρὶν τήνδε ἀνακινῆσαι νόσον ἐνδοῦσα

ἀνάπαυε βοήν, ὡς ἐπίχαρτον

τὸ σεαυτοῦ στόμα ἐμφραγῆναι, ὡςανεὶ στόμα φρέατος λίθῳ κεκολλημένον πρὸς τὸ μηκέτι ὕδωρ ἀνιμᾶσθαι. λείπει δὲ τὸ ὡς, ἵν᾽ ᾖ, ὡς ἀπὸ χάλυβος γεγενημένη. ἢ λιθοκόλλητον στόμιον, ἀντὶ τοῦ λίθινον καὶ σκληρὸν χαλινὸν σαυτῇ ἐπιβαλοῦσα. Quaeritur hoc in loco, verba σκληρὰ et χάλυβος utrum ad ψυχή, an ad sequentia pertineant. Per leges grammaticas quum utrumque fieri possit, praeferendum est illud, quod ad sententiam aptissimum est. Atque in eo omnes, ut videtur, consentiunt, σκληρὰ esse cum ψυχὴ coniungendum. Nam o dura anima quum dicit, hoc significat, o quae multa pertulisti. Quod quum graviter dictum sit, minueretur pondus verborum, si nimis augeretur addito etiam χάλυβος. Nam aliud est, quod afferunt, Hesiodi O. et D. 146. ἀδάμαντος ἔχων κρατερόφρονα θυμόν, quoniam ibi quam durus sit animus indicandum erat, hic autem durum dici satis est. Deinde nomen στόμιον natura sua sibi vindicat ferri commemorationem, ut non videatur dubitandum esse, quin χάλυβος λιθοκόλλητον στόμιον παρέχουσα cohaereant, i. e. ferreum exhibens saxorum frenum. Comparatio petita a ferrea compage, qua saxa, ne hiscant, coniunguntur, nec de puteo, ut Scholiastae placet, aut ullo certo genere muri, sed de eo, quod ubicumque opus est saxa firmiter contineri, cogitandum est.

1262. Libri, ὡς ἐπίχαρτον τελέως ἀεκούσιον ἔργον. Scholiastes: ἀνάπαυσον τὴν βοήν, ὡς εἰς ἐπίχαρτον ἅμα καὶ ἀκούσιον πρᾶγμα χωροῦσα, τὴν πυράν. πῶς δὲ ἐπίχαρτον καὶ ἀκούσιον; ἐπίχαρτον μέν, ὅτι ἀπαλλάττεται τῆς νόσου· ἀκούσιον δέ, ὅτι λυπεῖ πάντα ἡ ἀποστέρησις τοῦ βίου. παρὰ τό, ἑκὼν ἀέκοντί γε θυμῷ. Apertum est, hunc τελέουσ᾽ habuisse, quod coniectura assecutus est Billerbeckius, receperunt Groddeckius aliique. Erfurdtius dedit τελεοῖς. Sed praestat τελέουσα, quod futuri tempo-

τελέουσ' ἀεκούσιον ἔργον.

ΥΛΛΟΣ.

αἴρετ', ὀπαδοί, μεγάλην μὲν ἐμοὶ
τούτων θέμενοι συγγνωμοσύνην,
μεγάλην δὲ θεοῖς ἀγνωμοσύνην
εἰδότες ἔργων τῶν πρασσομένων·
οἳ φύσαντες, καὶ κληζόμενοι
πατέρες, τοιαῦτ' ἐφορῶσι πάθη.
τὰ μὲν οὖν μέλλοντ' οὐδεὶς ἐφορᾷ·

---

ris est, neglecta contractione, ut in anapaestis. Librorum scripturam, τελέως, erit fortasse qui coniiciat ex tali lectione natam esse, ὡς ἐπίχαρτον τελεῶσαι ἑκούσιον ἔργον, nam suave est perficere sponte decretum facinus. Ac praeferat hoc fortasse hodie aliquis: sed qualem Sophocles Herculem descripsit, melius convenire videtur alterum. Quamvis enim fortis anima, tamen invita ad Orcum abit, ὃν πότμον γοόωσα, λιποῦσ' ἀδροτῆτα καὶ ἥβην.

1264. Nulla personae nota in antiquis edd. et, ut coniicio, codd. Certe nulla est in cod. Flor. Hylli nomen recte adscriptum in Triclinianis, agnoscitque Scholiastes. Is recte hic: αἴρετ' ὀπαδοί. οὐκ οἰκέταις, ἀλλὰ τοῖς ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ ἐξ Εὐβοίας.

1266. Codd. Harl. Flor. edd. vett. θεῶν. Tricliniani θεοῖς, quod servarunt Brunckius et Erfurdtius. Sensus est: magnam deorum crudelitatem in his esse rati, quae nunc aguntur. Vide ad v. 474.

1269. Ἐφορῶσι, adspiciunt, ita, ut non remedium afferant. Apertius in Electra v. 824. ποῦ ποτε κεραυνοὶ Διός, ἢ ποῦ φαέθων Ἅλιος, εἰ ταῦτ' ἐφορῶντες κρύπτουσιν ἕκηλοι;

1270. Scholiastes: ἐφορᾷ. περιττὴ ἡ πρόθεσις. Satis quidem erat ὁρᾷ, sed in ἐφορᾷ non redundat praepositio. Valde enim diversa sententia est,

τὰ δὲ νῦν ἑστῶτ', οἰκτρὰ μὲν ἡμῖν,
αἰσχρὰ δ' ἐκείνοις,
χαλεπώτατα δ' οὖν ἀνδρῶν πάντων
τῷ τήνδ' ἄτην ὑπέχοντι.
λείπου μηδὲ σύ, παρθέν', ἐπ' οἴκων,

---

si ἐφορᾷ, quam si ὁρᾷ dicas. *Τὰ μέλλοντα οὐδεὶς ὁρᾷ* est, futura nemo videt: i. e. latent futura. *Τὰ μέλλοντα οὐδεὶς ἐφορᾷ* autem, quia ἐφορᾶν de eo dicitur, qui aliquid totum ex longinquo contuetur, significat, nemo cuncta, quae futura sunt, conspicit. Tanto minus probandum Wakefieldii ἀφορᾷ, quod etiam per se ipsum ab hoc loco alienum est.

1273. Cod. Ven. et Iunt. sec. *ἁπάντων*. In codd. Harl. et Flor. pro *πάντων* legitur *θανάτους*, quae scriptura nisi forte aberrantibus librarii oculis ad v. 1276. debetur, eleganter ad hunc modum corrigi potest: *χαλεπώτατα δ' οὖν ἀνδρῶν, θανάτου τῷ τήνδ' ἄτην ὑπέχοντι.* Ita Euripides in Ione v. 1240. *θανάτου λεύσιμον ἄταν* dixit.

1275. Brunckii membranae et edd. vett. personae notam habent *Χορὸς ἢ Ὕλλος*. Tricliniani *Χορός*. Scholiastes: *ταῦτα λέγει ὁ Χορὸς ἢ ὁ Ὕλλος. ἔοικε γὰρ ὁ Ὕλλος ἀποστραφεὶς ταῖς ἀπὸ τοῦ χοροῦ λέγειν, τοῦ μὴ ἀπολιμπάνεσθαι τῶν οἴκων, ἕως ἂν ἐπανέλθωσιν ἀπὸ τῆς πυρᾶς. τινὲς δὲ γράφουσιν ἐπ' οἴκων, τουτέστι, μηδὲ ὑμεῖς περιλείπεσθε ἐνταῦθα, ἀλλ' ἀκολουθήσατε.* Triclinius: *αἱ τοῦ χοροῦ πρὸς ἑαυτὰς τοῦτο φασί· μηδὲ ὑμεῖς περιλείπεσθε ἐνταῦθα ἐπὶ τῶν οἴκων, ἀλλ' ἀκολουθήσατε.* Plerumque chorus anapaestis finem facit tragoediae, quod hic si faceret, aut ego aut nos diceret, non autem colloqueretur unam virginum. Quare haec Hylli verba esse putandum est, convertentis se ad eam virginem, quae dux chori est. Et sunt etiam illa, *κοὐδὲν τούτων ὅ τι μὴ Ζεύς* congrua iis, quae ille modo pluribus de-

μεγάλους μὲν ἰδοῦσα νέους θανάτους,
πολλὰ δὲ πήματα καὶ καινοπαθῆ·
κοὐδὲν τούτων, ὅ τι μὴ Ζεύς.

---

claraverat. Sed quod in libris est, λείπου μηδὲ σύ, παρθέν', ἀπ' οἴκων apertum vitium est, recteque fecerunt, qui restituerunt ἐπ' οἴκων.

1277. In libris omissum καὶ, quod primus restituit Bentleius. Pro καινοπαθῆ in codd. adscriptam esse aliam lectionem καινοπαγῆ, adnotavit Brunckius. Est ea etiam in cod. Flor. supra scripta: in textu habet Harleianus. Recepit Wakefieldius. Exquisitum hoc quidem est, sed etiam quaesitum.

INDEX GRAECUS.

INDEX LATINUS.
